優良品之證

NOVUM TESTAMENTUM
GRAECE.

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ.

NOVUM TESTAMENTUM GRAECE.

RECENSUIT

INQUE USUM ACADEMICUM

OMNI MODO INSTRUXIT

CONSTANT. DE TISCHENDORF.

EDITIO ACADEMICA

OCTAVA DECIMA.

AD ED. VIII. CRITICAM MAIOREM CONFORMATA.

CUM TABULA DUPLICI TERRAE SANCTAE.

LIPSIAE:

HERMANN MENDELSSOHN.

LONDINI: D. NUTT, 270 Strand.

NEW YORK: E. STEIGER & Co., 25 Park Place.

MDCCCXCII.

PROLEGOMENA.

Ars typographica iam per longam annorum seriem ad litteras sacras Hebraice, Latine, Germanice vulgandas adhibita erat[1], antequam Novum Testamentum eo sermone quo ipsi olim apostoli scripserunt edi coeptum est. Parata autem est prima textus Graeci Novi Testamenti editio auctore Francisco Ximenes de Cisneros archiepiscopo Toletano. Inserendum enim curavit illum textum una cum interpretatione Latina vulgata editioni Bibliorum polyglottae Complutensi. Ipsum Novum Testamentum, quinta eius editionis pars, prelo exiit ineunte anno 1514; intra triennium secutae sunt quinque partes reliquae; sed anno demum 1520, ipso editore iam pridem defuncto, Leonis X. litteris permissum est

[1] Primum Biblia edita sunt Latine: sed quae editionum Latinarum revera prima fuerit (circa annum 1452), difficile dictu est; earum quae annum notatum habent princeps est editio Moguntina anni 1462. Quo eodem anno in eadem urbe Moguntii Germanica Biblia primum edita sunt. Hebraica vero primum integra prodierunt Soncini a. 1488, psalterio iam anno 1477 Hebraice edito.

ut totum opus in lucem ederetur, neque id fere ante annum 1522, quo primo Erasmus vidit, revera factum est. Hinc editio Novi Testamenti Graeca et Latina, quae Erasmo auctore ex officina Frobenii anno 1516 Basileae prodiit, principis editionis laudem iure sibi vindicat. Quam editionem repetiit Erasmus annis 1519. 1522. 1527. 1535. Complutensis editio unde fluxerit, non satis constat; haud dubie tamen, ut ipso textu probatur, ad codices aliquot recentiores instituta est indolis eiusdem qua sunt superstitum plurimi; neque est quod horum numero eximantur quae in praefatione laudantur exemplaria «antiquissima emendatissimaque ac tantae praeterea vetustatis ut fidem eis abrogare nefas videatur.» Frustra enim creditum est a Leone X. codicem «eximiae vetustatis spectataeque fidei» ad Novum edendum Testamentum ad Ximenium missum esse: ut enim fieri vix potuit ut Leo X. m. Martio a. 1513 Papa factus Novo Testamento Complutensi, quod teste subscriptione a. 1514 m. Ianuar. die 10. absolutum est, codicibus mittendis consuleret, ita nuperrime Carolus Vercellone ex actis ipsius bibliothecae Vaticanae docuit duo tantum eosque Veteris Testamenti codices Leonis mandato Complutum missos esse. Ac-

cessit autem ad fundamenti iniquitatem non tam quod editores Graeca ad Latinum textum vulgatum, quem maximi fecerunt[1], aliquoties corrigenda duxerunt[2], quam quod non eam quae in tanto opere decebat diligentiam adhibuerunt[3]. Hac vero diligentia nec magnus ille Erasmus Complutenses editores antecessit. Adhibuit is codices paucos maximeque Basileenses recentiore textu Byzantino conscriptos.

---

[1] Cf. verba editorum in prologo ad lectorem (de Vetere Testamento) scripta: «Mediam Latinam B. Hieronymi translationem velut inter Synagogam et Orientalem ecclesiam posuimus, tamquam duos hinc inde latrones, medium autem Iesum i. e. Romanam sive Latinam ecclesiam collocantes.»

[2] Wetstenius quidem hoc nomine plura immerito taxavit; recte vero Latinas duorum nominum formas notavit auctoritate Graeca prorsus destitutas: βεελζεβούβ Matth. 10, 25 (postea et iam Mt. 12, 24 recte βεελζεβούλ) et βελίαλ 2 Cor. 6, 15, quod posterius ex incredibili errore denuo a Lachmanno receptum est. Etiam 1 Ioh. 5, 7 ad Latinum illos textum accommodasse perquam probabile est.

[3] Cf. Wetsten. prolegg. N. T. p 117 sq. Luculentissimum indiligentiae exemplum habetur Hebr. 7, 3 ubi post verba μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές hanc Euthaliani capituli partem: ἐν ᾧ, ὅτι καὶ τοῦ Ἀβραὰμ προετιμήθη, (ex margine) in textum inrepere passi sunt.

Vestigia summae festinationis in prima editione adhibitae nec plane exstincta sunt in reliquis, maximeque deformant (ut nuper luculenter Franc. Delitzsch docuit) apocalypsin, quamvis quarta passim ad Complutensem emendata sit. Verba illa celeberrima 1 Ioh. 5, 7 sq. postquam iure abfuerunt ab edd. 1 et 2., Erasmus in tertiam et seqq. ex codice «Britannico» (Montfortiano) saeculi XVI. recepit propter «adversariorum clamores».

Nihilominus quum Complutensem tum Erasmicam textus Novi Testamenti Graeci conformationem per longum tempus ubique terrarum repetere placuit, mutatis plerumque paucissimis, saepe vero alterius lectionibus alteri immixtis. Hunc in modum comparatae sunt etiam Roberti Stephani docti typographi Regii Parisiensis editiones, quarum ille tertiam, quae anno 1550 prodibat, fere totam conformavit ad Erasmi quintam, exceptis multis apocalypsis locis in quibus Complutensem sequi malebat. Hanc Roberti Stephani editionem, nomine Regiae claram, perpaucis ad codices ab Henrico Stephano conlatos mutatis secutus est Theodorus Beza inde ab anno 1565, rursusque Bezae editiones secuti sunt Elzevirii typographi Leidenses, qui inde ab anno 1624 Novo Testamento

Graeco edendo operam navarunt. Qui quidem quum secundam editionem, quae anno 1633 prodibat, praepositis verbis his: *Textum ergo habes nunc ab omnibus receptum*, commendassent, factum est ut *textus recepti* nomen mox in omnium consuetudinem abiret. Idem est quo ad hunc usque diem viri docti utuntur ad significandum textum eum qui per haec ultima duo saecula ex Elzeviriis saepissime repetitus est, quamquam in re critica vel in pristino ipsorum apostolorum textu indagando perexiguam auctoritatem, passim adeo nullam, nusquam certe maiorem habet quam qui in plerisque codicibus recentiore aetate scriptis invenitur, quippe a quibus Erasmus, primus et principalis rationis Elzevirianae auctor, totus penderit.

Dum vero haec Novi Testamenti Graeci ratio, sive Erasmi sive Stephani sive Bezae sive Elzeviriorum mavis dicere, in communi hominum doctorum usu erat, non deerat industria adeundi fontes antiquioris rationis in variis terris et nationibus propagatae. Hinc sensim ortus est apparatus Novi Testamenti criticus, in quo ad singulas textus partes ac verba testimonia codicum Graecorum et vetustiorum et recentiorum, item antiquarum versionum vel orientis vel oc-

cidentis, item scriptorum veterum, qui vel ipsum textum exscripserunt vel docte explicuerunt, tanquam in thesauro reponebantur: unde non modo textus sacri historia sed etiam emendandi textus plerumque editi et caussa et ratio disci poterant, praesertim quum simul ars critica excoli coepta esset. Horum studiorum nomine inclaruerunt opera trium Anglorum: Briani Walton (anno 1657), Iohannis Fell (anno 1675), Iohannis Mill (anno 1707). Haec vero omnia superavit editio Ioh. Iac. Wetstenii Basileensis, quae Amstelodami anno 1751 et 1752 voluminibus duobus prodiit. Cuius operis opes criticas, post inprimis auctas ab Altero Vindobonensi, Birchio Havniensi et Matthaeio Thuringo, professore diu Mosquensi, mox exstitit qui ad rem criticam promovendam ipsumque textum emendandum docta ratione converteret. Ioh. Iac. Griesbachium Ienensem dico, qui vestigiis insistens Bengelii et Semleri testibus antiquis inter se assidue conlatis docuit, tres olim institutas esse textus Novi Testamenti recensiones, occidentalem interpretandi maxime studiosam, Alexandrinam grammatices vindicem, et mixtis priorum studiis Byzantinam. A qua ratione, frustra Matthaeii probris impugnata, subinde

vero etiam Hugii et Eichhornii studiis exculta, proficiscens copiam immensam variantium lectionum in ordinem quendam redegit, additisque certis quum de auctoritate testium tum de probabilitate lectionum legibus hoc egit, ut textum receptum sive Elzevirianum multis locis corrigeret. Editio Novi Testamenti Griesbachiana (prodiit secundum 1796 tomo I., 1806 tomo altero) magna aequalium laude ornata multumque propagata est. Priorem partem quae evangelia complectitur novis curis auxit Dav. Schulzius anno 1827. Plures alii, ut Knappius, Schottus, Vaterus, Theilius, Hahnius, crisi Griesbachii ita usi sunt ut Elzevirianum textum probatissimis Griesbachii lectionibus mutatum ederent.

Brevi post editio prodiit Augustini Scholz (vol. I. 1830; vol. II. 1836). Quo ille opere ut apparatum criticum allata plurimorum codicum ubique terrarum latentium notitia multisque lectionibus inde notatis vel confirmatis auxit, ita gravi detrimento eo affecit quod in adhibendis quum suis tum aliorum collectionibus criticis maxima usus est levitate atque socordia[1]; praeterea quum

[1] Ea de re pluribus disserui in prolegg. ed. 8. crit. mai. et iam N. T. 1859 p. XCIX sqq.

codices recentiores Asiaticos antiquioribus Alexandrinis praestare contenderet — quod quam male fecerit alibi demonstravi [1] — ipsum textum imprudenter ad Griesbachii rationes multo magis quam ad suas conformavit.

Mutata res est editionibus Lachmanni et meis. Uterque enim Elzeviriano textu misso facto ad ipsos reversi sumus antiquos testes, a quibus solis textum peteremus in locum Elzeviriani substituendum.[2] Sed satis diversa ratione usi sumus. Ac primum quidem de Lachmanno videamus. Prodiit editio eius prima eaque stereotypa 1831; secuta est editionis maioris[3] pars prior 1842, posterior 1850. Daturum se professus est in Theologicis Studiis et Criticis 1830 p. 817—845[4] textum Novi Testamenti saeculo quarto

[1] Cf. N. T. ed. VII. crit. mai. p. LXIX, item prolegg. N. T. mei 1841 pag. V sqq. ubi est dissertatio: De recensionibus quas dicunt textus Novi Testamenti, ratione potissimum habita Scholzii.

[2] Simile quid sed parum recte iam 1776 temptaverat Harwood.

[3] Titulus est: Nov. Test. Graece et Latine. Carolus Lachmannus recensuit, Philippus Buttmannus Ph. F. Graecae lectionis auctoritates apposuit.

[4] Cf. etiam ibidem 1835 p. 570 sqq., item prolegg. ed. maioris.

in oriente vulgatum vel potius vulgatissimum, cf. l. l. p. 822, p. 826, p. 833.[1] Hunc ita inveniendum duxit ut quaereret quid probatissimum esset codicibus «orientalibus» A B C, consultis etiam fragmentis P Q T Z evangeliorum et H epistularum, item de patribus Origene. Quibus discrepantibus adeundos esse «occidentales» testes ex eorumque auctoritate dirimendam illorum dissensionem. Occidentales vero testes admisit Graecolatinos D evangeliorum atque actuum, E actuum, D G epistularum; item Latinos evangeliorum a b c et epistularum e (Sangermanensem), in apocalypsi Primasium, praetereaque editionem vulgatam Hieronymi cum patribus Irenaeo, Cypriano, Hilario, Lucifero.

Hac in re Lachmannus classes testium orientalem et occidentalem cum Griesbachio adscivit, sed nullo modo quo id iure faceret probavit, neque magis religioni habuit quod Griesbachius in singulis partibus ipsius codicis A, item B codicis, diversitatem recensionis invenisse sibi visus est; nihilominus tota Lachmanni ratio ab his classibus recte con-

[1] Hos locos omnes cum reliquis qui in censum veniunt exscriptos habes in proll. N. T. ed. VII. mai. p. CII sq. min. p. LXVII sqq., item in Prolegg. ed. VIII. crit. mai.

stitutis vel maxime pendet. Hoc etiam inde clarum fit quod occidentales codices ad tollendam orientalium discrepantiam adhibentur. Quae quidem res rursus mirum hoc habet quod, quum occidentalium codicum dissentientibus eis qui creduntur orientis testibus tanta sit auctoritas ut suo testimonio ad orientalem veritatem perducant, iidem nullo plane numero sunt ubi orientalium duorum aut trium (vide infra) consensio est. Cf. l. l. p. 827. Inprimis vero quaerendum est an omnino fieri possit pro testium numero ut textus apud Christianos terrarum orientalium saeculo quarto vulgatissimus mathematica quam dicunt via constituatur. Hoc Lachmannus quum toto opere suo ponere deberet, ingenue tamen ipse negavit. Ait enim: «In maxima Novi Testamenti parte codices A et B conferre possumus, sed non ubique. Per magnam partem Matthaei et aliquam Iohannis, item 2 Cor. 4, 13 usque 12, 6. orientalium codicum non habemus nisi B, rursusque inde ab epist. ad Hebr. 9, 14. unum A, accedente modo passim incerta codicis C auctoritate.» (Cf. l. l. p. 832.) Hoc quale sit in promtu est, atque ipse addit: «Certum est igitur in his partibus» (i. e. quarta fere totius Novi Testamenti parte) «saepe lectionem

parum vulgatam pro unica venditari.» Sed etiam locis eis ubi non eandem testium paucitatem habet mathematica Lachmannus ratione abuti videtur. Quo enim tandem iure pro certo ponitur, tres codices superstites, alterum quarti fere alteros quinti saeculi, consentientes textum saeculi quarti probatissimum tradere? Textus vero qui an id ipsum sit quod se esse profitetur, i. e. orientalis textus quarti saeculi, perquam dubium est, quale si solus per se sumitur inveniendi textus primi saeculi fundamentum esse poterit? Testes Lachmanno unice probati omnino maximi faciundi sunt non modo quarti sed etiam secundi et primi saeculi lectionem quaerentibus, sed textum ex Lachmanni testium computationibus quamvis negotii diligentiae subtilitatis plenis petitum, nisi apponatur commentarius, non idoneum puto qui in communem usum edatur, quemadmodum multis plus fuci quam lucis fecit.

Atque haec quidem de Lachmanni principiis. Iam his quo ille modo satisfecerit quaerendum est. Qua de re uberius exponens in prolegg. N. T. mei 1859 p. cvii sqq. (rursus in prolegg. ed. 8. crit. maior.) probavi, eum leges suas non raro deseruisse et quum arbitrium excludi vellet arbitrio usum esse, ap-

positis insuper exemplis plurimis vitiorum commentarii. Illud vero maxime planum feci et aegerrime tuli, Lachmannum circa testes ipsius eius textus novi quem quaerebat principales, codices B et C, quibus etiam addendi sunt D Claromontanus et Amiatinus codex, mira suaque persona indigna socordia fuisse cum maximo operis sui detrimento.

Nihilominus libenter agnoscimus Lachmanni opus utut imperfectum rem criticam iuvisse nobisque ipsis aliisque ut perfectiora quaereremus incitamento fuisse. Ac quum per ultima haec tempora mirabili modo gravissima critices sacrae subsidia tantopere aucta sint ut ipsi Lachmanno, si adhuc in vivis esset, commentarius totus de integro instaurandus esset, accidit ut quam ille viam insistens Richardi Bentleji vestigiis in re critica ineundam censuit, ea nunc demum ad bonum eventum sit perductura.

Equidem ex anno 1840 rei Novi Testamenti criticae assiduum studium impendi. Eodem anno exeunte prodiit prima mea Novi Testamenti editio, in qua, ut in titulo inest, «textum ad fidem antiquorum testium recensui, brevem apparatum criticum una cum variis lectionibus Elzeviriorum, Knappii, Scholzii Lachmanni subiunxi, argumenta et locos

parallelos indicavi, commentationem isagogicam notatis propriis lectionibus editionum Stephanicae tertiae atque Millianae, Matthaeianae, Griesbachianae praemisi.» Prolegomenis inserta est dissertatio uberior de recensionibus quas dicunt textus Novi Test. ratione potissimum habita Scholzii.[1] Quam editionem dum

[1] Huius editionis Lipsiensis textum, evangeliorum potissimum recognitione facta, repetii in ed. Parisiensi anno 1842. Quam quum erroribus multis deformatam vidissem — qui quomodo in textum a me non correctum inrepere potuerint, in ipsius editionis prolegg. p. XIII. indicatum est — exemplar emendatum postea ad typos corrigendos Parisios misi. Eodem anno Parisiis prodiit altera editio hoc titulo: Nov. Test. Graece et Latine. In antiquis testibus textum versionis vulgatae Latinae indagavit lectionesque variantes Stephani et Griesbachii notavit, viro S. V. Jager in consilium adhibito, C. T. Parata est eum in finem ut «primum faceret ad studium Graeci textus suscitandum alendum fovendum apud eos quibus Latinus prae ceteris commendatus et sancitus est» (catholicos Franciae et Italiae theologos spectabam), tum «adiuvaret atque inlustraret versionis vulgatae usum criticum»; denique «ingenia et pia et strenua ad novas excitaret lucubrationes quibus ad veritatis lucem magis magisque perveniretur.» Omnibus igitur quae Latina

labores accesserunt domestici circa interpretationes antiquas, patrum opera, criticos aliorum labores, recensiones quas vocant textus antiquas, scriptorum Novi Testamenti dialectum, inprimis circa

---

octavi vel noni. (cod. Tisch. V. bibl. Paul. Lips.) cum variis lectionariorum fragmentis. Minusculis codd. addidi Tischendorfianum IV. bibl. Paul. Lips. saec. decimi, insignem actorum codicem anni 1044 (nunc Musei Brit.), alia Petropolitana. Primum a me in usum criticum conversi: F^a (pleraque fragmenta) I^b N (pleraque fragm.) N^{paul} O^{abcdef} P^{act} P^{pau} P^{cath} P^{apoc} Q^{paul} R T^a (pars) T^c W^b W^c W^d W^e θ^e θ^f θ^g θ^h. Editi a me B B^{apoc} C D^{paul} E^{act} L^{evv} M^{paul} N (pars pridem nota) P^{evv} $P^{paul\ et\ ca}$ $P^{act\ apo}$ Q^{evv} W^a Y, item qui iam primo vel secundo loco notati sunt ℵ F^a I I^b N (pars ante iam nota) O^a P^{paul} $_{et}$ ^{cath} P^{act} $_{et}$ ^{apoc} R W^c θ^a. Proximae editioni destinati ac praeparati: G^{act} N^{evv} (recens inventa) N^{paul} O^{paul} Q^{paul} T^a lucana T^b T^c T^d θ^b θ^c θ^d θ^e θ^f θ^g θ^h. Descripti toti vel accuratissime conlati: E^{evv} G^{evv} H^{evv} H^{act} K^{evv} $L^{act\ pau\ ca}$ M^{evv} O^{evv} S U X Γ Λ Π. Italae et Vulgatae codices quos edidi vel primum adhibui et ad edendum praeparavi vide infra ubi de versionibus antiquis explicatur. Syriaca et Arabica quae in Europam perferre mihi contigit (cf. infra), maiorem partem nondum in rem criticam conversa sunt, nec magis fragmenta Sahidica cum similibus.

leges verba apostolorum ad auctoritatem testium recensendi et ad pristinam integritatem revocandi. Quae pleraque uberius exposita sunt in prolegomenis editionis octavae criticae maioris, quae tertio volumine continentur. In eadem editione uberrimum apparatum criticum quem dicunt dedi, omnibus quae dei gratia orbi Christiano impertiit subsidiis maxima cura adhibitis. Leges autem in constituendo ipso sacro textu has mihi scripsi.

Discrepantibus antiquis testibus, a quibus scilicet omnis conformatio critica proficisci debet et nostrae editiones posthabita Elzeviriana profectae sunt, primo loco habenda sunt quae tuentur codices Graeci antiquissimi a quarto inde usque ad nonum fere saeculum scripti. In his rursus qui antiquitate antecellunt iidem auctoritate praevalent. Quae auctoritas ut magnopere augetur si aliqua interpretationum veterrimarum atque patrum testimonia accedunt, ita non superatur plurimorum vel etiam omnium recentiorum testium dissensione, quippe qui ut tantopere concordarent publico ecclesiae Byzantinae usu factum est. Neque tamen quae pro documentorum aetate recentior nobis lectio est non potest nisi ab arbitrio aut usu posterioris

aevi derivari: multae enim lectiones recentiorum codicum iam apud Chrysostomum aliosque saeculorum IV. exeuntis et V. ineuntis testes atque item in celeberrimis Gothicae versionis membranis rescriptis inveniuntur; quemadmodum fit ut lectionem vetustissimorum auctoritate codicum destitutam ipsius secundi tertiique saeculi testis unus vel alter (ut Syra interpretatio Peschittho) confirmet. Unde sequitur, codicum nostrorum antiquissimorum lectionibus non unis et solis, sed tantum prae ceteris laudem antiquitatis inesse. Quae quidem laus permagni faciunda est, quamvis nullum documentorum nostrorum eam superet aetatem ubi universa quaedam textus sacri varietas ac depravatio iam invaluerat, cuius rei testes luculentissimi sunt Origenes et Tertullianus. Nec vero obliviscendum illud est, ipsos antiquissimos codices Graecos nostros, quorum principes omnino sunt Sinaiticus et Vaticanus, pro ea quae Alexandrinis calligraphis erat sermonis Graeci ignoratione, non tam suae sequi aetatis consuetudinem quam longe antiquiora exempla plerumque fideliter quamvis passim vitiose repetere. Quod ne ex opinionis arbitrio dictum videatur, vetat insignis consensio quae multis locis inter Sinaiticam lectionem

Graecam et vetustissimam Latinam invitis plerisque reliquis testibus esse deprehenditur, accedente passim antiquissimo evangeliorum interprete Syro, quem Nitriensem vel Curetorianum diximus, vel etiam alio secundi saeculi teste. Atque ita fit ut sequentes prae ceteris omnibus codicum Sinaitici et Vaticani similiumque auctoritatem, si non ipsorum apostolorum scripturam, certe plerumque eam quae secundo saeculo apud homines Christianos pro apostolica habebatur, restituisse nobis videamur. Certum vero est probatissimam secundi saeculi rationem multo propius ad ipsam accedere veritatem quam quae posterioribus saeculis in ecclesia circumferebatur. Quod dum statuimus, non excludimus de singulis lectionibus iudicium quibus locis ipsi antiquissimi testes nostri inter se discordant, probabilitatem ita definientes ut pro suspectis habeamus quum quae uni vel alteri testium prorsus peculiaria sunt vel certam indolem ab homine docto profectam redolent, ut arceamus quae quamvis pluribus probata testibus ex errore librariorum orta esse manifestum vel maxime probabile est, ut eam lectionem reliquis anteponamus quae reliquarum ansam dedisse vel earum elementa in se continere videtur, ut studiose ea

teneamus quae a ratione sermonis Graeci auctoribus Novi Testamenti proprii neque minus a consuetudine uniuscuiusque horum scriptorum commendantur. Quibus regulis accedit ut locis geminis quum Veteris tum Novi Testamenti maximeque evangeliorum synopticorum, ad quos inter se exaequandos priscorum hominum praecipuam curam pertinuisse certum est, testibus qui consensum praebent praeferendos ducamus eos qui dissensionem testantur, nisi gravis caussa aliud suadeat. Sed ista omnia non eam vim habent ut non in maximo errore eos versari dicamus qui arbitrium suum auctoritati testium, non numero illi quidem sed antiquitate et gravitate aestimandae, anteponant.

His pauca adscribamus de universa Novi Testamenti dialecto, quam et ipsam vel maxime ex antiquissimis codicibus hauriendam ducimus. Errasse enim eos existimamus qui ab his sacris libris quaecumque Alexandrinae dialecti plerumque dicuntur studiose prohibenda duxerunt vel certe non tolerarunt nisi pauca quae ipsis dudum non alienissima videbantur a vulgari sermone Graeco. Nimirum quae eiusmodi multa in vetustis codicibus scripta compererant, ea non deberi nisi librariis Alexandrinis opi-

nabantur. Qua in re mirum hoc erat, quod qui Novo Testamento Alexandrinas formas abiudicarunt, eas libenter addixerunt Alexandrinis Veteris Testamenti interpretibus, nixi illi quidem vulgatis utriusque Testamenti editionibus. Quamvis autem nemo negaverit Alexandrinum dicendi scribendique genus Alexandrinis hominibus proximum fuisse, una concedendum est quum omnes Iudaeos illo tempore Graece loquentes tum scriptores sacros vel maxime pependisse a Septuaginta virorum interpretatione. Quid quod ex hac tot Novi Testamenti locis allata legimus invitis vel certe neglectis Hebraeis verbis. Accedit quod dialectus Alexandrina non Iudaeis modo, sed omnibus qui per Aegyptum, Palaestinam, Syriam, Asiam minorem et quae circumiacent Graeco eoque vulgari sermone circa aetatem Christi utebantur, communis fuisse videtur: id quod multis eiusdem fere cum Novo Testamento antiquitatis monumentis, ut papyris et inscriptionibus nuper in lucem protractis, probari potest. Quod vero ab editis libris sacris argumentum sumpserunt, id in magno errore positum est. Cur enim dudum Vetus Testamentum tot Alexandrina, non item Novum Testamentum habuit? Propterea quod illud ex Vaticano potis-

simum codice, etsi Romani editores multa aspernati sunt indolis Alexandrinae constanter in eo posita, hoc vero e recentissimis Erasmi codicibus editum est. Adhibito enim diligenter Veteris Testamenti apparatu critico quum Holmesiano tum aliunde locupletato satis edoctus sum, quod dudum suspicabar, plerasque formas de quibus agitur in Sinaitico Vaticano similibusque tantae antiquitatis codicibus servatas similiter in Vetere atque in Novo Testamento ex recentioribus codicibus expulsas esse, licet plus studii ad Novum quam ad Vetus Testamentum usui Graecorum accommodandum pertinuisse facile intellegatur. Quos autem testes in Vetere sequimur, eosdem in Novo Testamento sequi tutum videtur. Ceterum si grammatici Alexandrini potissimum hoc egisse putandi essent, ut quae aliunde accepissent scripta ad suam ipsorum consuetudinem transformarent, profecto mirum esset quod non Platonem vel Aristotelem vel tot alios aeque ac sacros scriptores reddiderunt Aegyptios. Si vero quaeritur quomodo Alexandrina illa, ab ipsis sacris scriptoribus profecta, in recentioribus codicibus fere penitus interierint, nihil facilius dictu est. Hos enim, in quos sensim tot novae lectiones maioris momenti transierunt, an summa fide ea quae gram-

maticam spectant conservasse credibile est? Circumferebantur atque adhibebantur hi codices in ecclesia Graeca: ibi ut videtur fieri ne potuit quidem quin viri docti qui in describendis codicibus suas partes habebant barbara id genus amoverent. Ad orthographicam quidem partem quod attinet, inprimis vexatam illam a doctis recepti textus defensoribus, grave est quod recentiorum codicum ipsi ii qui universam textus recensionem cum codicibus ℵ A B C D sociisque communem habent, orthographiam tamen mutatam habent.

Quibus expositis non offendent lectores formis λήμψεται, ἀναλημφθῆναι: συνζήσομεν, συνζητεῖν, σύνζυγος, συνσταυροῦν συνκληρονόμοι: ἐκχυννόμενον, ἀποκτέννειν: τέσσερα, τεσσεράκοντα: ἐξολεθρευθήσεται, κράβαττον, ἔσθων, γυμνιτεύομεν, εἰδέα: κατασκηνοῖν, παρεδίδετο, πῖν: μαχαίρῃ, ὄρθρου βαθέως, εἱλκωμένος, ἐπροφήτευσαν: Καφαρναούμ, item οὕτως et ν ἐφελκυστικῷ ante consonam, et si qua alia huius generis sunt: haec enim omnia ex usu antiquissimorum codicum constanti recipienda erant; nonnulla alia simili sed non eadem auctoritate gaudent.[1]

---

[1] Huc confer quae in utraque editione nostra anni 1873 circa easdem similesque formas scripta sunt.

Disseruimus olim h. l. etiam de antiquis textus Novi Testamenti quas vocant recensionibus in hunc fere modum.[1] Omnino distinguendas esse quasdam testium classes, in evangeliis quidem maxime, multo minus in apocalypsi quam in reliquis libris, magis etiam in Pauli epistulis et in actibus quam in catholicis epistulis. Quas si Alexandrinae et Latinae, Asiaticae et Byzantinae nominibus insignire placuerit, ut non tam quattuor singulae quam duo paria ponantur, multa posse ex testibus peti quae quam id recte fiat ostendant. Alexandrinam autem inter Christianos inque primis Iudaeochristianos Aegypti regionumque adiacentium celebratam esse, quorum ut ipsorum apostolorum sermo Graecus maxime penderet a versione LXX interpretum; Latinam porro a Latinis adhibitam, sive Latina sive Graeca potissimum lingua uterentur; Asiaticam potissimum Graecis sive per Asiam sive in ipsa patria degentibus probatam, Byzantinam denique ab ecclesia per By-

[1] Bengelii, Semleri, Griesbachii, Hugii, Eichhornii, Scholzii rationes uberius expositae sunt in prolegomenis editionis meae a. 1841; rursus breviter in proll. edd. posteriorum.

zantinum regnum diffusa acceptam sensimque, quo arctiore sensim singulae ecclesiae partes vinculo coniungerentur, ad publicam quandam unitatem perductam. Qua in re per se clarum esse diximus qui factum sit ut Byzantina exemplaria Asiaticam sive Graecorum maxime rationem reciperent; Alexandrina vero et Latina quo vinculo coniunctae fuerint, ad originem Latinarum interpretationum Africanam iudicandum esse. Quarum classium originem indaganti cum diversitate regionum, per quas textus propagabatur, coniuncta ponenda esse certa emendandi studia, etsi quorum fuerint nunquam definiri possit. Maximi vero momenti illud esse significavimus, Byzantinam quidem recensionem in recentiorum codicum Graecorum ingenti copia conspicuam esse, item Latinam in Latinis atque per evangelia actus epistulas Paulinas etiam in Graecolatinis documentis, quamquam et ipsam magna lectionis varietate laborantem, Alexandrinam vero et Asiaticam unde inprimis petas pauca documenta superesse, unde illibatam sumas, nulla. Inde conclusimus, exercenti rem criticam summa opus esse cautione in adhibenda classium sive recensionum distinctione, ut summam normam aut fundamentum eam poni sine temeritate non

posse. In eo tamen omnia quae cum aliqua probabilitate doceri queant convenire, in textu ad pristinam integritatem revocando primo loco habendos esse Alexandrinos, eosdem fere superstitum antiquissimos, ultimo Byzantinos, quippe qui textum ex antiquioribus classibus multifariam mixtum prae se ferant.

Qua de re quod conclusionis caussa dixi, etiamnum inprimis urgendum ac tenendum censeo.

In ordine singulorum librorum ab edd. meis annorum 1849. 1859. 1873. hac editione eo recessum est quod post actus non catholicae sed Pauli epistulae collocatae sunt. Cuius rei nulla alia caussa erat quam quod in editione nostra triglotta stereotypa, cuius haec Graeca editio academica prima pars est, Graeca cum Latinis et Germanicis coniunctim edenda sunt eaque in coniunctione rectius Latinis accommodari poterant Graeca quam Graecis illa. Hunc enim ordinem, ex quo Pauli epistulae actus excipiunt, non modo tota Latina ecclesia inde ab Hieronymi temporibus, sed etiam Eusebius adscivit; alter, ex quo catholicae epistulae actus sequuntur, invenitur apud Athanasium, Cyrillum Hierosolymitanum, in codicibus ℵ A B C P aliisque Graecis codicibus plurimis. Pro-

pter eandem caussam etiam epistula ad Hebraeos in hac editione locum suum post Paulinas retinuit, in octava vero crit. mai. eisque quae inde derivatae sunt reliquis ex usu codicum Graecorum ℵ A B C H P alteram ad Thess. epistulam excipit.

Illud vero lectoribus gratum me fecisse arbitror, quod capitula Ammonii cum canonibus Eusebianis orationi evangeliorum inserui. Occupavit ea distinctio codices fere omnes inde a quarto saeculo usque ad decimum sextum scriptos. Utilitatem autem hanc habet quod legentes primo obtutu docet quae evangelistarum cuique sint propria, quae cum aliis et cum quibus communia. Est igitur ex mente certe veteris ecclesiae harmonia sive synopsis quaedam evangelica. Cui rei ne quid deesset, dedimus etiam tabulas Eusebii, praemissa eius ad Carpianum epistula.

In adnotatione critica huius editionis satis habuimus lectiones Elzeviriorum et Stephanicae editionis tertiae notare. Ex quibus vero documentis omnis textus sacri conformatio pendeat, ex criticorum subsidiorum notitia intellegetur.

Lipsiae m. Octobr. a 1872.

BREVIS SUBSIDIORUM CRITICORUM NOTITIA.[1]

I. CODICES GRAECI IIQUE UNCIALIBUS LITTERIS SCRIPTI A SAECULO IV. USQUE AD X.[2]

†† ℵ: hoc siglo insignire placuit codicem Sinaiticum, quem annis 1844 (plura Veteris Test. fragmenta, ex quibus anno 1846 codex Frid.-Augustanus prodiit) et 1859 (reliqua Vet. Test. fragmenta et totum Nov. Test. cum Barnaba et fragmentis Pastoris) in monasterio S. Catharinae Sinaitico deteximus. Praeter multos Vet. Test. libros Novum Testamentum continet totum, nulla lacuna deformatum, auctum vero etiam epistula Barnabae (cuius pars prior Graece deperdita erat) ac priore Pastoris parte. Saeculo eum quarto eoque fere medio scriptum esse argumentis idoneis tantopere probatur ut diligenter eis perpensis dubitaturum neminem putem nisi

---

[1] Plura quaerenti satis facient editiones meae nuperrimae, quarum alteram octavam criticam maiorem, alteram 8. critic. minorem diximus.

[2] Insignitos † signo ediderunt alii, †† ipse edidi, ††† transscripsi vel contuli, ° ad edendum praeparavi.

quem ignorantia indocilis aut temeraria obloquendi cupido vetet verum sentire. Eadem fere aetate Vaticanum esse postquam dudum cum Hugio statui, repetito nuper ipsius codicis examine mirum in modum confirmatum est. Qua de re vide post sub B. Accedit autem ad tantae antiquitatis laudem textus talis, qualem ipsis primis post Christum saeculis vulgatum fuisse demonstrari potest. Ut miro saepe modo cum Vaticano consentit eoque omnium Graecorum codicum solo, accedente passim interpretum vel patrum testimonio, ita etiam invito illo haud raro, accedentibus plerumque nonnullis ex reliquis nobilissimis codicibus, rectum tenere omnino videtur vel certe consentientes habet antiquissimos patres atque interpretes. Quid quod etiam fit ut discedentibus testibus nostris ceteris omnibus maxima probabilitate valeat. Antiquissima saeculi quarti scriptura identidem ac plurimis locis correcta vel potius mutata est, post diorthotam quem dicunt saeculis fere sexto, septimo et postea. Edidi textum Ni. Ti. Sinaiticum ter. Primum prodiit: Bibliorum codex Sinaiticus Petropolitanus. Auspiciis augustissimis imp. Alexandri II. etc. 1862. Tum: Novum Test. Sinaiticum etc. 1863. Tertium: Novum Test. Graece. Ex Sinaitico cod. omnium

antiquissimo Vaticana itemque Elzeviriana lectione notata etc. 1865. Ad usum eorum potissimum qui hac ed. acad. similibusque utuntur anno 1868 prodiit: Conlatio critica codicis Sinaitici cum textu Elz.

† A codex Alexandrinus ex donatione patriarchae Cyrilli Lucaris anno 1628 Musei Britannici factus. Incipit Matth. 25, 6. Praeterea hiat Ioh. 6, 50—8, 52. 2 Cor. 4, 13—12, 6. Passim etiam in marginum extremitate litterarum nonnihil abscissum est. Novum Testamentum, quod una cum Vetere paucis exceptis integro (ed. Baber Lond. 1816—28) complectitur, ad ipsius codicis similitudinem editum est cura Woidii Londini 1786. Inde excerptas lectiones quae ab ed. Steph. III (1550) differunt edidit Spohn in Notitia codicis Alexandrini 1788. Rursus anno 1860 prodiit N. T. Graece ex antiquissimo codice Alexandrino a C. G. Woide olim descriptum: ad fidem ipsius codicis denuo accuratius edidit B. M. Cowper. Scriptus videtur post med. saec. V.

† et †† B codex Vaticanus signatus numero 1209. Utrumque Testamentum continet: in Vetere desunt tota fere Genesis, psalmi triginta tres et omnes Maccabaeorum libri; Novum vero deficit inde ab Hebr. 9, 14, ita ut desiderentur praeter extremum huius epist. partem epistulae

ad Timotheum utraque, ad Titum, ad Philemonem et apocalypsis. Conlationes superiore aetate inprimis tres institutae sunt: prima studio Bartoloccii anno 1669, servata in bibl. Imp. Parisiensi; altera a Birchio, edita in Variis lectionibus Havniae 1798. 1800. 1801; tertia a Micone abbate Italo sumptibus Richardi Bentleii, circa annum 1725. Hanc transscripsit Woidius transscriptamque edidit Henricus Ford in Appendice ad editionem Ni. Ti. e cod. ms. Alexandrino 1799. Tertiae supplementum de locis secunda manu tractatis curavit Rulotta, quod anno 1862 in Bentleii criticis sacris edidit Arth. Ayr. Ellis. Praeterea a me (1843), a Tregellesio (1845), ab Alb. Dressel (1855 sqq.) selectis locis vera codicis lectio prolata est.[1] Ineunte vero anno 1858 codicis editio ex anno 1828 ab Ang. Maio suscepta Romae prodiit, emendata curis Caroli Vercellone. Quam a perfectiore forma perquam alienam esse facile appa-

[1] De editione quam «ad fidem codicis principis Vaticani» a se institutam dixit Ed. de Muralto, cf. N. T. meum Lips. 1849. prolegg. p. XLVII sqq. (1859. p. CXII sq.), item de «Recensu locorum, quibus editio cod. Vat. Romana ab A. Mai. praeparata et Hamb. annorum 1847 et 1848 inter se differunt» Novi Test. Sinaitici mei prolegg. p. XXVII sq.

rebat; neque multo praestantior erat quae anno post ipsius Maii curis adornata editio Ni. Ti. Vaticani manualis prodiit. Nihilominus ad Maii exemplum ediderunt alii: Londini (ex officina Lips. Teubneriana 1859), Lugduni Batavorum a. 1860 A. Kuenen et C. G. Cobet, a. 1862 Val. Loch Ratisbonae et Phil. Buttmannus Berolini. Anno denique 1866 ego adsequutus sum quod tam diu desideraveram. Romae enim mihi concessum est ut magnam Novi Test. partem perscrutarer, reliquam certe percurrerem. Qua re contigit innumeros quum Maii tum aliorum errores corrigere et quae ratio atque aetas correctionum per codicem frequentissimarum esset perspicere. Una illud intellexi, unum ex scriptoribus Sinaitici codicis scripsisse videri etiam N. T. Vaticanum. Hinc anno 1867 mea cura prodiit Nov. Test. Vaticanum, quod ipso titulo «post imperfectos Maii aliorumque labores ex ipso codice editum» dixi. Accessit autem a. 1869 Appendix meae editionis cum emendationibus et supplementis, addita insuper eius editionis censura, quae nuperrime Romae auspiciis Pii IX. typis Sinaiticis exscribi coepta est. Denique huc spectant «Responsa ad calumnias Romanas», quae 1870. edidi.

†† B ad apocalypsin, codex Vat. nr. 2066,

olim monachorum Basilianorum in urbe nr. 105. Huius prima notitia a Blanchino ad viros doctos perlata est, conlatio vero quamvis imperfectissima, intercedente Quirinio cardinali, missa ad Wetstenium. Mihi aestate anni 1843 variantes lectiones editioni meae Lipsiensi I. adscribere licuit, unde edidi in Monumentis sacr. ineditis p. 407—432. Inseruit vero etiam eiusdem codicis verba A. Maius editioni suae Bibliorum Vaticanorum et quae inde derivata est editioni Ni Ti manuali. Postquam vero a. 1866 mihi contigit editiones et meam et Maianas ad ipsum codicem corrigere, rursus edidi in Appendice Novi Test. Vaticani anno 1869. Scriptus videtur octavo saeculo exeunte.

†† C codex Ephraemi Syri rescriptus in bibl. Imp. Paris. nr. 9. Fragmenta continet evangeliorum, actuum, epistularum, apocalypsis, quae plus dimidiam totius Novi Testamenti partem efficiunt. Scriptum puto ante med. saec. V. (c*), uno fere saeculo post primum correctum (c**), secundum correctum et ad usum ecclesiasticum instructum saeculo fere nono (c***). Denique saeculo XII. scripturis antiquis spongia deletis suprascripti sunt tractatus Ephraemi Syri Graece versi. Postquam in eruendis antiquis fragmentis per annos 1840—1842 Parisiis indefessa studia

posui, Lipsiae prodierunt fragmenta Novi Testamenti 1843 et fragmenta Veteris Test. anno 1845.

† D codex Bezae Cantabrigiensis. **Textum** evangeliorum una cum actibus apostolorum Graecum et Latinum continet, in evangeliis Matthaei et Iohannis et in actibus passim mutilum, aliquoties etiam posterioribus curis suppletum. Scriptum existimo circa med. saec. VI. Splendide edidit Kipling Cantabrigiae 1793; rursus anno 1864 emendatius edidit F. H. Scrivener.

†† D ad epistulas Pauli, codex Claromontanus a Beza possessore dictus, nunc in bibl. Imp. Paris. nr. 107. signatus. Continet Graece et Latine epistulas Pauli omnes quattuordecim, paucis versibus exceptis. Scriptus videtur saeculo sexto medio; postea, inprimis saeculis ut videtur septimo et nono, a pluribus viris doctis ad varios codd. et Graecos et Latinos correctus est. Duo folia deletis Euripideis rescripta. Singulorum correctorum quae sint, saepe difficile dictu est. Utrumque textum, ex Euthalii instituto per versus scriptum, una cum lectionibus variorum correctorum plus mille accurate edidi anno 1852.

††† E ad evangelia, codex Basileensis K IV. 35. Evangelia habet integra,

nisi quod quinque Lucae folia perierunt, quorum tria minutis litteris suppleta sunt. Scriptus videtur saec. VIII. medio.

† et °E ad actus apostolorum, codex Laudianus dicitur in bibl. Bodleiana Oxoniensi. Graecis adiuncta est Latina vetus versio. Postquam e Sardinia in Angliam pervenit, iam a Beda Venerabili (obiit 735) ad commentarios adhibitus est. Hiat 26, 29—28, 26. Post editionem Thomae Hearne perquam vitiosam, quam perperam etiam Ed. Hansell ad N. T. suum integris antiquissimorum codicum scripturis compositum adhibuit, nuper ipse edidi in Monum. sacr. volumine 9.

E ad Pauli epistulas, codex Sangermanensis, post incendium abbatiae S. Germani Parisiis a Dubrowskio comparatus indeque postea Petropolitanus factus. Is per totam partem Graecam nil est nisi Claromontani codicis identidem iam correcti apographum idque satis vitiosum. Ad Latina vero, quae et ipsa passim ineptissime ex Claromontano transscripta sunt, simul alius codex adhibitus est. Cf. Codicis Clarom. mei prolegg. p. xxv sq. Passim hiat. Pro scripturae similitudine eiusdem cum codice evv. Δ, cdd. epp. Paul. F et G aetatis ac patriae videtur esse. Nuper Petropoli multos locos dubios examinari.

† F ad evangelia, codex Boreeli, nunc Rheno-Traiectinus. Continet evangelia, sed folia permulta periere, quorum nonnihil Wetstenii tempore nondum avulsum erat. Lectiones variantes a Mtth. 7, 6 usque Luc. 11. Wetstenius suis inseruit commentariis. Anno vero 1843. H. E. Vinke edidit Iodoci Heringa disputationem de codice Boreeliano, ad criticum usum ita comparatam ut editionis ipsius codicis locum teneat. Adscribendus est saeculo p. Chr. nono.

†† F[a] codex Coislinianus Parisiensis. Pauca evangeliorum, actuum et epistularum fragmenta in Octateuchi margine citata. Edidi in Monumentis sacris ineditis Lips. 1846. p. 400 sqq. Scripta sunt saeculo fere ineunte septimo.

† F ad Pauli epistulas, a monasterio Augiae Maioris in Helvetia codex Augiensis dictus est, post a Rich. Bentleio emptus atque a filio fratris eius collegio Cantabrigiensi S. Trinitatis donatus. Continet inde a Rom. 3, 19 Graece et Latine epistulas Pauli tredecim, lacunis paucis, item ad Hebraeos epistulam Latine. Hic codex et Boernerianus Dresdensis ad idem exemplar Graecum conformati sunt, etsi passim differunt. Latina ab interpretatione Hieronymi multo magis quam ab Italo textu pendent. Accurate post im-

perfectissimum Wetstenii laborem contuli 1842. Utrumque vero textum Frid. Henr. Scrivener accuratissime edidit Cantabrigiae 1859. Circa finem noni saeculi scriptus videtur.

††
 † G ad evangelia, codex Andreae Seidelii, qui cum codice H ex oriente attulit, nunc Harleianus 5684. Musei Britannici. IV evangelia continet, locis multis mutilus, passim minutis litteris suppletus. Decimum saeculum non antecedere videtur.

°G ad actus apostolorum, fragmentum Petropolitanum ex collectione mea orientali anni 1859. Continet Act. 2, 45 usque 3, 8. Saeculi VII.

† G ad epistulas Pauli, codex Boernerianus bibl. Reg. Dresdensis. Graecus epistularum tredecim textus, quem paucis deperditis continet, ex eodem fonte cum codice Augiensi (F) haustus est, Latina vero versio interlinearis non Hieronymi sed Itala est. Totum typis exscribendum curavit Chr. Fr. Matthaei Misenae 1791. Saeculo nono exeunte scriptus videtur.

††
 † H ad evangelia, codex Andr. Seidelii, nunc Hamburgensis bibliothecae publicae. Textum IV evangeliorum continet, sed multis locis mutilum. Post Christophor. Wolfium (in Anecdotis Graecis

1723.) a. 1850 accurate contulit S. P. Tregelles; post eum anno 1854 et ipse examinavi et passim contuli. Eiusdem cum G aetatis.

††† H ad actus apostolorum, codex est Mutinensis nr. 196. Plura desiderantur, quorum partem supplevit antiquus corrector, partem alius satis recens. Prima huius codicis notitia debetur Scholzio. Saeculi fere noni est.

† et °H ad epistulas Pauli, cod. Coislin. nr. 202. in bibl. Imp. Paris. Sunt folia 14, quorum duo ex sexaginta annis Petropoli habentur, olim tegumento alius codicis agglutinata et ex Atho monte Parisios translata. Continent fragmenta epistularum ad Corinthios prioris, ad Galatas, prioris ad Timotheum, ad Titum, ad Hebraeos. Edidit, neglectis et erratis paucis, Montefalconius in Bibliotheca Coislin. p. 251. Videntur sexti saeculi esse. His accedunt ex collectionibus Porfirii episcopi et Antonii archimandritae folia quattuor, quae in Monumentis meis sacris ineditis prodibunt. Ad eundem vero codicem pertinent etiam fragmenta epistulae ad Hebraeos (10, 1—7. 32—38 Mosquensia, de quibus olim a Matthaeio ad Hebr. 10, 1 explicitum ac nuper in Speciminibus palaeographicis episcopi Sabas accuratius relatum est.

†† I: codex bibl. Imp. Petropolitanae, ad quam nuper ex collectionibus meis transiit. Folia sunt palimpsesta 28, septem antiquissimorum codicum reliquiae, quorum tres saeculo quinto, duo sexto, duo alteri septimo scripti videntur. Fragmenta continent quattuor evangeliorum librique actorum, item epistularum ad Corinthios prioris et ad Titum. Edidi in Monumentorum Sacror. nova collectione, vol. I. anno 1855.[1]

†† I^{b} fragmenta palimpsesta evangelii Iohannis (capitum XIII et XVI) saeculo fere ineunte quinto scripta. Continet haec fragmenta codex Syriacus hymnorum Severi in Museo Britannico num. 17,136 insignitus. Edidi in Monumentor. sacr. ined. nova collect. vol. II.

††† K ad evangelia, codex bibl. Imp. Parisiensis nr. 63., ab insula unde anno 1673 in bibliothecam Colbertinam pervenit plerumque Cyprius dictus. Continet evangelia IV integra. Scriptus videtur saeculo nono medio vel exeunte.

K ad epistulas catholicas et Paulinas, codex Mosquensis S. Synodi nr. 98. ex

[1] Folia ea quattuor quae antea siglo J notari solebant, cum reliquis eiusdem codicis fragmentis coniuncta ad N siglum transtulimus.

Atho monte petitus. Continet omnes Novi Test. epistulas exceptis aliquot capitibus. Contulit Chr. Fr. Matthaei, accurateque descripsit in ed. epp. Pauli ad Romanos, ad Titum et ad Philemonem Rigae 1782. p. 265 sqq. facsimili praemisso editioni epp. catholic. Rigae 1782. Noni saeculi esse videtur. (Apud Matthaeium est codex g.) Etiam ipse inspexi.

†† L ad evangelia, codex Imp. Paris. nr. 62. Textum evangeliorum integrum praebet exceptis locis quinque. Anno 1846 totum inserui meis Monumentis sacris ineditis p. 57—399. Scriptus saeculo fere VIII.

††† L ad actus et epistulas, codex bibl. Romanae Angelicae (monachorum ordinis S. Augustini) A 2. 15, antea Passionei cardinalis. Incipit Act. 8, 10 et deficit Hebr. 13, 10. Videtur exeunte fere nono saec. scriptus esse. (In ed. mea Novi Test. VII. ad actus et cathol. epp. notatus est siglo G, ut iam ante usu venerat.)

††† M codex Imp. Paris. signatus numero 48, olim abbatis Des Camps. Evangeliorum textum integrum habet. Exaratus est post med. saec. IX.

†† M ad epp. Pauli: fragmenta duo, altera Hamburgensia (ex ep. ad Hebr.) altera Londinensia (ex epp. ad Cor.)

Edidi in Anecdotis sacr. et prof. 1855. pag. 174 sqq. (Editione 1861 repetita correcta sunt quae quattuor locis vitiose typis exscripta erant.) Saeculi ut videtur noni.

†† et °N: sunt tria eiusdem codicis purpurei auroque et argento scripti fragmenta, primum foliorum duorum Vindobonae, alterum (antea J evv.) quattuor foliorum Londini, tertium (antea Γ evv.) sex foliorum Romae servatorum. Desumpta sunt ex evv. Matthaei, Lucae et Iohannis, scriptis sexto ut videtur saeculo. Edidi a. 1846 in Monumentis sacr. ined. p. 10—36. Nuperrime vero eiusdem codicis folia 33 ex evang. Marci (inde a 6, 53—15, 23) desumpta in insula Patmo Iohannes Sakkelion vir clarissimus invenit accurateque descripta ad me misit. Prodibunt proxime in Monumentorum meorum volumine 8. Accedunt insuper ex collectionibus Porfirii episcopi duo fragmenta brevia codicis simillimi, e cap nono ev. Marci desumpta.

°N ad epistulas Paulinas: hoc siglo duo folia Petropolitana, alterum epistulae ad Galatas (5, 12—6, 4), alterum ad Hebraeos epistulae (5, 8—6, 10) notare placet. Saeculi videntur IX.

† et ⁂ O codex Mosquensis S. Synodi nr. 120. Sunt folia octo ex Atho monte ad-

vecta, a bibliopego codici homiliarum Chrysostomi agglutinata. Continent fragmenta evangelii Iohannis cum scholiis. Edidit Chr. Fr. Matthaei, cui est codex 15., in editione epp. Pauli ad Thess. et ad Timoth. Gr. et Lat. Rigae 1785. p. 258—260. Noni videntur esse saeculi.[1]

O^{a} O^{b} O^{c} O^{d} O^{e}: his siglis insignivimus quae hymnorum a Luca evangelista traditorum (1, 46 sqq. 68 sqq. 2, 29 sqq.) exempla habentur in cdd. uncialibus Guelferbytano (s. IX.), Bodleiano (s. IX.), Veronensi (s. VI.), Turicensi (s. VII.), Sangallensi (s. IX.). O^{a} edidi in Anecd. sacr. et prof. pag. 206 sqq. O^{d} locum habet in Monumentorum meorum vol. quarto. O^{c} Blanchinus edidit in psalterio duplici quod adiunxit Vindiciis canonic. scripturar. Romae 1740. Accedunt nunc siglo O^{f} iidem hymni ex psalterio Abrahami de Noroff viri de promovendis litteris apud Russos meritissimi Petropoli a me hausti.

°O siglo ad epistulas Pauli diximus folium duplex saeculi fere VI., quo continetur 2 Cor. 1, 20—2, 12. ex oriente mea operą anno 1859 Petropolin perla-

[1] Wetstenius siglo O insigniverat fragmentum evangelistarii, quod huc non pertinet.

tum. Cf. Notitiam meam ed. cod. bibl. Sinaitici etc. p. 50.

††† O[b] ad epp. Pauli folium diximus saeculi VI., quod a. 1868. Mosquae vidimus. Continet Eph. 4, 1—18, nisi quod passim nonnihil desideratur.

† et °P codex Guelferbytanus rescriptus, cuius antiqua sacri textus scriptura saeculi fere sexti superscriptum habet textum Latinum Isidori Hispalensis. Quae legere poterat edidit Franc. Ant. Knittel in Ulfilae versione Gothica nonnullorum capp. ep. Paul. ad Rom. etc. Brunsvic. (1762.) p. 55—100. Sed multo plura Knittelio ipse erui, eaque continet, quod anno 1869 prodiit, Monumentorum meorum vol. VI. Fragmenta multa sunt Lucae, aliqua Matthaei, pauca Marci et Iohannis.

Idem siglum P ad actus epistulasque catholicas, item ad Pauli epp. et ad apocalypsin codici palimpsesto dedimus a Porfirio episcopo ex oriente Petropolin perlato. Quem librum, quas pretiosas textus sacri reliquias contineret quum perspexissem, Porfirius pro magna erga me benevolentia litterarumque sacrarum cura exeunte anno 1862 mihi tradidit ut evanidas scripturas eruerem. Scriptus est ineunte fere IX. saeculo; textus vero quem per epp. quum Pauli

tum catholicas, item in apocalypsi praebet, prope ad optimos accedit testes quibus litterae[1] sacrae gaudent. Alteram partem edidi in Monumentorum volumine quinto, alteram ibidem anno 1869 volumine VI.

†† Q codex Guelferbytanus rescriptus. Sunt fragmenta evv. Lucae et Iohannis in eodem atque P codice Isidori reperta, saeculo fere fragmentis P priora. Post imperfectam Knittelii editionem edidi in Monumentorum meorum volumine III.

°Q ad epp. Pauli significat fragmenta aliquot epistulae prioris ad Corinthios, quae e foliis papyraceis quinti fere saeculi a Porphyrio in oriente repertis eruere mihi contigit.

†† R codex rescriptus Musei Britannici ex monasterio Coptico deserti Nitriensis allatus. Continet sub textu Syriaco uberrima evangelii Lucae fragmenta saeculo VI. scripta. Edidi 1857 in Monum. sacr. vol. II. pag. 1 usque 92. Addam ibidem volumine 8. nonnihil supplendi et corrigendi caussa.

---

[1] Folium Tubingense siglo R apud Griesbachium notatum fragmentum evangelistarii est. De Neapolitano vero codice rescripto, quem eodem siglo ipse insignivi in ed. mea N. T. 1894, vide infra sub W^b.

†† S. codex Vaticanus nr. 354. Evangelia quattuor integra habet. «Bis diligenter» se contulisse affirmavit Birchius, sed permulta anno demum 1866. a me ex ipso codice correcta sunt. Exaratus est anno 949.

† et °T[a] cod. Borgianus 1, in collegio Romano pro propaganda fide depositus. Continet capitum 6. 7. 8. evangelii Iohannis fragmenta, quae ad latus habent versionem Coptam Thebaicam. Edidit Aug. Ant. Georgi in Fragmento evang. S. Iohann. Graeco-copto-thebaico etc. Romae 1789. Non dubito quin ad quintum sint saeculum referenda. Accesserunt autem nuper duo fragmenta Sahidica Graeca, quae olim Woidius possedit et in conlationibus suis fragmentorum Sahidicorum excerpsit. Quo loco postquam editores Ni. Ti. diu latuerunt, nuper altera: Lc. 12, 15—13, 32. primus animadvertit S. P. Tregelles, altera: Ioh. 8, 33—42. ipse primus vidi. Praeterea accedunt Luc. 22, 20—23, 20, quae fragmenta postea quam Bradley H. Alford in usum fratris Henrici clarissimi contulit, nuper ipse Romae descripsi et ad edendum praeparavi. Plura etiam in editione Georgiana ex schedis meis corrigenda sunt.

°T[b] diximus fragmenta evangelii Iohannis Petropolitana nuper a me inventa

quae etsi VI. potius quam V. saeculo scripta esse videntur, magnam cum Borgianis similitudinem habent. Cf. Notitiam editionis cod. bibl. Sinait. etc. pag. 50. ubi foliis sex contineri docui 1, 25—42. 2, 9—4, 14. 4, 34—50. Foras dabo in Monum. vol. 8.

°T^c significat plura fragmenta capitum 14 et 15 evangelii Matthaei, pro scriptura et textu cum fragmentis T^a et T^b cognata. In oriente invenit Porphyrius archimandrita.

°T^d significat nonnulla evangeliorum Matthaei Marci et Iohannis fragmenta, quae in nupero itinere Romano ex membranis Borgianis Sahidicis Graecis protraxi. Eis quae T^a diximus aliquanto recentiora sunt.

††† U codex Venetus Marcianus class. I. nr. VIII. olim Nanianus. Sunt evangelia IV integra. Saeculi est IX vel X.

V codex Mosquensis S. Synodi. IV evv. continet saeculo fere nono scripta usque Ioh. 7, 39, a quo inde loco manus recentior saeculi fere XIII. litteris minutis scripsit. Praeterea desideratur nonnihil in Matthaeo. Chr. Frid. Matthaei «bis diligentissime» contulit.

†† W^a codex Imp. Paris. nr. 314. Sunt duo fragmenta capitum 9 et 10. evangelii Lucae, octavo fere saeculo scripta. Integra

edidi 1846 in Monumentis sacr. ineditis p. 51—56.

†† W^b^ codex Neapolitanus rescriptus foliorum 14, quorum unum anno 1843 legi, in quo est Marc. 14, 32—39. Haec edidi in annalibus Vindob. 1847. Reliqua fragmenta: Mt. 19, 14—28. 20, 23—21, 2. 26, 52—27, 1. Mc. 13, 21—14, 67. Lc. 3, 1—4, 20. anno 1866 legi. Eiusdem cum W^a^ et aetatis et indolis sunt.

†† W^c^: folia tria Sangallensia, quibus quae olim Marci et Lucae fragmenta scripta erant (Mc. 2, 8—16. Lc. 1, 20—32. 64—79), ad librorum palimpsestorum modum fere deleta sunt. Quae inde eruere contigit edidi in Monumentorum meorum volumine III. Saeculo IX. adscribenda duxi.

W^d^: hoc siglo insignire placet fragmenta trium capitum (7. 8. 9.) evangelii Marci saeculo fere nono scripta, quae anno 1862 in collegio S. Trin. Cantabrigiensi vir clarissimus Bradshaw in membranis detexit, quibus liber Gregorii Nazianzeni compactus erat.

†† X codex bibliothecae universitatis Monacensis. Sunt fragmenta plurima IV evangeliorum, quorum textui additi, passim interiecti sunt complurium patrum inprimis Chrysostomi commentarii, scripti illi minutis litteris antiquissimae formae.

Exeunte nono vel ineunte decimo saeculo exaratus est.

†† Y codex bibliothecae principalis Barberinae nr. 225. Sunt fragmenta evang. Iohannis: 16, 3—19, 41. Edidi in Monumentis sacr. 1846. p. 37—50. Incidit ut videtur in octavum p. Chr. saeculum.

† Z codex Dublinensis collegii S. Trin. rescriptus. Insunt plurima ev. Matthaei fragmenta, sexto fere saeculo scripta. Haec omnia sed locis haud paucis mutila edidit Io. Barrett Dublinii 1801. Postea retractavit emendavitque S. P. Tregelles.

††† Γ codex quattuor evangeliorum ex oriente a me allatus, magna codicis Cyprii i. e. K evangeliorum similitudine conspicuus. Lucae textus integer superest, item Marci exceptis 3, 35—6, 20. Accedunt fragmenta ex 10 capp. Matthaei et 8 Iohannis capitibus. Quae quidem quum anno 1855 ex collectionibus meis ad bibl. Bodlei. Oxoniensem transissent, anno 1859 contigit ut omnia fere reliqua eiusdem evangeliorum codicis fragmenta ex orientis latebris protraherem. Hinc Petropolitana facta sunt fragmenta haec: Mt. 1, 1—5, 31. 9, 6—12, 18. 14, 15—20, 25. 23, 13 usque finem. Ioh. 1, 1—6, 13. 8, 3—15, 24. 19, 6 usque finem. Additis ad haec foliis Oxoniensibus Iohannes superest integer; de Matthaeo

desiderantur 5, 32—6, 16. 6, 30—7, 25. 21, 20—22, 24. Singulare autem folia Petropolitana ornamentum a subscriptione habent, ad finem ev. Ioh. inventa, qua annus Christi 844. notatus videtur. Cf. Notitiam meam ed. cod. bibl. Sinait. etc. pag. 53.[1]

† Δ codex Sangallensis cum versione Latina interlineari. Quattuor evv. habet integra praeter Ioh. 19, 17—35. Noni saeculi. Ad similitudinem ipsius libri scripti edidit H. Ch. Mich. Rettig Turici 1836.

†† Θ^{a} codex Tischendorfianus I. bibliothecae universitatis Lipsiensis. Sunt folia quattuor, quorum tertium fere periit Matthaei fragmentis completa. Edidi in Monumentis sacr. ined. pag. 1—10. Saeculi est septimi fere medii. Post accesserunt fragmenta aliquot de Mt. 12, 17—19. 23—25 decerpta. Haec edita sunt in Monumentor. nov. collect. vol. II. p. 321.

Θ^{b} Θ^{c} Θ^{d}: his siglis in numerum codicum evangeliorum nuper recepimus varias librorum antiquissimorum reliquias, quas cum tot aliis monumentis ex nupero itinere meo orientali bibliotheca Imp. Petropolitana habet, ita ut Θ^{b} signi-

[1] De fragmentis Vaticanis antea siglo Γ insignitis vide supra N.

ficet folia sex VII. fere saeculi, quibus varia Matthaei et Marci fragmenta supersunt: Θ^c folium unum saeculi VI., in quo est Mt. 21, 19—24, item alterum Porfirii, in quo est Iohann. 18, 29—35: Θ^d folium dimidium cum fragmentis cap. XI. ev. Lucae saeculi fere VIII. Praeterea ex Porfirii collectionibus accesserunt: Θ^e cum fragmento ev. Matthaei (26, 2 sqq.) saeculi fere VI; Θ^f cum fragmentis evangeliorum Matthaei (capp. 26. 27.) et Marci (capp. 1. 2.) eiusdem saeculi; Θ^g cum fragmento ev. Ioh. (6, 13 sqq.) simili epistularum Paul. codici O (saec. VI.); Θ^h cum fragmentis ev. Matth. (cap. 25) quae adiectam habent versionem Arabicam, saeculi IX. De his omnibus vide Prolegom. ed. mai. VIII. crit. Omnia vero propediem in Monumentor. meorum nova collectione, volumine VIII. edentur.

††† Λ codex evangeliorum Lucae et Iohannis integer, noni potius quam octavi saeculi. Antea meus, nunc Bodleianus Oxoniensis. Huc confer quae in Notitia ed. cod. bibl. Sinait. etc. p. 58 sq. notata sunt de alteris quasi eiusdem evv. codicis partibus minusculo litterarum genere scriptis.

Ξ: hoc siglo S. P. Tregelles designavit fragmenta evangelii Lucae palimpsesta

ex evangelistario saec. XIII, quod ex insula Zacynthi in bibliothecam societatis biblicae Londinensis (British and Foreign Bible Society) dudum pervenit, a se eruta et anno 1861 Londini accuratissime edita. Scriptura horum fragmentorum Lucae (ex capp. prioribus undecim) octavum saeculum prodit, textus vero plerumque cum ℵBCDL consentit praetereaque eadem cum codice Vaticano capitulorum notatione insignis est.

Π: hoc denique siglum dare placuit codici quattuor evv. noni saeculi, quem quum a. 1859 apud Smyrnenses invenissem, possessoris (Parodi) nomine venerationis testificandae caussa imperatori Alexandro II. obtuli. Descripsi in Notitia editionis cod. biblior. Sinait. etc. p. 51 sq. additis pluribus scripturae egregiae exemplis.

Ad haec et antiquissima et gravissima documenta Graeci Novi Testamenti accedunt codices minusculis litteris inde a saec. nono exeunte usque ad saec. 16. scripti, qui quum maximo sint numero, exigua tamen auctoritate sunt. Longe enim plurimi magna insignes consensione eam exhibent formam quae per regnum Byzantinum communi usu recepta erat. Tamen sunt etiam haud pauci in quibus antiquioris lectionis vestigia super-

sunt. Evangeliorum codices minusculi innotuerunt plus 500, insuper evangelistaria, i. e. libri liturgici lectionibus evangelicis compositi, plus 200, quorum fere 60 uncialibus litteris sed maximam partem saeculis demum 10. 11. 12. scripta sunt. Actus apostolorum et epistulas catholicas minusculorum codicum plus 200 continent, item Paulinas epistulas plus 300, apocalypsin plus 100. Praeterea lectionaria quae lectiones ecclesiasticas ex actibus et epistulis continent plus 60 reperta sunt. Post alios de excutiendis huiusmodi documentis nuper egregie promeruit Frid. Henr. Scrivener.

II. VERSIONES ANTIQUAE.

A Graecis codicibus, qui primum merito in subsidiis criticis locum obtinent, ad antiquas versiones, alteram horum subsidiorum classem, pergendum est. Harum septem: Aegyptiaca, Aethiopica, Arabica, Armenica, Georgiana, Persica, Syriaca, ad orientem pertinent, quinque: Latina, Gothica, Slavonica, Anglosaxonica, Francica ad occidentem. Quae omnes ut gravissima sunt monumenta fidei Christianae per terrarum orbem manantis, ita textus sacri historiam inlustrant et studia adiuvant eiusdem textus ad pristinam integritatem revocandi. Non omnes vero

eadem auctoritate critica sunt, quae ex tribus potissimum rebus pendet. Quaeritur enim primum an interpres ex ipso Graeco fonte hauserit; tum qua fide, qua dexteritate Graecum reddiderit, tertium an ipsius interpretationis textum antiqua fideque digna monumenta conservaverint. His diligenter perpensis sequitur, quattuor inprimis, alteras duas orientis, alteras occidentis, ad rem criticam valere, Syriacam et Aegyptiacam, Latinam et Gothicam.

Aethiopica versio magnam antiquitatis laudem habet, etsi antiqua monumenta desunt. Quae supersunt nuper accuratius excuti coepta sunt. Post ed. princ. Rom. anni 1548 ediderunt Bode 1753 et Th. P. Platt 1830. Arabici textus non modo magna varietas est, sed etiam de aetate, origine et fatis satis ambigitur. Edita ab Erpenio 1616. et in Bibliis polyglottis Parisiens. et Londinens. Nuper evangeliorum codicem Vindobonensem ed. P. de Lagarde.[1] Armenicae versionis quinto saeculo factae tres inprimis editiones habentur: Amstelodamensis 1666;

[1] Codicem epistularum Paulinarum, qui annum 892. subscriptum habet, a. 1859 ex oriente Petropolin attuli, insigne litterarum Arabicarum monumentum itemque grave rei criticae subsidium. Sed nondum inventus est qui in usum criticum converteret.

Zohrabi 1789; Veneta 1805. Georgiana sive Iberica, saeculo fere Armenica posterior, edita est Mosquae 1743. et 1816. Persice evangelia tantum edita sunt, eaque duplici textu; alter (in polyglott. Lond.) e Syra simplici fluxit, alterius (a Wheloc et Pierson 1657. editi) fontes qui fuerint non satis liquet. Porro occitendales versiones Anglosaxonica et Slavonica non antecedunt octavum et nonum saeculum; prioris e Latino potius quam e Graeco haustae evangelia tantum supersunt, edita a Iunio 1644, a Thorpio 1842. Posterior, cuius de emendationibus ad Latinum factis dubitatur, admodum varia ad haec tempora pervenit. Prae ceteris laudatur vulgaris textus editio Mosquensis a. 1751. De excutiendis libris mss. inprimis promeruit Dobrowsky. His accedit Francica evangelii Matthaei versio, instituta saec. IX, anno 1827 curis Andreae Schmeller edita.

Versiones igitur istae omnes etsi multa sunt quae impediunt quominus ad rem criticam fidenter et cum auctoritate adhiberi queant, tamen virorum doctorum studia hucusque in eis tractandis consumpta non sine fructu manserunt. Quae pleraque iam ad apparatum editionis nostrae criticae maioris octavae accuratius quam a quopiam antea adhibita sunt

Restat ut de gravioribus breviter dicamus. Aegyptiacae tertio saeculo adscriptae distinguuntur dialecti tres, Memphitica, Sahidica, Basmurica. Duarum posteriorum nonnisi fragmenta sed maximam partem in antiquissimis membranis et papyris reperta sunt. Eminet Coptica versio magna fide qua Graecum textum eumque in summa antiquitate vulgatum exprimit. Ad Sahidica, quae dimidiam fere partem totius Novi Testamenti complectuntur, potissimum Woidius studium contulit (cf. Append. ad ed. Ni. Ti. e cod. ms. Alex. Oxonii 1799.), ad Basmurica epistularum Pauli et evangelii Iohannis fragmenta post alios Engelbrethus (Havniae 1811.). Memphitici textus editionem post Wilkinsium (1716.) suscepit Schwartzius. Evangeliis diligentissime ab eo editis (Lips. 1846. 1847.) textum actuum et epistularum addidit P. Boetticher (Halae Saxon. 1851. 1852.). Codices quidem his laboribus adhibiti parum valent antiquitatis laude.

Syriacam versionem, quam secundo iam saeculo institutam esse non dubito, quarto saeculo dudum exstitisse et quasi usu receptam fuisse certum est. Rationem eam quae Peschittho i. e. simplicis nomen habet, post ed. princ. Vindob. a. 1555 aliasque ediderunt curis coniunctis Leus-

den et Schaaf Lugd. Bat. 1709. (et 1717.) item Londini 1816. Sam. Lee et 1828. Guil. Greenfield. Quinque libros: 2 Pet. 2 et 3 Ioh. Iud. et apoc., primam Syrorum totius Novi Testamenti versionem non habuisse tantum non certum est. (Ediderunt primi Pococke et de Dieu.) Altera ad Monophysitarum usum suadente Philoxeno a Polycarpo ineunte sexto saeculo facta est, quae Graecam litteram multo pressius redderet. Eandem rursus anno 616 Thomas Charklensis ad codices Graecos Alexandrinos recognovit et asteriscis obelis notisque exegeticis instruxit. Haec postrema ratio ex codd. egregiis edita est a Iosepho White, excepta apocalypsi, 1778. 1799. 1803. (Evang. Ioh. rursus a G. H. Bernstein 1853.) Praeterea evangeliarium quod Hierosolymitanum nuncupant, Romae manu scriptum servatum, ab Adlero Havniae 1789 inlustratum, anno vero 1861 (vel potius 1865) integrum a comite Franc. Miniscalchi-Erizzo editum, ad antiquum textum Graecum Palaestinensium cognoscendum facit. Cui rationi similis videtur ea quam habet liber palimpsestus antiquissimus, mea opera ex oriente Petropolin advectus. (Cf. praeter editionem Ni. Ti. meam maiorem Notitiam ed. cod. biblior. Sin. p. 49.) Denique vero a Guil.

Cureton ex libris Musei Brit. Nitriensibus protractus et addita interpretatione editus (a. 1858.) est codex evv. saeculi quinti, qui textum ab editis reliquis satis diversum inque primis cum cdd. Graecis antiquissimis consentientem praebet. Hic dubium non est quin praecesserit ipsum eum quem Peschittho nuncupant. Curetonianum opus nuperrime (1872) retractavit J. R. Crowfoot.

G o t h i c a versio ex ipso Graeco accurate saeculo quarto fere medio ab Ulfila facta est. In codicibus summae antiquitatis, quorum tres palimpsesti sunt, fragmenta plurima evangeliorum et epistularum Pauli, excepta ad Hebraeos epistula inventa sunt. Inde Knittelii, Zahnii, Angeli Maii maximeque Castillionaei operibus usi omnium eorum quae supersunt egregiam editionem paravere de Gabelentz et Loebe, Lipsiae 1836. Praeterea nuper omnium fragmentorum editionem Massmannus instituit, item codicis Upsalensis purpurei A. Uppström.

L a t i n a denique versio in re critica omnium princeps est. Distinguendum est inter Vulgatam et Italam. V u l g a t a est ea quae Damaso pontifice Romano rogante ab Hieronymo anno 383 et sqq. Romae ita facta est, ut exemplarium Latinorum quae tum circumferebantur cum codi-

cibus Graecis «sed veteribus nec qui multum a lectionis Latinae consuetudine discreparent» conlatione instituta textum magna cum cautione emendatum proderet. Quae quidem Hieronymi editio mox revera in communem usum recepta ac fere inde a Gregorii Magni aetate merito vulgatae nomine nuncupata est. Publica catholicae ecclesiae auctoritate donata est editio Clementis VIII. primum anno 1592 publicata, a qua passim differt Sixtina a. 1590. Utramque vero ab ipsius Hieronymianae editionis veritate multum abesse, probatur codicibus eiusdem versionis veterrimis, quorum praestantissimi et antiquissimi sunt Amiatinus, annis 1850 et 1854 a me editus, et Fuldensis, post Lachmanni conlationem curis Ernesti Ranke viri clarissimi a. 1868 egregie editus. Horum maxime auxilio usi sumus ad restaurandum Hieronymi textum, ad quem vide quae praefati sumus. Itala vero Latina interpretatio dicitur ea quae primis p. Chr. saeculis apud Latinos in usu erat. Eam secundo iam saeculo et quidem in Africa prodisse certum est. Postea multis modis variisque temporibus mutata est; inque primis duae differunt rationes, iam ab Augustino observatae. Is enim distinxit, ut nuper a pluribus probabiliter

ostensum est, inter Italum i. e. Italicum et Africanum versionis genus, sive inter codices ex Italia in Africam advectos et Africanos non ad Italica exemplaria exactos, quorum alteros non emendatos dicebat. Emendata enimvero exemplaria Augustino erant ab Afris ad Italos advecta ab eisque ad Graecos codd. in Italia usitatos ipsiusque Latini sermonis normam correcta, non emendata ea quibus ratio Africana illibata inerat. Quae si ad codices etiamnum superstites transferimus, videndum est ne systematicam quandam rationem magis quam ipsam veritatem curemus. Quemadmodum enim per se clarum est, quum codices Italicos non pari modo omnes ab Afra simplicitate discessisse, tum facile utrumque genus iteratis curis confundi potuisse; ita documenta nostra ita comparata sunt ut quae Africana habeamus ab Italicis non prorsus abhorreant, rursusque Italica locis multis ad Africana accedant. Inde sequitur, ubi de usu codicum Latinorum antiquorum ad restituendam ipsius Graeci textus veritatem agitur, quicquid ex utroque quod diximus genere aetatem tulit accurate et caute adhibendum esse.

Huius antiquissimae versionis Italae, quo nomine utrumque codicum genus dici consuevit, supersunt multi codices,

evangelici potissimum textus, iique summa antiquitatis laude conspicui. Praestantissimi evangeliorum codices sunt Vercellensis, Veronensis, Brixianus (hos tres edidit Blanchinus 1749.), Palatinus (a me editus 1847.), Cantabrigiensis (Latina versio codicis D. Edidit Kipling 1793, item Scrivener 1864.), Monacensis (cuius editionem propediem dabo), Vindobonensis (edidit Alter in Pauli Memorabilibus), Colbertinus (edidit Sabatier 1751; is codex fere solus recentioribus temporibus debetur, tamen vero excellit lectionis antiquitate), Bobbiensis nunc Taurinensis (edidi in annalibus Vindob. 1847.), Claromontanus Vaticanus (ed. Ang. Mai 1828.), Sangallensis (editionis caussa a me descriptus), Rehdigeranus (edidit nuper libellis academicis H. G. F. C. Haase Vratislaviae). Actus, nisi quod plures ultimorum capitum versus ubique desiderantur, inveniuntur in Cantabrigiensi, una cum evv., in Laudiano Oxoniensi (post Hearnium a me publicato) et in fragmentis aliquot palimpsestis ex Bobbiensi monasterio Vindobonam translatis (plura inde edidi in annalibus Vindob. 1847). De catholicis epistulis perierunt, paucis exceptis, epp. Iohannis et Iudae cum maxima parte epistularum Petri; Iacobi vero epistulam exhibet codex Corbeiensis (a Martianaeo

et Sabatario editus), item eiusdem epistulae et prioris Petri fragmenta codex Bobbiensis nunc Vindobonensis (edidi partem a me erutam in annalib. Vind. 1847.). Pauli epistulae reperiuntur in praestantissimo codice Claromontano (is est codex epp. D a me 1852. editus), item in Sangermanensi (a Sabatario edito) et in Boerneriano (is est epistularum codex G a Matthaeio publicatus); accedunt aliquot epistulae ad Rom. fragmenta ex cod. Guelferbytano post Knittelium in Anecdotis meis sacr. et prof. edita. His addam proxime fragmenta epp. ad Cor. utriusque, ad Philipp., ad Thess. ex cod. Monac. V. fere saec. nuper a me eruta. Apocalypsis codex nondum inventus est. Ceterum horum codicum supplementa ex patribus Latinis eis qui eadem veteri versione in operibus suis usi sunt peti possunt et iam sunt petita.

III. SCRIPTORES ECCLESIASTICI.

Patrum testimonia de textu sacro, quemadmodum suo illi tempore ante oculos habebant, si certa sunt, magna auctoritate propterea valent, quod plura aetatem omnium codicum nostrorum superant. Sed usus eorum criticus hanc difficultatem habet quod plurimorum patrum opera, eis maxime locis ubi scripturam sacram

citant, nondum eam qua opus est editorum diligentiam nacta sunt. Vereor quidem ne quorum scripta ex recentioribus tantum codicibus haurire licet, nunquam ita edi queant ut philologicis rationibus satisfiat, ad editiones vero corrigendas ex antiquis monumentis certe multa peti possunt. Iam ii qui media aetate describebant codices locos sacros a patribus laudatos minore fide transscripsisse videntur. Accedit difficultatis illud quod ipsi scriptores veteres multos eiusmodi locos parum accurate citant. Quapropter caute distinguendum est inter ea quae revera illi testantur, cuius generis maxime sunt quae uberius tractant vel commentario inlustrant, et ea quae tantummodo videntur testari, atque ea denique quae vix ullam possunt auctoritatem habere. Inprimis autem in censum veniunt, vel pro multitudine locorum quos afferunt, vel pro accuratione qua id faciunt, scriptores hi:

1. Graeci, a) secundi, tertii, quarti saeculi: Marcion (ex Tertulliano, Epiphanio, aliis), Irenaeus, Clemens Alexandrinus, Origenes, Hippolytus, auctor dialogi contra Marcionitas, Methodius, Eusebius, Athanasius, Epiphanius, Ephraem Syrus (Graece versus), Chrysostomus, Basilius Magnus, Cyrillus Hierosolymitanus,

Macarius, Didymus; b) quinti saeculi et posteriores: Theodoretus, Cyrillus Alexandrinus, Iohannes Damascenus, Andreas Cappadox, Arethas. Parum auctoritatis habent qui saeculi X. sunt eoque posteriores, quamvis plurima afferant, Oecumenius, Theophylactus, Euthymius Zigabenus.

2. Latini, a) secundi, tertii, quarti saeculi: Tertullianus, Cyprianus, Lucifer, Hilarius Pictavensis, Hilarius diaconus (qui Ambrosiaster dici solet); Hieronymus, Augustinus, Ambrosius, Victorinus, Tichonius, Primasius, b) quinti saeculi et posteriores: Rufinus, Fulgentius, Sedulius, Vigilius, Cassiodorus, Beda.

DE COMMENTARIO.

Lectio sub textu absque signo exhibita lectio est editionum Elzevirianae 1624 et Stephanicae tertiae 1550. Quae ubi differunt, ς significat Stephani editionem, ς^{e} Elzevirianam.

Εὐσέβιος Καρπιανῷ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ ἐν κυρίῳ χαίρειν. [1])

Ἀμμώνιος μὲν ὁ Ἀλεξανδρεὺς πολλὴν ὡς εἰκὸς φιλοπονίαν καὶ σπουδὴν εἰσαγηοχὼς τὸ διὰ τεσσάρων ἡμῖν καταλέλοιπεν εὐαγγέλιον, τῷ κατὰ Ματθαῖον τὰς ὁμοφώνους τῶν λοιπῶν εὐαγγελιστῶν περικοπὰς παραθεὶς, ὡς ἐξ ἀνάγκης συμβῆναι τὸν τῆς ἀκολουθίας εἱρμὸν τῶν τριῶν διαφθαρῆναι ὅσον ἐπὶ τῷ ὕφει τῆς ἀναγνώσεως· ἵνα δὲ σωζομένου καὶ τοῦ τῶν λοιπῶν δι᾽ ὅλου σώματός τε καὶ εἱρμοῦ εἰδέναι ἔχοις τοὺς οἰκείους ἑκάστου εὐαγγελιστοῦ τόπους, ἐν οἷς κατὰ τῶν αὐτῶν ἠνέχθησαν φιλαλήθως εἰπεῖν, ἐκ τοῦ πονήματος τοῦ προειρημένου ἀνδρὸς εἰληφὼς ἀφορμὰς καθ᾽ ἑτέραν μέθοδον κανόνας δέκα τὸν ἀριθμὸν διεχάραξά σοι τοὺς ὑποτεταγμένους. ὧν ὁ

---

[1]) Textum saepe ab aliis (etiam a Lachmanno in ed. maj. 1842.) editum recensui ad plures codd. mss., inprimis codicem evangg. M (saec. 9.) et codicem Tischend. IV. in bibl. univ. Lips. (saec. 10.).

μὲν πρῶτος περιέχει ἀριθμοὺς ἐν οἷς τὰ παραπλήσια εἰρήκασιν οἱ τέσσαρες, Ματθαῖος Μάρκος Λουκᾶς Ἰωάννης· ὁ δεύτερος, ἐν ᾧ οἱ τρεῖς, Ματθαῖος Μάρκος Λουκᾶς· ὁ τρίτος, ἐν ᾧ οἱ τρεῖς, Ματθαῖος Λουκᾶς Ἰωάννης· ὁ τέταρτος, ἐν ᾧ οἱ τρεῖς Ματθαῖος Μάρκος Ἰωάννης· ὁ πέμπτος, ἐν ᾧ οἱ δύο, Ματθαῖος Λουκᾶς· ὁ ἕκτος, ἐν ᾧ οἱ δύο, Ματθαῖος Μάρκος· ὁ ἕβδομος, ἐν ᾧ οἱ δύο, Ματθαῖος Ἰωάννης· ὁ ὄγδοος, ἐν ᾧ οἱ δύο, Λουκᾶς Μάρκος· ὁ ἔνατος, ἐν ᾧ οἱ δύο, Λουκᾶς Ἰωάννης· ὁ δέκατος, ἐν ᾧ ἕκαστος αὐτῶν περί τινων [1]) ἰδίως ἀνέγραψεν. αὕτη μὲν οὖν ἡ τῶν ὑποτεταγμένων κανόνων ὑπόθεσις, ἡ δὲ σαφὴς αὐτῶν διήγησίς ἐστιν [2]) ἥδε. ἐφ' ἑκάστῳ τῶν τεσσάρων εὐαγγελίων ἀριθμός τις πρόκειται, κατὰ μέρος ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ πρώτου, εἶτα δευτέρου καὶ τρίτου, καὶ καθεξῆς προϊὼν δι' ὅλου μέχρι τοῦ τέλους τῶν βιβλίων [3])· καθ' ἕκαστον δὲ ἀριθμὸν ὑποσημείωσις πρόκειται διὰ κινναβάρεως, δηλοῦσα ἐν ποίῳ τῶν δέκα κανόνων κείμενος ὁ ἀριθμὸς τυγχάνει. οἷον εἰ μὲν α, δῆλον ὡς ἐν τῷ πρώτῳ· εἰ δὲ β', ἐν τῷ δευτέρῳ· καὶ οὕτως [4]) μέχρι τῶν δέκα. εἰ οὖν ἀνα-

---

[1]) Alii περὶ τίνων ἕκαστος αὐτῶν
[2]) Cod. Tisch. ἐστιν omittit.
[3]) Alii τοῦ βιβλίου
[4]) Alii οὕτω καθεξῆς

πτύξας ἕν τι τῶν τεσσάρων εὐαγγελίων ὁποιονδήποτε βουληθείης ἐπιστῆσαί[1]) τινι ᾧ βούλει κεφαλαίῳ, καὶ γνῶναι τίνες τὸ παραπλήσια εἰρήκασιν, καὶ τοὺς οἰκείους ἐν ἑκάστῳ[2]) τόπους εὑρεῖν, ἐν οἷς κατὰ τῶν αὐτῶν ἠνέχθησαν, ἧς ἐπέχεις περικοπῆς ἀναλαβὼν τὸν προκείμενον ἀριθμόν, ἐπιζητήσας τε αὐτὸν ἔνδον ἐν τῷ κανόνι ὃν ἡ διὰ τοῦ κινναβάρεως ὑποσημείωσις ὑποβέβληκεν, εἴσῃ μὲν εὐθὺς ἐκ τῶν ἐπὶ μετώπου τοῦ κανόνος προγραφῶν ὁπόσοι τε[3]) καὶ τίνες περὶ οὗ ζητεῖς[4]) εἰρήκασιν· ἐπιστήσας δὲ καὶ τοῖς τῶν λοιπῶν εὐαγγελίων ἀριθμοῖς τοῖς ἐν τῷ κανόνι ᾧ ἐπέχεις ἀριθμῷ παρακειμένοις, ἐπιζητήσας τε αὐτοὺς ἔνδον ἐν τοῖς οἰκείοις ἑκάστου εὐαγγελίου τόποις, τὰ παραπλήσια λέγοντας αὐτοὺς[5]) εὑρήσεις[6]).

---

1) Alii ἐπιστῆναι
2) Cod. Tisch. οἰκείους ἑκάστου
3) Alii τε omittunt.
4) Alii τίνες τὰ παραπλήσια εἰρήκασιν
5) Alii omittunt αὐτούς.
6) Codd. addunt ἔρρωσο ἐν κυρίῳ.

CANON I, IN QUO QUATTUOR

Mt	Mc	Lc	Ioh
8	2	7	10
11	4	10	6
11	4	10	12
11	4	10	14
11	4	10	28
14	5	13	15
23	27	17	46
23	27	34	46
23	27	45	46
70	20	37	38
87	139	250	141
87	139	250	146
98	96	116	40
98	96	116	111
98	96	116	120
98	96	116	129
98	96	116	131
98	96	116	144
133	37	77	109
141	50	49	59
142	51	21	35
147	64	93	49
166	82	94	17
166	82	94	74
209	119	234	100
211	121	238	21
220	122	239	77
220	129	242	85
220	129	261	88
244	139	250	141
244	139	250	146
274	156	260	20
274	156	260	48
274	156	260	96

Mt	Mc	Lc	Ioh
276	158	74	98
280	162	269	122
284	165	266	55
284	165	266	63
284	165	266	65
284	165	266	67
289	170	275	126
291	172	279	156
294	175	281	161
295	176	282	42
295	176	282	57
300	181	285	79
300	181	285	158
302	183	287	160
304	184	289	170
306	187	290	162
306	187	290	174
310	191	297	69
313	194	294	172
314	195	291	166
314	195	291	168
315	196	292	175
318	199	300	176
320	200	302	178
320	200	302	180
325	204	310	184
326	205	311	188
326	205	313	194
328	206	314	196
331	209	315	197
332	210	318	197
334	212	321	201
335	214	324	199
336	215	317	198
336	215	319	198
343	223	329	204

Mt	Mc	Lc	Ioh
348	227	332	206
349	228	333	208
352	234	336	209
352	231	336	211

CANON II, IN QUO TRES

Mt	Mc	Lc
15	6	15
21	10	32
31	102	185
32	39	79
32	39	133
50	41	56
62	13	4
62	13	24
63	18	33
67	15	26
69	47	83
71	21	38
72	22	39
72	22	186
73	23	40
74	49	85
76	52	169
79	29	86
80	30	44
82	53	87
82	53	110
83	54	87
83	54	112
85	55	88
85	55	114
88	141	148
88	141	251
92	40	80

Mt	Mc	Lc
94	86	97
94	86	146
103	1	70
114	24	41
116	25	42
116	25	165
116	25	177
121	32	127
122	33	129
123	34	147
130	35	82
131	36	76
135	38	78
137	44	167
143	57	90
144	59	12
149	66	35
149	66	43
153	69	36
164	79	144
168	83	95
168	83	206
170	85	96
172	87	98
174	91	99
176	93	101
178	95	102
178	95	217
179	99	197
190	105	195
192	106	216
193	107	121
193	107	218
194	108	152
194	108	219
195	109	220

Mt	Mc	Lc
198	110	221
199	111	173
201	112	222
203	114	270
205	116	224
206	117	232
208	118	233
217	127	240
219	128	241
223	130	243
225	134	245
226	133	244
229	135	137
229	135	246
242	137	237
242	137	248
243	138	249
248	143	209
248	143	253
249	144	254
251	146	255
253	148	204
258	150	257
259	151	258
264	155	156
269	154	228
271	42	230
278	160	263
281	163	268
285	166	265
285	166	267
296	177	280
296	177	284
301	182	286
308	189	305
312	193	299

Mt	Mc	Lc
316	197	293
317	198	295
322	202	309
338	218	322
339	219	325
340	220	327
342	222	323
344	224	328
346	225	330
353	232	337
354	233	338

CANON III, IN QUO TRES

Mt	Lc	Ioh
1	14	1
1	14	3
1	14	5
7	6	2
7	6	25
59	63	116
64	65	37
90	58	118
90	58	139
97	211	105
111	119	30
111	119	114
111	119	148
112	119	8
112	119	44
112	119	61
112	119	76
112	119	87
112	119	90
112	119	142
112	119	154
116	92	147

Gr.

CANON IIII, IN QUO TRES

Mt	Mc	Ioh
18	8	26
117	26	93
117	26	95
150	67	51
161	77	23
161	77	53
204	115	91
204	115	135
216	125	128
216	125	133
216	125	137
216	125	150
277	159	98
279	161	72
279	161	121
287	168	152
293	174	107
297	178	70
299	180	103
307	188	164
321	204	192
323	203	183
329	207	185
329	207	187
333	211	203

CANON V, IN QUO DUO

Mt	Lc
3	2
10	8
12	11
16	16
25	46
27	48
28	47
30	49
34	194
36	162
38	53
40	52
41	55
43	123
46	153
47	134
48	191
49	150
51	59
53	125
54	54
55	170
57	61
58	60
60	171
61	64
65	172
66	66
68	105
78	108
84	111
86	109
93	145
95	160
96	182
96	184
102	69
104	71
105	193
107	73
108	115
110	118
119	126
125	62
127	128
128	132
129	130
132	81
134	120
138	168
156	57
158	226
162	161
175	200
182	187
182	189
183	198
187	199
197	272
213	235
221	181
228	139
231	176
231	215
232	142
234	136
236	135
237	138
238	140
240	141
241	175
255	202
256	205
257	213
261	207
262	212
265	157

Mt	Lc
266	155
266	157
267	158
270	229
272	231

CANON VI, IN QUO DUO

Mt	Mc
9	3
17	7
20	9
22	11
44	120
77	63
100	98
139	45
145	60
148	65
152	68
154	71
157	72
159	73
160	76
163	78
165	80
169	84
173	89
180	100
189	103
202	113
214	120
216	124
224	131
246	140
247	142
250	145
252	147
254	149
260	152
263	153
275	157
282	164
286	167
288	169
290	171
292	173
298	179
305	185
309	190
311	192
330	208
337	217
341	221
347	226
350	229

CANON VII, IN QUO DUO

Mt	Ioh
5	83
19	19
19	32
19	34
120	82
185	215
207	101

CANON VIII, IN QUO DUO

Lc	Mc
23	12
25	14
27	16
27	28
28	17
84	48
89	56
91	61
100	75
103	97
247	136
277	216
335	230

CANON IX, IN QUO DUO

Lc	Ioh
30	219
30	222
262	113
262	124
274	227
274	229
274	231
303	182
303	186
303	190
307	182
307	186
307	190
312	182
312	186
312	190
340	213
340	217
341	221
341	223
341	225

CANON X, IN QUO MATTH. PROPRIE.

2	81	167	230
4	89	171	233
6	91	177	236
13	99	181	239
24	101	184	245
26	106	186	268
29	109	188	273
33	113	191	283
35	115	196	303
37	118	200	319
39	124	210	324
42	126	212	327
45	136	218	345
52	140	222	351
56	151	227	355
75	155		

CANON X, IN QUO MARC. PROPRIE.

19	62	90	123
31	70	92	132
43	74	94	186
46	81	101	213
58	88	104	

CANON X, IN QUO LUC. PROPRIE.

1	22	68	113
3	29	72	117
5	34	75	122
9	50	104	124
18	51	106	131
20	67	107	143

149	188	236	298
151	190	252	301
154	192	256	304
159	196	259	306
163	201	264	308
164	203	271	316
166	208	273	320
174	210	276	326
176	214	278	331
178	223	283	334
180	225	288	339
183	227	296	342

CANON X, IN QUO IOH. PROPRIE.

4	54	97	140	189
7	56	99	143	191
9	58	102	145	193
11	60	104	147	195
13	62	106	149	200
16	64	108	151	202
18	66	110	153	205
22	68	112	155	207
24	71	115	157	210
27	73	117	159	212
29	75	119	163	214
31	78	123	165	216
33	80	125	167	218
36	81	127	169	220
39	84	130	171	224
41	86	132	173	226
43	89	134	177	228
45	92	136	179	230
50	94	138	181	232
52				

ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ.

I.

Christi genealogia, nuntiatio, ortus.

1 1,3 Βίβλοσ γενέσεωσ Ἰησοῦ Χριστοῦ
υἱοῦ Δαυεὶδ υἱοῦ Ἀβραάμ. 2 Ἀβραὰμ ἐγέν-
νησεν τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἰακώβ, Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδαν
καὶ τοὺσ ἀδελφοὺσ αὐτοῦ, 3 Ἰούδασ δὲ
ἐγέννησεν τὸν Φαρὲσ καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆσ
Θάμαρ, Φαρὲσ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἑσρώμ,
Ἑσρὼμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀράμ, 4 Ἀρὰμ
δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμιναδάβ, Ἀμιναδὰβ δὲ
ἐγέννησεν τὸν Ναασσών, Ναασσὼν δὲ ἐγέν-
νησεν τὸν Σαλμών, 5 Σαλμὼν δὲ ἐγέννησεν
τὸν Βοὲσ ἐκ τῆσ Ῥαχάβ, Βοὲσ δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ἰωβὴδ ἐκ τῆσ Ῥούθ, Ἰωβὴδ δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ἰεσσαί, 6 Ἰεσσαὶ δὲ ἐγέννησεν τὸν Δαυεὶδ
τὸν βασιλέα. Δαυεὶδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σολο-
μῶνα ἐκ τῆσ τοῦ Οὐρίου, 7 Σολομὼν δὲ ἐγέν-
νησεν τὸν Ῥοβοάμ, Ῥοβοὰμ δέ ἐγέννησεν τὸν
Ἀβιά, Ἀβιὰ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀσάφ, 8 Ἀσὰφ
δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσαφάτ, Ἰωσαφὰτ δὲ
ἐγέννησεν τὸν Ἰωράμ, Ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησεν

---

*ς το κατα ματθαιον αγιον (ς[e] om) ευαγγελιον.
I. 1. δαβιδ 5. βοοζ | ωβηδ 6. δαβιδ | δαβιδ δε ο βασιλευς | σολομωντα 7. τον ασα 8. ασα | οζιαν

I. 1 ss. Lc 3, 23—38. 2—6 1 Chr 2, 1—15. 3—6 Ruth 4, 18 ss. 3 Gen 38, 16 ss. 5 Ios 2, 1. Ruth 4, 13. 6 2 Sam 12, 24. 7—12 1 Chr 3, 10 ss.

τὸν Ὀζείαν, 9 Ὀζείασ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἰωάθαμ, Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἄχαζ,
Ἄχαζ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐζεκίαν, 10 Ἐζεκίασ
δὲ ἐγέννησεν τὸν Μανασσῆ, Μανασσῆσ δὲ
ἐγέννησεν τὸν Ἀμώσ, Ἀμὼσ δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ἰωσείαν, 11 Ἰωσείασ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἰεχονίαν καὶ τοὺσ ἀδελφοὺσ αὐτοῦ ἐπὶ τῆσ
μετοικεσίασ Βαβυλῶνοσ. 12 μετὰ δὲ τὴν με-
τοικεσίαν Βαβυλῶνοσ Ἰεχονίασ ἐγέννησεν τὸν
Σαλαθιήλ, Σαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ζορο-
βάβελ, 13 Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιούδ,
Ἀβιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιακείμ, Ἐλιακεὶμ
δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀζώρ, 14 Ἀζὼρ δὲ ἐγέν-
νησεν τὸν Σαδώκ, Σαδὼκ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἀχείμ, Ἀχεὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιούδ,
15 Ἐλιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλεάζαρ, Ἐλεά-
ζαρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Μαθθάν, Μαθθὰν δὲ
ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ, 16 Ἰακὼβ δὲ ἐγέν-
νησεν τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα Μαρίασ, ἐξ
ἧσ ἐγεννήθη Ἰησοῦσ ὁ λεγόμενοσ Χριστόσ.
17 [2,10] Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕωσ
Δαυεὶδ γενεαὶ δεκατέσσαρεσ, καὶ ἀπὸ Δαυεὶδ
ἕωσ τῆσ μετοικεσίασ Βαβυλῶνοσ γενεαὶ δε-
κατέσσαρεσ, καὶ ἀπὸ τῆσ μετοικεσίασ Βαβυ-
λῶνοσ ἕωσ τοῦ Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρεσ.
18 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γένεσισ οὕτωσ
ἦν. [3,5] μνηστευθείσησ τῆσ μητρὸσ αὐτοῦ

9. οζιας 10. τον αμων· αμων δε | ιωσιαν 11. ιωσιασ
15. ματθαν bis 17. δαβιδ bis 18. η γεννησισ | μνηστευ-
θεισησ γαρ

12 Esr 5, 2.

Μαρίασ τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺσ
εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματοσ ἁγίου.
19 4,10 Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆσ, δίκαιοσ ὢν
καὶ μὴ θέλων αὐτὴν δειγματίσαι, ἐβουλήθη
λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν. 20 ταῦτα δὲ αὐτοῦ
ἐνθυμηθέντοσ, ἰδοὺ ἄγγελοσ κυρίου κατ' ὄναρ
ἐφάνη αὐτῷ λέγων· Ἰωσὴφ υἱὸσ Δαυείδ, μὴ
φοβηθῇσ παραλαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυναῖκά
σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματόσ
ἐστιν ἁγίου. 21 τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεισ
τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν: αὐτὸσ γὰρ σώσει
τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.
22 τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ
ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντοσ·
23 ἰδοὺ ἡ παρθένοσ ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξε-
ται υἱόν, καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ
Ἐμμανουήλ, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον μεθ'
ἡμῶν ὁ θεόσ. 24 ἐγερθεὶσ δὲ Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ
ὕπνου ἐποίησεν ὡσ προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγε-
λοσ κυρίου, καὶ παρέλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ·
25 καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕωσ οὗ ἔτεκεν
υἱόν, καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

II.

Magi ex oriente. Fuga in Aegyptum. Caedes Bethlehemitica. Reditus ex Aegypto.

1 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντοσ ἐν Βηθλεὲμ

19. παραδειγματισαι 20. δαβιδ 22. υπο του κυριου 24. διεγερθεισ δε ο ιωσηφ 25. ετεκε τον υιον αυτησ τον πρωτοτοκον

21 Lc 2, 21. 23 Es 7, 14. 25 Lc 2, 7. 21.

τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρῴδου τοῦ βασι-
λέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο
εἰς Ἱεροσόλυμα 2 λέγοντες· ποῦ ἐστιν ὁ
τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ
αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν
προσκυνῆσαι αὐτῷ. 3 ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς
Ἡρῴδης ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα
μετ᾽ αὐτοῦ, 4 καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς
ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυν-
θάνετο παρ᾽ αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται.
5 [5,7] οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ἐν Βηθλεὲμ τῆς
Ἰουδαίας· οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προ-
φήτου· 6 καὶ σὺ Βηθλεέμ, γῆ Ἰούδα, οὐδα-
μῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ
σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποι-
μανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ. 7 [6,10] τότε
Ἡρῴδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους ἠκρί-
βωσεν παρ᾽ αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου
ἀστέρος, 8 καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ
εἶπεν· πορευθέντες ἐξετάσατε ἀκριβῶς περὶ
τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ
μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ.
9 οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθη-
σαν· καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστήρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνα-
τολῇ, προῆγεν αὐτοὺς ἕως ἐλθὼν ἐστάθη
ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον. 10 ἰδόντες δὲ τὸν
ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα.

II. 3. ηρωδης ο βασιλ. 5. ειπον 8. ακριβως εξετασατε 9. εστη

II. 2 (Num 24, 17.) 6 Mich 5, 1. Io 7, 42.

11 καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παι-
δίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ
πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες
τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ
δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. 12 καὶ
χρηματισθέντες κατ᾽ ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι
πρὸς Ἡρῴδην, δι᾽ ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν
εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ ἄγγελος
κυρίου φαίνεται κατ᾽ ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ λέγων·
ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα
αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ
ἕως ἂν εἴπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρῴδης ζητεῖν
τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. 14 ὁ δὲ
ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μη-
τέρα αὐτοῦ νυκτός, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς
Αἴγυπτον, 15 καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς
Ἡρῴδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου
διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· ἐξ Αἰγύπτου
ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

16 Τότε Ἡρῴδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ
τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας
ἀνεῖλεν πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ
καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς
καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν
παρὰ τῶν μάγων. 17 τότε ἐπληρώθη τὸ
ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος·

11. ειδον: ευρον 15. υπο του κυριου 17. δια: υπο

11 (Es 60, 6.) 15 Hos 11, 1.

18 φωνὴ ἐν Ῥαμὰ ἠκούσθη, κλαυθμὸσ καὶ
ὀδυρμὸσ πολύσ, Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα
αὐτῆσ, καὶ οὐκ ἤθελεν παρακληθῆναι, ὅτι
οὐκ εἰσίν.

19 Τελευτήσαντοσ δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδοὺ
ἄγγελοσ κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ
ἐν Αἰγύπτῳ 20 λέγων· ἐγερθεὶσ παράλαβε τὸ
παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου
εἰσ γῆν Ἰσραήλ· τεθνήκασιν γὰρ οἱ ζητοῦντεσ
τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. 21 ὁ δὲ ἐγερθεὶσ
παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ,
καὶ εἰσῆλθεν εἰσ γῆν Ἰσραήλ. 22 ἀκούσασ
δὲ ὅτι Ἀρχέλαοσ βασιλεύει τῆσ Ἰουδαίασ ἀντὶ
τοῦ πατρὸσ αὐτοῦ Ἡρώδου, ἐφοβήθη ἐκεῖ
ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶσ δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώ-
ρησεν εἰσ τὰ μέρη τῆσ Γαλιλαίασ. 23 καὶ
ἐλθὼν κατῴκησεν εἰσ πόλιν λεγομένην Ναζα-
ρέθ· ὅπωσ πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προ-
φητῶν ὅτι Ναζωραῖοσ κληθήσεται.

III.

Iohannes baptista in deserto. Iesus a Iohanne baptizatur.

1 [7,8] Ἐν δὲ ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ παρα-
γίνεται Ἰωάννησ ὁ βαπτιστὴσ κηρύσσων ἐν

18. κλαυθμοσ: θρηνοσ και κλαυθμ. 19. κατ οναρ φαινεται 21. ηλθεν 22. βασιλ. επι τησ | ηρωδ. του πατρ. αυτ. 23. ναζαρετ

18 Ier 31, 15. 20 (Ex 4, 19.) 23 (Es 11, 1.)
III. 1—12 Lc 3 1—18. Mc 1, 1—8. Io 1, 6 ss

τῇ ἐρήμῳ τῆσ Ἰουδαίασ, 2 λέγων· μετα-
νοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
3 [8,1] οὗτοσ γάρ ἐστιν ὁ ῥηθεὶσ διὰ Ἡσαΐου
τοῦ προφήτου λέγοντοσ· φωνὴ βοῶντοσ ἐν τῇ
ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείασ
ποιεῖτε τὰσ τρίβουσ αὐτοῦ. 4 [9,6] αὐτὸσ δὲ
ὁ Ἰωάννησ εἶχεν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν
καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν
ὀσφὺν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφὴ ἦν αὐτοῦ ἀκρίδεσ
καὶ μέλι ἄγριον. 5 τότε ἐξεπορεύετο πρὸσ
αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ
πᾶσα ἡ περίχωροσ τοῦ Ἰορδάνου, 6 καὶ
ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ᾽
αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰσ ἁμαρτίασ αὐτῶν.
7 [10,5] ἰδὼν δὲ πολλοὺσ τῶν Φαρισαίων καὶ
Σαδδουκαίων ἐρχομένουσ ἐπὶ τὸ βάπτισμα
εἶπεν αὐτοῖσ· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίσ ὑπέ-
δειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆσ μελλούσησ ὀργῆσ;
8 ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον τῆσ μετανοίασ,
9 καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖσ· πατέρα
ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύνα-
ται ὁ θεὸσ ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα
τῷ Ἀβραάμ. 10 ἤδη δὲ ἡ ἀξίνη πρὸσ τὴν
ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον
μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰσ
πῦρ βάλλεται. 11 [11,1] ἐγὼ μὲν ὑμᾶσ βαπτίζω

III. 2. και λεγων 3. δια: υπο 4. ην αυτου: αυτ. ην 6. om ποταμω 7. επι το βαπτ. αυτου 8. καρπουσ αξιουσ 10. ηδη δε και 11. βαπτιζω υμασ

---

2 4, 17. 3 Es 40, 3. 9 Io 8, 39. 10 7, 19.

ἐν ὕδατι εἰσ μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχό-
μενοσ ἰσχυρότερόσ μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ
ἱκανὸσ τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· αὐτὸσ ὑμᾶσ
βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί. **12** [12,6] οὗ
τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ
τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον αὐτοῦ
εἰσ τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει
πυρὶ ἀσβέστῳ.

13 [13,10] Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦσ ἀπὸ
τῆσ Γαλιλαίασ ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸσ τὸν
Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. **14** ὁ δὲ
διεκώλυεν αὐτὸν λέγων· ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ
σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρόσ μέ;
15 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν πρὸσ αὐτόν·
ἄφεσ ἄρτι· οὕτωσ γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν
πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν
αὐτόν. **16** [14,1] βαπτισθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εὐθὺσ
ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατοσ· καὶ ἰδοὺ ἀνεῴχθησαν
οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδεν πνεῦμα θεοῦ κατα-
βαῖνον ὡσεὶ περιστεράν, ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν.
17 καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα·
οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱόσ μου ὁ ἀγαπητόσ, ἐν ᾧ
ηὐδόκησα.

IV.

Temptatur ter a diabolo. Nazaretho Capharnaumum migrat. Vocat duo piscatorum paria. Peragrat Galilaeam.

1 [15,2] Τότε ὁ Ἰησοῦσ ἀνήχθη εἰσ τὴν

14. ο δε: add ιωαννησ 16. βαπτ. δε: και βαπτ. | ανεβη ευθυσ 16. ανεωχθησαν: add αυτω | το πνευμα του θεου | και ερχομενον 17. ευδοκησα

13 Mc 1, 9—11. Lc 3, 21 s. **17** (Ps 2, 7. Es 42, 1.)
IV. 1—11 Lc 4, 1—13. Mc 1, 12 s.

ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματοσ, πειρασθῆναι ὑπὸ
τοῦ διαβόλου. **2** [16,5] καὶ νηστεύσασ ἡμέρασ
τεσσεράκοντα καὶ τεσσεράκοντα νύκτασ, ὕστε-
ρον ἐπείνασεν. **3** καὶ προσελθὼν ὁ πειράζων
εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸσ εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ
λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται. **4** ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ
εἶπεν· γέγραπται· οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσε-
ται ὁ ἄνθρωποσ, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι
ἐκπορευομένῳ διὰ στόματοσ θεοῦ. **5** τότε
παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολοσ εἰσ τὴν ἁγίαν
πόλιν, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον
τοῦ ἱεροῦ, **6** καὶ λέγει αὐτῷ· εἰ υἱὸσ εἶ τοῦ
θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι
τοῖσ ἀγγέλοισ αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ καὶ
ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε προσκόψῃσ
πρὸσ λίθον τὸν πόδα σου. **7** ἔφη αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦσ· πάλιν γέγραπται· οὐκ ἐκπειράσεισ
κύριον τὸν θεόν σου. **8** πάλιν παραλαμβάνει
αὐτὸν ὁ διάβολοσ εἰσ ὄροσ ὑψηλὸν λίαν καὶ
δείκνυσιν αὐτῷ πάσασ τὰσ βασιλείασ τοῦ
κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, **9** καὶ εἶπεν
αὐτῷ· ταῦτά σοι πάντα δώσω, ἐὰν πεσὼν
προσκυνήσῃσ μοι. **10** τότε λέγει αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦσ· ὕπαγε σατανᾶ· γέγραπται γάρ·
κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεισ καὶ αὐτῷ
μόνῳ λατρεύσεισ. **11** [17,6] τότε ἀφίησιν αὐτὸν

IV. 2. τεσσαρακοντα bis | και νυκτασ τεσσαρακ. 3. προσελθων αυτω ο πειραζ. ειπεν· 4. ο ανθρ.: om ο 5. ιστησιν 9. ειπεν: λεγει | ταυτα παντα σοι

---

4 Deut 8, 3. **6** Ps 91, 11. **7** Deut 6, 16. **10** Deut 6, 13.

ὁ διάβολοσ, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσῆλθον καὶ
διηκόνουν αὐτῷ.
12 [18,4] Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἰωάννησ παρεδόθη,
ἀνεχώρησεν εἰσ τὴν Γαλιλαίαν. **13** [19 7] καὶ
καταλιπὼν τὴν Ναζαρὰ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰσ
Καφαρναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὁρίοισ
Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλείμ, **14** ἵνα πληρωθῇ
τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντοσ·
15 γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλείμ, ὁδὸν
θαλάσσησ, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν
ἐθνῶν, **16** ὁ λαὸσ ὁ καθήμενοσ ἐν σκότει φῶσ
εἶδεν μέγα, καὶ τοῖσ καθημένοισ ἐν χώρᾳ
καὶ σκιᾷ θανάτου φῶσ ἀνέτειλεν αὐτοῖσ.
17 [20,6] Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦσ κηρύσσειν
καὶ λέγειν· μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασι-
λεία τῶν οὐρανῶν.

18 Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆσ
Γαλιλαίασ εἶδεν δύο ἀδελφούσ, Σίμωνα τὸν
λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ, βάλλοντασ ἀμφίβληστρον εἰσ τὴν θά-
λασσαν· ἦσαν γὰρ ἁλεεῖσ. **19** [21,2] καὶ λέγει
αὐτοῖσ· δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶσ
ἁλεεῖσ ἀνθρώπων. **20** οἱ δὲ εὐθέωσ ἀφέντεσ
τα δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. **21** [22,6] Καὶ
προβὰσ ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλουσ δύο ἀδελφούσ,
Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν

---

12. ακουσ. δε: add ο ιησουσ 13. ναζαρετ | καπερναουμ 16. ειδε φωσ μεγα 18. περιπατ. δε ο ιησουσ | αλιεισ 19. αλιεισ

---

12 ss. Mc 1, 14 s. Lc 4, 14 s. **13** Lc 4, 31. **15** Es 9, 1 s. **17** 3, 2. **18—22** Mc 1, 16—20. Lc 5, 1—11 Io 1, 35—45.

ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου
τοῦ πατρὸς αὐτῶν καταρτίζοντας τὰ δίκτυα
αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. **22** οἱ δὲ
εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα
αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ.

23 [23,1] Καὶ περιῆγεν ἐν ὅλῃ τῇ Γαλιλαίᾳ,
διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ
κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ
θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν
ἐν τῷ λαῷ. **24** καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ
εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ
πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις
καὶ βασάνοις συνεχομένους καὶ δαιμονιζο-
μένους καὶ σεληνιαζομένους καὶ παραλυτι-
κούς, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. **25** καὶ
ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς
Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων
καὶ Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

V.

In monte orationem habet. Christianorum beatitudines. Discipuli sal terrae et lumen mundi. Legis divinae vera ratio. De homicidio, reconciliatione, adulterio, divortio, iureiurando, talione, amore mutuo.

1 [24,10] Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη
εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθίσαντος αὐτοῦ προσ-
ῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. **2** [25,5] καὶ

23. εν ολ. τη γαλιλαια: ολην την γαλιλαιαν ο ιησους
V. 1. προσηλθον

23 Mc 1, 39. Lc 4, 44. **24** Mc 1, 28. **25** Mc 3, 7 s. Lc 6, 17.
V. **1** ss. Lc 6, 17 ss.

ἀνοίξασ τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺσ
λέγων· 3 μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύ-
ματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν
οὐρανῶν. 4 [26,10] μακάριοι οἱ πραεῖσ, ὅτι
αὐτοὶ κληρονομήσουσιν τὴν γῆν. 5 [27,6] μα-
κάριοι οἱ πενθοῦντεσ, ὅτι αὐτοὶ παρακληθή-
σονται. 6 [28,5] μακάριοι οἱ πεινῶντεσ καὶ
διψῶντεσ τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορ-
τασθήσονται. 7 [29,10] μακάριοι οἱ ἐλεήμονεσ,
ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. 8 μακάριοι οἱ καθα-
ροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται.
9 μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι υἱοὶ θεοῦ κληθή-
σονται. 10 μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν
δικαιοσύνησ, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν
οὐρανῶν. 11 [30,6] μακάριοί ἐστε ὅταν ὀνει-
δίσωσιν ὑμᾶσ καὶ διώξουσιν καὶ εἴπωσιν πᾶν
πονηρὸν καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ.
12 χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸσ
ὑμῶν πολὺσ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ· οὕτωσ γὰρ
ἐδίωξαν τοὺσ προφήτασ τοὺσ πρὸ ὑμῶν.
13 [31,2] Ὑμεῖσ ἐστὲ τὸ ἅλα τῆσ γῆσ· ἐὰν δὲ
τὸ ἅλα μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁλισθήσεται; εἰσ
οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθὲν ἔξω κατα-
πατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. 14 [32,2] Ὑμεῖσ
ἐστὲ τὸ φῶσ τοῦ κόσμου. οὐ δύναται πόλισ
κρυβῆναι ἐπάνω ὄρουσ κειμένη· 15 οὐδὲ

---

4 et 5. μακαρ. οι πενθ. etc ante μακαρ. οι πραεισ etc pon 9. οτι: add αυτοι 11. διωξωσι | πονηρον: add ρημα 13. αλασ bis | βληθηναι εξω και καταπατ.

3—6 Lc 6, 20 s. **11—12** Lc 6, 22 s. **13** Lc 14, 34 s. Mc 9, 50. **15** Lc 11, 33. 8, 16. Mc 4, 21.

καίουσιν λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν
μόδιον, ἀλλ᾽ ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει
πᾶσιν τοῖσ ἐν τῇ οἰκίᾳ. **16** οὕτωσ λαμψάτω
τὸ φῶσ ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπωσ
ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν
πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ. **17** [33,10] Μὴ
νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ
τοὺσ προφήτασ· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι ἀλλὰ
πληρῶσαι. **18** [34,5] ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕωσ
ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸσ καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ
μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου,
ἕωσ ἂν πάντα γένηται. **19** [35,10] ὃσ ἐὰν οὖν
λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων
καὶ διδάξῃ οὕτωσ τοὺσ ἀνθρώπουσ, ἐλάχιστοσ
κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃσ
δ᾽ ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτοσ μέγασ κληθή-
σεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. **20** λέγω
γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ὑμῶν ἡ
δικαιοσύνη πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρι-
σαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰσ τὴν βασιλείαν τῶν
οὐρανῶν. **21** Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖσ
ἀρχαίοισ· οὐ φονεύσεισ· ὃσ δ᾽ ἂν φονεύσῃ,
ἔνοχοσ ἔσται τῇ κρίσει. **22** ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν
ὅτι πᾶσ ὁ ὀργιζόμενοσ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ
ἔνοχοσ ἔσται τῇ κρίσει· ὃσ δ᾽ ἂν εἴπῃ τῷ
ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥακά, ἔνοχοσ ἔσται τῷ συνεδρίῳ·
ὃσ δ᾽ ἂν εἴπῃ μωρέ, ἔνοχοσ ἔσται εἰσ τὴν
γέενναν τοῦ πυρόσ. **23** ἐὰν οὖν προσφέρῃσ

20. η δικαιοσυνη | υμων 22. οργιζομ. τω αδελφω αυτου: add εικη | ρακα

18 Lc 16, 17. 21 Ex 20, 13.

τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κἀκεῖ
μνησθῇσ ὅτι ὁ ἀδελφόσ σου ἔχει τι κατὰ σοῦ,
24 ἄφεσ ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ
θυσιαστηρίου καὶ ὕπαγε πρῶτον διαλλάγηθι
τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ
δῶρόν σου. **25** [36,5] ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ
σου ταχὺ ἕωσ ὅτου εἶ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ·
μήποτέ σε παραδῷ ὁ ἀντίδικοσ τῷ κριτῇ
καὶ ὁ κριτὴσ τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰσ φυλακὴν
βληθήσῃ. **26** ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃσ
ἐκεῖθεν ἕωσ ἂν ἀποδῷσ τὸν ἔσχατον κοδράν-
την. **27** [37,10] Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· οὐ μοι-
χεύσεισ. **28** ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶσ ὁ
βλέπων γυναῖκα πρὸσ τὸ ἐπιθυμῆσαι ἤδη
ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. **29** εἰ
δὲ ὁ ὀφθαλμόσ σου ὁ δεξιὸσ σκανδαλίζει σε,
ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ
σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ
ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰσ γέενναν. **30** καὶ
εἰ ἡ δεξιά σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον
αὐτὴν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι
ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον
τὸ σῶμά σου εἰσ γέενναν ἀπέλθῃ. **31** Ἐρρέθη
δέ· ὃσ ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω

---

25. ει εν τη οδ. μετ αυτου | ο κριτησ: add σε παραδω
27. ερρεθη: add τοισ αρχαιοισ 28. επιθυμησαι: add
αυτησ 30. εισ γε. απελθη: βληθη εισ γεενν. 31. ερρ.
δε οτι οσ.

---

25 s. Lc 12, 58 s. **27** Ex 20, 14. **29** 18, 9. Mc 9,
47. **30** 18, 8. Mc 9, 43. **31** Deut 24. 1.

αὐτῇ ἀποστάσιον. **32** ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι
πᾶσ ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸσ
λόγου πορνείασ, ποιεῖ αὐτὴν μοιχευθῆναι, καὶ
ὃσ ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται.
33 Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖσ ἀρχαίοισ·
οὐκ ἐπιορκήσεισ, ἀποδώσεισ δὲ τῷ κυρίῳ
τοὺσ ὅρκουσ σου. **34** ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν
μὴ ὀμόσαι ὅλωσ· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι
θρόνοσ ἐστὶν τοῦ θεοῦ· **35** μήτε ἐν τῇ
γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστιν τῶν ποδῶν αὐτοῦ·
μήτε εἰσ Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλισ ἐστὶν τοῦ
μεγάλου βασιλέωσ· **36** μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ
σου ὀμόσῃσ, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευ-
κὴν ποιῆσαι ἢ μέλαιναν. **37** ἔστω δὲ ὁ λόγοσ
ὑμῶν ναὶ ναί, οὒ οὔ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων
ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν. **38** Ἠκούσατε ὅτι
ἐρρέθη· ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα
ἀντὶ ὀδόντοσ. **39** ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀν-
τιστῆναι τῷ πονηρῷ· ³⁸·⁵ἀλλ᾽ ὅστισ σε ῥαπίζει
εἰσ τὴν δεξιὰν σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ
τὴν ἄλλην· **40** καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι
καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφεσ αὐτῷ καὶ τὸ
ἱμάτιον· **41** ³⁹·¹⁰καὶ ὅστισ σε ἀγγαρεύσει
μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ᾽ αὐτοῦ δύο. **42** τῷ
αἰτοῦντί σε δόσ, καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ

32. πασ ο απολ.: οσ αν απολυσῃ | μοιχασθαι 36. μιαν τρι. λευ. η μελαι. ποιησαι 39. ραπισει επι την δεξ. σου σιαγ. 42. δοσ: διδου

32 19, 9. Mc 10, 11 s. Lc 16, 18. **33** Lev 19, 12. Deut 23, 21. **37** Iac 5, 12. **38** Ex 21, 24. **39** Lc 6, 29. **42** Lc 6, 30.

δανίσασθαι μὴ ἀποστραφῇσ. **43** [40,5] Ἠκού-
σατε ὅτι ἐρρέθη· ἀγαπήσεισ τὸν πλησίον σου
καὶ μισήσεισ τὸν ἐχθρόν σου. **44** ἐγὼ δὲ
λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺσ ἐχθροὺσ ὑμῶν καὶ
προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν διωκόντων ὑμᾶσ·
45 ὅπωσ γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸσ ὑμῶν τοῦ
ἐν οὐρανοῖσ, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει
ἐπὶ πονηροὺσ καὶ ἀγαθοὺσ καὶ βρέχει ἐπὶ
δικαίουσ καὶ ἀδίκουσ. **46** [41,5] ἐὰν γὰρ ἀγα-
πήσητε τοὺσ ἀγαπῶντασ ὑμᾶσ, τίνα μισθὸν
ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν;
47 καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺσ ἀδελφοὺσ ὑμῶν
μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ ἐθνικοὶ
τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν; **48** ἔσεσθε οὖν ὑμεῖσ τέλειοι
ὡσ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιοσ τέλειόσ ἐστιν.

VI.

Pergit in oratione montana. De erogatione stipis, de precatione. Oratio dominica. De ieiunio, de divitiis veris vanisque curis.

1 [42,10] Προσέχετε δὲ τὴν δικαιοσύνην
ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων
πρὸσ τὸ θεαθῆναι αὐτοῖσ· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν
οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν οὐρα-
νοῖσ· **2** ὅταν οὖν ποιῇσ ἐλεημοσύνην, μὴ
σαλπίσῃσ ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑπο-

42. δανεισασθαι 44. τ. εχθρουσ υμων: add ευλογειτε τουσ καταρωμενουσ υμασ, καλωσ ποιειτε τουσ μισουντασ υμασ, και προσευχ. υπ. των επηρεαζοντων υμασ και διωκ. υμ. 47. εθνικοι: τελωναι | το αυτο: ουτω 48. ωσ: ωσπερ | ουρανιοσ: εν τοισ ουρανοισ

VI. 1. δε pri: om | δικαιοσυνην: ελεημοσυνην | εν τοισ ουρανοισ

43 Lev 19, 18. **44** Lc 6, 27 s. **45** ss. Lc 6, 32 ss. **48** Deut 18, 13.

χριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ καὶ ἐν
ταῖσ ῥύμαισ, ὅπωσ δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν
ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν
μισθὸν αὐτῶν. 3 σοῦ δὲ ποιοῦντοσ ἐλεη-
μοσύνην μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ
ἡ δεξιά σου, 4 ὅπωσ ἡ σοῦ ἐλεημοσύνη ᾖ
ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων
ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι. 5 καὶ ὅταν
προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε ὥσ οἱ ὑποκριταί·
ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ καὶ ἐν ταῖσ
γωνίαισ τῶν πλατειῶν ἑστῶτεσ προσεύχεσθαι,
ὅπωσ φανῶσιν τοῖσ ἀνθρώποισ. ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. 6 σὺ δὲ
ὅταν προσεύχῃ, εἴσελθε εἰσ τὸ ταμεῖόν σου
καὶ κλείσασ τὴν θύραν σου πρόσευξαι τῷ
πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ
σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι.
7 [48,5] Προσευχόμενοι δὲ μὴ βατταλογήσητε
ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσιν γὰρ ὅτι ἐν τῇ
πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. 8 μὴ
οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖσ· οἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ
ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶσ αἰτῆ-
σαι αὐτόν. 9 οὕτωσ οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖσ·
πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ, ἁγιασθήτω
τὸ ὄνομά σου· 10 ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου·
γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡσ ἐν οὐρανῷ καὶ
ἐπὶ γῆσ· 11 τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον

4. ⁺ σου ἡ ἐλεημοσύνη | αυτοσ αποδωσει σοι εν τω φανερω 5. προσευχη, ουκ εση ωσπερ | οπωσ: add αν | οτι απεχουσι 6. ταμιειον | αποδ. σοι: add εν τω φανερω 7. βαττολογησητε 10. ελθετω | επι τησ γησ

VI. 9 ss. Lc 11, 2–4.

δὸσ ἡμῖν σήμερον· **12** καὶ ἄφεσ ἡμῖν τὰ
ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡσ καὶ ἡμεῖσ ἀφήκαμεν
τοῖσ ὀφειλέταισ ἡμῶν· **13** καὶ μὴ εἰσενέγκῃσ
ἡμᾶσ εἰσ πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶσ ἀπὸ
τοῦ πονηροῦ. **14** [44,6] Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖσ
ἀνθρώποισ τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει
καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιοσ· **15** ἐὰν
δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖσ ἀνθρώποισ, οὐδὲ ὁ πα-
τὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.
16 [45,10] Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε
ὡσ οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί· ἀφανίζουσιν
γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπωσ φανῶσιν τοῖσ
ἀνθρώποισ νηστεύοντεσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. **17** σὺ δὲ
νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ
πρόσωπόν σου νίψαι, **18** ὅπωσ μὴ φανῇσ
τοῖσ ἀνθρώποισ νηστεύων ἀλλὰ τῷ πατρί
σου τῷ ἐν τῷ κρυφαίῳ, καὶ ὁ πατήρ σου
ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυφαίῳ ἀποδώσει σοι.
19 Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺσ ἐπὶ τῆσ
γῆσ, ὅπου σὴσ καὶ βρῶσισ ἀφανίζει, καὶ
ὅπου κλέπται διορύσσουσιν καὶ κλέπτουσιν·
20 [46,5] θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺσ ἐν
οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴσ οὔτε βρῶσισ ἀφανίζει,
καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέ-
πτουσιν. **21** ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρόσ σου.

---

12. αφιεμεν 13. πονηρου: add οτι σου εστιν η βασιλεια και η δυναμισ και η δοξα εισ τουσ αιωνασ. αμην. 15. ανθρωποισ: add τα παραπτωματα αυτων 16. ωσπερ οι | οτι απεχουσι 18. κρυφαιω bis: κρυπτω | αποδ. σοι: add εν τω φανερω 21. σου bis: υμων

---

14 18, 35. Mc 11, 26. **20** s. Lc 12, 33 s.

ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία σου. **22** [47,5] Ὁ
λύχνοσ τοῦ σώματόσ ἐστιν ὁ ὀφθαλμόσ. ἐὰν
ᾖ ὁ ὀφθαλμόσ σου ἁπλοῦσ, ὅλον τὸ σῶμά
σου φωτεινὸν ἔσται· **23** ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμόσ
σου πονηρὸσ ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν
ἔσται. εἰ οὖν τὸ φῶσ τὸ ἐν σοὶ σκότοσ
ἐστίν, τὸ σκότοσ πόσον. **24** [48,5] Οὐδεὶσ
δύναται δυσὶ κυρίοισ δουλεύειν· ἢ γὰρ τον
ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸσ
ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει.
οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.
25 [49,5] Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε
τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι
ὑμῶν τί ἐνδύσησθε. οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν
ἐστιν τῆσ τροφῆσ καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύ-
ματοσ; **26** ἐμβλέψατε εἰσ τὰ πετεινὰ τοῦ
οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν
οὐδὲ συνάγουσιν εἰσ ἀποθήκασ, καὶ ὁ πατὴρ
ὑμῶν ὁ οὐράνιοσ τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖσ
μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; **27** τίσ δὲ ἐξ ὑμῶν
μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν
αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; **28** καὶ περὶ ἐνδύματοσ
τί μεριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ
ἀγροῦ πῶσ αὐξάνουσιν· οὐ κοπιῶσιν οὐδὲ
νήθουσιν. **29** λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολο-
μὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο

---

22. εαν: add ουν | ῃ: post απλουσ pon 24. μαμ-μωνα 25. τι φαγητε: add και τι πιητε 28. αυξανει· ου κοπια ουδ. νηθει

---

22 s. Lc 11, 34—36. **24** Lc 16, 13. **25—33** Lq 12, 22—31. **26** 10, 31.

ὡσ ἓν τούτων. **30** εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ
ἀγροῦ σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰσ κλίβανον
βαλλόμενον ὁ θεὸσ οὕτωσ ἀμφιέννυσιν, οὐ
πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶσ, ὀλιγόπιστοι; **31** μὴ
οὖν μεριμνήσητε λέγοντεσ· τί φάγωμεν ἢ
τί πίωμεν ἢ τί περιβαλώμεθα; **32** πάντα
γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητοῦσιν· οἶδεν γὰρ
ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιοσ ὅτι χρῄζετε τού-
των ἁπάντων. **33** ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν
βασιλείαν καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ
ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. **34** μὴ
οὖν μεριμνήσητε εἰσ τὴν αὔριον· ἡ γὰρ
αὔριον μεριμνήσει ἑαυτῆσ. ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ
ἡ κακία αὐτῆσ.

VII.

Oratio montana finitur. A iudicando et obtrudendo abstinendum. Precandum cum plena fiducia. Via salutis et perniciei. Cavendum a falsis doctoribus. Sapientia audiendi.

1 [50,2] Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε. **2** ἐν
ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε κριθήσεσθε, καὶ
ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν.
3 [51,5] τί δὲ βλέπεισ τὸ κάρφοσ τὸ ἐν τῷ
ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ
σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖσ; **4** ἢ πῶσ
ἐρεῖσ τῷ ἀδελφῷ σου· ἄφεσ ἐκβάλω τὸ κάρφοσ
ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸσ ἐν

32. επιζητει 33. την βασιλειαν: add του θεου
34. μερ. τα εαυτησ
VII. 2. αντιμετρηθησεται 4. εκ: απο

VII. 1 s. Lc 6, 37 s. 3—5 Lc 6, 41 s

τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ. 5 ὑποκριτά, ἔκβαλε
πρῶτον ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ τὴν δοκόν,
καὶ τότε διαβλέψεισ ἐκβαλεῖν τὸ κάρφοσ ἐκ
τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. 6 [52,10] Μὴ
δῶτε τὸ ἅγιον τοῖσ κυσίν, μηδὲ βάλητε
τοὺσ μαργαρίτασ ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων,
μήποτε καταπατήσουσιν αὐτοὺσ ἐν τοῖσ
ποσὶν αὐτῶν καὶ στραφέντεσ ῥήξωσιν ὑμᾶσ.
7 [53,5] Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε,
καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται
ὑμῖν. 8 πᾶσ γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ
ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσε-
ται. 9 ἢ τίσ ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωποσ, ὃν
αἰτήσει ὁ υἱὸσ αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπι-
δώσει αὐτῷ; 10 ἢ καὶ ἰχθὺν αἰτήσει, μὴ
ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; 11 εἰ οὖν ὑμεῖσ πονη-
ροὶ ὄντεσ οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι
τοῖσ τέκνοισ ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ
ὑμῶν ὁ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ δώσει ἀγαθὰ τοῖσ
αἰτοῦσιν αὐτόν. 12 [54,5] πάντα οὖν ὅσα ἐὰν
θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτωσ
καὶ ὑμεῖσ ποιεῖτε αὐτοῖσ· οὗτοσ γάρ ἐστιν
ὁ νόμοσ καὶ οἱ προφῆται. 13 [55,5] εἰσέλθατε
διὰ τῆσ στενῆσ πύλησ· ὅτι πλατεῖα [ἡ πύλη]
καὶ εὐρύχωροσ ἡ ὁδὸσ ἡ ἀπάγουσα εἰσ
τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί εἰσιν οἱ εἰσ-
ερχόμενοι δι᾽ αὐτῆσ· 14 ὅτι στενὴ [ἡ πύλη]

5. την δοκ. εκ τ. οφθ. σου 6. καταπατησωσιν 9. ον εαν αιτηση 10. η και: και εαν | αιτηση 12. εαν: αν 13. εισελθετε | [η πυλ]: η πυλη 14. [η πυλ.]: η πυλη

7—11 Lc 11, 9—13. 12 Lc 6, 31. 13 Lc 13, 24.

καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸσ ἡ ἀπάγουσα εἰσ
τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντεσ
αὐτήν. **15** [56,10] Προσέχετε ἀπὸ τῶν ψευδο-
προφητῶν, οἵτινεσ ἔρχονται πρὸσ ὑμᾶσ ἐν
ἐνδύμασιν προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσιν λύκοι
ἅρπαγεσ. **16** ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπι-
γνώσεσθε αὐτούσ. [57,5] μήτι συλλέγουσιν
ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὰσ ἢ ἀπὸ τριβόλων
σῦκα; **17** [58,5] οὕτωσ πᾶν δένδρον ἀγαθὸν
καρποὺσ καλοὺσ ποιεῖ, τὸ δὲ σαπρὸν δέν-
δρον καρποὺσ πονηροὺσ ποιεῖ. **18** οὐ δύνα-
ται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺσ πονηροὺσ
ἐνεγκεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺσ
καλοὺσ ἐνεγκεῖν. **19** πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν
καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰσ πῦρ βάλ-
λεται. **20** ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν
ἐπιγνώσεσθε αὐτούσ. **21** [59,3] Οὐ πᾶσ ὁ
λέγων μοι κύριε κύριε, εἰσελεύσεται εἰσ τὴν
βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ᾽ ὁ ποιῶν, τὸ
θέλημα τοῦ πατρόσ μου τοῦ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ.
22 [60,5] πολλοὶ ἐροῦσίν μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ
ἡμέρᾳ· κύριε κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι
ἐπροφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαι-
μόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνά-
μεισ πολλὰσ ἐποιήσαμεν; **23** καὶ τότε ὁμο-
λογήσω αὐτοῖσ ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶσ,
ἀποχωρεῖτε ἀπ᾽ ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν
ἀνομίαν. **24** [61,5] Πᾶσ οὖν ὅστισ ἀκούει

15. προσεχ. δε 16. σταφυλην 18. ενεγκειν bis: ποιειν
21. τοισ: om 22. προεφητευσαμεν

16—21 Lc 6, 43—46. **17** 12, 33. **19** 3, 10. **22** s.
Lc 13, 25—27. **24—27** Lc 6, 47 ss.

μου τοὺσ λόγουσ τούτουσ καὶ ποιεῖ αὐτοὺσ
ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστισ ᾠκοδό-
μησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν πέτραν.
25 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ πο-
ταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσ-
έπεσαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσεν·
τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. 26 καὶ
πᾶσ ὁ ἀκούων μου τοὺσ λόγουσ τούτουσ και
μὴ ποιῶν αὐτοὺσ ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ,
ὅστισ ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν
ἄμμον. 27 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον
οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ
προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσεν,
καὶ ἦν ἡ πτῶσισ αὐτῆσ μεγάλη.

28 [62,2] Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦσ
τοὺσ λόγουσ τούτουσ, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι
ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· 29 ἦν γὰρ διδάσκων
αὐτοὺσ ὡσ ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡσ οἱ
γραμματεῖσ αὐτῶν.

VIII.

Sanat leprosum, paralyticum centurionis servum, socrum Petri allosque. Praecipit ipsum sectari volentibus. Sedat tempestatem. Sanat Gadarenos daemoniacos.

1 [63,2] Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους,
ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί. 2 καὶ ἰδοὺ
λεπρὸσ προσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ λέγων·

24. ομοιωθησεται: ομοιωσω αυτον | την οικ. αυτου
25. προσεπεσον 26. την οικ. αυτου 28. συνετελεσεν
29. om αυτων
VIII. 2. ελθων

28 Mc 1, 22. Lc 4, 32.
VIII. 1—4 Mc 1, 40—44. Lc 5, 12—14.

κύριε, ἐὰν θέλῃσ, δύνασαί με καθαρίσαι.
3 καὶ ἐκτείνασ τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ
λέγων· θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέωσ
ἐκαθερίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. 4 καὶ λέγει
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· ὅρα μηδενὶ εἴπῃσ, ἀλλὰ
ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσ-
ένεγκον τὸ δῶρον ὃ προσέταξεν Μωϋσῆσ,
εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ.

5 [64,3] Εἰσελθόντοσ δὲ αὐτοῦ εἰσ Καφαρ-
ναούμ, προσῆλθεν αὐτῷ ἑκατοντάρχησ παρα-
καλῶν αὐτὸν 6 καὶ λέγων· κύριε, ὁ παῖσ
μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικόσ,
δεινῶσ βασανιζόμενοσ. 7 λέγει αὐτῷ· ἐγὼ
ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν. 8 ἀποκριθεὶσ δὲ
ὁ ἑκατοντάρχησ ἔφη· κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸσ
ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃσ· ἀλλὰ
μόνον εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖσ μου.
9 καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπόσ εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν,
ἔχων ὑπ᾽ ἐμαυτὸν στρατιώτασ, καὶ λέγω
τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ·
ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου·
ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. 10 ἀκούσασ δὲ
ὁ Ἰησοῦσ ἐθαύμασεν καὶ εἶπεν τοῖσ ἀκο-
λουθοῦσιν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ
Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. 11 [65,5] λέγω
δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν
ἥξουσιν καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραὰμ

3. ηψ. αυτου: add ο ιησουσ | εκαθαρισθη | 4. ς (non ς^e)
αλλ | προσενεγκε | μωσησ 5. εισελθοντι δε τω ιησου |
καπερναουμ | εκατονταρχοσ (item v. 8.) 7. και λεγει |
αυτω: add ο ιησουσ 8. και αποκριθ. | λογον

4 Lev 14, 2. **5—13** Lc 7, 1—10. **11** s. Lc 13, 28 s.

καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν
οὐρανῶν· 12 οἱ δὲ υἱοὶ τῆσ βασιλείασ ἐξε-
λεύσονται εἰσ τὸ σκότοσ τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ
ἔσται ὁ κλαυθμὸσ καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν ὀδόν-
των. 13 [66,5] καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦσ τῷ ἑκα-
τοντάρχῃ· ὕπαγε, ὡσ ἐπίστευσασ γενηθήτω
σοι. καὶ ἰάθη ὁ παῖσ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.
14 [67,2] Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦσ εἰσ τὴν
οἰκίαν Πέτρου εἶδεν τὴν πενθερὰν αὐτοῦ
βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν. 15 καὶ ἥψατο
τῆσ χειρὸσ αὐτῆσ, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ
πυρετόσ· καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει αὐτῷ.
16 ὀψίασ δὲ γενομένησ προσήνεγκαν αὐτῷ
δαιμονιζομένουσ πολλούσ· καὶ ἐξέβαλεν τὰ
πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντασ τοὺσ κακῶσ
ἔχοντασ ἐθεράπευσεν, 17 ὅπωσ πληρωθῇ τὸ
ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντοσ·
αὐτὸσ τὰσ ἀσθενείασ ἡμῶν ἔλαβεν καὶ τὰσ
νόσουσ ἐβάστασεν.
18 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦσ πολλοὺσ ὄχλουσ
περὶ αὐτὸν ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰσ τὸ πέραν.
19 [68,5] καὶ προσελθὼν εἶσ γραμματεὺσ εἶπεν
αὐτῷ· διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου
ἐὰν ἀπέρχῃ. 20 καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ·
αἱ ἀλώπεκεσ φωλεοὺσ ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ
τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεισ, ὁ δὲ υἱὸσ τοῦ
ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ.

12. εξελευσοντ.: εκβληθησονται 13. εκατονταρχω | υπαγ. και ως | ο παις: add αυτου | 15. αυτω: αυτοις

14—17 Mc 1, 29—34. Lc 4, 38—41. 17 Es 53, 4. 18 Mc 4, 35. Lc 8, 22. 19—22 Lc 9, 57—60.

21 ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν εἶπεν αὐτῷ·
κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ
θάψαι τὸν πατέρα μου. **22** ὁ δὲ λέγει
αὐτῷ· ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς
θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς.

23 69,2 Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον,
ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. **24** καὶ
ἰδοὺ σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσσῃ,
ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμά-
των· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδεν. **25** καὶ προσ-
ελθόντες ἤγειραν αὐτὸν λέγοντες· κύριε σῶ-
σον, ἀπολλύμεθα. **26** καὶ λέγε. αὐτοῖς· τί
δειλοί ἐστε, ὀλιγόπιστοι; τότε ἐγερθεὶς ἐπε-
τίμησεν τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσσῃ, καὶ
ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. **27** οἱ δὲ ἄνθρω-
ποι ἐθαύμασαν λέγοντες· ποταπός ἐστιν
οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα
αὐτῷ ὑπακούουσιν;

28 Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν εἰς
τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ
δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερ-
χόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ
παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης. **29** καὶ
ἰδοὺ ἔκραξαν λέγοντες· τί ἡμῖν καὶ σοί,
υἱὲ τοῦ θεοῦ; ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βα-

---

21. μαθητων: add αυτου 22. ο δε: add ιησους | λεγει: ειπεν 25. προσελθ.: add οι μαθηται αυτου | σωσον: add ημας 27. υπακου. αυτω 28. ελθοντι αυτω | γεργεσηνων 29. υιε: praem ιησου

23—27 Mc 4, 35—41. Lc 8, 22—25. **28—34** Mc 5, 1—17. Lc 8, 26—37.

σανίσαι ἡμᾶσ; 30 ἦν δὲ μακρὰν ἀπ᾽ αὐτῶν
ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη. 31 οἱ δὲ
δαίμονεσ παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντεσ· εἰ ἐκ-
βάλλεισ ἡμᾶσ, ἀπόστειλον ἡμᾶσ εἰσ τὴν
ἀγέλην τῶν χοίρων. 32 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ·
ὑπάγετε. οἱ δὲ ἐξελθόντεσ ἀπῆλθον εἰσ τοὺσ
χοίρουσ· καὶ ἰδοὺ ὥρμησεν πᾶσα ἡ ἀγέλη
κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰσ τὴν θάλασσαν, καὶ
ἀπέθανον ἐν τοῖσ ὕδασιν. 33 οἱ δὲ βόσκον-
τεσ ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντεσ εἰσ τὴν πόλιν
ἀπήγγειλαν πάντα καὶ τὰ τῶν δαιμονιζο-
μένων. 34 καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλισ ἐξῆλθεν
εἰσ ὑπάντησιν τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἰδόντεσ αὐτὸν
παρεκάλεσαν ὅπωσ μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων
αὐτῶν.

IX.

Sanatur paralyticus Capharnaumi. Vocatur Matthaeus.
Discipuli Iesu non ieiunantes. Filia Iairi rediviva et
mulier sanguine fluens. Duo caeci et mutus.
Messis multa et messorum paucitas.

1 [70,1] Καὶ ἐμβὰσ εἰσ πλοῖον διεπέρασεν,
καὶ ἦλθεν εἰσ τὴν ἰδίαν πόλιν. 2 καὶ ἰδοὺ
προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνησ
βεβλημένον, καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦσ τὴν πίστιν
αὐτῶν εἶπεν τῷ παραλυτικῷ· θάρσει τέκνον,
ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι. 3 καὶ ἰδοὺ τινὲσ
τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖσ· οὗτοσ
βλασφημεῖ. 4 καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦσ τὰσ

31. αποστ. ημασ: επιτρεψον ημιν απελθειν 32. απηλθ. εισ την αγελην των χοιρων | πα. η αγελη. add των χοιρων 34. συναντησιν | τω ιησου
IX. 1. το πλοιον 2. αφεωνται | σοι αι αμαρτ. σου

IX. 1—8 Mc 2, 3—12. Lc 5, 18—26.

ἐνθυμήσεισ αὐτῶν εἶπεν· ἱνατί ἐνθυμεῖσθε
πονηρὰ ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν; 5 τί γάρ
ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· ἀφίενταί σου αἱ
ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ περιπάτει;
6 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸσ
τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆσ γῆσ ἀφιέναι ἁμαρ-
τίασ, τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ· ἐγερθεὶσ
ἆρόν σου τὴν κλίνην καὶ ὕπαγε εἰσ τὸν οἶκόν
σου. 7 καὶ ἐγερθεὶσ ἀπῆλθεν εἰσ τὸν οἶκον
αὐτοῦ. 8 ἰδόντεσ δὲ οἱ ὄχλοι ἐφοβήθησαν
καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν τὸν δόντα ἐξουσίαν
τοιαύτην τοῖσ ἀνθρώποισ.

9 [71,2] Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦσ ἐκεῖθεν
εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον,
Μαθθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ· ἀκο-
λούθει μοι. καὶ ἀναστὰσ ἠκολούθει αὐτῷ.
10 [72,2] καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν
τῇ οἰκίᾳ, ἰδοὺ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ
ἐλθόντεσ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖσ
μαθηταῖσ αὐτοῦ. 11 καὶ ἰδόντεσ οἱ Φαρι-
σαῖοι ἔλεγον τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· διατί
μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ
διδάσκαλοσ ὑμῶν; 12 [73,2] ὁ δὲ ἀκούσασ
εἶπεν· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντεσ ἰατροῦ
ἀλλ' οἱ κακῶσ ἔχοντεσ. 13 πορευθέντεσ δὲ
μάθετε τί ἐστιν· ἔλεοσ θέλω καὶ οὐ θυσίαν.

---

4. ινατι: add υμεισ 5. αφεωνται | σοι αι αμαρτ. | εγειραι 8. εφοβ.: εθαυμασαν 9. ματθαιον | ηκολουθησεν 10. και ιδου 11. ελεγ.: ειπον 12. ο δε: add ιησουσ | ειπεν αυτοισ | ελεον

9—13 Mc 2, 14—17. Lc 5, 27—32. 13 Hos 6, 6.

οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίουσ ἀλλὰ ἁμαρ-
τωλούσ.
14 Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ
Ἰωάννου λέγοντεσ· διατί ἡμεῖσ καὶ οἱ Φαρι-
σαῖοι νηστεύομεν, οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ
νηστεύουσιν; **15** καὶ εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Ἰη-
σοῦσ· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνοσ
πενθεῖν ἐφ᾽ ὅσον μετ᾽ αὐτῶν ἐστὶν ὁ νυμφίοσ;
ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ᾽
αὐτῶν ὁ νυμφίοσ, καὶ τότε νηστεύσουσιν.
16 οὐδεὶσ δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκουσ
ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ
πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον
σχίσμα γίνεται. **17** οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον
νέον εἰσ ἀσκοὺσ παλαιούσ· εἰ δὲ μήγε,
ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνοσ ἐκχεῖται
καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπόλλυνται· ἀλλὰ βάλλουσιν
οἶνον νέον εἰσ ἀσκοὺσ καινούσ, καὶ ἀμφότε-
ροι συντηροῦνται.
18 [74,2] Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντοσ αὐτοῖσ,
ἰδοὺ ἄρχων εἰσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ, λέ-
γων· ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν, ἀλλὰ
ἐλθὼν ἐπίθεσ τὴν χεῖρά σου ἐπ᾽ αὐτήν, καὶ
ζήσεται. **19** καὶ ἐγερθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ ἠκο-
λούθει αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. **20** καὶ
ἰδοὺ γυνὴ αἱμορροοῦσα δώδεκα ἔτη προσ-
ελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ

---

13. αλλ αμαρτ. εισ μετανοιαν 14. νηστευομεν πολλα
17. απολουνται | αμφοτερα 18. ελθων | λεγων: add οτι
19. ηκολουθησεν

14—17 Mc 2, 18—22. Lc 5, 33—38. **18—26** Mc 5, 22—43. Lc 8, 41—56.

ἱματίου αὐτοῦ· **21** ἔλεγεν γὰρ ἐν ἑαυτῇ·
ἐὰν μόνον ἅψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ,
σωθήσομαι. **22** ὁ δὲ στραφεὶσ καὶ ἰδὼν
αὐτὴν εἶπεν· θάρσει θύγατερ, ἡ πίστισ σου
σέσωκέν σε. καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆσ
ὥρασ ἐκείνησ. **23** καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦσ εἰσ
τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντοσ καὶ ἰδὼν τοὺσ
αὐλητὰσ καὶ τον ὄχλον θορυβούμενον ἔλεγεν
24 ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν τὸ κοράσιον
ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ.
25 ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλοσ, εἰσελθων
ἐκράτησεν τῆσ χειρὸσ αὐτῆσ, καὶ ἠγέρθη τὸ
κοράσιον. **26** καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη
εἰσ ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.

27 [75,10] Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ,
ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ κράζοντεσ
καὶ λέγοντεσ· ἐλέησον ἡμᾶσ, υἱὸσ Δαυεἰδ.
28 ἐλθόντι δὲ εἰσ τὴν οἰκίαν προσῆλθον
αὐτῷ οἱ τυφλοί, καὶ λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ·
πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν
αὐτῷ· ναί, κύριε. **29** τότε ἥψατο τῶν
ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων· κατὰ τὴν πίστιν
ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. **30** καὶ ἀνεῴχθησαν
αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί. καὶ ἐνεβριμήθη αὐτοῖσ
ὁ Ἰησοῦσ λέγων· ὁρᾶτε, μηδεὶσ γινωσκέτω.
31 οἱ δὲ ἐξελθόντεσ διεφήμισαν αὐτὸν ἐν
ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.

32 Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ προσ-

22. ο δε: add ιησουσ | επιστραφεισ 23. ελεγεν: λεγει αυτοισ 27. υιε | δαβιδ 30. ενεβριμησατο

26 Lc 7, 17. **32—34** 12, 22 ss. Lc 11, 14 s.

ἤνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον κωφὸν δαιμονιζό-
μενον. 33 καὶ ἐκβληθέντοσ τοῦ δαιμονίου
ἐλάλησεν ὁ κωφόσ. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι
λέγοντεσ· οὐδέποτε ἐφάνη οὕτωσ ἐν τῷ
Ἰσραήλ. 34 οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον· ἐν τῷ
ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.
35 [76,2] Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦσ τὰσ
πόλεισ πάσασ καὶ τὰσ κώμασ, διδάσκων
ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ αὐτῶν καὶ κηρύσσων
τὸ εὐαγγέλιον τῆσ βασιλείασ καὶ θεραπεύων
πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. 36 [77,6] ἰδὼν
δὲ τοὺσ ὄχλουσ ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν,
ὅτι ἦσαν ἐσκυλμένοι καὶ ἐριμμένοι ὡσεὶ πρό-
βατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. 37 [78,5] τότε λέγει
τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· ὁ μὲν θερισμὸσ πο-
λύσ, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· 38 δεήθητε οὖν
τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπωσ ἐκβάλῃ
ἐργάτασ εἰσ τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

X.

Apostolorum duodecim institutio et legatio, futurae calamitates et praemia.

1 [79,2] Καὶ προσκαλεσάμενοσ τοὺσ δώδεκα
μαθητὰσ αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖσ ἐξουσίαν
πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ

---

33. λεγοντεσ: add οτι | μαλακιαν: add εν τω λαω
36. εκλελυμενοι κ. ερριμμενοι

---

35 Mc 6, 6. **36** Mc 6, 34. 1 Pe 2, 25. Num 27, 17.
38 Lc 10, 2.
X. **1** Mc 3, 14 s. 6, 7. Lc 9, 1.

καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μα-
λακίαν.
2 [80,2] Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ
ὀνόματά ἐστιν ταῦτα· πρῶτοσ Σίμων ὁ λεγό-
μενοσ Πέτροσ καὶ Ἀνδρέασ ὁ ἀδελφὸσ αὐτοῦ,
καὶ Ἰάκωβοσ ὁ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννησ
ὁ ἀδελφὸσ αὐτοῦ, 3 Φίλιπποσ καὶ Βαρθο-
λομαῖοσ, Θωμᾶσ καὶ Μαθθαῖοσ ὁ τελώνησ,
Ἰάκωβοσ ὁ τοῦ Ἀλφαίου καὶ Λεββαῖοσ,
4 Σίμων ὁ Καναναῖοσ καὶ Ἰούδασ ὁ Ἰσκα-
ριώτησ ὁ καὶ παραδοὺσ αὐτόν.
5 [81,10] Τούτουσ τοὺσ δώδεκα ἀπέστειλεν
ὁ Ἰησοῦσ παραγγείλασ αὐτοῖσ λέγων· εἰσ
ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰσ πόλιν
Σαμαριτῶν μὴ εἰσέλθητε· 6 πορεύεσθε δὲ
μᾶλλον πρὸσ τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα
οἴκου Ἰσραήλ. 7 [82,2] πορευόμενοι δὲ κηρύσ-
σετε λέγοντεσ ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν
οὐρανῶν. 8 ἀσθενοῦντασ θεραπεύετε, νεκροὺσ
ἐγείρετε, λεπροὺσ καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκ-
βάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε.
9 μὴ κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον μηδὲ
χαλκὸν εἰσ τὰσ ζώνασ ὑμῶν, 10 μὴ πήραν
εἰσ ὁδὸν μηδὲ δύο χιτῶνασ μηδὲ ὑποδή-
ματα μηδὲ ῥάβδον· ἄξιοσ γὰρ ὁ ἐργάτησ

X. 2. om και ante ιακωβοσ 3. ματθαιοσ | κ. λεββ. ο επικληθεισ θαδδαιοσ 4. ο κανανιτησ | ο ισκαρ.: ς (non ς^e) om ο 5. σαμαρειτων 8. νεκρ. εγειρ. pon ante δαιμ. εκβ. 10. αυτου: add εστιν

2—4 Mc 3, 16—19. Lc 6, 14—16. Act 1, 13. **6** 15, 24. **7** s. Lc 9, 2. 10, 9. **8** 11, 5 **9—15** Mc 6, 8—11. Lc 10, 4—12. 9, 3 ss.

τῆσ τροφῆσ αὐτοῦ. 11 [83,2] εἰσ ἣν δ' ἂν
πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξετάσατε τίσ ἐν
αὐτῇ ἄξιόσ ἐστιν· κἀκεῖ μείνατε ἕωσ ἂν
ἐξέλθητε. 12 [84,5] εἰσερχόμενοι δὲ εἰσ τὴν
οἰκίαν ἀσπάσασθε αὐτήν. 13 καὶ ἐὰν μὲν
ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθάτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ'
αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν
πρὸσ ὑμᾶσ ἐπιστραφήτω. 14 [85,2] καὶ ὃσ
ἂν μὴ δέξηται ὑμᾶσ μηδὲ ἀκούσῃ τοὺσ
λόγουσ ὑμῶν, ἐξερχόμενοι ἔξω τῆσ οἰκίασ
ἢ τῆσ πόλεωσ ἐκείνησ ἐκτινάξατε τὸν κονιορ-
τὸν ἐκ τῶν ποδῶν ὑμῶν. 15 ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σοδόμων καὶ
Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεωσ ἢ τῇ πόλει
ἐκείνῃ. 16 [86,5] Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶσ
ὡσ πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν
φρόνιμοι ὡσ οἱ ὄφεισ καὶ ἀκέραιοι ὡσ αἱ
περιστεραί. 17 [87,1] προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν
ἀνθρώπων· παραδώσουσιν γὰρ ὑμᾶσ εἰσ
συνέδρια, καὶ ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ αὐτῶν
μαστιγώσουσιν ὑμᾶσ· 18 καὶ ἐπὶ ἡγεμόνασ
δὲ καὶ βασιλεῖσ ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ,
εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ καὶ τοῖσ ἔθνεσιν.
19 [88,2] ὅταν δὲ παραδῶσιν ὑμᾶσ, μὴ μερι-
μνήσητε πῶσ ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται
γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσητε·

---

13. ελθετω 14. om εξω | om εκ 19. παραδιδωσιν | λαλησετε pri loc

---

15 11, 24. 16 Lc 10, 3. 17—22 Mc 13, 9—13. Lc 21, 12—17. 19 Lc 12, 11 s.

20 οὐ γὰρ ὑμεῖσ ἐστὲ οἱ λαλοῦντεσ, ἀλλὰ
τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸσ ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν
ὑμῖν. 21 παραδώσει δὲ ἀδελφὸσ ἀδελφὸν
εἰσ θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπα-
ναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖσ καὶ θανατώ-
σουσιν αὐτούσ. 22 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι
ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ
ὑπομείνασ εἰσ τέλοσ, οὗτοσ σωθήσεται.
23 [89,10] ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶσ ἐν τῇ πόλει
ταύτῃ, φεύγετε εἰσ τὴν ἑτέραν· ἀμὴν γὰρ
λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰσ πόλεισ τοῦ
Ἰσραὴλ ἕωσ ἔλθῃ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου.
24 [90,3] Οὐκ ἔστιν μαθητὴσ ὑπὲρ τὸν διδά-
σκαλον, οὐδὲ δοῦλοσ ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ.
25 ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡσ ὁ
διδάσκαλοσ αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλοσ ὡσ ὁ
κύριοσ αὐτοῦ. [91,10] εἰ τὸν οἰκοδεσπότην
Βεελζεβοὺλ ἐπεκάλεσαν, πόσῳ μᾶλλον τοὺσ
οἰκιακοὺσ αὐτοῦ. 26 μὴ οὖν φοβηθῆτε
αὐτούσ· [92,1] οὐδὲν γάρ ἐστιν κεκαλυμμένον
ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ
γνωσθήσεται. 27 [93,5] ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ
σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰσ τὸ
οὖσ ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωμάτων.
28 καὶ μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόν-
των τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων

23. ετεραν: αλλην | εωσ αν 24. εκαλεσαν 28. και μη φοβηθητε | αποκτεινοντων

22 24, 9. 13. 24 Lc 6, 40. Io 13, 16. 26—33 Lc 12, 2—9. 26 Mc 4, 22. Lc 8, 17.

ἀποκτεῖναι· φοβεῖσθε δὲ μᾶλλον τὸν δυνά-
μενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν
γεέννῃ. **29** οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου
πωλεῖται; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ
τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸσ ὑμῶν. **30** ὑμῶν
δὲ καὶ αἱ τρίχεσ τῆσ κεφαλῆσ πᾶσαι
ἠριθμημέναι εἰσίν. **31** μὴ οὖν φοβεῖσθε·
πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖσ. **32** Πᾶσ
οὖν ὅστισ ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν
τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ
ἔμπροσθεν τοῦ πατρόσ μου τοῦ ἐν οὐρανοῖσ·
33 [94,2] ὅστισ δ' ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν
τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι κἀγὼ αὐτὸν ἔμ-
προσθεν τοῦ πατρόσ μου τοῦ ἐν οὐρανοῖσ.
34 [95,6] Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην
ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἀλλὰ
μάχαιραν. **35** ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον
κατὰ τοῦ πατρὸσ αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κατὰ
τῆσ μητρὸσ αὐτῆσ καὶ νύμφην κατὰ τῆσ
πενθερᾶσ αὐτῆσ, **36** καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώ-
που οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. **37** [96,5] Ὁ φιλῶν
πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου
ἄξιοσ, καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ
ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιοσ, **38** καὶ ὃσ οὐ
λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ
ὀπίσω μου, οὐκ ἔστιν μου ἄξιοσ. **39** [97,3] ὁ

---

28. φοβηθητε δε 31. φοβηθητε 33. αυτον καγω

---

31 6, 26. **34—36** Lc 12, 51—53. **35** Mich 7, 6. **37** Lc 14, 26 s. **38** s. 16, 24 s. **39** Lc 17, 33. Io 12, 25.

εὑρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν,
καὶ ὁ ἀπολέσασ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν
ἐμοῦ εὑρήσει αὐτήν. 40 [98,1] Ὁ δεχό-
μενοσ ὑμᾶσ ἐμὲ δέχεται, καὶ ὁ ἐμὲ δε-
χόμενοσ δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με.
41 [99,10] ὁ δεχόμενοσ προφήτην εἰσ ὄνομα
προφήτου μισθὸν προφήτου λήμψεται, καὶ
ὁ δεχόμενοσ δίκαιον εἰσ ὄνομα δικαίου
μισθὸν δικαίου λήμψεται. 42 [100,6] καὶ ὃσ
ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον
ψυχροῦ μόνον εἰσ ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

XI.

Discipuli Iohannis ad Christum legati. Iesus de Iohanne exponens comparat Iudaeos pueris in foro sedentibus. Urbes non paenitentes castigat. Patrem celebrat, afflictos ad se vocat.

1 [101,10] Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰη-
σοῦσ διατάσσων τοῖσ δώδεκα μαθηταῖσ
αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ
κηρύσσειν ἐν ταῖσ πόλεσιν αὐτῶν.

2 [102,5] Ὁ δὲ Ἰωάννησ ἀκούσασ ἐν τῷ
δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ, πέμψασ
διὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 3 εἶπεν αὐτῷ·
σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενοσ, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν;
4 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ·
πορευθέντεσ ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε
καὶ βλέπετε· 5 τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν καὶ

41. ληψεται
XI. 2. δια: δυο

40 Lc 10, 16. Io 13, 20. 42 Mc 9, 41.
XI. 2—6 Lc 7, 18—23. 3 Deut 18, 15.

χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται
καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, καὶ νεκροὶ ἐγείρονται
καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· 6 καὶ μακάριόσ
ἐστιν ὃσ ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.
7 Τούτων δὲ πορευομένων ἤρξατο ὁ Ἰησοῦσ
λέγειν τοῖσ ὄχλοισ περὶ Ἰωάννου· τί ἐξήλθατε
εἰσ τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ
ἀνέμου σαλευόμενον; 8 ἀλλὰ τί ἐξήλθατε;
ἄνθρωπον ἰδεῖν ἐν μαλακοῖσ ἠμφιεσμένον;
ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντεσ ἐν τοῖσ οἴκοισ
τῶν βασιλέων. 9 ἀλλὰ τί ἐξήλθατε; προ-
φήτην ἰδεῖν; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότε-
ρον προφήτου. 10 [103,2] οὗτόσ ἐστιν περὶ
οὗ γέγραπται· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν
ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃσ κα-
τασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου.
11 [104,6] ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται
ἐν γεννητοῖσ γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ
βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότεροσ ἐν τῇ βασιλείᾳ
τῶν οὐρανῶν μείζων αὐτοῦ ἐστίν. 12 [105,5] ἀπὸ
δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ
ἕωσ ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται,
καὶ βιασταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν. 13 [106,10] πάν-
τεσ γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμοσ ἕωσ

---

5. om και ante νεκρ. 7. εξηλθετε 8. εξηλθετε | ιδειν, ανθρωπον | μαλακοισ: add ιματιοισ | βασιλεων: add εισιν 9. εξηλθετε | ιδειν; προφητην 10. ουτοσ γαρ

7—11 Lc 7, 24—28. 10 Mal 3, 1. Mc 1 2. 12 s. Lc 16, 16.

Ἰωάννου ἐπροφήτευσαν, 14 καὶ εἰ θέλετε
δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἡλείας ὁ μέλ-
λων ἔρχεσθαι. 15 ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω.
16 107,5 Τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύ-
την; ὁμοία ἐστὶν παιδίοις καθημένοις ἐν
ταῖς ἀγοραῖς, ἃ προσφωνοῦντα τοῖς ἑτέροις
17 λέγουσιν· ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρ-
χήσασθε· ἐθρηνήσαμεν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε.
18 ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε
πίνων, καὶ λέγουσιν· δαιμόνιον ἔχει. 19 ἦλθεν
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ
λέγουσιν· ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνο-
πότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ
ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτῆς
20 108,6 Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις
ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ,
ὅτι οὐ μετενόησαν· 21 οὐαί σοι Χοραζείν,
οὐαί σοι Βηθσαϊδάν, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ
Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι
ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ
μετενόησαν. 22 πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ
Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως
ἢ ὑμῖν. 23 καὶ σὺ Καφαρναούμ, μὴ ἕως
οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ,
109,10 ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις ἐγενήθησαν αἱ

13. προεφητευσαν 14. ηλιας 15. ωτα: add ακουειν
16. παιδαριοις εν αγορ. καθημ. και προσφωνουσι
τοις εταιροις αυτων 17. και λεγουσιν | εθρην. υμιν
19. εργων: τεκνων 21. χοραζιν 23. καπερναουμ |
η εως του ουρ. υψωθεισα | εγενοντο

14 Mal 3, 23. 16—19 Lc 7, 31—35. 18 Io 10, 20.
21—23 Lc 10, 13—15.

δυνάμεισ αἱ γενόμεναι ἐν σοί, ἔμεινεν ἂν
μέχρι τῆσ σήμερον. **24** πλὴν λέγω ὑμῖν
ὅτι γῆ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ
κρίσεωσ ἢ σοί.
25 [110,5] Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶσ
ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· ἐξομολογοῦμαί σοι πάτερ,
κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆσ γῆσ, ὅτι ἔκρυψασ
ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκά-
λυψασ αὐτὰ νηπίοισ· **26** ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι
οὕτωσ εὐδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σου.
27 [111,3] Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πα-
τρόσ μου, [112,3] καὶ οὐδεὶσ ἐπιγινώσκει τὸν
υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν πατέρα τισ
ἐπιγινώσκει εἰ μὴ ὁ υἱὸσ καὶ ᾧ ἐὰν βούλη-
ται ὁ υἱὸσ ἀποκαλύψαι. **28** [113,10] Δεῦτε
πρόσ με πάντεσ οἱ κοπιῶντεσ καὶ πεφορ-
τισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶσ. **29** ἄρατε
τὸν ζυγόν μου ἐφ᾽ ὑμᾶσ καὶ μάθετε ἀπ᾽
ἐμοῦ, ὅτι πραΰσ εἰμι καὶ ταπεινὸσ τῇ
καρδίᾳ, καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖσ ψυχαῖσ
ὑμῶν. **30** ὁ γὰρ ζυγόσ μου χρηστὸσ καὶ
τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν.

XII.

Sabbato discipuli spicas vellunt et arida manus sanatur. Sanatoris mansuetudo. Sanatur daemoniacus coram Pharisaeis. Peccatum in spiritum sanctum.

---

23. εμειναν 25. απεκρυψας 26. εγεν. ευδοκ. 29. πραος

---

24 10, 15. Lc 10, 12. **25—27** Lc 10, 21 s.

Typus Ionae. Exempla reginae austri et daemoniaci.
Matris fratrumque interpellatio.

1 [114,2] Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη
ὁ Ἰησοῦσ τοῖσ σάββασιν διὰ τῶν σπορίμων·
οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο
τίλλειν στάχυασ καὶ ἐσθίειν. 2 οἱ δὲ Φαρι-
σαῖοι ἰδόντεσ εἶπαν αὐτῷ· ἰδοὺ οἱ μαθηταί
σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν ἐν σαβ-
βάτῳ. 3 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐκ ἀνέγνωτε
τί ἐποίησεν Δαυείδ, ὅτε ἐπείνασεν καὶ οἱ
μετ᾽ αὐτοῦ; 4 πῶσ εἰσῆλθεν εἰσ τὸν οἶκον
τοῦ θεοῦ καὶ τοὺσ ἄρτουσ τῆσ προθέσεωσ
ἔφαγον, ὃ οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν οὐδὲ
τοῖσ μετ᾽ αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖσ ἱερεῦσιν μόνοισ;
5 [116,10] ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι
τοῖσ σάββασιν οἱ ἱερεῖσ ἐν τῷ ἱερῷ τὸ
σάββατον βεβηλοῦσιν καὶ ἀναίτιοί εἰσιν;
6 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ μεῖζόν ἐστιν
ὧδε. 7 εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί ἐστιν· ἔλεοσ
θέλω καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε
τοὺσ ἀναιτίουσ. 8 κύριοσ γάρ ἐστιν τοῦ
σαββάτου ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου.

9 [116,2] Καὶ μεταβὰσ ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰσ
τὴν συναγωγὴν αὐτῶν. 10 καὶ ἰδοὺ ἄνθρω-
ποσ χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν

XII. 2. ειπον 3. δαβιδ | επεινασεν: add αυτοσ 4. εφαγεν | ο ουκ: ουσ ουκ 6. μειζων 7. ελεον 8. εστι και του 10. ανθρ. ην την χειρ.

XII. 1—8 Mc 2, 23—28. Lc 6, 1—5. 2 Deut 23, 25. Ex 20, 10. 3 s. 1 Sam 21, 6. 4 Ex 29, 33. 5 Num 28, 9 s. 7 9, 13. Hos 6, 6. 9—14 Mc 3, 1—6. Lc 6, 6—11.

αὐτὸν λέγοντεσ· εἰ ἔξεστιν τοῖσ σάββασιν
θεραπεῦσαι; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. 11 ὁ
δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· τίσ ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρω-
ποσ ὃσ ἕξει πρόβατον ἕν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ
τοῦτο τοῖσ σάββασιν εἰσ βόθυνον, οὐχὶ κρα-
τήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; 12 πόσῳ οὖν δια-
φέρει ἄνθρωποσ προβάτου· ὥστε ἔξεστιν
τοῖσ σάββασιν καλῶσ ποιεῖν. 13 τότε λέγει
τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινόν σου τὴν χεῖρα. καὶ
ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ὑγιὴσ ὡσ ἡ
ἄλλη. 14 [117,4] ἐξελθόντεσ δὲ οἱ Φαρισαῖοι
συμβούλιον ἔλαβον κατ᾽ αὐτοῦ, ὅπωσ αὐτὸν
ἀπολέσωσιν.

15 [118,10] Ὁ δὲ Ἰησοῦσ γνοὺσ ἀνεχώρησεν
ἐκεῖθεν. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ πολλοί, καὶ
ἐθεράπευσεν αὐτοὺσ πάντασ, 16 καὶ ἐπετίμη-
σεν αὐτοῖσ ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν·
17 ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ
προφήτου λέγοντοσ· 18 ἰδοὺ ὁ παῖσ μου
ὃν ᾑρέτισα, ὁ ἀγαπητόσ μου ὃν ηὐδόκησεν
ἡ ψυχή μου· θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ᾽
αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖσ ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ.
19 οὐκ ἐρίσει οὐδὲ κραυγάσει, οὐδὲ ἀκούσει
τισ ἐν ταῖσ πλατείαισ τὴν φωνὴν αὐτοῦ.
20 κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει καὶ
λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει, ἕωσ ἂν ἐκβάλῃ

---

10. θεραπευειν 13. την χειρα σου | αποκατεσταθη
14. οι δε φαρι. συμβ. ελαβ. κατ αυτ. εξελθ. 15. οχλοι
πολλοι 17. ινα: οπωσ 18. ον: εισ ον | ευδοκησεν

---

11 Lc 14, 5. 18—21 Es 42, 1—4.

εἰσ νῖκοσ τὴν κρίσιν. **21** καὶ τῷ ὀνόματι
αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσιν.

22 [119,5] Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζό-
μενοσ τυφλὸσ καὶ κωφόσ· καὶ ἐθεράπευσεν
αὐτόν, ὥστε τὸν κωφὸν λαλεῖν καὶ βλέπειν.
23 [120,7] καὶ ἐξίσταντο πάντεσ οἱ ὄχλοι καὶ
ἔλεγον· μήτι οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱὸσ Δαυείδ;
24 [121,2] οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντεσ εἶπον·
οὗτοσ οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ
ἐν τῷ Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων.
25 [122,2] εἰδὼσ δὲ τὰσ ἐνθυμήσεισ αὐτῶν εἶπεν
αὐτοῖσ· πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυ-
τῆσ ἐρημοῦται, καὶ πᾶσα πόλισ ἢ οἰκία με-
ρισθεῖσα καθ' ἑαυτῆσ οὐ σταθήσεται. **26** καὶ
εἰ ὁ σατανᾶσ τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν
ἐμερίσθη· πῶσ οὖν σταθήσεται ἡ βασιλεία
αὐτοῦ; **27** καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκ-
βάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι
ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται
ὑμῶν. **28** εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ ἐκ-
βάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶσ
ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. **29** ἢ πῶσ δύναταί
τισ εἰσελθεῖν εἰσ τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ
τὰ σκεύη αὐτοῦ ἁρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον
δήσῃ τὸν ἰσχυρόν, καὶ τότε τὴν οἰκίαν
αὐτοῦ διαρπάσῃ; **30** ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ

21. εν τω ονομ. 22. ωστε τον τυφλον και κωφον και λαλ. 23. δαβιδ 25. ειδωσ: add ο ιησουσ 27. υμων εσοντ. κριτ. 28. εγω εν πνευμ. θε. 29. διαρπασαι | διαρπασει

22 ss. Lc 11, 14—23. **24** ss. Mc 3, 22—30.
24 9, 34.

κατ᾽ ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ᾽
ἐμοῦ σκορπίζει. **31** [123,2] Διὰ τοῦτο λέγω
ὑμῖν, πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθή-
σεται τοῖσ ἀνθρώποισ, ἡ δὲ τοῦ πνεύματοσ
βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται. **32** καὶ ὃσ
ἐὰν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώ-
που, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃσ δ᾽ ἂν εἴπῃ κατὰ
τοῦ πνεύματοσ τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται
αὐτῷ οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ
μέλλοντι. **33** [124,10] Ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον
καλὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιή-
σατε τὸ δένδρον σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν
αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δέν-
δρον γινώσκεται. **34** γεννήματα ἐχιδνῶν,
πῶσ δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντεσ;
ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματοσ τῆσ καρδίασ τὸ
στόμα λαλεῖ. **35** [125,5] ὁ ἀγαθὸσ ἄνθρωποσ
ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει τὰ ἀγαθά,
καὶ ὁ πονηρὸσ ἄνθρωποσ ἐκ τοῦ πονηροῦ
θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά. **36** [126,10] λέγω
δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν ὃ λαλήσουσιν
οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσιν περὶ αὐτοῦ λόγον
ἐν ἡμέρᾳ κρίσεωσ. **37** ἐκ γὰρ τῶν λόγων
σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου
καταδικασθήσῃ.

38 [127,5] Τότε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ τινὲσ
τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων λέγοντεσ·

31. ουκ αφεθησ. τοισ ανθρωποισ 32. οσ αν 35. αγαθ. θησαυρ.: add τησ καρδιασ 36. ο εαν λαλησωσιν 38. αυτω: om

32 Lc 12, 10. **33—35** Mc 7, 16—18. Lc 6, 43—45. **38—42** Lc 11, 16. 29—32.

διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν.
39 [128,5] ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ·
γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶσ σημεῖον ἐπιζη-
τεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ
εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου.
40 ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶσ ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ
κήτουσ τρεῖσ ἡμέρασ καὶ τρεῖσ νύκτασ,
οὕτωσ ἔσται ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ
καρδίᾳ τῆσ γῆσ τρεῖσ ἡμέρασ καὶ τρεῖσ
νύκτασ. **41** ἄνδρεσ Νινευεῖται ἀναστήσον-
ται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆσ γενεᾶσ ταύτησ
καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν, ὅτι μετενόησαν
εἰσ τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον
Ἰωνᾶ ὧδε. **42** βασίλισσα νότου ἐγερθήσε-
ται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆσ γενεᾶσ ταύτησ
καὶ κατακρινεῖ αὐτήν, ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν
περάτων τῆσ γῆσ ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολο-
μῶνοσ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνοσ ὧδε.
43 [129,6] Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα
ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι'
ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ
εὑρίσκει. **44** τότε λέγει· εἰσ τὸν οἶκόν μου
ἐπιστρέψω ὅθεν ἐξῆλθον. καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει
σχολάζοντα καὶ σεσαρωμένον καὶ κεκοσμη-
μένον. **45** τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει
μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα

---

41. νινευιται 42. σολομωντοσ 44. επιστρ. εισ τ. οικ. μου | om και ante σεσαρ.

---

39 16, 4. **40** Ion 2, 1. **41** Ion 3, 5. **42** 1 Reg 10, 1. **43—45** Lc 11, 24—26.

ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ
γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου
χείρονα τῶν πρώτων. οὕτωσ ἔσται καὶ τῇ
γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.
46 [130,2] Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ τοῖσ ὄχλοισ,
ἰδοὺ ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
εἱστήκεισαν ἔξω ζητοῦντεσ αὐτῷ λαλῆσαι.
[47 εἶπεν δέ τισ αὐτῷ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου
καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἑστήκασιν ζητοῦν-
τέσ σοι λαλῆσαι.] 48 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν
τῷ λέγοντι αὐτῷ· τίσ ἐστιν ἡ μήτηρ μου,
καὶ τίνεσ εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου; 49 καὶ ἐκ-
τείνασ τὴν χεῖρα ἐπὶ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ
εἶπεν· ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί
μου· 50 ὅστισ γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα
τοῦ πατρόσ μου τοῦ ἐν οὐρανοῖσ, αὐτόσ μου
ἀδελφὸσ καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

XIII.

Parabola de seminatore et vario agro. Parabolicae institutionis caussa. Parabolae de bono semine et zizaniis, de grano sinapis, de fermento, de thesauro, de margarita, de verriculo. Propheta domi contemptus.

1 [131,2] Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ
Ἰησοῦσ ἐκ τῆσ οἰκίασ ἐκάθητο παρὰ τὴν
θάλασσαν. 2 καὶ συνήχθησαν πρὸσ αὐτὸν
ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰσ πλοῖον ἐμ-
βάντα καθῆσθαι, καὶ πᾶσ ὁ ὄχλοσ ἐπὶ τὸν

46. ετι δε αυτου 48. λεγοντι: ειποντι 49. τ. χειρ. αυτου
XIII. 1. Εν δε τη | εκ: απο 2. το πλοιον

46—50 Mc 3, 31—35. Lc 8, 19—21.
XIII. **1—9** Mc 4, 1—9. Lc 8, 4—8.

αἰγιαλὸν εἱστήκει. 3 καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖσ
πολλὰ ἐν παραβολαῖσ, λέγων· ἰδοὺ ἐξῆλθεν
ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν. 4 καὶ ἐν τῷ σπείρειν
αὐτὸν ἃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ
ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτά.
5 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη ὅπου
οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθέωσ ἐξανέ-
τειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθοσ γῆσ·
6 ἡλίου δὲ ἀνατείλαντοσ ἐκαυματίσθη,
καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη.
7 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰσ ἀκάνθασ, καὶ
ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ ἔπνιξαν αὐτά.
8 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν
καὶ ἐδίδου καρπόν, ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ
ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. 9 ὁ ἔχων ὦτα
ἀκουέτω.

10 Καὶ προσελθόντεσ οἱ μαθηταὶ εἶπαν
αὐτῷ· διατί ἐν παραβολαῖσ λαλεῖσ αὐτοῖσ;
11 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· ὅτι ὑμῖν δέδοται
γνῶναι τὰ μυστήρια τῆσ βασιλείασ τῶν οὐρα-
νῶν, ἐκείνοισ δὲ οὐ δέδοται. 12 [132,5] ὅστισ
γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ περισσευθή-
σεται· ὅστισ δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθή-
σεται ἀπ' αὐτοῦ. 13 [133,1] διὰ τοῦτο ἐν
παραβολαῖσ αὐτοῖσ λαλῶ, ὅτι βλέποντεσ οὐ
βλέπουσιν καὶ ἀκούοντεσ οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ

---

7. απεπνιξαν 9. ωτα: add αχουειν 10. ειπον 11. ειπεν αυτοισ

10—17 Mc 4, 10—12. Lc 8, 9 s. 12 25, 29. Lc 8, 18.

συνιοῦσιν. **14** καὶ ἀναπληροῦται αὐτοῖσ ἡ
προφητεία Ἡσαΐου ἡ λέγουσα· ἀκοῇ ἀκού-
σετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντεσ
βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε. **15** ἐπαχύνθη
γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖσ
ὠσὶν βαρέωσ ἤκουσαν, καὶ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ
αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήποτε ἴδωσιν τοῖσ
ὀφθαλμοῖσ καὶ τοῖσ ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ τῇ
καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ
ἰάσομαι αὐτούσ. **16** [134,5] ὑμῶν δὲ μακά-
ριοι οἱ ὀφθαλμοὶ ὅτι βλέπουσιν, καὶ τὰ ὦτα
ὑμῶν ὅτι ἀκούουσιν. **17** ἀμὴν λέγω ὑμῖν
ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν
ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ ἴδαν, καὶ ἀκοῦσαι
ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν. **18** [135,2] ὑμεῖσ
οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείραν-
τοσ. **19** παντὸσ ἀκούοντοσ τὸν λόγον τῆσ
βασιλείασ καὶ μὴ συνιέντοσ, ἔρχεται ὁ πο-
νηρὸσ καὶ ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ
καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτόσ ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν
σπαρείσ. **20** ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρείσ,
οὗτόσ ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ εὐθὺσ
μετὰ χαρᾶσ λαμβάνων αὐτόν· **21** οὐκ ἔχει
δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ ἀλλὰ πρόσκαιρόσ ἐστιν,
γενομένησ δὲ θλίψεωσ ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν

14. αναπλ επ αυτοισ 15. ς^{e} 1656 sqq συνιωσι | ιασωμαι 16. ακουει 17. αμην γαρ | ειδον 18. του σπειροντοσ

---

14 s. Es 6, 9 s Io 12, 40. Act 28, 26 s. **16** s. Lc 10, 23 s. **18—23** Mc 4, 13—20. Lc 8, 11—15.

λόγον εὐθὺσ σκανδαλίζεται. **22** ὁ δὲ εἰσ
τὰσ ἀκάνθασ σπαρείσ, οὗτόσ ἐστιν ὁ τὸν
λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνοσ
καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συνπνίγει τὸν
λόγον, καὶ ἄκαρποσ γίνεται. **23** ὁ δὲ ἐπὶ
τὴν καλὴν γῆν σπαρείσ, οὗτόσ ἐστιν ὁ τὸν
λόγον ἀκούων καὶ συνιείσ, ὃσ δὴ καρποφορεῖ
καὶ ποιεῖ ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ
δὲ τριάκοντα.

24 [136,10] Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν
αὐτοῖσ λέγων· ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν
οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείραντι καλὸν σπέρμα
ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. **25** ἐν δὲ τῷ καθεύδειν
τοὺσ ἀνθρώπουσ ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸσ καὶ
ἐπέσπειρεν ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου καὶ
ἀπῆλθεν. **26** ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτοσ
καὶ καρπὸν ἐποίησεν, τότε ἐφάνη καὶ τὰ
ζιζάνια. **27** προσελθόντεσ δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ
οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ· κύριε, οὐχὶ καλὸν
σπέρμα ἔσπειρασ ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν
οὖν ἔχει ζιζάνια; **28** ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖσ·
ἐχθρὸσ ἄνθρωποσ τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ
δοῦλοι λέγουσιν αὐτῷ· θέλεισ οὖν ἀπελθόν-
τεσ συλλέξωμεν αὐτά; **29** ὁ δὲ φησίν· οὔ,
μήποτε συλλέγοντεσ τὰ ζιζάνια ἐκριζώσητε
ἅμα αὐτοῖσ τὸν σῖτον. **30** ἄφετε συν-
αυξάνεσθαι ἀμφότερα μέχρι τοῦ θερισμοῦ,
καὶ ἐν καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖσ θερι-

22. του αιων. τουτου | συμπνιγ. 23. την γην την καλην | συνιων 24. σπειροντι 25. εσπειρε 27. τα ζιζαν. 28. ειπον αυτω 29. ο δε εφη 30. εν τω καιρω

σταῖσ· συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια καὶ
δήσατε αὐτὰ εἰσ δεσμὰσ πρὸσ τὸ κατα-
καῦσαι αὐτά, τὸν δὲ σῖτον συναγάγετε εἰσ
τὴν ἀποθήκην μου. **31** [137,2] Ἄλλην παρα-
βολὴν παρέθηκεν αὐτοῖσ λέγων· ὁμοία ἐστὶν
ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεωσ,
ὃν λαβὼν ἄνθρωποσ ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ
αὐτοῦ· **32** ὃ μικρότερον μέν ἐστιν πάντων
τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον
τῶν λαχάνων ἐστὶν καὶ γίνεται δένδρον,
ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατα-
σκηνοῖν ἐν τοῖσ κλάδοισ αὐτοῦ. **33** [138,5] Ἄλλην
παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖσ· ὁμοία ἐστὶν ἡ
βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα
γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰσ ἀλεύρου σάτα τρία, ἕωσ
οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

34 [139,6] Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦσ
ἐν παραβολαῖσ τοῖσ ὄχλοισ, καὶ χωρὶσ πα-
ραβολῆσ οὐδὲν ἐλάλει αὐτοῖσ, **35** ὅπωσ πλη-
ρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου
λέγοντοσ· ἀνοίξω ἐν παραβολαῖσ τὸ στόμα
μου, ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆσ.

36 [140,10] Τότε ἀφεὶσ τοὺσ ὄχλουσ ἦλθεν
εἰσ τὴν οἰκίαν. καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντεσ· φράσον ἡμῖν τὴν
παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ. **37** ὁ

---

32. κατασκηνουν 34. ουδεν: ουκ 35. om ησαιου | καταβολησ: add κοσμου 36. οικιαν: add ο ιησουσ

---

31 s. Mc 4, 31 s. Lc 13, 19. **33** Lc 13, 21. **34** s. Mc 4, 33 s. **35** Ps 78, 2.

δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· ὁ σπείρων τὸ καλὸν
σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου, 38 ὁ
δὲ ἀγρόσ ἐστιν ὁ κόσμοσ· τὸ δὲ καλὸν
σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆσ βασιλείασ·
τὰ δὲ ζιζάνιά εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ,
39 ὁ δὲ ἐχθρὸσ ὁ σπείρασ αὐτά ἐστιν ὁ
διάβολοσ· ὁ δὲ θερισμὸσ συντέλεια αἰῶνόσ
ἐστιν, οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοί εἰσιν. 40 ὥσπερ
οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ κατα-
καίεται, οὕτωσ ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ
αἰῶνοσ. 41 ἀποστελεῖ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου
τοὺσ ἀγγέλουσ αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ
τῆσ βασιλείασ αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα
καὶ τοὺσ ποιοῦντασ τὴν ἀνομίαν, 42 καὶ
βαλοῦσιν αὐτοὺσ εἰσ τὴν κάμινον τοῦ πυρόσ·
ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸσ καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν
ὀδόντων. 43 τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν
ὡσ ὁ ἥλιοσ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸσ
αὐτῶν. ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω. 44 Ὁμοία
ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ
κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὑρὼν ἄνθρω-
ποσ ἔκρυψεν, καὶ ἀπὸ τῆσ χαρᾶσ αὐτοῦ
ὑπάγει καὶ πωλεῖ πάντα ὅσα ἔχει καὶ
ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον. 45 Πάλιν ὁμοία
ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμ-
πόρῳ ζητοῦντι καλοὺσ μαργαρίτασ· 46 εὑρὼν
δὲ ἕνα πολύτιμον μαργαρίτην ἀπελθὼν πέ-
πρακεν πάντα ὅσα εἶχεν καὶ ἠγόρασεν αὐτόν.

---

37. ειπεν αυτοισ 39. του αιωνοσ 40. του αιων. του-
του 43. ωτα: add ακουειν 44. παλιν ομοια | παντ.
οσα εχει πωλ. 46. οσ ευρων ενα

47 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
νῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ
ἐκ παντὸς γένους συναγαγούσῃ· 48 ἣν ὅτε
ἐπληρώθη ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν
καὶ καθίσαντες συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς ἄγγη,
τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. 49 οὕτως ἔσται
ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται
οἱ ἄγγελοι καὶ ἀφοριοῦσιν τοὺς πονηροὺς
ἐκ μέσου τῶν δικαίων, 50 καὶ βαλοῦσιν
αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ
ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόν-
των. 51 συνήκατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν
αὐτῷ· ναί. 52 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· δια
τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς τῇ
βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ
οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυ-
ροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.

53 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς
τὰς παραβολὰς ταύτας, μετῆρεν ἐκεῖθεν.
54 [141,1] καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ
ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν,
ὥστε ἐκπλήσσεσθαι αὐτοὺς καὶ λέγειν·
πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις;
55 οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχ ἡ
μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριὰμ καὶ οἱ ἀδελφοὶ

---

48. αγγεια 51. συνηκατε: praem λεγει αυτοις ο ιησους | ναι, κυριε 52. μαθητ. εις την βασιλειαν 54. εκπληττεσθ. 55. ουχι η μητ.

54—58 Mc 6, 1—6.

αὐτοῦ Ἰάκωβοσ καὶ Ἰωσὴφ καὶ Σίμων καὶ
Ἰούδασ; **56** καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ
πᾶσαι πρὸσ ἡμᾶσ εἰσίν; πόθεν οὖν τούτῳ
ταῦτα πάντα; **57** καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν
αὐτῷ. [142,1] ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ·
οὐκ ἔστιν προφήτησ ἄτιμοσ εἰ μὴ ἐν τῇ
ἰδίᾳ πατρίδι καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. **58** καὶ
οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεισ πολλὰσ διὰ τὴν
ἀπιστίαν αὐτῶν.

XIV.

Caedes Iohannis baptistae. Quinque hominum milia satiantur. Iesus cum Petro super mare incedens. Aegroti tactu sanati.

1 [143,2] Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν
Ἡρῴδησ ὁ τετραάρχησ τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ,
2 καὶ εἶπεν τοῖσ παισὶν αὐτοῦ· οὗτόσ ἐστιν
Ἰωάννησ ὁ βαπτιστήσ· αὐτὸσ ἠγέρθη ἀπὸ
τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεισ
ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. **3** [144,2] ὁ γὰρ Ἡρῴδησ
κρατήσασ τὸν Ἰωάννην ἔδησεν καὶ ἐν φυ-
λακῇ ἀπέθετο διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα
[Φιλίππου] τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. **4** ἔλεγεν
γὰρ Ἰωάννησ αὐτῷ· οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν
αὐτήν. **5** καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἐφο-
βήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡσ προφήτην αὐτὸν
εἶχον. **6** [145,6] γενεσίοισ δὲ γενομένοισ τοῦ

55. ιωσηφ: ιωσησ 57. εν τη πατριδ. αυτου
XIV. 1. τετραρχησ 3. εδησεν αυτον και εθετο εν φυλακ. 4. ο ιωαννησ | αυτω: post γαρ pon

57 Lc 4, 24. Io 4, 44.
XIV. 1 s. Mc 6, 14 ss. Lc 9, 7 ss. 3—5 Mc 6, 17 ss. Lc 3, 19 s. 5 21, 26. 6—12 Mc 6, 21—29.

Ηρώδου ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆσ Ἡρωδιά-
δοσ ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρεσεν τῷ Ἡρώδῃ, 7 ὅθεν
μεθ᾿ ὅρκου ὡμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν
αἰτήσηται. 8 ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆσ
μητρὸσ αὐτῆσ· δόσ μοι, φησίν, ὧδε ἐπὶ
πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.
9 καὶ λυπηθεὶσ ὁ βασιλεὺσ διὰ τοὺσ ὅρκουσ
καὶ τοὺσ συνανακειμένουσ ἐκέλευσεν δοθῆναι,
10 καὶ πέμψασ ἀπεκεφάλισεν Ἰωάννην ἐν
τῇ φυλακῇ. 11 καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ
αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ,
καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρὶ αὐτῆσ. 12 καὶ προσ-
ελθόντεσ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ πτῶμα
καὶ ἔθαψαν αὐτόν, καὶ ἐλθόντεσ ἀπήγγειλαν
τῷ Ἰησοῦ. 13 [146,3] ἀκούσασ δὲ ὁ Ἰησοῦσ
ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰσ ἔρημον
τόπον κατ᾿ ἰδίαν· καὶ ἀκούσαντεσ οἱ ὄχλοι
ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζοὶ ἀπὸ τῶν πόλεων.
14 Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ
ἐσπλαγχνίσθη ἐπ᾿ αὐτοῖσ καὶ ἐθεράπευσεν
τοὺσ ἀρρώστουσ αὐτῶν. 15 [147,1] ὀψίασ δὲ
γενομένησ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ λέ-
γοντεσ· ἔρημόσ ἐστιν ὁ τόποσ καὶ ἡ ὥρα
παρῆλθεν ἤδη· ἀπόλυσον οὖν τοὺσ ὄχλουσ,
ἵνα ἀπελθόντεσ εἰσ τὰσ κώμασ ἀγοράσωσιν

9. ελυπηθη et δια δε 10. τον ιωαννην 12. πτωμα: σωμα | εθαψ. αυτο 13. και ακουσασ | πεζη 14. εξελθων: add ο ιησουσ | επ αυτουσ 15. οι μαθητ. αυτου | ηδη παρηλθ. | ουν: om

13 Mc 6, 32 s. Lc 9, 10 s. 14—21 Mc 6, 34—44. Lc 9, 12—17. Io 6, 1—13.

ἑαυτοῖσ βρώματα. 16 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ·
οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖσ
ὑμεῖσ φαγεῖν. 17 οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ·
οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτουσ καὶ
δύο ἰχθύασ. 18 ὁ δὲ εἶπεν: φέρετέ μοι
ὧδε αὐτούσ. 19 καὶ κελεύσασ τοὺσ ὄχλουσ
ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοῦ χόρτου, λαβὼν τοὺσ
πέντε ἄρτουσ καὶ τοὺσ δύο ἰχθύασ ἀναβλέψασ
εἰσ τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν, καὶ κλάσασ
ἔδωκεν τοῖσ μαθηταῖσ τοὺσ ἄρτουσ, οἱ δὲ
μαθηταὶ τοῖσ ὄχλοισ. 20 καὶ ἔφαγον πάν-
τεσ καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν τὸ περισ-
σεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα κοφίνουσ
πλήρεισ. 21 οἱ δὲ ἐσθίοντεσ ἦσαν ἄνδρεσ
ὡσεὶ πεντακισχίλιοι χωρὶσ γυναικῶν καὶ
παιδίων.

22 [148,6] Καὶ ἠνάγκασεν τοὺσ μαθητὰσ
ἐμβῆναι εἰσ τὸ πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν
εἰσ τὸ πέραν, ἕωσ οὗ ἀπολύσῃ τοὺσ ὄχλουσ.
23 [149,2] καὶ ἀπολύσασ τοὺσ ὄχλουσ ἀνέβη
εἰσ τὸ ὄροσ κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι.
[150,4] ὀψίασ δὲ γενομένησ μόνοσ ἦν ἐκεῖ.
24 τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆσ θαλάσσησ
ἦν βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ
ἐναντίοσ ὁ ἄνεμοσ. 25 τετάρτῃ δὲ φυλακῇ
τῆσ νυκτὸσ ἦλθεν πρὸσ αὐτοὺσ περιπατῶν
ἐπὶ τὴν θάλασσαν. 26 ἰδόντεσ δὲ αὐτὸν

16. ο δε ιησουσ 17. αρτουσ ει μη πεντ. 18. αυτουσ ωδε 19. επι τουσ χορτουσ | και λαβων 22. Και ευθεωσ ηναγκ. ο ιησουσ τ. μαθητ. αυτου 25. απηλθε πρ. αυτ. ο ιησουσ | επι τησ θαλασσησ 26. και ιδοντεσ αυτον οι μαθηται

22—23 Mc 6, 45—52. Io 6, 15—21.

ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ περιπατοῦντα ἐταράχθη-
σαν, λέγοντεσ ὅτι φάντασμά ἐστιν, καὶ ἀπὸ
τοῦ φόβου ἔκραξαν. **27** εὐθὺσ δὲ ἐλάλησεν
αὐτοῖσ λέγων· θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι· μὴ φο-
βεῖσθε. **28** [151,10] ἀποκριθεὶσ δὲ αὐτῷ ὁ
Πέτροσ εἶπεν· κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με
ἐλθεῖν πρόσ σε ἐπὶ τὰ ὕδατα. **29** ὁ δὲ
εἶπεν· ἐλθέ. καὶ καταβὰσ ἀπὸ τοῦ πλοίου
Πέτροσ περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα καὶ
ἦλθεν πρὸσ τὸν Ἰησοῦν. **30** βλέπων δὲ τὸν
ἄνεμον ἐφοβήθη, καὶ ἀρξάμενοσ καταπον-
τίζεσθαι ἔκραξεν λέγων· κύριε, σῶσόν με.
31 εὐθέωσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ ἐκτείνασ τὴν χεῖρα
ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτῷ· ὀλιγόπιστε,
εἰσ τί ἐδίστασασ; **32** [152,6] καὶ ἀναβάντων
αὐτῶν εἰσ τὸ πλοῖον ἐκόπασεν ὁ ἄνεμοσ.
33 οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ προσεκύνησαν αὐτῷ
λέγοντεσ· ἀληθῶσ θεοῦ υἱὸσ εἶ.
34 [153,2] Καὶ διαπεράσαντεσ ἦλθον ἐπὶ
τὴν γῆν εἰσ Γεννησαρέτ. **35** καὶ ἐπιγνόντεσ
αὐτὸν οἱ ἄνδρεσ τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστει-
λαν εἰσ ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ
προσήνεγκαν αὐτῷ πάντασ τοὺσ κακῶσ
ἔχοντασ, **36** καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μόνον

---

26. επι την θαλασσαν 27. ευθεωσ | ελαλ. αυτ. ο ιησουσ 28. προσ σε ελθειν 29. ο πετροσ | και ηλθεν: ελθειν 30. ανεμον: add ισχυρον 32. εμβαντων 33. πλοιω: add ελθοντεσ 34. εισ την γην γεννη.

34—36 Mc 6, 53—56.

ἅψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ·
καὶ ὅσοι ἥψαντο διεσώθησαν.

XV.

De manuum lotione, traditionis abusu veraque contaminatione. Mulieris Chananaeae filia aliique aegroti sanantur. Quattuor hominum milia cibantur.

1 154,6 Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ
Ἱεροσολύμων Φαρισαῖοι καὶ γραμματεῖσ λέ-
γοντεσ· **2** διατί οἱ μαθηταί σου παρα-
βαίνουσιν τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων;
οὐ γὰρ νίπτονται τὰσ χεῖρασ ὅταν ἄρτον
ἐσθίωσιν. **3** ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ·
διατί καὶ ὑμεῖσ παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν
τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν; **4** ὁ γὰρ
θεὸσ ἐνετείλατο λέγων· τίμα τὸν πατέρα
καὶ τὴν μητέρα, καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα
ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω. **5** ὑμεῖσ δὲ
λέγετε· ὃσ ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί·
δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇσ, οὐ μὴ
τιμήσει τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν μητέρα
αὐτοῦ. **6** καὶ ἠκυρώσατε τὸν νόμον τοῦ
θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν. **7** ὑποκριταί,
καλῶσ ἐπροφήτευσεν περὶ ὑμῶν Ἡσαΐασ
λέγων· **8** ὁ λαὸσ οὗτοσ τοῖσ χείλεσίν με

XV. 1. οι απο ιερ. γραμμ. και φαρι. 2. τασ χειρ. αυτων 4. πατερα: add σου 5. και ου μη | τιμηση 6. τον νομον: την εντολην 7. προεφητευσε 8. εγγιζει μοι ο λαοσ ουτοσ τω στοματι αυτων και τοισ χειλ. με

XV. **1—20** Mc 7, 1—23. **4** Ex 20, 12. 21, 17 **8** Es 29, 13.

τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει
ἀπ᾽ ἐμοῦ· 9 μάτην δὲ σέβονταί με διδάσκον-
τεσ διδασκαλίασ ἐντάλματα ἀνθρώπων.
10 Καὶ προσκαλεσάμενοσ τὸν ὄχλον εἶπεν
αὐτοῖσ· ἀκούετε καὶ συνίετε· 11 οὐ τὸ
εἰσερχόμενον εἰσ τὸ στόμα κοινοῖ τὸν
ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ
στόματοσ, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.
12 [155,10] τότε προσελθόντεσ οἱ μαθηταὶ
λέγουσιν αὐτῷ· οἶδασ ὅτι οἱ Φαρισαῖοι
ἀκούσαντεσ τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν;
13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· πᾶσα φυτεία
ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιοσ
ἐκριζωθήσεται. 14 [156,5] ἄφετε αὐτούσ
ὁδηγοί εἰσιν τυφλοὶ τυφλῶν· τυφλὸσ δὲ
τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰσ βόθυνον
πεσοῦνται. 15 [157,6] ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Πέ-
τροσ εἶπεν αὐτῷ· φράσον ἡμῖν τὴν παρα-
βολήν. 16 ὁ δὲ εἶπεν· ἀκμὴν καὶ ὑμεῖσ
ἀσύνετοί ἐστε; 17 οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ
εἰσπορευόμενον εἰσ τὸ στόμα εἰσ τὴν κοιλίαν
χωρεῖ καὶ εἰσ ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται; 18 τὰ
δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματοσ ἐκ τῆσ
καρδίασ ἐξέρχεται, κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄν-
θρωπον. 19 ἐκ γὰρ τῆσ καρδίασ ἐξέρχον-
ται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι,

---

12. οι μαθητ. αυτου | λεγουσιν: ειπον 15. την παραβ. ταυτην 16. ο δε ιησουσ 17. ου: ουπω

---

14 Lc 6, 39.

πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφη-
μίαι. **20** ταῦτά ἐστιν τὰ κοινοῦντα τὸν
ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶν φαγεῖν οὐ
κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώ-
ρησεν εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος.
22 καὶ ἰδοὺ γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων
ἐκείνων ἐξελθοῦσα ἔκραξεν λέγουσα· ἐλέησόν
με, κύριε υἱὸς Δαυείδ· ἡ θυγάτηρ μου
κακῶς δαιμονίζεται. **23** ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη
αὐτῇ λόγον. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ ἠρώτουν αὐτὸν λέγοντες· ἀπόλυσον
αὐτήν, ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν. **24** [158,5] ὁ
δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ
εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ.
25 [159,6] ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ
λέγουσα· κύριε, βοήθει μοι. **26** ὁ δὲ ἀπο-
κριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἔξεστιν λαβεῖν τὸν ἄρτον
τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις.
27 ἡ δὲ εἶπεν· ναί, κύριε· καὶ γὰρ τὰ
κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόν-
των ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν.
28 τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ·
ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω
σοι ὡς θέλεις. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς
ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

29 [160,6] Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς

---

22. εκραυγασεν | λεγουσα: praem αυτω | υιε | δαβιδ
23. ηρωτων 26. εξεστιν: εστι καλον

21—28 Mc 7, 24—30. **24** 10, 6. **29—31** Mc 7, 31—37.

ἦλθεν παρὰ τὴν θάλασσαν τῆσ Γαλιλαίασ,
καὶ ἀναβὰσ εἰσ τὸ ὄροσ ἐκάθητο ἐκεῖ.
30 καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἔχον-
τεσ μεθ' ἑαυτῶν χωλοὺσ τυφλοὺσ κωφοὺσ
κυλλοὺσ καὶ ἑτέρουσ πολλούσ, καὶ ἔριψαν
αὐτοὺσ παρὰ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ· καὶ ἐθερά-
πευσεν αὐτούσ, **31** ὥστε τὸν ὄχλον θαυμά-
σαι βλέποντασ κωφοὺσ λαλοῦντασ, κυλλοὺσ
ὑγιεῖσ καὶ χωλοὺσ περιπατοῦντασ καὶ τυφλοὺσ
βλέποντασ· καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν Ἰσραήλ.
32 Ὁ δὲ Ἰησοῦσ προσκαλεσάμενοσ τοὺσ
μαθητὰσ αὐτοῦ εἶπεν· σπλαγχνίζομαι ἐπὶ
τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖσ προσ-
μένουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν·
καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺσ νήστισ οὐ θέλω,
μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. **33** καὶ
λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· πόθεν ἡμῖν ἐν
ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε χορτάσαι ὄχλον
τοσοῦτον; **34** καὶ λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ·
πόσουσ ἄρτουσ ἔχετε; οἱ δὲ εἶπον· ἑπτά,
καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. **35** καὶ παραγγείλασ
τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, **36** ἔλαβεν
τοὺσ ἑπτὰ ἄρτουσ καὶ τοὺσ ἰχθύασ καὶ
εὐχαριστήσασ ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖσ μαθη-
ταῖσ, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖσ ὄχλοισ. **37** καὶ
ἔφαγον πάντεσ καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ τὸ

---

30. ερριψαν | αυτου: του ιησου 31. τουσ οχλουσ | και χωλουσ: om και | εδοξασαν 32. ημερασ τρ. | νηστεισ 33. οι μαθητ. αυτου 35 sq εκελευσε et και λαβων 35. τοισ οχλοισ 36. om και ante ευχαριστ. | εδωκε | τοισ μαθητ. αυτου | τω οχλω

32—39 Mc 8, 1—10.

περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἦραν ἑπτὰ σπυρί-
δασ πλήρεισ. 38 οἱ δὲ ἐσθίοντεσ ἦσαν
τετρακισχίλιοι ἄνδρεσ χωρὶσ παιδίων καὶ
γυναικῶν. 39 καὶ ἀπολύσασ τοὺσ ὄχλουσ
ἐνέβη εἰσ τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰσ τὰ ὅρια
Μαγαδάν.

XVI.

Signa temporum. Fermentum Pharisaeorum. Varia de Iesu iudicia et Petri confessio. Petri claves. Christus mortem suam praedicit. Veri discipuli verae vitae compotes.

1 [161,4] Καὶ προσελθόντεσ οἱ Φαρισαῖοι
καὶ Σαδδουκαῖοι πειράζοντεσ ἐπηρώτων
αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδεῖξαι
αὐτοῖσ. 2 [162,5] ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐ-
τοῖσ· [ὀψίασ γενομένησ λέγετε· εὐδία, πυρ-
ράζει γὰρ ὁ οὐρανόσ· 3 καὶ πρωΐ· σήμερον
χειμών, πυρράζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανόσ.
τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε
διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ
δύνασθε;] 4 [163,6] γενεὰ πονηρὰ καὶ μοι-
χαλὶσ σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ
δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ.
καὶ καταλιπὼν αὐτοὺσ ἀπῆλθεν.

5 Καὶ ἐλθόντεσ οἱ μαθηταὶ εἰσ τὸ πέραν
ἐπελάθοντο ἄρτουσ λαβεῖν. 6 [164,2] ὁ δὲ
Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ὁρᾶτε καὶ προσέχετε

37. ηραν το περ. των κλασματ. 38. γυναικ. κ. παιδ. 39. μαγαδαν: μαγδαλα

XVI. 1. επηρωτησαν 3. το μεν: praem υποκριται 4. ιωνα: add του προφητου 5. οι μαθητ. αυτου

XVI. **1—4** Mc 8, 11—13. Lc 12, 54—56. **4** 12, 39. **5—12** Mc 8, 14—21. **6** Lc 12, 1.

ἀπὸ τῆσ ζύμησ τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδ-
δουκαίων. 7 [165,6] οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν
ἑαυτοῖσ λέγοντεσ ὅτι ἄρτουσ οὐκ ἐλάβομεν.
8 γνοὺσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· τί διαλογίζεσθε
ἐν ἑαυτοῖσ, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτουσ οὐκ
ἐλάβετε; 9 οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε
τοὺσ πέντε ἄρτουσ τῶν πεντακισχιλίων καὶ
πόσουσ κοφίνουσ ἐλάβετε; 10 οὐδὲ τοὺσ
ἑπτὰ ἄρτουσ τῶν τετρακισχιλίων καὶ πόσασ
σπυρίδασ ἐλάβετε; 11 πῶσ οὐ νοεῖτε ὅτι
οὐ περὶ ἄρτων εἶπον ὑμῖν; προσέχετε δὲ
ἀπὸ τῆσ ζύμησ τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδ-
δουκαίων. 12 τότε συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπεν
προσέχειν ἀπὸ τῆσ ζύμησ τῶν Φαρισαίων
καὶ Σαδδουκαίων, ἀλλὰ ἀπὸ τῆσ διδαχῆσ
τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

13 [166,1] Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἰσ τὰ μέρη
Καισαρίασ τῆσ Φιλίππου ἠρώτα τοὺσ μαθη-
τὰσ αὐτοῦ λέγων· τίνα λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι
εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; 14 οἱ δὲ
εἶπαν· οἱ μὲν Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν,
ἄλλοι δὲ Ἡλείαν, ἕτεροι δὲ Ἱερεμίαν ἢ
ἕνα τῶν προφητῶν. 15 λέγει αὐτοῖσ· ὑμεῖσ
δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; 16 ἀποκριθεὶσ δὲ
Σίμων Πέτροσ εἶπεν· σὺ εἶ ὁ Χριστὸσ ὁ
υἱὸσ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντοσ. 17 [167,10] ἀπο-

---

8. ειπεν αυτοισ 11. περι αρτου ειπ. υμ. προσεχειν απο 12. απο τ. ζυμησ του αρτου, αλλ απο 13. καισαρειασ | τινα: add με 14. ειπον | ηλιαν 17. και αποκρ. ο ιησ.

18—20 Mc 8, 27—30. Lc 9, 18—21. 16 Io 6, 69.

κριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ· μακάριοσ
εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ
ἀπεκάλυψέν σοι ἀλλ᾽ ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖσ
οὐρανοῖσ. **18** κἀγὼ δέ σοι λέγω ὅτι σὺ εἶ
Πέτροσ, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω
μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατι-
σχύσουσιν αὐτῆσ. **19** δώσω σοι τὰσ κλεῖδασ
τῆσ βασιλείασ τῶν οὐρανῶν, καὶ ὃ ἐὰν
δήσῃσ ἐπὶ τῆσ γῆσ ἔσται δεδεμένον ἐν
τοῖσ οὐρανοῖσ, καὶ ὃ ἐὰν λύσῃσ ἐπὶ τῆσ
γῆσ ἔσται λελυμένον ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ.
20 [168,2] τότε διεστείλατο τοῖσ μαθηταῖσ
ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτόσ ἐστιν ὁ
Χριστόσ.

21 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦσ δεικνύειν
τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ ὅτι δεῖ αὐτὸν εἰσ
Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ
τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμ-
ματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ
ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. **22** [169,6] καὶ προσλαβόμε-
νοσ αὐτὸν ὁ Πέτροσ ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ
λέγων· ἵλεώσ σοι, κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι
τοῦτο. **23** ὁ δὲ στραφεὶσ εἶπεν τῷ Πέτρῳ·
ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ· σκάνδαλον εἶ
ἐμοῦ, ὅτι οὐ φρονεῖσ τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ
τῶν ἀνθρώπων.

---

17. βάρ ἰωνᾶ **19.** και δωσω σοι τασ κλεισ **20.** τ. μαθητ. αυτου | ιησουσ ο χριστ. **21.** απελθ. εισ ιεροσολ. **23.** ει εμου: μου ει

---

19 18, 18. **21—23** Mc 8, 31—33. Lc 9, 22.

24 [170,2] Τότε ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν τοῖσ μαθη-
ταῖσ αὐτοῦ· εἴ τισ θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν,
ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυ-
ρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. **25** ὃσ
γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπο-
λέσει αὐτήν· ὃσ δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν. **26** τί
γὰρ ὠφεληθήσεται ἄνθρωποσ ἐὰν τὸν κόσμον
ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ;
ἢ τί δώσει ἄνθρωποσ ἀντάλλαγμα τῆσ
ψυχῆσ αὐτοῦ; **27** [171,10] μέλλει γὰρ ὁ υἱὸσ
τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ
πατρὸσ αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ,
καὶ τότε ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὴν πρᾶξιν
αὐτοῦ. **28** [172,2] ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσίν
τινεσ τῶν ὧδε ἑστώτων οἵτινεσ οὐ μὴ
γεύσωνται θανάτου ἕωσ ἂν ἴδωσιν τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ
αὐτοῦ.

XVII.

Transfiguratio in monte. Iohannes alter Elias.
Sanatio lunatici apostolorumque diffidentia.
Stater ex pisce.

1 Καὶ μεθ' ἡμέρασ ἓξ παραλαμβάνει ὁ
Ἰησοῦσ τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάν-
νην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺσ
εἰσ ὄροσ ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν. **2** καὶ μετε-

---

25. γαρ αν 26. ωφελειται 28. οτι: om | εστηκοτων

24—28 Mc 8, 34—9, 1. Lc 9, 23—27. **25** 10, 39. Lc 17, 33. Io 12, 25.
XVII. **1—9** Mc 9, 2—10. Lc 9, 28—36.

μορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψεν
τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσ ὁ ἥλιοσ, τὰ δὲ
ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡσ τὸ φῶσ.
3 καὶ ἰδοὺ ὤφθη αὐτοῖσ Μωϋσῆσ κα
Ἡλείασ συνλαλοῦντεσ μετ᾽ αὐτοῦ. 4 ἀπο-
κριθεὶσ δὲ ὁ Πέτροσ εἶπεν τῷ Ἰησοῦ·
κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶσ ὧδε εἶναι· εἰ
θέλεισ, ποιήσω ὧδε τρεῖσ σκηνάσ, σοὶ μίαν
καὶ Μωϋσεῖ μίαν καὶ Ἡλείᾳ μίαν. 5 ἔτι
αὐτοῦ λαλοῦντοσ, ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ
ἐπεσκίασεν αὐτούσ, καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆσ
νεφέλησ λέγουσα· οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱόσ μου
ὁ ἀγαπητόσ, ἐν ᾧ εὐδόκησα· ἀκούετε αὐτοῦ.
6 καὶ ἀκούσαντεσ οἱ μαθηταὶ ἔπεσαν ἐπὶ
πρόσωπον αὐτῶν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα.
7 καὶ προσῆλθεν ὁ Ἰησοῦσ καὶ ἁψάμενοσ
αὐτῶν εἶπεν· ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε.
8 ἐπάραντεσ δὲ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτῶν
οὐδένα εἶδον εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. 9 καὶ
καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρουσ ἐνετεί-
λατο αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ λέγων· μηδενὶ εἴπητε
τὸ ὅραμα ἕωσ οὗ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐκ
νεκρῶν ἐγερθῇ. 10 [173,6] Καὶ ἐπηρώτησαν
αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντεσ· τί οὖν οἱ γραμ-
ματεῖσ λέγουσιν ὅτι Ἡλείαν δεῖ ἐλθεῖν
πρῶτον; 11 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· Ἡλείασ

XVII. 3. ωφθησαν | μωσησ | ηλιασ | μετ. αυτ. συλλαλουντ. 4. ποιησωμεν | μωση | μιαν ηλια 5. αυτ. ακου. 6. επεσον 7. και προσελθων ο ιησ. ηψατο αυτ. και ειπ. 9. εκ: απο | εγερθη: αναστη 10. οι μαθητ. αυτου | ηλιαν 11. ο δε ιησουσ | ειπεν: add αυτοισ | ηλιασ

5 3, 17. 2 Pe 1, 17. 10—13 Mc 9, 11—13.

μὲν ἔρχεται καὶ ἀποκαταστήσει πάντα.
12 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Ἡλείας ἤδη ἦλθεν,
καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν, ἀλλʼ ἐποίησαν ἐν
αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν. οὕτως καὶ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπʼ αὐτῶν. **13** τότε
συνῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ
βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

14 [174,2] Καὶ ἐλθόντων πρὸς τὸν ὄχλον
προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος γονυπετῶν αὐτὸν
15 καὶ λέγων· κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν,
ὅτι σεληνιάζεται καὶ κακῶς πάσχει· πολ-
λάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ καὶ πολλάκις
εἰς τὸ ὕδωρ. **16** καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς
μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν
θεραπεῦσαι. **17** ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη,
ἕως πότε μεθʼ ὑμῶν ἔσομαι; ἕως πότε
ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε.
18 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ
ἐξῆλθεν ἀπʼ αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐθερα-
πεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.
19 [175,5] Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ
Ἰησοῦ κατʼ ἰδίαν εἶπον· διατί ἡμεῖς οὐκ
ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; **20** ὁ δὲ λέγει
αὐτοῖς· διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν ὑμῶν· ἀμὴν
γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον

---

11. ερχεται πρωτον 12. ηλιας 14. ελθοντων αυτων | γονυπετ. αυτω 17. εσομ. μεθ υμων 20. ο δε ιησους ειπεν αυτ. | δια την απιστιαν

14—20 Mc 9, 14—29. Lc 9, 37—42.

σινάπεωσ, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ· μετάβα
ἔνθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται, καὶ οὐδὲν
ἀδυνατήσει ὑμῖν.
22 [176,2] Συστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ
Γαλιλαίᾳ εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· μέλλει ὁ
υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰσ χεῖρασ
ἀνθρώπων, **23** καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ
τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται. καὶ ἐλυπήθη-
σαν σφόδρα.
24 [177,10] Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰσ Καφαρ-
ναοὺμ προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβά-
νοντεσ τῷ Πέτρῳ καὶ εἶπαν· ὁ διδάσκαλοσ
ὑμῶν οὐ τελεῖ δίδραχμα; **25** λέγει· ναί.
καὶ εἰσελθόντα εἰσ τὴν οἰκίαν προέφθασεν
αὐτὸν ὁ Ἰησοῦσ λέγων· τί σοι δοκεῖ, Σίμων;
οἱ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ ἀπὸ τίνων λαμβάνουσιν
τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἢ
ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; **26** εἰπόντοσ δέ· ἀπὸ
τῶν ἀλλοτρίων, ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· ἄραγε
ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί. **27** ἵνα δὲ μὴ
σκανδαλίζωμεν αὐτούσ, πορευθεὶσ εἰσ θάλασ-
σαν βάλε ἄγκιστρον καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶ-
τον ἰχθὺν ἆρον, καὶ ἀνοίξασ τὸ στόμα αὐτοῦ
εὑρήσεισ στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν δὸσ αὐτοῖσ
ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

---

20. μεταβηθι εντευθεν 21. τουτο δε το γενοσ ουκ εκπορευεται ει μη εν προσευχη και νηστεια 22. αναστρεφομενων 24. καπερναουμ | ειπον | ου τελει τα διδραχμ. 25. εισελθοντα: οτε εισηλθεν 26. ειποντοσ δε: λεγει αυτω ο πετροσ 27. σκανδαλισωμεν | εισ την θαλασσαν

---

22 s. Mc 9, 30—32. Lc 9, 45—45. 24 Mc 9, 33.

XVIII.

Cavenda ambitio et offensio. Parabola de ove perdita. De peccante fratre. Ius ligandi et solvendi. Quoties sit ignoscendum. Parabola de computantibus rege et servo.

1 [178,2] Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ
μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντεσ· τίσ ἄρα
μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν;
2 καὶ προσκαλεσάμενοσ παιδίον ἔστησεν
αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν 3 καὶ εἶπεν· ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε
ὡσ τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰσ τὴν
βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 4 ὅστισ οὖν τα-
πεινώσει ἑαυτὸν ὡσ τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτόσ
ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.
5 καὶ ὃσ ἐὰν δέξηται ἓν παιδίον τοιοῦτο
ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται. 6 [179,2] ὃσ
δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων
τῶν πιστευόντων εἰσ ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ
ἵνα κρεμασθῇ μύλοσ ὀνικὸσ περὶ τὸν τρά-
χηλον αὐτοῦ καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ
πελάγει τῆσ θαλάσσησ. 7 Οὐαὶ τῷ κόσμῳ
ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γάρ ἐστιν
ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ
δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. 8 [180,6] εἰ δὲ
ἡ χείρ σου ἢ ὁ πούσ σου σκανδαλίζει σε,

XVIII. 2. προσκαλεσ.: add ο ιησουσ 4. ταπεινωση 5. παιδ. τοιουτον εν 6. περι: επι 7. ανθρωπω: add εκεινω

XVIII. 1—5 Mc 9, 33—37. Lc 9, 46—48. 6 Mc 9, 42. Lc 17, 2. 7 Lc 17, 1. 8 5, 29. Mc 9, 43. 45

ἔκκοψον αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν
σοί ἐστιν εἰσελθεῖν εἰσ τὴν ζωὴν κυλλὸν ἢ
χωλόν, ἢ δύο χεῖρασ ἢ δύο πόδασ ἔχοντα
βληθῆναι εἰσ τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. **9** καὶ εἰ
ὁ ὀφθαλμόσ σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν
καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν μονόφθαλ-
μον εἰσ τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλ-
μοὺσ ἔχοντα βληθῆναι εἰσ τὴν γέενναν τοῦ
πυρόσ. **10** [181,10] Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε
ἑνὸσ τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν
ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖσ διὰ παν-
τὸσ βλέπουσιν τὸ πρόσωπον τοῦ πατρόσ μου
τοῦ ἐν οὐρανοῖσ. **12** [182,5] Τί ὑμῖν δοκεῖ;
ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα
καὶ πλανηθῇ ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐχὶ ἀφεὶσ τὰ
ἐνενήκοντα ἐννέα ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεὶσ
ζητεῖ τὸ πλανώμενον; **13** καὶ ἐὰν γένηται
εὑρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ'
αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖσ ἐνενήκοντα ἐννέα
τοῖσ μὴ πεπλανημένοισ. **14** οὕτωσ οὐκ
ἔστιν θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸσ ὑμῶν
τοῦ ἐν οὐρανοῖσ ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μικρῶν
τούτων. **15** [183,5] Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ ὁ
ἀδελφόσ σου, ὕπαγε ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ
σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου· ἐάν σου ἀκούσῃ,
ἐκέρδησασ τὸν ἀδελφόν σου. **16** [184,10] ἐὰν

---

8. αυτον: αυτα | χωλον η κυλλον **11.** ηλθε γαρ ο υιοσ του ανθρωπου σωσαι το απολωλοσ **12.** εννενηκοντα (etiam v. 13) **14.** εν των: εισ των **15.** αμαρτηση: add εισ σε | υπαγε και

---

9 5, 29. Mc 9, 47. **12—14** Lc 15, 4—7. **16** Deut 19, 15. 2 Co 13, 1.

δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σεαυτοῦ ἔτι
ἕνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματοσ δύο μαρτύρων
ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα. **17** ἐὰν δὲ πα-
ρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὸν τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ
καὶ τῆσ ἐκκλησίασ παρακούσῃ, ἔστω σοι
ὥσπερ ὁ ἐθνικὸσ καὶ ὁ τελώνησ. **18** [185,7] Ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆσ γῆσ
ἔσται δεδεμένα ἐν οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἐὰν
λύσητε ἐπὶ τῆσ γῆσ ἔσται λελυμένα ἐν
οὐρανῷ. **19** [186,10] Πάλιν λέγω ὑμῖν ὅτι
ἐὰν δύο συμφωνήσουσιν ἐξ ὑμῶν ἐπὶ τῆσ
γῆσ περὶ παντὸσ πράγματοσ οὗ ἐὰν αἰτή-
σωνται, γενήσεται αὐτοῖσ παρὰ τοῦ πατρόσ
μου τοῦ ἐν οὐρανοῖσ. **20** οὗ γάρ εἰσιν δύο
ἢ τρεῖσ συνηγμένοι εἰσ τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ
εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν.

21 [187,5] Τότε προσελθὼν ὁ Πέτροσ εἶπεν
αὐτῷ· κύριε, ποσάκισ ἁμαρτήσει εἰσ ἐμὲ ὁ
ἀδελφόσ μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕωσ ἑπτά-
κισ; **22** λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· οὐ λέγω
σοι ἕωσ ἑπτάκισ, ἀλλὰ ἕωσ ἑβδομηκοντάκισ
ἑπτά. **23** [188,10] διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βα-
σιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃσ
ἠθέλησεν συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων
αὐτοῦ. **24** ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν,
προσηνέχθη εἰσ αὐτῷ ὀφειλέτησ μυρίων
ταλάντων. **25** μὴ ἔχοντοσ δὲ αὐτοῦ ἀπο-

---

16. μετα σου 17. ειπον: ειπε 18. εν τω ουρανω bis 19. δυο υμων συμφωνησωσιν επι 21. προσελθ. αυτω ο πετρ. ειπ. 22. αλλ 24. αυτω εισ

---

18 16, 19. **21** s. Lc 17, 3 s.

δοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριοσ πραθῆναι
καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ πάντα
ὅσα εἶχεν, καὶ ἀποδοθῆναι. **26** πεσὼν οὖν
ὁ δοῦλοσ ἐκεῖνοσ προσεκύνει αὐτῷ λέγων·
μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα ἀπο-
δώσω σοι. **27** σπλαγχνισθεὶσ δὲ ὁ κύριοσ
τοῦ δούλου ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ
δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ. **28** ἐξελθὼν δὲ ὁ
δοῦλοσ ἐκεῖνοσ εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων
αὐτοῦ, ὃσ ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια,
καὶ κρατήσασ αὐτὸν ἔπνιγεν λέγων· ἀπόδοσ
εἴ τι ὀφείλεισ. **29** πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλοσ
αὐτοῦ παρεκάλει αὐτὸν λέγων· μακροθύμη-
σον ἐπ' ἐμοί, καὶ ἀποδώσω σοι. **30** ὁ δὲ
οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν
εἰσ φυλακὴν ἕωσ ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον.
31 ἰδόντεσ οὖν οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γινό-
μενα ἐλυπήθησαν σφόδρα, καὶ ἐλθόντεσ
διεσάφησαν τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν πάντα τὰ
γενόμενα. **32** τότε προσκαλεσάμενοσ αὐτὸν
ὁ κύριοσ αὐτοῦ λέγει αὐτῷ· δοῦλε πονηρέ,
πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι,
ἐπεὶ παρεκάλεσάσ με· **33** οὐκ ἔδει καὶ σὲ
ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡσ κἀγὼ σὲ
ἠλέησα; **34** καὶ ὀργισθεὶσ ὁ κύριοσ αὐτοῦ
παρέδωκεν αὐτὸν τοῖσ βασανισταῖσ ἕωσ οὗ

25. ο κυριοσ: add αυτου | γυναικα: add αυτου
26. εκεινοσ: om | λεγων: add κυριε | σοι αποδωσω
28. αποδοσ: add μοι | ει τι: ο,τι 29. ο συνδ. αυτου:
add εισ τουσ ποδασ αυτου | και παντα αποδωσω σοι
30. ς^{e} (non ς) αλλ | εωσ ου 31. ουν: δε | τα γενο-
μενα | εαυτων: αὑτων 33. και εγω

ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον αὐτῷ. 35 οὕτωσ
καὶ ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιοσ ποιήσει ὑμῖν,
ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστοσ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ
ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν.

XIX.

Responsio de repudio et eunuchis. Manus infantibus impositae. Iuvenis dives. Divitiarum pericula. Futura discipulorum praemia.

1 [189,6] Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦσ
τοὺσ λόγουσ τούτουσ, μετῆρεν ἀπὸ τῆσ
Γαλιλαίασ καὶ ἦλθεν εἰσ τὰ ὅρια τῆσ Ἰου-
δαίασ πέραν τοῦ Ἰορδάνου. 2 καὶ ἠκολούθη-
σαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν
αὐτοὺσ ἐκεῖ.

3 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι
πειράζοντεσ αὐτὸν καὶ λέγοντεσ· εἰ ἔξεστιν
ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν
αἰτίαν; 4 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· οὐκ
ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποιήσασ ἀπ' ἀρχῆσ ἄρσεν
καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούσ; 5 καὶ εἶπεν·
ἕνεκα τούτου καταλείψει ἄνθρωποσ τὸν πα-
τέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ κολληθήσεται τῇ
γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰσ σάρκα
μίαν. 6 ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ σὰρξ
μία. ὃ οὖν ὁ θεὸσ συνέζευξεν, ἄνθρωποσ
μὴ χωριζέτω. 7 λέγουσιν αὐτῷ· τί οὖν
Μωϋσῆσ ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστα-

35. επουρανιοσ | καρδιων υμων: add τα παραπτωματα αυτων

XIX. 1. τησ pri: ς[e] male om 3. λεγοντεσ αυτω | εξεστιν: add ανθρωπω 4. ειπεν: add αυτω 5. ενεκεν | προσκολληθησεται 7. μωσησ. Item v. sq.

XIX. 1 Mc 10, 1. 3—9 Mc 10, 2—12. 4 Gen 1, 27. 5 s. Gen 2, 24. 7 5, 31. Deut 24, 1.

σίου καὶ ἀπολῦσαι; 8 λέγει αὐτοῖσ· ὅτι
Μωϋσῆσ πρὸσ τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν
ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰσ γυναῖκασ
ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆσ δὲ οὐ γέγονεν οὕτωσ.
9 [190,2] λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι ὃσ ἂν ἀπολύσῃ
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ καὶ
γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται. 10 [191,10] λέγου-
σιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· εἰ οὕτωσ ἐστὶν ἡ
αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆσ γυναικόσ,
οὐ συμφέρει γαμῆσαι. 11 ὁ δὲ εἶπεν
αὐτοῖσ· οὐ πάντεσ χωροῦσιν τὸν λόγον τοῦ-
τον, ἀλλ' οἷσ δέδοται. 12 εἰσὶν γὰρ εὐνοῦχοι
οἵτινεσ ἐκ κοιλίασ μητρὸσ ἐγεννήθησαν
οὕτωσ, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινεσ εὐνου-
χίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν
εὐνοῦχοι οἵτινεσ εὐνούχισαν ἑαυτοὺσ διὰ
τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενοσ
χωρεῖν χωρείτω.

13 [192,2] Τότε προσηνέχθησαν αὐτῷ παιδία,
ἵνα τὰσ χεῖρασ ἐπιθῇ αὐτοῖσ καὶ προσεύξη-
ται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖσ.
14 ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ἄφετε τὰ
παιδία καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρὸσ
ἐμέ· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία
τῶν οὐρανῶν. 15 καὶ ἐπιθεὶσ τὰσ χεῖρασ
αὐτοῖσ ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.

---

7. απολυσαι: add αυτην 9. ει μη επι πορνεια | ad finem add και ο απολελυμενην γαμησασ μοιχαται 10. οι μαθητ. αυτου 13. προσηνεχθη 14. αυτοισ: om | προσ με 15. αυτοισ τασ χειρ.

---

9 5, 32. **13—15** Mc 10, 13—16. Lc 18, 15—17.

16 [193,2] Καὶ ἰδοὺ εἶσ προσελθὼν αὐτῷ
εἶπεν· διδάσκαλε, τί ἀγαθὸν ποιήσω ἵνα
σχῶ ζωὴν αἰώνιον; **17** ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ·
τί με ἐρωτᾷσ περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἶσ ἐστὶν
ὁ ἀγαθόσ. εἰ δὲ θέλεισ εἰσ τὴν ζωὴν εἰσ-
ελθεῖν, τήρησον τὰσ ἐντολάσ. **18** ποίασ;
φησίν. ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν· τὸ οὐ φονεύσεισ,
οὐ μοιχεύσεισ, οὐ κλέψεισ, οὐ ψευδομαρτυ-
ρήσεισ, **19** τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα,
καὶ ἀγαπήσεισ τὸν πλησίον σου ὡσ σεαυτόν.
20 λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκοσ· πάντα ταῦτα
ἐφύλαξα· τί ἔτι ὑστερῶ; **21** [194,2] ἔφη αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦσ· εἰ θέλεισ τέλειοσ εἶναι, ὕπαγε
πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δὸσ πτω-
χοῖσ, καὶ ἕξεισ θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ
δεῦρο ἀκολούθει μοι. **22** [195,2] ἀκούσασ δὲ
ὁ νεανίσκοσ ἀπῆλθεν λυπούμενοσ· ἦν γὰρ
ἔχων κτήματα πολλά.
23 Ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν τοῖσ μαθηταῖσ
αὐτοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πλούσιοσ δυσκό-
λωσ εἰσελεύσεται εἰσ τὴν βασιλείαν τῶν
οὐρανῶν. **24** πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι εὐκο-
πώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τρυπήματοσ

---

16. προσελθ. ειπ. αυτ. | διδασκ.: add αγαθε | εχω 17. τι με ερωτασ etc: τι με λεγεισ αγαθον | εισ εστ. etc: ουδεισ αγαθοσ ει μη εισ ο θεοσ | εισελθειν εισ την ζωην 18. ποιασ; φησιν: λεγει αυτω· ποιασ; 19. πατερα: add σου 20. εφυλαξαμην εκ νεοτητοσ μου 22. ο νεανισκ. τον λογον 23. δυσκολ. πλουσ. 24. οτι: om

---

16—22 Mc 10, 17—22. Lc 18, 18—23. 23—26 Mc 10, 23—27. Lc 18, 24—27.

ῥαφίδοσ εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰσ τὴν βασι-
λείαν τῶν οὐρανῶν. **25** ἀκούσαντεσ δὲ οἱ
μαθηταὶ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα λέγοντεσ·
τίσ ἄρα δύναται σωθῆναι; **26** ἐμβλέψασ δὲ
ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· παρὰ ἀνθρώποισ
τοῦτο ἀδύνατόν ἐστιν, παρὰ δὲ θεῷ δυνατὰ
πάντα.

27 Τότε ἀποκριθεὶσ ὁ Πέτροσ εἶπεν
αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖσ ἀφήκαμεν πάντα καὶ
ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν;
28 [196,10] ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ἀμὴν
λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖσ οἱ ἀκολουθήσαντέσ
μοι, ἐν τῇ παλινγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸσ
τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξησ αὐτοῦ,
[197,5] καθίσεσθε καὶ αὐτοὶ ἐπὶ δώδεκα
θρόνουσ κρίνοντεσ τὰσ δώδεκα φυλὰσ τοῦ
Ἰσραήλ. **29** [198,2] καὶ πᾶσ ὅστισ ἀφῆκεν
ἀδελφοὺσ ἢ ἀδελφὰσ ἢ πατέρα ἢ μητέρα
ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺσ ἢ οἰκίασ ἕνεκα τοῦ ἐμοῦ
ὀνόματοσ, πολλαπλασίονα λήμψεται καὶ ζωὴν
αἰώνιον κληρονομήσει. **30** [199,2] πολλοὶ δὲ
ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

XX.

Parabola de mercede operariorum. Iesus iterum mortem suam praedicit. Mater filiorum Zebedaei. Caeci Hierichuntini.

1 [200,10] Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν

24. εισελθειν: διελθειν | των ουρανων: του θεου. Praeterea add εισελθειν 25. οι μαθητ. αυτου 26. παντα δυνατ. εστι 28. παλιγγενεσια | και αυτοι: και υμεισ 29. οστισ: οσ | μητερα: add η γυναικα | η οικιασ: οικιασ η post αφηχ. | ενεκεν | του ονομ. μου | εκατονταπλασιονα | ληψεται

27—30 Mc 10, 28—31. Lc 18, 28—30. **28** Lc 22, 30.

οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστισ ἐξῆλθεν
ἅμα πρωῒ μισθώσασθαι ἐργάτασ εἰσ τὸν
ἀμπελῶνα αὐτοῦ. 2 συμφωνήσασ δὲ μετὰ
τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν
ἀπέστειλεν αὐτοὺσ εἰσ τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.
3 καὶ ἐξελθὼν περὶ τρίτην ὥραν εἶδεν
ἄλλουσ ἑστῶτασ ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούσ,
4 καὶ ἐκείνοισ εἶπεν· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖσ
εἰσ τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον
δώσω ὑμῖν. 5 οἱ δὲ ἀπῆλθον. πάλιν δὲ
ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν ἐποίησεν
ὡσαύτωσ. 6 περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ἐξελθὼν
εὗρεν ἄλλουσ ἑστῶτασ, καὶ λέγει αὐτοῖσ·
τί ὧδε ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί;
7 λέγουσιν αὐτῷ· ὅτι οὐδεὶσ ἡμᾶσ ἐμισθώ-
σατο. λέγει αὐτοῖσ· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖσ εἰσ
τὸν ἀμπελῶνα. 8 ὀψίασ δὲ γενομένησ λέγει
ὁ κύριοσ τοῦ ἀμπελῶνοσ τῷ ἐπιτρόπῳ
αὐτοῦ· κάλεσον τοὺσ ἐργάτασ καὶ ἀπόδοσ
τὸν μισθόν, ἀρξάμενοσ ἀπὸ τῶν ἐσχάτων
ἕωσ τῶν πρώτων. 9 καὶ ἐλθόντεσ οἱ περὶ
τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον.
10 ἐλθόντεσ δὲ οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν ὅτι
πλείονα λήμψονται· καὶ ἔλαβον τὸ ἀνὰ
δηνάριον καὶ αὐτοί. 11 λαβόντεσ δὲ ἐγόγ-
γυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου 12 λέγοντεσ·
οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ

XX. 3. περι την τριτ. 4. κακεινοισ 5. παλ. δε: om δε | εννατην 6. ενδεκατην: add ωραν | εστωτασ: add αργουσ 7. αμπελωνα: add και ο εαν η δικαιον ληψεσθε 8. αποδοσ: add αυτοισ 9. ελθοντεσ δε 10. ληψονται | το ανα: om το | και αυτοι: post ελαβον pon 12. λεγοντεσ: add οτι

ἴσους αὐτοὺσ ἡμῖν ἐποίησασ τοῖσ βαστά-
σασι τὸ βάροσ τῆσ ἡμέρασ καὶ τὸν καύσωνα.
13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ ἑνὶ αὐτῶν εἶπεν· ἑταῖρε,
οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάσ
μοι; **14** ἆρον τὸ σὸν καὶ ὕπαγε. θέλω δὲ
τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡσ καὶ σοί·
15 ἢ οὐκ ἔξεστίν μοι ὃ θέλω ποιῆσαι ἐν
τοῖσ ἐμοῖσ; ἢ ὁ ὀφθαλμόσ σου πονηρόσ
ἐστιν ὅτι ἐγὼ ἀγαθόσ εἰμι; **16** οὕτωσ ἔσον-
ται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι.
17 201,2 Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦσ εἰσ
Ἱεροσόλυμα παρέλαβεν τοὺσ δώδεκα κατ'
ἰδίαν, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν αὐτοῖσ· **18** ἰδου
ἀναβαίνομεν εἰσ Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸσ
τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖσ ἀρχιε-
ρεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν
αὐτὸν εἰσ θάνατον. **19** καὶ παραδώσουσιν
αὐτὸν τοῖσ ἔθνεσιν εἰσ τὸ ἐμπαῖξαι καὶ
μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι, καὶ τῇ τρίτῃ
ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται.
20 202,6 Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ
τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆσ,
προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ.
21 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· τί θέλεισ; λέγει αὐτῷ·
εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου

---

12. ημιν αυτουσ 13. ειπ. ενι αυτ. 15. ποιησαι ο θελω | ς (non ςᵉ) ει ο οφθ. 16. οι πρω. εσχατοι: add πολλοι γαρ εισι κλητοι, ολιγοι δε εκλεκτοι 17. τ. δωδεκα: add μαθητασ | και εν τ. οδ.: εν τ. οδ. και 18. θανατω 19. εγερθ.: αναστησεται

XX. **17—19** Mc 10, 32—34. Lc 18, 31—33. **20—28** Mc 10, 35—45.

εἷσ ἐκ δεξιῶν καὶ εἷσ ἐξ εὐωνύμων σου ἐν
τῇ βασιλείᾳ σου. **22** ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ
Ἰησοῦσ εἶπεν· οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε.
δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω
πίνειν; λέγουσιν αὐτῷ· δυνάμεθα. **23** λέγει
αὐτοῖσ· τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, τὸ δὲ
καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων,
οὐκ ἔστιν ἐμὸν τοῦτο δοῦναι, ἀλλ' οἷσ ἡτοί-
μασται ὑπὸ τοῦ πατρόσ μου. **24** [203,2] ἀκού-
σαντεσ δὲ οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν
δύο ἀδελφῶν. **25** ὁ δὲ Ἰησοῦσ προσκα-
λεσάμενοσ αὐτοὺσ εἶπεν· οἴδατε ὅτι οἱ
ἄρχοντεσ τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν
καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν.
26 οὐχ οὕτωσ ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃσ ἐὰν
θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγασ γενέσθαι, ἔσται ὑμῶν
διάκονοσ, **27** καὶ ὃσ ἂν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι
πρῶτοσ, ἔσται ὑμῶν δοῦλοσ· **28** [204,4] ὥσπερ
ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι,
ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

29 [205,2] Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ
Ἰερειχὼ ἠκολούθησεν αὐτῷ ὄχλοσ πολύσ.
30 καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ

21. δεξιων: add σου | om σου post ευων. 22. πινειν: add και το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθηναι 23. και λεγει | πιεσθε: add και το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθησεσθε | ευων.: add σου | τουτο: om 24. και ακουσαντ. 26. ουχ ουτω δε | εσται sec.: εστω 27. οσ εαν | εσται: εστω 29. ιεριχω

24 ss. Lc 22, 25—27. **27** 25, 41. Mc 9, 35. **29—34** Mc 10, 46—52. Lc 18, 35—43.

τὴν ὁδόν, ἀκούσαντεσ ὅτι Ἰησοῦσ παράγει,
ἔκραξαν λέγοντεσ· ἐλέησον ἡμᾶσ, υἱὲ Δαυείδ.
31 ὁ δὲ ὄχλοσ ἐπετίμησεν αὐτοῖσ ἵνα σιω-
πήσωσιν· οἱ δὲ μεῖζον ἔκραξαν λέγοντεσ·
κύριε, ἐλέησον ἡμᾶσ, υἱὲ Δαυείδ. 32 καὶ
στὰσ ὁ Ἰησοῦσ ἐφώνησεν αὐτοὺσ καὶ εἶπεν·
τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν; 33 λέγουσιν αὐτῷ·
κύριε, ἵνα ἀνοιγῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν.
34 σπλαγχνισθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ ἥψατο τῶν
ὀμμάτων αὐτῶν, καὶ εὐθέωσ ἀνέβλεψαν,
καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

XXI.

Asina cum pullo. Ingressio urbis. Templi purgatio. Ficus. De Iohannis baptismate. Parabolae de duobus filiis in vineam missis et de vinitoribus heredem necantibus. Lapis angularis.

1 [206,2] Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰσ Ἱεροσόλυμα
καὶ ἦλθον εἰσ Βηθφαγὴ εἰσ τὸ ὄροσ τῶν
ἐλαιῶν, τότε Ἰησοῦσ ἀπέστειλεν δύο μαθη-
τὰσ 2 λέγων αὐτοῖσ· πορεύεσθε εἰσ τὴν
κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθὺσ
εὑρήσετε ὄνον δεδεμένην καὶ πῶλον μετ'
αὐτῆσ· λύσαντεσ ἀγάγετέ μοι. 3 καὶ ἐάν
τισ ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι ὁ κύριοσ αὐτῶν
χρείαν ἔχει· εὐθὺσ δὲ ἀποστελεῖ αὐτούσ.
4 [207,7] τοῦτο δὲ γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ

30. ελεησ. ημασ: add κυριε | υιοσ 31. εκραζον | κυριε: post ημασ | υιοσ 32. ανοιχθωσιν | ημων οι οφθαλμ. 34. ομματ.: οφθαλμων | ανεβλεψαν: add αυτων οι οφθαλμοι
XXI. 1. εισ το: προσ το | ο ιησουσ 2. πορευθητε | απεναντι | ευθεωσ 3. ευθεωσ 4. τουτο δε ολον

XXI. 1—9 Mc 11, 1—10. Lc 19, 29-38. Io 12, 12—15.

ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντοσ· 5 εἴπατε
τῇ θυγατρὶ Σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεύσ σου
ἔρχεταί σοι πραῢσ καὶ ἐπιβεβηκὼσ ἐπὶ ὄνον
καὶ ἐπὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου. 6 [208,2] πο-
ρευθέντεσ δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντεσ
καθὼσ προσέταξεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ, 7 ἤγα-
γον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν
ἐπ' αὐτῶν τὰ ἱμάτια, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω
αὐτῶν. 8 ὁ δὲ πλεῖστοσ ὄχλοσ ἔστρωσαν
ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ
ἔκοπτον κλάδουσ ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ
ἔστρωσαν ἐν τῇ ὁδῷ. 9 [209,1] οἱ δὲ ὄχλοι
οἱ προάγοντεσ αὐτὸν καὶ οἱ ἀκολουθοῦντεσ
ἔκραζον λέγοντεσ· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυείδ,
εὐλογημένοσ ὁ ἐρχόμενοσ ἐν ὀνόματι κυρίου,
ὡσαννὰ ἐν τοῖσ ὑψίστοισ. 10 [210,10] Καὶ
εἰσελθόντοσ αὐτοῦ εἰσ Ἱεροσόλυμα ἐσείσθη
πᾶσα ἡ πόλισ λέγουσα· τίσ ἐστιν οὗτοσ;
11 οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· οὗτόσ ἐστιν ὁ προ-
φήτησ Ἰησοῦσ ὁ ἀπὸ Ναζαρὲθ τῆσ Γαλι-
λαίασ.

12 [211,1] Καὶ εἰσῆλθεν Ἰησοῦσ εἰσ τὸ
ἱερὸν τοῦ θεοῦ, καὶ ἐξέβαλεν πάντασ τοὺσ
πωλοῦντασ καὶ ἀγοράζοντασ ἐν τῷ ἱερῷ,

5. om επι sec 7. επ αυτων: επανω αυτ. | τα ιματ. αυτων | ςe επεκαθισαν 8. και εστρωννυον εν 9. om αυτον | ὡσαννά (item v. 15.) | δαβιδ 11. ιησους ο προφητ. | ς (non ςe) ναζαρετ 12. ο ιησους

5 Zach 9, 9. 9 Ps 118, 26. 12—13 Mc 11, 15—17 Lc 19, 45 s. Io 2, 13—17.

καὶ τὰσ τραπέζασ τῶν κολλυβιστῶν κατέ-
στρεψεν καὶ τὰσ καθέδρασ τῶν πωλούντων
τὰσ περιστεράσ, **13** καὶ λέγει αὐτοῖσ·
γέγραπται· ὁ οἶκόσ μου οἶκοσ προσευχῆσ
κληθήσεται, ὑμεῖσ δὲ αὐτὸν ποιεῖτε σπήλαιον
λῃστῶν. **14** [212,10] Καὶ προσῆλθον αὐτῷ
τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ καὶ ἐθερά-
πευσεν αὐτούσ. **15** [213,5] ἰδόντεσ δὲ οἱ
ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ τὰ θαυμάσια
ἃ ἐποίησεν καὶ τοὺσ παῖδασ τοὺσ κράζον-
τασ ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντασ· ὡσαννὰ τῷ
υἱῷ Δαυείδ, ἠγανάκτησαν, **16** καὶ εἶπαν
αὐτῷ· ἀκούεισ τί οὗτοι λέγουσιν; ὁ δὲ
Ἰησοῦσ λέγει αὐτοῖσ· ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε
ὅτι ἐκ στόματοσ νηπίων καὶ θηλαζόντων
κατηρτίσω αἶνον; **17** [214,6] καὶ καταλιπὼν
αὐτοὺσ ἐξῆλθεν ἔξω τῆσ πόλεωσ εἰσ Βηθα-
νίαν, καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ.

18 Πρωῒ δὲ ἐπαναγαγὼν εἰσ τὴν πόλιν
ἐπείνασεν. **19** καὶ ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ
τῆσ ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὗρεν
ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον. καὶ λέγει αὐτῇ·
οὐ μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸσ γένηται εἰσ τὸν
αἰῶνα. καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ.
20 καὶ ἰδόντεσ οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν λέ-
γοντεσ· πῶσ παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ;
21 [215,6] ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν
αὐτοῖσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν

13. εποιησατε 15. om τουσ sec 16. ειπον 18. πρωϊασ | επαναγων 19. om ου

13 Es 56, 7. Ier 7, 11. 16 Ps 8, 3. 18—22 Mc 11, 12—14. 19—24.

καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆσ συκῆσ
ποιήσετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε·
ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰσ τὴν θάλασσαν,
γενήσεται· **22** [216,4] καὶ πάντα ὅσα ἂν
αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντεσ
λήμψεσθε.
23 [217,2] Καὶ ἐλθόντοσ αὐτοῦ εἰσ τὸ ἱερόν,
προσῆλθον αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖσ
καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέγοντεσ· ἐν
ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖσ; καὶ τίσ σοι
ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην; **24** ἀποκριθεὶσ
δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ἐρωτήσω ὑμᾶσ
κἀγὼ λόγον ἕνα, ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι, κἀγὼ
ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ·
25 τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ
οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ διελογίζοντο
παρ' ἑαυτοῖσ λέγοντεσ· **26** ἐὰν εἴπωμεν·
ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν· διατί οὖν οὐκ
ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἴπωμεν· ἐξ
ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντεσ
γὰρ ὡσ προφήτην ἔχουσιν τὸν Ἰωάννην.
27 καὶ ἀποκριθέντεσ τῷ Ἰησοῦ εἶπαν· οὐκ
οἴδαμεν. ἔφη αὐτοῖσ καὶ αὐτόσ· οὐδὲ ἐγὼ
λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
28 [218,10] Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωπος εἶχεν
τέκνα δύο· προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπεν·

---

22. ληψεσθε 23. ελθοντι αυτω 25. το sec: om | ωσ προφητ.: post τ. ιωανν. 27. ειπον 28. και προσελθων

23—27 Mc 11, 27—33. Lc 20, 1—8.

τέκνον, ὕπαγε σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμ-
πελῶνι. **29** ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· οὐ θέλω,
ὕστερον μεταμεληθεὶσ ἀπῆλθεν. **30** προσ-
ελθὼν δὲ τῷ ἑτέρῳ εἶπεν ὡσαύτωσ. ὁ δὲ
ἀποκριθεὶσ εἶπεν· ἐγὼ κύριε, καὶ οὐκ
ἀπῆλθεν. **31** τίσ ἐκ τῶν δύο ἐποίησεν τὸ
θέλημα τοῦ πατρόσ; λέγουσιν· ὁ πρῶτοσ.
λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶσ
εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. **32** ἦλθεν γὰρ
Ἰωάννησ πρὸσ ὑμᾶσ ἐν ὁδῷ δικαιοσύνησ,
καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶνα
καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖσ δὲ
ἰδόντεσ οὐ μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦ-
σαι αὐτῷ. **33** 219,2 Ἄλλην παραβολὴν ἀκού-
σατε. ἄνθρωποσ ἦν οἰκοδεσπότησ, ὅστισ
ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ
περιέθηκεν καὶ ὤρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν καὶ
ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν
γεωργοῖσ, καὶ ἀπεδήμησεν. **34** ὅτε δὲ
ἤγγισεν ὁ καιρὸσ τῶν καρπῶν, ἀπέστειλεν
τοὺσ δούλουσ αὐτοῦ πρὸς τοὺσ γεωργοὺσ
λαβεῖν τοὺσ καρποὺσ αὐτοῦ. **35** καὶ λαβόν-
τεσ οἱ γεωργοὶ τοὺσ δούλουσ αὐτοῦ ὃν μὲν
ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλη-

---

28. αμπελωνι: add μου 29. υστερ. δε 30. και προσ-ελθων | τω δευτερω 31. λεγουσιν αυτω 32. πρ. υμασ: ante ιωανν. 33. ανθρωπ. τισ | εξεδοτο

33—46 Mc 12, 1—12. Lc 20, 9—19. **33** Es 5, 1.

σαν. 36 πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους
πλείονας τῶν πρώτων, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς
ὡσαύτως. 37 ὕστερον δὲ ἀπέστειλεν πρὸς
αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων· ἐντραπήσον-
ται τὸν υἱόν μου. 38 οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόν-
τες τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· οὗτός ἐστιν
ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν
καὶ σχῶμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. 39 καὶ
λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶ-
νος καὶ ἀπέκτειναν. 40 ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ
κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς
γεωργοῖς ἐκείνοις; 41 λέγουσιν αὐτῷ· κα-
κοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμ-
πελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες
ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς
καιροῖς αὐτῶν. 42 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς· λίθον
ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος
ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ κυρίου
ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλ-
μοῖς ἡμῶν; 43 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι
ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ
καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς
αὐτῆς. 45 [220,1] ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς
καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ
ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει· 46 καὶ

38. κατασχωμεν 41. εκδωσεται 44. και ο πεσων επι τον λιθον τουτον συνθλασθησεται· εφ ον δ αν πεση, λικμησει αυτον. 45. και ακουσ. οι

42 Ps 118, 22 s.

ζητοῦντεσ αὐτὸν κρατῆσαι ἐφοβήθησαν τοὺσ
ὄχλουσ, ἐπεὶ εἰσ προφήτην αὐτὸν εἶχον.

XXII.

Parabola de nuptiis regiis. De tributo Caesaris; de uxore septem fratrum; de summa lege; de Christo Davidis filio.

1 221,5 Καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ πά-
λιν εἶπεν ἐν παραβολαῖσ αὐτοῖσ, λέγων·
2 ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ
βασιλεῖ, ὅστισ ἐποίησεν γάμουσ τῷ υἱῷ
αὐτοῦ. 3 καὶ ἀπέστειλεν τοὺσ δούλουσ
αὐτοῦ καλέσαι τοὺσ κεκλημένουσ εἰσ τοὺσ
γάμουσ, καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν. 4 πάλιν
ἀπέστειλεν ἄλλουσ δούλουσ λέγων· εἴπατε
τοῖσ κεκλημένοισ· ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου
ἡτοίμακα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ
τεθυμένα, καὶ πάντα ἕτοιμα· δεῦτε εἰσ τοὺσ
γάμουσ. 5 οἱ δὲ ἀμελήσαντεσ ἀπῆλθον,
ὃσ μὲν εἰσ τὸν ἴδιον ἀγρόν, ὃσ δὲ ἐπὶ τὴν
ἐμπορίαν αὐτοῦ· 6 οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαν-
τεσ τοὺσ δούλουσ αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτει-
ναν. 7 ὁ δὲ βασιλεὺσ ὠργίσθη, καὶ πέμψασ
τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπώλεσεν τοὺσ φονεῖσ
ἐκείνουσ καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησεν.
8 τότε λέγει τοῖσ δούλοισ αὐτοῦ· ὁ μὲν
γάμοσ ἕτοιμόσ ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ
ἦσαν ἄξιοι. 9 πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰσ

---

46. επειδη | εισ: ωσ
XXII. 1. αυτοισ εν παράβολ. 4. ητοιμασα 5. ο μεν et ο δε | επι την: εισ την 7. ακουσασ δε ο βασιλ.

XXII. 2—14 Lc 14, 16 24.

διεξόδουσ τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσουσ ἐὰν εὕρητε
καλέσατε εἰσ τοὺσ γάμουσ. **10** καὶ ἐξελθόν-
τεσ οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰσ τὰσ ὁδοὺσ συνήγα-
γον πάντασ οὓσ εὗρον, πονηρούσ τε καὶ
ἀγαθούσ, καὶ ἐπλήσθη ὁ νυμφὼν ἀνακει-
μένων. **11** [222,10] εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺσ
θεάσασθαι τοὺσ ἀνακειμένουσ εἶδεν ἐκεῖ
ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου.
12 καὶ λέγει αὐτῷ· ἑταῖρε, πῶσ εἰσῆλθεσ
ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφιμώθη.
13 τότε ὁ βασιλεὺσ εἶπεν τοῖσ διακόνοισ·
δήσαντεσ αὐτοῦ πόδασ καὶ χεῖρασ ἐκβάλετε
αὐτὸν εἰσ τὸ σκότοσ τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται
ὁ κλαυθμὸσ καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν ὀδόντων.
14 πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοί, ὀλίγοι δὲ
ἐκλεκτοί.

15 [223,2] Τότε πορευθέντεσ οἱ Φαρισαῖοι
συμβούλιον ἔλαβον ὅπωσ αὐτὸν παγιδεύσω-
σιν ἐν λόγῳ. **16** καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ
τοὺσ μαθητὰσ αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρῳδιανῶν
λέγοντασ· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴσ
εἶ καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ
διδάσκεισ, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενόσ,
οὐ γὰρ βλέπεισ εἰσ πρόσωπον ἀνθρώπων·
17 εἰπὸν οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; ἔξεστιν
δοῦναι κῆνσον Καίσαρι ἢ οὔ; **18** γνοὺσ δὲ
ὁ Ἰησοῦσ τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπεν· τί με

---

9. οσουσ αν 10. παντασ οσουσ | νυμφων: γαμοσ
13. ειπεν ο βασιλ. | εκβ. αυτον: αρατε αυτον και
εκβαλ. 16. λεγοντεσ 17. ειπε ουν

---

14 [20, 16.] **15—22** Mc 12, 13—17. Lc 20, 20—26.

πειράζετε, ὑποκριταί; 19 ἐπιδείξατέ μοι τὸ
νόμισμα τοῦ κήνσου. οἱ δὲ προσήνεγκαν
αὐτῷ δηνάριον. 20 καὶ λέγει αὐτοῖσ ὁ
Ἰησοῦσ· τίνοσ ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπι-
γραφή; 21 λέγουσιν· Καίσαροσ. τότε λέγει
αὐτοῖσ· ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαροσ Καίσαρι
καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. 22 καὶ ἀκούσαν-
τεσ ἐθαύμασαν, καὶ ἀφέντεσ αὐτὸν ἀπῆλθαν.
23 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ
Σαδδουκαῖοι λέγοντεσ μὴ εἶναι ἀνάστασιν,
καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν 24 λέγοντεσ· διδά-
σκαλε, Μωϋσῆσ εἶπεν· ἐάν τισ ἀποθάνῃ
μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ἀδελφὸσ
αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἀναστήσει
σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 25 ἦσαν δὲ
παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί, καὶ ὁ πρῶτοσ
γήμασ ἐτελεύτησεν, καὶ μὴ ἔχων σπέρμα
ἀφῆκεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ
αὐτοῦ. 26 ὁμοίωσ καὶ ὁ δεύτεροσ καὶ ὁ
τρίτοσ, ἕωσ τῶν ἑπτά. 27 ὕστερον δὲ πάν-
των ἀπέθανεν ἡ γυνή. 28 ἐν τῇ ἀναστάσει
οὖν τίνοσ τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντεσ
γὰρ ἔσχον αὐτήν. 29 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ
Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· πλανᾶσθε, μὴ εἰδότεσ
τὰσ γραφὰσ μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ.
30 ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν οὔτε

---

20. ο ιησουσ: om 21. λεγουσιν αυτω 22. απηλθον
23. οι λεγοντεσ 24. μωσησ 25. γαμησασ 27. απ.
και η γυν. 28. εν τη ουν αναστ.

23—33 Mc 12, 18—27. Lc 20, 27—39. 24 Deut
25, 5.

γαμίζονται, ἀλλ' ὡσ ἄγγελοι θεοῦ ἐν τῷ
οὐρανῷ εἰσίν. 31 περὶ δὲ τῆσ ἀναστάσεωσ
τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν
ὑπὸ τοῦ θεοῦ λέγοντοσ· 32 ἐγώ εἰμι ὁ θεὸσ
Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸσ Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸσ
Ἰακώβ; οὐκ ἔστιν θεὸσ νεκρῶν ἀλλὰ ζών-
των. 33 καὶ ἀκούσαντεσ οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσ-
σοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

34 [224,6] Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντεσ ὅτι
ἐφίμωσεν τοὺσ Σαδδουκαίουσ, συνήχθησαν
ἐπὶ τὸ αὐτό, 35 καὶ ἐπηρώτησεν εἶσ ἐξ
αὐτῶν νομικὸσ πειράζων αὐτόν· 36 διδά-
σκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ;
37 ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· ἀγαπήσεισ κύριον τὸν
θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ
τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου.
38 αὕτη ἐστὶν ἡ μεγάλη καὶ πρώτη ἐντολή
39 δευτέρα ὁμοία αὐτῇ· ἀγαπήσεισ τὸν
πλησίον σου ὡσ σεαυτόν. 40 ἐν ταύταισ
ταῖσ δυσὶν ἐντολαῖσ ὅλοσ ὁ νόμοσ κρέμαται
καὶ οἱ προφῆται.

41 [226,6] Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων
ἐπηρώτησεν αὐτοὺσ ὁ Ἰησοῦσ 42 λέγων·
τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνοσ υἱόσ
ἐστιν; λέγουσιν αὐτῷ· τοῦ Δαυείδ. 43 λέγει

30. εκγαμιζοντεσ | του θεου | εν ουρανω | εστιν ο θεοσ θεοσ νεκρ. 35. πειραζ. αυτ. και λεγων 37. ο δε ιησουσ ειπεν αυτω 38. εστι πρωτη και μεγαλη 39. δευτερα δε 40. ο νομ. και οι προφ. κρεμανται 42. [illegible] δαυιδ

32 Ex 3, 6. 34—40 Mc 12, 28—31. Lc 10, 25—27. 37 Deut 6, 5. 39 Lev 19, 18. 41—46 Mc 12, 35—37. Lc 20, 41—44.

αὐτοῖσ· πῶσ οὖν Δαυεὶδ ἐν πνεύματι καλεῖ
κύριον αὐτόν, λέγων· 44 εἶπεν κύριοσ τῷ
κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕωσ ἂν
θῶ τοὺσ ἐχθρούσ σου ὑποκάτω τῶν ποδῶν
σου. 45 εἰ οὖν Δαυεὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον,
πῶσ υἱὸσ αὐτοῦ ἐστίν; 46 [226,2] καὶ οὐδεὶσ
ἐδύνατο ἀποκριθῆναι αὐτῷ λόγον, οὐδὲ
ἐτόλμησέν τισ ἀπ' ἐκείνησ τῆσ ἡμέρασ
ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

XXIII.

Castigat Pharisaeorum simulationem, ambitionem, vanas argutias. Hierosolyma prophetarum interfectrix.

1 [227,10] Τότε ὁ Ἰησοῦσ ἐλάλησεν τοῖσ
ὄχλοισ καὶ τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ 2 λέγων·
ἐπὶ τῆσ Μωϋσέωσ καθέδρασ ἐκάθισαν οἱ
γραμματεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι. 3 πάντα οὖν
ὅσα ἐὰν εἴπωσιν ὑμῖν ποιήσατε καὶ τηρεῖτε,
κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσιν
γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσιν. 4 [228,5] δεσμεύουσιν
δὲ φορτία βαρέα καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺσ
ὤμουσ τῶν ἀνθρώπων, αὐτοὶ δὲ τῷ δακτύλῳ
αὐτῶν οὐ θέλουσιν κινῆσαι αὐτά. 5 [229,2] πάντα
δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσιν πρὸσ τὸ θεαθῆ-
ναι τοῖσ ἀνθρώποισ· πλατύνουσιν γὰρ τὰ

---

43. κυριον αυτον καλει 44. ο κυριοσ | υποποδιον
46. αυτω αποκριθηναι
XXIII. 2. μωσεωσ 3. οσα αν ειπ. υμιν τηρειν, τηρειτε και ποιειτε 4. δε: γαρ | βαρεα: add και δυσβαστακτα | αυτοι δε τω: τω δε 5. πλατυ. δε

---

44 Ps 110, 1.
XXIII. 1 Mc 12, 38. Lc 20, 45. 4 Lc 11, 46.

φυλακτήρια αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσιν τα
κράσπεδα, 6 φιλοῦσιν δὲ τὴν πρωτοκλισίαν
ἐν τοῖσ δείπνοισ καὶ τὰσ πρωτοκαθεδρίασ
ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ 7 καὶ τοὺσ ἀσπασμοὺσ
ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν
ἀνθρώπων ῥαββεί. 8 [230,10] ὑμεῖσ δὲ μὴ
κληθῆτε ῥαββεί· εἷσ γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ
διδάσκαλοσ, πάντεσ δὲ ὑμεῖσ ἀδελφοί ἐστε.
9 καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆσ
γῆσ· εἷσ γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ πατὴρ ὁ οὐρά-
νιοσ. 10 μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί, ὅτι
καθηγητὴσ ὑμῶν ἐστὶν εἷσ ὁ Χριστόσ.
11 [231,5] ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν
διάκονοσ. 12 ὅστισ δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν τα-
πεινωθήσεται, καὶ ὅστισ ταπεινώσει ἑαυτὸν
ὑψωθήσεται.

13 [232,5] Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖσ καὶ
Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασι-
λείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων·
ὑμεῖσ γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺσ εἰσ-
ερχομένουσ ἀφίετε εἰσελθεῖν. 15 [233,10] οὐαὶ
ὑμῖν, γραμματεῖσ καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί,
ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν
ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον, καὶ ὅταν γένηται,

5. κρασπεδα: add των ιματιων αυτων 6. φιλ. τε την 7. ραββι ραββι 8. ραββι | ο διδασκ.: ο καθηγητησ, additque ο χριστοσ 9. ο πατηρ υμων ο εν τοισ ουρανοισ 10. οτι καθηγ.: εισ γαρ υμων εστιν ο καθηγ. 14. ς^e ουαι υμιν γραμματεισ και φαρισαιοι υποκριται, οτι κατεσθιετε τασ οικιασ των χηρων και προφασει μακρα προσευχομενοι· δια τουτο ληψεσθε περισσοτερον κριμα. Eadem ς ante v. 13. (ex quo tum v. 14. fit) pon. adsumpto δε ex hoc.

6 s. Mc 12, 38 s. Lc 11, 43. 20, 46. 11 20, 26. 13 Lc 11, 52. [14 Mc 12, 40. Lc 20, 47.]

ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννησ διπλότερον ὑμῶν.
16 οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ τυφλοὶ οἱ λέγοντεσ·
ὃσ ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδέν ἐστιν· ὃσ
δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει.
17 μωροὶ καὶ τυφλοί, τίσ γὰρ μείζων ἐστίν,
ὁ χρυσὸσ ἢ ὁ ναὸσ ὁ ἁγιάσασ τὸν χρυσόν;
18 καί· ὃσ ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ,
οὐδέν ἐστιν· ὃσ δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ
τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει. 19 τυφλοί, τί
γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ
ἁγιάζον τὸ δῶρον; 20 ὁ οὖν ὀμόσασ ἐν τῷ
θυσιαστηρίῳ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσιν
τοῖσ ἐπάνω αὐτοῦ· 21 καὶ ὁ ὀμόσασ ἐν τῷ
ναῷ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι
αὐτόν· 22 καὶ ὁ ὀμόσασ ἐν τῷ οὐρανῷ
ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ
καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ. 23 [234,5] οὐαὶ
ὑμῖν, γραμματεῖσ καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί,
ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον
καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ
νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸ ἔλεοσ καὶ τὴν πίστιν·
ταῦτα ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ ἀφεῖναι.
24 [235,10] ὁδηγοὶ τυφλοί, οἱ διϋλίζοντεσ τὸν
κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντεσ.
25 [236,5] οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖσ καὶ Φαρι-
σαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν

---

17. αγιαζων 18. οσ εαν 19. τυφλοι: praem μωροι και 23. τον ελεον | αφιεναι

---

23 Lc 11, 42. 25 Lc 11, 39.

τοῦ ποτηρίου καὶ τῆσ παροψίδοσ, ἔσωθεν
δὲ γέμουσιν ἐξ ἁρπαγῆσ καὶ ἀκρασίασ.
26 Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον τὸ
ἐντὸσ τοῦ ποτηρίου, ἵνα γένηται καὶ τὸ
ἐκτὸσ αὐτοῦ καθαρόν. **27** [237,5] οὐαὶ ὑμῖν,
γραμματεῖσ καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι
παρομοιάζετε τάφοισ κεκονιαμένοισ, οἵτινεσ
ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ
γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσησ ἀκαθαρ-
σίασ. **28** οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ ἔξωθεν μὲν
φαίνεσθε τοῖσ ἀνθρώποισ δίκαιοι, ἔσωθεν
δέ ἐστε μεστοὶ ὑποκρίσεωσ καὶ ἀνομίασ.
29 [238,5] οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖσ καὶ Φαρι-
σαῖοι ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺσ τάφουσ
τῶν προφητῶν καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα
τῶν δικαίων **30** καὶ λέγετε· εἰ ἤμεθα ἐν
ταῖσ ἡμέραισ τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν
ἤμεθα κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν
προφητῶν. **31** ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖσ
ὅτι υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺσ προ-
φήτασ. **32** [239,10] καὶ ὑμεῖσ πληρώσατε τὸ
μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. **33** ὄφεισ, γεν-
νήματα ἐχιδνῶν, πῶσ φύγητε ἀπὸ τῆσ
κρίσεωσ τῆσ γεέννησ; **34** [240,6] διὰ τοῦτο
ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸσ ὑμᾶσ προφήτασ
καὶ σοφοὺσ καὶ γραμματεῖσ· ἐξ αὐτῶν
ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν

---

26. ποτηριου: add και τησ παροψιδοσ | αυτου: αυτων
28. μεστοι εστε 30. ημεν bis 34. εξ pri: praem και

---

27 (Lc 11, 44.) **29** ss. Lc 11, 47 s. **34—36** Lc 11 49—51.

μαστιγώσετε ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ ὑμῶν καὶ
διώξετε ἀπὸ πόλεωσ εἰσ πόλιν· **35** ὅπωσ
ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶσ πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυννό-
μενον ἐπὶ τῆσ γῆσ ἀπὸ τοῦ αἵματοσ Ἄβελ
τοῦ δικαίου ἕωσ τοῦ αἵματοσ Ζαχαρίου
υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ
ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. **36** ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἥξει ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεὰν
ταύτην. **37** [241,5] Ἱερουσαλὴμ Ἱερουσαλήμ,
ἡ ἀποκτείνουσα τοὺσ προφήτασ καὶ λιθοβο-
λοῦσα τοὺσ ἀπεσταλμένουσ πρὸσ αὐτήν,
ποσάκισ ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα
σου, ὃν τρόπον ὄρνισ ἐπισυνάγει τὰ νοσσία
αὐτῆσ ὑπὸ τὰσ πτέρυγασ, καὶ οὐκ ἠθελήσατε.
38 ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκοσ ὑμῶν ἔρημοσ.
39 λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μή με ἴδητε ἀπ' ἄρτι
ἕωσ ἂν εἴπητε· εὐλογημένοσ ὁ ἐρχόμενοσ
ἐν ὀνόματι κυρίου.

XXIV.

De urbis interitu et consummatione saeculi. Signa adventus Christi. Vigilandum esse instar boni servi.

1 [242,2] Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦσ ἀπὸ τοῦ
ἱεροῦ ἐπορεύετο, καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ

35. εκχυνομενον 36. οτι ηξει 37. επισυναγει ορνισ αυτησ: εαυτησ
XXIV. 1. επορευ. απο του ιερ.

37—39 Lc 13, 34 s. 39 21, 9. Ps 118, 26.
XXIV. 1—9 Mc 13, 1—9. Lc 21, 5—12.

αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰσ οἰκοδομὰσ τοῦ
ἱεροῦ. **2** ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐ
βλέπετε ταῦτα πάντα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ
μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθοσ ἐπὶ λίθον, ὃσ οὐ κατα-
λυθήσεται. **3** [243,2] καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ
τοῦ ὄρουσ τῶν ἐλαιῶν προσῆλθον αὐτῷ οἱ
μαθηταὶ κατ᾽ ἰδίαν λέγοντεσ· εἰπὲ ἡμῖν,
πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆσ
σῆσ παρουσίασ καὶ συντελείασ τοῦ αἰῶνοσ;
4 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ·
βλέπετε μή τισ ὑμᾶσ πλανήσῃ. **5** πολλοὶ
γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγον-
τεσ· ἐγώ εἰμι ὁ Χριστόσ, καὶ πολλοὺσ
πλανήσουσιν. **6** μελλήσετε δὲ ἀκούειν πο-
λέμουσ καὶ ἀκοὰσ πολέμων· ὁρᾶτε, μὴ
θροεῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι, ἀλλ᾽ οὔπω ἐστὶν
τὸ τέλοσ. **7** ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνοσ ἐπ᾽
ἔθνοσ καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, καὶ ἔσον-
ται λιμοὶ καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπουσ. **8** πάντα
δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων. **9** [244,1] τότε παρα-
δώσουσιν ὑμᾶσ εἰσ θλίψιν καὶ ἀποκτενοῦσιν
ὑμᾶσ, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων
τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου. **10** καὶ τότε
σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀλλήλουσ
παραδώσουσιν καὶ μισήσουσιν ἀλλήλουσ.
11 καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται

2. ο δε ιησουσ ειπ. αυτ. | παντ. ταυτ. | οσ ου: add μη 3. και τησ συντελ. 6. δει γαρ: add παντα 7. επ: επι | λιμοι: add και λοιμοι 9. ς^e (non ς) om των ante εθνων

9 10, 22. Mc 13, 13. Lc 21, 17.

καὶ πλανήσουσιν πολλούσ. 12 καὶ διὰ τὸ
πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη
τῶν πολλῶν. 13 ὁ δὲ ὑπομείνασ εἰσ τέλοσ,
οὗτοσ σωθήσεται. 14 [246,6] καὶ κηρυχθήσε-
ται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆσ βασιλείασ ἐν
ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ εἰσ μαρτύριον πᾶσιν τοῖσ
ἔθνεσιν, καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος. 15 [247,6] Ὅταν
οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆσ ἐρημώσεωσ τὸ
ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου ἑστὸσ ἐν
τόπῳ ἁγίῳ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, 16 τότε
οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη,
17 [248,2] ὁ ἐπὶ τοῦ δώματοσ μὴ καταβάτω
ἆραι τὰ ἐκ τῆσ οἰκίασ αὐτοῦ, 18 καὶ ὁ ἐν
τῷ ἀγρῷ μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἆραι τὸ
ἱμάτιον αὐτοῦ. 19 [249,2] οὐαὶ δὲ ταῖσ ἐν
γαστρὶ ἐχούσαισ καὶ ταῖσ θηλαζούσαισ ἐν
ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ. 20 [250,6] προσεύχεσθε
δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνοσ
μηδὲ σαββάτῳ. 21 [251,2] ἔσται γὰρ τότε
θλίψισ μεγάλη, οἵα οὐκ ἐγένετο ἀπ' ἀρχῆσ
κόσμου ἕωσ τοῦ νῦν οὐδ' οὐ μὴ γένηται.
22 [252,6] καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι
ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· διὰ δὲ
τοὺσ ἐκλεκτοὺσ κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι
ἐκεῖναι. 23 [253,2] τότε ἐάν τισ ὑμῖν εἴπῃ·

---

15. εστοσ (etiam ς): ς^e εστωσ 17. καταβαινετω | τα εκ: τι εκ 18. τα ιματια 20. εν σαββατω 21. οια ου γεγονεν

---

13 10, 22. Mc 13, 13. (Lc 21, 19.) 15—25 Mc 13, 14—23. Lc 21, 20 ss. 15 Dan 9, 27. 17 Lc 17, 31.

ἰδοὺ ὧδε ὁ Χριστόσ, ἤ, ὧδε, μὴ πιστεύσητε.
24 [254,6] ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ
ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσιν σημεῖα με-
γάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλανηθῆναι, εἰ δυνα-
τόν, καὶ τοὺσ ἐκλεκτούσ. **25** ἰδοὺ προείρηκα
ὑμῖν. **26** [255,5] ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν· ἰδοὺ
ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστίν, μὴ ἐξέλθητε· ἰδοὺ ἐν
τοῖσ ταμείοισ, μὴ πιστεύσητε. **27** [256,5] ὥσπερ
γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν
καὶ φαίνεται ἕωσ δυσμῶν, οὕτωσ ἔσται ἡ
παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. **28** [257,5]
ὅπου ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται
οἱ ἀετοί. **29** [258,2] Εὐθέωσ δὲ μετὰ τὴν
θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιοσ σκο-
τισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ
φέγγοσ αὐτῆσ, καὶ οἱ ἀστέρεσ πεσοῦνται ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεισ τῶν οὐρανῶν
σαλευθήσονται. **30** καὶ τότε φανήσεται τὸ
σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν οὐρανῷ,
[259,2] καὶ κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆσ γῆσ
καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχό-
μενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ
δυνάμεωσ καὶ δόξησ πολλῆσ. **31** καὶ ἀπο-
στελεῖ τοὺσ ἀγγέλουσ αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγοσ
μεγάλησ, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺσ ἐκλεκτοὺσ
αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρων

24. πλανησαι 27. εσται και 28. οπου: add γαρ
29. εκ: απο 30. εν τω ουρανω | τοτε κοψονται
31. σαλ. φωνησ μεγαλ.

26 s. Lc 17, 23 s. **28** Lc 17, 37. **29—35** Mc 13, 24—31. Lc 21, 25—33. **30** Apoc 1, 7.

οὐρανῶν ἕωσ ἄκρων αὐτῶν. **32** Ἀπὸ δὲ
τῆσ συκῆσ μάθετε τὴν παραβολήν. ὅταν
ἤδη ὁ κλάδοσ αὐτῆσ γένηται ἁπαλὸσ καὶ
τὰ φύλλα ἐκφύῃ, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺσ τὸ
θέροσ· **33** οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ ὅταν ἴδητε
ταῦτα πάντα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύσ ἐστιν ἐπὶ
θύραισ. **34** ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ παρέλθῃ
ἡ γενεὰ αὕτη ἕωσ ἂν πάντα ταῦτα γένηται.
35 ὁ οὐρανὸσ καὶ ἡ γῆ παρελεύσεται, οἱ
δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν. **36** [260,6] Περὶ
δὲ τῆσ ἡμέρασ ἐκείνησ καὶ ὥρασ οὐδεὶσ
οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν οὐδὲ ὁ
υἱόσ, εἰ μὴ ὁ πατὴρ μόνοσ. **37** [261,5] ὥσπερ
δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτωσ ἔσται ἡ
παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. **38** ὡσ
γὰρ ἦσαν ἐν ταῖσ ἡμέραισ ταῖσ πρὸ τοῦ
κατακλυσμοῦ τρώγοντεσ καὶ πίνοντεσ, γα-
μοῦντεσ καὶ γαμίζοντεσ, ἄχρι ἧσ ἡμέρασ
εἰσῆλθεν Νῶε εἰσ τὴν κιβωτόν, **39** καὶ οὐκ
ἔγνωσαν ἕωσ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸσ καὶ
ἦρεν ἅπαντασ, οὕτωσ ἔσται καὶ ἡ παρουσία
τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. **40** [262,5] τότε
ἔσονται δύο ἐν τῷ ἀγρῷ, εἷσ παραλαμβάνεται
καὶ εἷσ ἀφίεται· **41** δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ
μύλῳ, μία παραλαμβάνεται καὶ μία ἀφίεται·

---

35. παρελευσονται 36. και τησ ωρασ | ουδε ο υιοσ: om | ο πατηρ: add μου 37. εσται και 38. ωσ: ωσπερ | εκγαμιζοντεσ 40. δυο εσοντ. | ο εισ bis 41. μυλωνι

---

36 Mc 13, 32. **37** ss. Lc 17, 26 s. **40** s. Lc 17, 35 s.

42 [263,6] γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ
ἡμέρᾳ ὁ κύριοσ ὑμῶν ἔρχεται. **43** [264,2]
Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκο-
δεσπότησ ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτησ ἔρχεται,
ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἂν εἴασεν διο-
ρυχθῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. **44** διὰ τοῦτο
καὶ ὑμεῖσ γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ οὐ δο-
κεῖτε ὥρᾳ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.
45 [265,5] Τίσ ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸσ δοῦλοσ καὶ
φρόνιμοσ, ὃν κατέστησεν ὁ κύριοσ ἐπὶ τῆσ
οἰκετείασ αὐτοῦ τοῦ δοῦναι αὐτοῖσ τὴν τρο-
φὴν ἐν καιρῷ; **46** [266,5] μακάριοσ ὁ δοῦλοσ
ἐκεῖνοσ ὃν ἐλθὼν ὁ κύριοσ αὐτοῦ εὑρήσει
οὕτωσ ποιοῦντα. **47** ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
ἐπὶ πᾶσιν τοῖσ ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει
αὐτόν. **48** [267,5] ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸσ δοῦ-
λοσ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει μου ὁ
κύριοσ, **49** καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺσ συν-
δούλουσ αὐτοῦ, ἐσθίῃ δὲ καὶ πίνῃ μετὰ
τῶν μεθυόντων· **50** ἥξει ὁ κύριοσ τοῦ δού-
λου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ
ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, **51** καὶ διχοτομήσει
αὐτόν, καὶ τὸ μέροσ αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑπο-
κριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸσ καὶ
ὁ βρυγμὸσ τῶν ὀδόντων.

---

42. ημερα: ωρα 43. διορυγηναι 44. η ωρα ου δοκειτε 45. ο κυριοσ: add αυτου | οικετειασ: θεραπειασ | του διδοναι 46. ποιουντα ουτωσ 48. ο κακ. δουλοσ: add εκεινοσ | χρο. ο κυρ. μου ελθειν 49. αυτου: om | εσθιειν δε και πινειν

---

42 25, 13. **Mc** 13, 33. 35. **43 s.** **Lc** 12, 39 s.
45—51 Lc 12, 42—46.

XXV.

Parabolae de decem virginibus et de talentorum usu. De supremo Christi iudicio.

1 [268,10] Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία
τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοισ, αἵτινεσ λα-
βοῦσαι τὰσ λαμπάδασ αὐτῶν ἐξῆλθον εἰσ
πάντησιν τοῦ νυμφίου. 2 πέντε δὲ ἐξ
αὐτῶν ἦσαν μωραὶ καὶ πέντε φρόνιμοι.
3 αἱ γὰρ μωραὶ λαβοῦσαι τὰσ λαμπάδασ
οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον· 4 αἱ δὲ
φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖσ ἀγγείοισ
μετὰ τῶν λαμπάδων ἑαυτῶν. 5 χρονίζον-
τοσ δὲ τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ
ἐκάθευδον. 6 μέσησ δὲ νυκτὸσ κραυγὴ
γέγονεν· ἰδοὺ ὁ νυμφίοσ, ἐξέρχεσθε εἰσ
ἀπάντησιν. 7 τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ
παρθένοι ἐκεῖναι καὶ ἐκόσμησαν τὰσ λαμ-
πάδασ ἑαυτῶν. 8 αἱ δὲ μωραὶ ταῖσ φρο-
νίμοισ εἶπαν· δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου
ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδεσ ἡμῶν σβέννυνται.
9 ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι λέγουσαι·
μήποτε οὐκ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε
μᾶλλον πρὸσ τοὺσ πωλοῦντασ καὶ ἀγοράσατε
ἑαυταῖσ. 10 ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγο-
ράσαι ἦλθεν ὁ νυμφίοσ, καὶ αἱ ἕτοιμοι
εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰσ τοὺσ γάμουσ, καὶ
ἐκλείσθη ἡ θύρα. 11 ὕστερον δὲ ἔρχονται

XXV. 1. απαντησιν 2. ησαν εξ αυτων | φρονιμοι και αι ($ς^e$ om) πεντ. μωραι 3. αι γαρ: αιτινεσ | λαμπαδασ: add εαυτων 4. αγγειοισ: add αυτων | εαυτων: αυτων 6. ο νυμφιοσ: add ερχεται | απαντησιν: add αυτου 7. αυτων 8. ειπον 9. πορευεσθ. δε

καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι κύριε,
κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. **12** ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ
εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶσ.
13 γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν
ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν. **14** [269,2] Ὥσπερ
γὰρ ἄνθρωποσ ἀποδημῶν ἐκάλεσεν τοὺσ
ἰδίουσ δούλουσ καὶ παρέδωκεν αὐτοῖσ τὰ
ὑπάρχοντα αὐτοῦ, **15** [270,5] καὶ ᾧ μὲν ἔδω-
κεν πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν,
ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπε-
δήμησεν. εὐθέωσ **16** πορευθεὶσ ὁ τὰ πέντε
τάλαντα λαβὼν ἠργάσατο ἐν αὐτοῖσ καὶ
ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλαντα. **17** ὡσαύτωσ
ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν ἄλλα δύο. **18** ὁ δὲ
τὸ ἓν λαβὼν ἀπελθὼν ὤρυξεν γῆν καὶ
ἔκρυψεν τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ.
19 μετὰ δὲ πολὺν χρόνον ἔρχεται ὁ κύριοσ
τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει λόγον
μετ᾽ αὐτῶν. **20** καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε
τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε
τάλαντα λέγων· κύριε, πέντε τάλαντά μοι
παρέδωκασ, ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρ-
δησα. **21** ἔφη αὐτῷ ὁ κύριοσ αὐτοῦ· εὖ,
δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦσ πιστόσ,
ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰσ τὴν

---

13. ωραν: add εν η ο υιοσ του ανθρωπου ερχεται 15. 16. ευθεωσ. πορευθεισ δε 16. ειργασατο 17. ωσαυτωσ: add και | εκερδησεν: add και αυτοσ 18. γην: εν τη γη | απεκρυψε 19. χρονον πολυν | μετ αυτων λογον 20. εκερδησα: add επ αυτοισ 21. εφη δε

XXV. **12** Lc 13, 27. **13** 24, 42. **14—30** Lc 19, 11—27

χαρὰν τοῦ κυρίου σου. 22 προσελθὼν καὶ
ὁ τὰ δύο τάλαντα εἶπεν· κύριε, δύο τάλαντά
μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρ-
δησα. 23 ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ,
δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός,
ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν
χαρὰν τοῦ κυρίου σου. 24 προσελθὼν δὲ
καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφὼς εἶπεν· κύριε,
ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων
ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ
διεσκόρπισας· 25 καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν
ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε
ἔχεις τὸ σόν. 26 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος
αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ· πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ,
ᾔδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ
συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα; 27 ἔδει σε
οὖν βαλεῖν τὰ ἀργύριά μου τοῖς τραπεζίταις,
καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν
τόκῳ. 28 ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαν-
τον καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα.
29 [271,2] τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται
καὶ περισσευθήσεται· τοῦ δὲ μὴ ἔχοντος,
καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. 30 [272,5] καὶ
τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος

---

22. προσελθ. δε και | δυο ταλαντα: add λαβων | εκερδησα: add επ αυτοις 27. εδει ουν σε | το αργυριον | τραπεζιταις 29. του δε μη: απο δε του μη 30. εκβαλλετε

---

29 13, 12.

τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸσ καὶ
ὁ βρυγμὸσ τῶν ὀδόντων.
31 [273,10] Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώ-
που ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ πάντεσ οἱ ἄγγελοι
μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξησ
αὐτοῦ· 32 καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν
αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφορίσει αὐτοὺσ
ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ
πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων, 33 καὶ στήσει
τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ
ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων 34 τότε ἐρεῖ ὁ βα-
σιλεὺσ τοῖσ ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· δεῦτε οἱ
εὐλογημένοι τοῦ πατρόσ μου, κληρονομήσατε
τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ κατα-
βολῆσ κόσμου. 35 ἐπείνασα γὰρ καὶ ἐδώ-
κατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ
με, ξένοσ ἤμην καὶ συνηγάγετέ με, 36 γυμνὸσ
καὶ περιεβάλετέ με, ἠσθένησα καὶ ἐπε-
σκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλθατε
πρόσ με. 37 τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ
οἱ δίκαιοι λέγοντεσ· κύριε, πότε σε εἴδομεν
πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα καὶ
ἐποτίσαμεν; 38 πότε δέ σε εἴδομεν ξένον
καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνὸν καὶ περιεβάλο-
μεν; 39 πότε δέ σε εἴδομεν ἀσθενοῦντα ἢ
ἐν φυλακῇ καὶ ἤλθομεν πρόσ σε; 40 καὶ

---

31. πα. οι αγιοι αγγελ. 32. συναχθησεται | αφοριει
36. ηλθετε 39. ασθενη

ἀποκριθεὶσ ὁ βασιλεὺσ ἐρεῖ αὐτοῖσ· ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ἐφ᾽ ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων
τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ
ἐποιήσατε. 41 τότε ἐρεῖ καὶ τοῖσ ἐξ εὐωνύ-
μων· πορεύεσθε ἀπ᾽ ἐμοῦ κατηραμένοι εἰσ
τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ δια-
βόλῳ καὶ τοῖσ ἀγγέλοισ αὐτοῦ. 42 ἐπείνασα
γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα
καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με, 43 ξένοσ ἤμην καὶ
οὐ συνηγάγετέ με, γυμνὸσ καὶ οὐ περιε-
βάλετέ με, ἀσθενὴσ καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ
ἐπεσκέψασθέ με. 44 τότε ἀποκριθήσονται
καὶ αὐτοὶ λέγοντεσ· κύριε, πότε σε εἴδομεν
πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ
ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ διηκονήσαμέν
σοι; 45 τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖσ λέγων·
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ᾽ ὅσον οὐκ ἐποιήσατε
ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ
ἐποιήσατε. 46 καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰσ
κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰσ ζωὴν
αἰώνιον.

XXVI.

Sacerdotum consilium. Femina ungens. Iudae pactio. Coena ultima Petri confidentia. Iesu

---

41. οι κατηραμενοι 42. και εδιψησα 44. αποκριθησοντ. αυτω

anxietas in horto et captio. Iudicium coram
Caiapha et illusio. Petri lapsus.

1 [274,1] Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰη-
σοῦσ πάντασ τοὺσ λόγουσ τούτουσ, εἶπεν
τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· **2** οἴδατε ὅτι μετὰ
δύο ἡμέρασ τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ
ἀνθρώπου παραδίδοται εἰσ τὸ σταυρωθῆναι.
3 [275,6] Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖσ
καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰσ τὴν αὐλὴν
τοῦ ἀρχιερέωσ τοῦ λεγομένου Καϊάφα,
4 καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλῳ
κρατήσωσιν. καὶ ἀποκτείνωσιν. **5** ἔλεγον
δέ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβοσ
γένηται ἐν τῷ λαῷ.
6 [276,1] Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ
ἐν οἰκίᾳ Σίμωνοσ τοῦ λεπροῦ, **7** προσῆλθεν
αὐτῷ γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου πολυ-
τίμου καὶ κατέχεεν ἐπὶ τῆσ κεφαλῆσ αὐτοῦ
ἀνακειμένου. **8** ἰδόντεσ δὲ οἱ μαθηταὶ
ἠγανάκτησαν λέγοντεσ· εἰσ τί ἡ ἀπώλεια
αὕτη; **9** ἐδύνατο γὰρ τοῦτο πραθῆναι πολ-
λοῦ καὶ δοθῆναι πτωχοῖσ. **10** γνοὺσ δὲ ὁ
Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· τί κόπουσ παρέχετε
τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν ἠργάσατο εἰσ
ἐμέ. **11** πάντοτε γὰρ τοὺσ πτωχοὺσ ἔχετε

XXVI. 3. οι αρχιερ.: add και οι γραμματεισ 4. κρατησ. δολω 7. αλαβαστρ. μυρ. εχ. | βαρυτιμου | επι την κεφαλην 8. οι μαθηται: add αυτου 9. ηδυνατο | τουτο: add το μυρον 10. ειργασατο

XXVI. **2** Mc 14, 1. Lc 22, 1. **3** ss. Mc 14, 1 s. Lc 22, 2. Io 11, 47. **6—13** Mc 14, 3—9. Io 12, 1—8. (Lc 7, 36 ss.)

μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.
12 [277,4] βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο
ἐπὶ τοῦ σώματόσ μου πρὸσ τὸ ἐνταφιάσαι
με ἐποίησεν. **13** ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου
ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ
τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν
αὕτη εἰσ μνημόσυνον αὐτῆσ.

14 [278,2] Τότε πορευθεὶσ εἷσ τῶν δώδεκα,
ὁ λεγόμενοσ Ἰούδασ Ἰσκαριώτησ, πρὸσ τοὺσ
ἀρχιερεῖσ **15** εἶπεν· τί θέλετέ μοι δοῦναι,
καὶ ἐγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; οἱ δὲ ἔστη-
σαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια. **16** καὶ ἀπὸ
τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ.

17 Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον
οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντεσ· ποῦ θέλεισ
ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα; **18** ὁ δὲ
εἶπεν· ὑπάγετε εἰσ τὴν πόλιν πρὸσ τὸν δεῖνα
καὶ εἴπατε αὐτῷ· ὁ διδάσκαλοσ λέγει· ὁ
καιρόσ μου ἐγγύσ ἐστιν, πρὸσ σὲ ποιῶ τὸ
πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου. **19** καὶ
ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡσ συνέταξεν αὐτοῖσ
ὁ Ἰησοῦσ, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

20 Ὀψίασ δὲ γενομένησ ἀνέκειτο μετὰ
τῶν δώδεκα μαθητῶν. **21** [279,4] καὶ ἐσθιόν-
των αὐτῶν εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ε ..

---

15. καγω 17. λεγοντεσ: add αυτω 20. om μαθητων

14—16 Mc 14, 10 s. Lc 22, 3—6. **15** (Zach 11, 12. **17—19** Mc 14, 12—16. Lc 22, 7—13. **20—29** Mc 14, 17—25. Lc 22, 14—23.

ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. **22** [280,1] καὶ
λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ εἶσ
ἕκαστοσ· μήτι ἐγώ εἰμι, κύριε; **23** [281,2] ὁ δὲ
ἀποκριθεὶσ εἶπεν· ὁ ἐμβάψασ μετ' ἐμοῦ
τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ, οὗτόσ με παρα-
δώσει. **24** ὁ μὲν υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει,
καθὼσ γέγραπται περὶ αὐτοῦ. [282,6] οὐαὶ
δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸσ τοῦ
ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ
εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωποσ ἐκεῖνοσ.
25 [283,10] ἀποκριθεὶσ δὲ Ἰούδασ ὁ παραδι-
δοὺσ αὐτὸν εἶπεν· μήτι ἐγώ εἰμι, ῥαββεί;
λέγει αὐτῷ· σὺ εἶπασ. **26** [284,1] Ἐσθιόντων
δὲ αὐτῶν λαβὼν ὁ Ἰησοῦσ ἄρτον καὶ
εὐλογήσασ ἔκλασεν καὶ δοὺσ τοῖσ μαθηταῖσ
εἶπεν· λάβετε φάγετε· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά
μου. **27** [285,2] καὶ λαβὼν ποτήριον καὶ
εὐχαριστήσασ ἔδωκεν αὐτοῖσ λέγων· πίετε
ἐξ αὐτοῦ πάντεσ· **28** τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ
αἷμά μου τῆσ διαθήκησ τὸ περὶ πολλῶν
ἐκχυννόμενον εἰσ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. **29** λέγω
δὲ ὑμῖν, οὐ μὴ πίω ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου
τοῦ γενήματοσ τῆσ ἀμπέλου ἕωσ τῆσ ἡμέρασ
ἐκείνησ ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν
ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρόσ μου.

---

22. εισ εκαστ.: εκαστοσ αυτων 23. μετ εμου εν τω τρυβλ. την χειρα 25. ραββι 26. τον αρτον | εδιδου τοισ μαθηταισ και ειπ. 27. το ποτηριον 28. μου το τησ καινησ διαθηκ. | εκχυνομενον 29. οτι ου μη | γεννηματοσ

---

26 ss. 1 Co 11 23—25.

30 [286,6] Καὶ ὑμνήσαντεσ ἐξῆλθον εἰσ τὸ
ὄροσ τῶν ἐλαιῶν. 31 [287,4] τότε λέγει αὐτοῖσ
ὁ Ἰησοῦσ· πάντεσ ὑμεῖσ σκανδαλισθήσεσθε
ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. [288,6] γέγραπται
γάρ· πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορ-
πισθήσονται τὰ πρόβατα τῆσ ποίμνησ.
32 μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶσ
εἰσ τὴν Γαλιλαίαν. 33 [289,1] ἀποκριθεὶσ δὲ
ὁ Πέτροσ εἶπεν αὐτῷ· εἰ πάντεσ σκανδα-
λισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδα-
λισθήσομαι. 34 ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ·
ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν
ἀλέκτορα φωνῆσαι τρὶσ ἀπαρνήσῃ με.
35 [290,6] λέγει αὐτῷ ὁ Πέτροσ· κἂν δέῃ με
σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι.
ὁμοίωσ καὶ πάντεσ οἱ μαθηταὶ εἶπον.
36 [291,1] Τότε ἔρχεται μετ᾽ αὐτῶν ὁ Ἰη-
σοῦσ εἰσ χωρίον λεγόμενον Γεθσημανεί,
[292,6] καὶ λέγει τοῖσ μαθηταῖσ· καθίσατε
αὐτοῦ ἕωσ οὗ ἀπελθὼν ἐκεῖ προσεύξωμαι.
37 καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τοὺσ
δύο υἱοὺσ Ζεβεδαίου ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ
ἀδημονεῖν. 38 [293,4] τότε λέγει αὐτοῖσ·
περίλυπόσ ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕωσ θανάτου·
μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ᾽ ἐμοῦ.

---

31. διασκορπισθησεται 33. ει: add και 36. γεθσημανη | προσευξ. εκει

---

30 ss. Mc 14, 26—31. Lc 22, 39. **31** Zach 13, 7. **34** Io 13, 38. Lc 22, 34. **36—41** Mc 14, 32—38. Lc 22, 40—46. Io 18, 1.

39 [294,1] καὶ προσελθὼν μικρὸν ἔπεσεν ἐπὶ
πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενοσ καὶ λέγων·
πάτερ, εἰ δυνατόν ἐστιν, παρελθάτω ἀπ᾽
ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· [295,1] πλὴν οὐχ ὡσ
ἐγὼ θέλω ἀλλ᾽ ὡσ σύ. **40** [296,2] καὶ ἔρχε-
ται πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ καὶ εὑρίσκει αὐτοὺσ
καθεύδοντασ, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· οὕτωσ
οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ᾽
ἐμοῦ; **41** γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα
μὴ εἰσέλθητε εἰσ πειρασμόν. [297,4] τὸ μὲν
πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενήσ.
42 [298,6] πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσ-
ηύξατο λέγων· πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται
τοῦτο παρελθεῖν ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω, γενηθήτω
τὸ θέλημά σου. **43** καὶ ἐλθὼν πάλιν εὗρεν
αὐτοὺσ καθεύδοντασ· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ
ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι. **44** καὶ ἀφεὶσ αὐτοὺσ
πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο ἐκ τρίτου, τὸν
αὐτὸν λόγον εἰπὼν πάλιν. **45** [299,4] τότε
ἔρχεται πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ καὶ λέγει αὐτοῖσ·
καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε. ἰδοὺ
ἤγγικεν ἡ ὥρα καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου
παραδίδοται εἰσ χεῖρασ ἁμαρτωλῶν. **46** ἐγεί-
ρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παραδι-
δούσ με.

47 [300,1] Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ, ἰδοὺ

---

39. προελθων | πατερ: add μου | παρελθετω 42. τουτο: add το ποτηριον | παρελθειν: add απ εμου 43. παλιν: ante καθευδ. | ευρισκει 44. om παλιν post ειπων 45. μαθητας: add αυτου | om το

42—46 Mc 14, 39—42. **47—56** Mc 14, 43—50. Lc 22, 47—53. Io 18, 2.

Ἰούδασ εἶσ τῶν δώδεκα ἦλθεν, καὶ μετ᾽
αὐτοῦ ὄχλοσ πολὺσ μετὰ μαχαιρῶν καὶ
ξύλων ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων
τοῦ λαοῦ. **48** [301,2] ὁ δὲ παραδιδοὺσ αὐτὸν
ἔδωκεν αὐτοῖσ σημεῖον λέγων· ὃν ἐὰν φιλήσω,
αὐτόσ ἐστιν· κρατήσατε αὐτόν. **49** καὶ
εὐθέωσ προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπεν· χαῖρε
ῥαββεί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. **50** ὁ δὲ
Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ· ἑταῖρε, ἐφ᾽ ὃ πάρει;
τότε προσελθόντεσ ἐπέβαλον τὰσ χεῖρασ ἐπὶ
τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. **51** [302,1]
καὶ ἰδοὺ εἶσ τῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐκτείνασ τὴν
χεῖρα ἀπέσπασεν τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ
πατάξασ τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέωσ ἀφεῖλεν
αὐτοῦ τὸ ὠτίον. **52** [303,10] τότε λέγει αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦσ· ἀπόστρεψον τὴν μάχαιράν σου
εἰσ τὸν τόπον αὐτῆσ· πάντεσ γὰρ οἱ λαβόν-
τεσ μάχαιραν ἐν μαχαίρῃ ἀπολοῦνται. **53** ἢ
δοκεῖσ ὅτι οὐ δύναμαι παρακαλέσαι τὸν
πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι ἄρτι πλείω
δώδεκα λεγιώνων ἀγγέλων; **54** πῶσ οὖν
πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι οὕτωσ δεῖ
γενέσθαι; **55** [304,1] ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν
ὁ Ἰησοῦσ τοῖσ ὄχλοισ· ὡσ ἐπὶ λῃστὴν
ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλα-
βεῖν με· καθ᾽ ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ ἐκαθεζό-
μην διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με.

---

48. ον αν 49. ραββι 50. εφ ω 52. σου την μαχαιρ. | εν μαχαιρα 53. αρτι: ante παρακαλεσαι | πλειουσ η δωδεκα | λεγεωνασ 55. εξηλθετε | καθ ημεραν: add προσ υμασ | εκαθεζομ. διδασκ. εν τω ιερω

---

51 s. Io 18, 10 s.

56 [305,6] τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῶσιν
αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. τότε οἱ μαθηταὶ
πάντεσ ἀφέντεσ αὐτὸν ἔφυγον.
57 [306,1] Οἱ δὲ κρατήσαντεσ τὸν Ἰησοῦν
ἀπήγαγον πρὸσ Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου
οἱ γραμματεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθη-
σαν. **58** [307,4] ὁ δὲ Πέτροσ ἠκολούθει αὐτῷ
μακρόθεν ἕωσ τῆσ αὐλῆσ τοῦ ἀρχιερέωσ,
καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρε-
τῶν ἰδεῖν τὸ τέλοσ.
59 [308,2] Οἱ δὲ ἀρχιερεῖσ καὶ τὸ συνέδριον
ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ
Ἰησοῦ, ὅπωσ αὐτὸν θανατώσουσιν, **60** καὶ
οὐχ εὗρον πολλῶν προσελθόντων ψευδομαρ-
τύρων. [309,6] ὕστερον δὲ προσελθόντεσ δύο
61 εἶπον· οὗτοσ ἔφη· δύναμαι καταλῦσαι
τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν
αὐτὸν οἰκοδομῆσαι. **62** καὶ ἀναστὰσ ὁ
ἀρχιερεὺσ εἶπεν αὐτῷ· οὐδὲν ἀποκρίνῃ τί
οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; **63** ὁ δὲ Ἰησοῦσ
ἐσιώπα. καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ ἀρχιερεὺσ εἶπεν
αὐτῷ· ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶν-
τοσ, ἵνα ἡμῖν εἴπῃσ εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸσ ὁ
υἱὸσ τοῦ θεοῦ. **64** [310,1] λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ·

---

58. απο μακροθεν 59. αρχιερεισ: add και οι πρεσβυτεροι | θανατωσωσι 60. και ουχ ευρον· και πολλων ψευδομαρτυρων προσελθοντων ουχ ευρον | δυο: add ψευδομαρτυρεσ 61. αυτον: post οικοδομησαι 62. αποκρινη; τι

---

57 s. Mc 14, 53 s. Lc 22, 54 s. **59—66** Mc 14, 55—64. Lc 22, 66—71. **61** 27, 40. Io 2, 19.

σὺ εἶπασ· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν
τῆσ δυνάμεωσ καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφε-
λῶν τοῦ οὐρανοῦ. **65** [311,6] τότε ὁ ἀρχιερεὺσ
διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ λέγων· ἐβλασφή-
μησεν· [312,2] τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων;
ἴδε νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν. **66** τί
ὑμῖν δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντεσ εἶπον·
ἔνοχοσ θανάτου ἐστίν. **67** [313,1] Τότε ἐνέπτυ-
σαν εἰσ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν
αὐτόν, οἱ δὲ ἐράπισαν **68** λέγοντεσ· προ-
φήτευσον ἡμῖν, Χριστέ, τίσ ἐστιν ὁ παί-
σασ σε;

69 [314,1] Ὁ δὲ Πέτροσ ἐκάθητο ἔξω ἐν
τῇ αὐλῇ· καὶ προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη
λέγουσα· καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλι-
λαίου. **70** ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν πάντων
λέγων· οὐκ οἶδα τί λέγεισ. **71** [315,1] ἐξελθόντα
δὲ αὐτὸν εἰσ τὸν πυλῶνα, εἶδεν αὐτὸν ἄλλη
καὶ λέγει τοῖσ ἐκεῖ· οὗτοσ ἦν μετὰ Ἰησοῦ
τοῦ Ναζωραίου. **72** καὶ πάλιν ἠρνήσατο
μετὰ ὅρκου ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον.
73 μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντεσ οἱ ἑστῶτεσ
εἶπον τῷ Πέτρῳ· ἀληθῶσ καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν
εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ.
74 τότε ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν

---

65. την βλασφ. αυτου 67. ερραπισαν 69. εξω εκαθητο | ουτοσ: praem και 72. μεθ ορκου 74. καταναθεματιζ.

---

67 s Mc 14, 65. Lc 22, 63 ss. **69—75** Mc 14, 66—72. Lc 22, 55—60. Io 18, 16 ss.

ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον· καὶ εὐθέωσ
ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. 75 [316,2] καὶ ἐμνήσθη
ὁ Πέτροσ τοῦ ῥήματοσ Ἰησοῦ εἰρηκότοσ
ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρὶσ ἀπαρνήσῃ
με· καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶσ.

XXVII.

Iesus coram Pilato. Iudae sera paenitentia. Iesus Barabbae posthabitus damnatur, illuditur, ducitur, cruci affigitur. Mors cum portentis, sepultura, custodia.

1 [317,2] Πρωΐασ δὲ γενομένησ συμβούλιον
ἔλαβον πάντεσ οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρε-
σβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε
θανατῶσαι αὐτόν. 2 [318,1] καὶ δήσαντεσ
αὐτὸν ἀπήγαγον καὶ παρέδωκαν Πειλάτῳ
τῷ ἡγεμόνι.
3 [319,10] Τότε ἰδὼν Ἰούδασ ὁ παραδιδοὺσ
αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη, μεταμεληθεὶσ ἔστρεψεν
τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖσ ἀρχιερεῦσιν καὶ
πρεσβυτέροισ 4 λέγων· ἥμαρτον παραδοὺσ
αἷμα ἀθῷον. οἱ δὲ εἶπον· τί πρὸσ ἡμᾶσ;
σὺ ὄψῃ. 5 καὶ ῥίψασ τὰ ἀργύρια εἰσ τὸν
ναὸν ἀνεχώρησεν, καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο.
6 οἱ δὲ ἀρχιερεῖσ λαβόντεσ τὰ ἀργύρια
εἶπαν· οὐκ ἔξεστιν βαλεῖν αὐτὰ εἰσ τὸν κορ-

---

75. του ιησου ειρηκοτ. αυτω
XXVII. 2. παρεδωκαν: add αυτον | ποντιω πιλατω
3. απεστρεψε | και τοισ πρεσβυτ. 4. οψει 5. εν τω
ναω 6. ειπον

XXVII. 1 Mc 15, 1. 2 Lc 23, 1. Io 18, 28.
5 Act 1, 18.

βανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματόσ ἐστιν. 7 συμ-
βούλιον δὲ λαβόντεσ ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν
ἀγρὸν τοῦ κεραμέωσ εἰσ ταφὴν τοῖσ ξένοισ.
8 διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸσ ἐκεῖνοσ ἀγρὸσ αἵμα-
τοσ ἕωσ τῆσ σήμερον. 9 τότε ἐπληρώθη
τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγον-
τοσ· καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν
τιμὴν τοῦ τετιμημένου ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ
υἱῶν Ἰσραήλ, 10 καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰσ τὸν
ἀγρὸν τοῦ κεραμέωσ, καθὰ συνέταξέν μοι
κύριοσ.

11 [320,1] Ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἐστάθη ἔμπροσθεν
τοῦ ἡγεμόνοσ· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ
ἡγεμὼν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺσ τῶν Ἰου-
δαίων; ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἔφη· σὺ λέγεισ.
12 [321,4] καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ
τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπε-
κρίνατο. 13 τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτοσ·
οὐκ ἀκούεισ πόσα σου καταμαρτυροῦσιν;
14 καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸσ οὐδὲ ἓν
ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν.
15 [322,5] Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν
ἀπολύειν ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον ὃν ἤθελον.
16 [323,4] εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον,
λεγόμενον Βαραββᾶν. 17 συνηγμένων οὖν
αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Πειλᾶτοσ· τίνα θέλετε

---

11. εστη | εφη: add αυτω 12. και των πρεσβυτ.
13. πιλατοσ

---

8 Act 1, 19. 9 Zach 11, 13. (Ier 18, 1.) 11—14 Mc
15, 2—5. Lc 23, 3. Io 18, 33. 15—26 Mc 15,
6—15. Lc 23, 17—25. Io 18, 39 s.

ἀπολύσω ὑμῖν, Βαραββᾶν ἢ Ἰησοῦν τὸν
λεγόμενον Χριστόν; **18** ᾔδει γὰρ ὅτι διὰ
φθόνον παρέδωκαν αὐτόν. **19** [324,10] καθη-
μένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματοσ ἀπέστειλεν
πρὸσ αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα· μηδὲν
σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ
ἔπαθον σήμερον κατ᾽ ὄναρ δι᾽ αὐτόν.
20 [326,1] οἱ δὲ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι
ἔπεισαν τοὺσ ὄχλουσ ἵνα αἰτήσωνται τὸν
Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν.
21 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖσ·
τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν;
οἱ δὲ εἶπαν· τὸν Βαραββᾶν. **22** [326,1] λέγει
αὐτοῖσ ὁ Πειλᾶτοσ· τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν
τὸν λεγόμενον Χριστόν; λέγουσιν πάντεσ·
σταυρωθήτω. **23** ὁ δὲ ἔφη· τί γὰρ κακὸν
ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσῶσ ἔκραζον λέγον-
τεσ· σταυρωθήτω. **24** [327,10] ἰδὼν δὲ ὁ
Πειλᾶτοσ ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ ἀλλὰ μᾶλλον
θόρυβοσ γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο
τὰσ χεῖρασ ἀπέναντι τοῦ ὄχλου λέγων·
ἀθῷόσ εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματοσ τούτου· ὑμεῖσ
ὄψεσθε. **25** καὶ ἀποκριθεὶσ πᾶσ ὁ λαὸσ
εἶπεν· τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ᾽ ἡμᾶσ καὶ ἐπὶ τὰ
τέκνα ἡμῶν. **26** [328,1] τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖσ

---

21. ειπον | τον: om 22. λεγουσιν: add αυτω 23. δε ηγεμων εφη 24. τουτου: add του δικαιου

τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας
παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.
27 [329,4] Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος
παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον
συνήγαγον ἐπ᾽ αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν.
28 καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν χλαμύδα κοκκίνην
περιέθηκαν αὐτῷ, **29** καὶ πλέξαντες στέφα-
νον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς
αὐτοῦ καὶ κάλαμον ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, καὶ
γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐνέπαιξαν
αὐτῷ λέγοντες· χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν
Ἰουδαίων, **30** [330,6] καὶ ἐμπτύσαντες εἰς
αὐτὸν ἔλαβον τὸν κάλαμον καὶ ἔτυπτον εἰς
τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. **31** καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν
αὐτῷ, ἐκδύσαντες αὐτὸν τὴν χλαμύδα
ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ
ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι.
32 [331,1] Ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον
Κυρηναῖον, ὀνόματι Σίμωνα· τοῦτον ἠγγά-
ρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. **33** [332,1]
καὶ ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ,
ὅ ἐστιν κρανίου τόπος λεγόμενος, **34** [333,4]
ἔδωκαν αὐτῷ πεῖν οἶνον μετὰ χολῆς με-
μιγμένον· καὶ γευσάμενος οὐκ ἠθέλησεν
πεῖν. **35** [334,1] σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν διε-

---

28. περιεθηκ. αυτ. χλαμ. κοκκιν. 29. επι την κεφαλην | επι την δεξιαν | ενεπαιζον 31. εξεδυσαν αυτ. τ. χλαμ. και ενεδ. 33. ος εστι λεγομενος κραν. τοπ. 34. πιειν bis | οινον: οξος | ουκ ηθελε

27—31 Mc 15, 16—20. **Io** 19, 2 ss. **32—37** Mc 15, 21—26. Lc **23**, 26 ss. Io 19, 17 ss. **34** (Ps 69, 22.)

μερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ βαλόντεσ κλῆρον,
36 καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ.
37 [335,1] καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆσ κεφαλῆσ
αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην· οὗτόσ
ἐστιν Ἰησοῦσ ὁ βασιλεὺσ τῶν Ἰουδαίων.
38 [336,1] Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο
λησταί, εἷσ ἐκ δεξιῶν καὶ εἷσ ἐξ εὐωνύμων.
39 [337,3] οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφή-
μουν αὐτόν, κινοῦντεσ τὰσ κεφαλὰσ αὐτῶν
40 καὶ λέγοντεσ· ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ
ἐν τρισὶν ἡμέραισ οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυ-
τόν, εἰ υἱὸσ εἶ τοῦ θεοῦ, καὶ κατάβηθι ἀπὸ
τοῦ σταυροῦ. 41 [338,2] ὁμοίωσ οἱ ἀρχιερεῖσ
ἐμπαίζοντεσ μετὰ τῶν γραμματέων καὶ
πρεσβυτέρων ἔλεγον· 42 ἄλλουσ ἔσωσεν,
ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· βασιλεὺσ Ἰσραὴλ
ἐστιν, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ
πιστεύσωμεν ἐπ' αὐτόν· 43 πέποιθεν ἐπὶ
τὸν θεόν, ῥυσάσθω νῦν εἰ θέλει αὐτόν·
εἶπεν γὰρ ὅτι θεοῦ εἰμὶ υἱόσ. 44 [339,2] τὸ
δ' αὐτὸ καὶ οἱ λησταὶ οἱ συνσταυρωθέντεσ
σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.

---

35. βαλλοντεσ | κληρον: add ινα πληρωθη το ρηθεν υπο του προφητου· διεμερισαντο τα ιματια μου εαυτοισ, και επι τον ιματισμον μου εβαλον κληρον 40. om και ante καταβ. 41. ομοιωσ: add δε και 42. βασιλευσ: praem ει | πιστευσομεν | επ αυτον: αυτω 43. ρυσασθ. νυν: add αυτον 44. συσταυρ. αυτω | ωνειδιζ. αυτω

---

35 Io 19, 24. 38—44 Mc 15, 27—32. Lc 23, 32 ss. Io 19, 18 ss. 43 Ps 22, 7.

45 [340,2] Ἀπὸ δὲ ἕκτησ ὥρασ σκότοσ
ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἕωσ ὥρασ
ἐνάτησ. **46** [341,6] περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν
ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦσ φωνῇ μεγάλῃ λέγων·
ἠλεὶ ἠλεὶ λεμὰ σαβαχθανεί; τοῦτ' ἔστιν·
θεέ μου θεέ μου, ἱνατί με ἐγκατέλιπεσ;
47 τινὲσ δὲ τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἀκούσαν-
τεσ ἔλεγον ὅτι Ἠλείαν φωνεῖ οὗτοσ.
48 [342,2] καὶ εὐθέωσ δραμὼν εἷσ ἐξ αὐτῶν
καὶ λαβὼν σπόγγον πλήσασ τε ὄξουσ καὶ
περιθεὶσ καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν. **49** οἱ δὲ
λοιποὶ ἔλεγον· ἄφεσ ἴδωμεν εἰ ἔρχεται
Ἠλείασ σώσων αὐτόν.

50 [343,1] Ὁ δὲ Ἰησοῦσ πάλιν κράξασ
φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκεν τὸ πνεῦμα. **51** [344,2]
καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη
ἄνωθεν ἕωσ κάτω εἰσ δύο, [345,10] καὶ ἡ γῆ
ἐσείσθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν, **52** καὶ
τὰ μνημεῖα ἀνεῴχθησαν καὶ πολλὰ σώματα
τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθησαν· **53** καὶ
ἐξελθόντεσ ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν
ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰσ τὴν ἁγίαν πόλιν
καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖσ. **54** [346,2] ὁ δὲ
ἑκατοντάρχησ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντεσ

---

45. εννατησ 46. ηλι bis | λαμα | σαβαχθανι 47. εστωτων | ηλιαν 49. ηλιασ 51. εισ δυο: post εσχισθη | απο ανωθεν 52. ηγερθη 54. εκατονταρχοσ

45—49 Mc 15, 33—36. **45** Lc 23, 44. **46** Ps. 22, 2. **48** Lc 23, 36. Io 19, 29. (Ps. 68, 22.) **50—54** Mc 15, 37—39. Lc 23, 45—47.

τὸν Ἰησοῦν ἰδόντεσ τὸν σεισμὸν καὶ τὰ
γινόμενα ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντεσ·
ἀληθῶσ θεοῦ υἱὸσ ἦν οὗτοσ. 55 [347,6] Ἦσαν
δὲ ἐκεῖ γυναῖκεσ πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν
θεωροῦσαι, αἵτινεσ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ
ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ διακονοῦσαι αὐτῷ·
56 ἐν αἷσ ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ
Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσὴφ μήτηρ,
καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.

57 [348,1] Ὀψίασ δὲ γενομένησ ἦλθεν
ἄνθρωποσ πλούσιοσ ἀπὸ Ἀριμαθαίασ, τοὔ-
νομα Ἰωσήφ, ὃσ καὶ αὐτὸσ ἐμαθητεύθη
τῷ Ἰησοῦ· 58 οὗτοσ προσελθὼν τῷ Πειλάτῳ
ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. τότε ὁ Πειλᾶ-
τοσ ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι. 59 [349,1] καὶ
λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσὴφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ
σινδόνι καθαρᾷ, 60 καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ
καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ, ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ
πέτρᾳ, καὶ προσκυλίσασ λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ
τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν. 61 [350,6] ἦν δὲ ἐκεῖ
Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία,
καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.

62 [351,10] Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτισ ἐστὶν
μετὰ τὴν παρασκευήν, συνήχθησαν οἱ
ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸσ Πειλᾶτον
63 λέγοντεσ· κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνοσ
ὁ πλάνοσ εἶπεν ἔτι ζῶν· μετὰ τρεῖσ ἡμέρασ

54. τα γενομενα 56. ιωσηφ: ιωση 57. εμαθητευσεν
58. πιλατω et πιλατοσ | αποδοθηναι: add το σωμα
61. μαριαμ: μαρια 62. πιλατον

55 s. Mc 15, 40 s. Lc 23, 49. Io 19, 25. 57—61
Mc 15, 42—47. Lc 23, 50—55. Io 19, 38—42.

ἐγείρομαι. 64 κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι
τὸν τάφον ἕωσ τῆσ τρίτησ ἡμέρασ, μήποτε
ἐλθόντεσ οἱ μαθηταὶ κλέψωσιν αὐτὸν καὶ
εἴπωσιν τῷ λαῷ· ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν,
καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆσ
πρώτησ. 65 ἔφη αὐτοῖσ ὁ Πειλᾶτοσ·
ἔχετε κουστωδίαν· ὑπάγετε ἀσφαλίσασθε
ὡσ οἴδατε. 66 οἱ δὲ πορευθέντεσ ἠσφαλί-
σαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντεσ τὸν λίθον
μετὰ τῆσ κουστωδίασ.

XXVIII.

Resurrectio. Angelus et mulieres. Custodes corrupti. Ultima ad discipulos mandata.

1 [352,1] Ὀψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπι-
φωσκούσῃ εἰσ μίαν σαββάτων, ἦλθεν Μαριὰμ
ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι
τὸν τάφον. 2 καὶ ἰδοὺ σεισμὸσ ἐγένετο
μέγασ· ἄγγελοσ γὰρ κυρίου καταβὰσ ἐξ
οὐρανοῦ καὶ προσελθὼν ἀπεκύλισεν τὸν λίθον
καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. 3 ἦν δὲ ἡ
εἰδέα αὐτοῦ ὡσ ἀστραπή, καὶ τὸ ἔνδυμα
αὐτοῦ λευκὸν ὡσ χιών. 4 ἀπὸ δὲ τοῦ
φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντεσ καὶ
ἐγενήθησαν ὡσ νεκροί. 5 [353,2] ἀποκριθεὶσ
δὲ ὁ ἄγγελοσ εἶπεν ταῖσ γυναιξίν· μὴ
φοβεῖσθε ὑμεῖσ· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν
ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. 6 οὐκ ἔστιν ὧδε·

64. οι μαθητ. αυτου | κλεψωσιν: praem νυκτοσ
65. εφη: add δε
XXVIII. 1. μαριαμ: μαρια 2. και sec: om | λιθον: add απο τησ θυρασ 3. ιδεα | ωσ: ωσει 4. εγενοντο ωσει νεκρ.

64 28, 13.
XXVIII. 1—10 Mc 16, 1—8. Lc 24, 1—9.

ἠγέρθη γάρ, καθὼσ εἶπεν· δεῦτε ἴδετε τὸν
τόπον ὅπου ἔκειτο. 7 καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι
εἴπατε τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ ὅτι ἠγέρθη
ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶσ
εἰσ τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε.
ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν. 8 [354,2] καὶ ἀπελθοῦσαι
ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ
χαρᾶσ μεγάλησ ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖσ
μαθηταῖσ αὐτοῦ. 9 [355,10] καὶ ἰδοὺ Ἰησοῦσ
ὑπήντησεν αὐταῖσ λέγων· χαίρετε. αἱ δὲ
προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺσ πόδασ
καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ. 10 τότε λέγει
αὐταῖσ ὁ Ἰησοῦσ· μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε
ἀπαγγείλατε τοῖσ ἀδελφοῖσ μου ἵνα ἀπέλθω-
σιν εἰσ τὴν Γαλιλαίαν, καὶ ἐκεῖ με ὄψονται.
11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδού τινὲσ
τῆσ κουστωδίασ ἐλθόντεσ εἰσ τὴν πόλιν
ἀνήγγειλαν τοῖσ ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ
γενόμενα. 12 καὶ συναχθέντεσ μετὰ τῶν
πρεσβυτέρων συμβούλιόν τε λαβόντεσ ἀργύρια
ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖσ στρατιώταισ, 13 λέγον-
τεσ· εἴπατε ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸσ
ἐλθόντεσ ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων.
14 καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνοσ,
ἡμεῖσ πείσομεν καὶ ὑμᾶσ ἀμερίμνουσ ποιήσο-
μεν. 15 οἱ δὲ λαβόντεσ ἀργύρια ἐποίησαν

6. εκειτο: add ο κυριοσ 8. εξελθουσαι 9. και ιδου. ωσ δε επορευοντο απαγγειλαι τοισ μαθηταισ αυτου, και ιδου | ο ιησουσ | απηντησεν 10. κακει 11. απηγγειλαν 14. πεισομεν αυτον 15. τα αργυρια

13 27, 64.

ὡσ ἐδιδάχθησαν· καὶ ἐφημίσθη ὁ λόγοσ
οὗτοσ παρὰ Ἰουδαίοισ μέχρι τῆσ σήμερον.
16 Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν
εἰσ τὴν Γαλιλαίαν, εἰσ τὸ ὄροσ οὗ ἐτάξατο
αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ, 17 καὶ ἰδόντεσ αὐτὸν
προσεκύνησαν, οἱ δὲ ἐδίστασαν. 18 καὶ
προσελθὼν ὁ Ἰησοῦσ ἐλάλησεν αὐτοῖσ λέγων·
ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ
γῆσ. 19 πορευθέντεσ μαθητεύσατε πάντα
τὰ ἔθνη, βαπτίζοντεσ αὐτοὺσ εἰσ τὸ ὄνομα
τοῦ πατρὸσ καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου
πνεύματοσ, 20 διδάσκοντεσ αὐτοὺσ τηρεῖν
πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ
μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πάσασ τὰσ ἡμέρασ ἕωσ
τῆσ συντελείασ τοῦ αἰῶνοσ.

15. διεφημισθη | μεχρι: εωσ 17. προσεκυνησαν: add αυτω 19. πορευθεντεσ ουν 20 αιωνοσ: add αμην

19 [Mc 16, 15.]

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

I.

Iohannes baptista. Iesus baptizatur, temptatur,
quattuor vocat piscatores. Capharnaumi docet,
sanatque daemoniacum, socrum Petri, leprosum.

1 [1,2] Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ,
2 καθὼσ γέγραπται ἐν τῷ Ἡσαΐα τῷ προ-
φήτῃ· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν
μου πρὸ προσώπου σου, ὃσ κατασκευάσει·
τὴν ὁδόν σου· 3 [2,1] φωνὴ βοῶντοσ ἐν τῇ
ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείασ
ποιεῖτε τὰσ τρίβουσ αὐτοῦ. 4 [3,6] ἐγένετο
Ἰωάννησ ὁ βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ
κηρύσσων βάπτισμα μετανοίασ εἰσ ἄφεσιν
ἁμαρτιῶν. 5 καὶ ἐξεπορεύετο πρὸσ αὐτὸν
πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ Ἱεροσολυμεῖ-
ται πάντεσ, καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ ἐν
τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ἐξομολογούμενοι τὰσ
ἁμαρτίασ αὐτῶν. 6 καὶ ἦν ὁ Ἰωάννησ
ἐνδεδυμένοσ τρίχασ καμήλου καὶ ζώνην
δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἔσθων
ἀκρίδασ καὶ μέλι ἄγριον. 7 [4,1] καὶ ἐκήρυσ-

* το κατα μαρκον (ς add αγιον, non item ς[e]) ευαγγελιον

I. 1. χριστου: ς add υιου του θεου | θεου. [2]ωσ . . αυτου. [4]εγενετο 2. ωσ γεγραπτ. εν τοισ προφηταισ | τ. οδον σου: add εμπροσθεν σου 4. ιωαννησ βαπτιζων 5. ιεροσολυμιται | παντεσ: pon post εβαπτιζ. | υπ αυτου: pon post ιορδ. ποταμ. 6. ην δε | om ο ante ιωανν. | εσθιων

I. 2 Mal 3, 1. Mt 11, 10. Lc 7, 27. 3 Es 40, 3. Mt 3, 3. Lc 3, 4. Io 1, 23. 4–8 Mt 3, 1 ss. Lc 3, 2 ss. Io 1, 6 ss.

σεν λέγων· ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερόσ μου
ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸσ κύψασ λῦσαι
τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. 8 ἐγὼ
ἐβάπτισα ὑμᾶσ ὕδατι, αὐτὸσ δὲ βαπτίσει
ὑμᾶσ ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 9 [5,1] Καὶ ἐγένετο
ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ ἦλθεν Ἰησοῦσ
ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆσ Γαλιλαίασ καὶ ἐβαπτίσθη
εἰσ τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Ἰωάννου. 10 καὶ
εὐθὺσ ἀναβαίνων ἐκ τοῦ ὕδατοσ εἶδεν
σχιζομένουσ τοὺσ οὐρανοὺσ καὶ τὸ πνεῦμα
ὡσ περιστερὰν καταβαῖνον εἰσ αὐτόν. 11 καὶ
φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν· σὺ εἶ ὁ υἱόσ μου
ὁ ἀγαπητόσ, ἐν σοὶ εὐδόκησα.

12 [6,2] Καὶ εὐθὺσ τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκ-
βάλλει εἰσ τὴν ἔρημον. 13 καὶ ἦν ἐν τῇ
ἐρήμῳ τεσσεράκοντα ἡμέρασ πειραζόμενοσ
ὑπὸ τοῦ σατανᾶ, [7,6] καὶ ἦν μετὰ τῶν
θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.

14 [8,4] Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν
Ἰωάννην ἦλθεν ὁ Ἰησοῦσ εἰσ τὴν Γαλιλαίαν,
[9,6] κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, 15 ὅτι
πεπλήρωται ὁ καιρὸσ καὶ ἤγγικεν ἡ βασι-
λεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ πιστεύετε ἐν
τῷ εὐαγγελίῳ.

---

8. εγω: add μεν | εν υδατι 9. ς^e ναζαρεθ | υπο ιωανν. εισ τ. ιορδ. 10. ευθεωσ | εκ: απο | ωσ: ωσει | καταβ. επ αυτον 11. φωνη: add εγενετο | εν σοι: εν ω 13. εκει εν τ. ερημ. | ημερασ τεσσαρακοντ. 14. του θεου: praem τησ βασιλειασ 15. οτι: praem και λεγων

9—11 Mt 3, 13—17. Lc 3, 21 s. Io 1, 29 ss. 12 s. Mt 4, 1 ss. Lc 4, 1 ss. 14 s. Mt 4, 12. 17. Lc 4, 14 s.

16 Καὶ παράγων παρὰ τὴν θάλασσαν
τῆσ Γαλιλαίασ εἶδεν Cίμωνα καὶ Ἀνδρέαν
τὸν ἀδελφὸν Cίμωνοσ ἀμφιβάλλοντασ ἐν τῇ
θαλάσσῃ· ἦσαν γὰρ ἁλεεῖσ. **17** [10,2] καὶ
εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· δεῦτε ὀπίσω μου,
καὶ ποιήσω ὑμᾶσ γενέσθαι ἁλεεῖσ ἀνθρώπων.
18 καὶ εὐθὺσ ἀφέντεσ τὰ δίκτυα ἠκολούθη-
σαν αὐτῷ. **19** [11,6] καὶ προβὰσ ὀλίγον εἶδεν
Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺσ ἐν τῷ πλοίῳ
καταρτίζοντασ τὰ δίκτυα. **20** καὶ εὐθὺσ
ἐκάλεσεν αὐτούσ· καὶ ἀφέντεσ τὸν πατέρα
αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν
μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

21 [12,8] Καὶ εἰσπορεύονται εἰσ Καφαρ-
ναούμ· καὶ εὐθὺσ τοῖσ σάββασιν ἐδίδασκεν
εἰσ τὴν συναγωγήν. **22** [13,2] καὶ ἐξεπλήσ-
σοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ δι-
δάσκων αὐτοὺσ ὡσ ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ
ὡσ οἱ γραμματεῖσ.

23 [14,8] Καὶ εὐθὺσ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ
αὐτῶν ἄνθρωποσ ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ,
καὶ ἀνέκραξεν **24** λέγων· τί ἡμῖν καὶ σοί,
Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθεσ ἀπολέσαι ἡμᾶσ·
οἴδαμέν σε τίσ εἶ, ὁ ἅγιοσ τοῦ θεοῦ. **25** καὶ

---

16. κ. παραγ.: περιπατων δε | σιμωνοσ: αυτου | βαλ-
λοντασ αμφιβληστρον εν | αλιεισ 17. αλιεισ 18. ευθεωσ |
τα δικτ. αυτων 19. προβασ εκειθεν ολιγ. 20. ευθεωσ
21. καπερναουμ | ευθεωσ | εδιδασκεν: post συναγωγ.
pon | εισ την (ς'' om) συναγωγην: praem εισελθων
23. om ευθυσ 24. λεγων: add εα | οιδα

16—20 Mt 4, 18—22. **21** s. Lc 4, 31 s. Mt 7, 28 s
23—28 Lc 4, 32—37

ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· φιμώθητι καὶ
ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. 26 καὶ σπαράξαν αὐτὸν
τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον καὶ φωνῆσαν
φωνῇ μεγάλῃ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. 27 καὶ
ἐθαμβήθησαν ἅπαντεσ, ὥστε συνζητεῖν
αὐτοὺσ λέγοντασ· τί ἐστιν τοῦτο; διδαχὴ
καινὴ κατ' ἐξουσίαν· καὶ τοῖσ πνεύμασι
τοῖσ ἀκαθάρτοισ ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν
αὐτῷ. 28 καὶ ἐξῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺσ
πανταχοῦ εἰσ ὅλην τὴν περίχωρον τῆσ
Γαλιλαίασ.

29 [15,2] Καὶ εὐθὺσ ἐκ τῆσ συναγωγῆσ
ἐξελθόντεσ ἦλθον εἰσ τὴν οἰκίαν Σίμωνοσ
καὶ Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου.
30 ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνοσ κατέκειτο πυρέσ-
σουσα, καὶ εὐθὺσ λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆσ.
31 καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρατήσασ
τῆσ χειρόσ· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετόσ,
καὶ διηκόνει αὐτοῖσ. 32 Ὀψίασ δὲ γενο-
μένησ, ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιοσ, ἔφερον πρὸσ αὐτὸν
πάντασ τοὺσ κακῶσ ἔχοντασ καὶ τοὺσ δαι-
μονιζομένουσ· 33 καὶ ἦν ὅλη ἡ πόλισ ἐπι-
συνηγμένη πρὸσ τὴν θύραν. 34 καὶ ἐθερά-
πευσεν πολλοὺσ κακῶσ ἔχοντασ ποικίλαισ
νόσοισ, καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλεν,

---

25. ο ιησουσ: add λεγων 26. φωνησαν: κραξαν
27. παντεσ | συζητ. | αυτουσ: προσ αυτουσ | τουτο:
τισ η διδαχη η καινη αυτη; οτι κατ εξουσιαν και
28. εξηλθ. δε | om πανταχου 29. ευθεωσ 30. ευθεωσ
31. τ. χειροσ: add αυτησ | ο πυρετοσ: add ευθεωσ
33. και η πολ. ολη επισυν. ην

---

28 Mt 4, 24 29—34 Lc 4, 38—41. Mt 8, 14—16.

[16,9] καὶ οὐκ ἤφιεν λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι
ᾔδεισαν αὐτόν.
35 [17,8] Καὶ πρωῒ ἔννυχα λίαν ἀναστὰσ
ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰσ ἔρημον τόπον,
κἀκεῖ προσηύχετο. 36 καὶ κατεδίωξεν
αὐτὸν Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, 37 καὶ εὗρον
αὐτόν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ ὅτι πάντεσ
ζητοῦσίν σε. 38 καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἄγωμεν
ἀλλαχοῦ εἰσ τὰσ ἐχομένασ κωμοπόλεισ, ἵνα
κἀκεῖ κηρύξω· εἰσ τοῦτο γὰρ ἐξῆλθον.
39 καὶ ἦλθεν κηρύσσων εἰσ τὰσ συναγωγὰσ
αὐτῶν εἰσ ὅλην τὴν Γαλιλαίαν καὶ τὰ δαι-
μόνια ἐκβάλλων.
40 [18,2] Καὶ ἔρχεται πρὸσ αὐτὸν λεπρόσ,
παρακαλῶν αὐτὸν καὶ γονυπετῶν λέγων
αὐτῷ ὅτι ἐὰν θέλῃσ δύνασαί με καθαρίσαι.
41 καὶ σπλαγχνισθεὶσ ἐκτείνασ τὴν χεῖρα
αὐτοῦ ἥψατο καὶ λέγει· θέλω, καθαρίσθητι.
42 καὶ εὐθὺσ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα,
καὶ ἐκαθερίσθη. 43 καὶ ἐμβριμησάμενοσ
αὐτῷ εὐθὺσ ἐξέβαλεν αὐτόν, 44 καὶ λέγει
αὐτῷ· ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴπῃσ, ἀλλὰ ὕπαγε
σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκε
περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξεν
Μωϋσῆσ εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ. 45 [19,10] ὁ δὲ

35. εννυχον 36. κατεδιωξαν | ο σιμων 37. και ευροντεσ αυτον λεγουσιν αυτ. 38. om αλλαχου | εξεληλυθα 39. ηλθεν: ην | εν ταισ συναγωγαισ 40. και γονυπετ. αυτον | και λεγων 41. ο δε ιησουσ σπλαγχν. | ηψατο αυτου | και λεγει: add αυτω 42. και ειποντοσ αυτου ευθεωσ | εκαθαρισθη 43. ευθεωσ 44. αλλ | μωσησ

35—39 Lc 4, 42—44. **40—45** Lc 5, 12—16. Mt 8, 1—4. **44** Lev 14, 2.

ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι εἰσ πόλιν φανερῶσ εἰσελθεῖν, ἀλλ' ἔξω ἐπ' ἐρήμοισ τόποισ ἦν, καὶ ἤρχοντο πρὸσ αὐτὸν πάντοθεν.

II.

Paralyticus sanatur Capharnaumi. Levi vocatur Convivium cum portitoribus. Discipuli non ieiunantes et sabbato spicas evellentes.

1 [20,1] Καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰσ Καφαρ-
ναοὺμ δι' ἡμερῶν, ἠκούσθη ὅτι ἐν οἴκῳ
ἐστίν. 2 καὶ συνήχθησαν πολλοί, ὥστε
μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸσ τὴν θύραν,
καὶ ἐλάλει αὐτοῖσ τὸν λόγον. 3 καὶ ἔρχον-
ται φέροντεσ πρὸσ αὐτὸν παραλυτικὸν
αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων. 4 καὶ μὴ δυνά-
μενοι προσενέγκαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον,
ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ
ἐξορύξαντεσ χαλῶσι τὸν κράβαττον ὅπου ὁ
παραλυτικὸσ κατέκειτο. 5 καὶ ἰδὼν ὁ
Ἰησοῦσ τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παρα-
λυτικῷ· τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι.
6 ἦσαν δέ τινεσ τῶν γραμματέων ἐκεῖ
καθήμενοι καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖσ καρ-
δίαισ αὐτῶν· 7 τί οὗτοσ οὕτωσ λαλεῖ;
βλασφημεῖ· τίσ δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίασ

45. φανερ. εισ πολ. εισελθ. | επ: εν | πανταχοθεν
II. 1. Και παλιν εισηλθεν | καπερναουμ | και ηκουσθη | εισ οικον 2. και ευθεωσ συνηχθ. 3. προσ αυτ. παραλυτικ. φεροντ. 4. προσενεγκαι: προσεγγισαι | κραββατον | οπου: εφ ω 5. ιδων δε | αφεωνται | σοι αι αμαρτ. σου 7. λαλει βλασφημιασ· τισ

II 1—12 Mt 9, 1—8. Lc 5, 17—26.

εἰ μὴ εἷσ ὁ θεόσ; 8 καὶ εὐθὺσ ἐπιγνοὺσ ὁ
Ἰησοῦσ τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτωσ δια-
λογίζονται ἐν ἑαυτοῖσ, λέγει αὐτοῖσ· τί
ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν;
9 τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παρα-
λυτικῷ· ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν·
ἔγειρε καὶ ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ
ὕπαγε; 10 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει
ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆσ γῆσ ἀφιέναι
ἁμαρτίασ, λέγει τῷ παραλυτικῷ· 11 σοὶ
λέγω, ἔγειρε ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ
ὕπαγε εἰσ τὸν οἶκόν σου. 12 καὶ ἠγέρθη,
καὶ εὐθὺσ ἄρασ τὸν κράβαττον ἐξῆλθεν
ἔμπροσθεν πάντων, ὥστε ἐξίστασθαι πάντασ
καὶ δοξάζειν τὸν θεὸν λέγοντασ ὅτι οὕτωσ
οὐδέποτε εἴδαμεν.

13 [21,2] Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν εἰσ τὴν θάλασ-
σαν· καὶ πᾶσ ὁ ὄχλοσ ἤρχετο πρὸσ αὐτόν,
καὶ ἐδίδασκεν αὐτούσ. 14 καὶ παράγων
εἶδεν Λευεὶν τὸν τοῦ Ἀλφαίου καθήμενον
ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει
μοι. καὶ ἀναστὰσ ἠκολούθησεν αὐτῷ.
15 [22,2] καὶ γίνεται κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν
τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ
ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖσ

---

8. ευθεωσ | λεγει: ειπεν 9. αφεωνται | σοι αι αμαρ-τιαι | εγειραι | σου τ. κραββατον | υπαγε: περιπατει 10. αφιεν. επι τ. γ. αμαρτ. 11. εγειραι | και αρον | κραββατον 12. κ. εγερθη ευθεωσ και αρ. | κραββα-τον | εμπροσθ.: εναντιον | ουδεποτ. ουτωσ ειδομεν 13. εισ: παρα 14. λευϊν 15. κ. εγενετο εν τω κατακ. αυτου

13—17 Mt 9, 9—13. Lc 5, 27—32.

μαθηταῖσ αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ
ἠκολούθουν αὐτῷ 16 καὶ γραμματεῖσ τῶν
Φαρισαίων. καὶ ἰδόντεσ ὅτι ἤσθιεν μετὰ
τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἔλεγον τοῖσ
μαθηταῖσ αὐτοῦ· ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν
καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει; 17 [28,2] καὶ
ἀκούσασ ὁ Ἰησοῦσ λέγει αὐτοῖσ· οὐ χρείαν
ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντεσ ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶσ
ἔχοντεσ· οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίουσ ἀλλὰ
ἁμαρτωλούσ.

18 Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ
οἱ Φαρισαῖοι νηστεύοντεσ. καὶ ἔρχονται καὶ
λέγουσιν αὐτῷ· διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου
καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν,
οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσιν; 19 καὶ
εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· μὴ δύνανται οἱ
υἱοὶ τοῦ νυμφῶνοσ ἐν ᾧ ὁ νυμφίοσ μετ'
αὐτῶν ἐστὶν νηστεύειν; ὅσον χρόνον ἔχου-
σιν τὸν νυμφίον μετ' αὐτῶν, οὐ δύνανται
νηστεύειν. 20 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν
ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίοσ, καὶ τότε
νηστεύσουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. 21 Οὐδεὶσ
ἐπίβλημα ῥάκουσ ἀγνάφου ἐπιράπτει ἐπὶ
ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μή, αἴρει τὸ πλή-
ρωμα ἀπ' αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ,

---

15. ηκολουθησαν 16. και οι γραμματεισ και οι φαρισαιοι ιδοντεσ αυτον εσθιοντα | οτι: τι οτι 17. αμαρτωλουσ: add εισ μετανοιαν 18. οι φαρισαιοι: οι των φαρισαιων | οι μαθηται tert: om | οσ. χρ. μεθ εαυτ. εχουσι τον νυμφ. 20. εν εκειναισ ταισ ημεραισ 21. και ουδεισ | επιρραπτει | επι ιματιω παλαιω | το πλ. απ αυτου: om απ

18—22 Mt 9, 14—17. Lc 5, 33—39.

καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. **22** καὶ οὐδεὶσ
βάλλει οἶνον νέον εἰσ ἀσκοὺσ παλαιούσ· εἰ
δὲ μή, ῥήξει ὁ οἶνοσ τοὺσ ἀσκούσ, καὶ ὁ
οἶνοσ ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοί.

23 [24,2] Καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐν τοῖσ σάβ-
βασιν παραπορεύεσθαι διὰ τῶν σπορίμων,
καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο ὁδὸν ποιεῖν
τίλλοντεσ τοὺσ στάχυασ. **24** καὶ οἱ Φαρι-
σαῖοι ἔλεγον αὐτῷ· ἴδε τί ποιοῦσιν τοῖσ
σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστιν; **25** καὶ λέγει
αὐτοῖσ· οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν
Δαυείδ, ὅτε χρείαν ἔσχεν καὶ ἐπείνασεν
αὐτὸσ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; **26** πῶσ εἰσῆλθεν
εἰσ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ ἀρχιε-
ρέωσ καὶ τοὺσ ἄρτουσ τῆσ προθέσεωσ
ἔφαγεν, οὓσ οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ τοὺσ
ἱερεῖσ, καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖσ σὺν αὐτῷ οὖσιν;
27 [25,2] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· τὸ σάββατον διὰ
τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, καὶ οὐχ ὁ ἄνθρωποσ
διὰ τὸ σάββατον· **28** ὥστε κύριόσ ἐστιν ὁ
υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

---

22. ρησσει ο οιν. ο νεοσ | απολλυται etc: εκχειται και οι ασκοι απολουνται· αλλα οινον νεον εισ ασκουσ καινουσ βλητεον 23. εγεν. παραπορ. αυτον εν τ. σαββ. | και ηρξαντ. οι μαθ. αυτου 24. εν τοισ σαββ. 25. και αυτοσ ελεγεν αυτοισ | δαβιδ 26. επι του αβι. | ει μη τοισ ιερευσι 27. και ουχ: om και

23—28 Lc 6, 1—5. Mt 12, 1—8. **24** Ex 20, 10.
25 1 Sam 21, 6. **26** Lev 24, 9.

III.

Manus tabida. Confluxus populi et sanationes.
Duodecim apostoli. Peccatum in spiritum sanctum.
Iesu mater et fratres.

1 Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰσ συναγωγήν,
καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωποσ ἐξηραμμένην ἔχων
τὴν χεῖρα· 2 καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ ἐν
τοῖσ σάββασιν θεραπεύει αὐτόν, ἵνα κατη-
γορήσωσιν αὐτοῦ. 3 καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ
τῷ τὴν ξηρὰν χεῖρα ἔχοντι· ἔγειρε εἰσ τὸ
μέσον. 4 καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἔξεστιν τοῖσ
σάββασιν ἀγαθὸν ποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι,
ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων.
5 καὶ περιβλεψάμενοσ αὐτοὺσ μετ᾽ ὀργῆσ,
συνλυπούμενοσ ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆσ καρδίασ
αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινον τὴν
χεῖρα. καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ
χεὶρ αὐτοῦ. 6 [26,4] καὶ ἐξελθόντεσ οἱ Φαρι-
σαῖοι εὐθὺσ μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμ-
βούλιον ἐποίησαν κατ᾽ αὐτοῦ, ὅπωσ αὐτὸν
ἀπολέσωσιν.

7 Καὶ ὁ Ἰησοῦσ μετὰ τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ ἀνεχώρησεν εἰσ τὴν θάλασσαν, [27,1] καὶ
πολὺ πλῆθοσ ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ καὶ ἀπὸ
τῆσ Ἰουδαίασ ἠκολούθησαν, 8 καὶ ἀπὸ

III. 1. εισ την συναγωγ. 2. θεραπευσει 3. τω εξηραμμενην εχοντι τ. χειρα | εγειραι 4. αγαθοποιησαι 5. συλλυπουμ. | χειρα: add σου | αποκατεσταθη η χειρ αυτου: add υγιησ ωσ η αλλη 6. ευθεωσ εποιουν 7. ανεχωρ. μετα τ. μαθ. αυτ. | εισ: προσ ηκολουθησαν αυτω και απο τ. ιουδ.

III. 1—6 Mt 12, 9—14. Lc 6, 6—11. 7 ss. Mt 12, 15. Lc 6, 17—19.

῾Ιεροσολύμων καὶ ἀπὸ τῆσ ᾿Ιδουμαίασ καὶ
πέραν τοῦ ᾿Ιορδάνου καὶ περὶ Τύρον καὶ
Cιδῶνα, πλῆθοσ πολύ, ἀκούοντεσ ὅσα ἐποίει,
ἦλθον πρὸσ αὐτόν. 9 καὶ εἶπεν τοῖσ μαθη-
ταῖσ αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ
διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν·
10 πολλοὺσ γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε ἐπι-
πίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἅψωνται, ὅσοι
εἶχον μάστιγασ. 11 καὶ τὰ πνεύματα τὰ
ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρουν, προσέπιπτον
αὐτῷ [28,2] καὶ ἔκραζον λέγοντεσ ὅτι σὺ εἶ
ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ. 12 καὶ πολλὰ ἐπετίμα
αὐτοῖσ ἵνα μὴ αὐτὸν φανερὸν ποιῶσιν.

13 [29,2] Καὶ ἀναβαίνει εἰσ τὸ ὄροσ, καὶ
προσκαλεῖται οὓσ ἤθελεν αὐτόσ, καὶ ἀπῆλθον
πρὸσ αὐτόν. 14 καὶ ἐποίησεν δώδεκα ἵνα
ὦσιν μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺσ
κηρύσσειν 15 καὶ ἔχειν ἐξουσίαν ἐκβάλλειν
τὰ δαιμόνια. 16 [30,2] καὶ ἐποίησεν τοὺσ
δώδεκα, καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα τῷ Cίμων
Πέτρον· 17 καὶ ᾿Ιάκωβον τὸν τοῦ Ζεβε-
δαίου καὶ ᾿Ιωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ ᾿Ιακώ-
βου, καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖσ ὀνόματα Βοανηργέσ,
ὅ ἐστιν υἱοὶ βροντῆσ· 18 καὶ ᾿Ανδρέαν καὶ
Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον καὶ Μαθθαῖον
καὶ Θωμᾶν καὶ ᾿Ιάκωβον τὸν τοῦ ᾿Αλφαίου

---

8. και οι περι | ακουσαντεσ 11. εθεωρει | προσεπιπτεν | εκραζε | λεγοντα 12. ποιησωσι 15. εξουσιαν: add θεραπευειν τασ νοσουσ και 16. om και εποι. τ. δωδεκ. | τω σιμωνι ονομα 17. βοανεργεσ 18. ματθαιον

---

11 Lc 4, 41. 12 Mt 12, 16. 13—19 Lc 6, 12—16. Mt 10, 1—4.

καὶ Θαδδαῖον καὶ Cίμωνα τὸν Καναναῖον
19 καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃσ καὶ παρέδω-
κεν αὐτόν.
[31,10] Καὶ ἔρχεται εἰσ οἶκον· **20** καὶ
συνέρχεται πάλιν ὄχλοσ, ὥστε μὴ δύνασθαι
αὐτοὺσ μήτε ἄρτον φαγεῖν. **21** καὶ ἀκού-
σαντεσ οἱ παρ᾽ αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι
αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη. **22** [32,2] καὶ
οἱ γραμματεῖσ οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων κατα-
βάντεσ ἔλεγον ὅτι Βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ ὅτι
ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ
δαιμόνια. **23** [33,2] καὶ προσκαλεσάμενοσ
αὐτοὺσ ἐν παραβολαῖσ ἔλεγεν αὐτοῖσ· πῶσ
δύναται σατανᾶσ σατανᾶν ἐκβάλλειν; **24** καὶ
ἐὰν βασιλεία ἐφ᾽ ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύνα-
ται σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη. **25** καὶ
ἐὰν οἰκία ἐφ᾽ ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δυνήσεται
ἡ οἰκία ἐκείνη σταθῆναι. **26** καὶ εἰ ὁ σα-
τανᾶσ ἀνέστη ἐφ᾽ ἑαυτόν, ἐμερίσθη, καὶ οὐ
δύναται στῆναι ἀλλὰ τέλοσ ἔχει. **27** ἀλλ᾽
οὐ δύναται οὐδεὶσ εἰσ τὴν οἰκίαν τοῦ
ἰσχυροῦ εἰσελθὼν τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρ-
πάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ,
καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει.
28 [34,2] ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφε-
θήσεται τοῖσ υἱοῖσ τῶν ἀνθρώπων τὰ

18. κανανιτην 19. ισκαριωτην | ερχονται 25. δυναται | σταθην. η οικ. εκειν. 26. εμερισθη κ. ου: και μεμερισται, ου | σταθηναι 27. αλλ: om | εισ τ. οικιαν etc: τα σκευη του ισχυρου εισελθων εισ τ. οικ. αυτου

22--30 Mt 12, 24—32. Lc 11, 15 ss.

ἁμαρτήματα καὶ αἱ βλασφημίαι, ὅσα ἂν
βλασφημήσωσιν· 29 ὃσ δ' ἂν βλασφημήσῃ
εἰσ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν
εἰσ τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ ἔνοχοσ ἔσται αἰωνίου
ἁμαρτήματοσ. 30 ὅτι ἔλεγον· πνεῦμα ἀκά-
θαρτον ἔχει.

31 [35,2] Καὶ ἔρχεται ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ
οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ἔξω στήκοντεσ ἀπέ-
στειλαν πρὸσ αὐτὸν καλοῦντεσ αὐτόν. 32 καὶ
ἐκάθητο περὶ αὐτὸν ὄχλοσ, καὶ λέγουσιν
αὐτῷ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί
σου καὶ αἱ ἀδελφαί σου ἔξω ζητοῦσίν σε.
33 καὶ ἀποκριθεὶσ αὐτοῖσ λέγει· τίσ ἐστιν
ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου; 34 καὶ
περιβλεψάμενοσ τοὺσ περὶ αὐτὸν κύκλῳ
καθημένουσ λέγει· ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ
ἀδελφοί μου. 35 ὃσ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα
τοῦ θεοῦ, οὗτοσ ἀδελφόσ μου καὶ ἀδελφὴ
καὶ μήτηρ ἐστίν

IV.

Parabola de seminatore et vario agro. Parabolicae institutionis caussa. De lucerna; mensura; semine increscente; grano sinapis. Sedatur tempestas.

1 [36,2] Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ

28. τα αμαρτ. τοισ υι. των ανθρωπ. | και αι: om αι | οσασ 29. αλλ | εσται: εστιν | αμαρτηματοσ: κρισεωσ 31. ερχονται ουν οι αδελφοι και η μητηρ αυτου | εστωτεσ | φωνουντεσ αυτον 32. οχλ. περι αυτ. | κ. λεγ.: ειπον δε | και αι αδελφαι: om 33. και απεκριθη αυτοισ λεγων | και οι: η οι 34. κυκλω: post περιβλεψαμ. 35. οσ γαρ αν | αδελφη: add μου

31—35 Mt 12, 46—50. Lc 8, 19—21.
IV. 1—9 Mt 13, 1—9. Lc 8, 4—8.

τὴν θάλασσαν. καὶ συνάγεται πρὸσ αὐτὸν
ὄχλοσ πλεῖστοσ, ὥστε αὐτὸν εἰσ πλοῖον
ἐμβάντα καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ πᾶσ
ὁ ὄχλοσ πρὸσ τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆσ γῆσ
ἦσαν. **2** καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺσ ἐν παρα-
βολαῖσ πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ ἐν τῇ
διδαχῇ αὐτοῦ· **3** ἀκούετε. ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ
σπείρων σπεῖραι. **4** καὶ ἐγένετο ἐν τῷ
σπείρειν ὃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ
ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτό.
5 καὶ ἄλλο ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδεσ, ὅπου
οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθὺσ ἐξανέτειλεν
διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθοσ γῆσ· **6** καὶ ὅτε
ἀνέτειλεν ὁ ἥλιοσ, ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ
μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. **7** καὶ ἄλλο
ἔπεσεν εἰσ τὰσ ἀκάνθασ, καὶ ἀνέβησαν αἱ
ἄκανθαι καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν
οὐκ ἔδωκεν. **8** καὶ ἄλλα ἔπεσεν εἰσ τὴν
γῆν τὴν καλήν, καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀνα-
βαίνοντα καὶ αὐξανόμενον, καὶ ἔφερεν εἰσ
τριάκοντα καὶ εἰσ ἑξήκοντα καὶ εἰσ ἑκατόν.
9 καὶ ἔλεγεν· ὃσ ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.
10 Καὶ ὅτε ἐγένετο κατὰ μόνασ, ἠρώτουν
αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖσ δώδεκα τὰσ
παραβολάσ. **11** καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· ὑμῖν τὸ

IV. 1. συνηχθη | πλειστ.: πολυσ | εμβαντ. εισ το πλοι. | ησαν: ην 3. του σπειραι 4. τα πετειν. του ουρανου 5. αλλο δε επ. | ευθεωσ 6. και οτε etc: ηλιου δε ανατειλαντοσ 8. και αλλο | αυξανοντα | εισ ter: εν ter 9. ελεγεν: add αυτοισ | οσ εχει: ο εχων 10. οτε δε | ηρωτησαν | την παραβολην

10—20 Mt 13, 10—23. Lc 8, 9—15.

μυστήριον δέδοται τῆσ βασιλείασ τοῦ θεοῦ·
37,1 ἐκείνοισ δὲ τοῖσ ἔξω ἐν παραβολαῖσ
πάντα γίνεται, **12** ἵνα βλέποντεσ βλέπωσιν
καὶ μὴ ἴδωσιν, καὶ ἀκούοντεσ ἀκούωσιν καὶ
μὴ συνιῶσιν, μήποτε ἐπιστρέψωσιν καὶ
ἀφεθῇ αὐτοῖσ. **13** καὶ λέγει αὐτοῖσ· οὐκ
οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην, καὶ πῶσ
πάσασ τὰσ παραβολὰσ γνώσεσθε; **14** 38,2 ὁ
σπείρων τὸν λόγον σπείρει. **15** οὗτοι δέ
εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν ὅπου σπείρεται ὁ
λόγοσ, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθὺσ ἔρχεται
ὁ σατανᾶσ καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρ-
μένον ἐν αὐτοῖσ. **16** καὶ οὗτοι ὁμοίωσ
εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἳ
ὅταν ἀκούσωσιν τὸν λόγον εὐθὺσ μετὰ χαρᾶσ
λαμβάνουσιν αὐτόν, **17** καὶ οὐκ ἔχουσιν
ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖσ ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν,
εἶτα γενομένησ θλίψεωσ ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν
λόγον εὐθὺσ σκανδαλίζονται. **18** καὶ ἄλλοι
εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰσ ἀκάνθασ σπειρόμενοι·
οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον ἀκούσαντεσ, **19** καὶ
αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνοσ καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ
πλούτου καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι
εἰσπορευόμεναι συνπνίγουσιν τὸν λόγον, καὶ
ἄκαρποσ γίνεται. **20** καὶ ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ

---

11. δεδοται γνωναι το μυστηρ. | τα παντα **12.** αφ. αυτοισ: add τα αμαρτηματα **15.** ευθεωσ | εν αυτοισ: εν ταισ καρδιαισ αυτων **16.** ουτ. εισιν ομοιωσ | ευθεωσ **17.** ευθεωσ **18.** αλλοι εισιν: ουτοι εισιν | επι: εισ | ουτοι εισιν: ς^c 1633. om | ακουοντεσ **19.** του αιων. τουτου | συμπνιγ. **20.** εκεινοι: ουτοι

---

12 Es 6, 9 s.

ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντεσ, οἵτινεσ
ἀκούουσιν τὸν λόγον καὶ παραδέχονται, καὶ
καρποφοροῦσιν ἐν τριάκοντα καὶ ἐν ἑξήκοντα
καὶ ἐν ἑκατόν.

21 [39,2] Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ ὅτι μήτι ἔρχε-
ται ὁ λύχνοσ ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ ἢ
ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν
τεθῇ; **22** [40,2] οὐ γάρ ἐστιν τι κρυπτόν,
ἐὰν μὴ ἵνα φανερωθῇ· οὐδὲ ἐγένετο ἀπό-
κρυφον, ἀλλ᾽ ἵνα ἔλθῃ εἰσ φανερόν. **23** εἴ
τισ ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

24 [41,2] Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· βλέπετε τί
ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται
ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν. **25** [42,2] ὃσ
γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃσ οὐκ
ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ.

26 [43,10] Καὶ ἔλεγεν· οὕτωσ ἐστὶν ἡ βα-
σιλεία τοῦ θεοῦ, ὡσ ἄνθρωποσ βάλῃ τὸν
σπόρον ἐπὶ τῆσ γῆσ, **27** καὶ καθεύδῃ καὶ
ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόροσ
βλαστᾷ καὶ μηκύνηται, ὡσ οὐκ οἶδεν αὐτόσ
28 αὐτομάτη ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον
χόρτον, εἶτεν στάχυν, εἶτεν πλήρησ σῖτοσ
ἐν τῷ στάχυϊ. **29** ὅταν δὲ παραδοῖ ὁ καρ-

---

20. ἐν ter: ἓν ter 21. οτι: om | ο λυχν. ερχετ. | τεθη sec: επιτεθη 22. εαν μη ινα: ο εαν μη | εισ φανερ. ελθη 24. προστ. υμιν: add τοισ ακουουσιν 25. εχει pri: αν εχη 26. ωσ εαν ανθρ. 27. βλαστανη 28. αυτοματ. γαρ | ειτεν bis: ειτα | πληρη σιτον 29. παραδω

---

21 Lc 8, 16. 11, 33. Mt 5, 15. **22** Lc 8, 17. 12, 2. Mt 10, 26. **24** Lc 6, 38. Mt 7, 2. **25** Lc 8, 18 19, 26. Mt 13, 12. 25, 29.

πόσ, εὐθὺσ ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι
παρέστηκεν ὁ θερισμόσ.
30 [44,2] Καὶ ἔλεγεν· πῶσ ὁμοιώσωμεν τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ ἐν τίνι αὐτὴν παρα-
βολῇ θῶμεν; **31** ὡσ κόκκῳ σινάπεωσ, ὃσ
ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆσ γῆσ, μικρότερον ὂν
πάντων τῶν σπερμάτων τῶν ἐπὶ τῆσ γῆσ,
32 καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται
μεῖζον πάντων τῶν λαχάνων, καὶ ποιεῖ
κλάδουσ μεγάλουσ, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν
σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατα-
σκηνοῦν.
33 [45,6] Καὶ τοιαύταισ παραβολαῖσ πολ-
λαῖσ ἐλάλει αὐτοῖσ τὸν λόγον, καθὼσ ἠδύ-
ναντο ἀκούειν· **34** χωρὶσ δὲ παραβολῆσ
οὐκ ἐλάλει αὐτοῖσ, [46,10] κατ' ἰδίαν δὲ τοῖσ
ἰδίοισ μαθηταῖσ ἐπέλυεν πάντα.
35 [47,2] Καὶ λέγει αὐτοῖσ ἐν ἐκείνῃ τῇ
ἡμέρᾳ ὀψίασ γενομένησ· διέλθωμεν εἰσ τὸ
πέραν. **36** καὶ ἀφέντεσ τὸν ὄχλον παρα-
λαμβάνουσιν αὐτὸν ὡσ ἦν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ
ἄλλα δὲ πλοῖα ἦσαν μετ' αὐτοῦ. **37** καὶ
γίνεται λαῖλαψ μεγάλη ἀνέμου, καὶ τὰ κύ-
ματα ἐπέβαλλεν εἰσ τὸ πλοῖον, ὥστε ἤδη

---

29. ευθεωσ 30. πωσ: τινι | η εν ποια παραβολη παραβαλωμεν αυτην 31. μικροτεροσ | ον παντων etc: παντων των σπερματ. εστι 32. γιν. παντ. τ. λαχανων μειζων 34. τοισ μαθηταισ αυτου 36. πλοιαρια | ησαν: ην 37. ανεμου μεγαλη | τα δε κυματα | ωστε αυτο ηδη γεμιζεσθ.

30—32 Lc 13, 18 s. Mt 13, 31—35. **33** Mt 13, 34.
35—41 Lc 8, 22—25. Mt 8, 23—27.

γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον. **38** καὶ ἦν αὐτὸσ ἐν
τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων·
καὶ ἐγείρουσιν αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ·
διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα;
39 καὶ διεγερθεὶσ ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ
καὶ εἶπεν τῇ θαλάσσῃ· σιώπα, πεφίμωσο·
καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμοσ, καὶ ἐγένετο γαλήνη
μεγάλη. **40** καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· τί δειλοί
ἐστε οὕτωσ; πῶσ οὐκ ἔχετε πίστιν; **41** καὶ
ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸσ
ἀλλήλουσ· τίσ ἄρα οὗτόσ ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ
ἄνεμοσ καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ ὑπακούει;

V.

Gerasenus daemoniacus. Iairi filia rediviva et mulier sanguine fluens.

1 Καὶ ἦλθον εἰσ τὸ πέραν τῆσ θαλάσσησ
εἰσ τὴν χώραν τῶν Γερασηνῶν. **2** καὶ
ἐξελθόντοσ αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθὺσ
ὑπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρω-
ποσ ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, **3** ὃσ τὴν
κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖσ μνήμασιν, καὶ οὐδὲ
ἁλύσει οὐκέτι οὐδεὶσ ἐδύνατο αὐτὸν δῆσαι,
4 διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκισ πέδαισ καὶ ἁλύ-
σεσιν δεδέσθαι καὶ διεσπάσθαι ὑπ᾽ αὐτοῦ
τὰσ ἁλύσεισ καὶ τὰσ πέδασ συντετρῖφθαι,

---

38. εν τη: επι τη | διεγειρουσιν **41.** υπακουουσιν αυτω

V. 1. γαδαρηνων **2.** εξελθοντι αυτω | ευθεωσ | απηντησεν 3. εν τοισ μνημειοισ | και ουτε αλυσεσιν | om ουκετι | ηδυνατο

V. **1—20** Mt 8, 28—54. Lc 8, 26—39.

καὶ οὐδεὶσ ἴσχυεν αὐτὸν δαμάσαι, 5 καὶ
διαπαντὸσ νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ ἐν τοῖσ
μνήμασιν καὶ ἐν τοῖσ ὄρεσιν ἦν κράζων
καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοισ. 6 καὶ ἰδὼν
τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ
προσεκύνησεν αὐτῷ, 7 καὶ κράξασ φωνῇ
μεγάλῃ λέγει· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ
τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν θεόν,
μή με βασανίσῃσ. 8 ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ
ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ
ἀνθρώπου. 9 καὶ ἐπηρώτα αὐτόν· τί ὄνομά
σοι; καὶ λέγει αὐτῷ· λεγιὼν ὄνομά μοι,
ὅτι πολλοί ἐσμεν. 10 καὶ παρεκάλει αὐτὸν
πολλὰ ἵνα μὴ αὐτὰ ἀποστείλῃ ἔξω τῆσ
χώρασ. 11 ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸσ τῷ ὄρει ἀγέλη
χοίρων μεγάλη βοσκομένη· 12 καὶ παρεκά-
λεσαν αὐτὸν λέγοντεσ· πέμψον ἡμᾶσ εἰσ
τοὺσ χοίρουσ, ἵνα εἰσ αὐτοὺσ εἰσέλθωμεν.
13 καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖσ. καὶ ἐξελθόντα τὰ
πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰσ τοὺσ
χοίρουσ, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ
κρημνοῦ εἰσ τὴν θάλασσαν, ὡσ δισχίλιοι,
καὶ [illegible] ἐν τῇ θαλάσσῃ. 14 καὶ οἱ
βόσκοντεσ [illegible]τοὺσ ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν
εἰσ τὴν πόλιν καὶ εἰσ τοὺσ ἀγρούσ· καὶ

4. αυτον ισχυεν 5. εν τοισ ορεσι και εν τοισ μνημασιν 6. ιδων δε 7. λεγει: ειπε 9. τι σοι ονομα | λεγ. αυτω: απεκριθη λεγων | λεγεων 10. αυτα: αυτουσ 11. προσ τα ορη 12. λεγοντεσ: praem παντεσ οι δαιμονεσ 13. και επετρ. αυτ. ευθεωσ ο ιησοὺσ | ησαν δε ωσ δισχ. 14. οι δε βοσκοντ. τουσ χοιρουσ | ανηγγειλαν

ἦλθον ἰδεῖν τί ἐστιν τὸ γεγονόσ. 15 καὶ
ἔρχονται πρὸσ τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσιν
τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον ἱματισμένον
καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγιῶνα,
καὶ ἐφοβήθησαν. 16 καὶ διηγήσαντο αὐτοῖσ
οἱ ἰδόντεσ πῶσ ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ
καὶ περὶ τῶν χοίρων. 17 καὶ ἤρξαντο
παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων
αὐτῶν. 18 [48,8] καὶ ἐμβαίνοντοσ αὐτοῦ εἰσ
τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶσ
ἵνα μετ᾽ αὐτοῦ ᾖ. 19 καὶ οὐκ ἀφῆκεν
αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· ὕπαγε εἰσ τὸν
οἶκόν σου πρὸσ τοὺσ σούσ, καὶ ἀπάγγειλον
αὐτοῖσ ὅσα ὁ κύριόσ σοι πεποίηκεν καὶ
ἠλέησέν σε. 20 καὶ ἀπῆλθεν, καὶ ἤρξατο
κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει ὅσα ἐποίησεν
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ, καὶ πάντεσ ἐθαύμαζον.
21 [49,2] Καὶ διαπεράσαντοσ τοῦ Ἰησοῦ
ἐν τῷ πλοίῳ εἰσ τὸ πέραν πάλιν συνήχθη
ὄχλοσ πολὺσ ἐπ᾽ αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν
θάλασσαν. 22 καὶ ἔρχεται εἷσ τῶν ἀρχι-
συναγώγων, ὀνόματι Ἰάειροσ, καὶ ἰδὼν
αὐτὸν πίπτει πρὸσ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ,
23 καὶ παρακαλεῖ αὐτὸν πολλά, λέγων ὅτι
τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτωσ ἔχει, ἵνα ἐλθὼν
ἐπιθῇσ τὰσ χεῖρασ αὐτῇ, ἵνα σωθῇ καὶ ζήσῃ.

14. και εξηλθον 15. και ιματισμ. | λεγεωνα 18. εμβαντος | ινα η μετ αυτου 19. ο δε ιησουσ ουκ αφ. | αναγγειλον | σοι ο κυριοσ | εποιησε 21. παλιν: ante εισ το περ. 22. και ιδου ερχετ. 23. παρεκαλει | αυτη τασ χειρασ | οπωσ σωθη και ζησεται

21 Mt 9, 1. Lc 8, 40. 22—43 Lc 8, 41—56. Mt 9, 18—26.

24 καὶ ἀπῆλθεν μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἠκολούθει
αὐτῷ ὄχλοσ πολύσ, καὶ συνέθλιβον αὐτόν.
25 καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματοσ δώδεκα
ἔτη, 26 καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν
ἰατρῶν καὶ δαπανήσασα τὰ παρ᾽ ἑαυτῆσ
πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα ἀλλὰ μᾶλλον
εἰσ τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα, 27 ἀκούσασα τὰ
περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ
ὄπισθεν ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· 28 ἔλεγεν
γὰρ ὅτι ἐὰν ἅψωμαι κἂν τῶν ἱματίων
αὐτοῦ, σωθήσομαι. 29 καὶ εὐθὺσ ἐξηράνθη
ἡ πηγὴ τοῦ αἵματοσ αὐτῆσ, καὶ ἔγνω τῷ
σώματι ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆσ μάστιγοσ.
30 καὶ εὐθὺσ ὁ Ἰησοῦσ ἐπιγνοὺσ ἐν ἑαυτῷ
τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπι-
στραφεὶσ ἐν τῷ ὄχλῳ ἔλεγεν· τίσ μου
ἥψατο τῶν ἱματίων; 31 καὶ ἔλεγον αὐτῷ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· βλέπεισ τὸν ὄχλον συνθλί-
βοντά σε, καὶ λέγεισ· τίσ μου ἥψατο;
32 καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσα-
σαν. 33 ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα,
εἰδυῖα ὃ γέγονεν αὐτῇ, ἦλθεν καὶ προσέπεσεν
αὐτῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν.
34 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· θύγατερ, ἡ πίστισ σου
σέσωκέν σε· ὕπαγε εἰσ εἰρήνην, καὶ ἴσθι
ὑγιὴσ ἀπὸ τῆσ μάστιγόσ σου. 35 ἔτι αὐτοῦ
λαλοῦντοσ ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου

25. γυνη τισ | ετη δωδεκ. 27. om τα 28. καν των ιματιων αυτου αψωμαι 29. ευθεωσ 30. ευθεωσ 33. και ειδυια | γεγον επ αυτη

λέγοντεσ ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανεν, τί
ἔτι σκύλλεισ τὸν διδάσκαλον; **36** ὁ δὲ
Ἰησοῦσ παρακούσασ τὸν λόγον λαλούμενον
λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ· μὴ φοβοῦ, μόνον
πίστευε. **37** καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα μετ᾽
αὐτοῦ συνακολουθῆσαι εἰ μὴ τὸν Πέτρον
καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν
Ἰακώβου. **38** καὶ ἔρχονται εἰσ τὸν οἶκον
τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον καὶ
κλαίοντασ καὶ ἀλαλάζοντασ πολλά, **39** καὶ
εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖσ· τί θορυβεῖσθε καὶ
κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ
καθεύδει. **40** καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. αὐτὸσ
δὲ ἐκβαλὼν πάντασ παραλαμβάνει τὸν πα-
τέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺσ
μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ
παιδίον. **41** καὶ κρατήσασ τῆσ χειρὸσ τοῦ
παιδίου λέγει αὐτῇ· ταλιθὰ κούμ, ὅ ἐστιν
μεθερμηνευόμενον· τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω,
ἔγειρε. **42** καὶ εὐθὺσ ἀνέστη τὸ κοράσιον
καὶ περιεπάτει· ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα· καὶ
ἐξέστησαν εὐθὺσ ἐκστάσει μεγάλῃ. **43** καὶ
διεστείλατο αὐτοῖσ πολλὰ ἵνα μηδεὶσ γνοῖ
τοῦτο, καὶ εἶπεν δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

VI.

Propheta domi contemtus. Legatio XII apostolorum.

---

36. ο δε ιησ. ευθεωσ ακουσασ 37. ουδενα αυτω συνακολουθησαι | ει μη πετρον 38. ερχεται | om και post θορυβ. 40. αυτ. δε: ο δε | απαντασ | το παιδιον: add ανακειμενον 41. κουμι | εγειραι 42. ευθεωσ | ευθυσ sec: om 43. γνω

Herodes. De caede Iohannis. Quinque milia satiantur. Iesus super mare incedens. Sanationes.

1 [60,1] Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἔρχεται
εἰσ τὴν πατρίδα αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθοῦσιν
αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 καὶ γενομένου
σαββάτου ἤρξατο διδάσκειν ἐν τῇ συναγωγῇ·
καὶ οἱ πολλοὶ ἀκούοντεσ ἐξεπλήσσοντο,
λέγοντεσ· πόθεν τούτῳ ταῦτα, καὶ τίσ ἡ
σοφία ἡ δοθεῖσα τούτῳ; καὶ δυνάμεισ
τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γίνονται;
3 οὐχ οὗτόσ ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸσ τῆσ
Μαρίασ καὶ ἀδελφὸσ Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ-
τοσ καὶ Ἰούδα καὶ Cίμωνοσ; καὶ οὐκ εἰσὶν
αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸσ ἡμᾶσ; καὶ
ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. 4 [61,1] καὶ ἔλεγεν
αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ ὅτι οὐκ ἔστιν προφήτησ
ἄτιμοσ εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι ἑαυτοῦ καὶ ἐν
τοῖσ συγγενεῦσιν αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ
αὐτοῦ. 5 καὶ οὐκ ἐδύνατο ἐκεῖ ποιῆσαι
οὐδεμίαν δύναμιν, εἰ μὴ ὀλίγοισ ἀρρώστοισ
ἐπιθεὶσ τὰσ χεῖρασ ἐθεράπευσεν. 6 καὶ
ἐθαύμασεν διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.
[62,2] Καὶ περιῆγεν τὰσ κώμασ κύκλῳ
διδάσκων. 7 [63,2] καὶ προσκαλεῖται τοὺσ
δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺσ ἀποστέλλειν
δύο δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖσ ἐξουσίαν τῶν

VI. 1. ερχεται: ηλθεν 2. εν τη συναγωγ. διδασκ. | om οι ante πολλ. | η δοθεισ. αυτω | οτι και δυναμ. τοιαυται δια τ. χειρ. αυτ. γινονται 3. om τησ ante μαριασ | και αδ.: αδελφ. δε | ιωση 4. ελεγε δε αυτ. | εαυτου: αυτου | συγγενέσιν omisso αυτου 5. ηδυνατο | ουδεμ. δυναμ. ποιησαι 6. εθαυμαζε

VI. 1—6 Mt 13, 53—58. 4 Lc 4, 24. Io 4, 44. 7—13 Lc 9, 1—6. Mt 10, 1—15.

πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων, 8 καὶ παρήγ-
γειλεν αὐτοῖσ ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰσ ὁδὸν
εἰ μὴ ῥάβδον μόνον, μὴ ἄρτον, μὴ πήραν,
μὴ εἰσ τὴν ζώνην χαλκόν, 9 ἀλλὰ ὑποδε-
δεμένουσ σανδάλια, καὶ μὴ ἐνδύσησθε δύο
χιτῶνασ. 10 [54,2] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· ὅπου
ἐὰν εἰσέλθητε εἰσ οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕωσ
ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. 11 [55,2] καὶ ὃσ ἂν
τόποσ μὴ δέξηται ὑμᾶσ μηδὲ ἀκούσωσιν
ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν
χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰσ
μαρτύριον αὐτοῖσ. 12 [56,8] καὶ ἐξελθόντεσ
ἐκήρυξαν ἵνα μετανοῶσιν, 13 καὶ δαιμόνια
πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολ-
λοὺσ ἀρρώστουσ καὶ ἐθεράπευον.

14 [57,2] Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺσ Ἡρώδησ,
φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ
ἔλεγεν ὅτι Ἰωάννησ ὁ βαπτίζων ἐγήγερται
ἐκ νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ
δυνάμεισ ἐν αὐτῷ. 15 ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι
Ἡλείασ ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι προφή-
τησ ὡσ εἷσ τῶν προφητῶν. 16 [58,2] ἀκούσασ
δὲ ὁ Ἡρώδησ ἔλεγεν· ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα
Ἰωάννην, οὗτοσ ἠγέρθη.

---

8. μη πηρ. μη αρτ. 9. αλλ | ς^e ενδυσασθαι 11. οσ αν τοπ. etc: οσοι αν μη δεξωνται | εισ μαρτ. αυτοισ: add αμην λεγω υμιν, ανεκτοτερον εσται σοδομοισ η γομορροισ εν ημερα κρισεωσ η τη πολει εκεινη 12. εκηρυσσον | μετανοησωσι 14. εκ νεκρ. ηγερθη 15. δε prim: om | ηλιασ | προφητησ: add εστιν | η ωσ εισ 16. ελεγεν: ειπεν οτι | ιωαννην, ουτοσ εστιν· αυτοσ ηγερθη εκ νεκρων

14–16 Lc 9, 7—9. Mt 14, 1 s.

17 [59,2] Αὐτὸσ γὰρ ὁ Ἡρώδησ ἀποστείλασ
ἐκράτησεν τὸν Ἰωάννην καὶ ἔδησεν αὐτὸν
ἐν φυλακῇ διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα
Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν
ἐγάμησεν· 18 ἔλεγεν γὰρ ὁ Ἰωάννησ τῷ
Ἡρώδῃ ὅτι οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν τὴν
γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. 19 ἡ δὲ Ἡρωδιὰσ
ἐνεῖχεν αὐτῷ καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι,
καὶ οὐκ ἠδύνατο· 20 ὁ γὰρ Ἡρώδησ
ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼσ αὐτὸν ἄνδρα
δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει αὐτόν,
καὶ ἀκούσασ αὐτοῦ πολλὰ ἠπόρει, καὶ
ἡδέωσ αὐτοῦ ἤκουεν. 21 [60,6] καὶ γενο-
μένησ ἡμέρασ εὐκαίρου, ὅτε Ἡρώδησ τοῖσ
γενεσίοισ αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίησεν τοῖσ με-
γιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖσ χιλιάρχοισ καὶ
τοῖσ πρώτοισ τῆσ Γαλιλαίασ, 22 καὶ εἰσ-
ελθούσησ τῆσ θυγατρὸσ αὐτῆσ τῆσ Ἡρω-
διάδοσ καὶ ὀρχησαμένησ, ἤρεσεν τῷ Ἡρώδῃ
καὶ τοῖσ συνανακειμένοισ. ὁ δὲ βασιλεὺσ
εἶπεν τῷ κορασίῳ· αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃσ,
καὶ δώσω σοι· 23 καὶ ὤμοσεν αὐτῇ ὅτι
ὃ ἐὰν αἰτήσῃσ δώσω σοι ἕωσ ἡμίσουσ τῆσ
βασιλείασ μου. 24 καὶ ἐξελθοῦσα εἶπεν τῇ
μητρὶ αὐτῆσ· τί αἰτήσωμαι; ἡ δὲ εἶπεν·
τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτίζοντοσ.
25 καὶ εἰσελθοῦσα εὐθὺσ μετὰ σπουδῆσ

17. εν τη φυλακη 20. ηπορει: εποιει 21. εποιει 22. ηρεσεν: και αρεσασησ | ο δε βασ. ειπεν: ειπ. ο βασ. 23. οτι ο εαν: ο τι εαν | αιτησησ: praem με 24. η δε εξελθουσα | αιτησομαι | του βαπτιστου 25. ευθεωσ

17—29 Mt 14, 3—12. Lc 3, 19 s.

πρὸσ τὸν βασιλέα ἠτήσατο λέγουσα· θέλω
ἵνα ἐξαυτῆσ δῷσ μοι ἐπὶ πίνακι τὴν κεφα-
λὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. 26 καὶ περί-
λυποσ γενόμενοσ ὁ βασιλεὺσ διὰ τοὺσ ὅρκουσ
καὶ τοὺσ ἀνακειμένουσ οὐκ ἠθέλησεν ἀθετῆ-
σαι αὐτήν. 27 καὶ εὐθὺσ ἀποστείλασ ὁ
βασιλεὺσ σπεκουλάτορα ἐπέταξεν ἐνέγκαι
τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 28 καὶ ἀπελθὼν ἀπε-
κεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκεν
τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἔδωκεν
αὐτὴν τῷ κορασίῳ, καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν
αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆσ. 29 καὶ ἀκούσαν-
τεσ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθαν καὶ ἦραν τὸ
πτῶμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸν ἐν μνημείῳ.
30 [61,6] Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι
πρὸσ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ
πάντα ὅσα ἐποίησαν καὶ ἐδίδαξαν. 31 [62,10]
καὶ λέγει αὐτοῖσ· δεῦτε ὑμεῖσ αὐτοὶ κατ᾽
ἰδίαν εἰσ ἔρημον τόπον καὶ ἀναπαύσασθε
ὀλίγον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπά-
γοντεσ πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν.
32 [63,6] καὶ ἀπῆλθον εἰσ ἔρημον τόπον τῷ
πλοίῳ κατ᾽ ἰδίαν. 33 καὶ εἶδον αὐτοὺσ
ὑπάγοντασ καὶ ἐπέγνωσαν αὐτοὺσ πολλοί,

---

26 συνανακειμενουσ | αυτην αθετησαι 27. ευθεωσ | σπεκουλατωρα | ενεχθηναι 28. ο δε απελθων 29. ηλθον | αυτον: αυτο | εν τω μνημειω 30. παντα και οσα | και οσα εδιδ. 31. λεγει: ειπεν | αναπαυεσθε | ηυκαιρουν 33. υπαγοντασ: add οι οχλοι

30—33 Lc 9, 10 s. Mt 14, 13. Io 6, 1 s.

καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ καὶ προῆλθον αὐτούσ.
34 Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτούσ, ὅτι ἦσαν ὡσ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα, καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺσ πολλά.
35 64,1 καὶ ἤδη ὥρασ πολλῆσ γενομένησ προσελθόντεσ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἔλεγον ὅτι ἔρημόσ ἐστιν ὁ τόποσ, καὶ ἤδη ὥρα πολλή·
36 ἀπόλυσον αὐτούσ, ἵνα ἀπελθόντεσ εἰσ τοὺσ κύκλῳ ἀγροὺσ καὶ κώμασ ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖσ τί φάγωσιν.
37 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· δότε αὐτοῖσ ὑμεῖσ φαγεῖν. καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἀπελθόντεσ ἀγοράσωμεν δηναρίων διακοσίων ἄρτουσ, καὶ δώσωμεν αὐτοῖσ φαγεῖν;
38 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖσ· πόσουσ ἄρτουσ ἔχετε; ὑπάγετε ἴδετε. καὶ γνόντεσ λέγουσιν· πέντε, καὶ δύο ἰχθύασ.
39 καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖσ ἀνακλῖναι πάντασ συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ.
40 καὶ ἀνέπεσαν πρασιαὶ πρασιαί, κατὰ ἑκατὸν καὶ κατὰ πεντήκοντα.
41 καὶ λαβὼν τοὺσ πέντε ἄρτουσ καὶ τοὺσ δύο ἰχθύασ ἀναβλέψασ εἰσ τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν, καὶ κατέκλασεν τοὺσ ἄρτουσ καὶ ἐδίδου τοῖσ

---

33. κ. προηλθ. αυτουσ: add και συνηλθον προσ αυτον 34. ειδεν: add ο ιησουσ | επ αυτοισ 35. γενομενησ | προσελθ. αυτω | λεγουσιν 36. τι φαγωσιν: αρτουσ· τι γαρ φαγωσιν ουκ εχουσιν 37. διακο. δηναρ. | δωμεν 38. και ιδετε 40. ανεπεσον | κατα bis: ανα

34—44 Mt 14, 14—21. (9, 36.) Lc 9, 11—17. Io 6, 5—13. **35 ss.** 8, 1 ss.

μαθηταῖσ ἵνα παρατιθῶσιν αὐτοῖσ, καὶ τοὺσ
δύο ἰχθύασ ἐμέρισεν πᾶσιν. 42 καὶ ἔφαγον
πάντεσ καὶ ἐχορτάσθησαν· 43 καὶ ἦραν
κλασμάτων δώδεκα κοφίνων πληρώματα,
καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. 44 καὶ ἦσαν οἱ φα-
γόντεσ τοὺσ ἄρτουσ πεντακισχίλιοι ἄνδρεσ.
45 [65,6] Καὶ εὐθὺσ ἠνάγκασεν τοὺσ μαθη-
τὰσ αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰσ τὸ πλοῖον καὶ προάγειν
εἰσ τὸ πέραν πρὸσ Βηθσαϊδάν, ἕωσ αὐτὸσ
ἀπολύει τὸν ὄχλον. 46 [66,2] καὶ ἀποταξά-
μενοσ αὐτοῖσ ἀπῆλθεν εἰσ τὸ ὄροσ προσ-
εύξασθαι. 47 [67,1] καὶ ὀψίασ γενομένησ ἦν
τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆσ θαλάσσησ, καὶ
αὐτὸσ μόνοσ ἐπὶ τῆσ γῆσ. 48 καὶ ἰδὼν
αὐτοὺσ βασανιζομένουσ ἐν τῷ ἐλαύνειν, ἦν
γὰρ ὁ ἄνεμοσ ἐναντίοσ αὐτοῖσ, περὶ τετάρ-
την φυλακὴν τῆσ νυκτὸσ ἔρχεται πρὸσ
αὐτοὺσ περιπατῶν ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ. καὶ
ἤθελεν παρελθεῖν αὐτούσ· 49 οἱ δὲ ἰδόντεσ
αὐτὸν ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ περιπατοῦντα
ἔδοξαν ὅτι φάντασμά ἐστιν, καὶ ἀνέκραξαν·
50 πάντεσ γὰρ αὐτὸν εἶδαν καὶ ἐταράχθη
σαν. ὁ δὲ εὐθὺσ ἐλάλησεν μετ᾽ αὐτῶν, καὶ
λέγει αὐτοῖσ· θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι, μὴ φο-
βεῖσθε. 51 [68,6] καὶ ἀνέβη πρὸσ αὐτοὺσ
εἰσ τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμοσ· καὶ
λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖσ ἐξίσταντο.

41. τοισ μαθ. αυτου | παραθωσιν 43. κλασματων δωδ. κοφινουσ πληρεισ 44. ωσει πενταχ. 45. ευθεωσ | απολυση 48. και ειδεν et και περι 49. περιπ. επι τ. θαλασσ. | οτι φαντ. εστ.: φαντασμα ειναι 50. ειδον | ο δε eic: και ευθεωσ 51. εξισταντο: add και εθαυμαζον

45—52 Mt 14, 22—33. Io 6, 15—21.

52 ου γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖσ ἄρτοισ, ἀλλ'
ἦν αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη.
53 [69,2] Καὶ διαπεράσαντεσ ἐπὶ τὴν γῆν
ἦλθον εἰσ Γεννησαρὲτ καὶ προσωρμίσθησαν.
54 καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου
εὐθὺσ ἐπιγνόντεσ αὐτὸν 55 περιέδραμον
ὅλην τὴν χώραν ἐκείνην καὶ ἤρξαντο ἐπὶ
τοῖσ κραβάττοισ τοὺσ κακῶσ ἔχοντασ περι-
φέρειν, ὅπου ἤκουον ὅτι ἐστίν. 56 καὶ ὅπου
ἐὰν εἰσεπορεύετο εἰσ κώμασ ἢ εἰσ πόλεισ ἢ
εἰσ ἀγρούσ, ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ ἐτίθεσαν τοὺσ
ἀσθενοῦντασ, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν
τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἅψωνται·
καὶ ὅσοι ἂν ἥψαντο αὐτοῦ ἐσώζοντο.

VII.

De lotione manuum, traditionis abusu veraque contaminatione. Mulier Syra Phoenissa. Auribus et lingua captus.

1 [70,10] Καὶ συνάγονται πρὸσ αὐτὸν οἱ
Φαρισαῖοι καί τινεσ τῶν γραμματέων ἐλθόν-
τεσ ἀπὸ Ἱεροσολύμων. 2 καὶ ἰδόντεσ τινὰσ
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὅτι κοιναῖσ χερσίν,
τοῦτ' ἔστιν ἀνίπτοισ, ἐσθίουσιν τοὺσ ἄρ-
τουσ, — 3 οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντεσ
οἱ Ἰουδαῖοι ἐὰν μὴ πυκνὰ νίψωνται τὰσ

---

52. αλλ ην: ην γαρ | η καρδ. αυτων 53. διαπερ. ηλθον επι την γην γενησαρετ 54. ευθεωσ 55. περιδραμοντεσ omisso και sq | περιχωρον | κραββατοισ | οτι εκει εστιν 56. οπου αν | om εισ sec et tert | ετιθουν | ηπτοντο
VII. 2. εσθιοντασ omisso οτι | τ. αρτουσ: add εμεμψαντο 3. πυκνα: πυγμη

53—56 Mt 14, 34—36.
VII. 1—16 Mt 15, 1—11.

χεῖρασ οὐκ ἐσθίουσιν, κρατοῦντεσ τὴν πα-
ράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, 4 καὶ ἀπὸ ἀγο-
ρᾶσ ἐὰν μὴ βαπτίσωνται οὐκ ἐσθίουσιν,
καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν ἃ παρέλαβον κρατεῖν,
βαπτισμοὺσ ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλ-
κίων — 5 [71,6] καὶ ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ
Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖσ· διατί οὐ
περιπατοῦσιν οἱ μαθηταί σου κατὰ τὴν
παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ κοιναῖσ
χερσὶν ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον; 6 ὁ δὲ εἶπεν
αὐτοῖσ· καλῶσ ἐπροφήτευσεν Ἡσαΐασ περὶ
ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡσ γέγραπται ὅτι
οὗτοσ ὁ λαὸσ τοῖσ χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ
καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ·
7 μάτην δὲ σέβονταί με διδάσκοντεσ διδα-
σκαλίασ ἐντάλματα ἀνθρώπων. 8 ἀφέντεσ
τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ κρατεῖτε τὴν παρά-
δοσιν τῶν ἀνθρώπων. 9 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ·
καλῶσ ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα
τὴν παράδοσιν ὑμῶν τηρήσητε. 10 Μωϋσῆσ
γὰρ εἶπεν· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν
μητέρα σου, καί· ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ
μητέρα θανάτῳ τελευτάτω. 11 ὑμεῖσ δὲ
λέγετε· ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωποσ τῷ πατρὶ ἢ
τῇ μητρί· κορβᾶν, ὅ ἐστιν δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ

4. απ αγορασ | χαλκιων: add και κλινων 5. και pri: επειτα | οι μαθ. σου ου περιπατ. | κοιναισ: ανιπτοισ 6. ο δε: add αποκριθεισ | οτι καλωσ | προεφητευσεν | om οτι ante ουτοσ 8. αφεντ. γαρ | ανθρωπων: add βαπτισμουσ ξεστων και ποτηριων και αλλα παρομοια τοιαυτα πολλα ποιειτε 10. μωσησ

6 s. Es 29, 13. 10 Ex 20, 12. 21, 16.

ἐμοῦ ὠφεληθῇσ, 12 οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν
οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί,
13 ἀκυροῦντεσ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ πα-
ραδόσει ὑμῶν ᾗ παρεδώκατε. καὶ παρόμοια
τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. 14 καὶ προσκα-
λεσάμενοσ πάλιν τὸν ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖσ·
ἀκούσατέ μου πάντεσ καὶ σύνετε. 15 οὐδέν
ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον
εἰσ αὐτὸν ὃ δύναται κοινῶσαι αὐτόν· ἀλλὰ
τὰ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενά ἐστιν
τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον. 17 [72,6] Καὶ
ὅτε εἰσῆλθεν εἰσ τὸν οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου,
ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν
παραβολήν. 18 καὶ λέγει αὐτοῖσ· οὕτωσ
καὶ ὑμεῖσ ἀσύνετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι
πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰσ τὸν
ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι, 19 ὅτι
οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰσ τὴν καρδίαν,
ἀλλ᾽ εἰσ τὴν κοιλίαν, καὶ εἰσ τὸν ἀφεδρῶνα
ἐκπορεύεται, καθαρίζων πάντα τὰ βρώματα;
20 ἔλεγεν δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκ-
πορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.
21 ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆσ καρδίασ τῶν ἀνθρώ-
πων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύον-
ται, πορνεῖαι, κλοπαί, φόνοι, 22 μοιχεῖαι,
πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλοσ, ἀσέλγεια,

---

12. και ουκετι | τ. πατρι αυτου η τ. μητρ. αυτου
14. παλιν: παντα | ακουετε | συνιετε 15. αυτ. κοιν. |
τα εκπορ. απ αυτου | εστ. τα: praem εκεινα 16. ει
τισ εχει ωτα ακουειν ακουετω 17. om του | περι
τησ παραβολησ 19. καθαριζον 21. μοιχειαι πορν.
φονοι[22] κλοπαι

17—23 Mt 15, 12—20.

ὀφθαλμὸσ πονηρόσ, βλασφημία, ὑπερηφανία,
ἀφροσύνη· 23 πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ
ἔσωθεν ἐκπορεύεται καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.
24 Ἐκεῖθεν δὲ ἀναστὰσ ἀπῆλθεν εἰσ τὰ
ὅρια Τύρου. καὶ εἰσελθὼν εἰσ οἰκίαν οὐδένα
ἠθέλησεν γνῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνάσθη λαθεῖν·
25 ἀλλὰ εὐθὺσ ἀκούσασα γυνὴ περὶ αὐτοῦ,
ἧσ εἶχεν τὸ θυγάτριον αὐτῆσ πνεῦμα ἀκά-
θαρτον, εἰσελθοῦσα προσέπεσεν πρὸσ τοὺσ
πόδασ αὐτοῦ· 26 ἡ δὲ γυνὴ ἦν Ἑλληνίσ,
Συροφοινίκισσα τῷ γένει· [73,6] καὶ ἠρώτα
αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλῃ ἐκ τῆσ
θυγατρὸσ αὐτῆσ. 27 καὶ ἔλεγεν αὐτῇ·
ἄφεσ πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γάρ
ἐστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων
καὶ τοῖσ κυναρίοισ βαλεῖν. 28 ἡ δὲ ἀπε-
κρίθη καὶ λέγει αὐτῷ· ναί, κύριε· καὶ τὰ
κυνάρια ὑποκάτω τῆσ τραπέζησ ἐσθίουσιν
ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν παιδίων. 29 καὶ εἶπεν
αὐτῇ· διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὕπαγε, ἐξελή-
λυθεν ἐκ τῆσ θυγατρόσ σου τὸ δαιμόνιον.
30 καὶ ἀπελθοῦσα εἰσ τὸν οἶκον αὐτῆσ
εὗρεν τὸ παιδίον βεβλημένον ἐπὶ τὴν κλίνην
καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθόσ.

---

24. και εκειθ. αναστ. | μεθορια | τυρου: add και σιδωνοσ | εισ την οικιαν | ηθελεν | ηδυνηθη 25. αλλα etc: ακουσασα γαρ γυνη | ελθουσα 26. ην δε η γυνη | συροφοινισσα | εκβαλλη 27. κ. ελεγεν: ο δε ιησουσ ειπεν | καλον εστι | βαλειν τ. κυναρ. 28. και γαρ τα κυναρ. | εσθιει 29. το δαιμ. εκ τησ θυγατρ. σου 30. ευρε το δαιμ. εξεληλυθ. και την θυγατερα βεβλημενην επι τησ κλινησ

24–30 Mt 15, 21–28.

31 [74,10] Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων
Τύρου ἦλθεν διὰ Σιδῶνοσ εἰσ τὴν θάλασ-
σαν τῆσ Γαλιλαίασ ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων
Δεκαπόλεωσ. 32 καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν
καὶ μογιλάλον, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα
ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα. 33 καὶ ἀπολαβό-
μενοσ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν
ἔβαλεν τοὺσ δακτύλουσ εἰσ τὰ ὦτα αὐτοῦ
καὶ πτύσασ ἥψατο τῆσ γλώσσησ αὐτοῦ,
34 καὶ ἀναβλέψασ εἰσ τὸν οὐρανὸν ἐστέναξεν,
καὶ λέγει αὐτῷ· ἐφφαθά, ὅ ἐστιν δια-
νοίχθητι. 35 καὶ ἠνοίγησαν αὐτοῦ αἱ
ἀκοαί, καὶ εὐθὺσ ἐλύθη ὁ δεσμὸσ τῆσ γλώσ-
σησ αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶσ. 36 καὶ
διεστείλατο αὐτοῖσ ἵνα μηδενὶ λέγωσιν·
[75,8] ὅσον δὲ αὐτοῖσ διεστέλλετο, αὐτοὶ μᾶλ-
λον περισσότερον ἐκήρυσσον. 37 καὶ ὑπερ-
περισσῶσ ἐξεπλήσσοντο λέγοντεσ· [76,6] καλῶσ
πάντα πεποίηκεν, καὶ τοὺσ κωφοὺσ ποιεῖ
ἀκούειν καὶ ἀλάλουσ λαλεῖν.

VIII.

Cibat quattuor milia. Signum caeleste recusat.
Fermentum Pharisaeorum. Caecus Bethsaidae.
Iudicia de Christo. Imminens Christi mors.
Veri discipuli verae vitae compotes.

1 Ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ πάλιν πολ-
λοῦ ὄχλου ὄντοσ καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγω-

31. τυρου και σιδωνοσ ηλθε | εισ: προσ 32. κωφον μογιλαλ. 33. κατ ιδι. απο του οχλ. | τουσ δακτ. αυτου 35. και ευθεωσ διηνοιχθησαν | ευθυσ: om 36. λεγωσιν: ειπωσιν | αυτοσ αυτοισ | αυτοι: om 37. και τουσ αλαλ.
VIII. 1. παλιν πολλ.: παμπολλου

31 Mt 15, 29. 37 Mt 15, 30 s.
VIII 1—9 Mt 15, 32—39.

σιν, προσκαλεσάμενοσ τοὺσ μαθητὰσ λέγει
αὐτοῖσ· 2 σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον,
ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖσ προσμένουσίν μοι καὶ
οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν. 3 καὶ ἐὰν ἀπο-
λύσω αὐτοὺσ νήστισ εἰσ οἶκον αὐτῶν, ἐκ-
λυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· καί τινεσ αὐτῶν
ἀπὸ μακρόθεν ἥκασιν. 4 καὶ ἀπεκρίθησαν
αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι πόθεν τούτουσ
δυνήσεταί τισ ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ'
ἐρημίασ; 5 καὶ ἠρώτα αὐτούσ· πόσουσ
ἔχετε ἄρτουσ; οἱ δὲ εἶπαν· ἑπτά. 6 καὶ
παραγγέλλει τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆσ γῆσ·
καὶ λαβὼν τοὺσ ἑπτὰ ἄρτουσ εὐχαριστήσασ
ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ
ἵνα παρατιθῶσιν· καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ.
7 καὶ εἶχαν ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλογήσασ
αὐτὰ παρέθηκεν. 8 καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορ-
τάσθησαν, καὶ ἦραν περισσεύματα κλασμά-
των ἑπτὰ σπυρίδασ. 9 ἦσαν δὲ ὡσ τετρα-
κισχίλιοι· καὶ ἀπέλυσεν αὐτούσ.
10 Καὶ εὐθὺσ ἐμβὰσ εἰσ τὸ πλοῖον μετὰ
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἦλθεν εἰσ τὰ μέρη
Δαλμανουθά. 11 77,4 καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρι-
σαῖοι καὶ ἤρξαντο συνζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦν-
τεσ παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ

---

1. προσκαλ. ο ιησουσ τ. μαθ. αυτου 2. ημερασ τρεισ 3. νηστεισ | και τιν.: τιν. γαρ | απο: om | ς^e ηκουσιν 4. om οτι 5. επηρωτα | ειπον 6. παρηγγειλε | παραθωσι 7. ειχον | αυτα: om | παρεθηκεν: ειπε παραθειναι και αυτα 8. και εφ.: εφ. δε 9. ησαν δε: add οι φαγοντεσ 10. ευθεωσ 11. συζητειν

---

10 Mt 15, 39. 11—13 Mt 16, 1—4.

πειράζοντεσ αὐτόν. 12 [78,6] καὶ ἀναστενάξασ
τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει· τί ἡ γενεὰ αὕτη
ζητεῖ σημεῖον; ἀμὴν λέγω ὑμῖν εἰ δοθήσεται
τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. 13 καὶ ἀφεὶσ
αὐτοὺσ πάλιν ἐμβὰσ ἀπῆλθεν εἰσ τὸ πέραν.
14 Καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτουσ, καὶ εἰ
μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ᾽ ἑαυτῶν ἐν
τῷ πλοίῳ. 15 [79,2] καὶ διεστέλλετο αὐτοῖσ
λέγων· ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆσ ζύμησ
τῶν Φαρισαίων καὶ τῆσ ζύμησ Ἡρώδου.
16 [80,6] καὶ διελογίζοντο πρὸσ ἀλλήλουσ ὅτι
ἄρτουσ οὐκ ἔχομεν. 17 καὶ γνοὺσ λέγει
αὐτοῖσ· τί διαλογίζεσθε ὅτι ἄρτουσ οὐκ
ἔχετε; οὔπω νοεῖτε οὐδὲ συνίετε; πεπωρω-
μένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; 18 ὀφθαλ-
μοὺσ ἔχοντεσ οὐ βλέπετε, καὶ ὦτα ἔχοντεσ
οὐκ ἀκούετε, καὶ οὐ μνημονεύετε, 19 ὅτε
τοὺσ πέντε ἄρτουσ ἔκλασα εἰσ τοὺσ πεντα-
κισχιλίουσ, καὶ πόσουσ κοφίνουσ κλασμάτων
πλήρεισ ἤρατε; λέγουσιν αὐτῷ· δώδεκα.
20 ὅτε καὶ τοὺσ ἑπτὰ εἰσ τοὺσ τετρα-
κισχιλίουσ, πόσων σπυρίδων πληρώματα
κλασμάτων ἤρατε; καὶ λέγουσιν· ἑπτά.
21 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· οὔπω συνίετε; |

12. σημει. επιζητει 13. εμβασ παλιν εισ το πλοιον
16. πρ. αλληλουσ: add λεγοντεσ 17. κ. γνουσ: add
ο ιησουσ | ετι πεπωρωμ. 18. βλεπετε; - ακουετε, και -
μνημονευετε; οτε 19. om και ante ποσουσ | κοφ
πληρεισ κλασμ. 20. οτε και: οτε δε | κ. λεγουσιν
οι δε ειπον 21. ουπω: πωσ ου

14-21 Mt 16, 5—12. Lc 12, 1.

22 [81,10] Καὶ ἔρχονται εἰσ Βηθσαϊδάν.
καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλόν, καὶ παρακα-
λοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἅψηται. 23 καὶ
ἐπιλαβόμενοσ τῆσ χειρὸσ τοῦ τυφλοῦ ἐξή-
νεγκεν αὐτὸν ἔξω τῆσ κώμησ, καὶ πτύσασ
εἰσ τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶσ τὰσ χεῖρασ
αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ τι βλέπει. 24 καὶ
ἀναβλέψασ ἔλεγεν· βλέπω τοὺσ ἀνθρώπουσ,
ὅτι ὡσ δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντασ. 25 εἶτα
πάλιν ἐπέθηκεν τὰσ χεῖρασ ἐπὶ τοὺσ
ὀφθαλμοὺσ αὐτοῦ, καὶ διέβλεψεν καὶ ἀπε-
κατέστη, καὶ ἐνέβλεπεν δηλαυγῶσ ἅπαντα.
26 καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰσ οἶκον αὐτοῦ
λέγων· μὴ εἰσ τὴν κώμην εἰσέλθησ.

27 [82,1] Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦσ καὶ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ εἰσ τὰσ κώμασ Καισαρίασ
τῆσ Φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα
τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ λέγων αὐτοῖσ· τίνα
με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι; 28 οἱ δὲ
εἶπαν αὐτῷ λέγοντεσ ὅτι Ἰωάννην τὸν
βαπτιστήν, καὶ ἄλλοι Ἡλείαν, ἄλλοι δὲ ὅτι
εἷσ τῶν προφητῶν. 29 καὶ αὐτὸσ ἐπηρώτα
αὐτούσ· ὑμεῖσ δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;
ἀποκριθεὶσ ὁ Πέτροσ λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ
Χριστόσ. 30 [83,2] καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖσ ἵνα

22. ερχεται 23. εξηγαγεν 24. οτι ωσ: ς^e 1633 ωσ δενδρα περιπατουντασ 25. κ. διεβλεψεν: και εποιησεν αυτον αναβλεψαι | και ενεβλεψεν | τηλαυγωσ | απαντασ 26. τον οικον | μηδε εισ την κωμην εισελθησ μηδε ειπησ τινι εν τη κωμη 27. καισαρειασ 28. ειπαν: απεκριθησαν | om αυτω λεγοντεσ | om οι pri | ηλιαν | οτι εισ: ενα 29. επηρ. αυτουσ: λεγει αυτοισ | αποκριθ. δε

27—30 Mt 16, 13—20. Lc 9, 18—21.

μηδενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ. **31** Καὶ ἤρξατο
διδάσκειν αὐτοὺσ ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀν-
θρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι
ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν γραμματέων
καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ μετὰ τρεῖσ ἡμέρασ
ἀναστῆναι. **32** καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον
ἐλάλει. 84,6 καὶ προσλαβόμενοσ ὁ Πέτροσ
αὐτὸν ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. **33** ὁ δὲ
ἐπιστραφεὶσ καὶ ἰδὼν τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ
ἐπετίμησεν Πέτρῳ καὶ λέγει· ὕπαγε ὀπίσω
μου, σατανᾶ, ὅτι οὐ φρονεῖσ τὰ τοῦ θεοῦ
ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

34 85,2 Καὶ προσκαλεσάμενοσ τὸν ὄχλον
σὺν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖσ·
ὅστισ θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνη-
σάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ,
καὶ ἀκολουθείτω μοι. **35** ὃσ γὰρ ἐὰν θέλῃ
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν·
ὃσ δ᾽ ἂν ἀπολέσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν
ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, σώσει αὐτήν.
36 τί γὰρ ὠφελεῖ ἄνθρωπον κερδῆσαι τὸν
κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῆναι τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ; **37** τί γὰρ δοῖ ἄνθρωποσ ἀντάλλαγμα
τῆσ ψυχῆσ αὐτοῦ; **38** 86,2 ὃσ. γὰρ ἐὰν

---

31. υπο: απο | om των ante αρχιερ. et ante γραμμ. 32. αυτον: ante ο πετρ. pon 33. τω πετρω | και λεγει: λεγων 34. ακολουθ.: ελθειν 35. οσ γαρ αν | απολεση | ουτοσ σωσ. αυτ. 36. ωφελησει | εαν κερδηση, item και ζημιωθη 37. η τι δωσει ανθρ. 38. γαρ αν

31—33 Mt 16, 21—23. Lc 9, 22. **34—38** Mt 16, 24—27. Lc 9, 23—26. **35** Mt 10, 39. Lc 17, 33. **38** Mt 10, 33. Lc 12, 9.

ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺσ ἐμοὺσ λόγουσ ἐν
τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ,
καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται
αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸσ
αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων.
IX. 1 [87,2] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· ἀμὴν λέγω
ὑμῖν ὅτι εἰσίν τινεσ ὧδε τῶν ἑστηκότων
οἵτινεσ οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕωσ ἂν
ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν
ἐν δυνάμει.

IX.

Transfiguratio Christi. De Iohanne altero Elia. Sanatio lunatici apostolorumque diffidentia. Messiae moriendum esse. Discipulorum ambitio. Cavenda offensio. Salitura ignis.

2 Καὶ μετὰ ἡμέρασ ἓξ παραλαμβάνει ὁ
Ἰησοῦσ τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ
τὸν Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺσ εἰσ ὄροσ
ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνουσ, καὶ μετεμορφώθη
ἔμπροσθεν αὐτῶν, 3 καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ
ἐγένετο στίλβοντα λευκὰ λίαν, οἷα γναφεὺσ
ἐπὶ τῆσ γῆσ οὐ δύναται οὕτωσ λευκᾶναι.
4 καὶ ὤφθη αὐτοῖσ Ἡλείασ σὺν Μωϋσεῖ,
καὶ ἦσαν συνλαλοῦντεσ τῷ Ἰησοῦ. 5 καὶ
ἀποκριθεὶσ ὁ Πέτροσ λέγει τῷ Ἰησοῦ·
ῥαββεί, καλόν ἐστιν ἡμᾶσ ὧδε εἶναι, καὶ
ποιήσωμεν τρεῖσ σκηνάσ, σοὶ μίαν καὶ
Μωϋσεῖ μίαν καὶ Ἡλείᾳ μίαν. 6 οὐ γὰρ

IX. 1. 1. τιν. των ωδε εστηκοτ. 2. μεθ ημερ. 3. εγενοντο | λιαν: add ωσ χιων | om ουτωσ 4. ηλιασ | μωσει | συλλαλουντ. 5. ραββι | σκηνασ τρεισ | μωσει

IX. 1 Mt 16, 28. Lc 9, 27. 2—8 Mt 17, 1—8. Lc 9, 28—36.

ᾔδει τί ἀποκριθῇ· ἔκφοβοι γὰρ ἐγένοντο.
7 καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖσ,
καὶ ἐγένετο φωνὴ ἐκ τῆσ νεφέλησ· οὗτόσ
ἐστιν ὁ υἱόσ μου ὁ ἀγαπητόσ, ἀκούετε
αὐτοῦ. 8 καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι οὐκέτι
οὐδένα εἶδον ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ'
ἑαυτῶν. 9 Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἀπὸ
τοῦ ὄρουσ, διεστείλατο αὐτοῖσ ἵνα μηδενὶ ἃ
εἶδον διηγήσωνται, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸσ τοῦ
ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. 10 [88,10] καὶ
τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸσ ἑαυτοὺσ συνζη-
τοῦντεσ τί ἐστιν τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.
11 [89,6] καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντεσ· ὅτι
λέγουσιν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖσ
ὅτι Ἠλείαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; 12 ὁ δὲ ἔφη
αὐτοῖσ· Ἠλείασ ἐλθὼν πρῶτον ἀποκαθιστάνει
πάντα. καὶ πῶσ γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου; ἵνα πολλὰ πάθῃ καὶ ἐξου-
θενωθῇ. 13 ἀλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ Ἠλείασ
ἐλήλυθεν, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἤθελον,
καθὼσ γέγραπται ἐπ' αὐτόν.
14 [90,10] Καὶ ἐλθόντεσ πρὸσ τοὺσ μαθη-
τὰσ εἶδον ὄχλον πολὺν περὶ αὐτοὺσ καὶ

---

6. αποκριθη: λαληση | ησαν γαρ εκφοβοι 7. ηλθε φωνη | νεφελησ: add λεγουσα | αυτου ακουετε 9. καταβαιν. δε | διηγησωντ. α ειδον 10. συζητ. 11. om οι φαρισ. και | ηλιαν 12. εφη: αποκριθεισ ειπεν | ηλιασ μεν | αποκαθιστα | ανθρωπου, ινα — εξουδενωθη. 13. ηθελησαν 14. ελθων ει ειδεν

---

7 2 Pet. 1. 17. 9—13 Mt 17, 9—12. 9 Lc 9, 36 s. 11 Mal 4, 4. (3. 22.) 14—29 Mt 17, 14—21. Lc 9 37—42.

γραμματεῖσ συνζητοῦντασ πρὸσ αὐτούσ.
15 καὶ εὐθὺσ πᾶσ ὁ ὄχλοσ ἰδόντεσ αὐτὸν ἐξε-
θαμβήθησαν, καὶ προστρέχοντεσ ἠσπάζοντο
αὐτόν. **16** καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούσ· τί
συνζητεῖτε πρὸσ αὐτούσ; **17** [91,2] καὶ ἀπε-
κρίθη αὐτῷ εἷσ ἐκ τοῦ ὄχλου· διδάσκαλε,
ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρόσ σε, ἔχοντα πνεῦμα
ἄλαλον, **18** καὶ ὅπου ἐὰν αὐτὸν καταλάβῃ
ῥήσσει, καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺσ ὀδόν-
τασ καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπα τοῖσ μαθηταῖσ
σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσιν, καὶ οὐκ ἴσχυσαν.
19 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ αὐτοῖσ λέγει· ὦ γενεὰ
ἄπιστοσ, ἕωσ πότε πρὸσ ὑμᾶσ ἔσομαι; ἕωσ
πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρόσ
με. **20** καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸσ αὐτόν.
καὶ ἰδὼν αὐτόν, τὸ πνεῦμα εὐθὺσ συν-
εσπάραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆσ γῆσ
ἐκυλίετο ἀφρίζων. **21** καὶ ἐπηρώτησεν τὸν
πατέρα αὐτοῦ· πόσοσ χρόνοσ ἐστὶν ὡσ
τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπεν· ἐκ παι-
διόθεν· **22** καὶ πολλάκισ καὶ εἰσ πῦρ αὐτὸν
ἔβαλεν καὶ εἰσ ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν·
ἀλλὰ εἴ τι δύνῃ, βοήθησον ἡμῖν σπλαγ-
χνισθεὶσ ἐφ' ἡμᾶσ. **23** ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν
αὐτῷ τὸ εἰ δύνῃ; πάντα δυνατὰ τῷ
πιστεύοντι. **24** εὐθὺσ κράξασ ὁ πατὴρ τοῦ

---

14. συζητ. | πρ. αυτ.: αυτοισ 15. ευθεωσ | ιδὼν et εξεθαμβηθη 16. αυτουσ: τουσ γραμματεισ 17. και αποκριθεισ εισ εκ τ. οχλ. ειπεν 18. οπου αν | ρησσει αυτον | τουσ οδοντ. αυτου | ειπον 19. αυτοισ: αυτω 20. ευθεωσ idque ante το πνευμ. | εσπαραξεν 21. om εκ 22: αυτον: post πολλακισ | αλλ | δυνασαι 23. ει δυνασαι πιστευσαι 24. και ευθεωσ

παιδίου ἔλεγεν· πιστεύω· βοήθει μου τῇ
ἀπιστίᾳ. 25 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦσ ὅτι ἐπι-
συντρέχει ὁ ὄχλοσ, ἐπετίμησεν τῷ πνεύματι
τῷ ἀκαθάρτῳ λέγων αὐτῷ· τὸ ἄλαλον καὶ
κωφὸν πνεῦμα, ἐγὼ ἐπιτάσσω σοι, ἔξελθε
ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃσ εἰσ αὐτόν.
26 καὶ κράξασ καὶ πολλὰ σπαράξασ ἐξῆλθεν
καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρόσ, ὥστε τοὺσ πολ-
λοὺσ λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. 27 ὁ δὲ Ἰησοῦσ
κρατήσασ τῆσ χειρὸσ αὐτοῦ ἤγειρεν αὐτόν,
καὶ ἀνέστη. 28 [92,10] καὶ εἰσελθόντοσ αὐτοῦ
εἰσ οἶκον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κατ' ἰδίαν
ἐπηρώτων αὐτόν· ὅτι ἡμεῖσ οὐκ ἠδυνήθημεν
ἐκβαλεῖν αὐτό; 29 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· τοῦτο
τὸ γένοσ ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν εἰ μὴ
ἐν προσευχῇ.

30 [93,2] Κἀκεῖθεν ἐξελθόντεσ παρεπορεύοντο
διὰ τῆσ Γαλιλαίασ, καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τισ
γνοῖ· 31 ἐδίδασκεν γὰρ τοὺσ μαθητὰσ
αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ ὅτι ὁ υἱὸσ τοῦ
ἀνθρώπου παραδίδοται εἰσ χεῖρασ ἀνθρώπων,
καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ ἀποκτανθεὶσ
μετὰ τρεῖσ ἡμέρασ ἀναστήσεται. 32 οἱ δὲ
ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν
ἐπερωτῆσαι.

---

24. μετα δακρυων ελεγε· πιστευω κυριε 25. om ο ante οχλοσ | το πνευμα το αλαλον και κωφον | σοι επιτασσω 26. κραξαν et σπαραξαν αυτον | om τουσ 27. τησ χειρ. αυτου: αυτον τησ χειρ. 28. και εισελθοντα αυτον | επηρωτ. αυτ. κατ ιδιαν 29. εν προσευχη: add και νηστεια 30. και εκειθεν | γνω 31. μετα τρ. ημ.: τη τριτη ημερα

30—32 Mt 17, 22 s. Lc 9, 43—45.

33 [94,10] Καὶ ἦλθον εἰσ Καφαρναούμ.
καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενοσ ἐπηρώτα αὐτούσ
τί ἐν τῇ ὁδῷ διελογίζεσθε; 34 [95,2] οἱ δὲ
ἐσιώπων· πρὸσ ἀλλήλουσ γὰρ διελέχθησαν
ἐν τῇ ὁδῷ τίσ μείζων. 35 καὶ καθίσασ
ἐφώνησεν τοὺσ δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖσ·
εἴ τισ θέλει πρῶτοσ εἶναι, ἔσται πάντων
ἔσχατοσ καὶ πάντων διάκονοσ. 36 καὶ λα-
βὼν παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν,
καὶ ἐναγκαλισάμενοσ αὐτὸ εἶπεν αὐτοῖσ
37 ὃσ ἂν ἓν τῶν παιδίων τούτων δέξηται
ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· [96,1] καὶ
ὃσ ἂν ἐμὲ δέχηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται ἀλλὰ
τὸν ἀποστείλαντά με. 38 [97,8] Ἔφη αὐτῷ
ὁ Ἰωάννησ· διδάσκαλε, εἴδομέν τινα ἐν
τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, ὃσ
οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν, καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν,
ὅτι οὐκ ἠκολούθει ἡμῖν. 39 ὁ δὲ Ἰησοῦσ
εἶπεν· μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶσ γάρ ἐστιν
ὃσ ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου
καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαί με· 40 ὃσ
γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν
ἐστίν. 41 [98,6] ὃσ γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶσ
ποτήριον ὕδατοσ ἐν ὀνόματί μου, ὅτι

---

33. ηλθεν | καπερναουμ | προσ εαυτουσ διελογιζεσθε 37. οσ εαν εν των τοιουτ. παιδι. | και οσ εαν | δεξηται 38. εφη: απεκριθη δε | ο ιωαννησ: add λεγων | εν τω: ς (non ς^e) om εν | εκωλυσαμεν | οτι ουκ ακολουθει 40. ς (non ς^e) υμων υπ. υμων 41. εν τω ονοματι | οτι sec: om

---

33—37 Mt 18, 1—5. Lc 9, 46—48. **35** 10, 43. **37** Mt 10, 40. Io 13, 20. **38—40** Lc 9, 49 s. **41** Mt 10, 42.

Χριστοῦ ἐστέ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ
ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ. **42** 99,2 Καὶ
ὃς ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων
τῶν πιστευόντων, καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον
εἰ περίκειται μύλος ὀνικὸς περὶ τὸν τράχη-
λον αὐτοῦ καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν.
43 100,6 καὶ ἐὰν σκανδαλίσῃ σε ἡ χείρ σου,
ἀπόκοψον αὐτήν· καλόν ἐστίν σε κυλλὸν
εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωήν, ἢ τὰς δύο χεῖρας
ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ
πῦρ τὸ ἄσβεστον. **45** καὶ ἐὰν ὁ πούς σου
σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλόν
ἐστίν σε εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλόν, ἢ
τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν
γέενναν. **47** καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκαν-
δαλίζῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλόν σε ἐστὶν
μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι
εἰς τὴν γέενναν, **48** ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν
οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.
49 πᾶς γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται. **50** 102,2 καλὸν
τὸ ἅλα· ἐὰν δὲ τὸ ἅλα ἄναλον γένηται, ἐν

42. om τουτων | πιστευοντων εις εμε | λιθος μυλικος 43. σκανδαλιζη | καλ. σοι εστι | εις τ. ζω. εισελθ. 44. οπου ο σκωληξ αυτων ου τελευτα και το πυρ ου σβεννυται | καλ. εστι σοι | εις τ. γεενναν: add εις το πυρ το ασβεστον 46. οπου ο σκωληξ αυτων ου τελευτα και το πυρ ου σβεννυται 47. καλον σοι εστι | εις τ. γεενναν: add του πυρος 49. αλισθησεται: add και πασα θυσια αλι αλισθησεται

42—47 Mt 18, 6—9. **42** Lc 17, 2. **43** Mt 5, 30. **47** Mt 5, 29. **48** Es 66, 24. **49** Lev 2, 13. **50** Mt 5, 13. Lc 14, 34.

τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖσ ἅλα
καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοισ.

X.

De repudio. Infantes afferuntur. Iuvenis dives. De discipulorum praemiis. Proxima Christi mors. Filiorum Zebedaei ambitio coercetur. Bartimaeus.

1 103,6 Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰσ ἔρχεται εἰσ
τὰ ὅρια τῆσ Ἰουδαίασ καὶ πέραν τοῦ
Ἰορδάνου, καὶ συνπορεύονται πάλιν ὄχλοι
πρὸσ αὐτόν, καὶ ὥσ εἰώθει πάλιν ἐδίδασκεν
αὐτούσ. 2 καὶ προσελθόντεσ οἱ Φαρισαῖοι
ἐπηρώτων αὐτὸν εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα
ἀπολῦσαι, πειράζοντεσ αὐτόν. 3 ὁ δὲ ἀπο-
κριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· τί ὑμῖν ἐνετείλατο
Μωϋσῆσ; 4 οἱ δὲ εἶπαν· ἐπέτρεψεν Μωϋσῆσ
βιβλίον ἀποστασίου γράψαι καὶ ἀπολῦσαι.
5 ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· πρὸσ τὴν
σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν
ἐντολὴν ταύτην. 6 ἀπὸ δὲ ἀρχῆσ κτίσεωσ
ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούσ· 7 ἕνεκεν
τούτου καταλείψει ἄνθρωποσ τὸν πατέρα
αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, 8 καὶ ἔσονται
οἱ δύο εἰσ σάρκα μίαν, ὥστε οὐκέτι
εἰσὶν δύο ἀλλὰ μία σάρξ. 9 ὃ οὖν ὁ
θεὸσ συνέζευξεν, ἄνθρωποσ μὴ χωριζέτω.

50. το αλασ ter
X. 1. κακειθεν | και περαν: δια του περ. | συμπορ. 2. επηρωτησαν 3 et 4. μωσησ 4. ειπον | μωσησ επετρεψεν 5. και αποκριθεισ ο ιησουσ 6. επ. αυτουσ ο θεοσ 7. μητερ. αυτου: om αυτου, sed add και προσκολληθησεται προσ την γυναικα αυτου

X. 1—12 Mt 19, 1—9. 4 Deut 24, 1. Mt 5, 31
6 ss. Gen 1, 27. 2, 24.

10 [104,10] καὶ εἰσ τὴν οἰκίαν πάλιν οἱ
μαθηταὶ περὶ τούτου ἐπηρώτων αὐτόν.
11 [105,2] καὶ λέγει αὐτοῖσ· ὃσ ἂν ἀπολύσῃ
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην,
μοιχᾶται ἐπ᾽ αὐτήν· 12 καὶ ἐὰν αὐτὴ ἀπο-
λύσασα τὸν ἄνδρα αὐτῆσ γαμήσῃ ἄλλον
μοιχᾶται.

13 [106,2] Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία
ἵνα ἅψηται αὐτῶν· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμων
τοῖσ προσφέρουσιν. 14 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦσ
ἠγανάκτησεν καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ἄφετε τὰ
παιδία ἔρχεσθαι πρόσ με, μὴ κωλύετε αὐτά·
τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ. 15 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃσ ἂν μὴ
δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡσ παιδίον,
οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰσ αὐτήν. 16 καὶ ἐναγκα-
λισάμενοσ αὐτὰ κατευλόγει, τιθεὶσ τὰσ
χεῖρασ ἐπ᾽ αὐτά.

17 [107,1] Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰσ
ὁδόν, προσδραμὼν εἷσ καὶ γονυπετήσασ
αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν· διδάσκαλε ἀγαθέ,
τί ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;
18 ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ· τί με λέγεισ
ἀγαθόν; οὐδεὶσ ἀγαθὸσ εἰ μὴ εἷσ ὁ θεόσ.
19 τὰσ ἐντολὰσ οἶδασ· μὴ μοιχεύσῃσ, μὴ

10. εισ etc: εν τη οικια | οι μαθητ. αυτου | περι του αυτου | επηρωτησαν 11. οσ εαν 12. και εαν γυνη απολυσῃ τον ανδρα αυτ. και γαμηθη αλλω 14. και μη 15. οσ εαν 16. κ. εναγκ. αυτ. τιθεισ τασ χειρ. επ αυτα ηυλογει αυτα

11 Mt 5, 32. Lc 16, 18. **13—16** Mt 19, 13—15. Lc 18, 15—17. **17—27** Mt 19, 16—26. Lc 18, 18—27. 19 Ex 20, 12—16.

φονεύσησ, μὴ κλέψησ, μὴ ψευδομαρτυρήσησ,
τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου.
20 ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα πάντα
ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητόσ μου. **21** [108,2] ὁ δὲ
Ἰησοῦσ ἐμβλέψασ αὐτῷ ἠγάπησεν αὐτὸν
καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἕν σε ὑστερεῖ· ὕπαγε, ὅσα
ἔχεισ πώλησον καὶ δὸσ τοῖσ πτωχοῖσ, καὶ
ἕξεισ θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκο-
λούθει μοι. **22** [108,2] ὁ δὲ στυγνάσασ ἐπὶ
τῷ λόγῳ ἀπῆλθεν λυπούμενοσ· ἦν γὰρ ἔχων
κτήματα πολλά. **23** καὶ περιβλεψάμενοσ
ὁ Ἰησοῦσ λέγει τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· πῶσ
δυσκόλωσ οἱ τὰ χρήματα ἔχοντεσ εἰσ τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται. **24** οἱ
δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖσ λόγοισ
αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦσ πάλιν ἀποκριθεὶσ λέγει
αὐτοῖσ· τέκνα, πῶσ δύσκολόν ἐστιν εἰσ τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν· **25** εὐκοπώτε-
ρόν ἐστιν κάμηλον διὰ τῆσ τρυμαλιᾶσ τῆσ
ῥαφίδοσ διελθεῖν ἢ πλούσιον εἰσ τὴν βασι-
λείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. **26** οἱ δὲ περισ-
σῶσ ἐξεπλήσσοντο λέγοντεσ πρὸσ ἑαυτούσ·
καὶ τίσ δύναται σωθῆναι; **27** ἐμβλέψασ
αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ λέγει· παρὰ ἀνθρώποισ
ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ θεῷ· πάντα γὰρ
δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ.

---

19. om σου seo 20. εφη: αποκριθεισ ειπεν 21. εν σοι υστ. | ακολ. μοι: add αρασ τον σταυρον 24. δυσκ. εστιν: add τουσ πεποιθοτασ επι τοισ χρημασιν 27. εμβλεψ. δε | αλλ ου παρ. τω θεω | δυνατα εστι

28 Ἤρξατο λέγειν ὁ Πέτροσ αὐτῷ· ἰδοὺ
ἡμεῖσ ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήκαμέν
σοι. 29 [110,2] ἔφη ὁ Ἰησοῦσ· ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, οὐδείσ ἐστιν ὃσ ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ
ἀδελφοὺσ ἢ ἀδελφὰσ ἢ μητέρα ἢ πατέρα
ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺσ ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν
τοῦ εὐαγγελίου, 30 ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατοντα-
πλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ οἰκίασ
καὶ ἀδελφοὺσ καὶ ἀδελφὰσ καὶ μητέρασ
καὶ τέκνα καὶ ἀγροὺσ μετὰ διωγμῶν, καὶ
ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον
31 [111,2] πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι
καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι.

32 [112,2] Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνον-
τεσ εἰσ Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦν προάγων
αὐτοὺσ ὁ Ἰησοῦσ, καὶ ἐθαμβοῦντο, οἱ δὲ
ἀκολουθοῦντεσ ἐφοβοῦντο. καὶ παραλαβὼν
πάλιν τοὺσ δώδεκα ἤρξατο αὐτοῖσ λέγειν
τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν, 33 ὅτι ἰδοὺ
ἀναβαίνομεν εἰσ Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸσ
τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖσ ἀρχιε-
ρεῦσιν καὶ τοῖσ γραμματεῦσιν, καὶ κατα-
κρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ καὶ παραδώσουσιν
αὐτὸν τοῖσ ἔθνεσιν, 34 καὶ ἐμπαίξουσιν
αὐτῷ καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώ-

---

28. Και ηρξατο ο πετρ. λεγ. αυτω | ηκολουθησαμεν
29. εφη ο ιησ.: αποκριθεισ ο ιησ. ειπεν | η πατερ.
η μητερ. | η τεκνα: praem η γυναικα | ενεκεν sec:
om 32. οι δε ακ. εφ.: και ακολουθουντεσ εφοβουντο
34. και εμπτυσουσιν: post κ. μαστιγ. αυτ pon

28—31 Mt 19, 27—30. Lc 18, 28—30. **32—34**
Mt 20, 17—19. Lc 18. 31—33.

σουσιν αὐτὸν καὶ ἀποκτενοῦσιν, καὶ μετὰ
τρεῖσ ἡμέρασ ἀναστήσεται.
35 [113,6] Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκω-
βοσ καὶ Ἰωάννησ οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγον-
τεσ αὐτῷ· διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν
αἰτήσωμέν σε ποιήσῃσ ἡμῖν. 36 ὁ δὲ εἶπεν
αὐτοῖσ· τί θέλετέ με ποιήσω ὑμῖν; 37 οἱ
δὲ εἶπαν αὐτῷ· δὸσ ἡμῖν ἵνα εἷσ σου ἐκ
δεξιῶν καὶ εἷσ σου ἐξ ἀριστερῶν καθίσωμεν
ἐν τῇ δόξῃ σου. 38 ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν
αὐτοῖσ· οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν
τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, ἢ τὸ βάπτισμα
ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι; 39 οἱ δὲ
εἶπαν αὐτῷ· δυνάμεθα. ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν
αὐτοῖσ· τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε,
καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτι-
σθήσεσθε· 40 τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου
ἢ ἐξ εὐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι,
ἀλλ' οἷσ ἡτοίμασται.
41 [114,2] Καὶ ἀκούσαντεσ οἱ δέκα ἤρξαντο
ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου.
42 καὶ προσκαλεσάμενοσ αὐτοὺσ ὁ Ἰησοῦσ
λέγει αὐτοῖσ· οἴδατε, ὅτι οἱ δοκοῦντεσ
ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν
καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν
αὐτῶν. 43 οὐχ οὕτωσ δέ ἐστιν ἐν ὑμῖν·

34. κ. αποκτεν. αυτον | τη τριτη ημερα 35. om αυτω post λεγοντ. | σε: om 36. με ποιησω: ποιησαι με 37. ειπον | εκ δεξι. σου | αριστερ.: ευωνυμων 38. η το: και το 39. ειπον | το μεν ποτηρ. 40. η εξ: και εξ | ευωνυμων: add μου 42 ο δε ιησ. προσκαλεσ. αυτ. 43. εστιν: εσται

35—40 Mt 20, 20—25. 41—45 Mt 20, 24—28. Lc 22, 25—27.

ἀλλ᾽ ὃσ ἂν θέλῃ μέγασ γενέσθαι ἐν ὑμῖν,
ἔσται ὑμῶν διάκονοσ, 44 καὶ ὃσ ἂν θέλῃ
ὑμῶν γενέσθαι πρῶτοσ, ἔσται πάντων δοῦ-
λοσ. 45 [115,4] καὶ γὰρ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου
οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι
καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ
πολλῶν.
46 [116,2] Καὶ ἔρχονται εἰσ Ἱερειχώ. καὶ
ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ Ἱερειχὼ καὶ τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλου ἱκανοῦ ὁ υἱὸσ
Τιμαίου Βαρτιμαῖοσ, τυφλὸσ προσαίτησ,
ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδόν. 47 καὶ ἀκούσασ
ὅτι Ἰησοῦσ ὁ Ναζαρηνόσ ἐστιν, ἤρξατο
κράζειν καὶ λέγειν· υἱὲ Δαυεὶδ Ἰησοῦ,
ἐλέησόν με. 48 καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ
ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν·
υἱὲ Δαυείδ, ἐλέησόν με. 49 καὶ στὰσ ὁ
Ἰησοῦσ εἶπεν· φωνήσατε αὐτόν. καὶ φωνοῦ-
σιν τὸν τυφλὸν λέγοντεσ αὐτῷ· θάρσει, ἔγειρε,
φωνεῖ σε. 50 ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον
αὐτοῦ ἀναπηδήσασ ἦλθεν πρὸσ τὸν Ἰησοῦν.
51 καὶ ἀποκριθεὶσ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν·
τί σοι θέλεισ ποιήσω; ὁ δὲ τυφλὸσ εἶπεν
αὐτῷ· ῥαββουνί, ἵνα ἀναβλέψω. 52 ὁ δὲ
Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε, ἡ πίστισ σου

43. οσ εαν θελ. γενεσθ. μεγ. εν υμιν | διακο. υμων
46. εισ ιεριχω | om ο ante υιοσ | ο τυφλοσ | προσαι-
των idque post οδον 47. ναζωραιοσ | ο υιοσ δαβιδ
48. δαβιδ 49. ειπεν αυτον φωνηθηναι | εγειραι
50. αναπηδ.: αναστασ 51. κ. αποκρ. λεγει αυτω ο
ιησ. | τι θελ. ποιησω σοι | ραββονι

46—52 Mt 20, 29—34. Lc 18, 35—43.

σέσωκέν σε. καὶ εὐθὺσ ἀνέβλεψεν, καὶ
ἠκολούθει αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ.

XI.

Pulli adductio. Solemnis ingressio. Ficus. Templi purgatio. Potestas fidei. De baptismo Iohannis.

1 [117,2] Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰσ Ἱεροσό-
λυμα καὶ εἰσ Βηθανίαν πρὸσ τὸ ὄροσ τῶν
ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ
2 καὶ λέγει αὐτοῖσ· ὑπάγετε εἰσ τὴν κώμην
τὴν κατέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθὺσ εἰσπορευό-
μενοι εἰσ αὐτὴν εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον,
ἐφ' ὃν οὐδεὶσ ἀνθρώπων οὔπω κεκάθικεν·
λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε 3 καὶ ἐάν τισ
ὑμῖν εἴπῃ· τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε· ὁ κύριοσ
αὐτοῦ χρείαν ἔχει, καὶ εὐθὺσ αὐτὸν ἀπο-
στέλλει πάλιν ὧδε. 4 [118,2] καὶ ἀπῆλθον καὶ
εὗρον τὸν πῶλον δεδεμένον πρὸσ τὴν θύραν
ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου, καὶ λύουσιν αὐτόν.
5 καί τινεσ τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἔλεγον
αὐτοῖσ· τί ποιεῖτε λύοντεσ τὸν πῶλον; 6 οἱ
δὲ εἶπαν αὐτοῖσ καθὼσ εἶπεν ὁ Ἰησοῦσ·
καὶ ἀφῆκαν αὐτούσ. 7 καὶ φέρουσιν τὸν
πῶλον πρὸσ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιβάλλουσιν
αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ'
αὐτόν. 8 καὶ πολλοὶ τὰ ἱμάτια αὐτῶν

52. ευθεωσ | αυτω: τω ιησου.
XI. 1. εισ ιερουσαλημ, εισ βηθφαγη και βηθανιαν 2. ευθεωσ | ουδεισ ανθρωπων | λυσαντεσ αυτον αγαγετε 3. ειπατε οτι | ευθεωσ | αποστελει | παλιν: om 4. απηλθον δε 6. ειπον | ειπεν: ενετειλατο 7. φερουσιν: ηγαγον | επεβαλον | επ αυτω 8. πολλοι δε

XI. 1—10 Mt 21, 1—11. Lc 19, 29—38. Io 12, 12—15.

ἔστρωσαν εἰσ τὴν ὁδόν, ἄλλοι δὲ στιβάδασ,
κόψαντεσ ἐκ τῶν ἀγρῶν. 9 [119,1] καὶ οἱ
προάγοντεσ καὶ οἱ ἀκολουθοῦντεσ ἔκραζον·
ὡσαννά, εὐλογημένοσ ὁ ἐρχόμενοσ ἐν ὀνόματι
κυρίου· 10 εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία
τοῦ πατρὸσ ἡμῶν Δαυείδ, ὡσαννὰ ἐν τοῖσ
ὑψίστοισ.

11 [120,6] Καὶ εἰσῆλθεν εἰσ Ἱεροσόλυμα
εἰσ τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενοσ πάντα,
ὀψὲ ἤδη οὔσησ τῆσ ὥρασ, ἐξῆλθεν εἰσ
Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα.

12 Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν
ἀπὸ Βηθανίασ ἐπείνασεν. 13 καὶ ἰδὼν συκῆν
ἀπὸ μακρόθεν ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν εἰ ἄρα
τι εὑρήσει ἐν αὐτῇ, καὶ ἐλθὼν ἐπ᾿ αὐτὴν
οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ φύλλα· ὁ γὰρ καιρὸσ οὐκ
ἦν σύκων. 14 καὶ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτῇ·
μηκέτι εἰσ τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ μηδεὶσ καρ-
πὸν φάγοι. καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

15 Καὶ ἔρχονται εἰσ Ἱεροσόλυμα. [121,1] καὶ
εἰσελθὼν εἰσ τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν
τοὺσ πωλοῦντασ καὶ τοὺσ ἀγοράζοντασ ἐν
τῷ ἱερῷ, καὶ τὰσ τραπέζασ τῶν κολλυ-
βιστῶν καὶ τὰσ καθέδρασ τῶν πωλούντων

8. στοιβαδασ | κοψ. εκ τ. αγρ.: εκοπτον εκ των δενδρων και εστρωννυον εισ την οδον 9. εκραζον: add λεγοντεσ | ὡσαννα 10. βασιλεια: add εν ονοματι κυριου | δαβιδ 11. εισ ιεροσ.: add ο ιησουσ | και εισ το ιερ. | οψιασ 13. om απο | ευρησει τι | ου γαρ ην καιροσ συκων | αποκριθεισ: add ο ιησουσ | εκ σου εισ τον αιωνα | ϛ[e] ουδεισ 15. και εισελθων: add ο ιησουσ | om τουσ ante αγοραζοντασ

11 (Mt 21, 17.) **12—14** Mt 21, 18 ss. **15—18** Mt 21, 12—16. Lc 19, 45—48. Io 2, 14—17.

τὰσ περιστερὰσ κατέστρεψεν, **16** καὶ οὐκ
ἤφιεν ἵνα τισ διενέγκῃ σκεῦοσ διὰ τοῦ
ἱεροῦ, **17** καὶ ἐδίδασκεν καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ
οὐ γέγραπται ὅτι ὁ οἶκόσ μου οἶκοσ προσευ-
χῆσ κληθήσεται πᾶσιν τοῖσ ἔθνεσιν; ὑμεῖσ
δὲ πεποιήκατε αὐτὸν σπήλαιον λῃστῶν.
18 [122,1] καὶ ἤκουσαν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ
γραμματεῖσ, καὶ ἐζήτουν πῶσ αὐτὸν ἀπο-
λέσωσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, πᾶσ γὰρ ὁ
ὄχλοσ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.
19 [123,10] Καὶ ὅταν ὀψὲ ἐγένετο, ἐξε-
πορεύετο ἔξω τῆσ πόλεωσ.

20 Καὶ παραπορευόμενοι πρωΐ εἶδον τὴν
συκῆν ἐξηραμμένην ἐκ ῥιζῶν. **21** καὶ ἀνα-
μνησθεὶσ ὁ Πέτροσ λέγει αὐτῷ· ῥαββεί,
ἴδε, ἡ συκῆ ἣν κατηράσω ἐξήρανται.
22 [124,6] καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ λέγει
αὐτοῖσ· ἔχετε πίστιν θεοῦ. **23** ἀμὴν λέγω
ὑμῖν ὅτι ὃσ ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ
ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰσ τὴν θάλασσαν, καὶ
μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ
πιστεύῃ ὅτι. ὃ λαλεῖ γίνεται, ἔσται αὐτῷ.
24 [125,4] διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα
προσεύχεσθε καὶ αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι
ἐλάβετε, καὶ ἔσται ὑμῖν. **25** [126,6] καὶ ὅταν

---

17. κ. ελεγεν: λεγων | εποιησατε 18. οι γραμμ. και οι αρχιερ. | απολεσουσιν | πασ γαρ: οτι πασ | εξεπλησσετο 19. οταν: οτε 20. πρωι παραπορ. 21. ραββι 22. om ο ante ιησουσ 23. αμην γαρ | πιστευση | ο λαλει: α λεγει | εστ. αυτω: add ο εαν ειπη 24. οσα αν προσευχομενοι αιτ. πιστ. οτι λαμβανετε

---

17 Es 56, 7. Ier 7, 11. **19** (Mt 21, 17.) **20—24** Mt 21, 20—22. **23** (Lc 17, 6.) **25** Mt 6, 14.

στήκετε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε
κατά τινοσ, ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν
τοῖσ οὐρανοῖσ ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα
ὑμῶν.
27 127,2 Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰσ Ἱερο-
σόλυμα. καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπατοῦντοσ
αὐτοῦ ἔρχονται πρὸσ αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ
οἱ γραμματεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι, 28 καὶ
ἔλεγον αὐτῷ· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖσ;
ἢ τίσ σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν ἵνα
ταῦτα ποιῇσ; 29 ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ·
ἐπερωτήσω ὑμᾶσ ἕνα λόγον, καὶ ἀπο-
κρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
ταῦτα ποιῶ. 30 τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου
ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ
μοι. 31 καὶ διελογίζοντο πρὸσ ἑαυτοὺσ
λέγοντεσ· ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ·
διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; 32 ἀλλὰ
εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων; ἐφοβοῦντο τὸν λαόν·
ἅπαντεσ γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην ὄντωσ ὅτι
προφήτησ ἦν. 33 καὶ ἀποκριθέντεσ τῷ
Ἰησοῦ λέγουσιν· οὐκ οἴδαμεν. καὶ ὁ Ἰησοῦσ

---

25. στηκητε 26. ει δε υμεισ ουκ αφιετε, ουδε ο πατηρ υμων ο εν τοισ ουρανοισ αφησει τα παραπτωματα υμων 28. λεγουσιν | η τισ: και τισ 29. ο δε ιησουσ: add αποκριθεισ | υμασ καγω 30. om το ante ιωανν. 31. ελογιζοντο 32. αλλ εαν ειπ. | οτι οντωσ προφ. ην 33. λεγουσι τω ιησου | και ο ιησ. αποκριθεισ

---

26 Mt 6, 15.] 27—33 Mt 21, 23—27. Lc 20, 1—8.

λέγει αὐτοῖσ· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

XII.

Parabola de vinitoribus. Lapis angularis. De censu Caesari solvendo. De resurrectione mortuorum coram Sadducaeis. Summa lex. Filius Davidis. Scribarum ambitio. Viduae munus.

1 128,2 Καὶ ἤρξατο αὐτοῖσ ἐν παραβολαῖσ
λαλεῖν. ἀμπελῶνα ἄνθρωποσ ἐφύτευσεν, καὶ
περιέθηκεν φραγμὸν καὶ ὤρυξεν ὑπολήνιον
καὶ ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν
γεωργοῖσ, καὶ ἀπεδήμησεν. 2 καὶ ἀπέστει-
λεν πρὸσ τοὺσ γεωργοὺσ τῷ καιρῷ δοῦλον,
ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τῶν καρ-
πῶν τοῦ ἀμπελῶνοσ· 3 καὶ λαβόντεσ αὐτὸν
ἔδειραν καὶ ἀπέστειλαν κενόν. 4 καὶ πάλιν
ἀπέστειλεν πρὸσ αὐτοὺσ ἄλλον δοῦλον·
κἀκεῖνον ἐκεφαλίωσαν καὶ ἠτίμασαν. 5 καὶ
ἄλλον ἀπέστειλεν· κἀκεῖνον ἀπέκτειναν, καὶ
πολλοὺσ ἄλλουσ, οὓσ μὲν δέροντεσ, οὓσ δὲ
ἀποκτέννοντεσ. 6 ἔτι ἕνα εἶχεν υἱὸν ἀγα-
πητόν· ἀπέστειλεν αὐτὸν ἔσχατον πρὸσ
αὐτοὺσ λέγων ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν
μου. 7 ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ πρὸσ ἑαυ-
τοὺσ εἶπαν ὅτι οὗτόσ ἐστιν ὁ κληρονόμοσ

XII. 1. λαλειν: λεγειν | αμπελ. εφυτ. ανθρωπ. | εξεδοτο 2. απο του καρπου 3. οι δε λαβοντ. 4. λιθοβολησαντεσ εκεφαλαιωσαν και απεστειλαν ητιμωμενον 5. και παλιν αλλον | τουσ μεν et τουσ δε | αποκτεινοντεσ 6. ετι ουν ενα υιον εχων αγαπητ. αυτου· απεστ. και αυτον πρ. αυτ. εσχατον 7. ειπον προσ εαυτ.

XII. 1—12 Mt 21, 33—46. Lc 20, 9—19.

δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται
ἡ κληρονομία. 8 καὶ λαβόντεσ ἀπέκτειναν
αὐτόν, καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπε-
λῶνοσ. 9 τί ποιήσει ὁ κύριοσ τοῦ ἀμπε-
λῶνοσ; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺσ γεωρ-
γούσ, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοισ.
10 οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε· λίθον
ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντεσ, οὗτοσ
ἐγενήθη εἰσ κεφαλὴν γωνίασ· 11 παρὰ
κυρίου ἐγένετο αὕτη καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν
ὀφθαλμοῖσ ἡμῶν; 12 [129,1] καὶ ἐζήτουν
αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον·
ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸσ αὐτοὺσ τὴν παρα-
βολὴν εἶπεν. καὶ ἀφέντεσ αὐτὸν ἀπῆλθον.
13 [130,2] Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸσ αὐτὸν
τινὰσ τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν Ἡρωδιανῶν,
ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ. 14 καὶ ἐλθόν-
τεσ λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι
ἀληθὴσ εἶ καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενόσ·
οὐ γὰρ βλέπεισ εἰσ πρόσωπον ἀνθρώπων,
ἀλλ᾽ ἐπ᾽ ἀληθείασ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ
διδάσκεισ· ἔξεστιν κῆνσον Καίσαρι δοῦναι
ἢ οὔ; δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν; 15 ὁ δὲ ἰδὼν
αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν αὐτοῖσ· τί με

8. αυτ. απεκτ. | om αυτον post εξεβαλ. 9. τι ουν ποιησει 14. οι δε ελθοντ. 15. ιδων: ειδωσ

10 ss. Ps 118, 22 ss. 13—17 Mt 22, 16—22. Lc 20, 20—26.

πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον ἵνα ἴδω.
16 οἱ δὲ ἤνεγκαν. καὶ λέγει αὐτοῖσ· τίνοσ ἡ
εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ·
Καίσαροσ. 17 ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ·
τὰ Καίσαροσ ἀπόδοτε Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ
θεοῦ τῷ θεῷ. καὶ ἐξεθαύμαζον ἐπ' αὐτῷ.

18 Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸσ αὐτόν,
οἵτινεσ λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ
ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντεσ· 19 διδάσκαλε,
Μωϋσῆσ ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι ἐάν τινοσ ἀδελ-
φὸσ ἀποθάνῃ καὶ καταλίπῃ γυναῖκα καὶ
μὴ ἀφῇ τέκνον, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸσ αὐτοῦ
τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ
ἀδελφῷ αὐτοῦ. 20 ἑπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν·
καὶ ὁ πρῶτοσ ἔλαβεν γυναῖκα, καὶ ἀποθνή-
σκων οὐκ ἀφῆκεν σπέρμα. 21 καὶ ὁ δεύ-
τεροσ ἔλαβεν αὐτήν, καὶ ἀπέθανεν μὴ
καταλιπὼν σπέρμα· καὶ ὁ τρίτοσ ὡσαύτωσ·
22 καὶ οἱ ἑπτὰ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα.
ἔσχατον πάντων καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν.
23 ἐν τῇ ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσιν, τίνοσ
αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον
αὐτὴν γυναῖκα. 24 ἔφη αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ·
οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε μὴ εἰδότεσ τὰσ
γραφὰσ μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ;

---

16. εἶπον 17. και αποκριθεισ ο ιησουσ | αποδοτ. τα καισ. καισαρι | εθαυμασαν 18. επηρωτησαν 19. μωσησ | τεκνα μη αφη 20. ϛ^{e} επτα ουν αδελφ. ησαν 21. μη κατ. σπερμα: και ουδε αυτοσ αφηκε σπερμ. 22. και ελαβον αυτην οι επτα και ουκ αφηκαν σπερμ. | εσχατη απεθανε και η γυνη 23. εν τη ουν αναστ. 24. και αποκριθεισ ο ιησουσ ειπεν αυτοισ

18—27 Mt 22, 23—33. Lc 20, 27—38. 19 Deut 25, 5.

25 ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε
γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡσ
ἄγγελοι ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ. 26 περὶ δὲ τῶν
νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ
βίβλῳ Μωϋσέωσ ἐπὶ τοῦ βάτου πῶσ εἶπεν
αὐτῷ ὁ θεὸσ λέγων· ἐγὼ ὁ θεὸσ Ἀβραὰμ
καὶ ὁ θεὸσ Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸσ Ἰακώβ;
27 οὐκ ἔστιν ὁ θεὸσ νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων.
πολὺ πλανᾶσθε.

28 [131,6] Καὶ προσελθὼν εἷσ τῶν γραμ-
ματέων, ἀκούσασ αὐτῶν συνζητούντων, ἰδὼν
ὅτι καλῶσ ἀπεκρίθη αὐτοῖσ, ἐπηρώτησεν
αὐτόν· ποία ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη πάντων;
29 ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦσ ὅτι πρώτη ἐστίν·
ἄκουε Ἰσραήλ, κύριοσ ὁ θεὸσ ἡμῶν κύριοσ
εἷσ ἐστίν, 30 καὶ ἀγαπήσεισ κύριον τὸν
θεόν σου ἐξ ὅλησ τῆσ καρδίασ σου καὶ ἐξ
ὅλησ τῆσ διανοίασ σου καὶ ἐξ ὅλησ τῆσ
ἰσχύοσ σου. 31 δευτέρα αὕτη· ἀγαπήσεισ
τὸν πλησίον σου ὡσ σεαυτόν. μείζων τού-
των ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστιν. 32 [132,10] καὶ
εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεύσ· καλῶσ, διδά-
σκαλε, ἐπ' ἀληθείασ εἶπεσ ὅτι εἷσ ἐστὶν

---

25. γαμισκονται | οι εν τοισ 26. μωσεωσ | τησ βατου | πωσ: ωσ 27. αλλα θεοσ ζωντ. | υμεισ ουν πολυ πλαν. 28. συζητουντ. | ιδων: ειδωσ | αυτοισ απεκριθ. | πρωτη πασων εντολη 29. ο δε ιησ. απεκριθη αυτω οτι πρωτη πασων των εντολων· ακουε | ισχυοσ σου: add αὕτη πρωτη εντολη 31. και δευτερα ομοια αὕτη 32. ειπασ | εισ εστι θεοσ

---

26 Ex 3, 6. 28—34 Mt 22, 35—40. 28 (Lc 20, 39. 29 s. Deut 6, 4 s. 30 Lc 10, 27. 31 Lev 19, 18.

καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλοσ πλὴν αὐτοῦ. **33** καὶ
τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλησ τῆσ καρδίασ καὶ
ἐξ ὅλησ τῆσ συνέσεωσ καὶ ἐξ ὅλησ τῆσ
ἰσχύοσ, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡσ
ἑαυτὸν περισσότερόν ἐστιν πάντων τῶν ὁλο-
καυτωμάτων καὶ τῶν θυσιῶν. **34** καὶ ὁ
Ἰησοῦσ, ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶσ ἀπεκρίθη,
εἶπεν αὐτῷ· οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆσ βασι-
λείασ τοῦ θεοῦ. [133,2] καὶ οὐδεὶσ οὐκέτι
ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.
35 [134,2] Καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ ἔλεγεν
διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· πῶσ λέγουσιν οἱ
γραμματεῖσ ὅτι ὁ Χριστὸσ υἱὸσ Δαυεὶδ
ἐστιν; **36** αὐτὸσ Δαυεὶδ εἶπεν ἐν τῷ πνεύ-
ματι τῷ ἁγίῳ· εἶπεν ὁ κύριοσ τῷ κυρίῳ
μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕωσ ἂν θῶ τοὺσ
ἐχθρούσ σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.
37 αὐτὸσ Δαυεὶδ λέγει αὐτὸν κύριον, καὶ
πόθεν αὐτοῦ ἐστὶν υἱόσ; καὶ ὁ πολὺσ ὄχλοσ
ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέωσ.
38 [135,2] Καὶ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν·
βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόν-
των ἐν στολαῖσ περιπατεῖν καὶ ἀσπασμοὺσ
ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ **39** καὶ πρωτοκαθεδρίασ ἐν
ταῖσ συναγωγαῖσ καὶ πρωτοκλισίασ ἐν τοῖσ

---

33. συνεσεωσ: add και εξ ολησ τησ ψυχησ | περισσ.: πλειον 35. εστι δαβιδ 36. αυτοσ γαρ δαβιδ 37. αυτοσ ουν δαβιδ | υιοσ αυτου εστι 38. και ελεγεν αυτοισ εν τη διδαχ. αυτου

---

34 Mt 22, 46. Lc 20, 40. **35—37** Mt 22, 41—45. Lc 20, 41—44. **36** Ps 110, 1. Act 2, 34. **38—40** Lc 20, 46 s. Mt 23, 6 s. Lc 11, 43.

δείπνοισ· 40 [136,8] οἱ κατεσθίοντεσ τὰσ
οἰκίασ τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ
προσευχόμενοι, οὗτοι λήμψονται περισσότε-
ρον κρίμα.

41 Καὶ καθίσασ κατέναντι τοῦ γαζοφυ-
λακίου ἐθεώρει πῶσ ὁ ὄχλοσ βάλλει χαλκὸν
εἰσ τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι
ἔβαλλον πολλά, 42 καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα
πτωχὴ ἔβαλεν λεπτὰ δύο, ὅ ἐστιν κοδράν-
τησ. 43 καὶ προσκαλεσάμενοσ τουσ μαθη-
τὰσ αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν
ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων
βέβληκεν τῶν βαλλόντων εἰσ τὸ γαζοφυλά-
κιον· 44 πάντεσ γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντοσ
αὐτοῖσ ἔβαλον, αὕτη δὲ ἐκ τῆσ ὑστερήσεωσ
αὐτῆσ πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν
βίον αὐτῆσ.

XIII.

De interitu Hierosolymae, deque rebus ultimis. Angustiae, Pseudochristi, signa caelestia, adventus Christi.

1 [137,2] Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ
ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἰσ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ·
διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ
οἰκοδομαί. 2 καὶ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ
βλέπεισ ταύτασ τὰσ μεγάλασ οἰκοδομάσ;
οὐ μὴ ἀφεθῇ λίθοσ ἐπὶ λίθον, ὃσ οὐ μὴ

40. ληψονται 41. καθισασ: add ο ιησουσ 43. ειπεν: λεγει | των βαλοντων

XIII. 2. Και ο ιησ. αποκριθεισ ειπεν αυτοισ | επι λιθω

40 Mt 23, 14. 41—44 Lc 21, 1—4.
XIII. 1—9 Mt 24, 1—8. Lc 21, 5—11.

καταλυθῇ. 3 [138,2] καὶ καθημένου αὐτοῦ
εἰσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ
ἱεροῦ, ἐπηρώτα αὐτὸν κατ᾽ ἰδίαν ὁ Πέτροσ
καὶ Ἰάκωβοσ καὶ Ἰωάννησ καὶ Ἀνδρέασ·
4 εἰπὸν ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ
σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα συντελεῖσθαι
πάντα; 5 ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἤρξατο λέγειν
αὐτοῖσ· βλέπετε μή τισ ὑμᾶσ πλανήσῃ.
6 πολλοὶ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου,
λέγοντεσ ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ πολλοὺσ πλανή-
σουσιν. 7 ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμουσ καὶ
ἀκοὰσ πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γενέσθαι,
ἀλλ᾽ οὔπω τὸ τέλοσ. 8 ἐγερθήσεται γὰρ
ἔθνοσ ἐπ᾽ ἔθνοσ καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν,
ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπουσ, ἔσονται λιμοί.
9 ἀρχὴ ὠδίνων ταῦτα. [139,1] Βλέπετε δὲ
ὑμεῖσ ἑαυτούσ· παραδώσουσιν ὑμᾶσ εἰσ
συνέδρια καὶ εἰσ συναγωγὰσ δαρήσεσθε
καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθή-
σεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ.
10 [140,6] καὶ εἰσ πάντα τὰ ἔθνη πρῶτον
δεῖ κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. 11 [141,2]
καὶ ὅταν ἄγωσιν ὑμᾶσ παραδιδόντεσ, μὴ
προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε, ἀλλ᾽ ὃ ἐὰν

---

3. επηρωτων | om ο ante πετρ. 4. ειπε | μελλει παντ. ταυτ. συντ. 5. ο δε ιησ. αποκριθεις αυτ. ηρξατ. λεγ. 6. πολλοι γαρ 7. δει γαρ 8. επι εθν. | και εσοντ. σεισμ. κα. τ. και εσοντ. λιμοι και ταραχαι 9. αρχαι | παραδ. γαρ υμας | ς^e συναγωγας· 10. δει πρωτον 11. οταν δε αγαγωσιν | λαλησητε: add μηδε μελετατε

9—13 Lc 21, 12—19. Mt 10, 17—22. 9 Mt 24, 9.
11 Lc 12, 11 s.

δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λα-
λεῖτε· οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖσ οἱ λαλοῦντεσ,
ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. 12 καὶ παρα-
δώσει ἀδελφὸσ ἀδελφὸν εἰσ θάνατον καὶ
πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα
ἐπὶ γονεῖσ καὶ θανατώσουσιν αὐτούσ. 13 καὶ
ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ
ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνασ εἰσ τέλοσ,
οὗτοσ σωθήσεται. 14 [142,6] Ὅταν δὲ ἴδητε
τὸ βδέλυγμα τῆσ ἐρημώσεωσ ἑστηκότα
ὅπου οὐ δεῖ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω,
[143,2] τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν
εἰσ τὰ ὄρη, 15 ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματοσ
μὴ καταβάτω μηδὲ εἰσελθάτω ἆραί τι ἐκ
τῆσ οἰκίασ αὐτοῦ, 16 καὶ ὁ εἰσ τὸν ἀγρὸν
μὴ ἐπιστρεψάτω εἰσ τὰ ὀπίσω ἆραι τὸ
ἱμάτιον αὐτοῦ. 17 [144,2] οὐαὶ δὲ ταῖσ ἐν
γαστρὶ ἐχούσαισ καὶ ταῖσ θηλαζούσαισ ἐν
ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ. 18 [145,6] προσεύχεσθε
δὲ ἵνα μὴ γένηται χειμῶνοσ. 19 [146,2] ἔσον-
ται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλίψισ, οἵα οὐ
γέγονεν τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆσ κτίσεωσ, ἣν
ἔκτισεν ὁ θεόσ, ἕωσ τοῦ νῦν καὶ οὐ μὴ γένη-
ται. 20 [147,6] καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσεν κύριοσ

---

12. παραδωσει δε 14. ερημωσεωσ: add το ρηθεν υπο δανιηλ του προφητου | ς εστοσ, ς^e εστωσ 15. καταβατω: add εισ την οικιαν | εισελθετω 16. αγρον: add ων 18. ινα μη γενηται η φυγη υμων χειμ. 19. ην: ησ 20. κυριοσ εκολοβωσε

---

13 Mt 24, 9. 13. **14—23** Mt 24, 15—25. Lc 21, 20—24. **14** Dan 9, 27. **15** Lc 17, 31.

τὰσ ἡμέρασ, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ·
ἀλλὰ διὰ τοὺσ ἐκλεκτοὺσ οὓσ ἐξελέξατο
ἐκολόβωσεν τὰσ ἡμέρασ. **21** 148,2 καὶ τότε
ἐάν τισ ὑμῖν εἴπῃ· ἴδε ὧδε ὁ Χριστόσ, ἴδε
ἐκεῖ, μὴ πιστεύετε. **22** 149,6 ἐγερθήσονται
δὲ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται καὶ
ποιήσουσιν σημεῖα καὶ τέρατα πρὸσ τὸ
ἀποπλανᾶν, εἰ δυνατόν, τοὺσ ἐκλεκτούσ.
23 ὑμεῖσ δὲ βλέπετε· προείρηκα ὑμῖν πάντα.
24 150,2 Ἀλλὰ ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ μετὰ
τὴν θλῖψιν ἐκείνην ὁ ἥλιοσ σκοτισθήσεται,
καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγοσ αὐτῆσ,
25 καὶ οἱ ἀστέρεσ ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
πίπτοντεσ, καὶ αἱ δυνάμεισ αἱ ἐν τοῖσ
οὐρανοῖσ σαλευθήσονται. **26** 151,2 καὶ τότε
ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν
νεφέλαισ μετὰ δυνάμεωσ πολλῆσ καὶ δόξησ.
27 καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺσ ἀγγέλουσ καὶ
ἐπισυνάξει τοὺσ ἐκλεκτοὺσ ἐκ τῶν τεσσά-
ρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρου γῆσ ἕωσ ἄκρου
οὐρανοῦ. **28** Ἀπὸ δὲ τῆσ συκῆσ μάθετε
τὴν παραβολήν. ὅταν αὐτῆσ ἤδη ὁ κλάδοσ
ἁπαλὸσ γένηται καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώ-
σκετε ὅτι ἐγγὺσ τὸ θέροσ ἐστίν· **29** οὕτωσ
καὶ ὑμεῖσ ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα,

21. ιδου ωδ. ο χρι. η ιδου εκ. | μη πιστευσητε 22. εγερθησ. γαρ | ποιησουσιν: δωσουσι | και τουσ εκλεκτουσ 23. ιδου προειρηκα 24. αλλ 25. οι αστ. του ουρανου εσονται εκπιπτοντεσ 27. τουσ αγγ.: add αυτου | τουσ εκλ.: add αυτου 28. ς (non ςe) ἐκφυῇ 29. οτ. ταυτ. ιδητ. γινομενα

21 Lc 17, 23. **24—27** Mt 24, 29—31. Lc 21, 25—28. **28—31** Mt 24, 32—35. Lc 21, 29—33.

γινώσκετε ὅτι ἐγγύσ ἐστιν ἐπὶ θύραισ.
30 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ
γενεὰ αὕτη μέχρισ οὗ ταῦτα πάντα γένηται.
31 ὁ οὐρανὸσ καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται,
οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται.
32 [162,6] Περὶ δὲ τῆσ ἡμέρας ἐκείνησ ἢ
τῆσ ὥρασ οὐδεὶσ οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι ἐν
οὐρανῷ οὐδὲ ὁ υἱόσ, εἰ μὴ ὁ πατήρ.
33 [163,6] βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε· οὐκ οἴδατε
γὰρ πότε ὁ καιρόσ ἐστιν. 34 [164,2] ὡσ
ἄνθρωποσ ἀπόδημοσ ἀφεὶσ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ
καὶ δοὺσ τοῖσ δούλοισ αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν,
ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ
ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ. 35 [165,2] γρηγορεῖτε
οὖν· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριοσ τῆσ
οἰκίασ ἔρχεται, ἢ ὀψὲ ἢ μεσονύκτιον ἢ
ἀλεκτοροφωνίασ ἢ πρωΐ· 36 μὴ ἐλθὼν
ἐξαίφνησ εὕρῃ ὑμᾶσ καθεύδοντασ. 37 ὃ δὲ
ὑμῖν λέγω, πᾶσιν λέγω, γρηγορεῖτε.

XIV.

Sacerdotum consilium. Femina ungens. Iudae pactio. Coena ultima. Petri confidentia. Iesu anxietas in horto et captio. Iudicium coram Caiapha et illusio. Petri lapsus.

1 [166,1] Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα
μετὰ δύο ἡμέρασ, [167,6] καὶ ἐζήτουν οἱ

30. παντ. ταυτ. 31. ου μη παρελθωσιν 32. εκεινησ και τησ | οι αγγελ. οι εν 33. αγρυπν.: add και προσευχεσθε 34. [illegible] εκαστω 35. om η prim | μεσονυκτιου 37. α δε

32 Mt 24, 36. 33 Mt 25, 13. 34 (Mt 25, 14 ss. Lc 19, 12 ss.) 35 Mt 24, 42. (Lc 21, 34 ss.)
XIV. 1—2 Mt 26, 3—5. Io 11, 47 ss.

ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ πῶσ αὐτὸν ἐν
δόλῳ κρατήσαντεσ ἀποκτείνωσιν· 2 ἔλεγον
γάρ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε ἔσται θόρυ-
βοσ τοῦ λαοῦ.

3 168,1 Καὶ ὄντοσ αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν
τῇ οἰκίᾳ Σίμωνοσ τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου
αὐτοῦ ἦλθεν γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου
νάρδου πιστικῆσ πολυτελοῦσ· συντρίψασα
τὸν ἀλάβαστρον κατέχεεν αὐτοῦ τῆσ κεφα-
λῆσ. 4 ἦσαν δέ τινεσ ἀγανακτοῦντεσ πρὸσ
ἑαυτούσ· εἰσ τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου
γέγονεν; 5 ἠδύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον
πραθῆναι ἐπάνω δηναρίων τριακοσίων καὶ
δοθῆναι τοῖσ πτωχοῖσ· καὶ ἐνεβριμοῦντο
αὐτῇ. 6 ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν· ἄφετε αὐτήν·
τί αὐτῇ κόπουσ παρέχετε; καλὸν ἔργον
ἠργάσατο ἐν ἐμοί. 7 πάντοτε γὰρ τοὺσ
πτωχοὺσ ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν καὶ ὅταν θέλητε
δύνασθε εὖ ποιῆσαι, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε
ἔχετε. 8 169,4 ὃ ἔσχεν ἐποίησεν· προέλαβεν
μυρίσαι μου τὸ σῶμα εἰσ τὸν ἐνταφιασμόν.
9 ἀμὴν δὲ λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ
τὸ εὐαγγέλιον εἰσ ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ
ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰσ μνημόσυνον
αὐτῆσ.

XIV. 2. γαρ: δε | θορυβ. εσται 3. και συντριψασα | το αλαβαστρ. | αυτου κατα τησ κεφ. 4. προσ εαυτουσ: add και λεγοντεσ 5. om το μυρον | τριακ. δηναρ. | ενεβριμωντο 6. ειργασατο εισ εμε 7. δυνασθε: add αυτουσ 8. ειχεν | εποιησεν: praem αὕτη 9. om δε | οπου αν | το ευαγγ. τουτο

3—9 Mt 26, 6—13. Io 12, 1—8. (Lc 7, 36 ss.)

10 [160,2] Καὶ Ἰούδασ Ἰσκαριώθ, ὁ εἷσ
τῶν δώδεκα, ἀπῆλθεν πρὸσ τοὺσ ἀρχιερεῖσ
ἵνα αὐτὸν παραδοῖ αὐτοῖσ. 11 οἱ δὲ ἀκού-
σαντεσ ἐχάρησαν καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ
ἀργύριον δοῦναι· καὶ ἐζήτει πῶσ αὐτὸν
εὐκαίρωσ παραδοῖ.

12 Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων,
ὅτε τὸ πάσχα ἔθυον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ· ποῦ θέλεισ ἀπελθόντεσ
ἑτοιμάσωμεν ἵνα φάγῃσ τὸ πάσχα; 13 καὶ
ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ
λέγει αὐτοῖσ· ὑπάγετε εἰσ τὴν πόλιν, καὶ
ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρωποσ κεράμιον ὕδατοσ
βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ, 14 καὶ
ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ
ὅτι ὁ διδάσκαλοσ λέγει· ποῦ ἐστὶν τὸ κατά-
λυμά μου, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μα-
θητῶν μου φάγω; 15 καὶ αὐτὸσ ὑμῖν δείξει
ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον ἕτοιμον, κἀκεῖ
ἑτοιμάσατε ἡμῖν. 16 καὶ ἐξῆλθον οἱ μα-
θηταὶ καὶ ἦλθον εἰσ τὴν πόλιν καὶ εὗρον
καθὼσ εἶπεν αὐτοῖσ, καὶ ἡτοίμασαν τὸ
πάσχα.

17 [161,4] Καὶ ὀψίασ γενομένησ ἔρχεται
μετὰ τῶν δώδεκα. 18 καὶ ἀνακειμένων
αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· ἀμὴν

---

10. ο ιουδ. ο ισκαριωτησ εισ των | παραδω αυτον
11. ευκαιρ. αυτ. παραδω 14. om μου pri 15. ανω-
γεον | και εκει 16. οι μαθητ. αυτου 18. ειπεν ο ιησουσ

---

10 s. Mt 26, 14—16. Lc 22, 3—6. **12—16** Lc 22,
7—13. Mt 26, 17—19. **17—21** Mt 26, 20—25. Lc 22,
14. 21—23.

λέγω ὑμῖν ὅτι εἶσ ἐξ ὑμῶν παραδώσει με,
ὁ ἐσθίων μετ᾽ ἐμοῦ. **19** [162,1] ἤρξαντο λυ-
πεῖσθαι καὶ λέγειν αὐτῷ εἶσ κατὰ εἶσ· μήτι
ἐγώ; **20** [163,2] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· εἶσ τῶν
δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενοσ μετ᾽ ἐμοῦ εἰσ τὸ
τρύβλιον. **21** ὅτι ὁ μὲν υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου
ὑπάγει, καθὼσ γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ
δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι᾽ οὗ ὁ υἱὸσ τοῦ
ἀνθρώπου παραδίδοται· [164,6] καλὸν αὐτῷ εἰ
οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωποσ ἐκεῖνοσ. **22** [165,1]
Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λαβὼν ἄρτον εὐλογήσασ
ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖσ καὶ εἶπεν·
λάβετε· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. **23** [166,2]
καὶ λαβὼν ποτήριον εὐχαριστήσασ ἔδωκεν
αὐτοῖσ, καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντεσ. **24** καὶ
εἶπεν αὐτοῖσ· τοῦτό ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆσ
διαθήκησ τὸ ἐκχυννόμενον ὑπὲρ πολλῶν.
25 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω
ἐκ τοῦ γενήματοσ τῆσ ἀμπέλου ἕωσ τῆσ
ἡμέρασ ἐκείνησ ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν
τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.
26 [167,6] Καὶ ὑμνήσαντεσ ἐξῆλθον εἰσ
τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν. **27** [168,4] καὶ λέγει

---

19. οι δε ηρξαντο | εισ καθ εισ | μητι εγω: add και αλλοσ· μητι εγω 20. ο δε: add αποκριθεισ | εισ εκ των δωδ. 21. om οτι | καλον: add ην 22. λαβων: add ο ιησουσ | λαβετε: add φαγετε 23. το ποτηριον 24. το αιμ. μου το τησ καινησ διαθ. το περι πολλ. εκχυνομενον 25. γεννηματοσ

22—25 Mt 26, 26—29. Lc 22, 18—20. 1 Cor 11, 23 ss. **26—31** Mt 26, 30—35. **26** Lc 22, 39. **27** Io 16, 32. Zach 13, 7.

αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ ὅτι πάντεσ σκανδαλισθή-
σεσθε, ὅτι γέγραπται· πατάξω τὸν ποι-
μένα, καὶ τὰ πρόβατα διασκορπισθήσονται.
28 [169,6] ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω
ὑμᾶσ εἰσ τὴν Γαλιλαίαν. **29** [170,1] ὁ δὲ
Πέτροσ ἔφη αὐτῷ· εἰ καὶ πάντεσ σκανδα-
λισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ. **30** καὶ λέγει
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· ἀμὴν λέγω σοι ὅτι σὺ
σήμερον ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἢ δὶσ ἀλέκτορα
φωνῆσαι τρίσ με ἀπαρνήσῃ. **31** [171,6] ὁ δὲ
ἐκπερισσῶσ ἐλάλει· ἐάν με δέῃ συναποθανεῖν
σοι, οὐ μή σε ἀπαρνήσωμαι. ὡσαύτωσ δὲ
καὶ πάντεσ ἔλεγον.

32 [172,1] Καὶ ἔρχονται εἰσ χωρίον οὗ τὸ
ὄνομα Γεθσημανεί, [173,6] καὶ λέγει τοῖσ
μαθηταῖσ αὐτοῦ· καθίσατε ὧδε ἕωσ προσ-
εύξωμαι. **33** καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον
καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην μετ' αὐτοῦ,
καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν,
34 [174,4] καὶ λέγει αὐτοῖσ· περίλυπόσ ἐστιν
ἡ ψυχή μου ἕωσ θανάτου· μείνατε ὧδε
καὶ γρηγορεῖτε. **35** [175,1] καὶ προελθὼν
μικρὸν ἔπιπτεν ἐπὶ τῆσ γῆσ, καὶ προσηύχετο
ἵνα εἰ δυνατόν ἐστιν παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ

---

27. σκανδαλ.: add εν εμοι εν τη νυκτι ταυτη | διασκορπισθησεται τα προβ. 29. ει και: και ει 30. συ: om | εν τη νυκτι ταυτ. | απαρνηση με 31. εκ περισσου ελεγε μαλλον | απαρνησομαι 32. γεθσημανη 33. τον ιακω. | μεθ εαυτου 35. επεσεν

---

29 ss. Lc 22, 33 s. Io. 13, 36 ss. **30** 14, 72. **32—42** Mt 26, 36—46. Lc 22, 40—46. **32** Io 18, 1.

ὥρα, 36 καὶ ἔλεγεν· ἀββᾶ ὁ πατήρ, πάντα
δυνατά σοι· παρένεγκε τὸ ποτήριον τοῦτο
ἀπ᾽ ἐμοῦ· [176,1] ἀλλ᾽ οὐ τί ἐγὼ θέλω ἀλλὰ
τί σύ. 37 [177,2] καὶ ἔρχεται καὶ εὑρίσκει
αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ·
Σίμων, καθεύδεις; οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν
γρηγορῆσαι; 38 γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε,
ἵνα μὴ ἔλθητε εἰς πειρασμόν. [178,4] τὸ μὲν
πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.
39 [179,6] καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο
τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. 40 καὶ ὑποστρέψας
εὗρεν αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ
αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ καταβαρυνόμενοι, καὶ
οὐκ ᾔδεισαν τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ. 41 [180,4]
ἔρχεται τὸ τρίτον καὶ λέγει αὐτοῖς· καθεύ-
δετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει·
ἦλθεν ἡ ὥρα, ἰδοὺ παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἁμαρτωλῶν.
42 ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ὁ παραδιδούς
με ἤγγισεν.

43 [181,1] Καὶ εὐθὺς ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος
παραγίνεται Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης εἷς
τῶν δώδεκα, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ὄχλος μετὰ
μαχαιρῶν καὶ ξύλων παρὰ τῶν ἀρχιερέων
καὶ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων.
44 [182,2] δεδώκει δὲ ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν

---

36. το ποτηριον απ εμου τουτο 38. εισελθητε 40. οι οφθαλμ. αυτων | βεβαρημενοι | αυτω αποκριθ. 42. ηγγικεν 43. ευθεως | om ο ισκαριωτ. | εις ων των | οχλος πολυς | και των πρεσβ.

43—50 Mt 26, 47—56. Lc 22, 47—53. Io 18, 1—12.

σύνσημον αὐτοῖσ λέγων· ὃν ἂν φιλήσω,
αὐτόσ ἐστιν· κρατήσατε αὐτὸν καὶ ἀπάγετε
ἀσφαλῶσ. **45** καὶ ἐλθὼν εὐθὺσ προσελθὼν
αὐτῷ λέγει· ῥαββεί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν·
46 οἱ δὲ ἐπέβαλαν τὰσ χεῖρασ αὐτῷ καὶ
ἐκράτησαν αὐτόν. **47** [183,1] εἷσ δέ τισ τῶν
παρεστηκότων σπασάμενοσ τὴν μάχαιραν
ἔπαισεν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέωσ καὶ
ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον. **48** [184,1] καὶ
ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ὡσ ἐπὶ
λῃστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων
συλλαβεῖν με· **49** καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸσ
ὑμᾶσ ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρα-
τήσατέ με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί.
50 [186,6] καὶ ἀφέντεσ αὐτὸν ἔφυγον πάντεσ.
51 [186,10] Καὶ εἷσ τισ νεανίσκοσ συνηκο-
λούθει αὐτῷ περιβεβλημένοσ σινδόνα ἐπὶ
γυμνοῦ, καὶ κρατοῦσιν αὐτόν· **52** ὁ δὲ κατα-
λιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸσ ἔφυγεν.
53 [187,1] Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸσ
τὸν ἀρχιερέα, καὶ συνέρχονται πάντεσ οἱ
ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμ
ματεῖσ. **54** [188,4] καὶ ὁ Πέτροσ ἀπὸ μα-

---

44. συσσημον | απαγαγετε 45. ευθεωσ | ραββι ραββι
46. επεβαλον | επ αυτον τασ χει. αυτων 47. ωτιον
48. εξηλθετε 50. παντεσ εφυγον 51. ηκολουθει | κρατ.
αυτον: add οι νεανισκοι 52. γυμν. εφυγεν: add απ
αυτων 53. συνερχονται: add αυτω

---

53 s. Mt 26, 57 s. Lc 22, 54 s. Io 18, 13 ss.

κρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕωσ ἔσω εἰσ τὴν
αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέωσ, καὶ ἦν συνκαθήμενοσ
μετὰ τῶν ὑπηρετῶν καὶ θερμαινόμενοσ πρὸσ
τὸ φῶσ.
55 [169,2] Οἱ δὲ ἀρχιερεῖσ καὶ ὅλον τὸ
συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυ-
ρίαν εἰσ τὸ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ οὐχ
εὕρισκον· **56** πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν
κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν.
57 [190,6] καί τινεσ ἀναστάντεσ ἐψευδομαρ-
τύρουν κατ' αὐτοῦ λέγοντεσ **58** ὅτι ἡμεῖσ
ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντοσ ὅτι ἐγὼ κατα-
λύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον καὶ
διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον
οἰκοδομήσω. **59** καὶ οὐδὲ οὕτωσ ἴση ἦν ἡ
μαρτυρία αὐτῶν. **60** καὶ ἀναστὰσ ὁ ἀρχιε-
ρεὺσ εἰσ μέσον ἐπηρώτησεν τὸν Ἰησοῦν
λέγων· οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδὲν τί οὗτοί σου
καταμαρτυροῦσιν; **61** ὁ δὲ ἐσιώπα καὶ οὐκ
ἀπεκρίνατο οὐδέν. πάλιν ὁ ἀρχιερεὺσ ἐπη-
ρώτα αὐτὸν καὶ λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ Χριστὸσ
ὁ υἱὸσ τοῦ εὐλογητοῦ; **62** [191,1] ὁ δὲ Ἰησοῦσ
εἶπεν· ἐγώ εἰμι, καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν καθήμενον τῆσ δυνά-
μεωσ καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ
οὐρανοῦ. **63** [192,6] ὁ δὲ ἀρχιερεὺσ διαρρήξασ

---

54. συγκαθ. | ς^e προσ φωσ 60. εισ το μεσον 61. και ουδεν απεκρινατο 62. καθη. εκ δεξι.

55—64 Mt 26, 59—66. **58** Io 2, 19. **61** ss. Lc 22, 67 ss.

τοὺσ χιτῶνασ αὐτοῦ λέγει· [193,2] τί ἔτι χρείαν
ἔχομεν μαρτύρων; **64** ἠκούσατε τῆσ βλασ-
φημίασ· τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντεσ
κατέκριναν αὐτὸν ἔνοχον εἶναι θανάτου.
65 [194,1] Καὶ ἤρξαντό τινεσ ἐμπτύειν
αὐτῷ καὶ περικαλύπτειν αὐτοῦ τὸ πρόσωπον
καὶ κολαφίζειν αὐτὸν καὶ λέγειν αὐτῷ·
προφήτευσον, καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν
αὐτὸν ἔλαβον.
66 [195,1] Καὶ ὄντοσ τοῦ Πέτρου κάτω ἐν
τῇ αὐλῇ ἔρχεται μία τῶν παιδισκῶν τοῦ
ἀρχιερέωσ, **67** καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερ-
μαινόμενον ἐμβλέψασα αὐτῷ λέγει· καὶ σὺ
μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ ἦσθα τοῦ Ἰησοῦ.
68 ὁ δὲ ἠρνήσατο λέγων· οὔτε οἶδα οὔτε
ἐπίσταμαι σὺ τί λέγεισ. [196,1] καὶ ἐξῆλθεν
ἔξω εἰσ τὸ προαύλιον, καὶ ἀλέκτωρ ἐφώ-
νησεν. **69** καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν
ἤρξατο πάλιν λέγειν τοῖσ παρεστῶσιν ὅτι
οὗτοσ ἐξ αὐτῶν ἐστίν. **70** ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο.
καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτεσ ἔλεγον
τῷ Πέτρῳ· ἀληθῶσ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ
Γαλιλαῖοσ εἶ. **71** ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν
καὶ ὀμνύναι ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον
τοῦτον ὃν λέγετε. **72** καὶ εὐθὺσ ἐκ δευτέρου

64. ειναι ενοχον 65. το προσωπ. αυτου | ελαβον: εβαλλον 66. εν τη αυλη κατω 67. μετ. του ναζαρ. ιησου ησθα 68. ουκ οιδα ουδε επισταμ. | τι συ 69. παλιν: post ιδουσα αυτον | παρεστηκοσιν 70. γαλιλ. ει: add και η λαλια σου ομοιαζει 71. ομνυειν 72. om ευθυσ

65 Mt 26, 67 s. Lc 22, 63 s. **66—72** Mt 26, 69—75. Lc 22, 54—62. Io 18, 15—18. 25—27. **72** 14, 30.

ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. [197,2] καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτροσ τὸ ῥῆμα ὡσ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δὶσ τρίσ με ἀπαρνήσῃ. καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιεν.

XV.

Iesus coram Pilato interrogatur. Barabbae posthabitus damnatur, illuditur, ducitur, cruci affigitur. Mors; portenta; sepultura.

1 [198,2] Καὶ εὐθὺσ πρωῒ συμβούλιον ἑτοι-
μάσαντεσ οἱ ἀρχιερεῖσ μετὰ τῶν πρεσβυτέ-
ρων καὶ τῶν γραμματέων καὶ ὅλον τὸ συν-
έδριον, [199,1] δήσαντεσ τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν
καὶ παρέδωκαν Πειλάτῳ. 2 [200,1] καὶ ἐπη-
ρώτησεν αὐτὸν ὁ Πειλᾶτοσ· σὺ εἶ ὁ βασι-
λεὺσ τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ αὐτῷ
λέγει· σὺ λέγεισ. 3 [201,4] καὶ κατηγόρουν
αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖσ πολλά. 4 ὁ δὲ Πειλᾶ-
τοσ πάλιν ἐπηρώτα αὐτόν· οὐκ ἀποκρίνῃ
οὐδέν; ἴδε πόσα σου κατηγοροῦσιν. 5 ὁ δὲ
Ἰησοῦσ οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυ-
μάζειν τὸν Πειλᾶτον.

6 [202,2] Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖσ
ἕνα δέσμιον ὃν παρῃτοῦντο. 7 [203,4] ἦν
δὲ ὁ λεγόμενοσ Βαραββᾶσ μετὰ τῶν στα-
σιαστῶν δεδεμένοσ, οἵτινεσ ἐν τῇ στάσει
φόνον πεποιήκεισαν. 8 καὶ ἀναβὰσ ὁ ὄχλοσ

72. του ρηματοσ ου | απαρν. με τρισ
XV. 1. ευθεωσ | επι το πρωι | ετοιμασαντ.: ποιησαντεσ | om των ante γραμμ. | τω πιλατω 2. πιλατοσ | αυτω λεγει: ειπεν αυτω 4. πιλατοσ | επηρωτησεν | επ. αυτον: add λεγων | κατηγ.: καταμαρτυρουσιν 5. πιλατον 6. ονπερ ητουντο 7. συστασιαστων 8. αναβασ: αναβοησασ

XV. 1—5 Mt 27, 1 s. 11—14. Lc 23, 1 ss. Io 18, 28 ss. 6—15 Mt 27, 15—26. Lc 23, 17—25. Io 18, 39 ss.

ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼσ ἐποίει αὐτοῖσ
9 ὁ δὲ Πειλᾶτοσ ἀπεκρίθη αὐτοῖσ λέγων·
θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν
Ἰουδαίων; 10 ἐγίνωσκεν γὰρ ὅτι διὰ
φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖσ.
11 [204,1] οἱ δὲ ἀρχιερεῖσ ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον
ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖσ.
12 [205,1] ὁ δὲ Πειλᾶτοσ πάλιν ἀποκριθεὶσ
ἔλεγεν αὐτοῖσ· τί οὖν θέλετε ποιήσω ὃν
λέγετε τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 13 οἱ δὲ
πάλιν ἔκραξαν· σταύρωσον αὐτόν. 14 ὁ δὲ
Πειλᾶτοσ ἔλεγεν αὐτοῖσ· τί γὰρ ἐποίησεν
κακόν; οἱ δὲ περισσῶσ ἔκραξαν· σταύρωσον
αὐτόν. 15 [206,1] ὁ δὲ Πειλᾶτοσ βουλόμενοσ
ποιῆσαι τὸ ἱκανὸν τῷ ὄχλῳ ἀπέλυσεν αὐτοῖσ
τὸν Βαραββᾶν, καὶ παρέδωκεν τὸν Ἰησοῦν
φραγελλώσασ ἵνα σταυρωθῇ.
16 [207,4] Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον
αὐτὸν ἔσω τῆσ αὐλῆσ, ὅ ἐστιν πραιτώριον,
καὶ συνκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν· 17 καὶ
ἐνδιδύσκουσιν αὐτὸν πορφύραν καὶ περιτι-
θέασιν αὐτῷ πλέξαντεσ ἀκάνθινον στέφανον·
18 καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν· χαῖρε
βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων· 19 καὶ ἔτυπτον
αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ καὶ ἐνέπτυον
αὐτῷ, καὶ τιθέντεσ τὰ γόνατα προσεκύνουν

8. καθωσ αει 9. πιλατοσ 10. ℵ* εγνωκει 12. παλιν: post αποκριθ. | ειπεν αυτοισ | om τον ante βασιλ. 14. πιλατοσ | κακον εποιησεν | περισσοτερωσ 15. βουλομ. τω οχλω το ικαν. ποιησαι 16. συγκαλ. 17. ενδυουσιν

16—20 Mt 27, 27—31. Io 19, 2 s.

αὐτῷ. **20** [208,6] καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ,
ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν καὶ ἐνέδυσαν
αὐτὸν τὰ ἴδια ἱμάτια αὐτοῦ.

Καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα σταυρώσουσιν.
21 [209,1] καὶ ἀγγαρεύουσιν παράγοντά τινα
Σίμωνα Κυρηναῖον, ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ,
τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου, ἵνα
ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. **22** [210,1] καὶ φέ-
ρουσιν αὐτὸν ἐπὶ τὸν Γολγοθᾶν τόπον, ὅ
ἐστιν μεθερμηνευόμενον κρανίου τόποσ.
23 [211,4] καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ἐσμυρνισμένον
οἶνον· ὃσ δὲ οὐκ ἔλαβεν. **24** [212,1] καὶ
σταυροῦσιν αὐτόν, καὶ διαμερίζονται τὰ
μάτια αὐτοῦ, βάλλοντεσ κλῆρον ἐπ' αὐτὰ
ισ τί ἄρῃ. **25** [213,10] ἦν δὲ ὥρα τρίτη
καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. **26** [214,1] καὶ ἦν ἡ
ἐπιγραφὴ τῆσ αἰτίασ αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη·
ὁ βασιλεὺσ τῶν Ἰουδαίων.

27 [215,1] Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν δύο
λῃστάσ, ἕνα ἐκ δεξιῶν καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύ-
μων αὐτοῦ. **29** [217,6] καὶ οἱ παραπορευό-
μενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν κινοῦντεσ τὰσ
κεφαλὰσ αὐτῶν καὶ λέγοντεσ· οὐᾶ ὁ κατα-
λύων τὸν ναὸν καὶ οἰκοδομῶν τρισὶν ἡμέ
ραισ, **30** σῶσον σεαυτὸν καταβὰσ ἀπὸ τοῦ

20. τα ιματ. τα ιδια | ινα σταυρωσωσιν αυτον 22. επι τον: om τον | γολγοθα 23. εδιδ. αυτω: add πιειν | ο δε ουκ 24. και σταυρωσαντεσ αυτον διεμεριζον 28. ([216,8]) και επληρωθη η γραφη η λεγουσα· και μετα ανομων ελογισθη 29. και εν τρισιν ημερ. οικοδομ. 30. και καταβα

21—26 Mt 27, 31—37. Lc 23, 26—31. Io 19, 17 ss.
26 Io 19, 19. **27—32** Mt 27, 38—44. Lc 23, 32—43.
27 Io 19, 18.

σταυροῦ. **31** [218,2] ὁμοίωσ καὶ οἱ ἀρχιερεῖσ
ἐμπαίζοντεσ πρὸσ ἀλλήλουσ μετὰ τῶν γραμ-
ματέων ἔλεγον· ἄλλουσ ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ
δύναται σῶσαι· **32** ὁ Χριστὸσ ὁ βασιλεὺσ
Ἰσραήλ, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ,
ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν. [219,2] καὶ οἱ
συνεσταυρωμένοι σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.
33 [220,2] Καὶ γενομένησ ὥρασ ἕκτησ
σκότοσ ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕωσ ὥρασ
ἐνάτησ. **34** [221,6] καὶ τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ ἐβόησεν
ὁ Ἰησοῦσ φωνῇ μεγάλῃ· ἐλωΐ ἐλωΐ λεμὰ σα-
βαχθανεί, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον· ὁ θεόσ
μου ὁ θεόσ μου, εἰσ τί ἐγκατέλιπέσ με;
35 καί τινεσ τῶν παρεστώτων ἀκούσαντεσ
ἔλεγον· ἴδε Ἡλείαν φωνεῖ. **36** [222,2] δρα-
μὼν δέ τισ καὶ γεμίσασ σπόγγον ὄξουσ
περιθεὶσ καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν, λέγων·
ἄφετε ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλείασ καθελεῖν
αὐτόν. **37** [223,1] ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἀφεὶσ φωνὴν
μεγάλην ἐξέπνευσεν. **38** [224,2] καὶ τὸ κατα-
πέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰσ δύο ἀπὸ ἄνωθεν
ἕωσ κάτω. **39** [225,2] ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ
παρεστηκὼσ ἐξ ἐναντίασ αὐτοῦ ὅτι οὕτωσ

31. ομοιωσ δε κ. 32. του ισραηλ | om συν 33. Γενομενησ δε | εννατησ 34. τη ωρα τη εννατη | φων. μεγαλη: add λεγων | ἐλωι: ἐλ. | λαμμα | σαβαχθανι | με εγκατελ. 35. παρεστηκοτων | ιδου | ηλιαν 36. τισ: εισ | περιθ. τε | ηλιασ 39. οτι ουτω κραξασ εξεπν.

33—39 Mt 27, 45—54. Lc 23, 44—47. **36** s. Io 19, 29 s.

ἐξέπνευσεν, εἶπεν· ἀληθῶσ οὗτοσ ὁ ἄνθρω-
ποσ υἱὸσ ἦν θεοῦ.
40 [226,6] Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκεσ ἀπὸ μα-
κρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷσ καὶ Μαρία ἡ
Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου τοῦ
μικροῦ καὶ Ἰωσῆτοσ μήτηρ καὶ Σαλώμη,
41 αἳ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ἠκολούθουν
αὐτῷ καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ
αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰσ Ἱεροσόλυμα.
42 [227,1] Καὶ ἤδη ὀψίασ γενομένησ, ἐπεὶ
ἦν παρασκευή, ὅ ἐστιν προσάββατον,
43 ἐλθὼν Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίασ,
εὐσχήμων βουλευτήσ, ὃσ καὶ αὐτὸσ ἦν
προσδεχόμενοσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ,
τολμήσασ εἰσῆλθεν πρὸσ τὸν Πειλᾶτον καὶ
ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 44 ὁ δὲ
Πειλᾶτοσ ἐθαύμαζεν εἰ ἤδη τέθνηκεν, καὶ
προσκαλεσάμενοσ τὸν κεντυρίωνα ἐπηρώτη-
σεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανεν· 45 καὶ γνοὺσ
ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνοσ ἐδωρήσατο τὸ πτῶμα
τῷ Ἰωσήφ. 46 [228,1] καὶ ἀγοράσασ σιν-
δόνα, καθελὼν αὐτὸν ἐνείλησεν τῇ σινδόνι
καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι ὃ ἦν
λελατομημένον ἐκ πέτρασ, καὶ προσεκύ-
λισεν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου.

---

39. ο ανθρωπ. ουτοσ 40. εν αισ: add ην | μαρια η του ιακω. | ιωση 41. αι: add και 43. ηλθεν | προσ πιλατον 44. πιλατοσ | εθαυμασεν 45. το σωμα 46. και καθελων | εν μνημειω

---

40 s. Mt 27, 55 s. Lc 23, 49. **42—47** Mt 27, 57—61. Lc 23, 50—55. Io 19, 38—42.

47 [229,6] ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ
Μαρία ἡ Ἰωσῆτοσ ἐθεώρουν ποῦ τέθειται

XVI.

Mulieres ad sepulcrum Christi redivivi.
[Quibus apparuerit, quae mandaverit ac promiserit.
Sublatio in caelum.]

1 [230,8] Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου
Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώ-
βου καὶ Σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα
ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν. 2 [231,1] καὶ λίαν
πρωῒ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ
τὸ μνῆμα, ἀνατείλαντοσ τοῦ ἡλίου. 3 καὶ
ἔλεγον πρὸσ ἑαυτάσ· τίσ ἀποκυλίσει ἡμῖν
τὸν λίθον ἐκ τῆσ θύρασ τοῦ μνημείου; 4 καὶ
ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀνακεκύλισται
ὁ λίθοσ· ἦν γὰρ μέγασ σφόδρα. 5 καὶ
εἰσελθοῦσαι εἰσ τὸ μνημεῖον εἶδον νεανίσκον
καθήμενον ἐν τοῖσ δεξιοῖσ περιβεβλημένον
στολὴν λευκήν, καὶ ἐξεθαμβήθησαν. 6 [232,2] ὁ
δὲ λέγει αὐταῖσ· μὴ ἐκθαμβεῖσθε. Ἰησοῦν
ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον
ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ τόποσ ὅπου
ἔθηκαν αὐτόν. 7 ἀλλὰ ὑπάγετε εἴπατε τοῖσ
μαθηταῖσ αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι προάγει
ὑμᾶσ εἰσ τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε,

---

47. και μαρια ιωση | τιθεται
XVI. 1. η του ιακω 2. τησ μιασ σαββατων | μνημειον 4. αποκεκυλισται 7. αλλ

XVI. 1—8 Mt 28, 1—10. Lc 24, 1—10. 7 14, 28

καθὼσ εἶπεν ὑμῖν. 8 [283,2] καὶ ἐξελθοῦσαι
ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχεν γὰρ αὐτὰσ
τρόμοσ καὶ ἔκστασισ, καὶ οὐδὲν εἶπον
ἐφοβοῦντο γάρ.

---

8. κ. εξελθ. ταχυ | ειχε δε 9—20 omisimus cum ℵ B κ arm cdd ant aliis. Item praeter alios Eus et Hier testantur „in accuratis libris", „in omnibus paene Graeciae libris" ista defuisse. Sic autem ς:

9 Ἀναστὰσ δὲ πρωῒ πρώτῃ σαββάτου
ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ'
ἧσ ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια. (Io 20, 1 ss.)
10 ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλεν τοῖσ μετ'
αὐτοῦ γενομένοισ, πενθοῦσι καὶ κλαίουσι.
11 κἀκεῖνοι, ἀκούσαντεσ ὅτι ζῇ καὶ ἐθεάθη
ὑπ' αὐτῆσ, ἠπίστησαν. (Lc 24, 10 s.) 12 Μετὰ
δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν
ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοισ
εἰσ ἀγρόν. (Lc 24, 13 ss.) 13 κἀκεῖνοι ἀπελθόν-
τεσ ἀπήγγειλαν τοῖσ λοιποῖσ· οὐδὲ ἐκείνοισ
ἐπίστευσαν. 14 Ὕστερον ἀνακειμένοισ αὐ-
τοῖσ τοῖσ ἕνδεκα ἐφανερώθη, καὶ ὠνείδισε
τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν,
ὅτι τοῖσ θεασαμένοισ αὐτὸν ἐγηγερμένον
οὐκ ἐπίστευσαν. 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· πο-
ρευθέντεσ εἰσ τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ
εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. 16 ὁ πιστεύσασ
καὶ βαπτισθεὶσ σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπιστήσασ

κατακριθήσεται. 17 σημεῖα δὲ τοῖσ πιστεύ-
σασι ταῦτα παρακολουθήσει· ἐν τῷ ὀνόματί
μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσι, γλώσσαισ λαλή-
σουσι καιναῖσ, 18 ὄφεισ ἀροῦσι, κἂν θανάσι-
μόν τι πίωσιν οὐ μὴ αὐτοὺσ βλάψει, ἐπὶ
ἀρρώστουσ χεῖρασ ἐπιθήσουσι καὶ καλῶσ
ἕξουσιν. 19 ὁ μὲν οὖν κύριοσ μετὰ τὸ λα-
λῆσαι αὐτοῖσ ἀνελήφθη εἰσ τὸν οὐρανὸν καὶ
ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ· 20 ἐκεῖνοι δὲ
ἐξελθόντεσ ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου
συνεργοῦντοσ καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντοσ διὰ
τῶν ἐπακολουθούντων σημείων. (ϛ, non ϛ°,
add ἀμήν.)

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

I.

Praefatio. Gabrielis nuntius ad Zachariam et ad Mariam. Maria et Elisabet. Mariae hymnus. Iohannes baptista nascitur; Zacharias vaticinatur.

1 1,10 Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν
ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν πεπληρο-
φορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, 2 καθὼσ
παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆσ αὐτόπται καὶ
ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου, 3 ἔδοξε
κἀμοὶ παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκρι
βῶσ καθεξῆσ σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε,
4 ἵνα ἐπιγνῷσ περὶ ὧν κατηχήθησ λόγων
τὴν ἀσφάλειαν.
5 Ἐγένετο ἐν ταῖσ ἡμέραισ Ἡρώδου
βασιλέωσ τῆσ Ἰουδαίασ ἱερεύσ τισ ὀνόματι
Ζαχαρίασ ἐξ ἐφημερίασ Ἀβιά, καὶ γυνὴ
αὐτῷ ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρών, καὶ τὸ
ὄνομα αὐτῆσ Ἐλισάβετ. 6 ἦσαν δὲ δίκαιοι
ἀμφότεροι ἐναντίον τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι
ἐν πάσαισ ταῖσ ἐντολαῖσ καὶ δικαιώμασιν
τοῦ κυρίου ἄμεμπτοι. 7 καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖσ
τέκνον, καθότι ἦν ἡ Ἐλισάβετ στεῖρα, καὶ
ἀμφότεροι προβεβηκότεσ ἐν ταῖσ ἡμέραισ
αὐτῶν ἦσαν. 8 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν
αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆσ ἐφημερίασ αὐτοῦ

---

* το κατα λουκαν (ς, non ς[e], add αγιον) ευαγγελιον
I. 5. του βασιλεωσ | και η γυνη αυτου 6. ενωπιον τ. θε. 7. καθ. η ελισ. ην

I. 3 Act 1, 1. 5 1 Chr 24, 10.

ἔναντι τοῦ θεοῦ, 9 κατὰ τὸ ἔθοσ τῆσ ἱερα-
τείασ ἔλαχε τοῦ θυμιᾶσαι εἰσελθὼν εἰσ τὸν
ναὸν τοῦ κυρίου, 10 καὶ πᾶν τὸ πλῆθοσ
ἦν τοῦ λαοῦ προσευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ
τοῦ θυμιάματοσ. 11 ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγε-
λοσ κυρίου ἑστὼσ ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστη-
ρίου τοῦ θυμιάματοσ. 12 καὶ ἐταράχθη
Ζαχαρίασ ἰδών, καὶ φόβοσ ἐπέπεσεν ἐπ᾽
αὐτόν. 13 εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτὸν ὁ ἄγγελοσ·
μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία, διότι εἰσηκούσθη ἡ
δέησίσ σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεν-
νήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεισ τὸ ὄνομα
αὐτοῦ Ἰωάννην· 14 καὶ ἔσται χαρά σοι
καὶ ἀγαλλίασισ, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γενέσει
αὐτοῦ χαρήσονται. 15 ἔσται γὰρ μέγασ
ἐνώπιον κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ
μὴ πίῃ, καὶ πνεύματοσ ἁγίου πλησθήσεται
ἔτι ἐκ κοιλίασ μητρὸσ αὐτοῦ, 16 καὶ πολ-
λοὺσ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ
κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν· 17 καὶ αὐτὸσ
προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι
καὶ δυνάμει Ἡλεία, ἐπιστρέψαι καρδίασ
πατέρων ἐπὶ τέκνα καὶ ἀπειθεῖσ ἐν φρονήσει
δικαίων ἑτοιμάσαι κυρίῳ λαὸν κατεσκευασ-
μένον. 18 καὶ εἶπεν Ζαχαρίασ πρὸσ τὸν
ἄγγελον· κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ
γάρ εἰμι πρεσβύτησ καὶ ἡ γυνή μου προ-
βεβηκυῖα ἐν ταῖσ ἡμέραισ αὐτῆσ. 19 καὶ

10. του λαου ην 14. γεννησει 15. του κυριου
17. ηλιου

17 Mal 4, 5 s.

ἀποκριθεὶσ ὁ ἄγγελοσ εἶπεν αὐτῷ· ἐγώ εἰμι
Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼσ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ,
καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸσ σὲ καὶ εὐαγ-
γελίσασθαί σοι ταῦτα· 20 καὶ ἰδοὺ ἔσῃ
σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενοσ λαλῆσαι ἄχρι ἧσ
ἡμέρασ γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευ-
σασ τοῖσ λόγοισ μου, οἵτινεσ πληρωθήσον-
ται εἰσ τὸν καιρὸν αὐτῶν. 21 καὶ ἦν ὁ
λαὸσ προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν, καὶ ἐθαύμαζον
ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ. 22 ἐξελθὼν
δὲ οὐκ ἐδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖσ, καὶ ἐπέ-
γνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ·
καὶ αὐτὸσ ἦν διανεύων αὐτοῖσ, καὶ διέμενεν
κωφόσ. 23 καὶ ἐγένετο ὡσ ἐπλήσθησαν αἱ
ἡμέραι τῆσ λειτουργίασ αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰσ
τὸν οἶκον αὐτοῦ. 24 μετὰ δὲ ταύτασ τὰσ
ἡμέρασ συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ,
καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνασ πέντε, λέ-
γουσα 25 ὅτι οὕτωσ μοι πεποίηκεν κύριοσ
ἐν ἡμέραισ αἷσ ἐπεῖδεν ἀφελεῖν ὄνειδόσ μου
ἐν ἀνθρώποισ.

26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ
ἄγγελοσ Γαβριὴλ ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰσ πόλιν
τῆσ Γαλιλαίασ ᾗ ὄνομα Ναζαρέθ, 27 πρὸσ
παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα
Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαυείδ, καὶ τὸ ὄνομα
τῆσ παρθένου Μαριάμ. 28 καὶ εἰσελθὼν
πρὸσ αὐτὴν ὁ ἄγγελοσ εἶπεν· χαῖρε κεχαρι-

22. ηδυνατο 25. ο κυριοσ | το ονειδοσ 26. απο: υπο | ς (non ς^{e}) ναζαρετ 27. μεμνηστευμενην | δαβιδ 28. ο αγγελοσ: post εισελθων

27 Mt 1, 18 ss.

τωμένη, ὁ κύριοσ μετὰ σοῦ. **29** ἡ δὲ ἐπὶ
τῷ λόγῳ διεταράχθη, καὶ διελογίζετο ποτα-
πὸσ εἴη ὁ ἀσπασμὸσ οὗτοσ. **30** καὶ εἶπεν
ὁ ἄγγελοσ αὐτῇ· μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· εὗρεσ
γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. **31** καὶ ἰδοὺ
συλλήμψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ
καλέσεισ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. **32** οὗτοσ
ἔσται μέγασ καὶ υἱὸσ ὑψίστου κληθήσεται,
καὶ δώσει αὐτῷ κύριοσ ὁ θεὸσ τὸν θρόνον
Δαυεὶδ τοῦ πατρὸσ αὐτοῦ, **33** καὶ βασιλεύσει
ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ, καὶ
τῆσ βασιλείασ αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλοσ.
34 εἶπεν δὲ Μαριὰμ πρὸσ τὸν ἄγγελον·
πῶσ ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω;
35 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ ἄγγελοσ εἶπεν αὐτῇ·
πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύνα-
μισ ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ
γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱὸσ θεοῦ.
36 καὶ ἰδοὺ Ἐλισάβετ ἡ συγγενίσ σου καὶ
αὐτὴ συνειληφυῖα υἱὸν ἐν γήρει αὐτῆσ, καὶ
οὗτοσ μὴν ἕκτοσ ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ
στείρᾳ· **37** ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τοῦ
θεοῦ πᾶν ῥῆμα. **38** εἶπεν δὲ Μαριάμ· ἰδοὺ
ἡ δούλη κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά
σου. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆσ ὁ ἄγγελοσ.

---

28. μετα σου: add ευλογημενη συ εν γυναιξιν 29. η δε ιδουσα διεταραχθ. επι τω λογ. αυτου 31. συλληψη 32. δαβιδ 36. συγγενησ | γηρα 37. παρα τω θεω

---

31 Es 7, 14. Mt 1, 21 ss. **32** Mich 4, 7.

39 Ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖσ ἡμέραισ
ταύταισ ἐπορεύθη εἰσ τὴν ὀρεινὴν μετὰ
σπουδῆσ εἰσ πόλιν Ἰούδα, **40** καὶ εἰσῆλθεν
εἰσ τὸν οἶκον Ζαχαρίου καὶ ἠσπάσατο τὴν
Ἐλισάβετ. **41** καὶ ἐγένετο ὡσ ἤκουσεν τὸν
ἀσπασμὸν τῆσ Μαρίασ ἡ Ἐλισάβετ, ἐσκίρ-
τησεν τὸ βρέφοσ ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆσ· καὶ
ἐπλήσθη πνεύματοσ ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ,
42 καὶ ἀνεφώνησεν κραυγῇ μεγάλῃ καὶ
εἶπεν· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν, καὶ
εὐλογημένοσ ὁ καρπὸσ τῆσ κοιλίασ σου.
43 καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ
τοῦ κυρίου μου πρὸσ ἐμέ; **44** ἰδοὺ γὰρ ὡσ
ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰσ τὰ
ὦτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέ-
φοσ ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. **45** καὶ μακαρία ἡ
πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελείωσισ τοῖσ λελαλη-
μένοισ αὐτῇ παρὰ κυρίου.

46 Καὶ εἶπεν Μαριάμ· μεγαλύνει ἡ ψυχή
μου τὸν κύριον, **47** καὶ ἠγαλλίασεν τὸ
πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου
48 ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆσ
δούλησ αὐτοῦ. ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μα-
καριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί, **49** ὅτι
ἐποίησέν μοι μεγάλα ὁ δυνατόσ. καὶ ἅγιον
τὸ ὄνομα αὐτοῦ, **50** καὶ τὸ ἔλεοσ αὐτοῦ
εἰσ γενεὰσ καὶ γενεὰσ τοῖσ φοβουμένοισ

41. η ελισαβ.: post ηκουσεν 42. κραυγη: φωνη 43. προσ με 49. μεγαλεια | ο δυνατοσ, και αγιον το ον. αυτου· (hac interpunctione) 50. και γενεασ: γενεων

46 ss. 1 Sam 2, 1 ss.

αὐτόν. 51 ἐποίησεν κράτοσ ἐν βραχίονι
αὐτοῦ, διεσκόρπισεν ὑπερηφάνουσ διανοίᾳ
καρδίασ αὐτῶν· 52 καθεῖλεν δυνάστασ ἀπὸ
θρόνων καὶ ὕψωσεν ταπεινούσ, 53 πεινῶν-
τασ ἐνέπλησεν ἀγαθῶν καὶ πλουτοῦντασ
ἐξαπέστειλεν κενούσ. 54 ἀντελάβετο Ἰσραὴλ
παιδὸσ αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέουσ, 55 καθὼσ
ἐλάλησεν πρὸσ τοὺσ πατέρασ ἡμῶν, τῷ
Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰσ τὸν
αἰῶνα.

56 Ἔμεινεν δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὡσ
μῆνασ τρεῖσ, καὶ ὑπέστρεψεν εἰσ τὸν οἶκον
αὐτῆσ.

57 Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνοσ
τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἐγέννησεν υἱόν.
58 καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγ-
γενεῖσ αὐτῆσ ὅτι ἐμεγάλυνεν κύριοσ τὸ ἔλεοσ
αὐτοῦ μετ᾽ αὐτῆσ, καὶ συνέχαιρον αὐτῇ.
59 καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ
ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουν
αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸσ αὐτοῦ
Ζαχαρίαν. 60 καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ
αὐτοῦ εἶπεν· οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννησ.
61 καὶ εἶπαν πρὸσ αὐτὴν ὅτι οὐδείσ ἐστιν
ἐκ τῆσ συγγενείασ σου ὃσ καλεῖται τῷ
ὀνόματι τούτῳ. 62 ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ
αὐτοῦ τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτό. 63 καὶ
αἰτήσασ πινακίδιον ἔγραψεν λέγων· Ἰωάν-
νησ ἐστὶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ἐθαύμασαν
πάντεσ. 64 ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ

56. ωσει 59. εν τη ογδοη ημερα 61. ειπον | εν τη συγγενεια 62. αυτο: αυτον

παραχρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει
εὐλογῶν τὸν θεόν. 65 καὶ ἐγένετο ἐπὶ
πάντασ φόβοσ τοὺσ περιοικοῦντασ αὐτούσ,
καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆσ Ἰουδαίασ διελα-
λεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, 66 καὶ
ἔθεντο πάντεσ οἱ ἀκούσαντεσ ἐν τῇ καρδίᾳ
αὐτῶν, λέγοντεσ· τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο
ἔσται; καὶ γὰρ χεὶρ κυρίου ἦν μετ᾽ αὐτοῦ.
67 Καὶ Ζαχαρίασ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη
πνεύματοσ ἁγίου καὶ ἐπροφήτευσεν λέγων·
68 εὐλογητὸσ κύριοσ ὁ θεὸσ τοῦ Ἰσραήλ,
ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ
λαῷ αὐτοῦ, 69 καὶ ἤγειρεν κέρασ σωτη-
ρίασ ἡμῖν ἐν οἴκῳ Δαυεὶδ παιδὸσ αὐτοῦ,
70 καθὼσ ἐλάλησεν διὰ στόματοσ τῶν
ἁγίων ἀπ᾽ αἰῶνοσ προφητῶν αὐτοῦ, 71 σω-
τηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ ἐκ χειρὸσ
πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶσ, 72 ποιῆσαι
ἔλεοσ μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ μνησθῆ-
ναι διαθήκησ ἁγίασ αὐτοῦ, 73 ὅρκον ὃν
ὤμοσεν πρὸσ Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν,
τοῦ δοῦναι ἡμῖν 74 ἀφόβωσ ἐκ χειρὸσ
ἐχθρῶν ῥυσθέντασ λατρεύειν αὐτῷ 75 ἐν
ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ
πάσασ τὰσ ἡμέρασ ἡμῶν. 76 καὶ σὺ δὲ
παιδίον προφήτησ ὑψίστου κληθήσῃ· προ-
πορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου κυρίου ἑτοι-

---

66. om γαρ 67. προεφητευσε 69. εν τω οικω | δαβιδ | του παιδοσ 70. των αγι. των απ 74. των εχθρων ημων 75. τ. ημ. τησ ζωησ ημ. 76. και συ sine δε

---

70 Act 3, 21. 73 Gen 22, 16.

μάσαι ὁδοὺσ αὐτοῦ, 77 τοῦ δοῦναι γνῶσιν
σωτηρίασ τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁμαρ·
τιῶν αὐτῶν 78 διὰ σπλάγχνα ἐλέουσ θεοῦ
ἡμῶν, ἐν οἶσ ἐπεσκέψατο ἡμᾶσ ἀνατολὴ
ἐξ ὕψουσ 79 ἐπιφᾶναι τοῖσ ἐν σκότει καὶ
σκιᾷ θανάτου καθημένοισ, τοῦ κατευθῦναι
τοὺσ πόδασ ἡμῶν εἰσ ὁδὸν εἰρήνησ.

80 Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκρα-
ταιοῦτο πνεύματι, καὶ ἦν ἐν ταῖσ ἐρήμοισ
ἕωσ ἡμέρασ ἀναδείξεωσ αὐτοῦ πρὸσ τὸν
Ἰσραήλ.

II.

Census. Iesus Bethleemi nascitur. Angeli et pastores. Infans circumciditur et deo sistitur. Symeon et Anna. Puer duodennis in templo.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ
ἐξῆλθεν δόγμα παρὰ Καίσαροσ Αὐγούστου
ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. 2 αὕτη
ἀπογραφὴ ἐγένετο πρώτη ἡγεμονεύοντοσ
τῆσ Συρίασ Κυρηνίου. 3 καὶ ἐπορεύοντο
πάντεσ ἀπογράφεσθαι, ἕκαστοσ εἰσ τὴν
ἑαυτοῦ πόλιν. 4 ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ
τῆσ Γαλιλαίασ ἐκ πόλεωσ Ναζαρὲθ εἰσ τὴν
Ἰουδαίαν εἰσ πόλιν Δαυεὶδ ἥτισ καλεῖται
Βηθλεέμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ
πατριᾶσ Δαυείδ, 5 ἀπογράψασθαι σὺν Μα-

II. 2. αυτη η απογρ. | πρωτη εγενετ. 3. εαυτου: ιδιαν 4. ς (non ς^e) ναζαρετ | δαβιδ

---

80 40

II. 2 Act 5, 37.

ριὰμ τῇ ἐμνηστευμένῃ αὐτῷ, οὔσῃ ἐγκύῳ.
6 [2,6] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺσ ἐκεῖ
ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν,
7 καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆσ τὸν πρωτό-
τοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλι-
νεν αὐτὸν ἐν φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖσ
τόποσ ἐν τῷ καταλύματι.

8 [3,10] Καὶ ποιμένεσ ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ
τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντεσ καὶ φυλάσσοντεσ
φυλακὰσ τῆσ νυκτὸσ ἐπὶ τὴν ποίμνην
αὐτῶν. 9 καὶ ἄγγελοσ κυρίου ἐπέστη αὐτοῖσ
καὶ δόξα κυρίου περιέλαμψεν αὐτούσ, καὶ
ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. 10 καὶ εἶπεν
αὐτοῖσ ὁ ἄγγελοσ· μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ
εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτισ
ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, 11 ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν
σήμερον σωτήρ, ὅσ ἐστιν Χριστὸσ κύριοσ,
ἐν πόλει Δαυείδ. 12 καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ
σημεῖον, εὑρήσετε βρέφοσ ἐσπαργανωμένον
ἐν φάτνῃ. 13 καὶ ἐξαίφνησ ἐγένετο σὺν
τῷ ἀγγέλῳ πλῆθοσ στρατιᾶσ οὐρανίου
αἰνούντων τὸν θεὸν καὶ λεγόντων· 14 δόξα
ἐν ὑψίστοισ θεῷ καὶ ἐπὶ γῆσ εἰρήνη ἐν
ἀνθρώποισ εὐδοκίασ. 15 Καὶ ἐγένετο ὡσ
ἀπῆλθον ἀπ᾿ αὐτῶν εἰσ τὸν οὐρανὸν οἱ
ἄγγελοι, οἱ ποιμένεσ ἐλάλουν πρὸσ ἀλλήλουσ·
διέλθωμεν δή, ἕωσ Βηθλεὲμ καὶ ἴδωμεν τὸ

---

5. μεμνηστευμενη αυτω γυναικι 7. εν τη φατνη 9. και ιδου αγγελ. 11. δαβιδ 12. εσπαργ. κειμενον εν τη φατνη 14. ευδοκια 15. οι ποιμενεσ: praem και οι ανθρωποι | ελαλ.: ειπον

---

s. Mt 1, 25 et 2, 1.

ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸσ ὃ ὁ κύριοσ ἐγνώρι-
σεν ἡμῖν. 16 καὶ ἦλθαν σπεύσαντεσ, καὶ
ἀνεῦραν τήν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσὴφ
καὶ τὸ βρέφοσ κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ·
17 ἰδόντεσ δὲ ἐγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματοσ
τοῦ λαληθέντοσ αὐτοῖσ περὶ τοῦ παιδίου
τούτου. 18 καὶ πάντεσ οἱ ἀκούσαντεσ
ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν
ποιμένων πρὸσ αὐτούσ· 19 ἡ δὲ Μαρία
πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα συνβάλ-
λουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆσ. 20 καὶ ὑπέ-
στρεψαν οἱ ποιμένεσ δοξάζοντεσ καὶ αἰνοῦν-
τεσ τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷσ ἤκουσαν καὶ
ἴδον καθὼσ ἐλαλήθη πρὸσ αὐτούσ.

21 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ
τοῦ περιτεμεῖν αὐτόν, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα
αὐτοῦ Ἰησοῦσ, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου
πρὸ τοῦ συλλημφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

22 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ
καθαρισμοῦ αὐτῶν, κατὰ τὸν νόμον Μωϋ-
σέωσ, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰσ Ἱεροσόλυμα πα-
ραστῆσαι τῷ κυρίῳ, 23 καθὼσ γέγραπται
ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῖγον
μήτραν ἅγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται, 24 καὶ
τοῦ δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν
τῷ νόμῳ κυρίου, ζεῦγοσ τρυγόνων ἢ δύο
νοσσοὺσ περιστερῶν.

16. ηλθον | ανευρον 17. διεγνωρισαν 19. μαριαμ |
συμβαλλ. 20. επεστρεψαν | ειδον 21. αυτον: το παι-
διον | συλληφθ. 22. αυτων· ς^e αυτησ | μωσεωσ
24. εν νομω | νεοσσουσ

21 Lev 12, 3. 22 Lev 12, 4. 23 Ex 13, 2.
24 Lev 12, 8.

25 Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος ἦν ἐν Ἰερουσα-
λήμ, ᾧ ὄνομα Συμεών, καὶ ὁ ἄνθρωπος
οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος
παράκλησιν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ πνεῦμα ἦν
ἅγιον ἐπ᾽ αὐτόν· 26 καὶ ἦν αὐτῷ κεχρη-
ματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου,
μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἂν ἴδῃ τὸν Χριστὸν
κυρίου. 27 καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς
τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς
τὸ παιδίον Ἰησοῦν τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς
κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ,
28 καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκά-
λας καὶ εὐλόγησεν τὸν θεὸν καὶ εἶπεν
29 νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα,
κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ, 30 ὅτι εἶδον
οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, 31 ὃ
ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν
λαῶν, 32 φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ
δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ. 33 καὶ ἦν ὁ πα-
τὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες
ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. 34 καὶ
εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεὼν καὶ εἶπεν πρὸς
Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· ἰδοὺ οὗτος
κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν
τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον.
35 καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσε-
ται ῥομφαία, ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ
πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί. 36 Καὶ ἦν
Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆς

25. ην ανθρωπος | αγιον ην 26. πριν η sine αν 28. εις τας αγκ. αυτου 33. και ην ιωσηφ και η μη-τηρ αυτου

Ἀσήρ· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραισ πολ-
λαῖσ, ζήσασα μετὰ ἀνδρὸσ ἔτη ἑπτὰ ἀπὸ
τῆσ παρθενίασ αὐτῆσ, **37** καὶ αὐτὴ χήρα
ἕωσ ἐτῶν ὀγδοήκοντα τεσσάρων, ἣ οὐκ
ἀφίστατο τοῦ ἱεροῦ νηστείαισ καὶ δεήσεσι
λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. **38** καὶ αὐτῇ
τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα ἀνθωμολογεῖτο τῷ θεῷ
καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖσ προσδε-
χομένοισ λύτρωσιν Ἱερουσαλήμ.

39 Καὶ ὡσ ἐτέλεσαν πάντα κατὰ τὸν
νόμον κυρίου, ἐπέστρεψαν εἰσ τὴν Γαλιλαίαν
εἰσ πόλιν ἑαυτῶν Ναζαρέθ. **40** τὸ δὲ
παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πληρού-
μενον σοφίασ, καὶ χάρισ θεοῦ ἦν ἐπ᾽ αὐτό.

41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖσ αὐτοῦ κατ᾽
ἔτοσ εἰσ Ἱερουσαλὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα.
42 καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβαινόν-
των αὐτῶν μετὰ τὸ ἔθοσ τῆσ ἑορτῆσ, **43** καὶ
τελειωσάντων τὰσ ἡμέρασ, ἐν τῷ ὑπο-
στρέφειν αὐτοὺσ ὑπέμεινεν Ἰησοῦσ ὁ παῖσ
ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν οἱ γονεῖσ
αὐτοῦ. **44** νομίσαντεσ δὲ αὐτὸν εἶναι ἐν τῇ
συνοδίᾳ ἦλθον ἡμέρασ ὁδὸν καὶ ἀνεζήτουν
αὐτὸν ἐν τοῖσ συγγενέσιν καὶ τοῖσ γνωστοῖσ,
45 καὶ μὴ εὑρόντεσ ὑπέστρεψαν εἰσ Ἱερου-

---

36. ετη μετ. ανδρ. επτα 37. και αὕτη | εωσ: ωσ 38. και αὕτη αὐτῇ τη ωρα | θεω: κυριω | εν ιερουσαλημ 39. απαντα τα κατα | υπεστρεψαν | εισ την πολιν αὐτων | ς (non ς^e) ναζαρετ 40. εκραταιουτο: add πνευματι 42. αναβαντων αυτων εισ ιεροσολυμα 43. ουκ εγνω ιωσηφ και η μητηρ αυτου 44. αυτον εν τη συνοδια ειναι | και εν τοισ γν. 45. ευροντεσ: add αυτον

---

39 Mt 2, 22 s. **40** 1, 80.

σαλὴμ ἀναζητοῦντεσ αὐτόν. 46 καὶ ἐγένετο
μετὰ ἡμέρασ τρεῖσ εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ
καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων καὶ
ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούσ·
47 [4,2] ἐξίσταντο δὲ πάντεσ οἱ ἀκούοντεσ
αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖσ ἀποκρίσεσιν
αὐτοῦ. 48 καὶ ἰδόντεσ αὐτὸν ἐξεπλάγησαν,
[5,10] καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ·
τέκνον, τί ἐποίησασ ἡμῖν οὕτωσ; ἰδοὺ ὁ
πατήρ σου κἀγὼ ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε.
49 καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· τί ὅτι ἐζητεῖτέ
με; οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖσ τοῦ πατρόσ
μου δεῖ εἶναί με; 50 καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν
τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖσ. 51 καὶ κατέβη
μετ᾽ αὐτῶν καὶ ἦλθεν εἰσ Ναζαρέθ, καὶ ἦν
ὑποτασσόμενοσ αὐτοῖσ. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ
διετήρει πάντα τὰ ῥήματα ἐν τῇ καρδίᾳ
αὐτῆσ. 52 καὶ Ἰησοῦσ προέκοπτεν ἐν τῇ
σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ
ἀνθρώποισ.

III.

Iohannes prodit docens paenitentiam et baptizans; capitur ab Herode. De Iesu baptismo. Genealogia Iesu.

1 [6,3] Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆσ
ἡγεμονίασ Τιβερίου Καίσαρος, ἡγεμονεύον-
τοσ Ποντίου Πειλάτου τῆσ Ἰουδαίασ, καὶ
τετρααρχοῦντοσ τῆσ Γαλιλαίασ Ἡρώδου,
Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετρα-

45. ζητουντεσ 46. μεθ ημερ. 48. και προσ αυτ. η μητ. αυτ. ειπεν 51. ς (non ς[e]) ναζαρετ | ρηματα: add ταυτα 52. εν τη: om
III. 1. πιλατου | τετραρχουντοσ

αρχοῦντοσ τῆσ Ἰτουραίασ καὶ Τραχωνίτιδοσ
χώρασ, καὶ Λυσανίου τῆσ Ἀβιληνῆσ τετρα-
αρχοῦντοσ, 2 ἐπὶ ἀρχιερέωσ Ἄννα καὶ
Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην
τὸν Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ, 3 [7,1] καὶ
ἦλθεν εἰσ πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορ-
δάνου κηρύσσων βάπτισμα μετανοίασ εἰσ
ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, 4 ὡσ γέγραπται ἐν βίβλῳ
λόγων Ἡσαΐου τοῦ προφήτου· φωνὴ βοῶντοσ
ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου,
εὐθείασ ποιεῖτε τὰσ τρίβουσ αὐτοῦ· 5 πᾶσα
φάραγξ πληρωθήσεται καὶ πᾶν ὄροσ καὶ
βουνὸσ ταπεινωθήσεται, καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ
εἰσ εὐθείασ καὶ αἱ τραχεῖαι εἰσ ὁδοὺσ
λείασ, 6 καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτή-
ριον τοῦ θεοῦ. 7 [8,5] Ἔλεγεν οὖν τοῖσ ἐκ-
πορευομένοισ ὄχλοισ βαπτισθῆναι ὑπ᾽ αὐτοῦ·
γεννήματα ἐχιδνῶν, τίσ ὑπέδειξεν ὑμῖν
φυγεῖν ἀπὸ τῆσ μελλούσησ ὀργῆσ; 8 ποιή-
σατε οὖν καρποὺσ ἀξίουσ τῆσ μετανοίασ,
καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖσ· πατέρα
ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι
δύναται ὁ θεὸσ ἐκ τῶν λίθων τούτων
ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. 9 ἤδη δὲ καὶ
ἡ ἀξίνη πρὸσ τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται·

---

2. επ αρχιερεων | τον του ζαχαριου 4. προφητου: add λεγοντοσ 5. εισ ευθειαν

III. 2 ss. Mt 3, 1 ss. Mc 1, 1 ss. Io 1, 6 ss. 4—6 Es 40, 3—5. 7—9 Mt 3, 7—10.

πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν
ἐκκόπτεται καὶ εἰσ πῦρ βάλλεται. **10** [9,10] Καὶ
ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέγοντεσ· τί οὖν
ποιήσωμεν; **11** ἀποκριθεὶσ δὲ ἔλεγεν αὐ-
τοῖσ· ὁ ἔχων δύο χιτῶνασ μεταδότω τῷ
μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁμοίωσ
ποιείτω. **12** ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτι-
σθῆναι καὶ εἶπαν πρὸσ αὐτόν· διδάσκαλε,
τί ποιήσωμεν; **13** ὁ δὲ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ·
μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν
πράσσετε. **14** ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ
στρατευόμενοι λέγοντεσ· τί ποιήσωμεν καὶ
ἡμεῖσ; καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· μηδένα
διασείσητε, μηδένα συκοφαντήσητε, καὶ
ἀρκεῖσθε τοῖσ ὀψωνίοισ ὑμῶν. **15** Προσδο-
κῶντοσ δὲ τοῦ λαοῦ καὶ διαλογιζομένων
πάντων ἐν ταῖσ καρδίαισ αὐτῶν περὶ τοῦ
Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸσ εἴη ὁ Χριστόσ,
16 [10,1] ἀπεκρίνατο λέγων πᾶσιν ὁ Ἰωάννησ·
ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶσ· ἔρχεται δὲ
ὁ ἰσχυρότερόσ μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸσ λῦσαι
τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ, αὐτὸσ
ὑμᾶσ βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί·
17 [11,5] οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δια-
καθᾶραι τὴν ἅλωνα αὐτοῦ καὶ συναγαγεῖν
τὸν σῖτον εἰσ τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ
ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

---

10. ποιησομεν 11. λεγει 12. ειπον | ποιησομεν 14. και ημεισ τι ποιησομεν | μηδε συκοφ. 16. απεκρι. ο ιωαννησ απασι λεγων 17. και διακαθαριει | συναξει

---

15 ss. Io 1, 15 ss. **16** s. Mt 3, 11 s. Mc 1, 7 s

18 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν
εὐηγγελίζετο τὸν λαόν· 19 [12,2] ὁ δὲ Ἡρώδησ
ὁ τετραάρχησ, ἐλεγχόμενοσ ὑπ᾽ αὐτοῦ περὶ
Ἡρωδιάδοσ τῆσ γυναικὸσ τοῦ ἀδελφοῦ
αὐτοῦ καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίησεν πονη-
ρῶν ὁ Ἡρώδησ, 20 προσέθηκεν καὶ τοῦτο
ἐπὶ πᾶσιν, κατέκλεισεν τὸν Ἰωάννην ἐν
φυλακῇ.

21 [13,1] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι
ἅπαντα τὸν λαὸν καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντοσ
καὶ προσευχομένου ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανόν,
22 καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σω-
ματικῷ εἴδει ὡσ περιστερὰν ἐπ᾽ αὐτόν,
καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι· σὺ εἶ ὁ
υἱόσ μου ὁ ἀγαπητόσ, ἐν σοὶ εὐδόκησα.

23 [14,3] Καὶ αὐτὸσ ἦν Ἰησοῦσ ἀρχόμενοσ
ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα, ὢν υἱόσ, ὡσ ἐνομίζετο,
Ἰωσήφ, τοῦ Ἡλεὶ 24 τοῦ Μαθθὰθ τοῦ
Λευεὶ τοῦ Μελχεὶ τοῦ Ἰανναὶ τοῦ Ἰωσὴφ
25 τοῦ Ματταθίου τοῦ Ἀμὼσ τοῦ Ναοὺμ
τοῦ Ἑσλεὶ τοῦ Ναγγαὶ 26 τοῦ Μαὰθ τοῦ
Ματταθίου τοῦ Σεμεεὶν τοῦ Ἰωσὴχ τοῦ
Ἰωδὰ 27 τοῦ Ἰωανὰν τοῦ Ῥησὰ τοῦ

---

19. τετραρχησ | τ. αδελφ. αυτ.: praem φιλιππου
20. και κατεκλεισε | εν τη φυλακη 22. ωσει περιστερ. |
γενεσθαι: add λεγουσαν | ηυδοκησα 23. ο ιησουσ | ωσει
ετων τριακ. αρχομενοσ, ων ωσ ενομιζετο υιοσ | ηλι
24. ματθατ | λευι | μελχι | ιαννα 25. εσλι 26. σεμεϊ |
ιωσηφ | ιουδα 27. ιωαννα

---

19 s. Mt 14, 3 ss. Mc 6, 17 ss. **20** Mt 4, 12.
Mc 1, 14. **21** s. Mt 3, 13 ss. Mc 1, 9 ss. Io 1,
29 ss. **22** 9, 35. **23** ss. Mt 1, 1—17. **27** 1 Chr
3, 17. Esr 3, 2.

Ζοροβάβελ τοῦ Σαλαθιὴλ τοῦ Νηρεὶ
28 τοῦ Μελχεὶ τοῦ Ἀδδεὶ τοῦ Κωσὰμ
τοῦ Ἐλμαδὰμ τοῦ Ἢρ 29 τοῦ Ἰησοῦ
τοῦ Ἐλιέζερ τοῦ Ἰωρεὶμ τοῦ Μαθθὰθ
τοῦ Λευεὶ 30 τοῦ Συμεὼν τοῦ Ἰούδα
τοῦ Ἰωσὴφ τοῦ Ἰωνὰμ τοῦ Ἐλιακεὶμ
31 τοῦ Μελεὰ τοῦ Μεννὰ τοῦ Ματταθὰ
τοῦ Ναθὰμ τοῦ Δαυεὶδ 32 τοῦ Ἰεσσαὶ
τοῦ Ἰωβὴδ τοῦ Βοόσ τοῦ Σαλὰ τοῦ
Ναασσὼν 33 τοῦ Ἀμιναδὰβ τοῦ Ἀδμεὶν
τοῦ Ἀρνεὶ τοῦ Ἐσρὼμ τοῦ Φαρὲσ τοῦ
Ἰούδα 34 τοῦ Ἰακὼβ τοῦ Ἰσαὰκ τοῦ
Ἀβραὰμ τοῦ Θάρα τοῦ Ναχὼρ 35 τοῦ
Σεροὺχ τοῦ Ῥαγαῦ τοῦ Φαλὲκ τοῦ
Ἔβερ τοῦ Σαλὰ 36 τοῦ Καϊνὰμ τοῦ
Ἀρφαξὰδ τοῦ Σὴμ τοῦ Νῶε τοῦ Λάμεχ
37 τοῦ Μαθουσαλὰ τοῦ Ἐνὼχ τοῦ Ἰάρετ

---

27. νηρι 28. μελχι | αδδι | ελμωδαμ 29. ιωση | ματθατ | λευϊ 30. ιωναν 31. μεννα: μαϊναν | ναθαν | δαβιδ 32. ωβηδ | βοοζ | σαλα: σαλμων 33. τ. αδμ. τ. αρνει: του αραμ | ςᵉ εσρων 35. σαρουχ 36. καϊναν 37. ιαρεδ

---

31 2 Sam 5, 14. 32 s. Ruth 4, 18—22. 33 1 Chr 2, 1 ss. 34 s. 1 Chr 17, 24 ss. 36—38 1 Chr 1—4.

τοῦ Μελελεὴλ τοῦ Καϊνὰμ 38 τοῦ Ἐνὼσ
τοῦ Σὴθ τοῦ Ἀδὰμ τοῦ θεοῦ.

IV.

Iesus a diabolo temptatur. Abit in Galilaeam et docet Nazarethi. Spretus transit Capharnaumum. Docet Capharnaumi et sanat daemoniacum, item socrum Petri et alios.

1 15,2 Ἰησοῦσ δὲ πλήρησ πνεύματοσ
ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου, καὶ
ἤγετο ἐν τῷ πνεύματι ἐν τῇ ἐρήμῳ 2 ἡμέ-
ρασ τεσσεράκοντα πειραζόμενοσ ὑπὸ τοῦ
διαβόλου. 16,5 καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν
ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ, καὶ συντελεσθεισῶν
αὐτῶν ἐπείνασεν. 3 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ διά-
βολοσ· εἰ υἱὸσ εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ
τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτοσ. 4 καὶ ἀπεκρίθη
πρὸσ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦσ· γέγραπται ὅτι οὐκ
ἐπ᾽ ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωποσ. 5 καὶ
ἀναγαγὼν αὐτὸν ἔδειξεν αὐτῷ πάσασ τὰσ
βασιλείασ τῆσ οἰκουμένησ ἐν στιγμῇ χρό-
νου. 6 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολοσ· σοὶ
δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν καὶ
τὴν δόξαν αὐτῶν, ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται καὶ
ᾧ ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν· 7 σὺ οὖν ἐὰν
προσκυνήσῃσ ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σοῦ

---

37. μαλελεηλ | καϊναν
IV. 1. πνευματ. αγιου πληρ. | εισ την ερημον 2. τεσσαρακοντα | συντελ. αυτων: add υστερον 3. και ειπεν αυτω 4. απεκρ. ιησουσ προσ αυτ. λεγων | ο ανθρωποσ: add αλλ επι παντι ρηματι θεου 5. αναγαγ. αυτον: add ο διαβολοσ εισ οροσ υψηλον 7. ενωπ. μου

IV. 1—13 Mt 4, 1—11. Mc 1, 12 s. 4 Deut 8, 3.

πᾶσα. 8 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν
αὐτῷ· γέγραπται· προσκυνήσεισ κύριον τὸν
θεόν σου καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεισ.
9 ἤγαγεν δὲ αὐτὸν εἰσ Ἱερουσαλὴμ καὶ
ἔστησεν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ
εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸσ εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε
σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω· 10 γέγραπται γὰρ
ὅτι τοῖσ ἀγγέλοισ αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ
τοῦ διαφυλάξαι σε, 11 καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν
ἀροῦσίν σε, μήποτε προσκόψῃσ πρὸσ λίθον
τὸν πόδα σου. 12 καὶ ἀποκριθεὶσ εἶπεν
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ ὅτι εἴρηται· οὐκ ἐκπειρά-
σεισ κύριον τὸν θεόν σου. 13 καὶ συντε-
λέσασ πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολοσ ἀπέστη
ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

14 [17,1] Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦσ ἐν τῇ
δυνάμει τοῦ πνεύματοσ εἰσ τὴν Γαλιλαίαν·
καὶ φήμη ἐξῆλθεν καθ' ὅλησ τῆσ περιχώ-
ρου περὶ αὐτοῦ. 15 καὶ αὐτὸσ ἐδίδασκεν
ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ αὐτῶν, δοξαζόμενοσ
ὑπὸ πάντων.

16 [18,10] Καὶ ἦλθεν εἰσ Ναζαρά, οὗ ἦν
ἀνατεθραμμένοσ, καὶ εἰσῆλθεν κατὰ τὸ
εἰωθὸσ αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων
εἰσ τὴν συναγωγήν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι.
17 καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον τοῦ προφήτου

---

7. πασα: παντα 8. και αποκρ. αυτω ειπεν ο ιησουσ· υπαγε οπισω μου σατανα· γεγραπται γαρ 9. και ηγαγεν αυτον | εστησεν: add αυτον | ο υιοσ 16. εισ την ναζαρετ (ςe-ρεθ) | τεθραμμενοσ 17. βιβλ. ησαϊ. του προφητ.

---

8 Deut 6, 13. 10 s. Ps 91, 11 s. 12 Deut 6, 16. 14 s. Mt 4, 12. 24. Mc 1, 14. 16 ss. (Mt 13, 54 ss. Mc 6, 1 ss.)

Ἡσαΐου, καὶ ἀναπτύξασ τὸ βιβλίον εὗρεν
τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον· 18 πνεῦμα κυρίου
ἐπ' ἐμέ, οὗ εἵνεκεν ἔχρισέν με εὐαγγελί-
σασθαι πτωχοῖσ, ἀπέσταλκέν με 19 κηρῦξαι
αἰχμαλώτοισ ἄφεσιν καὶ τυφλοῖσ ἀνά-
βλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένουσ ἐν ἀφέσει,
κηρῦξαι ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν. 20 καὶ
πτύξασ τὸ βιβλίον ἀποδοὺσ τῷ ὑπηρέτῃ
ἐκάθισεν, καὶ πάντων οἱ ὀφθαλμοὶ ἐν τῇ
συναγωγῇ ἦσαν ἀτενίζοντεσ αὐτῷ. 21 ἤρξατο
δὲ λέγειν πρὸσ αὐτοὺσ ὅτι σήμερον πεπλή-
ρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖσ ὠσὶν ὑμῶν.
22 [19,1] καὶ πάντεσ ἐμαρτύρουν αὐτῷ καὶ
ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖσ λόγοισ τῆσ χάριτοσ τοῖσ
ἐκπορευομένοισ ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ,
καὶ ἔλεγον· οὐχὶ υἱόσ ἐστιν Ἰωσὴφ οὗτοσ;
23 [20,10] καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· πάντωσ
ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην· ἰατρέ,
θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενό-
μενα εἰσ τὴν Καφαρναούμ, ποίησον καὶ
ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. 24 [21,1] εἶπεν δέ·
ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶσ προφήτησ δεκτόσ
ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι ἑαυτοῦ. 25 [22,10] ἐπ'
ἀληθείασ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλαὶ χῆραι
ἦσαν ἐν ταῖσ ἡμέραισ Ἠλείου ἐν τῷ Ἰσραήλ,
ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸσ ἐπὶ ἔτη τρία καὶ

17. τον τοπον 18. ενεκεν | ευαγγελιζεσθαι | απεστ. με: add ιασασθαι τουσ συντετριμμενουσ την καρδιαν 20. παντων εν τ. συνα. οι οφθαλμ. ησαν 22. ουχ ουτοσ εστιν ο υιοσ ιωσηφ 23. εν τη καπερναουμ 24. πατρ. αυτου 25. om οτι | ηλιου

18 Es 61, 1 s. 24 Io 4, 44. 25 1 Reg 17 1. Iac 5, 17.

μῆνασ ἕξ, ὡσ ἐγένετο λιμὸσ μέγασ ἐπὶ
πᾶσαν τὴν γῆν, 26 καὶ πρὸσ οὐδεμίαν
αὐτῶν ἐπέμφθη Ἡλείασ εἰ μὴ εἰσ Σάρεπτα
τῆσ Σιδωνίασ πρὸσ γυναῖκα χήραν. 27 καὶ
πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ
Ἐλισαίου τοῦ προφήτου, καὶ οὐδεὶσ αὐτῶν
ἐκαθαρίσθη εἰ μὴ Ναιμὰν ὁ Σύροσ. 28 καὶ
ἐπλήσθησαν πάντεσ θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ
ἀκούοντεσ ταῦτα, 29 καὶ ἀναστάντεσ ἐξέ-
βαλον αὐτὸν ἔξω τῆσ πόλεωσ, καὶ ἤγαγον
αὐτὸν ἕωσ ὀφρύοσ τοῦ ὄρουσ ἐφ' οὗ ἡ
πόλισ ᾠκοδόμητο αὐτῶν, ὥστε κατακρημνί-
σαι αὐτόν· 30 αὐτὸσ δὲ διελθὼν διὰ μέσου
αὐτῶν ἐπορεύετο.

31 [23,8] Καὶ κατῆλθεν εἰσ Καφαρναοὺμ
πόλιν τῆσ Γαλιλαίασ, καὶ ἦν διδάσκων
αὐτοὺσ ἐν τοῖσ σάββασιν· 32 [24,2] καὶ ἐξε-
πλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν
ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγοσ αὐτοῦ.

33 Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωποσ
ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ
ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλῃ· 34 ἔα, τί ἡμῖν
καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθεσ ἀπολέσαι
ἡμᾶσ; οἶδά σε τίσ εἶ, ὁ ἅγιοσ τοῦ θεοῦ.
35 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ λέγων
φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ῥῖψαν
αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰσ τὸ μέσον ἐξῆλθεν

26. ηλιασ | τησ σιδωνοσ 27. εν τω ισρα. post προφητ. pon | ἐλισσαιου | νεεμαν 29. εωσ τησ οφρυοσ | αυτων ωκοδομητο | ωστε: εισ το 31. καπερναουμ 33. μεγαλη: add λεγων 35. εξελθε εξ

26 1 Reg 17, 9. 27 2 Reg 5, 14. 31 s. Mt 7, 28 s. Mc 1, 21 s. 33—37 Mc 1, 23—28.

ἀπ᾽ αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν. **36** καὶ
ἐγένετο θάμβοσ ἐπὶ πάντασ, καὶ συνελάλουν
πρὸσ ἀλλήλουσ λέγοντεσ· τίσ ὁ λόγοσ οὗτοσ,
ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖσ
ἀκαθάρτοισ πνεύμασιν καὶ ἐξέρχονται;
37 καὶ ἐξεπορεύετο ἦχοσ περὶ αὐτοῦ εἰσ
πάντα τόπον τῆσ περιχώρου.

38 [26,2] Ἀναστὰσ δὲ ἀπὸ τῆσ συναγωγῆσ
εἰσῆλθεν εἰσ τὴν οἰκίαν Σίμωνοσ. πενθερὰ
δὲ τοῦ Σίμωνοσ ἦν συνεχομένη πυρετῷ
μεγάλῳ, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆσ.
39 καὶ ἐπιστὰσ ἐπάνω αὐτῆσ ἐπετίμησεν
τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα
δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖσ.

40 Δύνοντοσ δὲ τοῦ ἡλίου πάντεσ ὅσοι
εἶχον ἀσθενοῦντασ νόσοισ ποικίλαισ ἤγαγον
αὐτοὺσ πρὸσ αὐτόν· ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν
τὰσ χεῖρασ ἐπιτιθεὶσ ἐθεράπευεν αὐτούσ.
41 [27,8] ἐξήρχοντο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ
πολλῶν, κραυγάζοντα καὶ λέγοντα ὅτι σὺ εἶ
ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ
λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν Χριστὸν αὐτὸν εἶναι.

42 [28,8] Γενομένησ δὲ ἡμέρασ ἐξελθὼν
ἐπορεύθη εἰσ ἔρημον τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι
ἐπεζήτουν αὐτόν· καὶ ἦλθον ἕωσ αὐτοῦ,
καὶ κατεῖχον αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ᾽
αὐτῶν. **43** ὁ δὲ εἶπεν πρὸσ αὐτοὺσ ὅτι

38. απο: εκ | η πενθερα δε 40. τασ χειρ. επιθεισ | εθεραπευσεν 41. εξηρχετο | κραζοντα | ει ο χριστ. ο υι. τ. θε. 42. εζητουν

38 s. Mt. 8, 14 s. Mc. 1, 29—31. 40 s. Mt. 8 16 Mc. 1, 32—34. 42—44 Mc. 1, 35—39.

καὶ ταῖσ ἑτέραισ πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί
με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐπὶ
τοῦτο ἀπεστάλην. 44 καὶ ἦν κηρύσσων εἰσ
τὰσ συναγωγὰσ τῆσ Γαλιλαίασ.

V.

Piscatus Petri cum Iacobo et Iohanne. Leprosus. Paralyticus. Levi. Epulum cum portitoribus. De discipulorum ieiunio; de veterum et novorum inconvenientia.

1 [29,10] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον
ἐπικεῖσθαι αὐτῷ καὶ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ
θεοῦ, καὶ αὐτὸσ ἦν ἑστὼσ παρὰ τὴν λίμνην
Γεννησαρέτ, 2 καὶ ἴδεν δύο πλοιάρια
ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἁλεεῖσ ἀπ᾽
αὐτῶν ἀποβάντεσ ἔπλυναν τὰ δίκτυα. 3 ἐμ-
βὰσ δὲ εἰσ ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν Σίμωνοσ,
ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆσ γῆσ ἐπαναγαγεῖν
ὀλίγον· καθίσασ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ ἐδίδασκεν
τοὺσ ὄχλουσ. 4 [30,9] ὡσ δὲ ἐπαύσατο λα-
λῶν, εἶπεν πρὸσ τὸν Σίμωνα· ἐπανάγαγε
εἰσ τὸ βάθοσ, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα
ὑμῶν εἰσ ἄγραν. 5 καὶ ἀποκριθεὶσ Σίμων
εἶπεν· ἐπιστάτα, δι᾽ ὅλησ νυκτὸσ κοπιά-
σαντεσ οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί
σου χαλάσω τὰ δίκτυα. 6 καὶ τοῦτο
ποιήσαντεσ συνέκλεισαν πλῆθοσ ἰχθύων
πολύ· διερήσσετο δὲ τὰ δίκτυα αὐτῶν.

43. εισ τουτο απεσταλμαι 44. εν ταισ συναγωγαισ
V. 1. και ακου.: του ακου. 2. ειδε | πλοια | αλιεισ | αποβαντεσ απ αυτ. απεπλυναν 3. του σιμωνοσ | και καθισ. εδιδασκ. εκ του πλοιου 5. ο σιμων | ειπεν αυτω | ολησ τησ | το δικτυον 6. ιχθυ. πληθ. πολυ | διερρηγνυτο | το δικτυον

V. 1—11 (Mt 4, 18—22. Mc 1, 16—20.) 6 (Io 21, 6.)

7 καὶ κατένευσαν τοῖσ μετόχοισ ἐν τῷ ἑτέρῳ
πλοίῳ τοῦ ἐλθόντασ συλλαβέσθαι αὐτοῖσ·
καὶ ἦλθαν, καὶ ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα,
ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. 8 [31,10] ἰδὼν δὲ
Σίμων Πέτροσ προσέπεσεν τοῖσ γόνασιν
Ἰησοῦ λέγων· ἔξελθε ἀπ᾽ ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ
ἁμαρτωλόσ εἰμι, κύριε. 9 θάμβοσ γὰρ
περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντασ τοὺσ σὺν αὐτῷ
ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ᾗ συνέλαβον,
10 ὁμοίωσ δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην
υἱοὺσ Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ
Σίμωνι. [32,2] καὶ εἶπεν πρὸσ τὸν Σίμωνα
ὁ Ἰησοῦσ· μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώ-
πουσ ἔσῃ ζωγρῶν. 11 καὶ καταγαγόντεσ
τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντεσ πάντα
ἠκολούθησαν αὐτῷ.

12 [33,2] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν
ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρησ
λέπρασ· ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ
πρόσωπον ἐδεήθη αὐτοῦ λέγων· κύριε, ἐὰν
θέλῃσ, δύνασαί με καθαρίσαι. 13 καὶ
ἐκτείνασ τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ εἰπών·
θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέωσ ἡ λέπρα
ἀπῆλθεν ἀπ᾽ αὐτοῦ. 14 καὶ αὐτὸσ παρήγ-
γειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν, ἀλλὰ ἀπελθὼν
δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε
περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου καθὼσ προσέταξεν

---

7. τοισ μετοχ. τοισ | ηλθον 8. του ιησου 11. απαντα
12. και ιδων

12—16 Mt 8, 2—4. Mc 1, 40—45. 14 Lev 14, 2.

Μωϋσῆσ, εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ. 15 [34,1] διήρ
χετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγοσ περὶ αὐτοῦ, καὶ
συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν καὶ θερα
πεύεσθαι ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν
16 [35,2] αὐτὸσ δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖσ
ἐρήμοισ καὶ προσευχόμενοσ.

17 [36,2] Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν
καὶ αὐτὸσ ἦν διδάσκων, καὶ ἦσαν καθήμενοι
Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἳ ἦσαν
ἐληλυθότεσ ἐκ πάσησ κώμησ τῆσ Γαλιλαίασ
καὶ Ἰουδαίασ καὶ Ἱερουσαλήμ· καὶ δύνα-
μισ κυρίου ἦν εἰσ τὸ ἰᾶσθαι αὐτόν.
18 [37,1] καὶ ἰδοὺ ἄνδρεσ φέροντεσ ἐπὶ
κλίνησ ἄνθρωπον ὃσ ἦν παραλελυμένοσ,
καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ θεῖναι
ἐνώπιον αὐτοῦ. 19 καὶ μὴ εὑρόντεσ ποίασ
εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάν-
τεσ ἐπὶ τὸ δῶμα διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν
αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰσ τὸ μέσον
ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. 20 καὶ ἰδὼν τὴν
πίστιν αὐτῶν εἶπεν· ἄνθρωπε, ἀφέωνταί
σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. 21 καὶ ἤρξαντο δια-
λογίζεσθαι οἱ γραμματεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι
λέγοντεσ· τίσ ἐστιν οὗτοσ ὃσ λαλεῖ βλασφη-
μίασ; τίσ δύναται ἁμαρτίασ ἀφεῖναι εἰ μὴ
μόνοσ ὁ θεόσ; 22 ἐπιγνοὺσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ
τοὺσ διαλογισμοὺσ αὐτῶν ἀποκριθεὶσ εἶπεν

14. μωσησ 15. θεραπ. υπ αυτου 17. αυτον: αυτουσ
19. δια ποιασ 20. ειπεν: add αυτω 21. αφιεναι αμαρτιασ

17–26 Mt 9. 1–8. Mc 2. 1–12.

πρὸσ αὐτούσ· τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖσ καρ-
δίαισ ὑμῶν; 23 τί ἐστιν εὐκοπώτερον,
εἰπεῖν· ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ
εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ περιπάτει; 24 ἵνα δὲ
εἰδῆτε ὅτι ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν
ἔχει ἐπὶ τῆσ γῆσ ἀφιέναι ἁμαρτίασ, εἶπεν
τῷ παραλελυμένῳ· σοὶ λέγω, ἔγειρε καὶ
ἄρασ τὸ κλινίδιόν σου πορεύου εἰσ τὸν
οἶκόν σου. 25 καὶ παραχρῆμα ἀναστὰσ
ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρασ ἐφ' ὃ κατέκειτο,
ἀπῆλθεν εἰσ τὸν οἶκον αὐτοῦ δοξάζων τὸν
θεόν. 26 καὶ ἔκστασισ ἔλαβεν ἅπαντασ,
καὶ ἐδόξαζον τὸν θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου
λέγοντεσ ὅτι εἴδομεν παράδοξα σήμερον.
27 [38,2] Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν, καὶ
ἐθεάσατο τελώνην ὀνόματι Λευεὶν καθήμε-
νον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀκο-
λούθει μοι. 28 καὶ καταλιπὼν πάντα
ἀναστὰσ ἠκολούθει αὐτῷ. 29 [39,2] καὶ
ἐποίησεν δοχὴν μεγάλην Λευεὶσ αὐτῷ ἐν τῇ
οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν ὄχλοσ πολὺσ τελωνῶν
καὶ ἄλλων οἳ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακεί-
μενοι. 30 καὶ ἐγόγγυζον οἱ Φαρισαῖοι καὶ
οἱ γραμματεῖσ αὐτῶν πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ
αὐτοῦ λέγοντεσ· διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ
ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; 31 [40,3] καὶ
ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· οὐ

23. εγειραι 24. εξουσ. εχει: post οτι | εγειραι 25. εφ ω 27. λευϊν 28. απαντα | ηκολουθησεν 29. ο λευϊσ | τελωνων πολυσ 30. οι γραμμ. αυτων και οι φαρ. | om των ante τελω.

27—32 Mt 9, 9—13. Mc 2, 13—17.

χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντεσ ἰατροῦ ἀλλὰ
οἱ κακῶσ ἔχοντεσ· **32** οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι
δικαίουσ ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺσ εἰσ μετάνοιαν.
33 Οἱ δὲ εἶπαν πρὸσ αὐτόν· οἱ μαθηταὶ
Ἰωάννου νηστεύουσιν πυκνὰ καὶ δεήσεισ
ποιοῦνται, ὁμοίωσ καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων,
οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν. **34** ὁ δὲ
Ἰησοῦσ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· μὴ δύνασθε
τοὺσ υἱοὺσ τοῦ νυμφῶνοσ, ἐν ᾧ ὁ νυμ-
φίοσ μετ' αὐτῶν ἐστίν, ποιῆσαι νηστεῦσαι;
35 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῇ
ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίοσ, τότε νηστεύσουσιν ἐν
ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ. **36** Ἔλεγεν δὲ καὶ
παραβολὴν πρὸσ αὐτοὺσ ὅτι οὐδεὶσ ἐπίβλημα
ἀπὸ ἱματίου καινοῦ σχίσασ ἐπιβάλλει ἐπὶ
ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δέ μήγε, καὶ τὸ καινὸν
σχίσει καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνήσει τὸ
ἐπίβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. **37** καὶ οὐδεὶσ
βάλλει οἶνον νέον εἰσ ἀσκοὺσ παλαιούσ· εἰ
δὲ μήγε, ῥήξει ὁ οἶνοσ ὁ νέοσ τοὺσ ἀσκούσ,
καὶ αὐτὸσ ἐκχυθήσεται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπο-
λοῦνται· **38** ἀλλὰ οἶνον νέον εἰσ ἀσκοὺσ
καινοὺσ βλητέον. **39** καὶ οὐδεὶσ πιὼν πα-
λαιὸν θέλει νέον· λέγει γάρ· ὁ παλαιὸσ
χρηστόσ ἐστιν.

---

31. αλλ οι 33. ειπον | διατι οι μαθ. 34. om ιησουσ | νηστευειν 36. om απο | om σχισασ | σχιζει et συμφωνει | om το ante επιβλ. 37. ο νεοσ οινοσ 38. βλητεον: add και αμφοτεροι συντηρουνται 39. ευθεωσ θελει | χρηστοτεροσ

33—35 Mt 9, 14 s. Mc 2, 18—20. **36—39** Mt 9, 16 s. Mc 2, 21 s.

VI.

Discipuli sabbato spicas vellunt. Manus tabida. Delectis duodecim apostolis Iesus orationem habet ad populos: macarismi; diligendos esse hostes; de caeco duce; de trabe et festuca; de arbore bona; de domo in rupe.

1 [41,2] Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτερο
πρώτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ σπορίμων,
καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺσ στάχυασ
καὶ ἤσθιον ψώχοντεσ ταῖσ χερσίν. 2 τινὲσ
δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον· τί ποιεῖτε ὃ οὐκ
ἔξεστιν ποιεῖν τοῖσ σάββασιν; 3 καὶ ἀπο-
κριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ πρὸσ αὐτοὺσ εἶπεν· οὐδὲ
τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησεν Δαυείδ, ὁπότε
ἐπείνασεν αὐτὸσ καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ ὄντεσ;
4 ὡσ εἰσῆλθεν εἰσ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ
τοὺσ ἄρτουσ τῆσ προθέσεωσ ἔλαβεν καὶ
ἔφαγεν καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖσ μετ᾽ αὐτοῦ,
οὓσ οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ μόνουσ τοὺσ
ἱερεῖσ; 5 [42,2] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ ὅτι κύριόσ
ἐστιν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.
6 Ἐγένετο δὲ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσ-
ελθεῖν αὐτὸν εἰσ τὴν συναγωγὴν καὶ δι-
δάσκειν. καὶ ἦν ἄνθρωποσ ἐκεῖ καὶ ἡ χεὶρ
αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά· 7 παρετηροῦντο
δὲ οἱ γραμματεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι εἰ ἐν
τῷ σαββάτῳ θεραπεύει, ἵνα εὕρωσιν κατη-

VI. 1. δια των σποριμ. 2. ειπον: add αυτοισ | εν τοισ σαββ. 3. προσ αυτ. ειπεν ο ιησουσ | δαβιδ 6. εγεν. δε και | εκει ανθρω. 7. παρετηρουν δε αυτον | θεραπευσει | ευρ. κατηγοριαν αυτου

VI. 1—5 Mc 2, 23—28. Mt 12, 1—8. 3 1 Sam 21, 6. 6—11 Mc 3, 1—6. Mt 12, 9—14.

γορεῖν αὐτοῦ. 8 αὐτὸσ δὲ ᾔδει τοὺσ δια-
λογισμοὺσ αὐτῶν· εἶπεν δὲ τῷ ἀνδρὶ τῷ
ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα· ἔγειρε καὶ στῆθι
εἰσ τὸ μέσον. καὶ ἀναστὰσ ἔστη. 9 εἶπεν
δὲ ὁ Ἰησοῦσ πρὸσ αὐτούσ· ἐπερωτῶ ὑμᾶσ
εἰ ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ ἀγαθοποιῆσαι ἢ
κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀπολέσαι.
10 καὶ περιβλεψάμενοσ πάντασ αὐτοὺσ
εἶπεν αὐτῷ· ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. ὁ δὲ
ἐποίησεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ.
11 αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίασ, καὶ διε-
λάλουν πρὸσ ἀλλήλουσ τί ἂν ποιήσαιεν τῷ
Ἰησοῦ.

12 [43,2] Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖσ ἡμέραισ
ταύταισ ἐξελθεῖν αὐτὸν εἰσ τὸ ὄροσ προσεύ-
ξασθαι, καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσ
ευχῇ τοῦ θεοῦ. 13 [44,2] καὶ ὅτε ἐγένετο
ἡμέρα, προσεφώνησεν τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ,
καὶ ἐκλεξάμενοσ ἀπ᾽ αὐτῶν δώδεκα, οὓσ
καὶ ἀποστόλουσ ὠνόμασεν, 14 Cίμωνα, ὃν
καὶ ὠνόμασεν Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην
καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον 15 καὶ
Μαθθαῖον καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον Ἀλ-
φαίου, καὶ Cίμωνα τὸν καλούμενον ζηλωτήν,

8. και ειπε τω ανθρωπω | εγειραι | ο δε αναστασ 9. ειπεν ουν | επερωτησω υμασ τι· εξεστ. τοισ σαββασιν 10. αυτω: τω ανθρωπω | εποιησεν ουτω | αποκατεσταθη | η χειρ αυτου: add υγιησ ωσ η αλλη 11. ποιησειαν 12. εξελθειν αυτον: εξηλθεν 14. om και ante ιακω. et ante φιλιππ. 15. om και prim ματθαιον | om και ante ιακω. | τον του αλφαιου

12 s. Mc 3, 13—15. 14—16 Mc 3, 16—19. Mt 10, 2—4. Act 1, 13.

16 καὶ Ἰούδαν Ἰακώβου, καὶ Ἰούδαν
Ἰσκαριώθ, ὃσ ἐγένετο προδότησ, 17 [45,1] καὶ
καταβὰσ μετ' αὐτῶν ἔστη ἐπὶ τόπου πε-
δινοῦ, καὶ ὄχλοσ πολὺσ μαθητῶν αὐτοῦ,
καὶ πλῆθοσ πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσησ τῆσ
Ἰουδαίασ καὶ Ἱερουσαλὴμ καὶ τῆσ παρα-
λίου Τύρου καὶ Σιδῶνοσ, οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι
αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν,
18 καὶ οἱ ἐνοχλούμενοι ἀπὸ πνευμάτων
ἀκαθάρτων ἐθεραπεύοντο· 19 καὶ πᾶσ ὁ
ὄχλοσ ἐζήτουν ἅπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμισ
παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ ἰᾶτο πάντασ.
20 [46,5] Καὶ αὐτὸσ ἐπάρασ τοὺσ ὀφθαλ-
μοὺσ αὐτοῦ εἰσ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ ἔλεγεν·
μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ
βασιλεία τοῦ θεοῦ. 21 [47,6] μακάριοι οἱ
πεινῶντεσ νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε. [48,6] μα-
κάριοι οἱ κλαίοντεσ νῦν, ὅτι γελάσετε.
22 [49,5] μακάριοί ἐστε ὅταν μισήσωσιν
ὑμᾶσ οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν
ὑμᾶσ καὶ ὀνειδίσωσιν καὶ ἐκβάλωσιν τὸ
ὄνομα ὑμῶν ὡσ πονηρὸν ἕνεκα τοῦ υἱοῦ
τοῦ ἀνθρώπου. 23 χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ
ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε· ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸσ
ὑμῶν πολὺσ ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ τὰ αὐτὰ
γὰρ ἐποίουν τοῖσ προφήταισ οἱ πατέρεσ
αὐτῶν. 24 [50,10] Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖσ πλου-

16. om και prim | ισκαριωτην | οσ και εγεν. 17. om πολυσ 18. οχλουμενοι | απο: υπο | και εθεραπ. 19. εζητει 23. χαιρετε | κατα ταυτα

17—19 Mc 3, 7 ss. Mt 4, 24 s. 20 s. Mt 5, 3—6 22—26 Mt 5, 11 s.

σίοισ, ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν.
25 [51,10] οὐαὶ ὑμῖν οἱ ἐμπεπλησμένοι νῦν,
ὅτι πεινάσετε. οὐαὶ οἱ γελῶντεσ νῦν, ὅτι
πενθήσετε καὶ κλαύσετε. **26** οὐαὶ ὅταν κα-
λῶσ εἴπωσιν ὑμᾶσ πάντεσ οἱ ἄνθρωποι·
κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖσ ψευδοπροφή-
ταισ οἱ πατέρεσ αὐτῶν. **27** [52,5] Ἀλλὰ ὑμῖν
λέγω τοῖσ ἀκούουσιν· ἀγαπᾶτε τοὺσ ἐχθροὺσ
ὑμῶν, καλῶσ ποιεῖτε τοῖσ μισοῦσιν ὑμᾶσ,
28 εὐλογεῖτε τοὺσ καταρωμένουσ ὑμᾶσ,
προσεύχεσθε περὶ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶσ.
29 [53,5] τῷ τύπτοντί σε εἰσ τὴν σιαγόνα
πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην, καὶ ἀπὸ τοῦ αἴρον-
τόσ σου τὸ ἱμάτιον καὶ τὸν χιτῶνα μὴ
κωλύσῃσ. **30** παντὶ αἰτοῦντί σε δίδου,
καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντοσ τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει.
31 [54,5] καὶ καθὼσ θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν
οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖσ ποιεῖτε αὐτοῖσ
ὁμοίωσ. **32** [55,5] καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺσ
ἀγαπῶντασ ὑμᾶσ, ποία ὑμῖν χάρισ ἐστίν;
καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺσ ἀγαπῶντασ
αὐτοὺσ ἀγαπῶσιν. **33** καὶ γὰρ ἐὰν ἀγαθο-
ποιῆτε τοὺσ ἀγαθοποιοῦντασ ὑμᾶσ, ποία
ὑμῖν χάρισ ἐστίν; καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ
αὐτὸ ποιοῦσιν. **34** καὶ ἐὰν δανίσητε παρ'
ὧν ἐλπίζετε λαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρισ ἐστίν;

---

25. om νυν pri | ουαι sec: add υμιν 26. ουαι υμιν | καλωσ υμασ ειπωσι | κατα ταῦτα 27. αλλ 28. οι καταρω. υμιν | και προσευχ. υπερ των 29. εισ: επι 30. παντι δε τω 33. om γαρ | και γαρ οι αμ. 34. δανειζητε | ελπ. απολαβειν

27—30 Mt 5, 39—42. **31** Mt 7, 12. **32—36** Mt 5, 44—48.

καὶ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖσ δανίζουσιν ἵνα
ἀπολάβωσιν τὰ ἴσα. 35 Πλὴν ἀγαπᾶτε
τοὺσ ἐχθροὺσ ὑμῶν καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ
δανίζετε μηδένα ἀπελπίζοντεσ· καὶ ἔσται ὁ
μισθὸσ ὑμῶν πολύσ, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ
ὑψίστου, ὅτι αὐτὸσ χρηστόσ ἐστιν ἐπὶ τοὺσ
ἀχαρίστουσ καὶ πονηρούσ. 36 γίνεσθε
οἰκτίρμονεσ, καθὼσ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρ-
μων ἐστίν. 37 [56,2] καὶ μὴ κρίνετε, καὶ
οὐ μὴ κριθῆτε· καὶ μὴ καταδικάζετε, καὶ
οὐ μὴ καταδικασθῆτε. ἀπολύετε, καὶ ἀπο-
λυθήσεσθε· 38 δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν·
μέτρον καλὸν πεπιεσμένον σεσαλευμένον
ὑπερεκχυννόμενον δώσουσιν εἰσ τὸν κόλπον
ὑμῶν· ᾧ γὰρ μέτρῳ μετρεῖτε ἀντιμετρη-
θήσεται ὑμῖν. 39 [57,5] Εἶπεν δὲ καὶ παρα-
βολὴν αὐτοῖσ. μήτι δύναται τυφλὸσ τυφλὸν
ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφότεροι εἰσ βόθυνον ἐμ-
πεσοῦνται; 40 [58,3] οὐκ ἔστιν μαθητὴσ ὑπὲρ
τὸν διδάσκαλον· κατηρτισμένοσ δὲ πᾶσ
ἔσται ὡσ ὁ διδάσκαλοσ αὐτοῦ. 41 [59,5] τί
δὲ βλέπεισ τὸ κάρφοσ τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ
τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν
τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖσ; 42 πῶσ
δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· ἀδελφέ,
ἄφεσ ἐκβάλω τὸ κάρφοσ τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ

34. και γαρ οι αμαρτ. | δανειζουσιν 35. δανειζετε | μηδεν | του υψιστου 36. γινεσθε ουν | καθωσ και 37. om και ante μη καταδικ. 38. πεπιεσμ. και σεσαλευ. και υπερεκχυνομενον | τω γαρ αυτω μετρω ω μετρ. 39. om και | πεσουνται 40. τον διδασκ. αυτου 42. η πωσ

37 s. Mt 7, 1 s. 38 Mc 4, 24. 39 Mt 15, 14. 40 Mt 10, 24. Io 13, 16. 15, 20. 41 s. Mt 7, 3—5.

σου, αὐτὸσ τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ δοκὸν
οὐ βλέπων; ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν
δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ, καὶ τότε δια-
βλέψεισ τὸ κάρφοσ τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ
ἀδελφοῦ σου ἐκβαλεῖν. **43** [60,5] Οὐ γάρ
ἐστιν δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν σαπρόν,
οὐδὲ πάλιν δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν
καλόν. **44** ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ
ἰδίου καρποῦ γινώσκεται· [61,5] οὐ γὰρ ἐξ
ἀκανθῶν συλλέγουσιν σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου
σταφυλὴν τρυγῶσιν. **45** [62,6] ὁ ἀγαθὸσ
ἄνθρωποσ ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆσ
καρδίασ προφέρει τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ πονηρὸσ
ἐκ τοῦ πονηροῦ προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ
γὰρ περισσεύματοσ καρδίασ λαλεῖ τὸ στόμα
αὐτοῦ. **46** [63,8] Τί δέ με καλεῖτε· κύριε
κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω; **47** [64,5] πᾶσ
ὁ ἐρχόμενοσ πρόσ με καὶ ἀκούων μου τῶν
λόγων καὶ ποιῶν αὐτούσ, ὑποδείξω ὑμῖν
τίνι ἐστὶν ὅμοιοσ. **48** ὅμοιόσ ἐστιν ἀνθρώπῳ
οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃσ ἔσκαψεν καὶ ἐβά-
θυνεν καὶ ἔθηκεν θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν·
πλημμύρησ δὲ γενομένησ προσέρηξεν ὁ πο-
ταμὸσ τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν
σαλεῦσαι αὐτὴν διὰ τὸ καλῶσ οἰκοδομῆσθαι

---

42. εκβαλειν: post διαβλεψ. 43. om παλιν 44. τρυγωσι σταφυλην 45. τησ καρδ. αυτου | πονηροσ: add ανθρωποσ | πονηρου: add θησαυρου τησ καρδιασ αυτου | του περισσευ. τησ καρδ. 48. πλημμυρασ | προσερρηξεν | δια το etc: τεθεμελιωτο γαρ επι την πετραν

---

43 s. Mt 7, 16 s. 12, 33. **45** Mt 12 34 s. **46** Mt 7, 21. **47—49** Mt 7, 24—27.

αὐτήν. 49 ὁ δὲ ἀκούσασ καὶ μὴ ποιήσασ
ὅμοιόσ ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν
ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶσ θεμελίου, ᾗ προσέρηξεν
ὁ ποταμόσ, καὶ εὐθὺσ συνέπεσεν, καὶ ἐγένετο
τὸ ῥῆγμα τῆσ οἰκίασ ἐκείνησ μέγα.

VII.

Centurionis servus Capharnaumi. Iuvenis Naimensis. Legati Iohannis ad Iesum. De Iohanne baptista et aequalibus. Mulier peccatrix Iesum ungens. Parabola de duobus debitoribus.

1 [66,3] Ἐπειδὴ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ
ῥήματα αὐτοῦ εἰσ τὰσ ἀκοὰσ τοῦ λαοῦ,
εἰσῆλθεν εἰσ Καφαρναούμ.
2 Ἑκατοντάρχου δέ τινοσ δοῦλοσ κακῶσ
ἔχων ἤμελλεν τελευτᾶν, ὃσ ἦν αὐτῷ ἔντιμοσ.
3 ἀκούσασ δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπέστειλεν
πρὸσ αὐτὸν πρεσβυτέρουσ τῶν Ἰουδαίων,
ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπωσ ἐλθὼν διασώσῃ τὸν
δοῦλον αὐτοῦ. 4 οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸσ
τὸν Ἰησοῦν ἠρώτων αὐτὸν σπουδαίωσ, λέ-
γοντεσ ὅτι ἄξιόσ ἐστιν ᾧ παρέξῃ τοῦτο·
5 ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνοσ ἡμῶν, καὶ τὴν
συναγωγὴν αὐτὸσ ᾠκοδόμησεν ἡμῖν. 6 ὁ
δὲ Ἰησοῦσ ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖσ. ἤδη δὲ
αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντοσ τῆσ οἰκίασ,
ἔπεμψεν φίλουσ ὁ ἑκατοντάρχησ λέγων
κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γὰρ ἱκανόσ εἰμι ἵνα

---

49. προσερρηξεν | κ. ευθεωσ επεσε
VII. 1. επει δε | καπερναουμ 4. ηρωτων: παρεκαλουν | παρεξει 6. απο τησ οικιασ | επεμψε προσ αυτον ο εκατονταρχοσ φιλ. λεγων αυτω | ειμι ικανοσ

VII. 1 Mt 7, 28. 2—10 Mt 8, 5—13.

ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθησ· 7 διὸ οὐδὲ
ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρόσ σε ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἰπὲ
λόγῳ, καὶ ἰαθήτω ὁ παῖσ μου. 8 καὶ γὰρ
ἐγὼ ἄνθρωπόσ εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσό-
μενοσ, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτασ, καὶ
λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ
ἄλλῳ· ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ
μου· ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. 9 ἀκούσασ
δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦσ ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ
στραφεὶσ τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπεν·
λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην
πίστιν εὗρον. 10 [66,5] καὶ ὑποστρέψαντεσ εἰσ
τὸν οἶκον οἱ πεμφθέντεσ εὗρον τὸν δοῦλον
ὑγιαίνοντα.

11 [67,10] Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἑξῆσ ἐπο-
ρεύθη εἰσ πόλιν καλουμένην Ναΐν, καὶ
συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοὶ
καὶ ὄχλοσ πολύσ. 12 ὡσ δὲ ἤγγισεν τῇ
πύλῃ τῆσ πόλεωσ, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο
τεθνηκὼσ μονογενὴσ υἱὸσ τῇ μητρὶ αὐτοῦ,
καὶ αὕτη ἦν χήρα, καὶ ὄχλοσ τῆσ πόλεωσ
ἱκανὸσ ἦν σὺν αὐτῇ. 13 καὶ ἰδὼν αὐτὴν
ὁ κύριοσ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτὴν καὶ εἶπεν
αὐτῇ· μὴ κλαῖε. 14 καὶ προσελθὼν ἥψατο
τῆσ σοροῦ, οἱ δὲ βαστάζοντεσ ἔστησαν, καὶ
εἶπεν· νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. 15 καὶ
ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸσ καὶ ἤρξατο λαλεῖν, καὶ
ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. 16 ἔλαβεν

7. ιαθησεται 10. οι πεμφθ. εισ τον οικον | τον ασθενουντα δουλον 11. επορευετο 12. υιοσ μονογενησ | και αυτη ην: ϛe om ην | ην συν αυτη ϛ (non ϛe) om ην 13. επ αυτη

δὲ φόβοσ ἅπαντασ, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν
λέγοντεσ ὅτι προφήτησ μέγασ ἠγέρθη ἐν
ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ θεὸσ τὸν λαὸν
αὐτοῦ. **17** [68,10] καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγοσ οὗτοσ
ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ καὶ πάσῃ
τῇ περιχώρῳ.

18 [69,5] Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννει οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων. **19** καὶ
προσκαλεσάμενοσ δύο τινὰσ τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ ὁ Ἰωάννησ ἔπεμψεν πρὸσ τὸν κύριον
λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενοσ, ἢ ἄλλον προσδο-
κῶμεν; **20** παραγενόμενοι δὲ πρὸσ αὐτὸν
οἱ ἄνδρεσ εἶπαν· Ἰωάννησ ὁ βαπτιστὴσ
ἀπέσταλκεν ἡμᾶσ πρόσ σε λέγων· σὺ εἶ ὁ
ἐρχόμενοσ, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; **21** ἐν
ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσεν πολλοὺσ ἀπὸ
νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων πονη-
ρῶν, καὶ τυφλοῖσ πολλοῖσ ἐχαρίσατο βλέπειν.
22 καὶ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· πορευθέν-
τεσ ἀπαγγείλατε Ἰωάννει ἃ εἴδετε καὶ
ἠκούσατε, ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, χωλοὶ
περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ
ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγ-
γελίζονται· **23** καὶ μακάριόσ ἐστιν ὃσ ἐὰν
μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

24 Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου

---

16. εγηγερται 17. και εν παση 18. ιωαννη 19. κυριον: ιησουν 20. ειπον 21. εν αυτη δε τη ωρ. | το βλεπειν 22. αποκριθεισ: add ο ιησουσ | ιωαννη

18—23 Mt 11, 2—6. **19** Deut 18, 15. **22** Es 35, 5 s.
24—35 Mt 11, 7—19.

ἤρξατο λέγειν πρὸσ τοὺσ ὄχλουσ περὶ
Ἰωάννου· τί ἐξεληλύθατε εἰσ τὴν ἔρημον
θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευό-
μενον; 25 ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν;
ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖσ ἱματίοισ ἠμφιεσμέ-
νον; ἰδοὺ οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ
τρυφῇ ὑπάρχοντεσ ἐν τοῖσ βασιλείοισ εἰσίν
26 ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; προφήτην;
ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου.
27 [70,2] οὗτόσ ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται·
ἰδοὺ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ
προσώπου σου, ὃσ κατασκευάσει τὴν ὁδόν
σου ἔμπροσθέν σου. 28 [71,5] λέγω ὑμῖν,
μείζων ἐν γεννητοῖσ γυναικῶν προφήτησ
Ἰωάννου οὐδείσ ἐστιν· ὁ δὲ μικρότεροσ ἐν
τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστίν.
29 [72,10] καὶ πᾶσ ὁ λαὸσ ἀκούσασ καὶ οἱ
τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν θεόν, βαπτισθέντεσ
τὸ βάπτισμα Ἰωάννου· 30 οἱ δὲ Φαρι-
σαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ
ἠθέτησαν εἰσ ἑαυτούσ, μὴ βαπτισθέντεσ
ὑπ' αὐτοῦ. 31 [73,5] Τίνι οὖν ὁμοιώσω
τοὺσ ἀνθρώπουσ τῆσ γενεᾶσ ταύτησ, καὶ
τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; 32 ὅμοιοί εἰσιν παιδίοισ
τοῖσ ἐν ἀγορᾷ καθημένοισ καὶ προσφωνοῦ-
σιν ἀλλήλοισ λέγοντεσ· ηὐλήσαμεν ὑμῖν καὶ

27. ιδου εγω 28. λεγω γαρ | ιωαννου: add του βαπτιστου 31. τινι ουν: praem ειπε δε ο κυριοσ 32. λεγοντεσ: και λεγουσιν

27 Mal 3, 1.

οὐκ ὠρχήσασθε, ἐθρηνήσαμεν καὶ οὐκ
ἐκλαύσατε. 33 ἐλήλυθεν γὰρ Ἰωάννησ ὁ
βαπτιστὴσ μὴ ἐσθίων ἄρτον μηδὲ πίνων
οἶνον, καὶ λέγετε· δαιμόνιον ἔχει. 34 ἐλήλυθεν
ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ
λέγετε· ἰδοὺ ἄνθρωποσ φάγοσ καὶ οἰνοπότησ,
φίλοσ τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν. 35 καὶ ἐδι-
καιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆσ πάντων.
36 [74,1] Ἠρώτα δέ τισ αὐτὸν τῶν Φα-
ρισαίων ἵνα φάγῃ μετ᾽ αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν
εἰσ τὸν οἶκον τοῦ Φαρισαίου κατεκλίθη.
37 καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἥτισ ἦν ἐν τῇ πόλει
ἁμαρτωλόσ, καὶ ἐπιγνοῦσα ὅτι κατάκειται
ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλά-
βαστρον μύρου 38 καὶ στᾶσα ὀπίσω παρὰ
τοὺσ πόδασ αὐτοῦ κλαίουσα τοῖσ δάκρυσιν
ἤρξατο βρέχειν τοὺσ πόδασ αὐτοῦ καὶ ταῖσ
θριξὶν τῆσ κεφαλῆσ αὐτῆσ ἐξέμαξεν, καὶ
κατεφίλει τοὺσ πόδασ αὐτοῦ καὶ ἤλειψεν
τῷ μύρῳ. 39 ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖοσ ὁ κα-
λέσασ αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ λέγων· οὗτοσ
εἰ ἦν προφήτησ, ἐγίνωσκεν ἂν τίσ καὶ πο-
ταπὴ ἡ γυνὴ ἥτισ ἅπτεται αὐτοῦ, ὅτι
ἁμαρτωλόσ ἐστιν. 40 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ
Ἰησοῦσ εἶπεν πρὸσ αὐτόν· Σίμων, ἔχω σοί
τι εἰπεῖν. ὁ δέ· διδάσκαλε εἰπέ, φησίν.
41 Δύο χρεοφειλέται ἦσαν δανιστῇ τινί·

32. εθρηνησ. υμιν 33. μη et μηδε: μητε et μητε | αρτον εσθ. et οιν. πιν. 34. τελωνων φιλοσ 36. εισ την οικιαν | ανεκλιθη 37. γυν. εν τη πολ. ητισ ην | om και ante επιγν. | ανακειται 38. οπισω: post παρ. τ. ποδ. αυτ. | τοισ δακρ.: post τ. ποδ. αυτ. | εξεμασσεν 40. φησιν: post ο δε 41. χρεωφειλετ. | δανειστη

ὁ εἷσ ὤφειλεν δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ
ἕτεροσ πεντήκοντα. 42 μὴ ἐχόντων αὐτῶν
ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροισ ἐχαρίσατο. τίσ οὖν
αὐτῶν πλεῖον ἀγαπήσει αὐτόν; 43 ἀπο-
κριθεὶσ Cίμων εἶπεν· ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ
πλεῖον ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ὀρθῶσ
ἔκρινασ. 44 καὶ στραφεὶσ πρὸσ τὴν γυναῖκα
τῷ Cίμωνι ἔφη· βλέπεισ ταύτην τὴν γυναῖκα;
εἰσῆλθόν σου εἰσ τὴν οἰκίαν, ὕδωρ μου ἐπὶ
τοὺσ πόδασ οὐκ ἔδωκασ· αὕτη δὲ τοῖσ
δάκρυσιν ἔβρεξέν μου τοὺσ πόδασ καὶ ταῖσ
θριξὶν αὐτῆσ ἐξέμαξεν. 45 φίλημά μοι
οὐκ ἔδωκασ· αὕτη δὲ ἀφ' ἧσ εἰσῆλθον οὐ
διέλειπεν καταφιλοῦσά μου τοὺσ πόδασ.
46 ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψασ
αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψέν μου τοὺσ πόδασ.
47 οὗ χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται αὐτῆσ αἱ
ἁμαρτίαι αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησεν πολύ·
ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ. 48 εἶπεν
δὲ αὐτῇ· ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι. 49 καὶ
ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖσ·
τίσ οὗτόσ ἐστιν, ὃσ καὶ ἁμαρτίασ ἀφίησιν;
50 εἶπεν δὲ πρὸσ τὴν γυναῖκα· ἡ πίστισ
σου σέσωκέν σε, πορεύου εἰσ εἰρήνην.

---

42. μη εχοντ. δε | τισ ουν: add ειπε | αυτον αγαπησει 43. αποκριθ. δε ο σιμων 44. επι τουσ ποδ. μου | θριξιν: add τησ κεφαλησ 45. διελιπε 47. αι αμαρτ. αυτησ αι πολλαι

VIII.

Feminae ministrantes. Parabola de seminatore; de lychno. Mater et fratres. Tempestas in lacu. Daemoniacus Gerasenus. Iairi filia. Mulier sanguine fluens.

1 [75,10] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆσ καὶ
αὐτὸσ διώδευεν κατὰ πόλιν καὶ κώμην
κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενοσ τὴν βασι-
λείαν τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ,
2 καὶ γυναῖκέσ τινεσ αἳ ἦσαν τεθεραπευ-
μέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν,
Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνή, ἀφ᾽ ἧσ
δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει, 3 καὶ Ἰωάννα
γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώδου καὶ Σου-
σάννα καὶ ἕτεραι πολλαί, αἵτινεσ διηκόνουν
αὐτοῖσ ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖσ.
4 [76,2] Συνιόντοσ δὲ ὄχλου πολλοῦ καὶ
τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευομένων πρὸσ αὐτὸν
εἶπεν διὰ παραβολῆσ· 5 ἐξῆλθεν ὁ σπείρων
τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ. καὶ ἐν τῷ
σπείρειν αὐτὸν ὃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν,
καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρα-
νοῦ κατέφαγεν αὐτό· 6 καὶ ἕτερον κατέπε-
σεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη
διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα· 7 καὶ ἕτερον
ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συν-
φυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἀπέπνιξαν αὐτό· 8 καὶ
ἕτερον ἔπεσεν εἰσ τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν,
καὶ φυὲν ἐποίησεν καρπὸν ἑκατονταπλασίονα.

VIII. 3. αυτοισ: αυτω | εκ: απο 6. επεσεν 7. συμφυ. 8. επι την γην

VIII. 4—8 Mt 13, 1—9. Mc 4, 1—9.

ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν
ἀκουέτω.
9 Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
τίσ αὕτη εἴη ἡ παραβολή. **10** ὁ δὲ εἶπεν
ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆσ βα-
σιλείασ τοῦ θεοῦ, [77,1] τοῖσ δὲ λοιποῖσ ἐν
παραβολαῖσ, ἵνα βλέποντεσ μὴ βλέπωσιν
καὶ ἀκούοντεσ μὴ συνιῶσιν. **11** [78,2] ἔστιν
δὲ αὕτη ἡ παραβολή. ὁ σπόροσ ἐστὶν ὁ
λόγοσ τοῦ θεοῦ. **12** οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδόν
εἰσιν οἱ ἀκούσαντεσ, εἶτα ἔρχεται ὁ διάβο-
λοσ καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆσ καρδίασ
αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντεσ σωθῶσιν.
13 οἱ δὲ ἐπὶ τὴν πέτραν οἳ ὅταν ἀκούσωσιν
μετὰ χαρᾶσ δέχονται τὸν λόγον, καὶ οὗτοι
ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἳ πρὸσ καιρὸν πιστεύουσιν
καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. **14** τὸ
δὲ εἰσ τὰσ ἀκάνθασ πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ
ἀκούσαντεσ, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου
καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συνπνίγον-
ται καὶ οὐ τελεσφοροῦσιν. **15** τὸ δὲ ἐν τῇ
καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινεσ ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ
ἀγαθῇ ἀκούσαντεσ τὸν λόγον κατέχουσιν καὶ
καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ. **16** [79,2] Οὐδεὶσ
δὲ λύχνον ἅψασ καλύπτει αὐτὸν σκεύει ἢ
ὑποκάτω κλίνησ τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχνίασ

---

9. τισ: praem λεγοντεσ | τισ ειη η παραβο. αυτη
12. οι ακουοντεσ 13. επι τησ πετρασ 14. συμπνιγ.

---

9 s. Mt 13, 10 s. Mc 4, 10—12. **10** Es 6, 9.
11—15 Mt 13, 18—23. Mc 4, 13—20. **16** 11, 33.
Mc 4, 21: Mt 5, 15.

τίθησιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσιν τὸ
φῶσ. **17** [80,2] οὐ γάρ ἐστιν κρυπτὸν ὃ οὐ
φανερὸν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ
μὴ γνωσθῇ καὶ εἰσ φανερὸν ἔλθῃ. **18** [81,8]
βλέπετε οὖν πῶσ ἀκούετε· ὃσ ἂν γὰρ ἔχῃ
δοθήσεται αὐτῷ, καὶ ὃσ ἂν μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ
δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ᾿ αὐτοῦ.

19 [82,2] Παρεγένετο δὲ πρὸσ αὐτὸν ἡ
μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ
ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον.
20 ἀπηγγέλη δὲ αὐτῷ ὅτι ἡ μήτηρ σου
καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἑστήκασιν ἔξω ἰδεῖν σε
θέλοντεσ. **21** ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν πρὸσ
αὐτούσ· μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί
εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀκούοντεσ καὶ
ποιοῦντεσ.

22 [83,2] Ἐγένετο δὲ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν
καὶ αὐτὸσ ἐνέβη εἰσ πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· διέλθωμεν
εἰσ τὸ πέραν τῆσ λίμνησ· καὶ ἀνήχθησαν.
23 πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσεν· καὶ
κατέβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰσ τὴν λίμνην, καὶ
συνεπληροῦντο καὶ ἐκινδύνευον. **24** προσ-
ελθόντεσ δὲ διήγειραν αὐτὸν λέγοντεσ
ἐπιστάτα ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. ὁ δὲ

16. επιτιθησιν 17. ο ου γνωσθησεται 18. οσ γαρ αν
19. παρεγενοντο | om αυτου pri 20. και απηγγ. αυτω
λεγοντων | οτι: om 21. ποιουντεσ: add αυτον 22. και
εγενετο εν

17 12, 2. Mc 4, 22. Mt 10, 26. **18** 19, 26. Mc 4, 24.
Mt 13, 12. 25, 29. **19—21** Mc 3, 31—35. Mt 12,
46—50. **22—25** Mc 4, 35—41. Mt 8, 23—27.

διεγερθεὶσ ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ
κλύδωνι τοῦ ὕδατοσ· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ
ἐγένετο γαλήνη. 25 εἶπεν δὲ αὐτοῖσ· ποῦ
ἡ πίστισ ὑμῶν; φοβηθέντεσ δὲ ἐθαύμασαν,
λέγοντεσ πρὸσ ἀλλήλουσ· τίσ ἄρα οὗτόσ
ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖσ ἀνέμοισ ἐπιτάσσει καὶ
τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;
26 Καὶ κατέπλευσαν εἰσ τὴν χώραν τῶν
Γεργεσηνῶν, ἥτισ ἐστὶν ἀντίπερα τῆσ Γαλι-
λαίασ. 27 ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν
ὑπήντησεν ἀνήρ τισ ἐκ τῆσ πόλεωσ ἔχων
δαιμόνια, καὶ χρόνῳ ἱκανῷ οὐκ ἐνεδύσατο
ἱμάτιον, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν ἀλλ' ἐν
τοῖσ μνήμασιν. 28 ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν,
ἀνακράξασ προσέπεσεν αὐτῷ καὶ φωνῇ
μεγάλῃ εἶπεν· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ
τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μή
με βασανίσῃσ. 29 παρήγγελλεν γὰρ τῷ
πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ
ἀνθρώπου· πολλοῖσ γὰρ χρόνοισ συνηρπάκει
αὐτόν, καὶ ἐδεσμεύετο ἁλύσεσιν καὶ πέδαισ
φυλασσόμενοσ, καὶ διαρήσσων τὰ δεσμὰ
ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαιμονίου εἰσ τὰσ ἐρή-
μουσ. 30 ἐπηρώτησεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦσ
λέγων· τί σοι ὄνομά ἐστιν; ὁ δὲ εἶπεν·
λεγιών, ὅτι εἰσῆλθεν δαιμόνια πολλὰ εἰσ
αὐτόν. 31 καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μὴ

24. εγερθεισ 25. που: add εστιν 26. γαδαρηνων αντιπεραν 27. υπηντησεν: add αυτω | οσ ειχε δαιμο. εκ χρονων ικανων, και ιματιον ουκ ενεδιδυσκετο 28. και αναχραξασ 29. ς^{e} παρηγγειλε | εδεσμειτο διαρρησσων | δαιμονοσ 30. σοι εστιν ονομα | λεγεων οτι δαιμο. πολλα εισηλθεν εισ αυτον 31. παρεκαλει

26—39 Mc 5, 1—20. Mt 8, 28—34.

ἐπιτάξῃ αὐτοῖσ εἰσ τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν.
32 ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκο-
μένων ἐν τῷ ὄρει, καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν
ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖσ εἰσ ἐκείνουσ εἰσελθεῖν.
καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖσ. 33 ἐξελθόντα δὲ
τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον
εἰσ τοὺσ χοίρουσ, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη
κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰσ τὴν λίμνην καὶ
ἀπεπνίγη. 34 ἰδόντεσ δὲ οἱ βόσκοντεσ τὸ
γεγονὸσ ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰσ τὴν
πόλιν καὶ εἰσ τοὺσ ἀγρούσ. 35 ἐξῆλθον δὲ
ἰδεῖν τὸ γεγονόσ, καὶ ἦλθον πρὸσ τὸν Ἰησοῦν,
καὶ εὗρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον, ἀφ᾽ οὗ
τὰ δαιμόνια ἐξῆλθεν, ἱματισμένον καὶ σω-
φρονοῦντα παρὰ τοὺσ πόδασ τοῦ Ἰησοῦ,
καὶ ἐφοβήθησαν. 36 ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖσ
οἱ ἰδόντεσ πῶσ ἐσώθη ὁ δαιμονισθείσ.
37 καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθοσ
τῆσ περιχώρου τῶν Γεργεσηνῶν ἀπελθεῖν
ἀπ᾽ αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο·
[84,8] αὐτὸσ δὲ ἐμβὰσ εἰσ πλοῖον ὑπέστρεψεν.
38 ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ᾽ οὗ ἐξελη-
λύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ· ἀπέ-
λυσεν δὲ αὐτὸν λέγων· 39 ὑπόστρεφε εἰσ
τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα σοι ἐποίησεν
ὁ θεόσ. καὶ ἀπῆλθεν, καθ᾽ ὅλην τὴν πόλιν
κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ.

---

32. παρεκαλουν 33. εισηλθεν 34. το γεγενημενον | και απελθοντεσ απηγγ. 35. εξεληλυθει 36. και οι ιδοντεσ 37. γαδαρηνων | εισ το πλοιον 38. λεγων: praem ο ιησουσ 39. οσα εποιησε σοι ο θεοσ

40 85.2 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέφειν
τὸν Ἰησοῦν ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος·
ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν.
41 καὶ ἰδοὺ ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα Ἰάειρος,
καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχεν·
καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας Ἰησοῦ παρε-
κάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ,
42 ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς
ἐτῶν δώδεκα καὶ αὐτὴ ἀπέθνῃσκεν. ἐν δὲ
τῷ ὑπάγειν αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν.
43 καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ
ἐτῶν δώδεκα, ἥτις ἰατροῖς προσαναλώσασα
ὅλον τὸν βίον οὐκ ἴσχυσεν ἀπ᾽ οὐδενὸς
θεραπευθῆναι, 44 προσελθοῦσα ὄπισθεν
ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ,
καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος
αὐτῆς. 45 καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· τίς ὁ
ἁψάμενός μου; ἀρνουμένων δὲ πάντων
εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ· ἐπιστάτα,
οἱ ὄχλοι συνέχουσίν σε καὶ ἀποθλίβουσιν.
46 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἥψατό μού τις·
ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξεληλυθυῖαν ἀπ᾽
ἐμοῦ. 47 ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ
ἔλαθεν, τρέμουσα ἦλθεν καὶ προσπεσοῦσα
αὐτῷ δι᾽ ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν
ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη

40. υποστρεψαι 41. του ιησου 43. εις ιατρους | υπ ουδενος 45. και οι μετ αυτου | αποθλιβουσιν: add και λεγεις· τις ο αψαμενος μου 46. εξελθουσαν 47. απηγγειλ. αυτω

40—48 Mc 5, 21—34. Mt 9, 18—22.

παραχρῆμα. 48 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· θύγατερ,
ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· πορεύου εἰς
εἰρήνην. 49 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχεταί
τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγων ὅτι
τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου, μηκέτι σκύλλε
τὸν διδάσκαλον. 50 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας
ἀπεκρίθη αὐτῷ· μὴ φοβοῦ· μόνον πίστευ-
σον, καὶ σωθήσεται. 51 ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν
οἰκίαν οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν τινὰ σὺν
αὐτῷ εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ
Ἰάκωβον καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ
τὴν μητέρα. 52 ἔκλαιον δὲ πάντες καὶ
ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ εἶπεν· μὴ κλαίετε·
οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει. 53 καὶ κατε-
γέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. 54 αὐτὸς
δὲ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς ἐφώνησεν
λέγων· ἡ παῖς, ἐγείρου. 55 καὶ ἐπέστρεψεν
τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα,
καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν. 56 καὶ
ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν
αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

IX.

Legatio apostolorum. Herodes de Iesu. Quinque panes. Confessiones de Iesu. Christi et discipulorum crux. Transfiguratio. Puer cum daemonio

---

48. θυγατερ: praem θαρσει [illegible] add αυτω [illegible] 51. εισελθειν [illegible] 54. αυτος δε: add εκβαλων εξω παντας και

49—56 Mc 5, 35—43. Mt 9, 23—26.

daemoniaco. Praedicit mortem. Apostolorum ambitio et iracundia. Tria sectandi impedimenta.

1 [86,2] Συνχαλεσάμενοσ δὲ τοὺσ δώδεκα
ἔδωκεν αὐτοῖσ δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ
πάντα τὰ δαιμόνια καὶ νόσουσ θεραπεύειν
2 καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺσ κηρύσσειν τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ ἰᾶσθαι, 3 [87,2] καὶ
εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· μηδὲν αἴρετε εἰσ τὴν
ὁδόν, μήτε ῥάβδον μήτε πήραν μήτε ἄρτον
μήτε ἀργύριον, μήτε ἀνὰ δύο χιτῶνασ ἔχειν
4 καὶ εἰσ ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ
μένετε καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε. 5 [88,2] καὶ
ὅσοι ἂν μὴ δέχωνται ὑμᾶσ, ἐξερχόμενοι
ἀπὸ τῆσ πόλεωσ ἐκείνησ καὶ τὸν κονιορτὸν
ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάσσετε εἰσ
μαρτύριον ἐπ' αὐτούσ. 6 [89,8] ἐξερχόμενοι
δὲ διήρχοντο κατὰ τὰσ κώμασ εὐαγγελιζό-
μενοι καὶ θεραπεύοντεσ πανταχοῦ.
7 [90,2] Ἤκουσεν δὲ Ἡρώδησ ὁ τετραάρχησ
τὰ γινόμενα πάντα, καὶ διηπόρει διὰ τὸ
λέγεσθαι ὑπό τινων ὅτι Ἰωάννησ ἠγέρθη
ἐκ νεκρῶν, 8 ὑπό τινων δὲ ὅτι Ἡλείασ
ἐφάνη, ἄλλων δὲ ὅτι προφήτησ τισ τῶν
ἀρχαίων ἀνέστη. 9 εἶπεν δὲ Ἡρώδησ·
Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίσ δέ ἐστιν
οὗτοσ περὶ οὗ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ ἐζήτει
ἰδεῖν αὐτόν.

IX. 1. συγκαλ. | δωδεκα: add μαθητασ αυτου 2. ιασθαι: add τουσ ασθενουντασ 3. ραβδουσ 5. δεξωνται | αποτιναξατε 7. τετραρχησ | γινομενα: add υπ αυτου | εγηγερται 8. ηλιασ | τισ: εισ 9. και ειπεν ο ηρωδησ | εγω ακουω

IX. 1—6 Mc 6, 7—13. Mt 10, 1. 5 ss. 7—9 Mc 6 14—16. Mt 14, 1 s.

10 [91,8] Καὶ ὑποστρέψαντεσ οἱ ἀπόστολοι
διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν. [92,3] καὶ
παραλαβὼν αὐτοὺσ ὑπεχώρησεν κατ᾿ ἰδίαν
εἰσ πόλιν καλουμένην Βηδσαϊδά. **11** οἱ δὲ
ὄχλοι γνόντεσ ἠκολούθησαν αὐτῷ, καὶ ἀπο-
δεξάμενοσ αὐτοὺσ ἐλάλει αὐτοῖσ περὶ τῆσ
βασιλείασ τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺσ χρείαν ἔχον-
τασ θεραπείασ ἰᾶτο. **12** [93,1] ἡ δὲ ἡμέρα
ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντεσ δὲ οἱ δώδεκα
εἶπον αὐτῷ· ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα πο-
ρευθέντεσ εἰσ τὰσ κύκλῳ κώμασ καὶ ἀγροὺσ
καταλύσωσιν καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν, ὅτι
ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν. **13** εἶπεν δὲ
πρὸσ αὐτούσ· δότε αὐτοῖσ φαγεῖν ὑμεῖσ.
οἱ δὲ εἶπαν· οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ ἄρτοι
πέντε καὶ ἰχθύεσ δύο, εἰ μήτι πορευθέντεσ
ἡμεῖσ ἀγοράσωμεν εἰσ πάντα τὸν λαὸν
τοῦτον βρώματα. **14** ἦσαν δὲ ὡσεὶ ἄνδρεσ
πεντακισχίλιοι. εἶπεν δὲ πρὸσ τοὺσ μαθη-
τὰσ αὐτοῦ· κατακλίνατε αὐτοὺσ κλισίασ ἀνὰ
πεντήκοντα. **15** καὶ ἐποίησαν οὕτωσ καὶ
κατέκλιναν ἅπαντασ. **16** λαβὼν δὲ τοὺσ
πέντε ἄρτουσ καὶ τοὺσ δύο ἰχθύασ, ἀνα-
βλέψασ εἰσ τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν αὐτοὺσ
καὶ κατέκλασεν, καὶ ἐδίδου τοῖσ μαθηταῖσ
παραθεῖναι τῷ ὄχλῳ. **17** καὶ ἔφαγον
καὶ ἐχορτάσθησαν πάντεσ, καὶ ἤρθη τὸ

---

10. εισ τοπον ερημον πολεωσ καλουμενησ 11. δεξαμενοσ 12. πορευθ.: απελθοντεσ | και τουσ αγρουσ 13. υμεισ: ante φαγ. pon | ειπον | η πεντ. αρτ. κ. δυο ιχθυεσ 14. δε: γαρ 15. ανεκλιναν 16. παρατιθεναι

10—17 Mc 6, 30—44. Mt 14, 13—21. Io 6, 1—13.

περισσεῦσαν αὐτοῖσ κλασμάτων, κόφινοι
δώδεκα.

18 [94,1] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν
προσευχόμενον κατὰ μόνασ συνῆσαν αὐτῷ
οἱ μαθηταί, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺσ λέγων·
τίνα με οἱ ὄχλοι λέγουσιν εἶναι; 19 οἱ δὲ
ἀποκριθέντεσ εἶπαν· Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν,
ἄλλοι δὲ Ἡλείαν, ἄλλοι δὲ ὅτι προφήτησ
τισ τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. 20 εἶπεν δὲ
αὐτοῖσ· ὑμεῖσ δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;
Πέτροσ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· τὸν Χριστὸν
τοῦ θεοῦ. 21 [95,2] ὁ δὲ ἐπιτιμήσασ αὐτοῖσ
παρήγγειλεν μηδενὶ λέγειν τοῦτο, 22 εἰπὼν
ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ
παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν
πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων
καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ
ἐγερθῆναι.

23 [96,2] Ἔλεγεν δὲ πρὸσ πάντασ· εἴ τισ
θέλει ὀπίσω μου ἔρχεσθαι, ἀρνησάσθω
ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ'
ἡμέραν, καὶ ἀκολουθείτω μοι. 24 ὃσ γὰρ
ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει
αὐτήν· ὃσ δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτοσ σώσει αὐτήν.
25 τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωποσ κερδήσασ
τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσασ ἢ

---

18. λεγουσιν οι οχλοι ειναι 19. ειπον | ηλιαν 20. αποκριθεισ δε ο πετροσ 21. λεγειν: ειπειν 23. ερχεσθαι: ελθειν | απαρνησασθω 24. γαρ αν

18—22 Mt 16, 13—23. Mc 8, 27—33. (Io 6, 68 ss.)
23—27 Mt 16, 24—28. Mc 8, 34—9, 1.

ζημιωθείσ; **26** [97,2] ὃσ γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ
με καὶ τοὺσ ἐμοὺσ λόγουσ, τοῦτον ὁ υἱὸσ
τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ
ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸσ καὶ τῶν
ἁγίων ἀγγέλων. **27** [98,2] λέγω δὲ ὑμῖν
ἀληθῶσ, εἰσίν τινεσ τῶν αὐτοῦ ἑστηκότων
οἳ οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕωσ ἂν ἴδωσιν
τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺσ λόγουσ τού-
τουσ, ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτώ, καὶ παραλαβὼν
Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον ἀνέβη
εἰσ τὸ ὄροσ προσεύξασθαι. **29** καὶ ἐγένετο
ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν τὸ εἶδοσ τοῦ
προσώπου αὐτοῦ ἕτερον καὶ ὁ ἱματισμὸσ
αὐτοῦ λευκὸσ ἐξαστράπτων. **30** καὶ ἰδοὺ
ἄνδρεσ δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινεσ ἦσαν
Μωϋσῆσ καὶ Ἠλείασ, **31** οἳ ὀφθέντεσ ἐν
δόξῃ ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ ἣν ἤμελλεν
πληροῦν ἐν Ἱερουσαλήμ. **32** ὁ δὲ Πέτροσ
καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ·
διαγρηγορήσαντεσ δὲ εἶδαν τὴν δόξαν αὐτοῦ
καὶ τοὺσ δύο ἄνδρασ τοὺσ συνεστῶτασ
αὐτῷ. **33** καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι
αὐτοὺσ ἀπ᾽ αὐτοῦ εἶπεν ὁ Πέτροσ πρὸσ
τὸν Ἰησοῦν· ἐπιστάτα, καλόν ἐστιν ἡμᾶσ
ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν σκηνὰσ τρεῖσ,
μίαν σοὶ καὶ μίαν Μωϋσεῖ καὶ μίαν Ἠλείᾳ,
μὴ εἰδὼσ ὃ λέγει. **34** ταῦτα δὲ αὐτοῦ

27. αυτου: ωδε | γευσονται 28. τον πετρον 30. μω-
σησ | ηλιασ 31. εμελλεν 32. ειδον 33. μωσει μιαν |
ηλια

28—36 Mt 17, 1—8. Mc 9, 2—8.

λέγοντοσ ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπεσκίαζεν
αὐτούσ· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ εἰσελθεῖν
αὐτοὺσ εἰσ τὴν νεφέλην. **35** καὶ φωνὴ
ἐγένετο ἐκ τῆσ νεφέλησ λέγουσα· οὗτόσ
ἐστιν ὁ υἱόσ μου ὁ ἐκλελεγμένοσ, αὐτοῦ
ἀκούετε. **36** καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν
εὑρέθη Ἰησοῦσ μόνοσ. καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν
καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναισ ταῖσ
ἡμέραισ οὐδὲν ὧν ἑώρακαν.

37 [99,2] Ἐγένετο δὲ τῇ ἑξῆσ ἡμέρᾳ
κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρουσ συνήν-
τησεν αὐτῷ ὄχλοσ πολύσ. **38** καὶ ἰδοὺ
ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἐβόησεν λέγων· διδά-
σκαλε, δέομαί σου, ἐπίβλεψαι ἐπὶ τὸν υἱόν
μου, ὅτι μονογενήσ μοι ἐστίν, **39** καὶ ἰδοὺ
πνεῦμα λαμβάνει αὐτὸν καὶ ἐξαίφνησ κράζει
καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ, καὶ
μόγισ ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ συντρῖβον αὐτόν.
40 καὶ ἐδεήθην τῶν μαθητῶν σου ἵνα
ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν.
41 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· ὦ γενεὰ
ἄπιστοσ καὶ διεστραμμένη, ἕωσ πότε ἔσο-
μαι πρὸσ ὑμᾶσ καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; προσ-
άγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου. **42** ἔτι δὲ προσ-
ερχομένου αὐτοῦ ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον
καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετίμησεν δὲ ὁ Ἰησοῦσ

34. επεσκιασεν | εν τω εκεινουσ εισελθειν 35. εκλε-
λεγμ.: αγαπητοσ 36. ο ιησουσ | εωρακασιν 37. εν
τη εξησ ημ. 38. ανεβοησε | επιβλεψον | εστι μοι
40. εκβαλλωσιν

35 2 Pe 1, 17. **37—43** Mt 17, 14—23. Mc 9, 14—29.

τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν
παῖδα καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ.
43 [00,8] ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντεσ ἐπὶ τῇ
μεγαλειότητι τοῦ θεοῦ.
[101,2] Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν
οἷσ ἐποίει, εἶπεν πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ
αὐτοῦ· 44 θέσθε ὑμεῖσ εἰσ τὰ ὦτα ὑμῶν
τοὺσ λόγουσ τούτουσ· ὁ γὰρ υἱὸσ τοῦ
ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰσ χεῖρασ
ἀνθρώπων. 45 οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα
τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ᾽ αὐτῶν
ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό, καὶ ἐφοβοῦντο
ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματοσ τούτου.
46 [102,2] Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸσ ἐν
αὐτοῖσ, τὸ τίσ ἂν εἴη μείζων αὐτῶν. 47 ὁ
δὲ Ἰησοῦσ εἰδὼσ τὸν διαλογισμὸν τῆσ καρ-
δίασ αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοσ παιδίου ἔστησεν
αὐτὸ παρ᾽ ἑαυτῷ, 48 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ὃσ
ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ
ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃσ ἂν ἐμὲ
δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με· ὁ
γὰρ μικρότεροσ ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων,
οὗτόσ ἐστιν μέγασ. 49 [103,8] Ἀποκριθεὶσ
δὲ ὁ Ἰωάννησ εἶπεν· ἐπιστάτα, εἴδομέν
τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαι-
μόνια, καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκο-
λουθεῖ μεθ᾽ ἡμῶν. 50 εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτὸν

43. οισ εποιησεν ο ιησουσ 47. ειδωσ: ιδων 48. αν: εαν | εστιν: εσται 49. τα δαιμονια 50. και ειπε πρ. αυτ. ο ιησουσ

43—45 Mc 9, 30—32. Mt 17, 22 s. 46—48 Mc 9, 33—37. Mt 18, 1—5. 48 Mt 10, 40. Io 13, 20. 49—50 Mc 9, 38—40.

Ἰησοῦσ· μὴ κωλύετε· ὃσ γὰρ οὐκ ἔστιν
καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστίν.
51 104,10 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπλη-
ροῦσθαι τὰσ ἡμέρασ τῆσ ἀναλήμψεωσ
αὐτοῦ, καὶ αὐτὸσ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστή-
ρισεν τοῦ πορεύεσθαι εἰσ Ἱερουσαλήμ,
52 καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλουσ πρὸ προσώπου
αὐτοῦ. καὶ πορευθέντεσ εἰσῆλθον εἰσ πόλιν
Σαμαριτῶν ὥστε ἑτοιμάσαι αὐτῷ· 53 καὶ
οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
ἦν πορευόμενον εἰσ Ἱερουσαλήμ. 54 ἰδόν-
τεσ δὲ οἱ μαθηταὶ Ἰάκωβοσ καὶ Ἰωάννησ
εἶπαν· κύριε, θέλεισ εἴπωμεν πῦρ κατα-
βῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀναλῶσαι
αὐτούσ; 55 στραφεὶσ δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖσ.
56 καὶ ἐπορεύθησαν εἰσ ἑτέραν κώμην.
57 105 5 Καὶ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ
ὁδῷ εἶπέν τισ πρὸσ αὐτόν· ἀκολουθήσω
σοι ὅπου ἂν ἀπέρχῃ. 58 καὶ εἶπεν αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦσ· αἱ ἀλώπεκεσ φωλεοὺσ ἔχουσιν
καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεισ,
ὁ δὲ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν
κεφαλὴν κλίνῃ. 59 εἶπεν δὲ πρὸσ ἕτερον·
ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ εἶπεν· ἐπίτρεψόν μοι

50. καθ ημων, υπερ ημων 51. αναληψεωσ | εστηριξε 52. πολιν: κωμην | σαμαρειτων 54. οι μαθητ. αυτου | ειπον | αναλωσαι αυτουσ: add ωσ και ηλιασ εποιησε 55. επετιμ. αυτοισ: add και ειπεν· ουκ οιδατε οιου πνευματοσ εστε υμεισ 56. και επορευθ.: praem ο γαρ υιοσ του ανθρωπου ουκ ηλθε ψυχασ ανθρωπων απολεσαι αλλα σωσαι 57. Και: εγενετο δε | απερχη: add κυριε 59. επιτρεψον: praem κυριε

57—60 Mt 8, 19—22.

πρῶτον ἀπελθόντι θάψαι τὸν πατέρα μου.
60 εἶπεν δὲ αὐτῷ· ἄφεσ τοὺσ νεκροὺσ
θάψαι τοὺσ ἑαυτῶν νεκρούσ, σὺ δὲ ἀπελ-
θὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
61 [106,10] εἶπεν δὲ καὶ ἕτεροσ· ἀκολουθήσω
σοι, κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀπο-
τάξασθαι τοῖσ εἰσ τὸν οἶκόν μου. **62** εἶπεν
δὲ πρὸσ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦσ· οὐδεὶσ ἐπιβαλὼν
τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον καὶ βλέπων
εἰσ τὰ ὀπίσω εὔθετόσ ἐστιν τῇ βασιλείᾳ
τοῦ θεοῦ.

X.

Septuaginta apostolorum legatio et reditus. Vae urbibus obstinatis. Iesus exultans spiritu. Quaestio de vita aeterna et proximo. Parabola de Samarita misericorde. Martha et Maria.

1 [107,10] Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ
κύριοσ καὶ ἑτέρουσ ἑβδομήκοντα, καὶ ἀπέ-
στειλεν αὐτοὺσ ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου
αὐτοῦ εἰσ πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ ἤμελ-
λεν αὐτὸσ ἔρχεσθαι. **2** [108,5] ἔλεγεν δὲ πρὸσ
αὐτούσ· ὁ μὲν θερισμὸσ πολύσ, οἱ δὲ
ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ
θερισμοῦ ὅπωσ ἐργάτασ ἐκβάλῃ εἰσ τὸν
θερισμὸν αὐτοῦ. **3** [109,5] ὑπάγετε· ἰδοὺ
ἀποστέλλω ὑμᾶσ ὡσ ἄρνασ ἐν μέσῳ λύκων.
4 [110,2] μὴ βαστάζετε βαλλάντιον, μὴ πήραν,

---

59. απελθοντι πρωτον 60. ειπ. δε αυτω: add ο ιησουσ 62. εισ την βασιλειαν
X. 1. εμελλεν 2. δε: ουν | εκβαλλη εργατασ 3. ιδου εγω 4. βαλαντιον

X. **2** Mt 9, 37 s. **3** Mt 10, 16. **4** ss. 9, 3—5. **4—12** Mt 10, 9—15.

μὴ ὑποδήματα· μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν
ἀσπάσησθε. 5 [111,5] εἰσ ἣν δ' ἂν εἰσέλθητε
οἰκίαν, πρῶτον λέγετε· εἰρήνη τῷ οἴκῳ
τούτῳ. 6 καὶ ἐὰν ᾖ ἐκεῖ υἱὸσ εἰρήνησ,
ἐπαναπαήσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν·
εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶσ ἀνακάμψει. 7 [112,2] ἐν
αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἔσθοντεσ καὶ
πίνοντεσ τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιοσ γὰρ ὁ
ἐργάτησ τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. [113,10] μὴ μετα-
βαίνετε ἐξ οἰκίασ εἰσ οἰκίαν. 8 καὶ εἰσ
ἣν ἂν πόλιν εἰσέρχησθε καὶ δέχωνται ὑμᾶσ,
ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, 9 καὶ θερα-
πεύετε τοὺσ ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖσ, καὶ λέγετε
αὐτοῖσ· ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶσ ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ. 10 [114,2] εἰσ ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέλθητε
καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶσ, ἐξελθόντεσ εἰσ τὰσ
πλατείασ αὐτῆσ εἴπατε· 11 καὶ τὸν κονιορ-
τὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆσ πόλεωσ
ὑμῶν εἰσ τοὺσ πόδασ ἀπομασσόμεθα ὑμῖν·
πλὴν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν ἡ βασι-
λεία τοῦ θεοῦ. 12 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Σοδό-
μοισ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται
ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. 13 [115,5] Οὐαί σοι
Χοραζείν, οὐαί σοι Βηθσαϊδά· ὅτι εἰ ἐν
Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεισ
αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ

---

4. μηδε υποδηματ. | και μηδενα 5. αν οικιαν εισ-
ερχησθε 6. και εαν μεν | ς^e ο υιοσ | επαναπαυσεται
7. εσθιοντεσ | τ. μισθ. αυτου εστι 8. και εισ ην δ
αν 10. εισερχησθε 11. om εισ τ. ποδασ | ηγγικεν:
add εφ υμασ 13. ς^e χοραζιν, ς χωραζιν | εγενοντο

13—15 Mt 11, 21—23.

καὶ σποδῷ καθήμενοι μετενόησαν. 14 πλὴν
Τύρῳ καὶ Cιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ
κρίσει ἢ ὑμῖν. 15 καὶ σὺ Καφαρναούμ,
μὴ ἕωσ οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕωσ ᾅδου κα-
ταβιβασθήσῃ. 16 [116,1] Ὁ ἀκούων ὑμῶν
ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶσ ἐμὲ
ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀπο-
στείλαντά με.

17 [117,10] Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομή-
κοντα μετὰ χαρᾶσ λέγοντεσ κύριε, καὶ τὰ
δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί
σου. 18 εἶπεν δὲ αὐτοῖσ· ἐθεώρουν τὸν
σατανᾶν ὡσ ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πε-
σόντα. 19 ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν
τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων,
καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ,
καὶ οὐδὲν ὑμᾶσ οὐ μὴ ἀδικήσει. 20 πλὴν
ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν
ὑποτάσσεται, χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα
ὑμῶν ἐνγέγραπται ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ.

21 [118,5] Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο
ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ εἶπεν· ἐξομο-
λογοῦμαί σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ
τῆσ γῆσ, ὅτι ἀπέκρυψασ ταῦτα ἀπὸ σοφῶν
καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψασ αὐτὰ νηπίοισ·
ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτωσ ἐγένετο εὐδοκία

13. καθημεναι 15. καπερναουμ | η εωσ του ουρ υψωθεισα 19. ιδ. διδωμι | ς (non ς^e) αδικηση 20. χαιρετε δε μαλλον | εγραφη 21. εν τω: om εν | πνευμ. τω αγιω: πνευμ. ο ιησουσ

16 Mt 10, 40. Io 13, 20. 21 Mt 11, 25—27.

ἔμπροσθέν σου. **22** [119,3] καὶ στραφεὶσ πρὸσ
τοὺσ μαθητὰσ εἶπεν· πάντα μοι παρεδόθη
ὑπὸ τοῦ πατρόσ μου, καὶ οὐδεὶσ γινώσκει
τίσ ἐστιν ὁ υἱὸσ εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίσ
ἐστιν ὁ πατὴρ εἰ μὴ ὁ υἱὸσ καὶ ᾧ ἐὰν
βούληται ὁ υἱὸσ ἀποκαλύψαι. **23** [120,5] Καὶ
στραφεὶσ πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ κατ' ἰδίαν
εἶπεν· μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντεσ
ἃ βλέπετε. **24** λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ
προφῆται καὶ βασιλεῖσ ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ
ὑμεῖσ βλέπετε, καὶ οὐκ ἴδαν, καὶ ἀκοῦσαι
ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

25 [121,2] Καὶ ἰδοὺ νομικόσ τισ ἀνέστη
ἐκπειράζων αὐτόν, λέγων· διδάσκαλε, τί
ποιήσασ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; **26** ὁ
δὲ εἶπεν πρὸσ αὐτόν· ἐν τῷ νόμῳ τί
γέγραπται; πῶσ ἀναγινώσκεισ; **27** ὁ δὲ
ἀποκριθεὶσ εἶπεν· ἀγαπήσεισ κύριον τὸν
θεόν σου ἐξ ὅλησ τῆσ καρδίασ σου καὶ ἐν
ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ σου
καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου, καὶ τὸν πλησίον
σου ὡσ σεαυτόν. **28** εἶπεν δὲ αὐτῷ·
ὀρθῶσ ἀπεκρίθησ· τοῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ.
29 [122,10] ὁ δὲ θέλων δικαιῶσαι ἑαυτὸν
εἶπεν πρὸσ τὸν Ἰησοῦν· καὶ τίσ ἐστίν μου
πλησίον; **30** ὑπολαβὼν ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν·

22. ϛ[e] om και στραφεισ προσ τουσ μαθητ. ειπεν παρεδοθ. μοι 24. ουχ ειδον 25. και λεγων 27. εξ ολησ τησ ψυχησ σου και εξ ολησ τησ ισχυοσ σου κ. εξ ολησ τησ διανοιασ σου 29. δικαιουν 30. υπολαβ. δε

23 s. Mt 13, 16 s. **25** ss. 18, 18 ss. Mt 22, 35 ss. 19, 16. Mc 12, 28 ss. **27** Deut 6, 5. Lev 19, 18.

ἄνθρωπόσ τισ κατέβαινεν ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ
εἰσ Ἰερειχώ, καὶ λῃσταῖσ περιέπεσεν, οἳ
καὶ ἐκδύσαντεσ αὐτὸν καὶ πληγὰσ ἐπιθέντεσ
ἀπῆλθον, ἀφέντεσ ἡμιθανῆ. 31 κατὰ συγ-
κυρίαν δὲ ἱερεύσ τισ κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ
ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν.
32 ὁμοίωσ δὲ καὶ Λευείτησ γενόμενοσ κατὰ
τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν
33 Σαμαρίτησ δέ τισ ὁδεύων ἦλθεν κατ'
αὐτὸν καὶ ἰδὼν ἐσπλαγχνίσθη. 34 καὶ
προσελθὼν κατέδησεν τὰ τραύματα αὐτοῦ
ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον, ἐπιβιβάσασ δὲ
αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνοσ ἤγαγεν αὐτὸν εἰσ
πανδοχίον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. 35 καὶ
ἐπὶ τὴν αὔριον ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκεν
τῷ πανδοχεῖ καὶ εἶπεν· ἐπιμελήθητι αὐτοῦ,
καὶ ὅ τι ἂν προσδαπανήσῃσ ἐγὼ ἐν τῷ
ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. 36 τίσ
τούτων τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γεγο-
νέναι τοῦ ἐμπεσόντοσ εἰσ τοὺσ λῃστάσ;
37 ὁ δὲ εἶπεν· ὁ ποιήσασ τὸ ἔλεοσ μετ'
αὐτοῦ. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· πορεύου
καὶ σὺ ποίει ὁμοίωσ.

38 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺσ
εἰσῆλθεν εἰσ κώμην τινά· γυνὴ δέ τισ
ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰσ τὴν

30. ιεριχω | ημιθανη: add τυγχανοντα 32. λευϊτησ
33. σαμαρειτησ | ιδων: add αυτον 34. πανδοχειον
35. αυριον: add εξελθων | πανδοχει | ειπεν: add αυτω
36. τισ ουν | δοκει σοι πλησ. γεγον. 37. δε sec: ουν
38. εισ τον οικον αυτησ

38 s. Io 11, 1 ss. 12, 1 ss.

οἰκίαν. 39 καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη
Μαριάμ, ἣ καὶ παρακαθεσθεῖσα πρὸσ τοὺσ
πόδασ τοῦ κυρίου ἤκουεν τὸν λόγον αὐτοῦ·
40 ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν
διακονίαν. ἐπιστᾶσα δὲ εἶπεν· κύριε, οὐ
μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην με
κατέλιπεν διακονεῖν; εἰπὸν οὖν αὐτῇ ἵνα
μοι συναντιλάβηται. 41 ἀποκριθεὶσ δὲ εἶπεν
αὐτῇ ὁ κύριοσ· Μάρθα Μάρθα, μεριμνᾷσ
καὶ θορυβάζῃ περὶ πολλά, 42 ἑνὸσ δέ ἐστιν
χρεία· Μαρία γὰρ τὴν ἀγαθὴν μερίδα
ἐξελέξατο, ἥτισ οὐκ ἀφαιρεθήσεται αὐτῆσ.

XI.

Oratio dominica. Precandi assiduitas et fiducia. Calumnia auxilii diabolici. De redeunte daemone. Generatio signorum avida. Lucerna et lux. Sermones contra Pharisaeos et legis peritos.

1 123,5 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν
τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡσ ἐπαύσατο,
εἶπέν τισ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸσ αὐτόν·
κύριε, δίδαξον ἡμᾶσ προσεύχεσθαι, καθὼσ
καὶ Ἰωάννησ ἐδίδαξεν τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ.
2 εἶπεν δὲ αὐτοῖσ· ὅταν προσεύχησθε,
λέγετε· πάτερ, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου·
ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου· 3 τὸν ἄρτον ἡμῶν
τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν·

39. μαρια | παρακαθισασα παρα | κυριου: ιησου 40. ειπον: ειπε 41. κυριοσ: ιησουσ | τυρβαζη 42. γαρ: δε | αφαιρ. απ αυτησ

XI. 2. πατερ: add ημων ο εν τοισ ουρανοισ | ελθετω | η βασ. σου: add γενηθητω το θελημα σου ωσ εν ουρανω και επι τησ γησ

XI. 2—4 Mt 6, 9—13.

4 καὶ ἄφεσ ἡμῖν τὰσ ἁμαρτίασ ἡμῶν, καὶ
γὰρ αὐτοὶ ἀφίομεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν·
καὶ μὴ εἰσενέγκῃσ ἡμᾶσ εἰσ πειρασμόν.
5 [124,10] Καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· τίσ ἐξ
ὑμῶν ἕξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸσ αὐτὸν
μεσονυκτίου καὶ εἴπῃ αὐτῷ· φίλε, χρῆσόν
μοι τρεῖσ ἄρτουσ, 6 ἐπειδὴ φίλοσ μου
παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρόσ με καὶ οὐκ ἔχω
ὃ παραθήσω αὐτῷ. 7 κἀκεῖνοσ ἔσωθεν
ἀποκριθεὶσ εἴπῃ· μή μοι κόπουσ πάρεχε·
ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία μου
μετ᾽ ἐμοῦ εἰσ τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύνα-
μαι ἀναστὰσ δοῦναί σοι. 8 λέγω ὑμῖν, εἰ
καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰσ διὰ τὸ εἶναι
φίλον αὐτοῦ, διά γε τὴν ἀναιδίαν αὐτοῦ
ἐγερθεὶσ δώσει αὐτῷ ὅσων χρῄζει. 9 [126,5]
Κἀγὼ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται
ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ
ἀνοιχθήσεται ὑμῖν. 10 πᾶσ γὰρ ὁ αἰτῶν
λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ
κρούοντι ἀνοιχθήσεται. 11 τίνα δὲ ἐξ
ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει ὁ υἱὸσ ἄρτον,
μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ καὶ ἰχθύν,
μὴ ἀντὶ ἰχθύοσ ὄφιν αὐτῷ ἐπιδώσει;

4. αφιεμεν | εισ πειρασμον: add αλλα ρυσαι ημασ απο του πονηρου 8. αυτου φιλον | αναιδειαν 9. ανοιγησεται 10. ανοιγησεται 11. εξ υμων: om εξ | η και: ει και | οφ. επιδ. αυτω

9—13 Mt 7, 7—11.

12 ἢ καὶ αἰτήσει ᾠόν, μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ
σκορπίον; 13 εἰ οὖν ὑμεῖσ πονηροὶ ὑπάρ-
χοντεσ οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖσ
τέκνοισ ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ
ἐξ οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖσ αἰτοῦ-
σιν αὐτόν.
14 [126,5] Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ
αὐτὸ ἦν κωφόν· ἐγένετο δὲ τοῦ δαιμονίου
ἐξελθόντοσ ἐλάλησεν ὁ κωφόσ. καὶ ἐθαύ-
μασαν οἱ ὄχλοι· 15 [127,2] τινὲσ δὲ ἐξ αὐτῶν
εἶπον· ἐν Βεελζεβοὺλ τῷ ἄρχοντι τῶν δαι-
μονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια· 16 [128,5] ἕτεροι
δὲ πειράζοντεσ σημεῖον ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν
παρ' αὐτοῦ. 17 [129,2] αὐτὸσ δὲ εἰδὼσ
αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν αὐτοῖσ· πᾶσα
βασιλεία διαμερισθεῖσα ἐφ' ἑαυτὴν ἐρη-
μοῦται, καὶ οἶκοσ ἐπὶ οἶκον πίπτει. 18 εἰ
δὲ καὶ ὁ σατανᾶσ ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη,
πῶσ σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτ
λέγετε ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαι-
μόνια. 19 εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκ-
βάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι
ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται
ὑμῶν. 20 εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ θεοῦ ἐκβάλλω
τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶσ ἡ

---

12. η και: add εαν | ς (non ς^e) αιτηση 13. αγαθα δοματα 15. om τω ante αρχοντι 16. παρ αυτ. εζητ. εξ ουραν. 17. εφ εαυτ. διαμερισθ. 19. κριτ. υμων αυτ. εσοντ.

---

14 s. Mt 9, 32—34. 12, 22 ss. Mc 3, 22. 16 Mt 12, 38. 16, 1. Mc 8, 11. 17—23 Mt 12, 25—30 Mc 3, 23—27.

βασιλεία τοῦ θεοῦ. 21 Ὅταν ὁ ἰσχυρὸσ
καθωπλισμένοσ φυλάσσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν,
ἐν εἰρήνῃ ἐστὶν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ·
22 ἐπὰν δὲ ἰσχυρότεροσ αὐτοῦ ἐπελθὼν
νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει,
ἐφ' ᾗ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ δια-
δίδωσιν. 23 ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ
ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορ-
πίζει. 24 [130,5] Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα
ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι
ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ μὴ
εὑρίσκον λέγει· ὑποστρέψω εἰσ τὸν οἶκόν
μου ὅθεν ἐξῆλθον. 25 καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει
σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. 26 τότε
πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἕτερα πνεύματα
πονηρότερα ἑαυτοῦ ἑπτά, καὶ εἰσελθόντα
κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ
ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων.

27 [131,10] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν
ταῦτα ἐπάρασά τισ φωνὴν γυνὴ ἐκ τοῦ
ὄχλου εἶπεν αὐτῷ· μακαρία ἡ κοιλία ἡ
βαστάσασά σε καὶ μαστοὶ οὓσ ἐθήλασασ.
28 αὐτὸσ δὲ εἶπεν· μενοῦν μακάριοι οἱ
ἀκούοντεσ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσ
σοντεσ.

29 [132,5] Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων
ἤρξατο λέγειν· ἡ γενεὰ αὕτη γενεὰ πονηρά

22. ο ισχυροτ. 26. επτ. ετερ. πνευμ. πονηρ. εαυτ.
27. επ. τισ γυνη φων. 28. μενουνγε | φυλασσοντεσ: add αυτον 29. om γενεα sec

23 9, 50. Mc 9, 40. **24—26** Mt 12, 43—45
29—32 Mt 12, 38—42.

ἐστιν· σημεῖον ζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δο-
θήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ.
30 καθὼσ γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶσ τοῖσ Νινευεί-
ταισ σημεῖον, οὕτωσ ἔσται καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ
ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ. 31 βασίλισσα
νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν
ἀνδρῶν τῆσ γενεᾶσ ταύτησ καὶ κατακρινεῖ
αὐτούσ· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆσ
γῆσ ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνοσ, καὶ
ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνοσ ὧδε. 32 ἄνδρεσ
Νινευεῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ
τῆσ γενεᾶσ ταύτησ καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν·
ὅτι μετενόησαν εἰσ τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ
ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. 33 [133,2] Οὐδεὶσ
λύχνον ἅψασ εἰσ κρυπτὴν τίθησιν οὐδὲ ὑπὸ
τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα
οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγοσ βλέπωσιν.
34 [134,5] ὁ λύχνοσ τοῦ σώματόσ ἐστιν ὁ
ὀφθαλμόσ σου. ὅταν ὁ ὀφθαλμόσ σου ἁπλοῦσ
ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν ἐστιν·
ἐπὰν δὲ πονηρὸσ ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου
σκοτεινόν. 35 σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶσ τὸ
ἐν σοὶ σκότοσ ἐστίν. 36 εἰ οὖν τὸ σῶμά
σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον τι μέροσ σκο-
τεινόν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον ὡσ ὅταν ὁ
λύχνοσ τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε.

---

29. επιζητει | ιωνα: add του προφητου 30. σημ. τοισ νινευϊταισ 31. σολομωντοσ 32. ανδρ. νινευϊ 33. ουδεισ δε | ς et ς[e] 1633. (non 1624.) εισ κρυπτον | ς[e] αλλα επι 34. om σου prim | οταν ουν

---

31 1 Reg 10, 1. **32** Ion 3, 5. **33** 8, 16. Mt 5, 15. Mc 4, 21. **34** Mt 6, 22 s.

37 [135,5] Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι ἐρωτᾷ αὐτὸν
Φαρισαῖοσ ὅπωσ ἀριστήσῃ παρ᾽ αὐτῷ·
εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. **38** ὁ δὲ Φαρισαῖοσ
ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη
πρὸ τοῦ ἀρίστου. **39** εἶπεν δὲ ὁ κύριοσ
πρὸσ αὐτόν· νῦν ὑμεῖσ οἱ Φαρισαῖοι τὸ
ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίναχοσ
καθαρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει
ἁρπαγῆσ καὶ πονηρίασ. **40** ἄφρονεσ, οὐχ
ὁ ποιήσασ τὸ ἔξωθεν καὶ τὸ ἔσωθεν
ἐποίησεν; **41** πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεη-
μοσύνην, καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστίν.
42 [136,6] ἀλλὰ οὐαὶ ὑμῖν τοῖσ Φαρισαίοισ,
ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγα-
νον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν
κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ· ταῦτα ἔδει
ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ παρεῖναι. **43** [137,2] οὐαὶ
ὑμῖν τοῖσ Φαρισαίοισ, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν
πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ καὶ τοὺσ
ἀσπασμοὺσ ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ. **44** [138,5] οὐαὶ
ὑμῖν, ὅτι ἐστὲ ὡσ τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα,
καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντεσ ἐπάνω
οὐκ οἴδασιν. **45** [139,5] Ἀποκριθεὶσ δέ τισ
τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα
λέγων καὶ ἡμᾶσ ὑβρίζεισ. **46** ὁ δὲ εἶπεν·
καὶ ὑμῖν τοῖσ νομικοῖσ οὐαί, ὅτι φορτίζετε

---

37. ηρωτα | φαρισ. τισ 42. αλλ ουαι | αφιεναι 44. ουαι υμιν: add γραμματεισ και φαρισαιοι υποκριται

---

39 Mt 23, 25. **42** Mt 23, 23. **43** 20, 46. Mt 23, 6 s. **44** Mt 23, 27. **46** Mt 23, 4.

τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ
αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσ-
ψαύετε τοῖς φορτίοις. **47** [140,5] οὐαὶ ὑμῖν,
ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν,
καὶ οἱ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς.
48 ἄρα μάρτυρές ἐστε καὶ συνευδοκεῖτε
τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ
μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδο-
μεῖτε. **49** [141,5] διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία
τοῦ θεοῦ εἶπεν· ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς προ-
φήτας καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀπο-
κτενοῦσιν καὶ ἐκδιώξουσιν, **50** ἵνα ἐκζη-
τηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ
ἐκχυννόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἀπὸ
τῆς γενεᾶς ταύτης, **51** ἀπὸ αἵματος Ἅβελ
ἕως αἵματος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου με-
ταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου· ναὶ
λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς
ταύτης. **52** [142,5] οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς,
ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ
εἰσήλθατε καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε.
53 [143,10] Κἀκεῖθεν ἐξελθόντος αὐτοῦ
ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι
δεινῶς ἐνέχειν καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν
περὶ πλειόνων, **54** ἐνεδρεύοντες, θηρεῦσαί
τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

48. μαρτ. εστε: μαρτυρειτε | οικοδομειτε: add αυτων τα μνημεια 50. εκχυνομενον 51. απο του αιματ. | εως του 52. εισηλθετε 53. κακ. εξελθ. αυτου: λεγοντος δε αυτου ταυτα προς αυτους 54. ενεδρευοντες: add αυτον και ζητουντες | στομ. αυτου: add ινα κατηγορησωσιν αυτου

47 s. Mt 23, 29—31. **49—51** Mt 23, 34—36. **51** Gen 4, 8. 2 Chr 24, 21. **52** Mt 23, 13.

XII.

Fermentum Pharisaeorum. Quis sit timendus. Peccatum in spiritum sanctum. Lis hereditatis. De divite vana meditante. Curae inanes, aeternae divitiae. De servo vigilante et fideli. Dissidia propter Christum. Signa temporum.

1 Ἐν οἷσ ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων
τοῦ ὄχλου, ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλουσ,
ἤρξατο λέγειν πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ
πρῶτον· [144,2] προσέχετε ἑαυτοῖσ ἀπὸ τῆσ
ζύμησ τῶν Φαρισαίων, ἥτισ ἐστὶν ὑπόκρι-
σισ. 2 [145,5] οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον
ἐστὶν ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν
ὃ οὐ γνωσθήσεται. 3 ἀνθ’ ὧν ὅσα ἐν τῇ
σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται,
καὶ ὃ πρὸσ τὸ οὖσ ἐλαλήσατε ἐν τοῖσ
ταμείοισ, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων.
4 Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖσ φίλοισ μου, μὴ
φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόντων τὸ σῶμα
καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν
τι ποιῆσαι. 5 ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα
φοβηθῆτε· φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι
ἔχοντα ἐξουσίαν ἐμβαλεῖν εἰσ τὴν γέενναν.
ναὶ λέγω ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. 6 οὐχὶ
πέντε στρουθία πωλοῦνται ἀσσαρίων δύο;
καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 7 ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχεσ
τῆσ κεφαλῆσ ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται.

XII. 1. πρωτον: ς^e coni cum seqq 4. αποκτεινοντων 5. εξουσ. εχοντ. 6. πωλειται

XII. 1 Mt 16, 6. 2 8, 17. Mc 4, 22. Mt 10, 26 s
4—9 Mt 10, 28—33.

μὴ φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε.
8 λέγω δὲ ὑμῖν, πᾶσ ὃσ ἂν ὁμολογήσῃ ἐν
ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸσ
τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν
τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ· 9 [146,2] ὁ δὲ ἀρνη-
σάμενόσ με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρ-
νηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ
10 [147,2] καὶ πᾶσ ὃσ ἐρεῖ λόγον εἰσ τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰσ
τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθή-
σεται. 11 [148,2] ὅταν δὲ εἰσφέρωσιν ὑμᾶσ
ἐπὶ τὰσ συναγωγὰσ καὶ τὰσ ἀρχὰσ καὶ τὰσ
ἐξουσίασ, μὴ μεριμνήσητε πῶσ ἢ τί ἀπο-
λογήσησθε ἢ τί εἴπητε· 12 τὸ γὰρ ἅγιον
πνεῦμα διδάξει ὑμᾶσ ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἃ
δεῖ εἰπεῖν.

13 [149,10] Εἶπεν δέ τισ ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῷ·
διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι
μετ᾽ ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. 14 ὁ δὲ εἶπεν
αὐτῷ· ἄνθρωπε, τίσ με κατέστησεν κριτὴν
ἢ μεριστὴν ἐφ᾽ ὑμᾶσ; 15 εἶπεν δὲ πρὸσ
αὐτούσ· ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ πάσησ
πλεονεξίασ, ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ
ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων
αὐτῷ. 16 Εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸσ αὐτοὺσ
λέγων· ἀνθρώπου τινὸσ πλουσίου εὐφόρησεν
ἡ χώρα. 17 καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ

7. μη ουν φοβ. 11. προσφερωσιν | μεριμνατε 13. αυτω εκ του οχλ. 14. κριτην: δικαστην 15. πασησ: τησ | αυτω: αυτου

10 Mt 12, 32. Mc 3, 29. 11 s. Mt 10, 19 s. Mc 13, 11.

λέγων· τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω
τοὺσ καρπούσ μου; 18 καὶ εἶπεν· τοῦτο
ποιήσω· καθελῶ μου τὰσ ἀποθήκασ καὶ
μείζονασ οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ
πάντα τὰ γενήματά μου καὶ τὰ ἀγαθά μου,
19 καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· ψυχή, ἔχεισ
πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰσ ἔτη πολλά·
ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. 20 εἶπεν
δὲ αὐτῷ ὁ θεόσ· ἄφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ
τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ
ἡτοίμασασ, τίνι ἔσται; 21 οὕτωσ ὁ θησαυ-
ρίζων αὐτῷ καὶ μὴ εἰσ θεὸν πλουτῶν
22 150,5 Εἶπεν δὲ πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ
αὐτοῦ· διὰ τοῦτο ὑμῖν λέγω, μὴ μεριμνᾶτε
τῇ ψυχῇ τί φάγητε μηδὲ τῷ σώματι τί
ἐνδύσησθε. 23 ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆσ
τροφῆσ καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματοσ.
24 κατανοήσατε τοὺσ κόρακασ, ὅτι οὔτε
σπείρουσιν οὔτε θερίζουσιν, οἷσ οὐκ ἔστιν
ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ θεὸσ τρέφει
αὐτούσ· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖσ διαφέρετε τῶν
πετεινῶν. 25 τίσ δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν
δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ
πῆχυν; 26 εἰ οὖν οὐδὲ ἐλάχιστον δύνασθε,
τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε; 27 κατα-

---

18. ς^e (non ς) γεννηματ. 20. ς et ς^e 1633. (non 1624.) αφρον 21. εαυτω 22. τη ψυχη υμων 24. ου σπειρ. ουδε θερ. 25. πηχυν: add ενα 26. ουτε

22—31 Mt 6, 25—33.

νοήσατε τὰ κρίνα, πῶσ οὔτε νήθει οὔτε
ὑφαίνει· λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Cολομὼν ἐν
πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡσ ἓν
τούτων. **28** εἰ δὲ ἐν ἀγρῷ τὸν χόρτον ὄντα
σήμερον καὶ αὔριον εἰσ κλίβανον βαλλό-
μενον ὁ θεὸσ οὕτωσ ἀμφιέζει, πόσῳ μᾶλ-
λον ὑμᾶσ, ὀλιγόπιστοι. **29** καὶ ὑμεῖσ μὴ
ζητεῖτε τί φάγητε καὶ τί πίητε, καὶ μὴ
μετεωρίζεσθε· **30** ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη
τοῦ κόσμου ἐπιζητοῦσιν· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ
οἶδεν ὅτι χρήζετε τούτων. **31** πλὴν ζητεῖτε
τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα προστεθή-
σεται ὑμῖν. **32** [151,10] Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν
ποίμνιον, ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν
δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. **33** [152,2] Πω-
λήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ δότε ἐλεη-
μοσύνην· [153,5] ποιήσατε ἑαυτοῖσ βαλλάντια
μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν
τοῖσ οὐρανοῖσ, ὅπου κλέπτησ οὐκ ἐγγίζει
οὐδὲ σὴσ διαφθείρει. **34** ὅπου γάρ ἐστιν
ὁ θησαυρὸσ ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν
ἔσται. **35** [154,10] Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύεσ
περιεζωσμέναι καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι·
36 καὶ ὑμεῖσ ὅμοιοι ἀνθρώποισ προσδεχο-
μένοισ τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε ἀναλύσῃ
ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντοσ καὶ κρούσαν-
τοσ εὐθέωσ ἀνοίξωσιν αὐτῷ. **37** [155,5] μα

27. πωσ αυξανει· ου κοπια ουδε νηθει· 28. ει δε τ. χο. εν τω αγρ. σημ. οντα | αμφιεννυσι 29. η τι πιητε 30. επιζητει 31. αυτου: του θεου | ταυτα: add παντα 33. βαλαντια 36. αναλυσει

33 s. Mt 6, 19—21.

κάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓσ ἐλθὼν ὁ κύριοσ
εὑρήσει γρηγοροῦντασ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
περιζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺσ καὶ παρ-
ελθὼν διακονήσει αὐτοῖσ. 38 κἂν ἐν τῇ
δευτέρᾳ, κἂν ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ καὶ
εὕρῃ οὕτωσ, μακάριοί εἰσιν. 39 [156,2] τοῦτο
δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότησ
ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτησ ἔρχεται, οὐκ ἂν ἀφῆκεν
διορυχθῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ. 40 καὶ ὑμεῖσ
γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε ὁ
υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

41 [157,5] Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Πέτροσ· κύριε,
πρὸσ ἡμᾶσ τὴν παραβολὴν ταύτην λέγεισ
ἢ καὶ πρὸσ πάντασ; 42 καὶ εἶπεν ὁ κύριοσ
τίσ ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸσ οἰκονόμοσ ὁ φρόνι-
μοσ, ὃν καταστήσει ὁ κύριοσ ἐπὶ τῆσ
θεραπείασ αὐτοῦ τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ
σιτομέτριον; 43 μακάριοσ ὁ δοῦλοσ ἐκεῖνοσ,
ὃν ἐλθὼν ὁ κύριοσ αὐτοῦ εὑρήσει ποιοῦντα
οὕτωσ. 44 ἀληθῶσ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ
πᾶσιν τοῖσ ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει
αὐτόν. 45 [158,5] ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλοσ ἐκεῖνοσ
ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει ὁ κύριόσ μου
ἔρχεσθαι, καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺσ παῖδασ
καὶ τὰσ παιδίσκασ, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν

38. μαχ. εισιν: add οι δουλοι εκεινοι 39. ερχ. εγρη-
γορησεν αν και ουκ αν αφηκ. | διορυγηναι 40. και
υμεισ ουν 42. ειπε δε | και φρονιμοσ

39 s. Mt 24, 43 s. 42—46 Mt 24, 45—51.

καὶ μεθύσκεσθαι· 46 ἥξει ὁ κύριος τοῦ
δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ
καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει
αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν
ἀπίστων θήσει. 47 158,10 ἐκεῖνος δὲ ὁ
δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου αὐτοῦ
καὶ μὴ ἑτοιμάσας ἢ ποιήσας πρὸς τὸ
θέλημα αὐτοῦ δαρήσεται πολλάς· 48 ὁ δὲ
μὴ γνούς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρή-
σεται ὀλίγας. παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολύ,
πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ, καὶ ᾧ παρ-
έθεντο πολύ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν.
49 160,5 Πῦρ ἦλθον βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν,
καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη. 50 βάπτισμα
δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι
ἕως ὅτου τελεσθῇ. 51 δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην
παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ; οὐχὶ λέγω
ὑμῖν ἀλλ' ἢ διαμερισμόν. 52 ἔσονται γὰρ
ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν ἑνὶ οἴκῳ διαμεμερισ-
μένοι· τρεῖς ἐπὶ δυσὶν καὶ δύο ἐπὶ τρισὶν
53 διαμερισθήσονται, πατὴρ ἐπὶ υἱῷ καὶ
υἱὸς ἐπὶ πατρί, μήτηρ ἐπὶ θυγατέρα καὶ
θυγάτηρ ἐπὶ μητέρα, πενθερὰ ἐπὶ τὴν
νύμφην καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθεράν.

---

47. του κυρ. εαυτου | η ποι.: μηδε ποι. 49. επι: εις 50. εως ου 52. εν οικω ενι 53. επι τρισιν. [53] διαμερισθησεται | εφ υιω | επι θυγατρι | επι μητρι | επι την νυμφ. αυτης | πενθεραν: add αυτης

51–53 Mt 10, 34 s. 53 Mich 7, 6.

54 [161,5] Ἔλεγεν δὲ καὶ τοῖσ ὄχλοισ· ὅταν
ἴδητε νεφέλην ἀνατέλλουσαν ἐπὶ δυσμῶν,
εὐθέωσ λέγετε ὅτι ὄμβροσ ἔρχεται, καὶ
γίνεται οὕτωσ· 55 καὶ ὅταν νότον πνέοντα,
λέγετε ὅτι καύσων ἔσται, καὶ γίνεται.
56 ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆσ γῆσ καὶ
τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν, τὸν δὲ και-
ρὸν τοῦτον πῶσ οὐ δοκιμάζετε; 57 Τί δὲ
καὶ ἀφ᾽ ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον;
58 [162,5] ὡσ γὰρ ὑπάγεισ μετὰ τοῦ ἀντιδίκου
σου ἐπ᾽ ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸσ ἐργασίαν
ἀπηλλάχθαι ἀπ᾽ αὐτοῦ, μήποτε κατασύρῃ
σε πρὸσ τὸν κριτήν, καὶ ὁ κριτήσ σε πα-
ραδώσει τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε
βαλεῖ εἰσ φυλακήν. 59 λέγω σοι, οὐ μὴ
ἐξέλθῃσ ἐκεῖθεν ἕωσ καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν
ἀποδῷσ.

XIII.

Galilaeorum caesorum exemplum. Ficus in vinea sterilis. Mulier sabbato sanata. Granum sinapis et fermentum. Angusta porta. Ad Herodem vulpem. Prophetarum interfectrix.

1 [163,10] Παρῆσαν δέ τινεσ ἐν αὐτῷ τῷ
καιρῷ ἀπαγγέλλοντεσ αὐτῷ περὶ τῶν Γαλι-
λαίων, ὧν τὸ αἷμα Πειλᾶτοσ ἔμιξεν μετὰ
τῶν θυσιῶν αὐτῶν. 2 καὶ ἀποκριθεὶσ εἶπεν
αὐτοῖσ· δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρ-

---

54. την νεφελην | επι: απο | οτι: om 58. σε παραδω | βαλλη 59. εωσ ου
XIII. 1. πιλατοσ 2. αποκριθεισ: add ο ιησουσ

54-56 Mt 16, 2 s. 58 s. Mt 5, 25 s.

τωλοὶ παρὰ πάντασ τοὺσ Γαλιλαίουσ ἐγέ-
νοντο, ὅτι ταῦτα πεπόνθασιν; 3 οὐχὶ λέγω
ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, πάντεσ ὁμοίωσ
ἀπολεῖσθε. 4 ἢ ἐκεῖνοι οἱ δεκαοκτώ, ἐφ'
οὓσ ἔπεσεν ὁ πύργοσ ἐν τῷ Cιλωὰμ καὶ
ἀπέκτεινεν αὐτούσ, δοκεῖτε ὅτι αὐτοὶ ὀφει-
λέται ἐγένοντο παρὰ πάντασ τοὺσ ἀνθρώ-
πουσ τοὺσ κατοικοῦντασ ἐν Ἱερουσαλήμ;
5 οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοήσητε,
πάντεσ ὡσαύτωσ ἀπολεῖσθε.

6 164,10 Ἔλεγεν δὲ ταύτην τὴν παρα-
βολήν. Cυκῆν εἶχέν τισ πεφυτευμένην ἐν
τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν ζητῶν καρ-
πὸν ἐν αὐτῇ καὶ οὐχ εὗρεν. 7 εἶπεν δὲ
πρὸσ τὸν ἀμπελουργόν· ἰδοὺ τρία ἔτη ἀφ'
οὗ ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ
καὶ οὐχ εὑρίσκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἱνατί
καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; 8 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ
λέγει αὐτῷ· κύριε, ἄφεσ αὐτὴν καὶ τοῦτο
τὸ ἔτοσ, ἕωσ ὅτου σκάψω περὶ αὐτὴν καὶ
βάλω κόπρια, 9 κἂν μὲν ποιήσῃ καρπὸν
εἰσ τὸ μέλλον· εἰ δὲ μήγε, ἐκκόψεισ αὐτήν.

10 Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συνα-
γωγῶν ἐν τοῖσ σάββασιν. 11 καὶ ἰδοὺ γυνὴ
πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείασ ἔτη δεκαοκτώ,
καὶ ἦν συνκύπτουσα καὶ μὴ δυναμένη
ἀνακύψαι εἰσ τὸ παντελέσ. 12 ἰδὼν δὲ

2. ταυτα: τοιαυτα 3. ομοιωσ: ωσαυτωσ 4. δεκα και οκτω | αυτοι: ουτοι | om τουσ pri 5. μετανοητε | ωσαυτωσ: ομοιωσ 6. εν τ. αμπ. αυτ. πεφυτευμ. | καρπ. ζητ. 7. om αφ ου 8. ς^{e} 1624. 1633. κοπρία, ς^{e} 1656 et ς κοπριαν 9. ει δε μηγε, εισ το μελλον 11. γυνη: add ην | δεκα και οκτω | συγκυπτ.

αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησεν καὶ εἶπεν
αὐτῇ· γύναι, ἀπολέλυσαι ἀπὸ τῆς ἀσθενείας
σου, 13 καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας·
καὶ παραχρῆμα ἀνορθώθη, καὶ ἐδόξαζεν
τὸν θεόν. 14 [165,2] ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχι-
συνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ
ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ ὅτι
ἓξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν
αὐταῖς οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε καὶ μὴ
τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. 15 ἀπεκρίθη δὲ
αὐτῷ ὁ κύριος καὶ εἶπεν· ὑποκριταί,
ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν
βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης
καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; 16 ταύτην δὲ θυγα-
τέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ σατανᾶς
ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι
ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαβ-
βάτου; 17 [166,10] καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ
κατῃσχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ,
καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς
ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ᾽ αὐτοῦ.

18 [167,2] Ἔλεγεν οὖν· τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ
βασιλεία τοῦ θεοῦ, καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν;
19 ὁμοία ἐστὶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν
ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ, καὶ
ηὔξησεν καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον, καὶ τὰ

12. om απο 13. ανωρθωθη 14. om οτι sec | εν ταυταις ουν 15. απεκρι. ουν | υποκριτα 18. ουν: δε 19. δενδρον: add μεγα

XIII. 15 14, 5. Mt 12, 11. 18 s. Mc 4, 30—32. Mt 13, 31 s.

πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖσ
κλάδοισ αὐτοῦ. 20 [168,5] Καὶ πάλιν εἶπεν·
τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ;
21 ὁμοία ἐστὶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ
ἔκρυψεν εἰσ ἀλεύρου σάτα τρία, ἕωσ οὗ
ἐζυμώθη ὅλον.

22 [169,2] Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεισ
καὶ κώμασ διδάσκων καὶ πορείαν ποιούμε-
νοσ εἰσ Ἱεροσόλυμα. 23 [170,5] Εἶπεν δέ
τισ αὐτῷ· κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι;
ὁ δὲ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· 24 ἀγωνίζεσθε
εἰσελθεῖν διὰ τῆσ στενῆσ θύρασ, ὅτι πολ-
λοί, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ
οὐκ ἰσχύσουσιν. 25 [171,5] ἀφ᾽ οὗ ἂν ἐγερθῇ
ὁ οἰκοδεσπότησ καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν,
καὶ ἄρξησθε ἔξω ἑστάναι καὶ κρούειν τὴν
θύραν λέγοντεσ· κύριε ἄνοιξον ἡμῖν, καὶ
ἀποκριθεὶσ ἐρεῖ ὑμῖν· οὐκ οἶδα ὑμᾶσ πόθεν
ἐστέ. 26 τότε ἄρξεσθε λέγειν· ἐφάγομεν
ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖσ πλα-
τείαισ ἡμῶν ἐδίδαξασ. 27 καὶ ἐρεῖ· λέγω
ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶσ πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε
ἀπ᾽ ἐμοῦ πάντεσ ἐργάται ἀδικίασ. 28 ἐκεῖ
ἔσται ὁ κλαυθμὸσ καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν ὀδόν-

---

21. ενεκρυψεν 22. ιερουσαλημ 24. θυρασ: πυλησ
25. κυριε κυριε 27. πα. οι εργατ. τησ αδικ.

---

21 Mt 13, 33. 24 Mt 7, 13 s. 25 ss. Mt 25, 10—12.
27 Mt 7, 23. 28 Mt 8, 11 s.

των, [172,5] ὅταν ὄψεσθε Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ
καὶ Ἰακὼβ καὶ πάντασ τοὺσ προφήτασ ἐν
τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶσ δὲ ἐκβαλλομέ-
νουσ ἔξω. **29** καὶ ἥξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν
καὶ δυσμῶν καὶ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνα-
κλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.
30 [173,2] καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἳ ἔσονται
πρῶτοι, καὶ εἰσὶν πρῶτοι οἳ ἔσονται ἔσχατοι.
31 [174,10] Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ προσῆλθάν
τινεσ Φαρισαῖοι λέγοντεσ αὐτῷ· ἔξελθε καὶ
πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρώδησ θέλει σε
ἀποκτεῖναι. **32** καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· πορευ-
θέντεσ εἴπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ· ἰδοὺ
ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεισ ἀποτελῶ σή-
μερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι.
33 πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ
ἐχομένῃ πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται
προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερουσαλήμ.
34 [175,5] Ἱερουσαλὴμ Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀπο-
κτείνουσα τοὺσ προφήτασ καὶ λιθοβολοῦσα
τοὺσ ἀπεσταλμένουσ πρὸσ αὐτήν, ποσάκισ
ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου ὃν τρόπο
ὄρνιξ τὴν ἑαυτῆσ νοσσιὰν ὑπὸ τὰσ πτέρυ-
γασ, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. **35** ἰδοὺ ἀφίεται
ὑμῖν ὁ οἶκοσ ὑμῶν. λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ
ἴδητέ με ἕωσ ἥξει ὅτε εἴπητε· εὐλογημένοσ
ὁ ἐρχόμενοσ ἐν ὀνόματι κυρίου.

---

28. οψησθε 29. και απο βορρα 31. ωρα: ημερα | προσηλθον 32. επιτελω 34. ορνισ 35. ο οικ. υμων: add ερημοσ | αμην δε λεγω υμ. | με ιδητε εωσ αν ηξη

---

30 Mt 19, 30. 20, 16. Mc 10, 31. **34** s. Mt 23, 37—39. **35** Ps 118, 26.

XIV

Hydropicus sabbato sanatus. De primis locis vitandis et invitandis pauperibus. Parabola de spreto convivio. Christus super omnia diligendus. Exempla turris struendae, regis bellum parantis; salis putidi.

1 176,10 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν
εἰσ οἶκόν τινοσ τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρι-
σαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ
ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν. 2 καὶ ἰδοὺ
ἄνθρωπόσ τισ ἦν ὑδρωπικὸσ ἔμπροσθεν
αὐτοῦ. 3 177,2 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ
εἶπεν πρὸσ τοὺσ νομικοὺσ καὶ Φαρισαίουσ
λέγων· ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ θεραπεῦσαι ἢ
οὔ; οἱ δὲ ἡσύχασαν. 4 καὶ ἐπιλαβόμενοσ
ἰάσατο αὐτὸν καὶ ἀπέλυσεν. 5 καὶ ἀπο-
κριθεὶσ πρὸσ αὐτοὺσ εἶπεν· τίνοσ ὑμῶν
υἱὸσ ἢ βοῦσ εἰσ φρέαρ πεσεῖται, καὶ οὐκ
εὐθέωσ ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν ἡμέρᾳ τοῦ
σαββάτου; 6 καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκρι-
θῆναι πρὸσ ταῦτα.

7 178,10 Ἔλεγεν δὲ πρὸσ τοὺσ κεκλη-
μένουσ παραβολήν, ἐπέχων πῶσ τὰσ πρω-
τοκλισίασ ἐξελέγοντο, λέγων πρὸσ αὐτούσ
8 ὅταν κληθῇσ ὑπό τινοσ εἰσ γάμουσ, μὴ
κατακλιθῇσ εἰσ τὴν πρωτοκλισίαν, μήποτε
ἐντιμότερόσ σου ᾖ κεκλημένοσ ὑπ' αὐτοῦ,
9 καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσασ ἐρεῖ
σοι· δὸσ τούτῳ τόπον, καὶ τότε ἄρξῃ μετὰ

XIV. 3. ει εξεστι | θεραπευειν | η ου: om 5. υιοσ: ονοσ | εμπεσειται | εν τη ημερ. 6. ανταποκρ. αυτω 9. μετ αισχ.

XIV. 3 Mt 12, 10. 5 13, 15.

αἰσχύνησ τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν.
10 ἀλλ' ὅταν κληθῇσ, πορευθεὶσ ἀνάπεσε
εἰσ τὸν ἔσχατον τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ
κεκληκώσ σε ἐρεῖ σοι· φίλε, προσανάβηθι
ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον
πάντων τῶν συνανακειμένων σοι. **11** [179,5] ὅτι
πᾶσ ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ
ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

12 [180,10] Ἔλεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκότι
αὐτόν· ὅταν ποιῇσ ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ
φώνει τοὺσ φίλουσ σου μηδὲ τοὺσ ἀδελ-
φούσ σου μηδὲ τοὺσ συγγενεῖσ σου μηδὲ
γείτονασ πλουσίουσ, μήποτε καὶ αὐτοὶ
ἀντικαλέσωσίν σε καὶ γένηται ἀνταπόδομά
σοι. **13** ἀλλ' ὅταν ποιῇσ δοχήν, κάλει
πτωχούσ, ἀναπήρουσ, χωλούσ, τυφλούσ,
14 καὶ μακάριοσ ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν
ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται δέ σοι
ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.

15 Ἀκούσασ δέ τισ τῶν συνανακειμένων
ταῦτα εἶπεν αὐτῷ· μακάριοσ ὅστισ φάγεται
ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. **16** [181,5] ὁ
δὲ εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπόσ τισ ἐποίει δεῖ-
πνον μέγα, καὶ ἐκάλεσεν πολλούσ, **17** καὶ
ἀπέστειλεν τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ
δείπνου εἰπεῖν τοῖσ κεκλημένοισ· ἔρχεσθε,

---

10. αναπεσον | ερει: ειπη | om παντων **12.** σε αντι-
καλ. | σοι ανταποδ. **14.** δε: γαρ **15.** οστισ: οσ
16. εποιησε

---

11 18, 14. Mt 23, 12. **16** ss. Mt 22, 1 ss.

ὅτι ἤδη ἕτοιμά εἰσιν. **18** καὶ ἤρξαντο ἀπὸ
μιᾶσ πάντεσ παραιτεῖσθαι. ὁ πρῶτοσ εἶπεν
αὐτῷ· ἀγρὸν ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην
ἐξελθὼν ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με
παρῃτημένον. **19** καὶ ἕτεροσ εἶπεν· ζεύγη
βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκι-
μάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτη-
μένον. **20** καὶ ἕτεροσ εἶπεν· γυναῖκα ἔγημα,
καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. **21** καὶ
παραγενόμενοσ ὁ δοῦλοσ ἀπήγγειλεν τῷ
κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργισθεὶσ ὁ
οἰκοδεσπότησ εἶπεν τῷ δούλῳ αὐτοῦ· ἔξελθε
ταχέωσ εἰσ τὰσ πλατείασ καὶ ῥύμασ τῆσ
πόλεωσ, καὶ τοὺσ πτωχοὺσ καὶ ἀναπήρουσ
καὶ τυφλοὺσ καὶ χωλοὺσ εἰσάγαγε ὧδε.
22 καὶ εἶπεν ὁ δοῦλοσ· κύριε, γέγονεν ὃ
ἐπέταξασ, καὶ ἔτι τόποσ ἐστίν. **23** καὶ
εἶπεν ὁ κύριοσ πρὸσ τὸν δοῦλον· ἔξελθε
εἰσ τὰσ ὁδοὺσ καὶ φραγμοὺσ καὶ ἀνάγκα-
σον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ μου ὁ οἶκοσ·
24 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶσ τῶν ἀνδρῶν
ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ
δείπνου.

25 [182,5] Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι
πολλοί, καὶ στραφεὶσ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ·
26 εἴ τισ ἔρχεται πρόσ με καὶ οὐ μισεῖ
τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν
γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺσ ἀδελφοὺσ

17. εισιν: εστι παντα 18. παραιτεισθ. παντ. | εξελθειν και ιδειν 21. ο δουλοσ: add εκεινοσ | χωλ. και τυφλ. 22. ωσ επεταξ. 23. ο οικ. μου 26. πατερ. εαυτου

26 s. Mt 10, 37 s.

καὶ τὰσ ἀδελφάσ, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ
ψυχήν, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητήσ.
27 ὅστισ οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν ἑαυτοῦ
καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται εἶναί
μου μαθητήσ. **28** [183,10] Τίσ γὰρ ἐξ ὑμῶν
θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι οὐχὶ πρῶτον
καθίσασ ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει εἰσ
ἀπαρτισμόν; **29** ἵνα μήποτε θέντοσ αὐτοῦ
θεμέλιον καὶ μὴ ἰσχύοντοσ ἐκτελέσαι πάν-
τεσ οἱ θεωροῦντεσ ἄρξωνται αὐτῷ ἐμπαίζειν,
30 λέγοντεσ ὅτι οὗτοσ ὁ ἄνθρωποσ ἤρξατο
οἰκοδομεῖν καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι.
31 Ἢ τίσ βασιλεὺσ πορευόμενοσ ἑτέρῳ
βασιλεῖ συμβαλεῖν εἰσ πόλεμον οὐχὶ καθίσασ
πρῶτον βουλεύσεται εἰ δυνατόσ ἐστιν ἐν
δέκα χιλιάσιν ὑπαντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι
χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; **32** εἰ δὲ μήγε,
ἔτι αὐτοῦ πόρρω ὄντοσ πρεσβείαν ἀποστείλασ
ἐρωτᾷ τὰ πρὸσ εἰρήνην. **33** [184,5] οὕτωσ
οὖν πᾶσ ἐξ ὑμῶν ὃσ οὐκ ἀποτάσσεται
πᾶσιν τοῖσ ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν οὐ δύναται
εἶναί μου μαθητήσ. **34** [185,2] Καλὸν οὖν
τὸ ἅλα· ἐὰν δὲ καὶ τὸ ἅλα μωρανθῇ, ἐν
τίνι ἀρτυθήσεται; **35** οὔτε εἰσ γῆν οὔτε
εἰσ κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν
αὐτό. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

---

26. μου μαθητ. ειναι 27. και οστισ | τον σταυρ. αυτου | μου ειν. μαθητ. 28. τα προσ απαρτ. 29. εμπαιζ. αυτω 31. συμβ. ετε. βασιλ. | βουλευεται | απαντησαι 33. μου ειν. μαθητ. 34. om ουν | το αλασ | om και

---

34 Mt 5, 13. Mc 9, 50.

XV.

Parabolae de ove perdita, de drachma perdita, de filio degenere ad patrem redeunte.

1 [186,2] Ἦσαν δὲ αὐτῷ ἐγγίζοντεσ πάν-
τεσ οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀκούειν
αὐτοῦ. 2 καὶ διεγόγγυζον οἵ τε Φαρισαῖοι
καὶ οἱ γραμματεῖσ λέγοντεσ ὅτι οὗτοσ ἁμαρ-
τωλοὺσ προσδέχεται καὶ συνεσθίει αὐτοῖσ.
3 [187,5] εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτοὺσ τὴν παρα-
βολὴν ταύτην λέγων· 4 τίσ ἄνθρωποσ ἐξ
ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα καὶ ἀπολέσασ
ἐξ αὐτῶν ἓν οὐ καταλείπει τὰ ἐνενήκοντα
ἐννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ
ἀπολωλόσ, ἕωσ εὕρῃ αὐτό; 5 καὶ εὑρὼν
ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺσ ὤμουσ αὐτοῦ χαίρων,
6 καὶ ἐλθὼν εἰσ τὸν οἶκον συνκαλεῖ τοὺσ
φίλουσ καὶ τοὺσ γείτονασ, λέγων αὐτοῖσ·
συνχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου
τὸ ἀπολωλόσ. 7 λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτωσ χαρὰ
ἐν τῷ οὐρανῷ ἔσται ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ
μετανοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα ἐννέα δι-
καίοισ οἵτινεσ οὐ χρείαν ἔχουσιν μετανοίασ.
8 [188,10] Ἢ τίσ γυνὴ δραχμὰσ ἔχουσα
δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ
ἅπτει λύχνον καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν καὶ
ζητεῖ ἐπιμελῶσ ἕωσ ὅτου εὕρῃ; 9 καὶ
εὑροῦσα συνκαλεῖ τὰσ φίλασ καὶ γείτονασ
λέγουσα· συνχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν

XV. 1. εγγιζ. αυτω παντ. 2. om τε 4. εν εξ αυτ. | εννενηκοντα | 5. ωμ. εαυτου 6. συγκαλ. et συγχαρ. 7. χαρ. εστ. εν τ. ουρ. | εννενηκοντα 9. συγκαλειται | και τασ γειτον. | συγχαρ.

XV. 1 s. Mt 9, 10 s. 4—7 Mt 18, 12—14.

δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα. 10 [189,6] οὕτωσ,
λέγω ὑμῖν, γίνεται χαρὰ ἐνώπιον τῶν ἀγγέ-
λων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.
11 [190,10] Εἶπεν δέ· ἄνθρωπόσ τισ εἶχεν
δύο υἱούσ. 12 καὶ εἶπεν ὁ νεώτεροσ αὐτῶν
τῷ πατρί· πάτερ, δόσ μοι τὸ ἐπιβάλλον
μέροσ τῆσ οὐσίασ. καὶ διεῖλεν αὐτοῖσ τὸν
βίον. 13 καὶ μετ' οὐ πολλὰσ ἡμέρασ
συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτεροσ υἱὸσ ἀπε-
δήμησεν εἰσ χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διε-
σκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτωσ.
14 δαπανήσαντοσ δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο
λιμὸσ ἰσχυρὰ κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ
αὐτὸσ ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. 15 καὶ πορευ-
θεὶσ ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆσ χώρασ
ἐκείνησ, καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰσ τοὺσ ἀγροὺσ
αὐτοῦ βόσκειν χοίρουσ· 16 καὶ ἐπεθύμει
γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερα-
τίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι, καὶ οὐδεὶσ ἐδί-
δου αὐτῷ. 17 εἰσ ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν ἔφη·
πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρόσ μου περισσεύου-
σιν ἄρτων· ἐγὼ δὲ λιμῷ ὧδε ἀπόλλυμαι.
18 ἀναστὰσ πορεύσομαι πρὸσ τὸν πατέρα
μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ· πάτερ, ἥμαρτον εἰσ
τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, 19 οὐκέτι
εἰμὶ ἄξιοσ κληθῆναι υἱόσ σου· ποίησόν με
ὡσ ἕνα τῶν μισθίων σου. 20 καὶ ἀναστὰσ
ἦλθεν πρὸσ τὸν πατέρα αὐτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ

10. χαρα γινεται 14. ισχυροσ 17. εφη: ειπε | om ωδε post λιμω 19. και ουκετι 20. πατερ. εαυτου

μακρὰν ἀπέχοντοσ εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ
αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη, καὶ δραμὼν ἐπέ-
πεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφί-
λησεν αὐτόν. **21** εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ υἱόσ·
πάτερ, ἥμαρτον εἰσ τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν
σου, οὐκέτι εἰμὶ ἄξιοσ κληθῆναι υἱόσ σου.
22 εἶπεν δὲ ὁ πατὴρ πρὸσ τοὺσ δούλουσ
αὐτοῦ· ἐξενέγκατε στολὴν τὴν πρώτην καὶ
ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰσ
τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰσ τοὺσ
πόδασ, **23** καὶ φέρετε τὸν μόσχον τὸν
σιτευτόν, θύσατε, καὶ φαγόντεσ εὐφρανθῶ-
μεν, **24** ὅτι οὗτοσ ὁ υἱόσ μου νεκρὸσ ἦν καὶ
ἀνέζησεν, ἦν ἀπολωλὼσ καὶ εὑρέθη. καὶ
ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. **25** ἦν δὲ ὁ υἱὸσ αὐτοῦ
ὁ πρεσβύτεροσ ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡσ ἐρχόμενοσ
ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσεν συμφωνίασ καὶ
χορῶν, **26** καὶ προσκαλεσάμενοσ ἕνα τῶν
παίδων ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα. **27** ὁ δὲ
εἶπεν αὐτῷ ὅτι ὁ ἀδελφόσ σου ἥκει, καὶ
ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σι-
τευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν.
28 ὠργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν·
ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν.
29 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν τῷ πατρί· ἰδοὺ
τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε

21. και ουκετι 22. την στολην 23. φερετε: ενεγκαντεσ 24. και απολωλ. ην και 26. παιδων: ς (non ς[e]) add αυτου 28. ο δε: ο ουν

ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε
ἔδωκασ ἔριφον ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου
εὐφρανθῶ· 30 ὅτε δὲ ὁ υἱόσ σου οὗτοσ ὁ
καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν
ἦλθεν, ἔθυσασ αὐτῷ τὸν σιτευτὸν μόσχον.
31 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τέκνον, σὺ πάντοτε
μετ᾽ ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά ἐστιν·
32 εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι
ὁ ἀδελφόσ σου οὗτοσ νεκρὸσ ἦν καὶ ἔζησεν,
ἀπολωλὼσ καὶ εὑρέθη.

XVI.

De vilico iniusto. Aut deo aut mamonae serviendum. De Pharisaeis, Iohanne et lege, divortio. De divite et Lazaro.

1 Ἔλεγεν δὲ καὶ πρὸσ τοὺσ μαθητάσ·
ἄνθρωπόσ τισ ἦν πλούσιοσ ὃσ εἶχεν οἰκο-
νόμον, καὶ οὗτοσ διεβλήθη αὐτῷ ὡσ δια-
σκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. 2 καὶ
φωνήσασ αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ· τί τοῦτο ἀκούω
περὶ σοῦ; ἀπόδοσ τὸν λόγον τῆσ οἰκονομίασ
σου· οὐ γὰρ δύνῃ ἔτι οἰκονομεῖν. 3 εἶπεν
δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμοσ· τί ποιήσω, ὅτι
ὁ κύριόσ μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν
ἀπ᾽ ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν
αἰσχύνομαι. 4 ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα ὅταν
μετασταθῶ ἐκ τῆσ οἰκονομίασ δέξωνταί
με εἰσ τοὺσ οἴκουσ ἑαυτῶν. 5 καὶ προσ-
καλεσάμενοσ ἕνα ἕκαστον τῶν χρεοφειλετῶν

30. τον μοσχ. τον σιτευτ. 32. ανεζησε· και απολωλ. ην XVI. 1. μαθητασ: add αυτου 2. δυνησῃ 4. om εκ | οικ. αυτων 5. χρεωφειλ.

τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ ἔλεγεν τῷ πρώτῳ· πόσον
ὀφείλεισ τῷ κυρίῳ μου; 6 ὁ δὲ εἶπεν·
ἑκατὸν βάτουσ ἐλαίου. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ·
δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ καθίσασ
ταχέωσ γράψον πεντήκοντα. 7 ἔπειτα ἑτέρῳ
εἶπεν· σὺ δὲ πόσον ὀφείλεισ; ὁ δὲ εἶπεν·
ἑκατὸν κόρουσ σίτου. λέγει αὐτῷ· δέξαι
σου τὰ γράμματα καὶ γράψον ὀγδοήκοντα.
8 καὶ ἐπῄνεσεν ὁ κύριοσ τὸν οἰκονόμον τῆσ
ἀδικίασ, ὅτι φρονίμωσ ἐποίησεν· ὅτι οἱ
υἱοὶ τοῦ αἰῶνοσ τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ
τοὺσ υἱοὺσ τοῦ φωτὸσ εἰσ τὴν γενεὰν τὴν
ἑαυτῶν εἰσίν. 9 καὶ ἐγὼ ὑμῖν λέγω,
ἑαυτοῖσ ποιήσατε φίλουσ ἐκ τοῦ μαμωνᾶ
τῆσ ἀδικίασ, ἵνα ὅταν ἐκλίπῃ δέξωνται
ὑμᾶσ εἰσ τὰσ αἰωνίουσ σκηνάσ. 10 ὁ
πιστὸσ ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστόσ
ἐστιν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικοσ καὶ ἐν
πολλῷ ἄδικόσ ἐστιν. 11 εἰ οὖν ἐν τῷ
ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ
ἀληθινὸν τίσ ὑμῖν πιστεύσει; 12 καὶ εἰ
ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ
ὑμέτερον τίσ δώσει ὑμῖν; 13 [191,5] οὐδεὶσ
οἰκέτησ δύναται δυσὶ κυρίοισ δουλεύειν· ἢ
γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγα-
πήσει, ἢ ἑνὸσ ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου
καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν
καὶ μαμωνᾷ.

6. και ειπεν αυτω· δεξ. σ. το γραμμα 7. και λεγει | το γραμμα 9. καγω | ποιησατε εαυτοισ | εκλιπητε 12. υμιν δωσει

XVI. 13 Mt 6, 24.

14 [192,10] Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα οἱ
Φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρχοντεσ, καὶ ἐξε-
μυκτήριζον αὐτόν. **15** καὶ εἶπεν αὐτοῖσ·
ὑμεῖσ ἐστὲ οἱ δικαιοῦντεσ ἑαυτοὺσ ἐνώπιον
τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸσ γινώσκει τὰσ
καρδίασ ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποισ ὑψηλὸν
βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. **16** [193,5] ὁ
νόμοσ καὶ οἱ προφῆται μέχρι Ἰωάννου
ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται
καὶ πᾶσ εἰσ αὐτὴν βιάζεται. **17** [194,5] εὐκο-
πώτερον δέ ἐστιν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν
παρελθεῖν ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν
18 [195,2] πᾶσ ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ
καὶ γαμῶν ἑτέραν μοιχεύει, καὶ ὁ ἀπο-
λελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸσ γαμῶν μοιχεύει.
19 [196,10] Ἄνθρωποσ δέ τισ ἦν πλούσιοσ,
καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον
εὐφραινόμενοσ καθ' ἡμέραν λαμπρῶσ.
20 πτωχὸσ δέ τισ ὀνόματι Λάζαροσ ἐβέ-
βλητο πρὸσ τὸν πυλῶνα αὐτοῦ εἱλκωμένοσ
21 καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν
πιπτόντων ἀπὸ τῆσ τραπέζησ τοῦ πλουσίου·
ἀλλὰ καὶ οἱ κύνεσ ἐρχόμενοι ἐπέλειχον τὰ
ἕλκη αὐτοῦ. **22** ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν
πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν

---

14. και οι φαρισ. 15. τ. θεου: add εστιν 16. μεχρι: εωσ 18. και πασ ο απολελυμ. 20. δε τισ: add ην | οσ εβεβλ. | ηλκωμενοσ 21. απ. των ψιχιων των πιπτοντ. | απελειχον

---

16 Mt 11, 12 s. **17** Mt 5, 18. **18** Mt 5, 32; 19, 9 Mc 10, 11 s.

ἀγγέλων εἰσ τὸν κόλπον Ἀβραάμ· ἀπέθανεν
δὲ καὶ ὁ πλούσιοσ καὶ ἐτάφη. 23 καὶ ἐν
τῷ ᾅδῃ ἐπάρασ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτοῦ,
ὑπάρχων ἐν βασάνοισ, ὁρᾷ Ἀβραὰμ ἀπὸ
μακρόθεν καὶ Λάζαρον ἐν τοῖσ κόλποισ
αὐτοῦ. 24 καὶ αὐτὸσ φωνήσασ εἶπεν
πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με καὶ πέμψον
Λάζαρον ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου
αὐτοῦ ὕδατοσ καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν
μου, ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ.
25 εἶπεν δὲ Ἀβραάμ· τέκνον, μνήσθητι
ὅτι ἀπέλαβεσ τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ
σου, καὶ Λάζαροσ ὁμοίωσ τὰ κακά· νῦν
δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι.
26 καὶ ἐν πᾶσι τούτοισ μεταξὺ ἡμῶν καὶ
ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπωσ οἱ
θέλοντεσ διαβῆναι ἔνθεν πρὸσ ὑμᾶσ μὴ
δύνωνται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸσ ἡμᾶσ δια-
περῶσιν. 27 εἶπεν δέ· ἐρωτῶ οὖν σε,
πάτερ, ἵνα πέμψῃσ αὐτὸν εἰσ τὸν οἶκον
τοῦ πατρόσ μου· 28 ἔχω γὰρ πέντε ἀδελ-
φούσ· ὅπωσ διαμαρτύρηται αὐτοῖσ, ἵνα μὴ
καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰσ τὸν τόπον τοῦτον
τῆσ βασάνου. 29 λέγει δὲ Ἀβραάμ· ἔχουσι
Μωϋσέα καὶ τοὺσ προφήτασ· ἀκουσάτω-
σαν αὐτῶν. 30 ὁ δὲ εἶπεν· οὐχί, πάτερ
Ἀβραάμ, ἀλλ' ἐάν τισ ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ
πρὸσ αὐτούσ, μετανοήσουσιν. 31 εἶπεν δὲ
αὐτῷ· εἰ Μωϋσέωσ καὶ τῶν προφητῶν

22. του αβρααμ 23. τον αβρααμ 25. απελαβεσ συ | ωδε: οδε 26. επι πασι | ενθεν: εντευθεν 29. λεγει αυτω αβρ. | μωσεα 31. μωσεωσ

οὐχ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τισ ἐκ νεκρῶν
ἀναστῇ πεισθήσονται.

XVII.

De offensionibus, placabilitate, vi fidei, servis inutilibus. Decem leprosi. Regnum dei quando et quomodo sit venturum.

1 [197,2] Εἶπεν δὲ πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ
αὐτοῦ· ἀνένδεκτόν ἐστιν τοῦ τὰ σκάνδαλα
μὴ ἐλθεῖν, οὐαὶ δὲ δι' οὗ ἔρχεται· 2 λυσι-
τελεῖ αὐτῷ εἰ λίθοσ μυλικὸσ περίκειται
περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔρριπται εἰσ
τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ τῶν
μικρῶν τούτων ἕνα. 3 [198,5] προσέχετε
ἑαυτοῖσ. ἐὰν ἁμάρτῃ ὁ ἀδελφόσ σου, ἐπι-
τίμησον αὐτῷ, καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφεσ
αὐτῷ. 4 [199,5] καὶ ἐὰν ἑπτάκισ τῆσ ἡμέ-
ρασ ἁμαρτήσῃ εἰσ σὲ καὶ ἑπτάκισ ἐπιστρέψῃ
πρόσ σε λέγων· μετανοῶ, ἀφήσεισ αὐτῷ.
5 [200,5] Καὶ εἶπαν οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ·
πρόσθεσ ἡμῖν πίστιν. 6 εἶπεν δὲ ὁ κύριοσ·
εἰ ἔχετε πίστιν ὡσ κόκκον σινάπεωσ, ἐλέ-
γετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ· ἐκριζώθητι
καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ ὑπή-
κουσεν ἂν ὑμῖν. 7 [201,10] Τίσ δὲ ἐξ
ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποι-
μαίνοντα, ὃσ εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ

XVII. 1. om αυτου | του: ς^e om | μη ελθ. τα σκανδ. 2. μυλοσ ονικοσ | ενα των μικρ. τουτ. 3. εαν: add δε | αμαρτη: add εισ σε 4. αμαρτη | κ. επτακισ τησ ημερασ επιστρ. επι σε 5. ειπον 6. ει ειχετε

XVII. 1 Mt 18, 7. 2 Mt 18, 6. Mc 9, 42. 3 s. Mt 18, 15. 21. 22. 6 Mt 17, 20; 21, 21.

αὐτῷ· εὐθέωσ παρελθὼν ἀνάπεσε; 8 ἀλλ
οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ· ἑτοίμασον τί δειπνήσω,
καὶ περιζωσάμενοσ διακόνει μοι ἕωσ φάγω
καὶ πίω, καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ
πίεσαι σύ; 9 μὴ ἔχει χάριν τῷ δούλῳ ὅτι
ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα; 10 οὕτωσ καὶ
ὑμεῖσ, ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα
ὑμῖν, λέγετε ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν, ὃ
ὠφείλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν.
11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι εἰσ
Ἱερουσαλήμ, καὶ αὐτὸσ διήρχετο διὰ μέσον
Σαμαρίασ καὶ Γαλιλαίασ. 12 καὶ εἰσ-
ερχομένου αὐτοῦ εἴσ τινα κώμην ὑπήντη-
σαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρεσ, οἳ ἔστησαν
πόρρωθεν, 13 καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνὴν λέ-
γοντεσ· Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶσ.
14 καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖσ· πορευθέντεσ ἐπι-
δείξατε ἑαυτοὺσ τοῖσ ἱερεῦσιν. καὶ ἐγένετο
ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺσ ἐκαθαρίσθησαν.
15 εἷσ δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέ-
στρεψεν μετὰ φωνῆσ μεγάλησ δοξάζων τὸν
θεόν, 16 καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ
τοὺσ πόδασ αὐτοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ
αὐτὸσ ἦν Σαμαρίτησ. 17 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ
Ἰησοῦσ εἶπεν· οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν;
οἱ ἐννέα ποῦ; 18 οὐχ εὑρέθησαν ὑπο-
στρέψαντεσ δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ εἰ μὴ ὁ

7. om αυτω | ευθεωσ· παρελθ. αναπεσαι 9. χαριν εχει | τω δουλω: add εκεινω | τ. διαταχθ.: add αυτω; ου δοκω 10. εσμεν, οτι ο 11. πορευεσθ.: add αυτον | δια μεσου | σαμαρειασ 12. απηντησαν 16. σαμαρειτησ 17. οι δε εννεα

14 Lev 14, 2.

ἀλλογενὴσ οὗτοσ; 19 καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀνα-
στὰσ πορεύου· ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε.
20 [202,5] Ἐπερωτηθεὶσ δὲ ὑπὸ τῶν Φα-
ρισαίων πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ,
ἀπεκρίθη αὐτοῖσ καὶ εἶπεν· οὐκ ἔρχεται ἡ
βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεωσ,
21 οὐδὲ ἐροῦσιν· ἰδοὺ ὧδε ἢ ἐκεῖ· ἰδοὺ
γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸσ ὑμῶν ἐστίν.
22 [203,10] Εἶπεν δὲ πρὸσ τοὺσ μαθητάσ·
ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν
τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν,
καὶ οὐκ ὄψεσθε. 23 [204,2] καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν·
ἰδοὺ ἐκεῖ, ἰδοὺ ὧδε· μὴ ἀπέλθητε μηδὲ
διώξητε. 24 [205,5] ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ
ἀστράπτουσα ἐκ τῆσ ὑπὸ τὸν οὐρανὸν εἰσ
τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτωσ ἔσται ὁ
υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ.
25 [206,2] πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν
καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆσ γενεᾶσ ταύ-
τησ. 26 [207,5] καὶ καθὼσ ἐγένετο ἐν ταῖσ
ἡμέραισ Νῶε, οὕτωσ ἔσται καὶ ἐν ταῖσ
ἡμέραισ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· 27 ἤσθιον,
ἔπινον, ἐγάμουν, ἐγαμίζοντο, ἄχρι ἧσ
ἡμέρασ εἰσῆλθεν Νῶε εἰσ τὴν κιβωτόν,
καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸσ καὶ ἀπώλεσεν
ἅπαντασ. 28 [208,10] ὁμοίωσ καθὼσ ἐγένετο

21. η ιδου εκει 23. ιδου ωδε η ιδου εκει 24. η αστραπτουσα | εκ τησ υπ ουρανον | εσται: add και 26. του νωε | ς^e 1624 et 1633. om του ante υιου (per errorem) 27. εξεγαμιζοντ. 28. ομοιωσ και ωσ

23 Mc 13, 21. Mt 24, 23. 26. 24 Mt 24, 27. 25 9, 22. 26 Mt 24, 37—39. 27 Gen 7, 7. 28 Gen 18, 20 ss.

ἐν ταῖσ ἡμέραισ Λώτ· ἤσθιον, ἔπινον,
ἠγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον, ᾠκοδόμουν·
29 ᾗ δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθεν Λὼτ ἀπὸ Σοδό-
μων, ἔβρεξεν πῦρ καὶ θεῖον ἀπ᾿ οὐρανοῦ
καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντασ. **30** κατὰ τὰ αὐτὰ
ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἀπο-
καλύπτεται. **31** [209,2] ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ
ὃσ ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματοσ καὶ τὰ σκεύη
αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἆραι
αὐτά, καὶ ὁ ἐν ἀγρῷ ὁμοίωσ μὴ ἐπι-
στρεψάτω εἰσ τὰ ὀπίσω. **32** [210,10] μνη-
μονεύετε τῆσ γυναικὸσ Λώτ. **33** [211,3] ὃσ
ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ περιποιήσα-
σθαι, ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὃσ ἐὰν ἀπολέσει,
ζωογονήσει αὐτήν. **34** [212,5] λέγω ὑμῖν,
ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνησ
μιᾶσ, ὁ εἷσ παραλημφθήσεται καὶ ὁ ἕτεροσ
ἀφεθήσεται· **35** ἔσονται δύο ἀλήθουσαι
ἐπὶ τὸ αὐτό, ἡ μία παραλημφθήσεται, ἡ
δὲ ἑτέρα ἀφεθήσεται. **37** [213,5] καὶ ἀπο-
κριθέντεσ λέγουσιν αὐτῷ· ποῦ, κύριε; ὁ δὲ

---

30. κατα ταῦτα 31. εν τω αγρω 33. περιποιησ.: σωσαι | απολεση αυτην 34. παραληφθησεται 35. δυο εσονται | ς (non ς^e) μια pro η μια | παραληφθ. | και η ετερ. | 36. ς^e (non item ς) δυο εσονται εν τω αγρω· ο εις παραληφθησεται, και ο ετερος αφεθησεται

---

29 Gen 19, 24. **31** Mt 24, 17 s. **32** Gen 19, 26. **33** 9, 24. Mc 8, 35. Mt 10, 39. Io 12, 25. **35** Mt 24, 40 s. **37** Mt 24, 28.

εἶπεν αὐτοῖσ· ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ καὶ οἱ
ἀετοὶ ἐπισυναχθήσονται.

XVIII.

De iudice et vidua. De Pharisaeo et portitore. Afferuntur infantes. Dives vitam aeternam appetens. De Christi morte. Caecus Hierichunticus.

1 214,10 Ἔλεγεν δὲ παραβολὴν αὐτοῖσ
πρὸσ τὸ δεῖν πάντοτε προσεύχεσθαι αὐτοὺσ
καὶ μὴ ἐνκακεῖν, 2 λέγων· κριτήσ τισ ἦν
ἔν τινι πόλει τὸν θεὸν μὴ φοβούμενοσ καὶ
ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενοσ. 3 χήρα δὲ
ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸσ
αὐτὸν λέγουσα· ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ
ἀντιδίκου μου. 4 καὶ οὐκ ἤθελεν ἐπὶ
χρόνον· μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ·
εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ φοβοῦμαι οὐδὲ ἄνθρω-
πον ἐντρέπομαι, 5 διά γε τὸ παρέχειν
μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω
αὐτήν, ἵνα μὴ εἰσ τέλοσ ἐρχομένη ὑπω-
πιάζῃ με. 6 εἶπεν δὲ ὁ κύριοσ· ἀκούσατε
τί ὁ κριτὴσ τῆσ ἀδικίασ λέγει· 7 ὁ δὲ
θεὸσ οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν
ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοώντων αὐτῷ ἡμέρασ
καὶ νυκτόσ, καὶ μακροθυμεῖ ἐπ' αὐτοῖσ;
8 λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν
αὐτῶν ἐν τάχει. πλὴν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου
ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆσ γῆσ;

---

37. ἐκει συναχθησονται οι αετοι

XVIII. 1. Ελεγε δε και | om αυτουσ | εκκακειν 3. ς^e (non ς) χηρα δε τισ 4. ηθελησεν | και ανθρωπ. ουκ εντρεπ. 7. ποιησει | των βοωντ. προσ αυτον | και μακροθυμων

9 Εἶπεν δὲ καὶ πρός τινας τοὺς πε-
ποιθότας ἐφ᾽ ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶν δίκαιοι καὶ
ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιποὺς τὴν παραβολὴν
ταύτην. 10 ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ
ἱερὸν προσεύξασθαι, ὁ εἷς Φαρισαῖος καὶ ὁ
ἕτερος τελώνης. 11 ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς
ταῦτα προσηύχετο· ὁ θεός, εὐχαριστῶ σοι
ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώ-
πων, ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς
οὗτος ὁ τελώνης· 12 νηστεύω δὶς τοῦ
σαββάτου, ἀποδεκατεύω πάντα ὅσα κτῶμαι.
13 ὁ δὲ τελώνης μακρόθεν ἑστὼς οὐκ
ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπᾶραι εἰς
τὸν οὐρανόν, ἀλλ᾽ ἔτυπτεν τὸ στῆθος αὐτοῦ
λέγων· ὁ θεός, ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ.
14 λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος
εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ γὰρ ἐκεῖνος· [215,5] ὅτι
πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ
ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

15 [216,2] Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη
ἵνα αὐτῶν ἅπτηται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ
ἐπετίμων αὐτοῖς. 16 ὁ δὲ Ἰησοῦς προσεκαλέ-
σατο αὐτὰ λέγων· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι
πρός με καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιού-
των ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 17 [217,2] ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

11. ταυτα : praem προς εαυτον 12. αποδεκατω 13. και ο τελων. | εις τ. ουρ. επαραι | εις το στηθος 14. η εκεινος 15. επετιμησαν 16. προσκαλεσαμενος αυτα ειπεν 17. ος εαν

XVIII. 14 14, 11. Mt 23, 12. 15—17 Mt 19, 13—15 Mc 10, 13—16.

18 [218,2] Καὶ ἐπηρώτησέν τισ αὐτὸν ἄρχων
λέγων· διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσασ ζωὴν
αἰώνιον κληρονομήσω; 19 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦσ· τί με λέγεισ ἀγαθόν; οὐδεὶσ
ἀγαθὸσ εἰ μὴ εἷσ θεόσ. 20 τὰσ ἐντολὰσ
οἶδασ· μὴ μοιχεύσῃσ, μὴ φονεύσῃσ, μὴ
κλέψῃσ, μὴ ψευδομαρτυρήσῃσ, τίμα τὸν
πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. 21 ὁ δὲ
εἶπεν· ταῦτα πάντα ἐφύλαξα ἐκ νεότητοσ.
22 [219,2] ἀκούσασ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ·
ἔτι ἕν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεισ πώλη-
σον καὶ διάδοσ πτωχοῖσ, καὶ ἕξεισ θησαυ-
ρὸν ἐν οὐρανοῖσ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι.
23 [220,2] ὁ δὲ ἀκούσασ ταῦτα περίλυποσ
ἐγενήθη· ἦν γὰρ πλούσιοσ σφόδρα. 24 ἰδὼν
δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· πῶσ δυσκόλωσ
οἱ τὰ χρήματα ἔχοντεσ εἰσ τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ εἰσπορεύονται· 25 εὐκοπώτερον
γάρ ἐστιν κάμηλον διὰ τρήματοσ βελόνησ
εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ εἰσελθεῖν. 26 εἶπαν δὲ οἱ ἀκούσαν-
τεσ· καὶ τίσ δύναται σωθῆναι; 27 ὁ δὲ
εἶπεν· τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποισ δυνατὰ
παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν. 28 Εἶπεν δὲ Πέτροσ·
ἰδοὺ ἡμεῖσ ἀφέντεσ τὰ ἴδια ἠκολουθήσαμέν

19. ο θεοσ 21. εφυλαξαμην εκ νεοτητοσ μου
22. ακουσ. δε: add ταυτα | εν ουρανω 23. εγενετο
24. αυτον ο ιησ. περιλυπον γενομενον ειπε | εισελευ-
σονται εισ τ. βασ. τ. θε. 25. δια τρυμαλιασ ραφιδοσ
26. ειπον 27. εστιν: post δυνατα 28. ο πετροσ | ημ.
αφηκαμεν παντα και ηκολ.

18—27 Mt 19, 16—26. Mc 10, 17—27. **20** Ex 20,
12—16. **28—30** Mt 19, 27—29. Mc 10, 28—30.

σοι. **29** 221,2 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, οὐδείσ ἐστιν ὃσ ἀφῆκεν οἰκίαν
ἢ γυναῖκα ἢ ἀδελφοὺσ ἢ γονεῖσ ἢ τέκνα
εἵνεκεν τῆσ βασιλείασ τοῦ θεοῦ, **30** ὃσ
οὐχὶ μὴ ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ
καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ
ζωὴν αἰώνιον.

31 222,2 Παραλαβὼν δὲ τοὺσ δώδεκα
εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰσ
Ἱερουσαλήμ, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ
γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ
ἀνθρώπου· **32** παραδοθήσεται γὰρ τοῖσ
ἔθνεσιν καὶ ἐμπαιχθήσεται καὶ ὑβρισθήσεται
καὶ ἐμπτυσθήσεται, **33** καὶ μαστιγώσαντεσ
ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ
ἀναστήσεται. **34** 223,10 καὶ αὐτοὶ οὐδὲν
τούτων συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο
κεκρυμμένον ἀπ᾽ αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον
τὰ λεγόμενα.

35 224,2 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν
εἰσ Ἱερειχὼ τυφλόσ τισ ἐκάθητο παρὰ τὴν
ὁδὸν ἐπαιτῶν. **36** ἀκούσασ δὲ ὄχλου δια-
πορευομένου ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο.
37 ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦσ ὁ
Ναζωραῖοσ παρέρχεται. **38** καὶ ἐβόησεν
λέγων· Ἰησοῦ υἱὲ Δαυείδ, ἐλέησόν με. **39** καὶ
οἱ προάγοντεσ ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιγήσῃ·

29. υμιν: add οτι | η γονεισ η αδελφ. η γυναικ. | ενεκεν 30. οσ ου μη 31. εισ ιεροσολυμα 35. ιεριχω | προσαιτων 38. δαβιδ 39. ινα σιωπηση

31—34 Mt 20, 17—19. Mc 10, 32—34. **35—43** Mt 20, 29—34. Mc 10, 46—52.

αὐτὸσ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· υἱὲ Δαυείδ,
ἐλέησόν με. 40 σταθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ ἐκέ-
λευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸσ αὐτόν. ἐγγίσαν-
τοσ δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν· 41 τί σοι
θέλεισ ποιήσω; ὁ δὲ εἶπεν· κύριε ἵνα ἀνα-
βλέψω. 42 καὶ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ·
ἀνάβλεψον· ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε.
43 καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει
αὐτῷ δοξάζων τὸν θεόν. καὶ πᾶσ ὁ λαὸσ
ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ θεῷ.

XIX.

Zacchaeus. De pecunia servis commissa. Solemnis introitus. Iesus deplorat urbem, purgat templum.

1 225,10 Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν
Ἰερειχώ. 2 καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι καλού-
μενοσ Ζακχαῖοσ, καὶ αὐτὸσ ἦν ἀρχιτελώνησ,
καὶ ἦν πλούσιοσ· 3 καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν
Ἰησοῦν τίσ ἐστιν, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ
τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸσ ἦν. 4 καὶ
προδραμὼν εἰσ τὸ ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ
συκομορέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν, ὅτι ἐκείνησ
ἤμελλεν διέρχεσθαι. 5 καὶ ὡσ ἦλθεν ἐπὶ
τὸν τόπον, ἀναβλέψασ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν πρὸσ
αὐτόν· Ζακχαῖε, σπεύσασ κατάβηθι· σήμε-
ρον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι.
6 καὶ σπεύσασ κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν
χαίρων. 7 καὶ ἰδόντεσ πάντεσ διεγόγγυζον,

39. δαβιδ 41. λεγων· τι σοι
XIX. 1. ιεριχω 2. και ουτοσ ην πλουσ. 4. om εισ το | ς (non item ςᵉ) συχομωραιαν | δι εκεινησ 5. αναβλ. ο ιησουσ: add ειδεν αυτον και 7. απαντεσ

λέγοντεσ ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθεν
καταλῦσαι. 8 σταθεὶσ δὲ Ζακχαῖοσ εἶπεν
πρὸσ τὸν κύριον· ἰδοὺ τὰ ἡμίσειά μου τῶν
ὑπαρχόντων, κύριε, τοῖσ πτωχοῖσ δίδωμι,
καὶ εἴ τινόσ τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι
τετραπλοῦν. 9 εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτὸν ὁ
Ἰησοῦσ ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ
ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸσ υἱὸσ Ἀβραάμ.
10 [226,5] ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου
ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλόσ.

11 [227,10] Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα
προσθεὶσ εἶπεν παραβολήν, διὰ τὸ ἐγγὺσ
εἶναι Ἱερουσαλὴμ αὐτὸν καὶ δοκεῖν αὐτοὺσ
ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ
ἀναφαίνεσθαι. 12 [228,2] εἶπεν οὖν· ἄνθρω-
πόσ τισ εὐγενὴσ ἐπορεύθη εἰσ χώραν μα-
κράν, λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν καὶ ὑπο-
στρέψαι. 13 [229,5] καλέσασ δὲ δέκα δούλουσ
ἑαυτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖσ δέκα μνᾶσ, καὶ εἶπεν
πρὸσ αὐτούσ· πραγματεύσασθε ἐν ᾧ ἔρχο-
μαι. 14 οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν
αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω
αὐτοῦ λέγοντεσ· οὐ θέλομεν τοῦτον βασι-
λεῦσαι ἐφ' ἡμᾶσ. 15 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ
ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν,
καὶ εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺσ δούλουσ
τούτουσ οἷσ δεδώκει τὸ ἀργύριον, ἵνα γνοῖ

---

8. τα ημιση των υπαρχ. μου | τοισ πτωχοισ: post διδωμι 9. υι. αβρααμ: add εστιν 11. εγγυσ αυτον ειναι ιερουσαλ. 13. εν ω: εωσ 15. οισ εδωκε | γνω

XIX. 10 [Mt 18, 11.] 1 Tim 1, 15. 12 ss. Mt 25, 14—30. Mc 13, 34.

τίσ τί διεπραγματεύσατο. 16 παρεγένετο
δὲ ὁ πρῶτοσ λέγων· κύριε, ἡ μνᾶ σου δέκα
προσηργάσατο μνᾶσ. 17 καὶ εἶπεν αὐτῷ·
εὖγε, ἀγαθὲ δοῦλε, ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸσ
ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα
πόλεων. 18 καὶ ἦλθεν ὁ δεύτεροσ λέγων·
ἡ μνᾶ σου, κύριε, ἐποίησεν πέντε μνᾶσ.
19 εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ· καὶ σὺ ἐπάνω γίνου
πέντε πόλεων. 20 καὶ ὁ ἕτεροσ ἦλθεν
λέγων· κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον
ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ· 21 ἐφοβούμην
γάρ σε, ὅτι ἄνθρωποσ αὐστηρὸσ εἶ, αἴρεισ
ὃ οὐκ ἔθηκασ, καὶ θερίζεισ ὃ οὐκ ἔσπειρασ.
22 λέγει αὐτῷ· ἐκ τοῦ στόματόσ σου κρινῶ
σε, πονηρὲ δοῦλε. ᾔδεισ ὅτι ἐγὼ ἄνθρωποσ
αὐστηρόσ εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ
θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα; 23 καὶ διατί οὐκ
ἔδωκάσ μου τὸ ἀργύριον ἐπὶ τράπεζαν;
κἀγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν αὐτὸ ἔπραξα.
24 καὶ τοῖσ παρεστῶσιν εἶπεν· ἄρατε ἀπ᾽
αὐτοῦ τὴν μνᾶν καὶ δότε τῷ τὰσ δέκα
μνᾶσ ἔχοντι. 25 καὶ εἶπαν αὐτῷ· κύριε,
ἔχει δέκα μνᾶσ. 26 [230,2] λέγω ὑμῖν
ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται, ἀπὸ δὲ
τοῦ μὴ ἔχοντοσ καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται.

---

16. προσειργασατο δεκα μνασ 17. ευ 18. κυριε, η μνα σου 19. γινου επανω 20. om ο ante ετεροσ 22. λεγει δε αυτω 23. το αργυρ. μου | επι την τραπεζ. | και εγω ελθ. | αν επραξα αυτο 25. ειπον 26. λεγω γαρ | αρθησεται: add απ αυτου

---

26 8, 18. Mt 13, 12. Mc 4, 25.

27 [231,5] πλὴν τοὺσ ἐχθρούσ μου τούτουσ
τοὺσ μὴ θελήσαντάσ με βασιλεῦσαι ἐπ'
αὐτοὺσ ἀγάγετε ὧδε καὶ κατασφάξατε
αὐτοὺσ ἔμπροσθέν μου.

28 [232,2] Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο
ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰσ Ἱεροσόλυμα.
29 καὶ ἐγένετο ὡσ ἤγγισεν εἰσ Βηθφαγὴ
καὶ Βηθανίαν πρὸσ τὸ ὄροσ τὸ καλού-
μενον ἐλαιών, ἀπέστειλεν δύο τῶν μαθητῶν
30 εἰπών· ὑπάγετε εἰσ τὴν κατέναντι κώμην,
ἐν ᾗ εἰσπορευόμενοι εὑρήσετε πῶλον δεδε-
μένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶσ πώποτε ἀνθρώπων
ἐκάθισεν, καὶ λύσαντεσ αὐτὸν ἀγάγετε.
31 καὶ ἐάν τισ ὑμᾶσ ἐρωτᾷ· διατί λύετε;
οὕτωσ ἐρεῖτε· ὅτι ὁ κύριοσ αὐτοῦ χρείαν
ἔχει. 32 [233,2] ἀπελθόντεσ δὲ οἱ ἀπεσταλ-
μένοι εὗρον καθὼσ εἶπεν αὐτοῖσ. 33 λυόν-
των δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον εἶπαν οἱ κύριοι
αὐτοῦ πρὸσ αὐτούσ· τί λύετε τὸν πῶλον;
34 οἱ δὲ εἶπαν· ὅτι ὁ κύριοσ αὐτοῦ χρείαν
ἔχει. 35 καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸσ τὸν
Ἰησοῦν, καὶ ἐπιρίψαντεσ αὐτῶν τὰ ἱμάτια
ἐπὶ τὸν πῶλον ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν
36 πορευομένου δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώννυον τὰ
ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ. 37 [234,1] ἐγγίζον-
τοσ δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸσ τῇ καταβάσει τοῦ
ὄρουσ τῶν ἐλαιῶν ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθοσ

27. τουτουσ: εκεινουσ | om αυτουσ sec 29. ἐλαιῶν | των μαθητ. αυτου 30. om και ante λυσαντ. 31. ερειτε add αυτω 33. ειπον 34. ειπον | om οτι 35. επιρ ριψαντεσ | εαυτ. τα ιματι.

28—38 Mt 21, 1—9. Mc 11, 1—10. Io 12, 12 ss.

τῶν μαθητῶν χαίροντεσ αἰνεῖν τὸν θεὸν
φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνά-
μεων, **38** λέγοντεσ· εὐλογημένοσ ὁ βασιλεὺσ
ἐν ὀνόματι κυρίου· ἐν οὐρανῷ εἰρήνη, καὶ
δόξα ἐν ὑψίστοισ. **39** [235,5] Καί τινεσ τῶν
Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπαν πρὸσ αὐτόν·
διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖσ μαθηταῖσ σου.
40 καὶ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· λέγω ὑμῖν ὅτι
ἐὰν οὗτοι σιωπήσουσιν, οἱ λίθοι κράξουσιν
41 [236,10] Καὶ ὡσ ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν
πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτήν, λέγων **42** ὅτι
εἰ ἔγνωσ καὶ σὺ καίγε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου
ταύτῃ τὰ πρὸσ εἰρήνην σου· νῦν δὲ ἐκρύβη
ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. **43** ὅτι ἥξουσιν ἡμέ-
ραι ἐπὶ σέ, καὶ παρεμβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί
σου χάρακά σοι καὶ περικυκλώσουσίν σε
καὶ συνέξουσίν σε πάντοθεν, **44** καὶ ἐδα-
φιοῦσίν σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, [237,2] καὶ
οὐκ ἀφήσουσιν λίθον ἐπὶ λίθον ἐν σοί, ἀνθ'
ὧν οὐκ ἔγνωσ τὸν καιρὸν τῆσ ἐπισκοπῆσ σου
45 [238,1] Καὶ εἰσελθὼν εἰσ τὸ ἱερὸν ἤρξατο
ἐκβάλλειν τοὺσ πωλοῦντασ, **46** λέγων αὐτοῖσ·
γέγραπται· καὶ ἔσται ὁ οἶκόσ μου οἶκοσ
προσευχῆσ· ὑμεῖσ δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε
σπήλαιον λῃστῶν.

---

38. ο ερχομενοσ βασιλευσ | ειρ. εν ουρ. 39. ειπον 40. ειπεν: add αυτοισ | σιωπησωσιν | κεκραξονται 41. επ αυτη 43. περιβαλουσιν 44. επι λιθω | εν σοι: post αφησουσιν 45. τ. πωλουντασ: add εν αυτω και αγοραζοντασ 46. και εσται ο οικ. etc: οτι (ς om non item ς^e) ο οικ. μ. οικ. προσευχ. εστιν

---

45 s. Mt 21, 12 s. Mc 11, 15—17. **46** Es 56, 7 Ier 7, 11.

47 [239,1] Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέ-
ραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ
γραμματεῖσ ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι καὶ οἱ
πρῶτοι τοῦ λαοῦ,
48 καὶ οὐχ εὕρισκον τὸ
τί ποιήσωσιν· ὁ λαὸσ γὰρ ἅπασ ἐξεκρέμετο
αὐτοῦ ἀκούων.

XX.

Unde sit Iohannis baptismus. De vinitoribus heredis occisoribus. Quaestiones de tributo Caesaris, de muliere septem fratrum, de filio Davidis. De legis peritorum fastu et avaritia.

1 [240,2] Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν
διδάσκοντοσ αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ
καὶ εὐαγγελιζομένου ἐπέστησαν οἱ ἱερεῖσ
καὶ οἱ γραμματεῖσ σὺν τοῖσ πρεσβυτέροισ,
2 καὶ εἶπαν λέγοντεσ πρὸσ αὐτόν· εἰπὸν
ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖσ, ἢ τίσ
ἐστιν ὁ δούσ σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην,
3 ἀποκριθεὶσ δὲ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ἐρω-
τήσω ὑμᾶσ κἀγὼ λόγον, καὶ εἴπατέ μοι·
4 τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν
ἢ ἐξ ἀνθρώπων;
5 οἱ δὲ συνελογίσαντο
πρὸσ ἑαυτοὺσ λέγοντεσ ὅτι ἐὰν εἴπωμεν·
ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διατί οὐκ ἐπιστεύσατε
αὐτῷ;
6 ἐὰν δὲ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων, ὁ
λαὸσ ἅπασ καταλιθάσει ἡμᾶσ· πεπεισμένοσ
γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφήτην εἶναι.
7 καὶ

48. εξεκρεματο
XX. 1. των ημερων: add εκεινων | ιερεισ: αρχιερεισ 2. ειπον | λεγοντεσ: post πρ. αυτ. | ειπε ημιν 3. ενα λογον 4. om το sec 5. διατι: add ουν 6. πασ ο λαοσ

47 s. Mc 11, 18.
XX. 1—8 Mt 21, 23—27. Mc 11, 27—35.

ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. 8 καὶ ὁ
Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν
ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
9 [241,2] Ἤρξατο δὲ πρὸσ τὸν λαὸν λέγειν
τὴν παραβολὴν ταύτην. ἄνθρωποσ ἐφύτευ-
σεν ἀμπελῶνα καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖσ,
καὶ ἀπεδήμησεν χρόνουσ ἱκανούσ. 10 καὶ
καιρῷ ἀπέστειλεν πρὸσ τοὺσ γεωργοὺσ δοῦ-
λον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνοσ
δώσουσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ ἐξαπέστειλαν
αὐτὸν δείραντεσ κενόν. 11 καὶ προσέθετο
ἕτερον πέμψαι δοῦλον· οἱ δὲ κἀκεῖνον
δείραντεσ καὶ ἀτιμάσαντεσ ἐξαπέστειλαν
κενόν. 12 καὶ προσέθετο τρίτον πέμψαι·
οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντεσ ἐξέβαλον.
13 εἶπεν δὲ ὁ κύριοσ τοῦ ἀμπελῶνοσ· τί
ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπη-
τόν· ἴσωσ τοῦτον ἐντραπήσονται. 14 ἰδόν-
τεσ δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ διελογίζοντο πρὸσ
ἀλλήλουσ λέγοντεσ· οὗτόσ ἐστιν ὁ κληρο-
νόμοσ· ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν
γένηται ἡ κληρονομία. 15 καὶ ἐκβαλόντεσ
αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνοσ ἀπέκτειναν. τί
οὖν ποιήσει αὐτοῖσ ὁ κύριοσ τοῦ ἀμπελῶνοσ;
16 ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺσ γεωρ-
γοὺσ τούτουσ, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα
ἄλλοισ. ἀκούσαντεσ δὲ εἶπαν· μὴ γένοιτο.

---

9. ανθρωπ. τισ | εξεδοτο 10. και εν καιρω | δωσιν | δειραντ. αυτ. εξαπεστ. κενον 11. πεμψαι ετερ. 12. προσεθετ. πεμψ. τριτ. 13. ιδοντεσ εντραπησοντ. 14. αλληλουσ: εαυτουσ | δευτε αποκτεινωμ. 16. ειπον

9—19 Mt 21, 33—46. Mc 12, 1—12.

17 ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπεν· τί οὖν
ἐστὶν τὸ γεγραμμένον τοῦτο· λίθον ὃν ἀπε-
δοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη
εἰς κεφαλὴν γωνίας; **18** πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ'
ἐκεῖνον τὸν λίθον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν
δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν. **19** [242,1] καὶ
ἐζήτησαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς
ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ
ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν· ἔγνωσαν γὰρ
ὅτι πρὸς αὐτοὺς εἶπεν τὴν παραβολὴν ταύτην.
20 [243,2] Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν
ἐνκαθέτους ὑποκρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους
εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, ὥστε
παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ
τοῦ ἡγεμόνος. **21** καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν
λέγοντες· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶς
λέγεις καὶ διδάσκεις καὶ οὐ λαμβάνεις
πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ
θεοῦ διδάσκεις· **22** ἔξεστιν ἡμᾶς Καίσαρι
φόρον δοῦναι ἢ οὔ; **23** κατανοήσας δὲ
αὐτῶν τὴν πανουργίαν εἶπεν πρὸς αὐτούς·
24 δείξατέ μοι δηνάριον. τίνος ἔχει εἰκόνα
καὶ ἐπιγραφήν; οἱ δὲ εἶπαν· Καίσαρος.
25 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· τοίνυν ἀπόδοτε
τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ

---

19. οι αρχιερ. και οι γραμματ. | ειπεν: post τ. παραβ. ταυτ. 20. εγκαθετ. | ωστε: εις το 22. ημας: ημιν 23. πρ. αυτους: add τι με πειραζετε 24. επιδειξατε | οι δε ειπαν: αποκριθεντες δε ειπον 25. ειπ. αυτοις· αποδοτ. τοιν.

---

17 Ps 118, 22. 18 [Mt 21, 44.] 20—26 Mt 22, 16—22. Mc 12, 13—17.

θεῷ. 26 καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι
αὐτοῦ ῥήματοσ ἐναντίον τοῦ λαοῦ, καὶ θαυμά-
σαντεσ ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ ἐσίγησαν.
27 Προσελθόντεσ δέ τινεσ τῶν Σαδδου-
καίων, οἱ ἀντιλέγοντεσ ἀνάστασιν μὴ εἶναι,
ἐπηρώτησαν αὐτὸν 28 λέγοντεσ· διδάσκαλε,
Μωϋσῆσ ἔγραψεν ἡμῖν, ἐάν τινοσ ἀδελφὸσ
ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ οὗτοσ ἄτεκνοσ
ᾖ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸσ αὐτοῦ τὴν γυναῖκα
καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.
29 ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν. καὶ ὁ πρῶτοσ
λαβὼν γυναῖκα ἀπέθανεν ἄτεκνοσ· 30 καὶ
ὁ δεύτεροσ 31 καὶ ὁ τρίτοσ ἔλαβεν αὐτήν,
ὡσαύτωσ δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ οὐ κατέλιπον
τέκνα καὶ ἀπέθανον. 32 ὕστερον καὶ ἡ
γυνὴ ἀπέθανεν. 33 ἡ γυνὴ οὖν ἐν τῇ ἀνα-
στάσει τίνοσ αὐτῶν γίνεται γυνή; οἱ γὰρ
ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. 34 καὶ εἶπεν
αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνοσ τού-
του γαμοῦσιν καὶ γαμίσκονται, 35 οἱ δὲ
καταξιωθέντεσ τοῦ αἰῶνοσ ἐκείνου τυχεῖν
καὶ τῆσ ἀναστάσεωσ τῆσ ἐκ νεκρῶν οὔτε
γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται· 36 οὔτε γὰρ
ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται, ἰσάγγελοι γάρ εἰσιν,

---

28. μωσησ | ῃ: αποθανη 30. και ελαβεν ο δευτερ. την γυναικα, και ουτοσ απεθανεν ατεκνοσ 31. ς^e (non ς) και ου κατελ. 32. υστερ. δε παντων απεθα. και η γυνη 33. η γυνη ουν etc: εν τῃ ουν αναστασει 34. και αποκριθεισ ειπ. | εκγαμισκοντ. 35. εκγαμισκοντ.

27—38 Mc 12, 18—27. Mt 22, 23—33. 28 Deut 25, 5.

καὶ υἱοί εἰσιν θεοῦ τῆσ ἀναστάσεωσ υἱοὶ
ὄντεσ. **37** ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ
Μωϋσῆσ ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆσ βάτου, ὡσ λέγει
κύριον τὸν θεὸν Ἀβραὰμ καὶ θεὸν Ἰσαὰκ
καὶ θεὸν Ἰακώβ· **38** θεὸσ δὲ οὐκ ἔστιν
νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων· πάντεσ γὰρ αὐτῷ
ζῶσιν. **39** ἀποκριθέντεσ δέ τινεσ τῶν γραμ-
ματέων εἶπαν· διδάσκαλε, καλῶσ εἶπασ·
40 [244,2] οὐκέτι γὰρ ἐτόλμων ἐπερωτᾶν αὐτὸν
οὐδέν.

41 [245,2] Εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτούσ· πῶσ
λέγουσιν τὸν Χριστὸν εἶναι Δαυεὶδ υἱόν;
42 αὐτὸσ γὰρ Δαυεὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλ-
μῶν· εἶπεν ὁ κύριοσ τῷ κυρίῳ μου· κάθου
ἐκ δεξιῶν μου **43** ἕωσ ἂν θῶ τοὺσ ἐχθροὺσ
σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; **44** Δαυεὶδ
οὖν κύριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶσ αὐτοῦ
υἱόσ ἐστιν;

45 [246,2] Ἀκούοντοσ δὲ παντὸσ τοῦ λαοῦ
εἶπεν τοῖσ μαθηταῖσ· **46** προσέχετε ἀπὸ
τῶν γραμματέων τῶν θελόντων περιπατεῖν
ἐν στολαῖσ καὶ φιλούντων ἀσπασμοὺσ ἐν
ταῖσ ἀγοραῖσ καὶ πρωτοκαθεδρίασ ἐν ταῖσ
συναγωγαῖσ καὶ πρωτοκλισίασ ἐν τοῖσ
δείπνοισ, **47** [247,8] οἳ κατεσθίουσιν τὰσ
οἰκίασ τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ

36. του θεου 37. μωσησ | και τον θε. ισ. και τον θε. αβρ. 39. ειπον 40. ουκετ. δε 41. υιον δαβιδ ειναι 42. και αυτοσ δαβιδ 44. δαβιδ | υιοσ αυτου εστ. 45. τοισ μαθ. αυτου 47. ς (non ς^e) μακρᾷ

37 Ex 3, 6. **40** Mt 22, 46. **41—44** Mt 12, 35—37. Mt 22, 41—45. **42** s. Ps 110, 1. Act 2, 34 s. **45—47** Mt 23, 1. 6. 7. 14. Mc 12, 38—40. **46** 11, 43.

προσεύχονται· οὗτοι λήμψονται περισσότε-
ρον κρίμα.

XXI.

Viduae munusculum. De Hierosolymae desolatione et apostolorum vexationibus, deque repentino Christi adventu.

1 Ἀναβλέψασ δὲ εἶδεν τοὺσ βάλλοντασ
εἰσ τὸ γαζοφυλάκιον τὰ δῶρα αὐτῶν πλου-
σίουσ. 2 εἶδεν δέ τινα χήραν πενιχρὰν
βάλλουσαν ἐκεῖ δύο λεπτά, 3 καὶ εἶπεν·
ἀληθῶσ λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα ἡ πτωχὴ
αὕτη πλείω πάντων ἔβαλεν· 4 ἅπαντεσ
γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντοσ αὐτοῖσ
ἔβαλον εἰσ τὰ δῶρα, αὕτη δὲ ἐκ τοῦ
ὑστερήματοσ αὐτῆσ ἅπαντα τὸν βίον ὃν
εἶχεν ἔβαλεν.

5 248,2 Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ,
ὅτι λίθοισ καλοῖσ καὶ ἀναθέμασιν κεκόσμη-
ται, εἶπεν· 6 ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται
ἡμέραι ἐν αἷσ οὐκ ἀφεθήσεται λίθοσ ἐπὶ
λίθῳ, ὃσ οὐ καταλυθήσεται. 7 249,2 ἐπη-
ρώτησαν δὲ αὐτὸν λέγοντεσ· διδάσκαλε, πότε
οὖν ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν
μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι; 8 ὁ δὲ εἶπεν· βλέπετε
μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ
ὀνόματί μου, λέγοντεσ· ἐγώ εἰμι, καὶ ὁ καιρὸσ
ἤγγικεν· μὴ πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. 9 ὅταν

---

47. ληψοντ.

XXI. 1. τα δωρ. αυτ. εισ το γαζοφυλ. 2 ειδ. δε και τινα 3. πλειον 4. εισ τ. δωρ. του θεου 5. αναθημασι 8. λεγοντεσ: add οτι | μη: add ουν

XXI. 1—4 Mc 12, 41—44. 5—11 Mt 24, 1—7. Mc 13, 1—8.

δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας,
μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶ-
τον, ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος. **10** τότε
ἔλεγεν αὐτοῖς· ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπ' ἔθνος
καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, **11** σεισμοί τε
μεγάλοι καὶ κατὰ τόπους λιμοὶ καὶ λοιμοὶ
ἔσονται, φόβητρά τε καὶ σημεῖα ἀπ' οὐρα-
νοῦ μεγάλα ἔσται. **12** [250,1] Πρὸ δὲ τού-
των πάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς
χεῖρας αὐτῶν καὶ διώξουσιν, παραδιδόντες
εἰς τὰς συναγωγὰς καὶ φυλακάς, ἀπαγο-
μένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας ἕνεκεν
τοῦ ὀνόματός μου· **13** ἀποβήσεται ὑμῖν εἰς
μαρτύριον. **14** [251,2] θέτε οὖν ἐν ταῖς καρ-
δίαις ὑμῶν μὴ προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι·
15 ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν,
ᾗ οὐ δυνήσονται ἀντιστῆναι ἢ ἀντειπεῖν
ἅπαντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. **16** παρα-
δοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελφῶν
καὶ συγγενῶν καὶ φίλων, καὶ θανατώσουσιν
ἐξ ὑμῶν, **17** καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ
πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. **18** καὶ θρὶξ
ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται·
19 ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασθε τὰς
ψυχὰς ὑμῶν. **20** [252,10] Ὅταν δὲ ἴδητε

---

10. επι εθν. **11.** μεγαλοι κατ. τοπ. και 12. απαν-
των | om τας ante συναγωγ. | αγομενους 13. αποβησ.
δε 14. θεσθε | εις τας καρδιας 15. αντειπειν ουδε
αντιστηναι | παντες

---

12 ss. Mt 10, 17 ss. 24, 9. Mc 13, 9—13. **14** 12, 11
20 ss. Mt 24, 15—19. Mc 13, 14—17.

κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων Ἱερουσαλήμ,
τότε γνῶτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσισ αὐτῆσ.
21 [253,2] τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν
εἰσ τὰ ὄρη, καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆσ ἐκχω-
ρείτωσαν, καὶ οἱ ἐν ταῖσ χώραισ μὴ εἰσ-
ερχέσθωσαν εἰσ αὐτήν, **22** ὅτι ἡμέραι
ἐκδικήσεωσ αὗταί εἰσιν τοῦ πλησθῆναι
πάντα τὰ γεγραμμένα. **23** [254,2] οὐαὶ ταῖσ
ἐν γαστρὶ ἐχούσαισ καὶ ταῖσ θηλαζούσαισ
ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ· [255,2] ἔσται γὰρ
ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆσ γῆσ καὶ ὀργὴ τῷ
λαῷ τούτῳ, **24** [256,10] καὶ πεσοῦνται στό-
ματι μαχαίρησ καὶ αἰχμαλωτισθήσονται
εἰσ τὰ ἔθνη πάντα, καὶ Ἱερουσαλὴμ ἔσται
πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι οὗ πληρωθῶσιν
καιροὶ ἐθνῶν. **25** [257,2] Καὶ ἔσονται σημεῖα
ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἄστροισ, καὶ ἐπὶ
τῆσ γῆσ συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ ἤχουσ
θαλάσσησ καὶ σάλου, **26** ἀποψυχόντων
ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίασ τῶν
ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεισ
τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. **27** [258,2] καὶ
τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχό-
μενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεωσ καὶ δόξησ
πολλῆσ. **28** ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι
ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰσ κεφαλὰσ
ὑμῶν, διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσισ ὑμῶν.

---

20. την ιερουσαλ. 22. πληρωθηναι 23. ουαι: add δε | οργ. εν τω λαω 24. μαχαιρασ | παντα τα εθν. | αχρι sine ου 25. εσονται: εσται | ηχουσησ

---

25 ss. Mt 24, 29 s. Mc 13, 24—26.

29 Καὶ εἶπεν παραβολὴν αὐτοῖσ. ἴδετε τὴν
συκῆν καὶ πάντα τὰ δένδρα· **30** ὅταν προ-
βάλωσιν ἤδη, βλέποντεσ ἀφ᾽ ἑαυτῶν γινώ-
σκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺσ τὸ θέροσ ἐστίν.
31 οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ, ὅταν ἴδητε ταῦτα
γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύσ ἐστιν ἡ βα-
σιλεία τοῦ θεοῦ. **32** ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕωσ ἂν πάντα
γένηται. **33** ὁ οὐρανὸσ καὶ ἡ γῆ παρελεύ-
σονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσον-
ται. **34** [259,10] Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖσ μή-
ποτε βαρηθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραι-
πάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναισ βιωτικαῖσ,
καὶ ἐπιστῇ ἐφ᾽ ὑμᾶσ αἰφνίδιοσ ἡ ἡμέρα
ἐκείνη **35** ὡσ παγίσ· ἐπεισελεύσεται γὰρ
ἐπὶ πάντασ τοὺσ καθημένουσ ἐπὶ πρόσωπον
πάσησ τῆσ γῆσ. **36** ἀγρυπνεῖτε δὲ ἐν
παντὶ καιρῷ δεόμενοι ἵνα κατισχύσητε ἐκ-
φυγεῖν ταῦτα πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι,
καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ
ἀνθρώπου.

37 Ἦν δὲ τὰσ ἡμέρασ ἐν τῷ ἱερῷ δι-
δάσκων, τὰσ δὲ νύκτασ ἐξερχόμενοσ ηὐλίζετο
εἰσ τὸ ὄροσ τὸ καλούμενον ἐλαιών. **38** καὶ
πᾶσ ὁ λαὸσ ὤρθριζεν πρὸσ αὐτὸν ἐν τῷ
ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

---

33. ου μη παρελθωσι 34. βαρυνθωσιν | αιφνιδ εφ. υμ. επιστ. | εκεινη· [35] ωσ παγισ γαρ επελευσεται 36. δε: ουν | ινα καταξιωθητε εκφ. 37. Ἐλαιῶν

29—33 Mt 24, 32—35. Mc 13, 28—31. **37** s. M 21, 17. Io 8, 1 s.

XXII.

Proditoris pactio. Caena paschalis et eucharistia
Discipulorum ambitio; Petrus lapsurus. Duo gladii.
Agonia, captio et abductio. Petri abnegatio. Irrisio
et damnatio coram synedrio.

1 [260,1] Ἤγγιζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων
ἡ λεγομένη πάσχα, 2 [261,1] καὶ ἐζήτουν οἱ
ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ τὸ πῶσ ἀνέλω-
σιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.

3 [262,9] Εἰσῆλθεν δὲ σατανᾶσ εἰσ Ἰούδαν
τὸν καλούμενον Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ
ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα, 4 [263,2] καὶ ἀπελθὼν
συνελάλησεν τοῖσ ἀρχιερεῦσιν καὶ στρατη-
γοῖσ τὸ πῶσ αὐτοῖσ παραδῷ αὐτόν. 5 καὶ
ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον
δοῦναι· 6 καὶ ἐξωμολόγησεν, καὶ ἐζήτει
εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν ἄτερ ὄχλου
αὐτοῖσ.

7 Ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ᾗ
ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα, 8 καὶ ἀπέστειλεν
Πέτρον καὶ Ἰωάννην εἰπών· πορευθέντεσ
ἑτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν.
9 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ποῦ θέλεισ ἑτοιμάσω-
μεν; 10 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ἰδοὺ εἰσελθόν-
των ὑμῶν εἰσ τὴν πόλιν συναντήσει ὑμῖν
ἄνθρωποσ κεράμιον ὕδατοσ βαστάζων·

XXII. 3. ο σατανασ | επικαλουμενον 4. και τοισ στρατ. | αυτον παραδω αυτοισ 6. αυτοισ: ante ατερ pon 9. ειπον

XXII. 1 s. Mc 14, 1 s. Mt 26, 1 ss. 3—6 Mt 26, 14—16. Mc 14, 10 s. 3 Io 13, 2. 27. 7—18 Mt 26, 17—19. Mc 14, 12—16.

ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰσ τὴν οἰκίαν εἰσ ἣν
εἰσπορεύεται, 11 καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ
τῆσ οἰκίασ· λέγει σοι ὁ διδάσκαλοσ· ποῦ
ἔστιν τὸ κατάλυμα ὅπου τὸ πάσχα μετὰ
τῶν μαθητῶν μου φάγω; 12 κἀκεῖνοσ ὑμῖν
δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ
ἑτοιμάσατε. 13 ἀπελθόντεσ δὲ εὗρον καθὼσ
εἰρήκει αὐτοῖσ, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

14 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσεν,
καὶ οἱ ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ. 15 [264,10] καὶ
εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα
τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ
με παθεῖν· 16 [265,2] λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι
οὐκέτι οὐ μὴ φάγω αὐτὸ ἕωσ ὅτου πλη-
ρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 17 καὶ
δεξάμενοσ ποτήριον εὐχαριστήσασ εἶπεν·
λάβετε τοῦτο καὶ διαμερίσατε εἰσ ἑαυτούσ
18 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπὸ τοῦ
νῦν ἀπὸ τοῦ γενήματοσ τῆσ ἀμπέλου ἕωσ
ὅτου ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθῃ. 19 [266,1] Καὶ
λαβὼν ἄρτον εὐχαριστήσασ ἔκλασεν καὶ ἔδω-
κεν αὐτοῖσ λέγων· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά
μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε
εἰσ τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. 20 [267,2] καὶ τὸ πο-
τήριον ὡσαύτωσ μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων·

10. εισ ην: ου 12. ανωγεον 13. ειρηκεν 14. οι δωδεκα αποστολοι 16. αυτο: εξ αυτου 17. εισ εαυτουσ: εαυτοισ 18. om απο του νυν | γεννηματοσ 20. ωσαυτ. και το ποτηρ.

14 ss. Mt 26, 20 ss. Mc 14, 17 ss. **18** Mt 26, 29. Mc 14, 25. **19 s.** Mt 26, 26 ss. Mc 14, 22 ss. 1 Co 11, 23—25.

τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ
αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυννόμενον.
21 [268,2] Πλὴν ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόν-
τοσ με μετ᾽ ἐμοῦ ἐπὶ τῆσ τραπέζησ. 22 ὅτι
ὁ υἱὸσ μὲν τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸ ὡρισμένον
πορεύεται, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ
δι᾽ οὗ παραδίδοται. 23 [269,1] καὶ αὐτοὶ
ἤρξαντο συνζητεῖν πρὸσ ἑαυτοὺσ τὸ τίσ
ἄρα εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν
24 [270,2] Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν
αὐτοῖσ, τὸ τίσ αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων.
25 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· οἱ βασιλεῖσ τῶν
ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζον-
τεσ αὐτῶν εὐεργέται καλοῦνται· 26 ὑμεῖσ
δὲ οὐχ οὕτωσ, ἀλλ᾽ ὁ μείζων ἐν ὑμῖν γινέσθω
ὡσ ὁ νεώτεροσ, καὶ ὁ ἡγούμενοσ ὡσ ὁ δια-
κονῶν. 27 [271,10] τίσ γὰρ μείζων, ὁ ἀνα-
κείμενοσ ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενοσ;
ἐγὼ δὲ ἐν μέσῳ ὑμῶν εἰμὶ ὡσ ὁ διακονῶν.
28 ὑμεῖσ δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότεσ μετ᾽
ἐμοῦ ἐν τοῖσ πειρασμοῖσ μου. 29 κἀγὼ
διατίθεμαι ὑμῖν καθὼσ διέθετό μοι ὁ πατήρ
μου βασιλείαν, 30 ἵνα ἔσθητε καὶ πίνητε
ἐπὶ τῆσ τραπέζησ μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου,
[272,5] καὶ καθήσεσθε ἐπὶ θρόνων κρίνοντεσ

20. εκχυνομενον 22. οτι: και | ο μεν υιοσ | πορευεται: ante κατα 23. συζητ. 26. γενεσθω 27. ειμι εν μεσω υμ. 30. εσθιητε | καθισησθε

21 ss. Mt 26, 21 ss. Mc 14, 18 ss, Io 13, 21 ss.
24 9, 46. 25 ss Mt 20, 25 ss. Mc 10, 42 ss.
30 Mt 19, 28.

τὰσ δώδεκα φυλὰσ τοῦ Ἰσραήλ. **31** [273,10]
Cίμων Cίμων, ἰδοὺ ὁ σατανᾶσ ἐξῃτήσατο
ὑμᾶσ τοῦ σινιάσαι ὡσ τὸν σῖτον· **32** ἐγὼ
δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ἡ
πίστισ σου. [274,9] καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψασ
στήρισον τοὺσ ἀδελφούσ σου. **33** [275,1] ὁ
δὲ εἶπεν αὐτῷ· κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμόσ
εἰμι καὶ εἰσ φυλακὴν καὶ εἰσ θάνατον
πορεύεσθαι. **34** ὁ δὲ εἶπεν· λέγω σοι,
Πέτρε, οὐ φωνήσει σήμερον ἀλέκτωρ ἕωσ
τρὶσ ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι με.

35 [276,10] Καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ὅτε ἀπέ-
στειλα ὑμᾶσ ἄτερ βαλλαντίου καὶ πήρασ
καὶ ὑποδημάτων, μή τινοσ ὑστερήσατε; οἱ
δὲ εἶπαν· οὐθενόσ. **36** ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ·
ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλλάντιον ἀράτω, ὁμοίωσ
καὶ πήραν, καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλησάτω τὸ
ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν.
37 [277,8] λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι τοῦτο τὸ γε-
γραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τό· καὶ
μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ γὰρ τὸ περὶ
ἐμοῦ τέλοσ ἔχει. **38** [278,10] οἱ δὲ εἶπαν·
κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. ὁ δὲ εἶπεν
αὐτοῖσ· ἱκανόν ἐστιν.

39 [279,1] Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ

---

31. σιμ. σιμ.: praem ειπε δε ο κυριοσ 32. εκλειπη | στηριξον 34. ου μη φων. | εωσ: πριν η 35. βαλαντιου | ειπον | ουδενοσ 36. ειπεν ουν αυτοισ | βαλαντιον 37. οτι: add ετι | τα περι εμου 38. ειπον

---

33 s. Mt 26, 33—35. Mc 14, 29—31. Io 13, 36—38.
37 Es 53, 12. **39** Mt 26, 30. Mc 14, 26. Io 18, 1.

ἔθοσ εἰσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν
δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταί. 40 [280,2] γενό-
μενοσ δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου εἶπεν αὐτοῖσ·
προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰσ πειρασμόν.
41 [281,1] καὶ αὐτὸσ ἀπεσπάσθη ἀπ᾽ αὐτῶν
ὡσεὶ λίθου βολήν, καὶ θεὶσ τὰ γόνατα
προσηύχετο 42 λέγων· πάτερ, εἰ βούλει
παρενέγκαι τοῦτο τὸ ποτήριον ἀπ᾽ ἐμοῦ·
[282,1] πλὴν μὴ τὸ θέλημα μου ἀλλὰ τὸ σὸν
γινέσθω. 43 [283,10] ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελοσ
ἀπ᾽ οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν. 44 καὶ γενό-
μενοσ ἐν ἀγωνίᾳ ἐκτενέστερον προσηύχετο.
καὶ ἐγένετο ὁ ἱδρὼσ αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμ-
βοι αἵματοσ καταβαίνοντοσ ἐπὶ τὴν γῆν.
45 [284,2] καὶ ἀναστὰσ ἀπὸ τῆσ προσευχῆσ,
ἐλθὼν πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ εὗρεν κοιμω-
μένουσ αὐτοὺσ ἀπὸ τῆσ λύπησ, 46 καὶ
εἶπεν αὐτοῖσ· τί καθεύδετε; ἀναστάντεσ
προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰσ πειρασμόν.

47 [285,1] Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ, ἰδοὺ
ὄχλοσ, καὶ ὁ λεγόμενοσ Ἰούδασ εἷσ τῶν
δώδεκα προήρχετο αὐτούσ, καὶ ἤγγισεν τῷ
Ἰησοῦ φιλῆσαι αὐτόν. 48 [286,2] Ἰησοῦσ δὲ
εἶπεν αὐτῷ· Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου παραδίδωσ; 49 [287,1] ἰδόντεσ δὲ
οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον εἶπαν· κύριε, εἰ

---

39. οι μαθητ. αυτου 42. παρενεγκειν | το ποτηρ. τουτο | γενεσθω 44. εγενετο δε | καταβαινοντεσ 45. ς^e τ. μαθητ. αυτου | αυτουσ κοιμωμε. 47. ετι δε | προηρχ. αυτων 48. ο δε ιησουσ 49. ειπον αυτω· κυριε

---

40 ss. Mc 14, 32 ss. Mt 26, 36 ss. 47—53 Mt 26, 47—56. Mc 14, 43—52. Io 18, 1—12.

πατάξομεν ἐν μαχαίρῃ; **50** καὶ ἐπάταξεν
εἷσ τισ ἐξ αὐτῶν τοῦ ἀρχιερέωσ τὸν δοῦ-
λον καὶ ἀφεῖλεν τὸ οὖσ αὐτοῦ τὸ δεξιόν.
51 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· ἐᾶτε
ἕωσ τούτου. [288,10] καὶ ἁψάμενοσ τοῦ ὠτίου
ἰάσατο αὐτόν. **52** [289,1] εἶπεν δὲ Ἰησοῦσ
πρὸσ τοὺσ παραγενομένουσ πρὸσ αὐτὸν ἀρ-
χιερεῖσ καὶ στρατηγοὺσ τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσ-
βυτέρουσ· ὡσ ἐπὶ λῃστὴν ἐξεληλύθατε μετὰ
μαχαιρῶν καὶ ξύλων· **53** καθ' ἡμέραν ὄντοσ
μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ οὐκ ἐξετείνατε
τὰσ χεῖρασ ἐπ' ἐμέ. ἀλλ' αὕτη ἐστὶν ὑμῶν
ἡ ὥρα καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότουσ.

54 [290,1] Συλλαβόντεσ δὲ αὐτὸν ἤγαγον
καὶ εἰσήγαγον εἰσ τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχιερέωσ·
[291,1] ὁ δὲ Πέτροσ ἠκολούθει μακρόθεν.
55 περιαψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆσ αὐλῆσ
καὶ συνκαθισάντων ἐκάθητο ὁ Πέτροσ μέ-
σοσ αὐτῶν. **56** ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη
τισ καθήμενον πρὸσ τὸ φῶσ καὶ ἀτενίσασα
αὐτῷ εἶπεν· καὶ οὗτοσ σὺν αὐτῷ ἦν.
57 [292,1] ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτὸν λέγων· οὐκ
οἶδα αὐτόν, γύναι. **58** καὶ μετὰ βραχὺ
ἕτεροσ ἰδὼν αὐτὸν ἔφη· καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν
εἶ. ὁ δὲ Πέτροσ ἔφη· ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί.

---

49. εν μαχαιρα 50. τον δουλ. του αρχιερ. | αυτου το ουσ 51. ωτιου: add αυτου 52. ο ιησουσ | προσ sec: επ 53. υμων: ante εστιν pon 54. εισηγαγον: add αυτον | ε. τον οικον 55. αψαντων | συγκαθισαντ. αυτων εκαθ. | εν μεσω αυτ. 57. γυναι: ante ουκ οιδ. 58. εφη: ειπεν

---

54 s. Mt 26, 57 s. Mc 14, 53 s. Io 18, 13 ss.
56—62 Mt 26, 69—75. Mc 14, 66—72. Io 18, 25—27.

59 καὶ διαστάσησ ὡσεὶ ὥρασ μιᾶσ ἄλλοσ
τισ διϊσχυρίζετο λέγων· ἐπ' ἀληθείασ καὶ
οὗτοσ μετ' αὐτοῦ ἦν, καὶ γὰρ Γαλιλαῖόσ
ἐστιν. 60 εἶπεν δὲ ὁ Πέτροσ· ἄνθρωπε,
οὐκ οἶδα ὃ λέγεισ. καὶ παραχρῆμα ἔτι
λαλοῦντοσ αὐτοῦ ἐφώνησεν ἀλέκτωρ, 61 [293,2]
καὶ στραφεὶσ ὁ κύριοσ ἐνέβλεψεν τῷ Πέτρῳ·
καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτροσ τοῦ λόγου τοῦ
κυρίου, ὡσ εἶπεν αὐτῷ ὅτι πρὶν ἀλέκτορα
φωνῆσαι σήμερον ἀπαρνήσῃ με τρίσ. 62 καὶ
ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶσ.

63 [294,1] Καὶ οἱ ἄνδρεσ οἱ συνέχοντεσ
αὐτὸν ἐνέπαιζον αὐτῷ δέροντεσ, 64 καὶ
περικαλύψαντεσ αὐτὸν ἐπηρώτων λέγοντεσ·
προφήτευσον, τίσ ἐστιν ὁ παίσασ σε; 65 καὶ
ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντεσ ἔλεγον εἰσ
αὐτόν.

66 [295,2] Καὶ ὡσ ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη
τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ ἀρχιερεῖσ τε καὶ
γραμματεῖσ, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰσ τὸ
συνέδριον αὐτῶν, λέγοντεσ· εἰ σὺ εἶ ὁ
Χριστόσ, εἰπὸν ἡμῖν. 67 [296,10] εἶπεν δὲ
αὐτοῖσ· ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε·
68 ἐὰν δὲ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτε.
69 [297,1] ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ υἱὸσ τοῦ

---

60. ο αλεκτωρ 61. om σημερον 62. εξω: add ο πετροσ 63. αυτον: τον ιησουν 64. περικαλ. αυτον ετυπτον αυτου το προσωπον· και επηρ. αυτον λεγ. 66. ανηγαγον | αυτων: εαυτων | ειπε ημ. 68. εαν δε και | αποκριθητε: add μοι η απολυσητε 69. δε: om

---

63 s. Mt 26, 67 s. Mc 14, 65. 66 Io 18, 24. 67 ss. Mt 26, 63 ss. Mc 14, 61 ss.

ἀνθρώπου καθήμενοσ ἐκ δεξιῶν τῆσ δυνά-
μεωσ τοῦ θεοῦ. 70 [298,10] εἶπαν δὲ πάν-
τεσ· σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸσ
αὐτοὺσ ἔφη· ὑμεῖσ λέγετε, ὅτι ἐγώ εἰμι.
71 [299,2] οἱ δὲ εἶπαν· τί ἔτι ἔχομεν μαρτυ-
ρίασ χρείαν; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ
στόματοσ αὐτοῦ.

XXIII.

Christus coram Pilato interrogatur, item coram Herode; damnatur, ducitur, affigitur cruci. Latro paenitens. Mors et sepultura.

1 [300,1] Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθοσ
αὐτῶν ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πειλᾶτον.
2 [301,10] ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέ-
γοντεσ· τοῦτον εὕραμεν διαστρέφοντα τὸ
ἔθνοσ ἡμῶν καὶ κωλύοντα φόρουσ Καίσαρι
διδόναι, καὶ λέγοντα ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα
εἶναι. 3 [302,1] ὁ δὲ Πειλᾶτοσ ἠρώτησεν
αὐτὸν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺσ τῶν Ἰου-
δαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ αὐτῷ ἔφη· σὺ λέ-
γεισ. 4 [303,9] ὁ δὲ Πειλᾶτοσ εἶπεν πρὸσ
τοὺσ ἀρχιερεῖσ καὶ τοὺσ ὄχλουσ· οὐδὲν
εὑρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ.
5 [304,10] οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγοντεσ ὅτι ἀνα-
σείει τὸν λαόν, διδάσκων καθ' ὅλησ τῆσ
Ἰουδαίασ καὶ ἀρξάμενοσ ἀπὸ τῆσ Γαλι-
λαίασ ἕωσ ὧδε. 6 Πειλᾶτοσ δὲ ἀκούσασ

70. ειπον 71. ειπον | χρειαν εχομ. μαρτυρ.
XXIII. 1. ηγαγεν | πιλατον 2. ευρομεν | om ημων | καισ. φορ. διδον. | om και ante λεγοντ. 3. πιλατ. | επηρωτησεν 4. πιλατ. 5. om και ante αρξαμ. 6. πιλατ. | ακουσασ: add γαλιλαιαν

XXIII. 1 ss. Mt 27, 2. 11—14. Mc 15, 1 ss. Io 18, 28 ss.

ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστιν,
7 καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρώ-
δου ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρώδην,
ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις
ταῖς ἡμέραις. 8 ὁ δὲ Ἡρώδης ἰδὼν τὸν
Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ ἐξ ἱκανῶν χρό-
νων θέλων ἰδεῖν αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν περὶ
αὐτοῦ, καὶ ἤλπιζέν τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ᾿
αὐτοῦ γινόμενον. 9 ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν
λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο
αὐτῷ. 10 [305,2] εἱστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς
καὶ οἱ γραμματεῖς εὐτόνως κατηγοροῦντες
αὐτοῦ. 11 [306,10] ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν
καὶ ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν
αὐτοῦ καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν ἐσθῆτα
λαμπρὰν ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πειλάτῳ.
12 ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ τε Ἡρώδης καὶ ὁ
Πειλᾶτος ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ᾿ ἀλλήλων·
προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς αὐτούς.
13 [307,9] Πειλᾶτος δὲ συνκαλεσάμενος
τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν
λαὸν 14 εἶπεν πρὸς αὐτούς· προσηνέγκατέ
μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὡς ἀποστρέφοντα
τὸν λαόν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν
ἀνακρίνας οὐθὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ
τούτῳ αἴτιον ὧν κατηγορεῖτε κατ᾿ αὐτοῦ.
15 [308,10] ἀλλ᾿ οὐδὲ Ἡρώδης· ἀνέπεμψεν
γὰρ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον

8. θελων εξ ικανου ιδ. | ακουειν: add πολλα 11. om και pri | περιβαλων: add αυτον | πιλατ. (et. vv 12 et 13) 12. ο τε πιλατ. και ο ηρωδ. | προς εαυτους 13. συγκαλ. 14. ουδεν 15. ανεπεμψα γαρ υμας προς αυτον

θανάτου ἐστὶν πεπραγμένον αὐτῷ. **16** [309,2]
παιδεύσασ οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. **18** [310,1]
ἀνέκραγον δὲ πανπληθεὶ λέγοντεσ· αἶρε
τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν Βαραββᾶν·
19 ὅστισ ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν
τῇ πόλει καὶ φόνον βληθεὶσ ἐν τῇ φυλακῇ.
20 [311,1] πάλιν δὲ ὁ Πειλᾶτοσ προσεφώνη-
σεν, θέλων ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν. **21** οἱ
δὲ ἐπεφώνουν λέγοντεσ· σταύρου σταύρου
αὐτόν. **22** [312,9] ὁ δὲ τρίτον εἶπεν πρὸσ
αὐτούσ· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτοσ;
οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὗρον ἐν αὐτῷ· παι-
δεύσασ οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. **23** [313,1] οἱ δὲ
ἐπέκειντο φωναῖσ μεγάλαισ αἰτούμενοι αὐτὸν
σταυρωθῆναι, καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ
αὐτῶν. **24** [314,1] καὶ Πειλᾶτοσ ἐπέκρινεν
γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν· **25** ἀπέλυσεν
δὲ τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον
εἰσ φυλακήν, ὃν ᾐτοῦντο, τὸν δὲ Ἰησοῦν
παρέδωκεν τῷ θελήματι αὐτῶν.

26 [315,1] Καὶ ὡσ ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπι-
λαβόμενοι Cίμωνά τινα Κυρηναῖον ἐρχόμενον

---

17. αναγκην δε ειχεν απολυειν αυτοισ κατα εορτην ενα 18. ανεκραξαν | παμπληθει 19. βεβλημενοσ | εισ φυλακην 20. δε: ουν | πιλατ. 21. σταυρωσον σταυρωσον 23. αι φω. αυτων: add και των αρχιερεων 24. ο δε πιλατ. επεκρι. 25. απελ. δε: add αυτοισ | εισ την φυλακην 26. σιμωνοσ τινοσ κυρηναιου του ερχομενου

---

16 Io 19, 1. [**17** Mt 27, 15. Mc 15, 6. Io 18, 39.]
18—25 Mt 27, 16—26. Mc 15, 7—15. Io 18, 40 ss.
26 Mt 27, 32. Mc 15, 21. Io 19, 17.

ἀπ' ἀγροῦ ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέ-
ρειν ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ. **27** [316,10] ἠκο-
λούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθοσ τοῦ λαοῦ καὶ
γυναικῶν, αἳ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν.
28 στραφεὶσ δὲ πρὸσ αὐτὰσ Ἰησοῦσ εἶπεν·
θυγατέρεσ Ἱερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ·
πλὴν ἐφ' ἑαυτὰσ κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα
ὑμῶν. **29** ὅτι ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷσ
ἐροῦσιν· μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ αἱ κοιλίαι
αἳ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ ἔθρεψαν.
30 τότε ἄρξονται λέγειν τοῖσ ὄρεσιν· πέσατε
ἐφ' ἡμᾶσ, καὶ τοῖσ βουνοῖσ· καλύψατε
ἡμᾶσ· **31** ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα
ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται; **32** [317,1]
ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι σὺν
αὐτῷ ἀναιρεθῆναι.

33 [318,1] Καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον
τὸν καλούμενον Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν
αὐτὸν [319,1] καὶ τοὺσ κακούργουσ, ὃν μὲν
ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. **34** [320,10] ὁ
δὲ Ἰησοῦσ ἔλεγεν· πάτερ, ἄφεσ αὐτοῖσ·
οὐ γὰρ οἴδασιν τί ποιοῦσιν. [321,1] δια-
μεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἔβαλον
κλήρουσ. **35** καὶ εἱστήκει ὁ λαὸσ θεωρῶν·
[322,2] ἐξεμυκτήριζον δὲ οἱ ἄρχοντεσ λέγον-
τεσ· ἄλλουσ ἔσωσεν, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ

27. γυναικων αι: add και 28. ο ιησουσ 29. om αι ante κοιλιαι | εθρεψαν: εθηλασαν 30. πεσατε 34. κληρον 35. εξεμ. δε και | οι αρχοντ. συν αυτοισ

30 Hos 10, 8. Apoc 6, 16. **32** Mt 27, 38. Mc 15, 27. Io 19, 18. **33—38** Mt 27, 35 ss. Mc 15, 22 ss. Io 19, 17 ss.

οὗτόσ ἐστιν ὁ Χριστὸσ τοῦ θεοῦ ὁ ἐκλεκτόσ.
36 [323,2] ἐνέπαιξαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρα-
τιῶται προσερχόμενοι, ὄξοσ προσφέροντεσ
αὐτῷ **37** καὶ λέγοντεσ· εἰ σὺ εἶ ὁ βα-
σιλεὺσ τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν.
38 [324,1] ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ ἐπ᾽ αὐτῷ· ὁ
βασιλεὺσ τῶν Ἰουδαίων οὗτοσ. **39** [325,2] Εἷσ
δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει
αὐτόν· οὐχὶ σὺ εἶ ὁ Χριστόσ; σῶσον σεαυ-
τὸν καὶ ἡμᾶσ. **40** [326,10] ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ
ἕτεροσ ἐπιτιμῶν αὐτῷ ἔφη· οὐδὲ φοβῇ σὺ
τὸν θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ;
41 καὶ ἡμεῖσ μὲν δικαίωσ, ἄξια γὰρ ὧν
ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτοσ δὲ οὐδὲν
ἄτοπον ἔπραξεν. **42** καὶ ἔλεγεν· Ἰησοῦ,
μνήσθητί μου ὅταν ἔλθῃσ ἐν τῇ βασιλείᾳ
σου. **43** καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀμήν σοι λέγω,
σήμερον μετ᾽ ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ.
44 [327,2] Καὶ ἦν ἤδη ὡσεὶ ὥρα ἕκτη
καὶ σκότοσ ἐγένετο ἐφ᾽ ὅλην τὴν γῆν ἕωσ
ὥρασ ἐνάτησ, **45** τοῦ ἡλίου ἐκλιπόντοσ·
[328,2] ἐσχίσθη δὲ τὸ καταπέτασμα τοῦ
ναοῦ μέσον. **46** [329,1] καὶ φωνήσασ φωνῇ

---

35. ο του θεου εκλεκτ. 36. ενεπαιζον | οξοσ: praem και 38. επιγρ. γεγραμμενη επ αυτω γραμμασιν ελληνικοισ και ρωμαϊκοισ και εβραϊκοισ | ουτοσ εστι ο βασιλ. των ιουδαι. 39. ουχι: λεγων· ει 40. επετιμα αυτ. λεγων 42. τω ιησου· μνη. μου, κυριε 43. ειπεν αυτω: add ο ιησουσ | αμην λεγω σοι 44. ην δε ωσει ωρα | εννατη 45. του ηλ. εκλιποντοσ: και εσκοτισθη ο ηλιοσ· | και εσχισθη

---

39 Mt 27, 44. Mc 15, 32. **44—49** Mt 27, 45—56 Mc 15, 33—41. **46** Ps 30 (31), 6.

μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· πάτερ, εἰσ χεῖράσ
σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου. τοῦτο δὲ
εἰπὼν ἐξέπνευσεν. **47** [330,2] ἰδὼν δὲ ὁ ἑκα-
τοντάρχησ τὸ γενόμενον ἐδόξαζεν τὸν θεὸν
λέγων· ὄντωσ ὁ ἄνθρωποσ οὗτοσ δίκαιοσ
ἦν. **48** [331,10] καὶ πάντεσ οἱ συνπαραγενό-
μενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωρή-
σαντεσ τὰ γενόμενα, τύπτοντεσ τὰ στήθη
ὑπέστρεφον. **49** εἱστήκεισαν δὲ πάντεσ οἱ
γνωστοὶ αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ γυναῖκεσ
αἱ συνακολουθοῦσαι αὐτῷ ἀπὸ τῆσ Γαλι
λαίασ, ὁρῶσαι ταῦτα.

50 [332,1] Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσὴφ
βουλευτὴσ ὑπάρχων, καὶ ἀνὴρ ἀγαθὸσ καὶ
δίκαιοσ, **51** οὗτοσ οὐκ ἦν συνκατατιθέμενοσ
τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν, ἀπὸ
Ἀριμαθαίασ πόλεωσ τῶν Ἰουδαίων, ὃσ προσ-
εδέχετο τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, **52** οὗτοσ
προσελθὼν τῷ Πειλάτῳ ᾐτήσατο τὸ σῶμα
τοῦ Ἰησοῦ, **53** [333,1] καὶ καθελὼν ἐνετύλιξεν
αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι
λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν οὐδεὶσ οὐδέπω κείμε-
νοσ. **54** [334,10] καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευῆσ,
καὶ σάββατον ἐπέφωσκεν.

55 Κατακολουθήσασαι δὲ γυναῖκεσ αἵτινεσ

46. παραθησομαι | και ταυτα ειπων 47. εκατονταρ-
χοσ | εδοξασε 48. συμπαραγεν. | θεωρουντεσ | εαυτων
τα στηθη 49. οι γνωστ. αυτου | om απο ante μακροθ. |
συνακολουθησασαι 50. om και ante ανηρ 51. συγκατα-
τεθειμενοσ | οσ και προσεδεχ. και αυτοσ 52. πιλατ.
53. καθελων: add αυτο | εθηκ. αυτο | ουδεπω ουδεισ
54. παρασκευη | om και ante σαββατ. 55. δε και γυναικ.

49 Io 19, 25. **50—54** Mt 27, 57—60. Mc 15, 42—46.
Io 19, 38—42. **55** Mt 27, 61. Mc 15, 47.

ἦσαν συνεληλυθυῖαι ἐκ τῆς Γαλιλαίας αὐτῷ,
ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον καὶ ὡς ἐτέθη τὸ
σῶμα αὐτοῦ, 56 [336,8] ὑποστρέψασαι δὲ
ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα· καὶ τὸ μὲν
σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

XXIV.

Feminae et angeli, item Petrus ad sepulchrum Viatores Emmauntini. Christus redivivus in mediis discipulis. Ultima mandata et discessio in caelum

1 [336,1] Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου
βαθέως ἐπὶ τὸ μνῆμα ἦλθον φέρουσαι ἃ
ἡτοίμασαν ἀρώματα. 2 εὗρον δὲ τὸν λίθον
ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου, 3 εἰσ-
ελθοῦσαι δὲ οὐχ εὗρον τὸ σῶμα τοῦ κυρίου
Ἰησοῦ. 4 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀπορεῖσθαι
αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο
ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθῆτι ἀστραπτούσῃ.
5 [337,2] ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν καὶ
κλινουσῶν τὰ πρόσωπα εἰς τὴν γῆν, εἶπαν
πρὸς αὐτάς· τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ
τῶν νεκρῶν; 6 οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλὰ ἠγέρθη·
μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν ἔτι ὢν ἐν τῇ
Γαλιλαίᾳ, 7 λέγων τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
ὅτι δεῖ παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων
ἁμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ

---

55. αυτω εκ της γαλιλ.
XXIV. 1. βαθεος | μνημειον | ηλθον: ante επι το μνημ. | αρωματα: add και τινες συν αυταις 3. και εισελθ. 4. διαπορεισθαι | δυο ανδρ. | εν εσθησεσιν αστραπτουσαις 5. το προσωπον | ειπον 6. αλλ 7. οτι δει τον υι. του ανθρω.

---

56 Ex 20, 10.
XXIV. 1 ss. Mt 28, 1 ss. Mc 16, 1 ss. Io 20, 1 ss
6 s. 18, 32 s.

ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. 8 καὶ ἐμνήσθησαν τῶν
ῥημάτων αὐτοῦ, 9 (338,2) καὶ ὑποστρέψασαι
ἀπὸ τοῦ μνημείου ἀπήγγειλαν πάντα ταῦτα
τοῖσ ἕνδεκα καὶ πᾶσιν τοῖσ λοιποῖσ.
10 (339,10) ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία
καὶ Ἰωάννα καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου, καὶ αἱ
λοιπαὶ σὺν αὐταῖσ ἔλεγον πρὸσ τοὺσ ἀπο-
στόλουσ ταῦτα. 11 καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον
αὐτῶν ὡσεὶ λῆροσ τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ
ἠπίστουν αὐταῖσ.

13 Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἐν αὐτῇ τῇ
ἡμέρᾳ ἦσαν πορευόμενοι εἰσ κώμην ἀπέ-
χουσαν σταδίουσ ἑξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλήμ,
ᾗ ὄνομα Ἐμμαούσ, 14 καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν
πρὸσ ἀλλήλουσ περὶ πάντων τῶν συμβεβη-
κότων τούτων. 15 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμι-
λεῖν αὐτοὺσ καὶ συνζητεῖν, καὶ αὐτὸσ
Ἰησοῦσ ἐγγίσασ συνεπορεύετο αὐτοῖσ· 16 οἱ
δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπι-
γνῶναι αὐτόν. 17 εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτούσ·
τίνεσ οἱ λόγοι οὗτοι, οὓσ ἀντιβάλλετε πρὸσ
ἀλλήλουσ περιπατοῦντεσ; καὶ ἐστάθησαν
σκυθρωποί. 18 ἀποκριθεὶσ δὲ εἷσ, ᾧ ὄνομα
Κλεόπασ, εἶπεν πρὸσ αὐτόν· σὺ μόνοσ παρ-
οικεῖσ Ἱερουσαλὴμ καὶ οὐκ ἔγνωσ τὰ γενό-

9. ταυτα παντα 10. μαρια ιακω. | αι ελεγον 11. ταυτα: αυτων 12. ο δε πετροσ αναστασ εδραμεν επι το μνημειον, και παρακυψασ βλεπει τα οθονια κειμενα μονα, και απηλθε προσ εαυτον, θαυμαζων το γεγονοσ. 13. ησαν πορευομ.: post εξ αυτων 15. συζητ. | ο ιησουσ 17. και εσταθησαν: και εστε 18. ο εισ | εν ιερουσαλημ

12 Io 20, 5 ss. [Mc 16, 12 s.]

μενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ταύταισ;
19 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ποῖα; οἱ δὲ εἶπαν
αὐτῷ· τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζαρηνοῦ, ὃσ
ἐγένετο ἀνὴρ προφήτησ δυνατὸσ ἐν ἔργῳ
καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ θεοῦ καὶ παντὸσ τοῦ
λαοῦ, 20 ὅπωσ τε παρέδωκαν αὐτὸν οἱ
ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ ἄρχοντεσ ἡμῶν εἰσ κρίμα
θανάτου καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. 21 ἡμεῖσ δὲ
ἠλπίζομεν ὅτι αὐτόσ ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦ-
σθαι τὸν Ἰσραήλ· ἀλλά γε καὶ σὺν πᾶσιν
τούτοισ τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει ἀφ' οὗ
ταῦτα ἐγένετο. 22 ἀλλὰ καὶ γυναῖκέσ τινεσ
ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶσ, γενόμεναι ὀρθριναὶ
ἐπὶ τὸ μνημεῖον, 23 καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ
σῶμα αὐτοῦ ἦλθον λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν
ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἳ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν.
24 καὶ ἀπῆλθόν τινεσ τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ
μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτωσ καθὼσ καὶ αἱ
γυναῖκεσ εἶπον, αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. 25 καὶ
αὐτὸσ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ὦ ἀνόητοι καὶ
βραδεῖσ τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν
οἷσ ἐλάλησαν οἱ προφῆται. 26 οὐχὶ ταῦτα
ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ εἰσελθεῖν εἰσ
τὴν δόξαν αὐτοῦ; 27 καὶ ἀρξάμενοσ ἀπὸ
Μωϋσέωσ καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν
διερμήνευσεν αὐτοῖσ ἐν πάσαισ ταῖσ γρα-
φαῖσ τὰ περὶ ἑαυτοῦ. 28 καὶ ἤγγισαν εἰσ τὴν
κώμην οὗ ἐπορεύοντο, καὶ αὐτὸσ προσεποιή-

---

19. ειπον | ναζωραιου 21 om και | αγει: add σημερον
22. ορθριαι 27. μωσεωσ | διηρμηνευεν | ςᶜ περι αυτου
28. προσεποιειτο

σατο πορρωτέρω πορεύεσθαι· **29** καὶ παρ-
εβιάσαντο αὐτὸν λέγοντεσ· μεῖνον μεθ' ἡμῶν,
ὅτι πρὸσ ἑσπέραν ἐστὶν καὶ κέκλικεν ἤδη
ἡ ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μεῖναι σὺν
αὐτοῖσ. **30** καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι
αὐτὸν μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγη-
σεν καὶ κλάσασ ἐπεδίδου αὐτοῖσ· **31** αὐτῶν
δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν
αὐτόν, καὶ αὐτὸσ ἄφαντοσ ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν.
32 καὶ εἶπαν πρὸσ ἀλλήλουσ· οὐχὶ ἡ καρδία
ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡσ ἐλάλει ἡμῖν
ἐν τῇ ὁδῷ, ὡσ διήνοιγεν ἡμῖν τὰσ γραφάσ;
33 Καὶ ἀναστάντεσ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρεψαν
εἰσ Ἱερουσαλήμ, καὶ εὗρον ἠθροισμένουσ
τοὺσ ἕνδεκα καὶ τοὺσ σὺν αὐτοῖσ, **34** λέγον-
τασ ὅτι ὄντωσ ἠγέρθη ὁ κύριοσ καὶ ὤφθη
Σίμωνι. **35** καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ
ὁδῷ καὶ ὡσ ἐγνώσθη αὐτοῖσ ἐν τῇ κλάσει
τοῦ ἄρτου.

36 340,9 Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων αὐτὸσ
ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν. **37** πτοηθέντεσ δὲ
καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα
θεωρεῖν. **38** καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· τί τετα-
ραγμένοι ἐστέ, καὶ διατί διαλογισμοὶ ἀνα-
βαίνουσιν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν; **39** ἴδετε
τὰσ χεῖράσ μου καὶ τοὺσ πόδασ μου,

29. om ηδη 32. ειπον | και ωσ διηνοιγ. 33. συνη-θροισμ. 34. ηγερθ. ο κυρ. οντωσ 36. αυτοσ: add ο ιησουσ | εν μεσ. αυτων: add και λεγει αυτοισ· ειρηνη υμιν 38. εν ταισ καρδιαισ

36 Io 20, 19 ss. [Mc 16, 14.]

ὅτι ἐγώ εἰμι αὐτόσ· ψηλαφήσατέ με καὶ
ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σάρκασ καὶ ὀστέα οὐκ
ἔχει καθὼσ ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. **41** [341,9] ἔτι
δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆσ χαρᾶσ καὶ
θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖσ· ἔχετέ τι βρώσι-
μον ἐνθάδε; **42** οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ
ἰχθύοσ ὀπτοῦ μέροσ· **43** καὶ λαβὼν ἐνώπιον
αὐτῶν ἔφαγεν.

44 [342,10] Εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτούσ· οὗτοι
οἱ λόγοι μου, οὓσ ἐλάλησα πρὸσ ὑμᾶσ ἔτι
ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ
γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσέωσ καὶ προ-
φήταισ καὶ ψαλμοῖσ περὶ ἐμοῦ. **45** τότε
διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰσ
γραφάσ, **46** καὶ εἶπεν αὐτοῖσ ὅτι οὕτωσ
γέγραπται παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ ἀναστῆναι
ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, **47** καὶ κηρυ-
χθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν εἰσ
ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰσ πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξά-
μενοι ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. **48** ὑμεῖσ μάρτυρεσ
τούτων. **49** κἀγὼ ἐξαποστέλλω τὴν ἐπαγ-
γελίαν τοῦ πατρόσ μου ἐφ' ὑμᾶσ· ὑμεῖσ δὲ
καθίσατε ἐν τῇ πόλει ἕωσ οὗ ἐνδύσησθε ἐξ
ὕψουσ δύναμιν.

---

39. οτι αυτοσ εγω ειμι | σαρκα 40. και τουτο ειπων επεδειξεν αυτοισ τασ χειρασ και τουσ ποδασ. 42. ιχθυ. οπτου μεροσ: add και απο μελισσιου κηριου 44. ειπ. δε αυτοισ | μου: om | μωσεωσ 46. γεγραπται: add και ουτωσ εδει 47. μεταν. και αφεσ. | αρξαμενον 48. υμεισ δε | εστε μαρτυρεσ 49. και ιδου εγω | αποστελλω | πολει: add ιερουσαλημ | δυναμ. εξ υψουσ

[**40** Io 20, 20.]

50 Ἐξήγαγεν δὲ αὐτοὺσ ἕωσ πρὸσ Βη-
θανίαν, καὶ ἐπάρασ τὰσ χεῖρασ αὐτοῦ εὐλό-
γησεν αὐτούσ. 51 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν
αὐτὸν αὐτοὺσ διέστη ἀπ᾽ αὐτῶν. 52 καὶ
αὐτοὶ ὑπέστρεψαν εἰσ Ἱερουσαλὴμ μετὰ
χαρᾶσ μεγάλησ, 53 καὶ ἦσαν διαπαντὸσ ἐν
τῷ ἱερῷ αἰνοῦντεσ τὸν θεόν.

---

50. αυτουσ: add εξω | εωσ εισ βηθα. 51. απ αυτων: add και ανεφερετο εισ τον ουρανον 52. αυτοι: add προσκυνησαντεσ αυτον 53. αινουντεσ: add και ευλογουντεσ | τ. θεον: add αμην.

---

50 Act 1, 12. 51 Act 1, 9 ss. [Mc 16, 19.]

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

I.

Verbum dei caro factum. Iohannis baptistae de Christo testimonia. De vocatione Andreae et socii, item Petri, Philippi et Nathanahelis.

1 [1,3] Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγοσ, καὶ ὁ λόγοσ
ἦν πρὸσ τὸν θεόν, καὶ θεὸσ ἦν ὁ λόγοσ.
2 οὗτοσ ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸσ τὸν θεόν. 3 πάντα
δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶσ αὐτοῦ ἐγένετο
οὐδὲ ἕν ὃ γέγονεν. 4 ἐν αὐτῷ ζωή ἐστιν,
καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶσ τῶν ἀνθρώπων· 5 καὶ
τὸ φῶσ ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία
αὐτὸ οὐ κατέλαβεν. 6 [2,3] Ἐγένετο ἄνθρω-
ποσ, ἀπεσταλμένοσ παρὰ θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ
Ἰωάννησ· 7 οὗτοσ ἦλθεν εἰσ μαρτυρίαν,
ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτόσ, ἵνα πάντεσ
πιστεύσωσιν δι' αὐτοῦ. 8 οὐκ ἦν ἐκεῖνοσ
τὸ φῶσ, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ
φωτόσ. 9 [3,3] Ἦν τὸ φῶσ τὸ ἀληθινόν, ὃ
φωτίζει πάντα ἄνθρωπον, ἐρχόμενον εἰσ
τὸν κόσμον. 10 ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ
κόσμοσ δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμοσ
αὐτὸν οὐκ ἔγνω. 11 [4,10] εἰσ τὰ ἴδια ἦλθεν,
καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. 12 ὅσοι
δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖσ ἐξουσίαν
τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖσ πιστεύουσιν εἰσ

---

*ς το κατα ιωαννην (ς add αγιον, non item ς[e]) ευαγγελιον
I. 4. εστιν: ην

I. 6 Mt 3, 1. Mc 1, 4. Lc 3, 2.

τὸ ὄνομα αὐτοῦ, 13 οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων
οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς οὐδὲ ἐκ θελή-
ματος ἀνδρὸς ἀλλʼ ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν.
14 [6,3] καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκή-
νωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν
αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός,
πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας. 15 [6,1] Ἰωάν-
νης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγεν
λέγων· οὗτος ἦν ὃν εἶπον· ὁ ὀπίσω μου
ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶ-
τός μου ἦν. 16 [7,10] ὅτι ἐκ τοῦ πληρώμα-
τος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ
χάριν ἀντὶ χάριτος· 17 ὅτι ὁ νόμος διὰ
Μωϋσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια
διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο. 18 [8,3] θεὸν
οὐδεὶς ἑώρακεν πώποτε· ὁ μονογενὴς υἱὸς
ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρός, ἐκεῖνος
ἐξηγήσατο.

19 [9,10] Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ
Ἰωάννου, ὅτε ἀπέστειλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ
Ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ Λευείτας ἵνα ἐρω-
τήσωσιν αὐτόν· σὺ τίς εἶ; 20 καὶ ὡμολό-
γησεν καὶ οὐκ ἠρνήσατο, καὶ ὡμολόγησεν
ὅτι ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ὁ Χριστός. 21 καὶ ἠρώ-
τησαν αὐτόν· τί οὖν; Ἡλείας εἶ; λέγει·
οὐκ εἰμί. ὁ προφήτης εἶ σύ; καὶ ἀπε-
κρίθη· οὔ. 22 εἶπαν οὖν αὐτῷ· τίς εἶ;

16. οτι: και 17. μωσεως 19. λευιτας 20. ουκ ειμι εγω 21. τι ουν; ηλ. ει: add συ | ηλιας | και λεγει 22. ειπον

15 27, 30. 18 6, 46. 19 5, 33.

ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν τοῖσ πέμψασιν ἡμᾶσ·
τί λέγεισ περὶ σεαυτοῦ; 23 [10,1] ἔφη· ἐγὼ
φωνὴ βοῶντοσ ἐν τῇ ἐρήμῳ· εὐθύνατε τὴν
ὁδὸν κυρίου, καθὼσ εἶπεν Ἡσαΐασ ὁ προ-
φήτησ. 24 [11,10] καὶ ἀπεσταλμένοι ἦσαν
ἐκ τῶν Φαρισαίων, 25 καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν
καὶ εἶπαν αὐτῷ· τί οὖν βαπτίζεισ, εἰ σὺ
οὐκ εἶ ὁ Χριστὸσ οὐδὲ Ἠλείασ οὐδὲ ὁ
προφήτησ; 26 [12,1] ἀπεκρίθη αὐτοῖσ ὁ
Ἰωάννησ λέγων· ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι·
μέσοσ ὑμῶν στήκει, ὃν ὑμεῖσ οὐκ οἴδατε,
27 ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενοσ, οὗ οὐκ εἰμὶ
ἐγὼ ἄξιοσ ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ
ὑποδήματοσ. 28 [13,10] ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ
ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν ὁ
Ἰωάννησ βαπτίζων.

29 Τῇ ἐπαύριον βλέπει τὸν Ἰησοῦν ἐρχό-
μενον πρὸσ αὐτόν, καὶ λέγει· ἴδε ὁ ἀμνὸσ
τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.
30 [14,1] οὗτόσ ἐστιν ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εἶπον·
ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃσ ἔμπροσθέν μου
γέγονεν, ὅτι πρῶτόσ μου ἦν. 31 κἀγὼ οὐκ
ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ᾽ ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραήλ,
διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν ὕδατι βαπτίζων.
32 [15,1] καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννησ λέγων

---

24. οι απεσταλμενοι 25. ειπον | ουτε bis | ηλιασ 26. μεσοσ δε | εστηκεν 27. ο οπισω: praem αυτοσ εστιν | ερχομενοσ: add οσ εμπροσθεν μου γεγονεν | εγω: ante ουκ ειμι pon 28. εν βηθαβαρα | om ο ante ιωανν. 29. βλεπει: add ο ιωαννησ 30. υπερ: περι 31. εν τω υδατι

---

23 Es 40, 3. Mt 3, 3. Mc 1, 3. Lc 3, 4. **26** s. Mc 3, 11. Mc 1, 7 s. Lc 3, 16. **27** 15. Act 13, 25. **28** 10, 40. **29** 36. **30** 15. 27. **32** Mt 3, 16. Mc 1, 10. Lc 3, 22.

ὅτι τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡσ
περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ'
αὐτόν. **33** κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ' ὁ
πέμψασ με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνόσ μοι
εἶπεν· ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃσ τὸ πνεῦμα καταβαῖνον
καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτόσ ἐστιν ὁ βαπτίζων
ἐν πνεύματι ἁγίῳ. **34** κἀγὼ ἑώρακα, καὶ
μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱὸσ τοῦ
θεοῦ.

35 [16,10] Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἱστήκει ὁ
Ἰωάννησ καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο,
36 καὶ ἐμβλέψασ τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι
λέγει· ἴδε ὁ ἀμνὸσ τοῦ θεοῦ. **37** ἤκουσαν
οἱ δύο μαθηταὶ αὐτοῦ λαλοῦντοσ, καὶ ἠκο-
λούθησαν τῷ Ἰησοῦ. **38** στραφεὶσ ὁ Ἰησοῦσ
καὶ θεασάμενοσ αὐτοὺσ ἀκολουθοῦντασ λέγει
αὐτοῖσ· **39** τί ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ·
ῥαββεί, ὃ λέγεται ἑρμηνευόμενον διδάσκαλε,
ποῦ μένεισ; **40** λέγει αὐτοῖσ· ἔρχεσθε καὶ
ὄψεσθε. ἦλθαν οὖν καὶ εἶδαν ποῦ μένει,
καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην·
ὥρα ἦν ὡσ δεκάτη. **41** ἦν Ἀνδρέασ ὁ
ἀδελφὸσ Σίμωνοσ Πέτρου εἶσ ἐκ τῶν δύο
τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου καὶ ἀκο-
λουθησάντων αὐτῷ· **42** [17,1] εὑρίσκει οὗτοσ
πρῶτοσ τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα καὶ

---

32. ωσει περιστ. 37. και ηκουσαν | αυτου: ante οι δυο μαθητ. 38. στραφεισ: add δε 39. ειπον | ραββι 40. οψεσθε: ιδετε | ηλθον et ειδον | ουν: om | ωρα δε

λέγει αὐτῷ· εὑρήκαμεν τὸν Μεσσίαν, ὅ ἐστιν
μεθερμηνευόμενον Χριστόσ. 43 ἤγαγεν αὐτὸν
πρὸσ τὸν Ἰησοῦν. ἐμβλέψασ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ
εἶπεν· σὺ εἶ Cίμων ὁ υἱὸσ Ἰωάννου, σὺ
κληθήσῃ Κηφᾶσ, ὃ ἑρμηνεύεται Πέτροσ.
44 [18,10] Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν
εἰσ τὴν Γαλιλαίαν καὶ εὑρίσκει Φίλιππον.
καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· ἀκολούθει μοι.
45 ἦν δὲ ὁ Φίλιπποσ ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ
τῆσ πόλεωσ Ἀνδρέου καὶ Πέτρου. 46 εὑρίσκει
Φίλιπποσ τὸν Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ·
ὃν ἔγραψεν Μωϋσῆσ ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ
προφῆται, εὑρήκαμεν, Ἰησοῦν υἱὸν τοῦ
Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. 47 εἶπεν αὐτῷ
Ναθαναήλ· ἐκ Ναζαρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν
εἶναι; λέγει αὐτῷ Φίλιπποσ· ἔρχου καὶ
ἴδε. 48 εἶδεν Ἰησοῦσ τὸν Ναθαναὴλ ἐρχό-
μενον πρὸσ αὐτὸν καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ·
ἴδε ἀληθῶσ Ἰσραηλείτησ, ἐν ᾧ δόλοσ οὐκ
ἔστιν. 49 λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ· πόθεν με
γινώσκεισ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν
αὐτῷ· πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι ὄντα
ὑπὸ τὴν συκῆν εἶδόν σε. 50 ἀπεκρίθη
αὐτῷ Ναθαναήλ· ῥαββεί, σὺ εἶ ὁ υἱὸσ
τοῦ θεοῦ, σὺ βασιλεὺσ εἶ τοῦ Ἰσραήλ.
51 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῷ·
ὅτι εἶπόν σοι ὅτι εἶδόν σε ὑποκάτω
τῆσ συκῆσ, πιστεύεισ; μείζω τούτων

42. ο χριστ. 43. και ηγαγ. | εμβλ. δε | ο υι. ιωνα 44. ηθελ. ο ιησουσ | ο ιησουσ: om 46. μωσησ | τον υιον | $ς^e$ ναζαρεθ 47. και ειπεν | $ς^e$ ναζαρεθ 48. ο ιησουσ | ισραηλιτησ 49. ο ιησουσ 50. απεκρ. ναθα. και λεγει αυτω | ραββι | συ ει ο βασιλ. του 51. om οτι ante ειδον

ὄψῃ. 52 καὶ λέγει αὐτῷ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα καὶ
τοὺσ ἀγγέλουσ τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντασ καὶ
καταβαίνοντασ ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

II.

Canae ex aqua vinum factum. Templi purgatio.
De templo tribus diebus restituendo.

1 Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμοσ ἐγένετο
ἐν Κανᾶ τῆσ Γαλιλαίασ, καὶ ἦν ἡ μήτηρ
τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ· 2 ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦσ
καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰσ τὸν γάμον.
3 καὶ οἶνον οὐκ εἶχον, ὅτι συνετελέσθη ὁ
οἶνοσ τοῦ γάμου. εἶτα λέγει ἡ μήτηρ τοῦ
Ἰησοῦ πρὸσ αὐτόν· οἶνοσ οὐκ ἔστιν.
4 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦσ· τί ἐμοὶ καὶ σοί,
γύναι; οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου. 5 λέγει ἡ
μήτηρ αὐτοῦ τοῖσ διακόνοισ· ὅ τι ἂν λέγῃ
ὑμῖν, ποιήσατε. 6 ἦσαν δὲ ἐκεῖ λίθιναι
ὑδρίαι ἓξ κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰου-
δαίων κείμεναι, χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰσ
δύο ἢ τρεῖσ. 7 λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ·
γεμίσατε τὰσ ὑδρίασ ὕδατοσ. καὶ ἐγέμισαν
αὐτὰσ ἕωσ ἄνω. 8 καὶ λέγει αὐτοῖσ·
ἀντλήσατε νῦν καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ.
οἱ δὲ ἤνεγκαν. 9 ὡσ δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχι-
τρίκλινοσ τὸ ὕδωρ οἶνον γεγενημένον, καὶ
οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν, οἱ δὲ διάκονοι ᾔδει-
σαν οἱ ἠντληκότεσ τὸ ὕδωρ, φωνεῖ τὸν

51. οψει 52. απαρτι οψεσθε
II. 3. και οινον ουκ ειχ: και υστερησαντοσ οινου λεγει η | οιν. ο. εστιν: οινον ουκ εχουσιν 6. υδρι. λιθιν. | κειμεναι: post εξ pon 8. οι δε: και

νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινοσ 10 καὶ λέγει αὐτῷ·
πᾶσ ἄνθρωποσ πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον
τίθησιν, καὶ ὅταν μεθυσθῶσιν τὸν ἐλάσσω·
σὺ τετήρηκασ τὸν καλὸν οἶνον ἕωσ ἄρτι.
11 ταύτην ἐποίησεν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ
Ἰησοῦσ ἐν Κανᾶ τῆσ Γαλιλαίασ καὶ
ἐφανέρωσεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐπίστευσαν
εἰσ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 12 [19,7] Μετὰ
τοῦτο κατέβη εἰσ Καφαρναοὺμ αὐτὸσ καὶ
ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολ-
λὰσ ἡμέρασ.

13 [20,1] Καὶ ἐγγὺσ ἦν τὸ πάσχα τῶν
Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰσ Ἱεροσόλυμα ὁ
Ἰησοῦσ. 14 [21,1] καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺσ
πωλοῦντασ βόασ καὶ πρόβατα καὶ πε-
ριστερὰσ καὶ τοὺσ κερματιστὰσ καθημένουσ,
15 καὶ ποιήσασ φραγέλλιον ἐκ σχοινίων
πάντασ ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρό-
βατα καὶ τοὺσ βόασ, καὶ τῶν κολλυβιστῶν
ἐξέχεεν τὸ κέρμα καὶ τὰσ τραπέζασ ἀνέ-
στρεψεν, 16 καὶ τοῖσ τὰσ περιστερὰσ πω-
λοῦσιν εἶπεν· ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν, μὴ
ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρόσ μου οἶκον
ἐμπορίου. 17 [22,10] ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστίν· ὁ ζῆλοσ τοῦ
οἴκου σου καταφάγεταί με. 18 [23,4] ἀπε-

10. τοτε τον ελασσω 11. την αρχην 12. κατερναουμ
17. εμνησθ. δε | κατεφαγε

II. 14 ss. Mt 21, 12 ss. Mc 11, 13 ss. Lc 19, 45 s. 17 Ps 68 (69), 10.

ἐκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ·
τί σημεῖον δεικνύεισ ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖσ;
19 [24,10] ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτοῖσ·
λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν
ἡμέραισ ἐγερῶ αὐτόν. 20 εἶπαν οὖν οἱ
Ἰουδαῖοι· τεσσεράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν οἰκο-
δομήθη ὁ ναὸσ οὗτοσ, καὶ σὺ ἐν τρισὶν
ἡμέραισ ἐγερεῖσ αὐτόν; 21 ἐκεῖνοσ δὲ ἔλε-
γεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματοσ αὐτοῦ.
22 ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν, καὶ
ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν
ὁ Ἰησοῦσ.

23 Ὡσ δὲ ἦν ἐν τοῖσ Ἱεροσολύμοισ ἐν
τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν
εἰσ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντεσ αὐτοῦ τὰ
σημεῖα ἃ ἐποίει· 24 αὐτὸσ δὲ Ἰησοῦσ οὐκ
ἐπίστευεν αὐτὸν αὐτοῖσ διὰ τὸ αὐτὸν γινώ-
σκειν πάντασ, 25 καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν
ἵνα τισ μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου·
αὐτὸσ γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

III.

Colloquium cum Nicodemo de regeneratione vitae aeternae et de exaltatione filii hominis ad instar serpentis aenei. Iesus et Iohannes baptizantes. Sponsus et amicus.

1 Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων,
Νικόδημοσ ὄνομα αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ἰου-

18. ειπον 19. ο ιησουσ 20. ειπον | τεσσαρακ. | ωκοδομηθη 22. ελεγεν: add αυτοισ | ω ειπεν 23. om τοισ 24. ο ιησουσ | εαυτον αυτοισ

19 Mt 26, 61.

δαίων· 2 οὗτοσ ἦλθεν πρὸσ αὐτὸν νυκτὸσ
καὶ εἶπεν αὐτῷ· ῥαββεί, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ
θεοῦ ἐλήλυθασ διδάσκαλοσ· οὐδεὶσ γὰρ
δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖσ,
ἐὰν μὴ ᾖ ὁ θεὸσ μετ᾽ αὐτοῦ. 3 ἀπεκρίθη
Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω
σοι, ἐὰν μή τισ γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύνα-
ται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 4 λέγει
πρὸσ αὐτὸν ὁ Νικόδημοσ· πῶσ δύναται
ἄνθρωποσ γεννηθῆναι γέρων ὤν; μὴ δύναται
εἰσ τὴν κοιλίαν τῆσ μητρὸσ αὐτοῦ δεύτε-
ρον εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι; 5 ἀπεκρίθη
Ἰησοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τισ
γεννηθῇ ἐξ ὕδατοσ καὶ πνεύματοσ, οὐ δύνα-
ται εἰσελθεῖν εἰσ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
6 τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆσ σαρκὸσ σάρξ
ἐστιν, καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύμα-
τοσ πνεῦμά ἐστιν. 7 μὴ θαυμάσῃσ ὅτι
εἶπόν σοι· δεῖ ὑμᾶσ γεννηθῆναι ἄνωθεν.
8 τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φω-
νὴν αὐτοῦ ἀκούεισ, ἀλλ᾽ οὐκ οἶδασ πόθεν
ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτωσ ἐστὶν πᾶσ
ὁ γεγεννημένοσ ἐκ τοῦ πνεύματοσ. 9 ἀπε-
κρίθη Νικόδημοσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· πῶσ
δύναται ταῦτα γενέσθαι; 10 ἀπεκρίθη Ἰη-
σοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ διδάσκαλοσ

III. 2. προσ τον ιησουν | ραββι | δυναται: post ταυτ. τα σημ. 3. ο ιησουσ 5. ο ιησουσ | των ουρανων: του θεου 6. ς[e] 1624. (non amplius 1653.) γεγενημενον 10. ο ιησουσ

III. 2 7, 50. 19, 39.

τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεισ;
11 ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ὃ οἴδαμεν λα-
λοῦμεν καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν, καὶ
τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. 12 εἰ
τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε,
πῶσ ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύ-
σετε; 13 καὶ οὐδεὶσ ἀναβέβηκεν εἰσ τὸν
οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάσ,
ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ.
14 καὶ καθὼσ Μωϋσῆσ ὕψωσεν τὸν ὄφιν
ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτωσ ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου, 15 ἵνα πᾶσ ὁ πιστεύων ἐν
αὐτῷ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. 16 οὕτωσ γὰρ
ἠγάπησεν ὁ θεὸσ τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν
τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶσ ὁ πιστεύων
εἰσ αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ᾽ ἔχῃ ζωὴν
αἰώνιον. 17 οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸσ τὸν
υἱὸν εἰσ τὸν κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον,
ἀλλ᾽ ἵνα σωθῇ ὁ κόσμοσ δι᾽ αὐτοῦ. 18 ὁ
πιστεύων εἰσ αὐτὸν οὐ κρίνεται· ὁ μὴ
πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν
εἰσ τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦσ υἱοῦ τοῦ
θεοῦ. 19 αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσισ, ὅτι τὸ
φῶσ ἐλήλυθεν εἰσ τὸν κόσμον καὶ ἠγάπη-
σαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότοσ ἢ τὸ
φῶσ· ἦν γὰρ αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα.
20 πᾶσ γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων μισεῖ τὸ
φῶσ καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸσ τὸ φῶσ, ἵνα

14. μωσησ 15. εν αυτω: εισ αυτον | εχη: praem μη απολητε αλλ 16. τον υιον: add αυτου 17. τ. υιον: add αυτου 18. ο δε μη πιστ. 19. πονηρα αυτων

14 Num 21, 8 s. 8, 28. 17 12, 47. 18 5, 24.

μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ· **21** ὁ δὲ ποιῶν
τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸσ τὸ φῶσ, ἵνα
φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν θεῷ ἐστὶν
εἰργασμένα.

22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦσ καὶ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ εἰσ τὴν Ἰουδαίαν γῆν, καὶ
ἐκεῖ διέτριβεν μετ' αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν.
23 [25,3] ἦν δὲ καὶ Ἰωάννησ βαπτίζων ἐν
Αἰνὼν ἐγγὺσ τοῦ Σαλείμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ
ἦν ἐκεῖ, καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο·
24 [26,4] οὔπω γὰρ ἦν βεβλημένοσ εἰσ τὴν
φυλακὴν Ἰωάννησ. **25** [27,10] ἐγένετο οὖν
ζήτησισ ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ
Ἰουδαίου περὶ καθαρισμοῦ. **26** καὶ ἦλθον
πρὸσ τὸν Ἰωάννην καὶ εἶπον αὐτῷ· ῥαββεί,
ὃσ ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ
μεμαρτύρηκασ, ἴδε οὗτοσ βαπτίζει καὶ πάν-
τεσ ἔρχονται πρὸσ αὐτόν. **27** ἀπεκρίθη
Ἰωάννησ καὶ εἶπεν· οὐ δύναται ἄνθρωποσ
λαμβάνειν οὐδέν, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. **28** [28,1] αὐτοὶ ὑμεῖσ μοι
μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον· οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χρι-
στόσ, ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένοσ εἰμὶ ἔμπροσθεν
ἐκείνου. **29** [29,10] ὁ ἔχων τὴν νύμφην νυμ-
φίοσ ἐστίν· ὁ δὲ φίλοσ τοῦ νυμφίου, ὁ
ἑστηκὼσ καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει
διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου. αὕτη οὖν ἡ
χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται. **30** ἐκεῖνον δεῖ

---

24. ο ιωανν. 25. ιουδαιων 26. ραββι

---

24 Mt 4, 12. 26 1, 26 ss. 28 1, 20.

αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι. 31 ὁ ἄνωθεν
ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν· ὁ ὢν ἐκ τῆς
γῆς ἐκ τῆς γῆς ἐστιν καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ.
ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος 32 ὃ ἑώρακεν καὶ
ἤκουσεν μαρτυρεῖ, καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ
οὐδεὶς λαμβάνει. 33 ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν
μαρτυρίαν ἐσφράγισεν ὅτι ὁ θεὸς ἀληθής
ἐστιν. 34 ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεός, τὰ
ῥήματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου
δίδωσιν τὸ πνεῦμα. 35 [30,3] ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ
τὸν υἱόν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ
αὐτοῦ. 36 [31,10] ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν
ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ
ὄψεται ζωήν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ μένει
ἐπ' αὐτόν.

IV.

Colloquium cum muliere Samaritana de aqua viva veroque cultu. Messis. Sichemitarum fides. Absens sanat filium ministri regii Capharnaitici.

1 Ὡς οὖν ἔγνω ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤκουσαν
οἱ Φαρισαῖοι ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς
ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννης, 2 καίτοιγε
Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν ἀλλ' οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ, 3 [32,7] ἀφῆκεν τὴν Ἰουδαίαν
καὶ ἀπῆλθεν πάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.
4 [33,10] ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς
Σαμαρίας. 5 ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς

31. ερχομενος: add επανω παντων εστι 32. ο εωρ.: praem και | μαρτυρει: praem τουτο 34. διδωσιν: add ο θεος 36. ο δε απειθ.
IV. 1. ο ιησους: ο κυριος 4. σαμαρειας. Item vv sqq

31 8, 23. 36 1 Io 5, 12.
IV. 1 3, 22. 26. 5 Gen 33, 19. 48, 22. Ios 24, 32.

Σαμαρίασ λεγομένην Συχάρ, πλησίον τοῦ
χωρίου ὃ ἔδωκεν Ἰακὼβ Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ
αὐτοῦ. 6 ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ.
ὁ οὖν Ἰησοῦσ κεκοπιακὼσ ἐκ τῆσ ὁδοιπο-
ρίασ ἐκαθέζετο οὕτωσ ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα
ἦν ὡσ ἕκτη. 7 ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆσ Σα-
μαρίασ ἀντλῆσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-
σοῦσ· δόσ μοι πεῖν. 8 οἱ γὰρ μαθηταὶ
αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰσ τὴν πόλιν, ἵνα τρο-
φὰσ ἀγοράσωσιν. 9 λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ
Σαμαρῖτισ· πῶσ σὺ Ἰουδαῖοσ ὢν παρ' ἐμοῦ
πεῖν αἰτεῖσ γυναικὸσ Σαμαρίτιδοσ οὔσησ;
10 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῇ· εἰ
ᾔδειο τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ, καὶ τίσ ἐστιν
ὁ λέγων σοι· δόσ μοι πεῖν, σὺ ἂν ᾔτησασ
αὐτὸν καὶ ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν.
11 λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· κύριε, οὔτε ἄντλημα
ἔχεισ, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶν βαθύ· πόθεν
ἔχεισ τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; 12 μὴ σὺ μείζων
εἶ τοῦ πατρὸσ ἡμῶν Ἰακώβ, ὃσ ἔδωκεν
ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸσ ἐξ αὐτοῦ ἔπιεν καὶ οἱ
υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ; 13 ἀπε-
κρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῇ· πᾶσ ὁ πίνων
ἐκ τοῦ ὕδατοσ τούτου διψήσει πάλιν· 14 ὃσ
δ' ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατοσ οὗ ἐγὼ δώσω
αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσει εἰσ τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ

---

5. ςᵉ σιχαρ 6. ωσει εκτη 7. πιειν 9. λεγει ουν | σαμα-ρειτισ et σαμαρειτιδοσ | πιειν | ουσησ γυναικ. σαμαρ.· ου γαρ συγχρωνται ιουδαιοι σαμαρειταισ 10. πιειν 11. ποθεν: add ουν 13. ο ιησουσ 14. διψηση

---

12 8, 53.

τὸ ὕδωρ ὃ ἐγὼ δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν
αὐτῷ πηγὴ ὕδατοσ ἁλλομένου εἰσ ζωὴν
αἰώνιον. 15 λέγει πρὸσ αὐτὸν ἡ γυνή·
κύριε, δόσ μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ
μηδὲ διέρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν. 16 λέγει
αὐτῇ· ὕπαγε φώνησον τὸν ἄνδρα σου καὶ
ἐλθὲ ἐνθάδε. 17 ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν·
ἄνδρα οὐκ ἔχω. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦσ· καλῶσ
εἶπεσ ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω· 18 πέντε γὰρ ἄνδρασ
ἔσχεσ, καὶ νῦν ὃν ἔχεισ οὐκ ἔστιν σου ἀνήρ.
τοῦτο ἀληθὲσ εἴρηκασ. 19 λέγει αὐτῷ ἡ
γυνή· κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτησ εἶ σύ.
20 οἱ πατέρεσ ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ
προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖσ λέγετε ὅτι ἐν
Ἱεροσλύμοισ ἐστὶν ὁ τόποσ ὅπου προσκυνεῖν
δεῖ. 21 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦσ· πίστευέ μοι,
γύναι, ὅτι ἔρχεται ὥρα ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει
τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοισ προσκυνήσετε
τῷ πατρί. 22 ὑμεῖσ προσκυνεῖτε ὃ οὐκ
οἴδατε, ἡμεῖσ προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν, ὅτι
ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν· 23 ἀλλὰ
ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ
προσκυνηταὶ προσκυνήσουσιν τῷ πατρὶ ἐν
πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ
τοιούτουσ ζητεῖ τοὺσ προσκυνοῦντασ αὐτόν.
24 πνεῦμα ὁ θεόσ, καὶ τοὺσ προσκυνοῦντασ
ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ προσκυνεῖν δεῖ.

---

14. om εγω sec 15. ερχωμαι 16 λεγει αυτη: add ο ιησουσ 17. ειπασ 20. εν τουτ. τω ορει | δει προσκυνειν 21. γυναι, πιστευσον μοι 23. αλλ 24. τουσ προσκυ.: add. αυτον | δει προσχ.

25 λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· οἶδα ὅτι Μεσσίασ
ἔρχεται, ὁ λεγόμενοσ Χριστόσ· ὅταν ἔλθῃ
ἐκεῖνοσ, ἀναγγελεῖ ἡμῖν ἅπαντα. **26** λέγει
αὐτῇ ὁ Ἰησοῦσ· ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι.
27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
καὶ ἐθαύμαζον ὅτι μετὰ γυναικὸσ ἐλάλει·
οὐδεὶσ μέντοι εἶπεν· τί ζητεῖσ ἢ τί λαλεῖσ
μετ' αὐτῆσ; **28** ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν
αὐτῆσ ἡ γυνὴ καὶ ἀπῆλθεν εἰσ τὴν πόλιν,
καὶ λέγει τοῖσ ἀνθρώποισ· **29** δεῦτε ἴδετε
ἄνθρωπον ὃσ εἶπέν μοι πάντα ἃ ἐποίησα·
μήτι οὗτόσ ἐστιν ὁ Χριστόσ; **30** ἐξῆλθον
ἐκ τῆσ πόλεωσ, καὶ ἤρχοντο πρὸσ αὐτόν.
31 Ἐν τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθη-
ταὶ λέγοντεσ· ῥαββεί, φάγε. **32** ὁ δὲ εἶπεν
αὐτοῖσ· ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν ἣν ὑμεῖσ
οὐκ οἴδατε. **33** ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ
πρὸσ ἀλλήλουσ· μή τισ ἤνεγκεν αὐτῷ
φαγεῖν; **34** λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· ἐμὸν
βρῶμά ἐστιν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμ-
ψαντόσ με καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον.
35 οὐχ ὑμεῖσ λέγετε ὅτι ἔτι τετράμηνόσ
ἐστιν καὶ ὁ θερισμὸσ ἔρχεται; ἰδοὺ λέγω
ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺσ ὀφθαλμοὺσ ὑμῶν καὶ
θεάσασθε τὰσ χώρασ, ὅτι λευκαί εἰσιν πρὸσ
θερισμόν. **36** ἤδη ὁ θερίζων μισθὸν λαμ-
βάνει καὶ συνάγει καρπὸν εἰσ ζωὴν αἰώνιον,

25. παντα 27. ηλθον | εθαυμασαν 29. παντ. οσα 30. εξηλθ. ουν 31. εν δε τω μετ. | ραββι 33. λεγουσιν 35. τετραμηνον 35. 36. θερισμὸν ἤδη. [36] καὶ ὁ θερίζ.

34 5, 30. 17, 4.

ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων.
37 ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγοσ ἐστὶν ἀληθινόσ,
ὅτι ἄλλοσ ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ ἄλλοσ ὁ
θερίζων. 38 ἐγὼ ἀπέσταλκα ὑμᾶσ θερίζειν ὃ
οὐχ ὑμεῖσ κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασιν
καὶ ὑμεῖσ εἰσ τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε.
39 Ἐκ δὲ τῆσ πόλεωσ ἐκείνησ πολλοὶ ἐπί-
στευσαν εἰσ αὐτὸν τῶν Σαμαριτῶν διὰ τὸν
λόγον τῆσ γυναικὸσ μαρτυρούσησ ὅτι εἶπέν
μοι πάντα ἃ ἐποίησα. 40 ὡσ οὖν ἦλθον
πρὸσ αὐτὸν οἱ Σαμαρῖται, ἠρώτων αὐτὸν
μεῖναι παρ' αὐτοῖσ· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο
ἡμέρασ. 41 καὶ πολλῷ πλείουσ ἐπίστευσαν
διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, 42 τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον
ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν·
αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν ὅτι
οὗτόσ ἐστιν ἀληθῶσ ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου.
43 [34,7] Μετὰ δὲ τὰσ δύο ἡμέρασ ἐξῆλθεν
ἐκεῖθεν εἰσ τὴν Γαλιλαίαν. 44 [35,1] αὐτὸσ
γὰρ Ἰησοῦσ ἐμαρτύρησεν ὅτι προφήτησ ἐν
τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει. 45 [36,10] ὡσ
οὖν ἦλθεν εἰσ τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο
αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότεσ ἃ
ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοισ ἐν τῇ ἑορτῇ·
καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰσ τὴν ἑορτήν.
46 ἦλθεν οὖν πάλιν εἰσ τὴν Κανᾶ τῆσ
Γαλιλαίασ, ὅπου ἐποίησεν τὸ ὕδωρ οἶνον.

---

37. εστ. ο αληθινοσ 38. απεστειλα 39. σαμαρειτων | παντ. οσα 40. σαμαρειται 42. κοσμου: add ο χριστοσ 43. ωσ: οτε 46. ο ιησουσ παλιν

---

44 Mt 13, 57. Mc 6, 4. Lc 4, 24. **46** 2, 1 ss.

37,8 Ἦν δέ τισ βασιλικόσ, οὗ ὁ υἱὸσ
ἠσθένει, ἐν Καφαρναούμ· 47 οὗτοσ ἀκούσασ
ὅτι Ἰησοῦσ ἥκει ἐκ τῆσ Ἰουδαίασ εἰσ τὴν
Γαλιλαίαν, ἀπῆλθεν πρὸσ αὐτόν, καὶ ἠρώτα
ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν·
ἤμελλεν γὰρ ἀποθνήσκειν. 48 εἶπεν οὖν
ὁ Ἰησοῦσ πρὸσ αὐτόν· ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ
τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε. 49 λέγει
πρὸσ αὐτὸν ὁ βασιλικόσ· κύριε, κατάβηθι
πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου. 50 λέγει
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· πορεύου· ὁ υἱόσ σου ζῇ.
ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωποσ τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ, καὶ ἐπορεύετο. 51 ἤδη
δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντοσ οἱ δοῦλοι ὑπήντη-
σαν αὐτῷ καὶ ἤγγειλαν ὅτι ὁ παῖσ αὐτοῦ ζῇ.
52 ἐπύθετο οὖν τὴν ὥραν παρ᾽ αὐτῶν ἐν ᾗ
κομψότερον ἔσχεν· εἶπον οὖν αὐτῷ ὅτι
ἐχθὲσ ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρε-
τόσ. 53 ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐκείνῃ τῇ
ὥρᾳ ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· ὁ υἱόσ
σου ζῇ· καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸσ καὶ ἡ οἰκία
αὐτοῦ ὅλη. 54 Τοῦτο πάλιν δεύτερον ση-
μεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦσ ἐλθὼν ἐκ τῆσ
Ἰουδαίασ εἰσ τὴν Γαλιλαίαν.

V.

Aegrotus ad piscinam Bethesda sabbato sanatus.

46. και ην τισ | καπερναουμ 47. και ηρωτ. αυτον 50. και επιστευσεν | ω ειπεν αυτω ιησουσ 51. οι δουλοι: add αυτου | απηντησαν | και απηγγειλαν λεγοντεσ | ο παισ σου ζη 52. παρ αυτων την ωρ. | και ειπον αυτω | χθεσ 53. οτι εν εκεινη | οτι ο υιοσ σου

47 ss. (Mt 8, 5 ss. Lc 7, 1 ss.)

De filio et patre mortuos suscitantibus. De baptistae, dei et Mosis testimoniis.

1 38,1 Μετὰ ταῦτα ἦν ἡ ἑορτὴ τῶν
Ιουδαίων, καὶ ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσό-
λυμα. 2 ἔστιν δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις
ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα, τὸ λεγόμενον
Ἑβραϊστὶ Βηθζαθά, πέντε στοὰς ἔχουσα.
3 ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος τῶν ἀσθενούν-
των, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν. 5 ἦν δέ τις
ἄνθρωπος ἐκεῖ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἔτη ἔχων
ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ· 6 τοῦτον ἰδὼν ὁ
Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν
ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ· θέλεις ὑγιὴς
γενέσθαι; 7 ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν
κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῇ
τὸ ὕδωρ βάλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν
ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ κατα-
βαίνει. 8 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἔγειρε
ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει.
9 καὶ ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρεν
τὸν κράβαττον αὐτοῦ καὶ περιεπάτει· ἦν

V. 1. ην εορτη | ο ιησους 2. ς^{e} 1633. κολυμβήθρᾳ | η επιλεγομενη | βηθεσδα 3. πληθος: add πολυ | ξηρων: add εκδεχομενων την του υδατος κινησιν 4. sic: ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος ὑγιὴς ἐγίνετο, ᾧ δήποτε κατείχετο νοσήματι. 5. om και | om αυτου 7. βαλλη 8. εγειραι | κραββατον 9. κ. ευθεως εγ. υγι. | κραββατον. Item vv sqq

V. 2 Neh 3, 1.

δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. 10 ἔλεγον
οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ· σάβ-
βατόν ἐστιν, καὶ οὐκ ἔξεστίν σοι ἆραι τὸν
κράβαττον. 11 [39,10] ἀπεκρίθη αὐτοῖς· ὁ
ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· ἆρον
τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει. 12 ἠρώ-
τησαν αὐτόν· τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπών
σοι· ἆρον καὶ περιπάτει; 13 ὁ δὲ ἀσθενῶν
οὐκ ᾔδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν
ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. 14 μετὰ ταῦτα
εὑρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ καὶ
εἶπεν αὐτῷ· ἴδε ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι
ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν σοί τι γένηται.
15 ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν τοῖς
Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ ποιήσας
αὐτὸν ὑγιῆ. 16 καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον οἱ
Ἰουδαῖοι τὸν Ἰησοῦν, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν
σαββάτῳ. 17 ὁ δὲ ἀπεκρίνατο αὐτοῖς· ὁ
πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ
ἐργάζομαι. 18 διὰ τοῦτο μᾶλλον ἐζήτουν
αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον
ἔλυεν τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον
ἔλεγεν τὸν θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ θεῷ.
19 Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔλεγεν
αὐτοῖς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται

---

10. om και ante ουκ 12. ηρωτησαν ουν | αρον: add τον κραββατον σου 13. ασθενων: ιαθεις 14. χειρ. τι σοι 15. ειπεν: ανηγγειλεν 16. τον ιησουν οι ιουδαι., και εζητουν αυτον αποκτειναι 17. ο δε ιησους 18. δια τουτο: add ουν 19. ελεγεν: ειπεν

---

10 Exod 20, 10. **14** Deut 18, 15. **15** 6, 3. **16** ss. Mt 14, 22 ss. Mc 6, 45 ss.

ὁ υἱὸσ ποιεῖν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ οὐδέν, ἂν μή τι
βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖ-
νοσ ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸσ ποιεῖ ὁμοίωσ.
20 ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱὸν καὶ πάντα
δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸσ ποιεῖ, καὶ μείζονα
τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖσ θαυ-
μάζετε. 21 ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει
τοὺσ νεκροὺσ καὶ ζωοποιεῖ, οὕτωσ καὶ ὁ
υἱὸσ οὓσ θέλει ζωοποιεῖ. 22 οὐδὲ γὰρ ὁ
πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν
δέδωκεν τῷ υἱῷ, 23 ἵνα πάντεσ τιμῶσι τὸν
υἱὸν καθὼσ τιμῶσι τὸν πατέρα. [40,1] ὁ μὴ
τιμῶν τὸν υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν
πέμψαντα αὐτόν. 24 [41,10] ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ
πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον,
καὶ εἰσ κρίσιν οὐκ ἔρχεται ἀλλὰ μεταβέβη-
κεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰσ τὴν ζωήν. 25 ἀμὴν
ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν
ἐστίν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσουσιν τῆσ φωνῆσ
τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ καὶ οἱ ἀκούσαντεσ ζήσου-
σιν. 26 ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν
ἑαυτῷ, οὕτωσ καὶ τῷ υἱῷ ἔδωκεν ζωὴν ἔχειν
ἐν ἑαυτῷ. 27 καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ κρίσιν
ποιεῖν, ὅτι υἱὸσ ἀνθρώπου ἐστίν. 28 μὴ

19. εαν μη | ομοιωσ ποιει 20. θαυμαζητε 25. ακουσονται | ζησονται 26. εδωκε και τω υιω 27. κρισιν: και κρι.

22 Act 17, 31. 23 1 Io 2, 23. 24 3, 18. 8, 51.

θαυμάζετε τοῦτο, ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ᾗ
πάντεσ οἱ ἐν τοῖσ μνημείοισ ἀκούσουσιν
τῆσ φωνῆσ αὐτοῦ, **29** καὶ ἐκπορεύσονται οἱ
τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντεσ εἰσ ἀνάστασιν ζωῆσ,
οἱ τὰ φαῦλα πράξαντεσ εἰσ ἀνάστασιν κρί-
σεωσ. **30** οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἐμαυ-
τοῦ οὐδέν· καθὼσ ἀκούω κρίνω, καὶ ἡ
κρίσισ ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν, [42,1] ὅτι οὐ ζητῶ
τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ
πέμψαντόσ με. **31** [43,10] ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ
περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν
ἀληθήσ· **32** ἄλλοσ ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ
ἐμοῦ, καὶ οἴδατε ὅτι ἀληθήσ ἐστιν ἡ μαρ-
τυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. **33** ὑμεῖσ
ἀπεστάλκατε πρὸσ Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύ-
ρηκεν τῇ ἀληθείᾳ· **34** ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ
ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω, ἀλλὰ
ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖσ σωθῆτε. **35** ἐκεῖνοσ
ἦν ὁ λύχνοσ ὁ καιόμενοσ καὶ φαίνων, ὑμεῖσ
δὲ ἠθελήσατε ἀγαλλιαθῆναι πρὸσ ὥραν ἐν
τῷ φωτὶ αὐτοῦ. **36** ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρ-
τυρίαν μείζω τοῦ Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ
δέδωκέν μοι ὁ πατὴρ ἵνα τελειώσω αὐτά,
αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ποιῶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ
ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέσταλκεν. **37** καὶ ὁ
πέμψασ με πατήρ, ἐκεῖνοσ μεμαρτύρηκεν
περὶ ἐμοῦ· [44,3] οὔτε φωνὴν αὐτοῦ πώποτε
ἀκηκόατε, οὔτε εἶδοσ αὐτοῦ ἑωράκατε,

28. ακουσονται 29. οι δε τα φαυλ. 30. του πεμψ. με: add πατροσ 32. και οιδα οτι 35. αγαλλιασθηναι 36. εδωκεν | α εγω ποιω 37. εκεινοσ: αυτοσ | αχηκο. πωποτε

29 Mt 25, 46. **33** 1, 19 ss. **36** 10, 25. 14. 11.

38 [45,10] καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε ἐν
ὑμῖν μένοντα, ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνοσ,
τούτῳ ὑμεῖσ οὐ πιστεύετε. 39 ἐραυνᾶτε
τὰσ γραφάσ, ὅτι ὑμεῖσ δοκεῖτε ἐν αὐταῖσ
ζωὴν αἰώνιον ἔχειν, καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ
μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ· 40 καὶ οὐ θέλετε
ἐλθεῖν πρόσ με ἵνα ζωὴν ἔχητε. 41 δόξαν
παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω, 42 ἀλλὰ
ἔγνωκα ὑμᾶσ ὅτι οὐκ ἔχετε τὴν ἀγάπην
τοῦ θεοῦ ἐν ἑαυτοῖσ. 43 ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν
τῷ ὀνόματι τοῦ πατρόσ μου, καὶ οὐ λαμ-
βάνετέ με· ἐὰν ἄλλοσ ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι
τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον λήμψεσθε. 44 πῶσ δύνασθε
ὑμεῖσ πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ ἀλλήλων λαμ-
βάνοντεσ, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ
μόνου θεοῦ οὐ ζητεῖτε; 45 μὴ δοκεῖτε ὅτι
ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸσ τὸν πατέρα·
ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν Μωϋσῆσ, εἰσ ὃν
ὑμεῖσ ἠλπίκατε. 46 εἰ γὰρ ἐπιστεύετε
Μωϋσεῖ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ
ἐκεῖνοσ ἔγραψεν. 47 εἰ δὲ τοῖσ ἐκείνου
γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶσ τοῖσ ἐμοῖσ
ῥήμασιν πιστεύσετε;

VI.

Quinque milium cibatio. Incessio maris. De Christo caelesti pane vitae. De filii hominis carne edenda bibendoque sanguine. Petri professio.

1 [46,1] Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦσ

38. μενοντα εν υμιν 39. ερευνατε 42. αλλ | ουκ εχετε: ante εν εαυτοισ 43. ληψεσθε 45. μωσησ 46. μωση

39 Ps 39 (40), 8. **44** 12, 45. **46** Gen 3, 15. Deut 18, 15.

πέραν τῆσ θαλάσσησ τῆσ Γαλιλαίασ τῆσ
Τιβεριάδοσ· 2 ἠκολούθει δὲ αὐτῷ ὄχλοσ
πολύσ, ὅτι ἑώρων τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ
τῶν ἀσθενούντων. 3 [47,3] ἀνῆλθεν δὲ εἰσ
τὸ ὄροσ Ἰησοῦσ, καὶ ἐκεῖ ἐκαθέζετο μετὰ
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. 4 [48,1] ἦν δὲ ἐγγὺσ
τὸ πάσχα ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων. 5 [49,1] ἐπά-
ρασ οὖν τοὺσ ὀφθαλμοὺσ ὁ Ἰησοῦσ καὶ
θεασάμενοσ ὅτι πολὺσ ὄχλοσ ἔρχεται πρὸσ
αὐτόν, λέγει πρὸσ Φίλιππον· πόθεν ἀγορά-
σωμεν ἄρτουσ ἵνα φάγωσιν οὗτοι; 6 τοῦτο
δὲ ἔλεγεν πειράζων αὐτόν· αὐτὸσ γὰρ ᾔδει
τί ἔμελλεν ποιεῖν. 7 ἀποκρίνεται αὐτῷ ὁ
Φίλιπποσ· διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ
ἀρκοῦσιν αὐτοῖσ, ἵνα ἕκαστοσ βραχύ τι λάβῃ.
8 λέγει αὐτῷ εἶσ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐ-
τοῦ, Ἀνδρέασ ὁ ἀδελφὸσ Σίμωνοσ Πέτρου·
9 ἔστιν παιδάριον ὧδε ὃσ ἔχει πέντε ἄρτουσ
κριθίνουσ καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί
ἐστιν εἰσ τοσούτουσ; 10 εἶπεν ὁ Ἰησοῦσ·
ποιήσατε τοὺσ ἀνθρώπουσ ἀναπεσεῖν. ἦν
δὲ χόρτοσ πολὺσ ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέπεσαν
οὖν οἱ ἄνδρεσ τὸν ἀριθμὸν ὡσ πεντακισχίλιοι.
11 ἔλαβεν οὖν τοὺσ ἄρτουσ ὁ Ἰησοῦσ καὶ
εὐχαριστήσασ ἔδωκεν τοῖσ ἀνακειμένοισ,
ὁμοίωσ καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον.
12 ὡσ δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖσ μαθη-

VI. 2. και ηκολουθει αυτω | αυτου τα σημεια
3. ο ιησουσ | εκαθητο 5. ο ιησουσ: ante τουσ οφθ. |
πρ. τον φιλιππ. | αγορασομεν 7. απεκριθη | αυτω
φιλιππ. | εκαστοσ αυτων 9. παιδαρ. εν | οσ: ο 10. ειπε
δε | ανεπεσον | ωσει πεντ. 11. ουν: δε | ευχαριστησασ
διεδωκε τοισ μαθηταισ, οι δε μαθηται τοισ ανακειμε.

ταῖσ αὐτοῦ· συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα
κλάσματα, ἵνα μή τι ἀπόληται. **13** συνήγα-
γον οὖν, καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνουσ
κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθί-
νων, ἃ ἐπερίσσευσαν τοῖσ βεβρωκόσιν.

14 [50,10] Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντεσ ὃ
ἐποίησεν σημεῖον ἔλεγον ὅτι οὗτόσ ἐστιν
ἀληθῶσ ὁ προφήτησ ὁ εἰσ τὸν κόσμον
ἐρχόμενοσ. **15** Ἰησοῦσ οὖν γνοὺσ ὅτι μέλ-
λουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἁρπάζειν αὐτὸν ἵνα
ποιήσωσιν βασιλέα, [51,4] φεύγει πάλιν εἰσ
τὸ ὄροσ αὐτὸσ μόνοσ.

16 Ὡσ δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν, **17** καὶ
ἐμβάντεσ εἰσ πλοῖον ἤρχοντο πέραν τῆσ
θαλάσσησ εἰσ Καφαρναούμ. κατέλαβεν δὲ
αὐτοὺσ ἡ σκοτία καὶ οὔπω ἐληλύθει Ἰησοῦσ
πρὸσ αὐτούσ, **18** ἥ τε θάλασσα ἀνέμου με-
γάλου πνέοντοσ διηγείρετο. **19** ἐληλακότεσ
οὖν ὡσ στάδια εἴκοσι πέντε ἢ τριάκοντα
θεωροῦσιν τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆσ
θαλάσσησ καὶ ἐγγὺσ τοῦ πλοίου γινόμενον,
καὶ ἐφοβήθησαν. **20** ὁ δὲ λέγει αὐτοῖσ·
ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. **21** ἤθελον οὖν
λαβεῖν αὐτὸν εἰσ τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέωσ
ἐγένετο τὸ πλοῖον ἐπὶ τὴν γῆν εἰσ ἣν ὑπῆγον.

22 [52,10] Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλοσ ὁ ἑστηκὼσ

---

13. επερισσευσεν 14. ο εποι. σημ. ο ιησουσ | ο ερχομ. εισ τον κοσμ. 15. ινα ποιησωσ. αυτον βασιλεα | φευγει: ανεχωρησεν 17. εισ το πλοι. | καπερναουμ : κατελαβ. δε etc: και σκοτια ηδη εγεγονει | ουπω: ουκ | πρ. αυτ. ο ιησ. 19. σταδιουσ 21. το πλοι. εγενετο | επι τησ γησ

πέραν τῆσ θαλάσσησ εἶδον ὅτι πλοιάριον
ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἕν, καὶ ὅτι οὐ
συνεισῆλθεν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦσ
εἰσ τὸ πλοῖον ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
ἀπῆλθον· **23** ἄλλα ἦλθον πλοιάρια ἐκ Τι-
βεριάδοσ ἐγγὺσ τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν
ἄρτον εὐχαριστήσαντοσ τοῦ κυρίου. **24** ὅτε
οὖν εἶδεν ὁ ὄχλοσ ὅτι Ἰησοῦσ οὐκ ἔστιν
ἐκεῖ οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν
αὐτοὶ εἰσ τὰ πλοιάρια καὶ ἦλθον εἰσ
Καφαρναοὺμ ζητοῦντεσ τὸν Ἰησοῦν. **25** καὶ
εὑρόντεσ αὐτὸν πέραν τῆσ θαλάσσησ εἶπον
αὐτῷ· ῥαββεί, πότε ὧδε γέγονασ; **26** ἀπε-
κρίθη αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν· ἀμὴν
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἴδετε
σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων
καὶ ἐχορτάσθητε. **27** ἐργάζεσθε μὴ τὴν
βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν
τὴν μένουσαν εἰσ ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸσ
τοῦ ἀνθρώπου δίδωσιν ὑμῖν· τοῦτον γὰρ ὁ
πατὴρ ἐσφράγισεν, ὁ θεόσ. **28** εἶπον οὖν
πρὸσ αὐτόν· τί ποιῶμεν ἵνα ἐργαζώμεθα
τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ; **29** ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ
καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· τοῦτό ἐστιν τὸ ἔργον τοῦ
θεοῦ, ἵνα πιστεύητε εἰσ ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνοσ.
30 [53,4] εἶπον οὖν αὐτῷ· τί οὖν ποιεῖσ σὺ
σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι,

---

22. ειδον: ιδων | ει μη εν: add εκεινο εισ ο ενεβησαν οι μαθηται αυτου | εισ το πλοιαριον 23. αλλα: add δε 24. αυτοι etc: και αυτοι εισ τα πλοια | καπερναουμ 25. ραββι 27. υμιν δωσει 28. ς (non ς^e) τι ποιουμεν 29. ο ιησ. | πιστευσητε

τί ἐργάζῃ; **31** [54,10] οἱ πατέρεσ ἡμῶν τὸ
μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθώσ ἐστιν
γεγραμμένον· ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν
αὐτοῖσ φαγεῖν. **32** εἶπεν οὖν αὐτοῖσ ὁ
Ἰησοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ Μωϋσῆσ
δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,
ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν. **33** ὁ γὰρ
ἄρτοσ ὁ τοῦ θεοῦ ἐστὶν ὁ καταβαίνων ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζωὴν διδοὺσ τῷ κόσμῳ.
34 εἶπον οὖν πρὸσ αὐτόν· κύριε, πάντοτε
δὸσ ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον. **35** [55,1] εἶπεν
οὖν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· **ἐγώ** εἰμι ὁ ἄρτοσ
τῆσ ζωῆσ· ὁ ἐρχόμενοσ πρὸσ ἐμὲ οὐ μὴ
πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰσ ἐμὲ οὐ μὴ
διψήσει πώποτε. **36** ἀλλ' εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ
ἑωράκατε καὶ οὐ πιστεύετε. **37** [56,10] πᾶν ὃ
δίδωσίν μοι ὁ πατὴρ πρὸσ ἐμὲ ἥξει, καὶ τὸν
ἐρχόμενον πρὸσ ἐμὲ οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω,
38 [57,1] ὅτι καταβέβηκα ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ οὐχ
ἵνα ποιήσω τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα
τοῦ πέμψαντόσ με. **39** [58,10] τοῦτο δέ ἐστιν
τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντόσ με, ἵνα πᾶν ὃ
δέδωκέν μοι μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀνα
στήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. **40** τοῦτο
γάρ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πατρόσ μου, ἵνα
πᾶσ ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰσ

32. μωσησ 33. om ο post αρτοσ 35. ειπε δε | προσ με | διψηση 36. εωρακατε: add με 37. τ. ερχομεν. προσ με 38. απο: εκ | ινα ποιω 39. του πεμψ. με: add πατροσ 40. γαρ: δε | τ. πατρ. μου: του πεμψαντοσ με

31. 31 Ps 78, 24. Exod 16, 15.

αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον καὶ ἀναστήσω
αὐτὸν ἐγὼ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. **41** [59,1]
Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι
εἶπεν· ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτοσ ὁ καταβὰσ ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ, **42** καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτόσ ἐστιν
Ἰησοῦσ ὁ υἱὸσ Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖσ οἴδαμεν
τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶσ νῦν λέγει
οὗτοσ ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα;
43 [60,10] ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτοῖσ·
μὴ γογγύζετε μετ᾽ ἀλλήλων. **44** οὐδεὶσ
δύναται ἐλθεῖν πρόσ με ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ὁ
πέμψασ με ἑλκύσῃ αὐτόν, κἀγὼ ἀναστήσω
αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. **45** ἔστιν γε-
γραμμένον ἐν τοῖσ προφήταισ· καὶ ἔσονται
πάντεσ διδακτοὶ θεοῦ· πᾶσ ὁ ἀκούσασ παρὰ
τοῦ πατρὸσ καὶ μαθὼν ἔρχεται πρὸσ ἐμέ.
46 [61,3] οὐχ ὅτι τὸν πατέρα ἑώρακέν τισ, εἰ
μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ θεοῦ, οὗτοσ ἑώρακεν τὸν
θεόν. **47** [62,10] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ
πιστεύων ἔχει ζωὴν αἰώνιον. **48** [63,1] ἐγώ
εἰμι ὁ ἄρτοσ τῆσ ζωῆσ. **49** [64,10] οἱ πα-
τέρεσ ὑμῶν ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ μάννα
καὶ ἀπέθανον· **50** οὗτόσ ἐστιν ὁ ἄρτοσ ὁ
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τισ ἐξ
αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ. **51** [65,1] ἐγώ
εἰμι ὁ ἄρτοσ ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατα-

---

40. εν: om 42. νυν: ουν 43. απεκρι. ουν | ο ιησουσ
44. και εγω | εν: om 45. του θεου | πασ ουν | προσ
με 46. τισ εωραχ. | τ. θεον: τ. πατερα 47. ο πιστευων:
add εισ εμε 49. το μανν. εν τη ερη.

---

42 Mt 13, 55. pp. Lc 4, 22. **44** 65 **45** Es 54, 13.
49 31.

βάσ· ἐάν τισ φάγῃ ἐκ τοῦ ἐμοῦ ἄρτου,
ζήσει εἰσ τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ ἄρτοσ δὲ ὃν
ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆσ τοῦ κόσμου ζωῆσ, ἡ
σάρξ μου ἐστίν. **52** [66,10] Ἐμάχοντο οὖν
πρὸσ ἀλλήλουσ οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντεσ· πῶσ
δύναται ἡμῖν οὗτοσ δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν;
53 εἶπεν οὖν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ
υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ
αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖσ. **54** ὁ
τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ
αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, κἀγὼ ἀναστήσω
αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. **55** [67,1] ἡ γὰρ
σάρξ μου ἀληθήσ ἐστιν βρῶσισ, καὶ τὸ
αἷμά μου ἀληθήσ ἐστιν πόσισ. **56** [68,10] ὁ
τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ
αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει κἀγὼ ἐν αὐτῷ. **57** καθὼσ
ἀπέστειλέν με ὁ ζῶν πατὴρ κἀγὼ ζῶ διὰ
τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με κἀκεῖνοσ
ζήσει δι' ἐμέ. **58** οὗτόσ ἐστιν ὁ ἄρτοσ ὁ
ἐξ οὐρανοῦ καταβάσ, οὐ καθὼσ ἔφαγον οἱ
πατέρεσ καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον
τὸν ἄρτον ζήσει εἰσ τὸν αἰῶνα. **59** ταῦτα
εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν Καφαρναούμ.
60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντεσ ἐκ τῶν μαθη-

---

51. εκ τουτου του αρτου, ζησεται | ον εγω δωσω, η σαρξ μου εστιν, ην εγω δωσω υπερ τησ του κοσμου ζωησ 52 ουτοσ ημιν 54. και εγω 55. bis αληθωσ 57. ζησεται 58. εξ: εκ του | οι πατερεσ: add υμων το μαννα | ζησεται 59. καπερναουμ

---

58 33.

τῶν αὐτοῦ εἶπον· σκληρόσ ἐστιν ὁ λόγοσ
οὗτοσ· τίσ δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; **61** εἰδὼσ
δὲ ὁ Ἰησοῦσ ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ
τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖσ·
τοῦτο ὑμᾶσ σκανδαλίζει; **62** [69,1] ἐὰν οὖν
θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα
ὅπου ἦν τὸ πρότερον; **63** [70,4] τὸ πνεῦμά
ἐστιν τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ
οὐδέν· [71,10] τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λελάληκα
ὑμῖν πνεῦμά ἐστιν καὶ ζωή ἐστιν. **64** ἀλλ'
εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινὲσ οἳ οὐ πιστεύουσιν.
[72,4] ᾔδει γὰρ ἐξ ἀρχῆσ ὁ Ἰησοῦσ τίνεσ
εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντεσ καὶ τίσ ἐστιν ὁ πα-
ραδώσων αὐτόν. **65** [73,10] καὶ ἔλεγεν· διὰ τοῦτο
εἴρηκα ὑμῖν ὅτι οὐδεὶσ δύναται ἐλθεῖν πρὸσ
ἐμὲ ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρόσ.
66 Ἐκ τούτου οὖν πολλοὶ τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰσ τὰ ὀπίσω καὶ οὐκέτι
μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. **67** εἶπεν οὖν ὁ
Ἰησοῦσ τοῖσ δώδεκα· μὴ καὶ ὑμεῖσ θέλετε
ὑπάγειν; **68** [74,1] ἀπεκρίθη αὐτῷ Σίμων
Πέτροσ· κύριε, πρὸσ τίνα ἀπελευσόμεθα;
ῥήματα ζωῆσ αἰωνίου ἔχεισ· **69** καὶ ἡμεῖσ
πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ
ἅγιοσ τοῦ θεοῦ. **70** [75,10] ἀπεκρίθη αὐτοῖσ
ὁ Ἰησοῦσ· οὐκ ἐγὼ ὑμᾶσ τοὺσ δώδεκα
ἐξελεξάμην; καὶ ἐξ ὑμῶν εἷσ διάβολόσ

---

60. ουτοσ ο λογοσ **63.** α εγω λαλω **65.** προσ με | πατροσ: add μου **66.** om ουν | απηλθον: post πολλοι pon **68.** απεκρι. ουν **69.** συ ει ο χριστοσ ο υιοσ τ. θε. του ζωντοσ

---

62 2 Cor 3, 6. **65** 44. **69** 11, 27. Mt 16, 16. **70** 15, 16.

ἐστιν. 71 ἔλεγεν δὲ τὸν Ἰούδαν Cίμωνοσ
Ἰσκαριώτου· οὗτοσ γὰρ ἔμελλεν αὐτὸν παρα-
διδόναι, εἷσ ὢν ἐκ τῶν δώδεκα.

VII.

Iesu fratres increduli. Disserit diebus tabernaculorum festis de doctrina sua. Populi, synedrii et Nicodemi iudicia.

1 Μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ἰησοῦσ ἐν
τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ
περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι
ἀποκτεῖναι. 2 ἦν δὲ ἐγγὺσ ἡ ἑορτὴ τῶν
Ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία. 3 εἶπον οὖν
πρὸσ αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· μετάβηθι
ἐντεῦθεν καὶ ὕπαγε εἰσ τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα
καὶ οἱ μαθηταί σου θεωρήσουσιν τὰ ἔργα
σου ἃ ποιεῖσ· 4 οὐδεὶσ γάρ τι ἐν κρυπτῷ
ποιεῖ καὶ ζητεῖ αὐτὸσ ἐν παρρησίᾳ εἶναι. εἰ
ταῦτα ποιεῖσ, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ.
5 οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰσ
αὐτόν. 6 λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· ὁ και-
ρὸσ ὁ ἐμὸσ οὔπω πάρεστιν, ὁ δὲ καιρὸσ
ὁ ὑμέτεροσ πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμοσ. 7 οὐ
δύναται ὁ κόσμοσ μισεῖν ὑμᾶσ, ἐμὲ δὲ μισεῖ,
ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ ἔργα
αὐτοῦ πονηρά ἐστιν. 8 ὑμεῖσ ἀνάβητε εἰσ
τὴν ἑορτήν· ἐγὼ οὐκ ἀναβαίνω εἰσ τὴν
ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ ἐμὸσ καιρὸσ οὔπω

71. ισκαριωτην | ημελλεν
VII. 1. και περιεπ. ο ιησους μετα ταυτα 3. θεωρησωσι 4. εν κρυπτω τι 6. λεγει ουν 8. εισ τ. εορτ pri loc: add ταυτην | ουκ: ουπω | ο καιροσ ο εμοσ

VII. 1 5, 18. 2 Lev 23, 34. 7 15, 18.

πεπλήρωται. 9 ταῦτα εἰπὼν αὐτὸσ ἔμεινεν
ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. 10 ὡσ δὲ ἀνέβησαν οἱ
ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰσ τὴν ἑορτήν, τότε καὶ
αὐτὸσ ἀνέβη, οὐ φανερῶσ ἀλλ' ἐν κρυπτῷ
11 οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ
ἑορτῇ καὶ ἔλεγον· ποῦ ἐστιν ἐκεῖνοσ; 12 καὶ
γογγυσμὸσ ἦν περὶ αὐτοῦ πολὺσ ἐν τῷ
ὄχλῳ· οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι ἀγαθόσ ἐστιν
ἄλλοι ἔλεγον· οὔ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον.
13 οὐδεὶσ μέντοι παρρησίᾳ ἐλάλει περὶ
αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.

14 Ἤδη δὲ τῆσ ἑορτῆσ μεσούσησ ἀνέβη
Ἰησοῦσ εἰσ τὸ ἱερὸν καὶ ἐδίδασκεν. 15 ἐθαύ-
μαζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντεσ· πῶσ οὗτοσ
γράμματα οἶδεν μὴ μεμαθηκώσ; 16 ἀπε-
κρίθη οὖν αὐτοῖσ Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν· ἡ
ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ ἀλλὰ τοῦ πέμ-
ψαντόσ με· 17 ἐάν τισ θέλῃ τὸ θέλημα
αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆσ διδαχῆσ,
πότερον ἐκ θεοῦ ἐστιν ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ
λαλῶ. 18 ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν
τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν
τοῦ πέμψαντοσ αὐτόν, οὗτοσ ἀληθήσ ἐστιν
καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. 19 οὐ
Μωϋσῆσ δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον; καὶ
οὐδεὶσ ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον. τί με

9. ταυτα: add δε | αυτοσ: αυτοισ 10. εισ τ. εορτην: post ανεβη | αλλ ωσ εν κρυπτ. 12. περι αυτου ην | πολυσ: post γογγυσμοσ | εν τοισ οχλοισ | αλλοι δε 14. ο ιησουσ 15. και εθαυμαζον 16. om ουν | ο ιησουσ 17. εκ του θεου 19. μωσησ

ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; 20 ἀπεκρίθη ὁ ὄχλοσ·
δαιμόνιον ἔχεισ· τίσ σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι;
21 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ἓν
ἔργον ἐποίησα καὶ πάντεσ θαυμάζετε. 22 ὁ
Μωϋσῆσ δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομήν, οὐχ
ὅτι ἐκ τοῦ Μωϋσέωσ ἐστίν, ἀλλ᾽ ἐκ τῶν
πατέρων, καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε
ἄνθρωπον. 23 εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρω-
ποσ ἐν σαββάτῳ ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμοσ ὁ
Μωϋσέωσ, ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον
ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; 24 μὴ κρίνετε
κατ᾽ ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε.
25 Ἔλεγον οὖν τινὲσ ἐκ τῶν Ἱεροσολυ-
μειτῶν· οὐχ οὗτόσ ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀπο-
κτεῖναι; 26 καὶ ἴδε παρρησίᾳ λαλεῖ, καὶ
οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν. μήποτε ἀληθῶσ ἔγνω-
σαν οἱ ἄρχοντεσ ὅτι οὗτόσ ἐστιν ὁ Χρι-
στόσ; 27 ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν πόθεν ἐστίν·
ὁ δὲ Χριστὸσ ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶσ γινώσκει
πόθεν ἐστίν. 28 [76,3] ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ
ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦσ καὶ λέγων· κἀμὲ
οἴδατε καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ᾽
ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ᾽ ἔστιν ἀληθινὸσ
ὁ πέμψασ με, ὃν ὑμεῖσ οὐκ οἴδατε·

20. απεκρ. ο οχλ.: add και ειπε 21. ο ιησουσ 22. δια τουτο μωσησ | μωσεωσ 23. μωσεωσ 25. ιεροσολυμιτων 26. εστιν: add αληθωσ 27. ς[e] ερχεται

29 ἐγὼ οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ᾽ αὐτοῦ εἰμὶ
κἀκεῖνόσ με ἀπέσταλκεν. **30** [77,1] ἐζήτουν οὖν
αὐτὸν πιάσαι, καὶ οὐδεὶσ ἐπέβαλεν ἐπ᾽ αὐτὸν
τὴν χεῖρα, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.
31 [78,10] Πολλοὶ δὲ ἐπίστευσαν ἐκ τοῦ ὄχλου
εἰσ αὐτόν, καὶ ἔλεγον· ὁ Χριστὸσ ὅταν ἔλθῃ,
μὴ πλείονα σημεῖα ποιήσει ὧν οὗτοσ ποιεῖ;
32 ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζον-
τοσ περὶ αὐτοῦ ταῦτα, [79,1] καὶ ἀπέστειλαν
ὑπηρέτασ οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἵνα
πιάσωσιν αὐτόν. **33** [80,10] εἶπεν οὖν ὁ Ἰη-
σοῦσ· ἔτι χρόνον μικρὸν μεθ᾽ ὑμῶν εἰμὶ
καὶ ὑπάγω πρὸσ τὸν πέμψαντά με. **34** [81,10]
ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετε, καὶ ὅπου
εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖσ οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. **35** εἶπον
οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸσ ἑαυτούσ· ποῦ μέλλει
οὗτοσ πορεύεσθαι, ὅτι οὐχ εὑρήσομεν αὐτόν;
μὴ εἰσ τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει
πορεύεσθαι καὶ διδάσκειν τοὺσ Ἕλληνασ;
36 τίσ ἐστιν ὁ λόγοσ οὗτοσ ὃν εἶπεν·
ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετε, καὶ ὅπου
εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖσ οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;

37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ
τῆσ ἑορτῆσ εἱστήκει ὁ Ἰησοῦσ καὶ ἔκραζεν
λέγων· ἐάν τισ διψᾷ, ἐρχέσθω καὶ πινέτω.

---

29. εγω δε | απεστειλεν 31. πολλοι δε εκ του οχλου επιστευσαν | οτι ο χριστ. | μη: μητι | σημεια: add τουτων | ποιει: εποιησεν 32. υπηρετασ: ante ινα pon | οι φαρισ. και οι αρχιερ. 33. ειπεν ουν αυτοισ | μικρ. χρον. 35. ουτοσ μελλει | οτι: add ημεισ 36. ουτοσ ο λογ. 37. εκραξε | ερχεσθω: add προσ με

---

30 8. 20. **33** s. 12, 35. 13, 33.

38 ὁ πιστεύων εἰσ ἐμέ, καθὼσ εἶπεν ἡ
γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆσ κοιλίασ αὐτοῦ
ῥεύσουσιν ὕδατοσ ζῶντοσ. **39** τοῦτο δὲ
εἶπεν περὶ τοῦ πνεύματοσ οὗ ἤμελλον λαμ-
βάνειν οἱ πιστεύοντεσ εἰσ αὐτόν· οὔπω γὰρ
ἦν πνεῦμα, ὅτι Ἰησοῦσ οὐδέπω ἐδοξάσθη.
40 [82,7] Ἐκ τοῦ ὄχλου οὖν ἀκούσαντεσ τῶν
λόγων τούτων ἔλεγον· οὗτόσ ἐστιν ἀληθῶσ
ὁ προφήτησ· **41** ἄλλοι ἔλεγον· οὗτόσ ἐστιν
ὁ Χριστόσ· [83,7] ἄλλοι ἔλεγον· μὴ γὰρ ἐκ
τῆσ Γαλιλαίασ ὁ Χριστὸσ ἔρχεται; **42** οὐχὶ
ἡ γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματοσ
Δαυεὶδ καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆσ κώμησ, ὅπου ἦν
Δαυείδ, ὁ Χριστὸσ ἔρχεται; **43** [84,10] σχίσμα
οὖν ἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ δι᾽ αὐτόν. **44** [85,1] τινὲσ
δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, ἀλλ᾽
οὐδεὶσ ἐπέβαλεν ἐπ᾽ αὐτὸν τὰσ χεῖρασ.

45 [86,10] Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸσ
τοὺσ ἀρχιερεῖσ καὶ Φαρισαίουσ, καὶ εἶπον
αὐτοῖσ ἐκεῖνοι· διατί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν;
46 ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· οὐδέποτε ἐλά-
λησεν οὕτωσ ἄνθρωποσ, ὡσ οὗτοσ λαλεῖ ὁ
ἄνθρωποσ. **47** ἀπεκρίθησαν αὐτοῖσ οἱ Φα-
ρισαῖοι· μὴ καὶ ὑμεῖσ πεπλάνησθε; **48** μή
τισ ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰσ αὐτὸν

---

39. ου εμελλον | πνευμα: add αγιον | ο ιησουσ 40. πολλοι ουν εκ του οχλου | των λογ. τουτων: τον λογον 41. αλλοι sec: αλλ. δε 42. δαβιδ 43. εν τω οχλ. εγεν. 46. ουτωσ ελαλ. ανθρωπ. ωσ ουτοσ ο ανθρωπ. 47. απεκριθ. ουν

---

38 Zach 14, 8. Es 58, 11. **39** Ioel 2, 28 (3, 1)
40 1, 21. **42** Ps 88 (89), 4. Mich 5, 1. Mt 2, 5.
43 10, 19. **44** 30.

ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; 49 ἀλλὰ ὁ ὄχλοσ
οὗτοσ ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον ἐπάρατοί
εἰσιν. 50 λέγει Νικόδημοσ πρὸσ αὐτούσ,
εἷσ ὢν ἐξ αὐτῶν· 51 μὴ ὁ νόμοσ ἡμῶν
κρίνει τὸν ἄνθρωπον ἐὰν μὴ ἀκούσῃ πρῶτον
παρ᾽ αὐτοῦ καὶ γνῷ τί ποιεῖ; 52 ἀπεκρίθη-
σαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆσ
Γαλιλαίασ εἶ; ἐραύνησον καὶ ἴδε ὅτι προ-
φήτησ ἐκ τῆσ Γαλιλαίασ οὐκ ἐγείρεται.

VIII.

Adultera. Christus de se, suo munere suoque abitu disserit; de vera libertate et servitute. Iudaei progenies diaboli, non Abrahami.

---

49. αλλ | επικαταρατοι 50. προσ αυτουσ: add ο ελθων νυκτοσ προσ αυτον 51. ακουση παρ αυτ. προτερον 52. ειπον | ερευνησον | εγηγερται, atque post hanc vocem add [7,53] καὶ ἐπορεύθη ἕκαστοσ εἰσ τὸν οἶκον αὐτοῦ. [8,1] Ἰησοῦσ δὲ ἐπορεύθη εἰσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν. [2] ὄρθρου δὲ πάλιν παρεγένετο εἰσ τὸ ἱερόν, καὶ πᾶσ ὁ λαὸσ ἤρχετο πρὸσ αὐτόν, καὶ καθίσασ ἐδίδασκεν αὐτούσ. [3] ἄγουσι δὲ οἱ γραμματεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸσ αὐτὸν γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ κατειλημμένην, καὶ στήσαντεσ αὐτὴν ἐν μέσῳ [4] λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατειλήφθη ἐπαυτοφώρῳ μοιχευομένη. [5] ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μωσῆσ ἡμῖν ἐνετείλατο τὰσ τοιαύτασ λιθοβολεῖσθαι· σὺ οὖν τί λέγεισ; [6] τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντεσ αὐτόν, ἵνα ἔχωσι

---

50 3, 1. **51** Deut 19, 15 ss.
VIII. [5 Lev 20, 10.]

12 Πάλιν οὖν αὐτοῖς ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς
λέγων· ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ
ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ
σκοτίᾳ, ἀλλ᾽ ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.
13 εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι· σὺ περὶ
σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ
ἔστιν ἀληθής. 14 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ
εἶπεν αὐτοῖς· κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυ-
τοῦ, ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία μου, ὅτι οἶδα

κατηγορεῖν αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. 7 ὡς δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντες αὐτόν, ἀνακύψας εἶπε πρὸς αὐτούς· ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος τὸν λίθον ἐπ᾽ αὐτῇ βαλέτω. 8 καὶ πάλιν κάτω κύψας ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. 9 οἱ δὲ ἀκούσαντες καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι ἐξήρχοντο εἷς καθ᾽ εἷς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕως τῶν ἐσχάτων, καὶ κατελείφθη μόνος ὁ Ἰησοῦς καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ ἑστῶσα. 10 ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικός, εἶπεν αὐτῇ· ἡ γυνή, ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου; οὐδείς σε κατέκρινεν; 11 ἡ δὲ εἶπεν· οὐδείς, κύριε. εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω· πορεύου καὶ μηκέτι ἁμάρτανε.

VIII. 12. ο ιησους αυτοις ελαλησε | περιπατησει

---

12 9, 5. 12, 46.

πόθεν ἦλθον καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖσ οὐκ
οἴδατε πόθεν ἔρχομαι ἢ ποῦ ὑπάγω.
15 ὑμεῖσ κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ
κρίνω οὐδένα. 16 καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγώ,
ἡ κρίσισ ἡ ἐμὴ ἀληθινή ἐστιν, ὅτι μόνοσ
οὐκ εἰμί, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψασ με.
17 καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γεγραμ-
μένον ἐστὶν ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία
ἀληθήσ ἐστιν. 18 ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν
περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ
πέμψασ με πατήρ. 19 ἔλεγον οὖν αὐτῷ·
ποῦ ἐστὶν ὁ πατήρ σου; [87,3] ἀπεκρίθη
Ἰησοῦσ· οὔτε ἐμὲ οἴδατε οὔτε τὸν πατέρα
μου· εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ἂν
ᾔδειτε. 20 [88,1] ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν
ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ·
καὶ οὐδεὶσ ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὔπω ἐλη-
λύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.
21 [89,10] Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖσ· ἐγὼ
ὑπάγω καὶ ζητήσετέ με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ
ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖσ
οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. 22 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰου-
δαῖοι· μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτόν, ὅτι λέγει·
ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖσ οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;
23 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· ὑμεῖσ ἐκ τῶν κάτω
ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖσ ἐκ τοῦ
κόσμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ

14. υμεισ δε | και που 16. αληθησ | ο πεμψ. με: add πατηρ 17. γεγρ. εστ.: γεγραπται 19. ο ιησουσ | αν: post ηδειτε 20. ελαλησεν: add ο ιησουσ 21. αυτοισ: add ο ιησουσ 23. ελεγεν: ειπεν

15 7, 24. 3, 17. **16** 16, 32. **17** Deut 19, 15. Mt 18, 16. **19** 14, 7—9. **20** 7, 30. **21** 7, 33 s. **23** 3, 31. 1 Io 4, 5.

κόσμου τούτου. 24 εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι
ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖσ ἁμαρτίασ ὑμῶν· ἐὰν
γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε
ἐν ταῖσ ἁμαρτίαισ ὑμῶν. 25 ἔλεγον οὖν
αὐτῷ· σὺ τίσ εἶ; εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ·
τὴν ἀρχὴν ὅ τι καὶ λαλῶ ὑμῖν. 26 πολλὰ
ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλʼ ὁ
πέμψασ με ἀληθήσ ἐστιν, κἀγὼ ἃ ἤκουσα
παρʼ αὐτοῦ, ταῦτα λαλῶ εἰσ τὸν κόσμον.
27 οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖσ
ἔλεγεν. 28 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦσ· ὅταν
ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε
γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπʼ ἐμαυτοῦ
ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼσ ἐδίδαξέν με ὁ
πατήρ, ταῦτα λαλῶ. 29 καὶ ὁ πέμψασ με
μετʼ ἐμοῦ ἐστίν· οὐκ ἀφῆκέν με μόνον, ὅτι
ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε.

30 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντοσ πολλοὶ ἐπί-
στευσαν εἰσ αὐτόν. 31 ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦσ
πρὸσ τοὺσ πεπιστευκότασ αὐτῷ Ἰουδαίουσ·
ἐὰν ὑμεῖσ μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀλη-
θῶσ μαθηταί μου ἐστέ, 32 καὶ γνώσεσθε τὴν
ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶσ.
33 ἀπεκρίθησαν πρὸσ αὐτόν· σπέρμα Ἀβραάμ
ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε·
πῶσ σὺ λέγεισ ὅτι ἐλεύθεροι γενήσεσθε;

---

25. και ειπεν αυτοισ | ὅ τι: ς (non ςe) ὅτι 26. λαλω: λεγω 28. ειπεν ουν αυτοισ ο ιησουσ | ο πατηρ μου | μονον: add ο πατηρ 33. πρ. αυτον: αυτω

---

28 3. 14. 12. 32. 29 16.

34 ἀπεκρίθη αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶσ ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν
δοῦλόσ ἐστιν τῆσ ἁμαρτίασ. **35** ὁ δὲ δοῦ-
λοσ οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰσ τὸν αἰῶνα·
ὁ υἱὸσ μένει εἰσ τὸν αἰῶνα. **36** ἐὰν οὖν ὁ
υἱὸσ ὑμᾶσ ἐλευθερώσῃ, ὄντωσ ἐλεύθεροι
ἔσεσθε. **37** οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ
ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ
λόγοσ ὁ ἐμὸσ οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. **38** ἃ ἐγὼ
ἑώρακα παρὰ τῷ πατρὶ λαλῶ· καὶ ὑμεῖσ
οὖν ἃ ἠκούσατε παρὰ τοῦ πατρὸσ ποιεῖτε.
39 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· ὁ πατὴρ
ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστιν. λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰη-
σοῦσ· εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἐστε, τὰ ἔργα
τοῦ Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε· **40** νῦν δὲ ζητεῖτέ
με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃσ τὴν ἀλήθειαν
ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ θεοῦ·
τοῦτο Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν. **41** ὑμεῖσ
ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸσ ὑμῶν. εἶπαν
αὐτῷ· ἡμεῖσ ἐκ πορνείασ οὐ γεγεννήμεθα,
ἕνα πατέρα ἔχομεν τὸν θεόν. **42** εἶπεν αὐ-
τοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· εἰ ὁ θεὸσ πατὴρ ὑμῶν ἦν,
ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ θεοῦ
ἐξῆλθον καὶ ἥκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ
ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνόσ με ἀπέστειλεν. **43** διατί
τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι

38. εγω ο εωρα. | πατρι: add μου | κ. υμ. ουν ο | ηκουσατε: εωρακατε | παρα τω πατρι υμων 39. ειπον | εστε: ητε | εποιειτε: add αν 41. ειπον ουν 42. ειπεν: add ουν

34 Rom 6, 16 s. **36** Gen 21, 10. 39 Mt 3, 9.

οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν. 44 ὑ-
μεῖσ ἐκ τοῦ πατρὸσ τοῦ διαβόλου ἐστὲ καὶ
τὰσ ἐπιθυμίασ τοῦ πατρὸσ ὑμῶν θέλετε ποιεῖν.
ἐκεῖνοσ ἀνθρωποκτόνοσ ἦν ἀπ' ἀρχῆσ καὶ
ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐκ ἕστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν
ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδοσ, ἐκ
τῶν ἰδίων λαλεῖ, ὅτι ψεύστησ ἐστὶν καὶ ὁ
πατὴρ αὐτοῦ. 45 ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν
λέγω, οὐ πιστεύετέ μοι. 46 τίσ ἐξ ὑμῶν
ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίασ; εἰ ἀλήθειαν
λέγω, διατί ὑμεῖσ οὐ πιστεύετέ μοι; 47 ὁ
ὢν ἐκ τοῦ θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ἀκούει·
διὰ τοῦτο ὑμεῖσ οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ
θεοῦ οὐκ ἐστέ. 48 ἀπεκρίθησαν οἱ Ἰου-
δαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ· οὐ καλῶσ λέγομεν
ἡμεῖσ ὅτι Σαμαρίτησ εἶ σὺ καὶ δαιμόνιον
ἔχεισ; 49 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· ἐγὼ δαιμόνιον
οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ
ὑμεῖσ ἀτιμάζετέ με. 50 ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ
τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων.
51 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τισ τὸν ἐμὸν
λόγον τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰσ
τὸν αἰῶνα. 52 εἶπαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι·
νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεισ. Ἀβραὰμ
ἀπέθανεν καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεισ·
ἐάν τισ τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ

---

44. εκ του: om του | ουχ εστηκ. 46. ει: add δε
48. απεκριθ. ουν | ειπον | σαμαρειτησ 51. τον λογον
τον εμον 52. ειπον ουν

---

44 1 Io 3, 8. 46 1 Io 3, 5. 47 18, 37. 1 Io 4, 6.
48 7, 20. Mt 10, 25. 51 5, 24. 11, 25.

γεύσηται θανάτου εἰσ τὸν αἰῶνα· 53 μὴ
σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸσ ἡμῶν Ἀβραάμ,
ὅστισ ἀπέθανεν; καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον·
τίνα σεαυτὸν ποιεῖσ; 54 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ
ἐὰν ἐγὼ δοξάσω ἐμαυτόν, ἡ δόξα μου οὐδέν
ἐστιν· ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με,
ὃν ὑμεῖσ λέγετε ὅτι θεὸσ ἡμῶν ἐστίν,
55 καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα
αὐτόν. κἂν εἴπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι
ὅμοιοσ ὑμῶν ψεύστησ· ἀλλὰ οἶδα αὐτὸν καὶ
τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ. 56 Ἀβραὰμ ὁ πα-
τὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα εἴδη τὴν ἡμέραν
τὴν ἐμήν, καὶ εἶδεν καὶ ἐχάρη. 57 εἶπαν
οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸσ αὐτόν· πεντήκοντα
ἔτη οὔπω ἔχεισ καὶ Ἀβραὰμ ἑώρακασ;
58 εἶπεν αὐτοῖσ Ἰησοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμί.
59 ἦραν οὖν λίθουσ ἵνα βάλωσιν ἐπ᾽ αὐτόν·
Ἰησοῦσ δὲ ἐκρύβη καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ.

IX.

Opus dei in caecigeno manifestum. Maligna Pharisaeorum iudicia de sanatione sabbato facta; item sanati professio ac fides. Huius mundi caeci et videntes.

1 Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν
ἐκ γενετῆσ. 2 καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ

52. γευσεται 53. σεαυτον: add συ 54. δοξαζω | οτι θεοσ υμων 55. και εαν ειπω | αλλ 56. ινα ιδη 57. ειπον 58. ο ιησουσ 59. εκ του ιερου: add διελθων δια μεσου αυτων, και παρηγεν ουτωσ.

53 4, 12. 56 (Gen 18, 17.) 59 10, 31.

μαθηταὶ αὐτοῦ λεγοντεσ· ῥαββεί, τίσ ἥμαρ-
τεν, οὗτοσ ἢ οἱ γονεῖσ αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸσ
γεννηθῇ; 3 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· οὔτε οὗτοσ
ἥμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖσ αὐτοῦ, ἀλλ᾽ ἵνα
φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ.
4 ἡμᾶσ δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμ-
ψαντοσ ἡμᾶσ ἕωσ ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται
νὺξ ὅτε οὐδεὶσ δύναται ἐργάζεσθαι. 5 ὅταν
ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶσ εἰμὶ τοῦ κόσμου.
6 ταῦτα εἰπὼν ἔπτυσεν χαμαὶ καὶ ἐποίησεν
πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματοσ, καὶ ἐπέχρισεν
αὐτοῦ τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺσ ὀφθαλμούσ,
7 καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε νίψαι εἰσ τὴν
κολυμβήθραν τοῦ Cιλωάμ, ὃ ἑρμηνεύεται
ἀπεσταλμένοσ. ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο,
καὶ ἦλθεν βλέπων. 8 Οἱ οὖν γείτονεσ καὶ
οἱ θεωροῦντεσ αὐτὸν τὸ πρότερον, ὅτι
προσαίτησ ἦν, ἔλεγον· οὐχ οὗτόσ ἐστιν ὁ
καθήμενοσ καὶ προσαιτῶν; 9 ἄλλοι ἔλεγον
ὅτι οὗτόσ ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον· οὐχί, ἀλλὰ
ὅμοιοσ αὐτῷ ἐστίν. ἐκεῖνοσ ἔλεγεν ὅτι ἐγώ
εἰμι. 10 ἔλεγον οὖν αὐτῷ· πῶσ οὖν ἠνεῴχθη-
σάν σου οἱ ὀφθαλμοί; 11 ἀπεκρίθη ἐκεῖνοσ·
ὁ ἄνθρωποσ ὁ λεγόμενοσ Ἰησοῦσ πηλὸν
ἐποίησεν καὶ ἐπέχρισέν μου τοὺσ ὀφθαλμοὺσ
καὶ εἶπέν μοι ὅτι ὕπαγε εἰσ τὸν Cιλωὰμ

IX. 2. ραββι 3. ο ιησουσ 4. ημασ pri: εμε | ημασ sec: με 6. επε. τον πηλον επι τ. οφθ. του τυφλου 8. προσαιτησ: τυφλοσ 9. αλλοι ελεγ. ουχι αλλα: αλλοι δε οτι 10. om ουν post πωσ | ανεωχθησαν | σου: ς° σοι 11. απεκρ. εκειν. και ειπεν· ανθρωποσ λεγομενοσ | om οτι | εισ την κολυμβηθραν του σιλωαμ

IX. 5 8, 12. 7 Neh 3, 15.

καὶ νίψαι. ἀπελθὼν οὖν καὶ νιψάμενοσ ἀνέ-
βλεψα. 12 εἶπαν αὐτῷ· ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνοσ;
λέγει· οὐκ οἶδα.

13 Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸσ τοὺσ Φαρισαίουσ,
τόν ποτε τυφλόν. 14 ἦν δὲ σάββατον ἐν ᾗ
ἡμέρᾳ τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦσ καὶ
ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺσ ὀφθαλμούσ. 15 πάλιν οὖν
ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πῶσ ἀνέ-
βλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· πηλὸν ἐπέθηκέν
μου ἐπὶ τοὺσ ὀφθαλμούσ, καὶ ἐνιψάμην καὶ
βλέπω. 16 ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινέσ·
οὐκ ἔστιν οὗτοσ παρὰ θεοῦ ὁ ἄνθρωποσ, ὅτι
τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι ἔλεγον· πῶσ
δύναται ἄνθρωποσ ἁμαρτωλὸσ τοιαῦτα ση-
μεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖσ.
17 λέγουσιν οὖν τῷ τυφλῷ πάλιν· σὺ τί λέγεισ
περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξέν σου τοὺσ ὀφθαλμούσ;
ὁ δὲ εἶπεν ὅτι προφήτησ ἐστίν. 18 οὐκ ἐπί-
στευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἦν
τυφλὸσ καὶ ἀνέβλεψεν, ἕωσ ὅτου ἐφώνησαν
τοὺσ γονεῖσ αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντοσ, 19 καὶ
ἠρώτησαν αὐτοὺσ λέγοντεσ· οὗτόσ ἐστιν ὁ
υἱὸσ ὑμῶν, ὃν ὑμεῖσ λέγετε ὅτι τυφλὸσ ἐγεν-
νήθη; πῶσ οὖν βλέπει ἄρτι; 20 ἀπεκρίθησαν
οὖν οἱ γονεῖσ αὐτοῦ καὶ εἶπαν· οἴδαμεν ὅτι
οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱὸσ ἡμῶν καὶ ὅτι τυφλὸσ
ἐγεννήθη· 21 πῶσ δὲ νῦν βλέπει οὐκ οἴδαμεν
ἢ τίσ ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ ἡμεῖσ

11. απελθων δε 12. ειπον ουν 14. εν η ημερ.: οτε 15. επι τουσ οφθαλμ. μου 16. ουτ. ο ανθρω. ουκ εστ. παρ. του θεου 17. om ουν 18. οτι τυφλ. ην 19. αρτι βλεπει 20. απεκριθησαν αυτοισ οι | ειπον

17 Lc 7, 16.

οὐκ οἴδαμεν· αὐτὸν ἐρωτήσατε, ἡλικίαν ἔχει,
αὐτὸσ περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει. **22** ταῦτα εἶπον
οἱ γονεῖσ αὐτοῦ ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺσ Ἰου-
δαίουσ· ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι
ἵνα ἐάν τισ αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστόν,
ἀποσυνάγωγοσ γένηται **23** διὰ τοῦτο οἱ
γονεῖσ αὐτοῦ εἶπαν ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν
ἐπερωτήσατε. **24** Ἐφώνησαν οὖν τὸν ἄνθρω-
πον ἐκ δευτέρου, ὃσ ἦν τυφλόσ, καὶ εἶπαν
αὐτῷ· δὸσ δόξαν τῷ θεῷ· ἡμεῖσ οἴδαμεν
ὅτι ὁ ἄνθρωποσ οὗτοσ ἁμαρτωλόσ ἐστιν.
25 ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνοσ· εἰ ἁμαρτωλόσ
ἐστιν οὐκ οἶδα· ἓν οἶδα, ὅτι τυφλὸσ ὢν
ἄρτι βλέπω. **26** εἶπον οὖν αὐτῷ· τί ἐποίησέν
σοι; πῶσ ἤνοιξέν σου τοὺσ ὀφθαλμούσ;
27 ἀπεκρίθη αὐτοῖσ· εἶπον ὑμῖν ἤδη καὶ
οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ
καὶ ὑμεῖσ θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι;
28 ἐλοιδόρησαν αὐτὸν καὶ εἶπαν· σὺ μαθη
τὴσ εἶ ἐκείνου, ἡμεῖσ δὲ τοῦ Μωϋσέωσ
ἐσμὲν μαθηταί· **29** ἡμεῖσ οἴδαμεν ὅτι Μωϋσεῖ
λελάληκεν ὁ θεόσ, τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν
πόθεν ἐστίν. **30** ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωποσ καὶ
εἶπεν αὐτοῖσ· ἐν τούτῳ γὰρ τὸ θαυμαστόν ἐστιν
ὅτι ὑμεῖσ οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστίν, καὶ ἤνοιξέν

21. αυτον ερωτησατε: post ηλικ. εχει pon | αυτοσ ηλικ. εχει | περι αυτου 23. ειπον | ερωτησατε 24. εκ δευτερου: post εφων. ουν | ειπον 25. εκεινοσ: add και ειπεν 26. ουν: δε | αυτω: add παλιν 28. ελοιδορ. ουν | ειπον | ει μαθ. εκειν. | μωσεωσ 29. μωση 30. εν γαρ τουτω | om το | ανεωξε

22 7, 13. 12, 42. **29** Exod 3, 4 ss.

μου τοὺσ ὀφθαλμούσ. **31** οἴδαμεν ὅτι ἁμαρ-
τωλῶν ὁ θεὸσ οὐκ ἀκούει, ἀλλ᾽ ἐάν τισ
θεοσεβὴσ ᾖ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ,
τούτου ἀκούει. **32** ἐκ τοῦ αἰῶνοσ οὐκ
ἠκούσθη ὅτι ἤνοιξέν τισ ὀφθαλμοὺσ τυφλοῦ
γεγεννημένου· **33** εἰ μὴ ἦν οὗτοσ παρὰ
θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν. **34** ἀπε-
κρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἐν ἁμαρτίαισ σὺ
ἐγεννήθησ ὅλοσ, καὶ σὺ διδάσκεισ ἡμᾶσ;
καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.

35 Ἤκουσεν Ἰησοῦσ ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν
ἔξω, καὶ εὑρὼν αὐτὸν εἶπεν· σὺ πιστεύεισ
εἰσ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; **36** ἀπεκρίθη
ἐκεῖνοσ καὶ εἶπεν· καὶ τίσ ἐστιν, κύριε, ἵνα
πιστεύσω εἰσ αὐτόν; **37** εἶπεν αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦσ· καὶ ἑώρακασ αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν
μετὰ σοῦ ἐκεῖνόσ ἐστιν. **38** ὁ δὲ ἔφη·
πιστεύω, κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.
39 καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦσ· εἰσ κρίμα ἐγὼ εἰσ
τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέπον-
τεσ βλέπωσιν καὶ οἱ βλέποντεσ τυφλοὶ
γένωνται. **40** ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων
οἱ μετ᾽ αὐτοῦ ὄντεσ, καὶ εἶπαν αὐτῷ· μὴ
καὶ ἡμεῖσ τυφλοί ἐσμεν; **41** εἶπεν αὐτοῖσ ὁ
Ἰησοῦσ· εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἴχετε
ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε ὅτι βλέπομεν· ἡ
ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

---

31. οιδαμ. δε **34.** ειπον **35.** ο ιησουσ | ειπεν: add αυτω | ανθρωπου: θεου **36.** και τισ: om και **37.** ειπε δε **40.** και ηκουσαν εκ των φαρι. ταυτα οι οντεσ μετ. αυτ. | ειπον **41.** η ουν αμαρτ.

X.

Ianua ovium, fures et latrones. Bonus pastor et oves. Sermones festo encaeniorum habiti. Nomen filii dei scripturae auctoritate vindicatum. Verum baptistae testimonium.

1 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχό-
μενοσ διὰ τῆσ θύρασ εἰσ τὴν αὐλὴν τῶν
προβάτων ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖ-
νοσ κλέπτησ ἐστὶν καὶ λῃστήσ· 2 ὁ δὲ
εἰσερχόμενοσ διὰ τῆσ θύρασ ποιμήν ἐστιν
τῶν προβάτων. 3 τούτῳ ὁ θυρωρὸσ ἀνοίγει,
καὶ τὰ πρόβατα τῆσ φωνῆσ αὐτοῦ ἀκούει,
καὶ τὰ ἴδια πρόβατα φωνεῖ κατ᾽ ὄνομα καὶ
ἐξάγει αὐτά. 4 ὅταν τὰ ἴδια πάντα ἐκβάλῃ,
ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται, καὶ τὰ πρό-
βατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἴδασιν τὴν φω-
νὴν αὐτοῦ· 5 ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθή-
σουσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ᾽ αὐτοῦ, ὅτι οὐκ
οἴδασιν τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν. 6 Ταύ-
την τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ·
ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει
αὐτοῖσ. 7 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προ-
βάτων. 8 πάντεσ ὅσοι ἦλθον κλέπται εἰσὶν
καὶ λῃσταί, ἀλλ᾽ οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ
πρόβατα. 9 ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι᾽ ἐμοῦ ἐάν
τισ εἰσέλθῃ, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ
ἐξελεύσεται καὶ νομὴν εὑρήσει. 10 ὁ κλέπτησ

X. 3. φωνει: καλει 4. και οταν | τα ιδ. παντα: τα ιδ. προβατα 5. ακολουθησωσιν 7. ειπεν ουν: add παλιν αυτοισ 8. ηλθον: praem προ εμου

οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ
ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσιν καὶ
περισσὸν ἔχωσιν. 11 ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ
καλόσ. ὁ ποιμὴν ὁ καλὸσ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων· 12 ὁ μισθω-
τὸσ καὶ οὐκ ὢν ποιμήν, οὗ οὐκ ἔστιν τὰ
πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον
καὶ ἀφίησιν τὰ πρόβατα καὶ φεύγει, καὶ ὁ
λύκοσ ἁρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει· 13 ὅτι
μισθωτόσ ἐστιν, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ
τῶν προβάτων. 14 ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ
καλόσ, καὶ γινώσκω τὰ ἐμά, καὶ γινώσκουσί
με τὰ ἐμά, 15 [90,3] καθὼσ γινώσκει με ὁ
πατὴρ κἀγὼ γινώσκω τὸν πατέρα, [91,4] καὶ
τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων
16 [92,110] καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ
ἔστιν ἐκ τῆσ αὐλῆσ ταύτησ· κἀκεῖνα δεῖ
με ἀγαγεῖν, καὶ τῆσ φωνῆσ μου ἀκούσου-
σιν, καὶ γενήσεται μία ποίμνη, εἷσ ποιμήν.
17 διὰ τοῦτό με ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ
τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω
αὐτήν. 18 οὐδεὶσ αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ,
ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ. ἐξου-
σίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω
πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν ἐντολὴν

---

12. ο μισθωτοσ: add δε | εστιν: εισιν | σκορπιζει: add τα προβατα 13. οτι μισθ. εστιν: praem ο δε μισθωτοσ φευγει 14. γιν. με τα εμα: γινωσκομαι υπο των εμων 16. με δει 17. ο πατ. με

X. 15 Mt 11, 27.

ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρόσ μου. **19** σχίσμα
πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖσ Ἰουδαίοισ διὰ τοὺσ
λόγουσ τούτουσ. **20** ἔλεγον οὖν πολλοὶ ἐξ
αὐτῶν· δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται· τί
αὐτοῦ ἀκούετε; **21** ἄλλοι ἔλεγον· ταῦτα τὰ
ῥήματα οὐκ ἔστιν δαιμονιζομένου· μὴ δαι-
μόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺσ ἀνοῖξαι;
22 Ἐγένετο δὲ τὰ ἐνκαίνια ἐν Ἱεροσο-
λύμοισ· χειμὼν ἦν· **23** καὶ περιεπάτει ὁ
Ἰησοῦσ ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶνοσ.
24 ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ
ἔλεγον αὐτῷ· ἕωσ πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν
αἴρεισ; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστόσ, εἰπὸν ἡμῖν
παρρησίᾳ. **25** ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦσ· εἶπον
ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ
ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρόσ μου, ταῦτα
μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ· **26** ἀλλὰ ὑμεῖσ οὐ
πιστεύετε, ὅτι οὐκ ἐστὲ ἐκ τῶν προβάτων
τῶν ἐμῶν. **27** τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆσ
φωνῆσ μου ἀκούουσιν, κἀγὼ γινώσκω αὐτά,
καὶ ἀκολουθοῦσίν μοι, **28** κἀγὼ δίδωμι
αὐτοῖσ ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται
εἰσ τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἁρπάσει τισ αὐτὰ
ἐκ τῆσ χειρόσ μου. **29** ὁ πατὴρ ὃ δέδωκέν
μοι πάντων μεῖζόν ἐστιν, καὶ οὐδεὶσ δύναται

19. σχισμα ουν 20. ουν: δε 21. ανοιγειν 22. εγκαινια | εν τοισ ιεροσολ. | χειμων: praem και 23. εν τη στ. του σολομωντοσ 24. ειπε ημιν 25. απεκριθη: add αυτοισ 26. αλλ | οτι ουκ: ου γαρ | των εμων: add καθωσ ειπον υμιν 27. ακουει 28. ζω. αιω. διδ. αυτ. 29. ο πατηρ: add μου | ο δεδωκ.: οσ δεδ. | μειζων παντ. εστ.

20 7, 20. **21** 9, 32. **23** Act 3, 11. **25** 5, 36. **26** 8, 45 ss. **27** 3 s.

ἁρπάζειν ἐκ τῆσ χειρὸσ τοῦ πατρόσ. 30 ἐγὼ
καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν. 31 Ἐβάστασαν
πάλιν λίθουσ οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα λιθάσωσιν
αὐτόν. 32 ἀπεκρίθη αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ·
πολλὰ ἔργα καλὰ ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ
πατρόσ· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον ἐμὲ λιθάζετε;
33 ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· περὶ
καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε ἀλλὰ περὶ
βλασφημίασ, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωποσ ὢν ποιεῖσ
σεαυτὸν θεόν. 34 ἀπεκρίθη αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ·
οὐκ ἔστιν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν
ὅτι ἐγὼ εἶπα· θεοί ἐστε; 35 εἰ ἐκείνουσ
εἶπεν θεούσ, πρὸσ οὓσ ὁ λόγοσ ἐγένετο τοῦ
θεοῦ, καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή·
36 ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασεν καὶ ἀπέστειλεν εἰσ
τὸν κόσμον, ὑμεῖσ λέγετε ὅτι βλασφημεῖσ,
ὅτι εἶπον· υἱὸσ θεοῦ εἰμί; 37 εἰ οὐ ποιῶ
τὰ ἔργα τοῦ πατρόσ μου, μὴ πιστεύετέ μοι·
38 εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύετε, τοῖσ
ἔργοισ πιστεύετε, ἵνα γνῶτε καὶ γινώσκητε
ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ κἀγὼ ἐν τῷ πατρί.
39 93,4 Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ
ἐξῆλθεν ἐκ τῆσ χειρὸσ αὐτῶν.

40 Καὶ ἀπῆλθεν πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου
εἰσ τὸν τόπον ὅπου ἦν Ἰωάννησ τὸ πρῶτον

---

29. τ. πατροσ: add μου 31. εβαστασαν: add ουν 32. καλα εργα | πατροσ: add μου | λιθαζ. με 33. απεκρ. α. οι ιουδ. λεγοντεσ 34. οτι: om 35. ο λο. του θε. εγενετ. 36. του θεου 38. μη πιστευητε | τ. εργ. πιστευσατε | και γινωσκητε: κ. πιστευσητε | εν τω πατρι: εν αυτω 39. αυτον: praem παλιν

---

31 8, 59. 34 Ps 81 (82), 6. 39 7, 30.

βαπτίζων, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ. **41** [94,10] καὶ
πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον ὅτι
Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν, πάντα
δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου ἀληθῆ ἦν.
42 καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν ἐκεῖ.

XI.

Lazarus moritur et in vitam revocatur. Caiaphae consilium de uno pro multis occidendo. Iesu secessio.

1 Ἦν δέ τις ἀσθενῶν, Λάζαρος ἀπὸ
Βηθανίας, ἐκ τῆς κώμης τῆς Μαρίας καὶ
Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς. **2** ἦν δὲ Μαρία
ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον μύρῳ καὶ ἐκμάξασα
τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξὶν αὐτῆς, ἧς ὁ
ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει. **3** ἀπέστειλαν
οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν λέγουσαι· κύριε,
ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ. **4** ἀκούσας δὲ ὁ
Ἰησοῦς εἶπεν· αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστιν
πρὸς θάνατον ἀλλ᾽ ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ,
ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ δι᾽ αὐτῆς.
5 ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν
ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον. **6** ὡς οὖν
ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν
ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας· **7** ἔπειτα μετὰ
τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς· ἄγωμεν εἰς τὴν
Ἰουδαίαν πάλιν. **8** λέγουσιν αὐτῷ οἱ μα
θηταί· ῥαββεί, νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ
Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ; **9** ἀπε-

42. επιστευ. πολλ. εκει εις αυτον
XI. 1. om της ante μαρ. 8. ραββι

XI. 1 Lc 10, 38. 2 12, 3. 8 10, 31.

κρίθη Ἰησοῦσ· οὐχὶ δώδεκα ὧραί εἰσιν τῆσ
ἡμέρασ; ἐάν τισ περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ,
οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶσ τοῦ κόσμου τού-
του βλέπει· 10 ἐὰν δέ τισ περιπατῇ ἐν τῇ
νυκτί, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶσ οὐκ ἔστιν ἐν
αὐτῷ. 11 ταῦτα εἶπεν, καὶ μετὰ τοῦτο
λέγει αὐτοῖσ· Λάζαροσ ὁ φίλοσ ἡμῶν κεκοί-
μηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν.
12 εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ μαθηταί· κύριε, εἰ
κεκοίμηται, σωθήσεται. 13 εἰρήκει δὲ ὁ
Ἰησοῦσ περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι
δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆσ κοιμήσεωσ τοῦ
ὕπνου λέγει. 14 τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖσ ὁ
Ἰησοῦσ παρρησίᾳ· Λάζαροσ ἀπέθανεν, 15 καὶ
χαίρω δι᾽ ὑμᾶσ, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ
ἤμην ἐκεῖ· ἀλλὰ ἄγωμεν πρὸσ αὐτόν.
16 εἶπεν οὖν Θωμᾶσ ὁ λεγόμενοσ Δίδυμοσ
τοῖσ συνμαθηταῖσ· ἄγωμεν καὶ ἡμεῖσ ἵνα
ἀποθάνωμεν μετ᾽ αὐτοῦ.

17 Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦσ εὗρεν αὐτὸν
τέσσαρασ ἡμέρασ ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ.
18 ἦν δὲ Βηθανία ἐγγὺσ τῶν Ἱεροσολύμων
ὡσ ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε. 19 πολλοὶ δὲ
ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸσ τὰσ
περὶ Μάρθαν καὶ Μαριάμ, ἵνα παρα-
μυθήσωνται αὐτὰσ περὶ τοῦ ἀδελφοῦ. 20 ἡ
οὖν Μάρθα ὡσ ἤκουσεν ὅτι Ἰησοῦσ ἔρχεται,
ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ

---

9. ο ιησουσ | εισ. ωρ. τησ ημερ. 12. ουν οι μαθητ. αυτου 15. αλλ 16. συμμαθητ. 17. τεσσ. ημερ. ηδη 18. η βηθανια 19. και πολλοι εκ | μαριαν | αδελφου: add αυτων 20. ο ιησουσ

ἐκαθέζετο. **21** εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸσ
Ἰησοῦν· κύριε, εἰ ἦσ ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέθανεν
ὁ ἀδελφόσ μου. **22** καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα
ἂν αἰτήσῃ τὸν θεόν, δώσει σοι ὁ θεόσ.
23 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦσ· ἀναστήσεται ὁ
ἀδελφόσ σου. **24** λέγει αὐτῷ ἡ Μάρθα· οἶδα
ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ
ἡμέρᾳ. **25** εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦσ· ἐγώ εἰμι ἡ
ἀνάστασισ καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰσ ἐμὲ κἂν
ἀποθάνῃ ζήσεται, **26** καὶ πᾶσ ὁ ζῶν καὶ πι-
στεύων εἰσ ἐμὲ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰσ τὸν αἰῶνα·
πιστεύεισ τοῦτο; **27** λέγει αὐτῷ· ναί, κύριε·
ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸσ ὁ υἱὸσ
τοῦ θεοῦ ὁ εἰσ τὸν κόσμον ἐρχόμενοσ. **28** καὶ
τοῦτο εἰποῦσα ἀπῆλθεν καὶ ἐφώνησεν Μαριὰμ
τὴν ἀδελφὴν αὐτῆσ λάθρα εἰποῦσα· ὁ διδά-
σκαλοσ πάρεστιν καὶ φωνεῖ σε. **29** ἐκείνη
ὡσ ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ καὶ ἔρχεται πρὸσ
αὐτόν· **30** οὔπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦσ εἰσ
τὴν κώμην, ἀλλ᾽ ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήν-
τησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. **31** οἱ οὖν Ἰουδαῖοι
οἱ ὄντεσ μετ᾽ αὐτῆσ ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παρα-
μυθούμενοι αὐτήν, ἰδόντεσ τὴν Μαριὰμ ὅτι
ταχέωσ ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν
αὐτῇ, δόξαντεσ ὅτι ὑπάγει εἰσ τὸ μνημεῖον
ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ. **32** ἡ οὖν Μαριὰμ ὡσ ἦλθεν

---

21. τον ιησουν | ο αδελφ. μου ουκ αν ετεθνηκει
22. αλλα και νυν 24. om η 28. τουτο: ταυτα | μαριαν
31. την μαριαν | δοξαντεσ: λεγοντεσ 32. μαρια

---

21 32. **25** 8, 51. **27** 6, 69. **32** 21.

ὅπου ἦν Ἰησοῦσ, ἰδοῦσα αὐτὸν ἔπεσεν αὐτοῦ
πρὸσ τοὺσ πόδασ, λέγουσα αὐτῷ· κύριε, εἰ
ἦσ ὧδε, οὐκ ἄν μου ἀπέθανεν ὁ ἀδελφόσ.
33 Ἰησοῦσ οὖν ὡσ εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν
καὶ τοὺσ συνελθόντασ αὐτῇ Ἰουδαίουσ
κλαίοντασ, ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι καὶ
ἐτάραξεν ἑαυτόν, **34** καὶ εἶπεν· ποῦ τεθεί-
κατε αὐτόν; λέγουσιν αὐτῷ· κύριε, ἔρχου
καὶ ἴδε. **35** ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦσ. **36** ἔλεγον
οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· ἴδε πῶσ ἐφίλει αὐτόν.
37 τινὲσ δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· οὐκ ἐδύνατο
οὗτοσ ὁ ἀνοίξασ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ τοῦ τυφλοῦ
ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτοσ μὴ ἀποθάνῃ
38 Ἰησοῦσ οὖν πάλιν ἐμβριμούμενοσ ἐν
ἑαυτῷ ἔρχεται εἰσ τὸ μνημεῖον· ἦν δὲ
σπήλαιον, καὶ λίθοσ ἐπέκειτο ἐπ᾽ αὐτῷ.
39 λέγει ὁ Ἰησοῦσ· ἄρατε τὸν λίθον. λέγει
αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τετελευτηκότοσ Μάρθα·
κύριε, ἤδη ὄζει· τεταρταῖοσ γάρ ἐστιν
40 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦσ· οὐκ εἰπόν σοι ὅτι
ἐὰν πιστεύσῃσ ὄψῃ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ;
41 ἦραν οὖν τὸν λίθον· ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἦρεν
τοὺσ ὀφθαλμοὺσ ἄνω καὶ εἶπεν· πάτερ,
εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάσ μου. **42** ἐγὼ
δὲ ᾔδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεισ· ἀλλὰ
διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα εἶπον, ἵνα
πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλασ. **43** καὶ
ταῦτα εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασεν·

---

32. ο ιησουσ | εισ τουσ ποδασ αυτου | μου: post απεθα. pon 37. ηδυνατο 38. εμβριμωμενοσ 39. του τεθνηκοτοσ 40. οψει 41. τον λιθον: add ου ην ο τεθνηκωσ κειμενοσ

Λάζαρε, δεῦρο ἔξω. 44 ἐξῆλθεν ὁ τεθνη-
κὼσ δεδεμένοσ τοὺσ πόδασ καὶ τὰσ χεῖρασ
κειρίαισ, καὶ ἡ ὄψισ αὐτοῦ σουδαρίῳ περιε-
δέδετο. λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· λύσατε
αὐτὸν καὶ ἄφετε αὐτὸν ὑπάγειν.
45 Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἱ
ἐλθόντεσ πρὸσ τὴν Μαριὰμ καὶ θεασάμενοι
ἃ ἐποίησεν, ἐπίστευσαν εἰσ αὐτόν· 46 τινὲσ
δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸσ τοὺσ Φαρισαίουσ
καὶ εἶπαν αὐτοῖσ ἃ ἐποίησεν Ἰησοῦσ.
47 Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ
Φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον· τί ποιοῦ-
μεν, ὅτι οὗτοσ ὁ ἄνθρωποσ πολλὰ ποιεῖ
σημεῖα; 48 ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτωσ,
πάντεσ πιστεύσουσιν εἰσ αὐτόν, καὶ ἐλεύ-
σονται οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ
τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνοσ. 49 εἷσ δέ τισ
ἐξ αὐτῶν Καϊάφασ, ἀρχιερεὺσ ὢν τοῦ ἐνιαυ-
τοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖσ· ὑμεῖσ οὐκ οἴδατε
οὐδέν, 50 οὐδὲ λογίζεσθε ὅτι συμφέρει
ὑμῖν ἵνα εἷσ ἄνθρωποσ ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ
λαοῦ καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνοσ ἀπόληται.
51 τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ
ἀρχιερεὺσ ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου ἐπροφή-
τευσεν ὅτι ἔμελλεν Ἰησοῦσ ἀποθνήσκειν
ὑπὲρ τοῦ ἔθνουσ, 52 καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ

---

44. και εξηλθεν | om αυτον sec 45. προσ τ. μαριαν | εποιησεν: add ο ιησουσ 46. ειπον | ο ιησουσ 47. πο. σημ. ποι. 50. διαλογιζεσθε | υμιν: ημιν 51. προεφητευσεν | ο ιησουσ

---

50 18, 14. **52** 10, 16.

ἔθνους μόνον, ἀλλ᾽ ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ
θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἕν.
53 [95,4] ἀπ᾽ ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας ἐβου-
λεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.
54 Ἰησοῦς οὖν οὐκέτι παρρησίᾳ περιε-
πάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν
ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου,
εἰς Ἐφραὶμ λεγομένην πόλιν, κἀκεῖ διέ-
τριβεν μετὰ τῶν μαθητῶν. 55 [96,1] ἦν δὲ
ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, [97,10] καὶ
ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς
χώρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυ-
τούς. 56 ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν καὶ
ἔλεγαν μετ᾽ ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἑστηκότες·
τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν
ἑορτήν; 57 δεδώκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ
οἱ Φαρισαῖοι ἐντολὰς ἵνα ἐάν τις γνῷ ποῦ
ἐστὶν μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

XII.

Iesus Bethaniae unctus. Lazari fama. Solemnis in urbem ingressio. Graeci Iesum visuri; mors grani; vox de caelo; Messias moriturus. Lux caelestis et Iudaeorum pertinacia.

1 Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ
πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λά-
ζαρος, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν Ἰησοῦς.
2 [98,1] ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ
ἡ Μάρθα διηκόνει, ὁ δὲ Λάζαρος εἷς ἦν

---

53. συνεβουλευσαντο 54. εφραϊμ | μαθητων: add αυτου 56. ελεγον 57. δεδωκ. δε και | εντολην
XII. 1. λαζαρος: add ο τεθνηκως | om ιησους ad finem

XII. 1 11, 43. 2 Lc 10, 40.

ἐκ τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ. 3 ἡ οὖν
Μαρία λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστι-
κῆσ πολυτίμου ἤλειψεν τοὺσ πόδασ τοῦ
Ἰησοῦ καὶ ἐξέμαξεν ταῖσ θριξὶν αὐτῆσ τοὺσ
πόδασ αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ
τῆσ ὀσμῆσ τοῦ μύρου. 4 λέγει δὲ Ἰούδασ
ὁ Ἰσκαριώτησ, εἱσ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,
ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι· 5 διατί τοῦτο
τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων
καὶ ἐδόθη πτωχοῖσ; 6 εἶπεν δὲ τοῦτο οὐχ
ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ'
ὅτι κλέπτησ ἦν καὶ τὸ γλωσσόκομον ἔχων
τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. 7 εἶπεν οὖν ὁ
Ἰησοῦσ· ἄφεσ αὐτήν, ἵνα εἰσ τὴν ἡμέραν
τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τηρήσῃ αὐτό· 8 τοὺσ
πτωχοὺσ γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν,
ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.

9 [99,10] Ἔγνω οὖν ὁ ὄχλοσ πολὺσ ἐκ τῶν
Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστίν, καὶ ἦλθον οὐ διὰ
τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζα-
ρον ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. 10 ἐβου-
λεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖσ ἵνα καὶ τὸν Λά-
ζαρον ἀποκτείνωσιν, 11 ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν
ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰσ
τὸν Ἰησοῦν.

12 [100,1] Τῇ ἐπαύριον ὄχλοσ πολὺσ ὁ

---

2. εκ: om | συνανακ. αυτω 4. λεγει ουν εισ εκ τ. μαθητ. αυτου, ιουδασ σιμωνοσ ισκαριωτησ 6. εχων: ειχε και 7. ινα: om | τετηρηκεν 9. om ο ante οχλοσ

---

3 ss. Mt 26, 6—12. Mc 14, 3—8. (Lc 7, 37 ss.) 9 11, 43 ss. 10 11, 53. 12 ss. Mt 21, 1 ss. Mc 11, 1 ss. Lc 19, 29 ss.

ἐλθὼν εἰσ τὴν ἑορτήν, ἀκούσαντεσ ὅτι ἔρχε-
ται Ἰησοῦσ εἰσ Ἱεροσόλυμα, 13 ἔλαβον τὰ
βαΐα τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰσ ὑπάν-
τησιν αὐτῷ, καὶ ἐκραύγαζον· ὡσαννά,
εὐλογημένοσ ὁ ἐρχόμενοσ ἐν ὀνόματι κυρίου
καὶ ὁ βασιλεὺσ τοῦ Ἰσραήλ. 14 [101,7] εὑρὼν
δὲ ὁ Ἰησοῦσ ὀνάριον ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό,
καθώσ ἐστιν γεγραμμένον· 15 μὴ φοβοῦ,
θυγάτηρ Σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεύσ σου ἔρχεται
καθήμενοσ ἐπὶ πῶλον ὄνου. 16 [102,10] ταῦτα
οὐκ ἔγνωσαν αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ τὸ πρῶτον,
ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη Ἰησοῦσ, τότε ἐμνήσθη-
σαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα καὶ
ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. 17 ἐμαρτύρει οὖν ὁ
ὄχλοσ ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ ὅτι τὸν Λάζαρον
ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἤγειρεν
αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 18 διὰ τοῦτο καὶ ὑπήν-
τησεν αὐτῷ ὁ ὄχλοσ, ὅτι ἤκουσαν τοῦτο
αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον. 19 οἱ οὖν
Φαρισαῖοι εἶπαν πρὸσ ἑαυτούσ· θεωρεῖτε
ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν· ἴδε ὁ κόσμοσ ὀπίσω
αὐτοῦ ἀπῆλθεν.

20 Ἦσαν δὲ Ἕλληνέσ τινεσ ἐκ τῶν ἀνα-
βαινόντων ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ·
21 οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ
Βηθσαϊδὰ τῆσ Γαλιλαίασ, καὶ ἠρώτων αὐτὸν
λέγοντεσ· κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν.

---

12. ο ιησουσ 13. εκραζον | om και ante ο βασιλ. 15. θυγατερ 16. ταυτα δε | οι μαθητ. αυτ. | ο ιησουσ 17. οτι: ς (non ς[e]) οτε 18. ηκουσε 19. ειπον 20. τινεσ ελληνεσ

---

13 Ps 117 (118), 25 s. 15 Zach 9, 9. 17 11, 43.

22 ἔρχεται Φίλιπποσ καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ,
ἔρχεται Ἀνδρέασ καὶ Φίλιπποσ καὶ λέγουσιν
τῷ Ἰησοῦ. **23** [103,4] ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἀπο-
κρίνεται αὐτοῖσ λέγων· ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα
δοξασθῇ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου. **24** [104,10] ἀμὴν
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκοσ τοῦ σίτου
πεσὼν εἰσ τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸσ μόνοσ
μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει.
25 [105,3] ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολλύει
αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ
κόσμῳ τούτῳ εἰσ ζωὴν αἰώνιον φυλάξει
αὐτήν. **26** [106,10] ἐάν ἐμοί τισ διακονῇ,
ἐμοὶ ἀκολουθείτω, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ
καὶ ὁ διάκονοσ ὁ ἐμὸσ ἔσται· ἐάν τισ ἐμοὶ
διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ. **27** [107,4] νῦν
ἡ ψυχή μου τετάρακται, καὶ τί εἴπω;
πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆσ ὥρασ ταύτησ.
[108,10] ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰσ τὴν ὥραν
ταύτην· **28** πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα.
ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ
ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω. **29** ὁ οὖν ὄχλοσ
ὁ ἑστὼσ ἀκούσασ ἔλεγεν βροντὴν γεγονέναι·
ἄλλοι ἔλεγον· ἄγγελοσ αὐτῷ λελάληκεν.
30 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν· οὐ δι᾽ ἐμὲ
ἡ φωνὴ αὕτη γέγονεν ἀλλὰ δι᾽ ὑμᾶσ.
31 νῦν κρίσισ ἐστὶν τοῦ κόσμου τούτου·

---

22. ερχ. ανδρε. etc: και παλιν ανδρεασ και φιλιππ. λεγουσι τω 23. απεκρινατο 25. απολεσει 26. εμοι διακον. τισ | εαν sec: και εαν 29. και ακουσασ 30. ο ιησουσ | αυτη η φωνη

---

25 Mt 10, 39. 16, 25. Lc 17, 33. **28** 17, 4 s. **31** 16, 11.

νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσε-
ται ἔξω, **32** κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆσ γῆσ,
πάντασ ἑλκύσω πρὸσ ἐμαυτόν. **33** τοῦτο
δὲ ἔλεγεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν
ἀποθνήσκειν. **34** ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ
ὄχλοσ· ἡμεῖσ ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι
Χριστὸσ μένει εἰσ τὸν αἰῶνα, καὶ πῶσ
λέγεισ σὺ ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου; τίσ ἐστιν οὗτοσ ὁ υἱὸσ τοῦ
ἀνθρώπου; **35** εἶπεν οὖν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ·
ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶσ ἐν ὑμῖν ἐστίν.
περιπατεῖτε ὡσ τὸ φῶσ ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία
ὑμᾶσ καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ
σκοτίᾳ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει. **36** ὡσ τὸ
φῶσ ἔχετε, πιστεύετε εἰσ τὸ φῶσ, ἵνα υἱοὶ
φωτὸσ γένησθε.

Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦσ, καὶ ἀπελθὼν
ἐκρύβη ἀπ᾽ αὐτῶν. **37** τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ
σημεῖα πεποιηκότοσ ἔμπροσθεν αὐτῶν οὐκ
ἐπίστευον εἰσ αὐτόν, **38** ἵνα ὁ λόγοσ Ἡσαΐου
τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπεν· κύριε, τίσ
ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίων
κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη; **39** [109,1] διὰ τοῦτο
οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν
Ἡσαΐασ· **40** τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺσ ὀφθαλ-
μοὺσ καὶ ἐπώρωσεν αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα

---

34. om ουν | συ λεγεισ 35. εν υμιν: μεθ υμων | ωσ: εωσ 36. ωσ: εωσ | ο ιησουσ 40. πεπωρωκεν

---

32 3, 14. **33** 18, 32. **34** Ps 88 (89), 29. 109 (110), 4. Dan 7, 14. **35** 7, 33. **36** Lc 16, 8. **38** Es 53, 1. Rom 10, 16 **40** Es 6, 9 s. Mt 13, 14 s. Act 28, 26 s.

μὴ ἴδωσιν τοῖσ ὀφθαλμοῖσ καὶ νοήσωσιν τῇ
καρδίᾳ καὶ στραφῶσιν καὶ ἰάσομαι αὐτούσ.
41 [110,10] ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐασ ὅτι εἶδεν
τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησεν περὶ αὐτοῦ.
42 ὅμωσ μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολ-
λοὶ ἐπίστευσαν εἰσ αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺσ
Φαρισαίουσ οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀπο-
συνάγωγοι γένωνται· 43 ἠγάπησαν γὰρ τὴν
δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἤπερ τὴν
δόξαν τοῦ θεοῦ. 44 [111,1] Ἰησοῦσ δὲ ἔκραξεν
καὶ εἶπεν· ὁ πιστεύων εἰσ ἐμὲ οὐ πιστεύει
εἰσ ἐμὲ ἀλλὰ εἰσ τὸν πέμψαντά με, 45 καὶ
ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με.
46 [112,10] ἐγὼ φῶσ εἰσ τὸν κόσμον ἐλήλυθα,
ἵνα πᾶσ ὁ πιστεύων εἰσ ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ
μὴ μείνῃ. 47 καὶ ἐάν τίσ μου ἀκούσῃ τῶν
ῥημάτων καὶ μὴ φυλάξῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω
αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον,
ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον. 48 ὁ ἀθετῶν
ἐμὲ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου ἔχει
τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγοσ ὃν ἐλάλησα,
ἐκεῖνοσ κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ,
49 ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ'
ὁ πέμψασ με πατὴρ αὐτόσ μοι ἐντολὴν δέ-
δωκεν τί εἴπω καὶ τί λαλήσω. 50 καὶ οἶδα
ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιόσ ἐστιν. ᾱ

40. επιστραφωσι | ιασωμαι 41. οτι: οτε 44. αλλ
47. φυλαξη: πιστευση 49. εδωκε

41 (Es 6, 1.) 42 9, 22. 43 5, 44. 45 8, 19.
46 8, 12. 47 3, 17. 49 14, 10. 50 6, 65.

οὖν ἐγὼ λαλῶ, καθὼσ εἴρηκέν μοι ὁ πατήρ,
οὕτωσ λαλῶ.

XIII.

Caena ultima cum lavatione pedum. Notatio proditoris; mandatum novum; Petri confidentia.

1 Πρὸ δὲ τῆσ ἑορτῆσ τοῦ πάσχα εἰδὼσ
ὁ Ἰησοῦσ ὅτι ἦλθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα με-
ταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸσ τὸν πα-
τέρα, ἀγαπήσασ τοὺσ ἰδίουσ τοὺσ ἐν τῷ
κόσμῳ, εἰσ τέλοσ ἠγάπησεν αὐτούσ. 2 [113,9]
καὶ δείπνου γινομένου, τοῦ διαβόλου ἤδη
βεβληκότοσ εἰσ τὴν καρδίαν ἵνα παρα-
δοῖ αὐτὸν Ἰούδασ Σίμωνοσ Ἰσκαριώτησ,
3 [114,3] εἰδὼσ ὅτι πάντα ἔδωκεν αὐτῷ ὁ
πατὴρ εἰσ τὰσ χεῖρασ, [115,10] καὶ ὅτι ἀπὸ
θεοῦ ἐξῆλθεν καὶ πρὸσ τὸν θεὸν ὑπάγει,
4 ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου καὶ τίθησιν τὰ
ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον διέζωσεν ἑαυτόν·
5 εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰσ τὸν νιπτῆρα, καὶ
ἤρξατο νίπτειν τοὺσ πόδασ τῶν μαθητῶν
καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένοσ.
6 ἔρχεται οὖν πρὸσ Σίμωνα Πέτρον· λέγει
αὐτῷ· κύριε, σύ μου νίπτεισ τοὺσ πόδασ;
7 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὃ ἐγὼ
ποιῶ σὺ οὐκ οἶδασ ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα.
8 λέγει αὐτῷ Πέτροσ· οὐ μὴ νίψῃσ μου τοὺσ

50. ουν λαλω εγω
XIII. 1. εληλυθεν 2. γενομενου | ινα παραδ. etc: ιουδα σιμωνοσ ισκαριωτου, ινα αυτον παραδω 3. ειδωσ: add ο ιησουσ | δεδωκεν 6. και λεγει αυτω εκεινοσ 8. τουσ ποδασ μου

XIII. 1 Mt 26, 17 pp. 2 27. Mt 26, 20 pp. 3 3, 35.

πόδασ εἰσ τὸν αἰῶνα. ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ
αὐτῷ· ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεισ μέροσ
μετ᾽ ἐμοῦ. 9 λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτροσ
κύριε, μὴ τοὺσ πόδασ μου μόνον ἀλλὰ καὶ
τὰσ χεῖρασ καὶ τὴν κεφαλήν. 10 λέγει αὐτῷ
Ἰησοῦσ· ὁ λελουμένοσ οὐκ ἔχει χρείαν
νίψασθαι, ἀλλ᾽ ἔστιν καθαρὸσ ὅλοσ· καὶ ὑμεῖσ
καθαροί ἐστε, ἀλλ᾽ οὐχὶ πάντεσ. 11 ᾔδει
γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν
ὅτι οὐχὶ πάντεσ καθαροί ἐστε.

12 Ὅτε οὖν ἔνιψεν τοὺσ πόδασ αὐτῶν
καὶ ἔλαβεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἀνέπεσεν
πάλιν, εἶπεν αὐτοῖσ· γινώσκετε τί πεποίηκα
ὑμῖν; 13 [116,3] ὑμεῖσ φωνεῖτέ με· ὁ διδά-
σκαλοσ καὶ ὁ κύριοσ, καὶ καλῶσ λέγετε·
εἰμὶ γάρ. 14 [117,10] εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν
τοὺσ πόδασ ὁ κύριοσ καὶ ὁ διδάσκαλοσ,
καὶ ὑμεῖσ ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺσ
πόδασ· 15 ὑπόδειγμα γὰρ δέδωκα ὑμῖν,
ἵνα καθὼσ ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν καὶ ὑμεῖσ
ποιῆτε. 16 [118,8] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
οὐκ ἔστιν δοῦλοσ μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ,
οὐδὲ ἀπόστολοσ μείζων τοῦ πέμψαντοσ
αὐτόν. 17 εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε
ἐὰν ποιῆτε αὐτά. 18 [119,10] οὐ περὶ πάν-
των ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα τίνασ ἐξελεξά-
μην· ἀλλ᾽ ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· ὁ τρώγων

8. απεκριθη αυτω ο ιησουσ 10. ο ιησουσ | ου χρειαν εχει η τουσ ποδασ νιψασθαι 11. om οτι 12. και ανεπεσεν: αναπεσων 14. νιπτειν αλληλων 15. εδωκα 18. τινασ: ουσ

10 15, 5. 11 6, 64. 16 15, 20. Mt 10, 24. Lc 6, 40. 22, 27. 18 Ps. 40 (41), 10. Act 1, 16.

μετ᾽ ἐμοῦ τὸν ἄρτον ἐπῆρκεν ἐπ᾽ ἐμὲ τὴ
πτέρναν αὐτοῦ. **19** ἀπάρτι λέγω ὑμῖν πρὸ
τοῦ γενέσθαι, ἵνα πιστεύσητε ὅταν γένηται
ὅτι ἐγώ εἰμι. **20** [120,1] ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ὁ λαμβάνων ἄν τινα πέμψω ἐμὲ λαμ-
βάνει, ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων λαμβάνει τὸν
πέμψαντά με.

21 [121,4] Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦσ ἐταράχθη
τῷ πνεύματι καὶ ἐμαρτύρησεν καὶ εἶπεν·
ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἱσ ἐξ ὑμῶν πα-
ραδώσει με. **22** [122,1] ἔβλεπον εἰσ ἀλλή-
λουσ οἱ μαθηταί, ἀπορούμενοι περὶ τίνοσ
λέγει. **23** [123,10] ἦν ἀνακείμενοσ εἱσ ἐκ τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν
ἠγάπα ὁ Ἰησοῦσ· **24** νεύει οὖν τούτῳ Cίμων
Πέτροσ καὶ λέγει αὐτῷ· εἰπὲ τίσ ἐστιν περὶ
οὗ λέγει. **25** ἐπιπεσὼν οὖν ἐκεῖνοσ οὕτωσ
ἐπὶ τὸ στῆθοσ τοῦ Ἰησοῦ λέγει αὐτῷ· κύριε,
τίσ ἐστιν; **26** ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦσ· ἐκεῖνόσ
ἐστιν ᾧ ἐγὼ βάψω τὸ ψωμίον καὶ δώσω
αὐτῷ. [124,9] βάψασ οὖν τὸ ψωμίον λαμ-
βάνει καὶ δίδωσιν Ἰούδᾳ Cίμωνοσ Ἰσκαριώ-
του. **27** καὶ μετὰ τὸ ψωμίον, τότε εἰσῆλθεν
εἰσ ἐκεῖνον ὁ σατανᾶσ. [125,10] λέγει οὖν
αὐτῷ Ἰησοῦσ· ὃ ποιεῖσ ποίησον τάχιον.
28 τοῦτο δὲ οὐδεὶσ ἔγνω τῶν ἀνακειμένων

18. επηρεν 19. ινα οταν γεν. πιστευ. 20. εαν τινα
21. ο ιησουσ 22. εβλεπ. ουν 23. ην δε ανακει. | om
εκ 24. και λεγει αυτω· ειπε etc: πυθεσθαι τισ αν ειη
25. ουν: δε | om ουτωσ 26. ω εγω βαψασ το ψωμι.
επιδωσω | και εμβαψασ το ψωμι. | om λαμβαν. και |
ισκαριωτη 27. ο ιησουσ

19 14, 29. **20** Mt 10, 40. Lc 9, 48. **21** ss. Mt 26,
21—25. Mc 14, 18—21. Lc 22, 21—23. **23** 20, 2.

πρὸσ τί εἶπεν αὐτῷ· 29 τινὲσ γὰρ ἐδόκουν,
ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν Ἰούδασ, ὅτι
λέγει αὐτῷ Ἰησοῦσ· ἀγόρασον ὧν χρείαν
ἔχομεν εἰσ τὴν ἑορτήν, ἢ τοῖσ πτωχοῖσ ἵνα
τι δῷ. 30 λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνοσ
ἐξῆλθεν εὐθύσ· ἦν δὲ νύξ.

31 Ὅτε οὖν ἐξῆλθεν, λέγει Ἰησοῦσ· νῦν
ἐδοξάσθη ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ θεὸσ
ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ. 32 εἰ ὁ θεὸσ ἐδοξάσθη
ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ θεὸσ δοξάσει αὐτὸν ἐν αὐτῷ,
καὶ εὐθὺσ δοξάσει αὐτόν. 33 τεκνία, ἔτι
μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμί· ζητήσετέ με, καὶ
καθὼσ εἶπον τοῖσ Ἰουδαίοισ ὅτι ὅπου
ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖσ οὐ δύνασθε ἐλθεῖν, καὶ
ὑμῖν λέγω ἄρτι. 34 ἐντολὴν καινὴν δίδωμι
ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλουσ, καθὼσ ἠγά-
πησα ὑμᾶσ ἵνα καὶ ὑμεῖσ ἀγαπᾶτε ἀλλήλουσ.
35 ἐν τούτῳ γνώσονται πάντεσ ὅτι ἐμοὶ
μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοισ.
36 [126,1] Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτροσ· κύριε,
ποῦ ὑπάγεισ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· ὅπου ἐγὼ
ὑπάγω οὐ δύνασαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ἀκο-
λουθήσεισ δὲ ὕστερον. 37 λέγει αὐτῷ Πέτροσ·
κύριε, διατί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι;
τὴν ψυχήν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω. 38 ἀπο-

---

29. ο ιουδασ | ο ιησουσ 30. ευθεωσ εξηλθεν 31. om ουν (οτε cum ην δε νυξ coniunctio) | λεγει ο ιησ. 32. δοξ. αυ. εν εαυτω 33. υπαγω εγω 36. απεκριθ. αυτω ο ιησ. | om εγω | υστερ. δε ακολουθ. μοι 37. ο πετροσ 38. απεκριθη αυτω ο ιησ.

---

33 7, 33 s. 34 15, 12. 17. 38 Mt 26, 34. Mc 14, 30 Lc 22, 34.

κρίνεται Ἰησοῦς· τὴν ψυχήν σου ὑπὲρ ἐμοῦ
θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκ-
τωρ φωνήσῃ ἕως οὗ ἀρνήσῃ με τρίς.

XIV.

Mansiones caelestes et Christi abitus ad patrem. Christus et pater et opera. Promissio paracleti. Christi unio cum fidelibus. Pax Christi.

1 127,10 Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία·
πιστεύετε εἰς τὸν θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε.
2 ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου μοναὶ πολ-
λαί εἰσιν· εἰ δὲ μή, εἶπον ἂν ὑμῖν· ὅτι
πορεύομαι ἑτοιμάσαι τόπον ὑμῖν· 3 καὶ ἐὰν
πορευθῶ καὶ ἑτοιμάσω τόπον ὑμῖν, πάλιν
ἔρχομαι καὶ παραλήμψομαι ὑμᾶς πρὸς
ἐμαυτόν, ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ καὶ ὑμεῖς ἦτε.
4 καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε τὴν ὁδόν.
5 Λέγει αὐτῷ Θωμᾶς· κύριε, οὐκ οἴδαμεν
ποῦ ὑπάγεις, καὶ πῶς οἴδαμεν τὴν ὁδόν;
6 λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς
καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή· οὐδεὶς ἔρχεται
πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ. 7 εἰ
ἐγνώκατε ἐμέ, καὶ τὸν πατέρα μου γνώσεσθε·
καὶ ἀπάρτι γινώσκετε αὐτὸν καὶ ἑωράκατε
αὐτόν. 8 Λέγει αὐτῷ Φίλιππος· κύριε,
δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν.

38. φωνησει | απαρνηση
XIV. 2. om οτι 3. υμιν τοπον | παραληψομαι 4. οιδατε και την οδον οιδατε 5. οιδαμ. την οδον: δυναμεθα την οδ. ειδεναι 6. ο ιησους 7. ει εγνωκειτε με | γνωσεσθε: εγνωκειτε αν

XIV. 1 27. 3 18, 28. 12, 26. 17, 24. 4 15, 33
7 8, 19.

9 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· τοσούτῳ χρόνῳ
μεθ' ὑμῶν εἰμί, καὶ οὐκ ἔγνωκάσ με,
Φίλιππε; ὁ ἑωρακὼσ ἐμὲ ἑώρακεν τὸν πα-
τέρα· πῶσ σὺ λέγεισ· δεῖξον ἡμῖν τὸν πα-
τέρα; 10 οὐ πιστεύεισ ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ
καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν; τὰ ῥήματα ἃ
ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ
πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτοῦ.
11 πιστεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ
ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μή, διὰ τὰ ἔργα
αὐτὰ πιστεύετε. 12 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὁ πιστεύων εἰσ ἐμέ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ
κἀκεῖνοσ ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων
ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸσ τὸν πατέρα πορεύο-
μαι, 13 [128,4] καὶ ὅ τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ
ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ
ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ. 14 ἐάν τι αἰτήσητέ
με ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ ποιήσω. 15 Ἐὰν
ἀγαπᾶτέ με, τὰσ ἐντολὰσ τὰσ ἐμὰσ τηρή-
σετε. 16 κἀγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα καὶ
ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα μεθ' ὑμῶν
ᾖ εἰσ τὸν αἰῶνα, 17 τὸ πνεῦμα τῆσ ἀληθείασ,
ὃ ὁ κόσμοσ οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ
αὐτὸ οὐδὲ γινώσκει αὐτό· ὑμεῖσ γινώσκετε
αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῖν μένει καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται.
18 οὐκ ἀφήσω ὑμᾶσ ὀρφανούσ, ἔρχομαι

---

9. τοσουτον χρονον | ς (non ς^e) με; φιλιππε, | και πωσ 10. εγω λαλω | αυτοσ ποιει τα εργα (sine αυτου) 11. εν εμοι: ς^e add εστιν | πιστευετε: add μοι 12. πατερα: add μου 14. με: om 15. τηρησατε 16. και εγω | μενη μεθ υμων 17. υμεισ: add δε

---

9 12, 45. 10 12, 49. 13 16, 23. Mc 11, 24. 15 21. 15, 10. 16 26. 15, 26.

πρὸσ ὑμᾶσ. **19** ἔτι μικρὸν καὶ ὁ κόσμοσ
με οὐκέτι θεωρεῖ· ὑμεῖσ δὲ θεωρεῖτέ με,
ὅτι ἐγὼ ζῶ καὶ ὑμεῖσ ζήσετε. **20** ἐν ἐκείνῃ
τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε ὑμεῖσ ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ
πατρί μου καὶ ὑμεῖσ ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν ὑμῖν.
21 ὁ ἔχων τὰσ ἐντολάσ μου καὶ τηρῶν
αὐτάσ, ἐκεῖνόσ ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· [129,1] ὁ
δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πα-
τρόσ μου, κἀγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν καὶ ἐμ-
φανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν. **22** [130,10] Λέγει
αὐτῷ Ἰούδασ, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτησ· κύριε,
καὶ τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεισ ἐμφανίζειν
σεαυτὸν καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ; **23** ἀπεκρίθη
Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐάν τισ ἀγαπᾷ με,
τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ πατήρ μου
ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸσ αὐτὸν ἐλευσόμεθα
καὶ μονὴν παρ᾽ αὐτῷ ποιησόμεθα. **24** ὁ
μὴ ἀγαπῶν με τοὺσ λόγουσ μου οὐ τηρεῖ·
[131,1] καὶ ὁ λόγοσ ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν
ἐμὸσ ἀλλὰ τοῦ πέμψαντόσ με πατρόσ.
25 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ᾽ ὑμῖν μένων·
26 [132,10] ὁ δὲ παράκλητοσ, τὸ πνεῦμα τὸ
ἅγιον ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί
μου, ἐκεῖνοσ ὑμᾶσ διδάξει πάντα καὶ ὑπο-
μνήσει ὑμᾶσ πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν. **27** εἰρήνην
ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν.
οὐ καθὼσ ὁ κόσμοσ δίδωσιν ἐγὼ δίδωμι

---

19. ζησεσθε **21.** και εγω **22.** om και ante τι **23.** ο ιησουσ | ποιησομεν

---

19 16, 16. **24** 7, 16. **26** 16, 13.

ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία μηδὲ
δειλιάτω. 28 ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν·
ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἠγαπᾶτέ
με, ἐχάρητε ἂν ὅτι πορεύομαι πρὸς τὸν
πατέρα, ὅτι ὁ πατὴρ μείζων μου ἐστίν.
29 καὶ νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα
ὅταν γένηται πιστεύσητε. 30 οὐκέτι πολλὰ
λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ
κόσμου ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν,
31 ἀλλ' ἵνα γνῷ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν
πατέρα, καὶ καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ,
οὕτως ποιῶ. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

XV.

Vitis et palmites. Christi mandatum et summus amor. Amici electi. Mundi odium et culpa. Paracletus.

1 Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ
ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστιν. 2 πᾶν κλῆμα
ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπόν, αἴρει αὐτό, καὶ
πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτὸ ἵνα
καρπὸν πλείονα φέρῃ. 3 ἤδη ὑμεῖς καθα-
ροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν·
4 μείνατε ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. καθὼς
τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ'

---

28. οτι πορευ.: οτι ειπον· πορευομαι | ο πατηρ: add μου 30. του κοσμου: add τουτου
XV. 2. πλειονα: ante καρπον pon

---

28 3. 10, 29. 29 13, 19. 30 12, 31. 31 Mt 26, 46. Mc 14, 42.
XV. 3 13, 10.

ἑαυτοῦ ἐὰν μὴ μένῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτωσ
οὐδὲ ὑμεῖσ ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μένητε. **5** ἐγώ
εἰμι ἡ ἄμπελοσ, ὑμεῖσ τὰ κλήματα. ὁ μέ-
νων ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτοσ φέρει
καρπὸν πολύν, ὅτι χωρὶσ ἐμοῦ οὐ δύνασθε
ποιεῖν οὐδέν. **6** ἐὰν μή τισ μένῃ ἐν ἐμοί,
ἐβλήθη ἔξω ὡσ τὸ κλῆμα καὶ ἐξηράνθη,
καὶ συνάγουσιν αὐτὸ καὶ εἰσ τὸ πῦρ βάλ-
λουσιν, καὶ καίεται. **7** [133,4] ἐὰν μείνητε
ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ,
ὃ ἐὰν θέλητε αἰτήσασθε, καὶ γενήσεται ὑμῖν.
8 [134,10] ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου,
ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε καὶ γενήσεσθε
ἐμοὶ μαθηταί. **9** καθὼσ ἠγάπησέν με ὁ
πατήρ, κἀγὼ ἠγάπησα ὑμᾶσ· μείνατε ἐν
τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. **10** ἐὰν τὰσ ἐντολάσ
μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου,
καθὼσ κἀγω τοῦ πατρόσ μου τὰσ ἐντολὰσ
τετήρηκα καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ.
11 ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ
ἐν ὑμῖν ᾖ καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ.
12 αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμή, ἵνα ἀγαπᾶτε
ἀλλήλουσ καθὼσ ἠγάπησα ὑμᾶσ. **13** [135,4]
μείζονα ταύτησ ἀγάπην οὐδεὶσ ἔχει ἵνα
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων
αὐτοῦ. **14** [136,10] ὑμεῖσ φίλοι μου ἐστέ, ἐὰν
ποιῆτε ἃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. **15** οὐκέτι

---

4. μεινη et μεινητε 6. μεινη | αυτο: αυτα | εισ πυρ 7. αιτησεσθε 10. καγω: εγω | του πατρ. μου: post τ. εντολασ pon 11. ῇ: μεινη 13. ινα: add τισ 14. οσα εγω

---

7 14, 13. **10** 14, 15. **11** 17, 13. **12** 13, 34. **13** 1 Io 3, 16. **14** 8, 31.

λέγω ὑμᾶσ δούλουσ, ὅτι ὁ δοῦλοσ οὐκ οἶδεν
τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριοσ· ὑμᾶσ δὲ εἴρηκα
φίλουσ, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πα-
τρόσ μου ἐγνώρισα ὑμῖν. 16 οὐχ ὑμεῖσ με
ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶσ, καὶ
ἔθηκα ὑμᾶσ ἵνα ὑμεῖσ ὑπάγητε καὶ καρπὸν
φέρητε καὶ ὁ καρπὸσ ὑμῶν μένῃ, [137,4] ἵνα
ὅ τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί
μου δῷ ὑμῖν. 17 [138,10] ταῦτα ἐντέλλομαι
ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλουσ.

18 Εἰ ὁ κόσμοσ ὑμᾶσ μισεῖ, γινώσκετε
ὅτι ἐμὲ πρῶτον μεμίσηκεν. 19 εἰ ἐκ τοῦ
κόσμου ἦτε, ὁ κόσμοσ ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει·
ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ
ἐξελεξάμην ὑμᾶσ ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο
μισεῖ ὑμᾶσ ὁ κόσμοσ. 20 [139,3] μνημονεύετε
τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· οὐκ ἔστιν
δοῦλοσ μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. [140,10] εἰ
ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶσ διώξουσιν· εἰ τὸν
λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον
τηρήσουσιν. 21 [141,1] ἀλλὰ ταῦτα πάντα
ποιήσουσιν εἰσ ὑμᾶσ διὰ τὸ ὄνομά μου,
[142,3] ὅτι οὐκ οἴδασιν τὸν πέμψαντά με.
22 [143,10] εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖσ,
ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ πρόφασιν
οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆσ ἁμαρτίασ αὐτῶν.
23 [144,1] ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα μου

---

15. υμασ λεγω 18. πρωτον: add υμων 21. εισ υμασ· υμιν 22. αμ. ουκ ειχον

---

16 6, 70. 14, 13. **17** 13, 34. **18** 7, 7. **20** 13, 16. Mt 10, 24. Lc 6, 40. **21** 16, 3. **22** 9, 41.

μισεῖ. 24 [145,10] εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν
αὐτοῖσ ἃ οὐδεὶσ ἄλλοσ ἐποίησεν, ἁμαρτίαν
οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ καὶ ἑωράκασιν καὶ
μεμισήκασιν καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου.
25 ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγοσ ὁ ἐν τῷ νόμῳ
αὐτῶν γεγραμμένοσ ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν.
26 ὅταν ἔλθῃ ὁ παράκλητοσ ὃν ἐγὼ πέμψω
ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρόσ, τὸ πνεῦμα τῆσ
ἀληθείασ ὃ παρὰ τοῦ πατρὸσ ἐκπορεύεται,
ἐκεῖνοσ μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ· 27 καὶ ὑμεῖσ
δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆσ μετ' ἐμοῦ ἐστέ.

XVI.

Persecutiones futurae. Paracletus vindex et institutor. Tristitia in gaudium cedens. Preces Christi nomine factae. Proxima discipulorum fuga.

1 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα μὴ σκαν-
δαλισθῆτε. 2 ἀποσυναγώγουσ ποιήσουσιν
ὑμᾶσ· [146,1] ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶσ ὁ
ἀποκτείνασ ὑμᾶσ δόξῃ λατρείαν προσφέρειν
τῷ θεῷ. 3 καὶ ταῦτα ποιήσουσιν ὅτι οὐκ
ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ. 4 ἀλλὰ
ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα
μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν.
[147,10] ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆσ οὐκ εἶπον,
ὅτι μεθ' ὑμῶν ἤμην. 5 νῦν δὲ ὑπάγω

---

24. πεποιηκεν | ειχον 25. ο γεγραμμ. εν τω νο. αυτ.
26. οταν δε
XVI. 3. ποιησουσιν: add υμιν

---

24 7, 31. 10, 38. 14, 11. 25 Ps 34 (35), 19. 68 (69) 5.
26 14, 16. 16, 7 s. 27 Act 5, 32.
XVI. 2 9, 22. 3 13, 36. 14, 5.

πρὸσ τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶσ ἐξ ὑμῶν
ἐρωτᾷ με· ποῦ ὑπάγεισ; 6 ἀλλ' ὅτι ταῦτα
λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν
τὴν καρδίαν. 7 ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν
λέγω ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω
ἐὰν γὰρ μὴ ἀπέλθω, ὁ παράκλητοσ οὐκ
ἐλεύσεται πρὸσ ὑμᾶσ· ἐὰν δὲ πορευθῶ,
πέμψω αὐτὸν πρὸσ ὑμᾶσ. 8 καὶ ἐλθὼν
ἐκεῖνοσ ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίασ
καὶ περὶ δικαιοσύνησ καὶ περὶ κρίσεωσ.
9 περὶ ἁμαρτίασ μέν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰσ
ἐμέ· 10 περὶ δικαιοσύνησ δέ, ὅτι πρὸσ τὸν
πατέρα ὑπάγω καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με·
11 περὶ δὲ κρίσεωσ, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ
κόσμου τούτου κέκριται. 12 ἔτι πολλὰ ἔχω
ὑμῖν λέγειν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν
ἄρτι· 13 ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνοσ, τὸ πνεῦμα
τῆσ ἀληθείασ, ὁδηγήσει ὑμᾶσ ἐν τῇ ἀληθείᾳ
πάσῃ· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα
ἀκούει λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ
ὑμῖν. 14 ἐκεῖνοσ ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ
τοῦ ἐμοῦ λήμψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.
15 [148,3] πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ ἐμά ἐστιν·
[149,10] διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμ-
βάνει καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 16 μικρὸν καὶ

---

10. πατερα: add μου 12. λεγειν υμιν 13. εισ πασαν την αληθειαν | οσα: add αν | ακουση 14. ληψεται 15. λαμβ.: ληψεται

---

11 12, 31. 15 17, 10. 16 14, 19.

οὐκέτι θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν κα.
ὄψεσθέ με. **17** Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ πρὸσ ἀλλήλουσ· τί ἐστιν τοῦτο ὃ λέγει
ἡμῖν· μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν
μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; καὶ ὅτι ὑπάγω πρὸσ
τὸν πατέρα; **18** ἔλεγον οὖν· τοῦτο τί ἐστιν
ὃ λέγει τὸ μικρόν.; οὐκ οἴδαμεν τί λαλεῖ.
19 ἔγνω Ἰησοῦσ ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν,
καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· περὶ τούτου ζητεῖτε μετ'
ἀλλήλων ὅτι εἶπον· μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ
με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με;
20 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι κλαύσετε καὶ
θρηνήσετε ὑμεῖσ, ὁ δὲ κόσμοσ χαρήσεται·
ὑμεῖσ λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰσ
χαρὰν γενήσεται. **21** ἡ γυνὴ ὅταν τίκτῃ
λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆσ· ὅταν
δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει
τῆσ θλίψεωσ διὰ τὴν χαρὰν ὅτι ἐγεννήθη
ἄνθρωποσ εἰσ τὸν κόσμον. **22** καὶ ὑμεῖσ
οὖν νῦν μὲν λύπην ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι
ὑμᾶσ, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ
τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶσ αἴρει ἀφ' ὑμῶν.
23 καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε

---

16. ουκετι: ου | οψ. με: add οτι εγω υπαγω προσ τον πατερα 17. υπαγω: praem εγω 19. εγνω: add ουν | ο ιησουσ 20. υμεισ δε λυπηθ. 22. ουν λυπην μεν νυν

---

23 14, 23.

οὐδέν. [150,4] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἄν τι
αἰτήσητε τὸν πατέρα, δώσει ὑμῖν ἐν τῷ
ὀνόματί μου. **24** ἕωσ ἄρτι οὐκ ᾐτήσατε
οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ
λήμψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη.
25 [151,10] Ταῦτα ἐν παροιμίαισ λελάληκα
ὑμῖν· ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκέτι ἐν παροιμίαισ
λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ πα-
τρὸσ ἀπαγγελῶ ὑμῖν. **26** ἐν ἐκείνῃ τῇ
ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε, καὶ
οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα
περὶ ὑμῶν· **27** αὐτὸσ γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ
ὑμᾶσ, ὅτι ὑμεῖσ ἐμὲ πεφιλήκατε καὶ πεπι-
στεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον.
28 ἐξῆλθον ἐκ τοῦ πατρὸσ καὶ ἐλήλυθα εἰσ
τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον καὶ
πορεύομαι πρὸσ τὸν πατέρα. **29** Λέγουσιν
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· ἴδε νῦν ἐν παρρησίᾳ
λαλεῖσ, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεισ.
30 νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδασ πάντα καὶ οὐ
χρείαν ἔχεισ ἵνα τίσ σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ
πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθεσ. **31** [152,4]
ἀπεκρίθη αὐτοῖσ Ἰησοῦσ· ἄρτι πιστεύετε;
32 ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα καὶ ἐλήλυθεν ἵνα
σκορπισθῆτε ἕκαστοσ εἰσ τὰ ἴδια κἀμὲ
μόνον ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνοσ, ὅτι ὁ

---

23. λεγω υμιν: add οτι | αν τι: οσα αν | εν τ. ον μου: post τον πατερα 24. ληψεσθε 25. αλλ ερχεται | αναγγελω 27. παρα του θεου 28. εκ: παρα 29. λεγουσιν αυτω | om εν ante παρρη. 31. ο ιησους 32. και νυν εληλυθ. | και εμε

---

24 15, 11. **30** 2, 25. **32** 8, 16. Mt 26, 31. 56.

πατὴρ μετ᾽ ἐμοῦ ἐστιν. **33** [153,10] ταῦτα
λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε.
ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε,
ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

XVII.

Christi precatio sacerdotalis pro se, pro apostolis atque fidelibus omnibus.

1 Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦσ, καὶ ἐπάρασ
τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτοῦ εἰσ τὸν οὐρανὸν
εἶπεν· πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου
τὸν υἱόν, ἵνα ὁ υἱὸσ δοξάσῃ σέ, **2** καθὼσ
ἔδωκασ αὐτῷ ἐξουσίαν πάσησ σαρκόσ, ἵνα
πᾶν ὃ δέδωκασ αὐτῷ δώσῃ αὐτοῖσ ζωὴν
αἰώνιον. **3** αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιοσ ζωή,
ἵνα γινώσκουσιν σὲ τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν
καὶ ὃν ἀπέστειλασ Ἰησοῦν Χριστόν. **4** ἐγώ
σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆσ γῆσ, τὸ ἔργον τελειώσασ
ὃ δέδωκάσ μοι ἵνα ποιήσω· **5** καὶ νῦν
δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ
ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί.
6 Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖσ ἀνθρώ-
ποισ οὓσ ἔδωκάσ μοι ἐκ τοῦ κόσμου. σοὶ
ἦσαν κἀμοὶ αὐτοὺσ ἔδωκασ, καὶ τὸν λόγον
σου τετήρηκαν· **7** νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα
ὅσα δέδωκάσ μοι παρὰ σοῦ εἰσιν· **8** ὅτι
τὰ ῥήματα ἃ ἔδωκάσ μοι δέδωκα αὐτοῖσ,

---

33. εχετε: ς^e εξετε
XVII. 1. ο ιησουσ | επηρε et και ειπεν | ινα και ο υιοσ σου 3. γινωσκωσι 4. ετελειωσα 6. ουσ δεδωκασ | αυτουσ δεδωκασ | τετηρηκασι 7. εισιν: εστιν 8. δεδωκασ

---

33 16, 11.
XVII. **1** 11, 41. **2** 6, 37 pp. Mt 11, 27. **3** 1 Io 5, 20 **4** 5, 36. 4, 34. **8** 25. 16, 30.

καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶσ ὅτι
παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ
με ἀπέστειλασ. 9 ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ·
οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν
δέδωκάσ μοι, ὅτι σοί εἰσιν. 10 καὶ τὰ
ἐμὰ πάντα σά ἐστιν καὶ τὰ σὰ ἐμά, καὶ
δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖσ. 11 καὶ οὐκέτι εἰμὶ
ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ αὐτοὶ ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν,
κἀγὼ πρὸσ σὲ ἔρχομαι. πάτερ ἅγιε, τήρησον
αὐτοὺσ ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέδωκάσ μοι,
ἵνα ὦσιν ἓν καθὼσ ἡμεῖσ. 12 ὅτε ἤμην
μετ᾽ αὐτῶν, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺσ ἐν τῷ
ὀνόματί σου ᾧ δέδωκάσ μοι, καὶ ἐφύλαξα,
καὶ οὐδεὶσ ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο εἰ μὴ ὁ υἱὸσ
τῆσ ἀπωλείασ, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ.
13 νῦν δὲ πρὸσ σὲ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα
λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν
τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν ἑαυτοῖσ. 14 ἐγὼ
δέδωκα αὐτοῖσ τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμοσ
ἐμίσησεν αὐτούσ, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ
κόσμου καθὼσ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου.
15 οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃσ αὐτοὺσ ἐκ τοῦ
κόσμου, ἀλλ᾽ ἵνα τηρήσῃσ αὐτοὺσ ἐκ τοῦ
πονηροῦ. 16 ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσὶν
καθὼσ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου.
17 ἁγίασον αὐτοὺσ ἐν τῇ ἀληθείᾳ· ὁ λόγοσ

11. και αυτοι: και ουτοι | και εγω | ω δεδ. μοι: ουσ δεδ. μοι 12. μετ. αυτων: add εν τω κοσμω | ω δεδ. μοι: ουσ δεδ. μοι | om και ante εφυλαξα 13. εν αυτοισ 16. ουκ ειμι: post εκ τ. κοσμ. pon 17. εν τ. αληθεια: add σου

9 14, 16. 10 16, 15. 11 22. 12 18, 9 13, 18. 13 15, 11. 14 15, 18 s. 15 Mt 6, 15.

ὁ σὸσ ἀλήθειά ἐστιν. **18** καθὼσ ἐμὲ ἀπέ-
στειλασ εἰσ τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα
αὐτοὺσ εἰσ τὸν κόσμον· **19** καὶ ὑπὲρ αὐτῶν
ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα ὦσιν καὶ αὐτοὶ ἡγια-
σμένοι ἐν ἀληθείᾳ. **20** Οὐ περὶ τούτων δὲ
ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευόν-
των διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰσ ἐμέ, **21** ἵνα
πάντεσ ἓν ὦσιν, καθὼσ σὺ πατὴρ ἐν ἐμοὶ
κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ὦσιν,
ἵνα ὁ κόσμοσ πιστεύῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλασ.
22 κἀγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάσ μοι δέδωκα
αὐτοῖσ, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼσ ἡμεῖσ ἕν·
23 ἐγὼ ἐν αὐτοῖσ καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὦσιν
τετελειωμένοι εἰσ ἕν, ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμοσ
ὅτι σύ με ἀπέστειλασ καὶ ἠγάπησασ αὐτοὺσ
καθὼσ ἐμὲ ἠγάπησασ. **24** πατήρ, ὃ δέδω-
κάσ μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ κἀκεῖνοι
ὦσιν μετ' ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶσιν τὴν δόξαν
τὴν ἐμήν, ἣν δέδωκάσ μοι ὅτι ἠγάπησάσ
με πρὸ καταβολῆσ κόσμου. **25** [154,3] πατὴρ
δίκαιε, καὶ ὁ κόσμοσ σε οὐκ ἔγνω, ἐγὼ δέ
σε ἔγνων, [155,10] καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ
με ἀπέστειλασ· **26** καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖσ τὸ
ὄνομά σου καὶ γνωρίσω, ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν
ἠγάπησάσ με ἐν αὐτοῖσ ᾖ κἀγὼ ἐν αὐτοῖσ.

---

19. εγω αγιαζω | ινα και αυτοι ωσιν 20. πιστευσοντων 21. πατερ | εν ημιν: add εν | πιστευση 22. και εγω | ημεισ εν: add εσμεν 23. ινα sec: και ινα 24. πατερ | ουσ δεδωκ. μοι | και εκεινοι | ην εδωκασ 25. πατερ

---

19 Heb 2, 11. **22** 11. **25** 8 16. 3 **26** 15, 9.

XVIII.

Iudae adventus et militum terror. Captio Iesu et Malchi vulneratio. Iudicium apud pontificem et Petri lapsus. Iudicium coram Pilato. Rex veritatis. Barabbas.

1 [156,1] Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦσ ἐξῆλθεν σὺν
τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου
τοῦ κέδρου, ὅπου ἦν κῆποσ, εἰσ ὃν εἰσῆλθεν
αὐτὸσ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 [157,10] ᾔδει
δὲ καὶ Ἰούδασ ὁ παραδιδοὺσ αὐτὸν τὸν
τόπον, ὅτι πολλάκισ συνήχθη Ἰησοῦσ ἐκεῖ
μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. 3 [158,1] ὁ οὖν
Ἰούδασ λαβὼν τὴν σπεῖραν καὶ ἐκ τῶν
ἀρχιερέων καὶ ἐκ τῶν Φαρισαίων ὑπηρέτασ
ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων
καὶ ὅπλων. 4 [159,10] Ἰησοῦσ οὖν εἰδὼσ
πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν ἐξῆλθεν καὶ
λέγει αὐτοῖσ· τίνα ζητεῖτε; 5 ἀπεκρίθησαν
αὐτῷ· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖσ
Ἰησοῦσ· ἐγώ εἰμι. εἱστήκει δὲ καὶ Ἰούδασ
ὁ παραδιδοὺσ αὐτὸν μετ' αὐτῶν. 6 ὡσ οὖν
εἶπεν αὐτοῖσ· ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθαν εἰσ τὰ
ὀπίσω καὶ ἔπεσαν χαμαί. 7 πάλιν οὖν
αὐτοὺσ ἐπηρώτησεν· τίνα ζητεῖτε; οἱ δὲ
εἶπον· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. 8 ἀπεκρίθη
Ἰησοῦσ· εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι· εἰ οὖν
ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτουσ ὑπάγειν. 9 ἵνα
πληρωθῇ ὁ λόγοσ ὃν εἶπεν, ὅτι οὓσ δέδω-

XVIII. 1. ο ιησουσ | των κεδρων 2. ο ιησουσ 3. και φαρισαιων 4. εξελθων ειπεν αυτοισ 5. αυτοισ ο ιησουσ 6. οτι εγω ειμι. | απηλθον | επεσον 8. ο ιησουσ

XVIII. 1 ss. Mt 26, 36 ss. Mc 14, 32 ss. Lc 22, 39 ss. 2 Lc 21, 37. 9 17, 12.

κάσ μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα.
10 [160,1] Σίμων οὖν Πέτροσ ἔχων μάχαιραν
εἵλκυσεν αὐτὴν καὶ ἔπαισεν τὸν τοῦ ἀρχιε-
ρέωσ δοῦλον καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον
τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχοσ.
11 [161,1] εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦσ τῷ Πέτρῳ·
βάλε τὴν μάχαιραν εἰσ τὴν θήκην. τὸ πο-
τήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πίω
αὐτό;

12 [162,1] Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχοσ
καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον
τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔδησαν αὐτόν, **13** [163,10] καὶ
ἤγαγον πρὸσ Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸσ
τοῦ Καϊάφα, ὃσ ἦν ἀρχιερεὺσ τοῦ ἐνιαυτοῦ
ἐκείνου· **14** ἦν δὲ Καϊάφασ ὁ συμβουλεύσασ
τοῖσ Ἰουδαίοισ ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον
ἀποθανεῖν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. **15** [164,4] Ἠκολούθει
δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτροσ καὶ ἄλλοσ
μαθητήσ. [165,10] ὁ δὲ μαθητὴσ ἐκεῖνοσ ἦν
γνωστὸσ τῷ ἀρχιερεῖ καὶ συνεισῆλθεν τῷ
Ἰησοῦ εἰσ τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέωσ,
16 [166,1] ὁ δὲ Πέτροσ εἱστήκει πρὸσ τῇ θύρᾳ
ἔξω. [167,10] ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴσ ὁ ἄλλοσ ὁ
γνωστὸσ τοῦ ἀρχιερέωσ καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ,
καὶ εἰσήγαγεν τὸν Πέτρον. **17** [168,1] λέγει

---

10. το ωτιον 11. τ. μαχαιρ. σου 13. απηγαγον αυτον 14. αποθανειν: απολεσθαι 15. και ο αλλοσ 16. οσ ην γνωστ. τω αρχιερει.

---

10 s. Mt 26, 51 ss. Mc 14, 47. Lc 22, 50 s **11** Mt 26, 42. **12** Mt 26, 57. Mc 14, 53. Lc 22, 54. **14** 11, 50. **15** Mt 26, 58 pp. 20, 2. **17** Mt 26, 69 pp.

οὖν τῷ Πέτρῳ ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρόσ· μὴ
καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου
τούτου; λέγει ἐκεῖνοσ· οὐκ εἰμί. **18** [169,10]
εἱστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται
ἀνθρακιὰν πεποιηκότεσ, ὅτι ψῦχοσ ἦν, καὶ
ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ καὶ ὁ Πέτροσ μετ'
αὐτῶν ἑστὼσ καὶ θερμαινόμενοσ. **19** Ὁ οὖν
ἀρχιερεὺσ ἠρώτησεν τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ καὶ περὶ τῆσ διδαχῆσ
αὐτοῦ. **20** [170,1] ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦσ·
ἐγὼ παρρησίᾳ λελάληκα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ
πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ
ἱερῷ, ὅπου πάντεσ οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται,
καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν. **21** [171,10] τί
με ἐρωτᾷσ; ἐρώτησον τοὺσ ἀκηκοότασ τί
ἐλάλησα αὐτοῖσ· ἴδε οὗτοι οἴδασιν ἃ εἶπον
ἐγώ. **22** [172,1] ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντοσ εἷσ
παρεστηκὼσ τῶν ὑπηρετῶν ἔδωκεν ῥάπισμα
τῷ Ἰησοῦ εἰπών· οὕτωσ ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιε-
ρεῖ; **23** [173,10] ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦσ· εἰ
κακῶσ ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ·
εἰ δὲ καλῶσ, τί με δέρεισ; **24** [174,1] ἀπέ-
στειλεν οὖν αὐτὸν ὁ Ἅννασ δεδεμένον πρὸσ
Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα. **25** [175,1] Ἦν δὲ
Σίμων Πέτροσ ἑστὼσ καὶ θερμαινόμενοσ.

---

17. τω πετρω: post θυρωροσ 18. ην δε μετ αυτ. ο πετρ. 20. ο ιησουσ | ελαλησα | εν τη συναγωγ. | παντεσ: ς παντοτε, ς[e] παντοθεν 21. επερωτασ; επερωτησον 22. εισ των υπηρ. παρεστηκωσ 23. απ. αυτ. ο ιησ. 24. ς (non ς[e]) om ουν post απεστειλεν

---

20 Mt 26, 55 pp. **25** ss. Mt 26, 71 ss. Mc 14, 70 ss. Lc 22, 58 ss.

εἶπον οὖν αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθη-
τῶν αὐτοῦ εἶ; ἠρνήσατο ἐκεῖνοσ καὶ εἶπεν·
οὐκ εἰμί. **26** λέγει εἷσ ἐκ τῶν δούλων τοῦ
ἀρχιερέωσ, συγγενὴσ ὢν οὗ ἀπέκοψεν Πέτροσ
τὸ ὠτίον· οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ
μετ' αὐτοῦ; **27** πάλιν οὖν ἠρνήσατο Πέτροσ,
καὶ εὐθέωσ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.
28 [176,1] Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ
τοῦ Καϊάφα εἰσ τὸ πραιτώριον· ἦν δὲ πρωΐ·
[177,10] καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰσ τὸ πραι-
τώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν ἀλλὰ φάγωσιν τὸ
πάσχα. **29** ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πειλᾶτοσ ἔξω
πρὸσ αὐτοὺσ καὶ φησίν· τίνα κατηγορίαν
φέρετε τοῦ ἀνθρώπου τούτου; **30** ἀπεκρίθη-
σαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· εἰ μὴ ἦν οὗτοσ κακὸν
ποιῶν, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν.
31 εἶπεν οὖν αὐτοῖσ ὁ Πειλᾶτοσ· λάβετε
αὐτὸν ὑμεῖσ καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν
κρίνατε. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμῖν
οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα. **32** ἵνα ὁ
λόγοσ τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ, ὃν εἶπεν ση-
μαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν.
33 [178,1] Εἰσῆλθεν οὖν εἰσ τὸ πραιτώριον
πάλιν ὁ Πειλᾶτοσ καὶ ἐφώνησεν τὸν Ἰησοῦν
καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺσ τῶν
Ἰουδαίων; **34** [179,10] ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· ἀφ'

---

27. ο πετρ. 28. πρωϊα | αλλ ινα φαγ. 29. πιλατ. | om εξω | φησιν: ειπε | φερετε: add κατα 30. ειπον | κακοποιος 31. πιλατ. | κρινατε: add αυτον 33. πιλατ., atque sic ubique 34. απεκριθ. αυτω ο ιησους

---

28 ss. Mt 27, 1 ss. Mc 15, 1 ss. Lc 23, 1 ss. **32** 12, 33. Mt 20, 19 pp.

ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεισ, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον
περὶ ἐμοῦ; 35 ἀπεκρίθη ὁ Πειλᾶτοσ· μήτι
ἐγὼ Ἰουδαῖόσ εἰμι; τὸ ἔθνοσ τὸ σὸν καὶ οἱ
ἀρχιερεῖσ παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίησασ;
36 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ
ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. εἰ ἐκ τοῦ κόσμου
τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμή, οἱ ὑπηρέται
ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ
τοῖσ Ἰουδαίοισ· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ
οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. 37 [180,1] εἶπεν οὖν
αὐτῷ ὁ Πειλᾶτοσ· οὐκοῦν βασιλεὺσ εἶ σύ;
ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦσ· σὺ λέγεισ, ὅτι βασι-
λεύσ εἰμι. [181,10] ἐγὼ εἰσ τοῦτο γεγέννημαι
καὶ εἰσ τοῦτο ἐλήλυθα εἰσ τὸν κόσμον, ἵνα
μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ· πᾶσ ὁ ὢν ἐκ τῆσ
ἀληθείασ ἀκούει μου τῆσ φωνῆσ. 38 λέγει
αὐτῷ ὁ Πειλᾶτοσ· τί ἐστιν ἀλήθεια; καὶ
τοῦτο εἰπὼν πάλιν ἐξῆλθεν πρὸσ τοὺσ
Ἰουδαίουσ, [182,9] καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἐγὼ οὐδε-
μίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 39 [183,4] ἔστιν
δὲ συνήθεια ὑμῖν ἵνα ἕνα ἀπολύσω ὑμῖν ἐν
τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ἀπολύσω ὑμῖν τὸν
βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 40 [184,1] ἐκραύγασαν
οὖν πάλιν λέγοντεσ· μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν
Βαραββᾶν. ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶσ λῃστήσ.

---

36. ο ιησουσ | βασιλ. ειμι εγω. εγω εισ 38. ουδεμ. αιτ. ευρ. εν αυτω 39. απολυσω pri: post υμιν | απολυσω sec: post υμιν 40. ουν παλιν: add παντεσ

---

37 8, 40. 47. 38 19, 4. 39 s. Mt 27, 15 ss. pp

XIX.

Ecce homo. Pilati potestas. Damnatio. Crucifixio. Titulus in cruce. Tunica inconsutilis. Mater et Iohannes. Consummatum est. Percussio lateris. Ioseph cum Nicodemo sepelit corpus.

1 [185,4] Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πειλᾶτοσ τὸν
Ἰησοῦν καὶ ἐμαστίγωσεν. 2 καὶ οἱ στρα-
τιῶται πλέξαντεσ στέφανον ἐξ ἀκανθῶν
ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον
πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν, 3 καὶ ἤρχοντο
πρὸσ αὐτὸν καὶ ἔλεγον· χαῖρε ὁ βασιλεὺσ τῶν
Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ῥαπίσματα.
4 [186,9] Ἐξῆλθεν πάλιν ὁ Πειλᾶτοσ ἔξω καὶ
λέγει αὐτοῖσ· ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα
γνῶτε ὅτι αἰτίαν οὐχ εὑρίσκω. 5 ἐξῆλθεν
οὖν ὁ Ἰησοῦσ ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον
στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. καὶ
λέγει αὐτοῖσ· ἰδοὺ ὁ ἄνθρωποσ. 6 [188,1] ὅτε
οὖν ἴδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ ὑπηρέται,
ἐκραύγασαν· σταύρωσον σταύρωσον. [189,10]
λέγει αὐτοῖσ ὁ Πειλᾶτοσ· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖσ
καὶ σταυρώσατε· [190,9] ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω
ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 7 [191,10] ἀπεκρίθησαν οἱ
Ἰουδαῖοι· ἡμεῖσ νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν

XIX. 1. πιλατ. 3. om και ηρχοντ. πρ. αυτον | εδιδουν 4. εξηλθ. ουν | εξω ο πιλατ. | εν αυτω ουδεμιαν αιτ. ευρισκ. 5. ιδε 6. ειδον | εκραυγασαν: add λεγοντεσ 7. απεκριθησαν: add αυτω | κατ. τ. νομον ημων

XIX. 1 Lc 23, 16. 2 Mt 27, 26 ss. Mc 15, 15 ss. 4 18, 38. 6 18, 31. Mt 27, 23 ss. 7 10, 33. Mt 26, 63 pp. Lev 24, 16.

νόμον ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι υἱὸν θεοῦ
ἑαυτὸν ἐποίησεν. 8 [192,4] Ὅτε οὖν ἤκουσεν
ὁ Πειλᾶτοσ τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφο-
βήθη, 9 καὶ εἰσῆλθεν εἰσ τὸ πραιτώριον
πάλιν καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ· πόθεν εἶ σύ; ὁ
δὲ Ἰησοῦσ ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ.
10 [193,10] λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτοσ· ἐμοὶ οὐ
λαλεῖσ; οὐκ οἶδασ ὅτι ἐξουσίαν ἔχω ἀπο-
λῦσαί σε καὶ ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε;
11 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· οὐκ ἔχεισ ἐξουσίαν
κατ' ἐμοῦ οὐδεμίαν εἰ μὴ ἦν δεδομένον σοι
ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδούσ με σοὶ
μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. 12 ἐκ τούτου ὁ
Πειλᾶτοσ ἐζήτει ἀπολῦσαι αὐτόν· οἱ δὲ
Ἰουδαῖοι ἐκραύγαζον λέγοντεσ· ἐὰν τοῦτον
ἀπολύσησ, οὐκ εἶ φίλοσ τοῦ Καίσαροσ·
πᾶσ ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν ἀντιλέγει τῷ
Καίσαρι. 13 ὁ οὖν Πειλᾶτοσ ἀκούσασ τῶν
λόγων τούτων ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ
ἐκάθισεν ἐπὶ βήματοσ εἰσ τόπον λεγόμενον
Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ. 14 ἦν
δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα ἦν ὡσ ἕκτη
καὶ λέγει τοῖσ Ἰουδαίοισ· ἴδε ὁ βασιλεὺσ
ὑμῶν. 15 [194,1] ἐκραύγασαν οὖν ἐκεῖνοι· ἆρον
ἆρον, σταύρωσον αὐτόν. [195,10] λέγει αὐτοῖσ

7. ϛe του θεου | εαυτον: ante υι. θεου 10. λεγει ουν | σταυρωσαι σε, tum απολυσαι σε 11. ο ιησουσ | ουκ ειχεσ εξουσ. ουδεμ. κατ εμου | σοι δεδομενον | ο παραδιδουσ 12. εζητει ο πιλα. | εκραζον | εαυτον: αὑτον 13. τουτον τον λογον | επι του βηματοσ 14. ωρα δε ωσει 15. εκρ. ουν εκ.: οι δε εκραυγασαν

9 Mt 27, 12 pp. Mc 15, 4 s. 14 31. 15 Lc 23, 18.

ὁ Πειλᾶτοσ· τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω;
ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖσ· οὐκ ἔχομεν βα-
σιλέα εἰ μὴ Καίσαρα. 16 [196,1] τότε οὖν
παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖσ ἵνα σταυρωθῇ.
[197,1] Παρέλαβον οὖν τὸν Ἰησοῦν, 17 καὶ
βαστάζων ἑαυτῷ τὸν σταυρὸν ἐξῆλθεν εἰσ
τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, ὃ λέγεται
Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ, 18 ὅπου αὐτὸν ἐσταύ-
ρωσαν, [198,1] καὶ μετ᾿ αὐτοῦ ἄλλουσ δύο
ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν
19 [199,1] ἔγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πειλᾶτοσ
καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμ-
μένον· Ἰησοῦσ ὁ Ναζωραῖοσ ὁ βασιλεὺσ
τῶν Ἰουδαίων. 20 [200,10] τοῦτον οὖν τὸν
τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι
ἐγγὺσ ἦν ὁ τόποσ τῆσ πόλεωσ ὅπου ἐσταυ-
ρώθη ὁ Ἰησοῦσ· καὶ ἦν γεγραμμένον
Ἑβραϊστί, Ῥωμαϊστί, Ἑλληνιστί. 21 ἔλεγον
οὖν τῷ Πειλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖσ τῶν Ἰουδαίων·
μὴ γράφε· ὁ βασιλεὺσ τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ᾿
ὅτι ἐκεῖνοσ εἶπεν· βασιλεύσ εἰμι τῶν Ἰου-
δαίων. 22 ἀπεκρίθη ὁ Πειλᾶτοσ· ὃ γέ-
γραφα, γέγραφα.
23 [201,1] Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύ-
ρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ,
καὶ ἐποίησαν τέσσερα μέρη, ἑκάστῳ στρα-
τιώτῃ μέροσ, καὶ τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ

---

16. παρελαβον δε τον ιησουν και απηγαγον 17. εαυτω: αὐτου idque post τον σταυρ. | οσ λεγεται 20. τησ πολεωσ ο τοποσ | εβραϊ. ελλην. ρωμαϊ. 23. τεσσαρα | αρραφοσ

---

16 ss. Mt 27, 32 ss. Mc 15, 21 ss. Lc 23, 26 ss.
23 s. Mt 27, 35. Mc 15, 24. Lc 23, 34.

χιτὼν ἄραφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι'
ὅλου. **24** εἶπαν οὖν πρὸς ἀλλήλους· μὴ
σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ,
τίνος ἔσται. ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· διε-
μερίσαντο τὰ ἱματιά μου ἑαυτοῖς καὶ ἐπὶ
τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. Οἱ μὲν οὖν
στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν. **25** [202,10] εἱστή-
κεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ
μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς
αὐτοῦ, Μαριὰμ ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαριὰμ
ἡ Μαγδαληνή. **26** Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν
μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν
ἠγάπα, λέγει τῇ μητρί· γύναι, ἴδε ὁ υἱός
σου. **27** εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· ἴδε ἡ μή-
τηρ σου. καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν
αὐτὴν ὁ μαθητὴς εἰς τὰ ἴδια. **28** [203,4] Μετὰ
τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤδη πάντα τε-
τέλεσται, ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή, λέγει·
διψῶ. **29** σκεῦος ἔκειτο ὄξους μεστόν·
σπόγγον οὖν μεστὸν ὄξους ὑσσώπῳ περι-
θέντες προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι.
30 [204,1] ὅτε οὖν ἔλαβεν τὸ ὄξος, εἶπεν·
τετέλεσται, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδω-
κεν τὸ πνεῦμα.

---

24. ειπον | η γρα. πληρωθ.: add η λεγουσα 25. bis μαρια 26. τη μητρι: add αυτου | ιδου 27. ιδου 28. ηδη: post παντα 29. σκευος ουν εκ. οξ. μεστ. οι δε πλησαντες σπογγον οξους και 30. το οξος add ο ιησους

---

24 Ps 21 (22), 19. **25** Mt 27, 55 pp. **26** 20, 2. **28** Ps 68 (69), 22. **29** Mt 27, 48 pp. **30** Mt 27, 50 pp.

31 [205,10] Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἐπεὶ παρα-
σκευὴ ἦν, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ
τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἦν γὰρ μεγάλη
ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου, ἠρώτησαν
τὸν Πειλᾶτον ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ
σκέλη καὶ ἀρθῶσιν. **32** ἦλθον οὖν οἱ στρα-
τιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ
σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συνσταυρωθέντος
αὐτῷ· **33** ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες ὡς
εἶδον ἤδη αὐτὸν τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν
αὐτοῦ τὰ σκέλη, **34** ἀλλ᾽ εἷς τῶν στρατιω-
τῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξεν, καὶ
ἐξῆλθεν εὐθὺς αἷμα καὶ ὕδωρ. **35** καὶ ὁ
ἑωρακὼς μεμαρτύρηκεν, καὶ ἀληθινὴ αὐτοῦ
ἐστὶν ἡ μαρτυρία, κἀκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ
λέγει, ἵνα καὶ ὑμεῖς πιστεύητε. **36** ἐγένετο
γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· ὀστοῦν
οὐ συντριβήσεται αὐτοῦ. **37** καὶ πάλιν ἑτέρα
γραφὴ λέγει· ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.
38 [206,1] Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησεν τὸν
Πειλᾶτον Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ὢν
μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ κεκρυμμένος δὲ
διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ
τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν ὁ
Πειλᾶτος. ἦλθον οὖν καὶ ἦραν αὐτόν.

---

31. επει παρασχ. ην: post εν τω σαββατω | εκεινου: ς^e εκεινη 32. συσταυρωθ. 33. αυτον ηδη 34. ευθυς εξηλθ. 35. om και ante υμεις | πιστευσητε 38. ο ιωσηφ | ηλθεν et ηρεν | αυτον: το σωμα του ιησου

---

31 Deut 21, 23. Mc 15, 42. **35** 21, 24. **36** Exod 12, 46. Ps 33 (34), 21. **37** Zach 12, 10. **38** ss. Mt 27, 57 ss. Mc 15, 42 ss. Lc 23, 50 ss.

39 [207,10] ἦλθεν δὲ καὶ Νικόδημος ὁ ἐλθὼν
πρὸς αὐτὸν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων μῖγμα
σμύρνης καὶ ἀλόης ὡς λίτρας ἑκατόν.
40 [208,1] ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ
καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρω-
μάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶν τοῖς Ἰουδαίοις
ἐνταφιάζειν. **41** ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου
ἐσταυρώθη κῆπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνη-
μεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη·
42 ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν
Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον,
ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

XX.

Resurrectio. Maria, Petrus et Iohannes ad sepulchrum. Duo angeli. Hortulanus et Maria. Dominus in mediis discipulis impertiens spiritum. Thomas incredulus. Conclusio.

1 [209,1] Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαριὰμ
ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται πρωΐ σκοτίας ἔτι
οὔσης εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον
ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου. **2** [210,10] τρέχει
οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον καὶ
πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ
Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς· ἦραν τὸν κύριον
ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἴδαμεν ποῦ
ἔθηκαν αὐτόν. **3** ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος
καὶ ὁ ἄλλος μαθητής, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ
μνημεῖον. **4** ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ· καὶ
ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμεν τάχιον τοῦ

39. αυτον: τον ιησουν | ως: ωσει
XX. 1. μαρια

XX. 1 Mt 28, 1 ss. Mc 16, 1 ss. Lc 24, 1 ss.
2 15, 23. 18, 15. 19, 26. 21, 7. 3 ss. Lc 24, 12.

Πέτρου καὶ ἦλθεν πρῶτοσ εἰσ τὸ μνημεῖον,
5 καὶ παρακύψασ βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια,
οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. 6 ἔρχεται οὖν Σίμων
Πέτροσ ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰσ
τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα,
7 καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆσ κεφαλῆσ
αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον ἀλλὰ
χωρὶσ ἐντετυλιγμένον εἰσ ἕνα τόπον. 8 τότε
οὖν εἰσῆλθεν καὶ ὁ ἄλλοσ μαθητὴσ ὁ ἐλθὼν
πρῶτοσ εἰσ τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδεν καὶ
ἐπίστευσεν· 9 οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν
γραφήν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.
10 ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸσ αὐτοὺσ οἱ
μαθηταί. 11 [211,1] Μαριὰμ δὲ εἱστήκει
πρὸσ τῷ μνημείῳ ἔξω κλαίουσα. ὡσ οὖν
ἔκλαιεν, παρέκυψεν εἰσ τὸ μνημεῖον, 12 καὶ
θεωρεῖ δύο ἀγγέλουσ ἐν λευκοῖσ καθεζομέ-
νουσ, ἕνα πρὸσ τῇ κεφαλῇ καὶ ἕνα πρὸσ
τοῖσ ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.
13 [212,10] λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι· γύναι, τί
κλαίεισ; λέγει αὐτοῖσ ὅτι ἦραν τὸν κύριόν
μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.
14 ταῦτα εἰποῦσα ἐστράφη εἰσ τὰ ὀπίσω,
καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἑστῶτα, καὶ οὐκ
ᾔδει ὅτι Ἰησοῦσ ἐστίν. 15 λέγει αὐτῇ
Ἰησοῦσ· γύναι, τί κλαίεισ; τίνα ζητεῖσ;
ἐκείνη δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρόσ ἐστιν, λέγει

10. προσ εαυτουσ 11. μαρια | προσ το μνημειον | εξω: post κλαιουσα 13. και λεγουσιν 14. και ταυτα | ο ιησουσ 15. ο ιησουσ

14 21, 4. **14—18** [Mc 16, 9 s.]

αὐτῷ· κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασασ αὐτόν, εἰπε
μοι ποῦ ἔθηκασ αὐτόν, κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ.
16 λέγει αὐτῇ Ἰησοῦσ· Μαριάμ. στραφεῖσα
ἐκείνη λέγει αὐτῷ Ἑβραϊστί· Ῥαββουνί, ὃ
λέγεται διδάσκαλε. **17** λέγει αὐτῇ Ἰησοῦσ·
μή μου ἅπτου· οὔπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸσ
τὸν πατέρα· πορεύου δὲ πρὸσ τοὺσ ἀδελφούσ
μου καὶ εἰπὲ αὐτοῖσ· ἀναβαίνω πρὸσ τὸν
πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ θεόν μου
καὶ θεὸν ὑμῶν. **18** ἔρχεται Μαριὰμ ἡ
Μαγδαληνὴ ἀγγέλλουσα τοῖσ μαθηταῖσ ὅτι
ἑώρακα τὸν κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.
19 [218,9] Οὔσησ οὖν ὀψίασ τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ τῇ μιᾷ σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν
κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ διὰ
τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦσ
καὶ ἔστη εἰσ τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖσ·
εἰρήνη ὑμῖν. **20** καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν
τὰσ χεῖρασ καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῖσ. [214,10]
ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντεσ τὸν κύριον.
21 εἶπεν οὖν αὐτοῖσ πάλιν· εἰρήνη ὑμῖν·
καθὼσ ἀπέσταλκέν με ὁ πατήρ, κἀγὼ
πέμπω ὑμᾶσ. **22** καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύση-
σεν, καὶ λέγει αὐτοῖσ· λάβετε πνεῦμα
ἅγιον. **23** [216,7] ἄν τινων ἀφῆτε τὰσ ἁμαρ-

15. αυτον εθηκασ 16. ο ιησουσ | μαρια | om εβραϊστ. 17. ο ιησουσ | πατερα pri: add μου 18. μαρια | απαγγελλουσα | εωρακεν 19. των σαββατων | οι μαθηται: add συνηγμενοι 20. εδειξεν αυτοισ et πλευραν αυτου 21. παλιν: praem ο ιησουσ

19 Lc 24, 36. [Mc 16, 14.] **20** [Lc 24, 40.] **21** 17, 18. **23** Mt 18, 18.

τίασ, ἀφέωνται αὐτοῖσ· ἄν τινων κρατῆτε,
κεκράτηνται.
24 [216,10] Θωμᾶσ δὲ εἷσ ἐκ τῶν δώδεκα,
ὁ λεγόμενοσ Δίδυμοσ, οὐκ ἦν μετ᾽ αὐτῶν
ὅτε ἦλθεν Ἰησοῦσ. 25 ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ
ἄλλοι μαθηταί· ἑωράκαμεν τὸν κύριον. ὁ δὲ
εἶπεν αὐτοῖσ· ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖσ χερσὶν
αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶ βάλω μου
τὸν δάκτυλον εἰσ τὸν τόπον τῶν ἥλων καὶ
βάλω μου τὴν χεῖρα εἰσ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ,
οὐ μὴ πιστεύσω. 26 [217,9] Καὶ μεθ᾽ ἡμέρασ
ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
καὶ Θωμᾶσ μετ᾽ αὐτῶν. ἔρχεται ὁ Ἰησοῦσ
τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰσ τὸ
μέσον καὶ εἶπεν· εἰρήνη ὑμῖν. 27 εἶτα
λέγει τῷ Θωμᾷ· φέρε τὸν δάκτυλόν σου
ὧδε καὶ ἴδε τὰσ χεῖράσ μου, καὶ φέρε τὴν
χεῖρά σου καὶ βάλε εἰσ τὴν πλευράν
μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστοσ ἀλλὰ πιστόσ.
28 [218,10] ἀπεκρίθη Θωμᾶσ καὶ εἶπεν αὐτῷ
ὁ κύριόσ μου καὶ ὁ θεόσ μου. 29 λέγει αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦσ· ὅτι ἑώρακάσ με, πεπίστευκασ·
μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντεσ καὶ πιστεύσαντεσ.
30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα
ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦσ ἐνώπιον τῶν μαθητῶν,
ἃ οὐκ ἔστιν γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ·
31 ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύητε ὅτι

23. αφιενται 24. ο ιησουσ 25. τον δακτυλον μου | εισ τ. τυπον τ. ηλων | την χειρα μου 28. και απεκριθη | ο θωμασ | με: add θωμα 30. τ. μαθητων: add αυτου 31. πιστευσητε

30 21, 25.

Ἰησοῦσ ἐστὶν ὁ Χριστὸσ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ,
καὶ ἵνα πιστεύοντεσ ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ
ὀνόματι αὐτοῦ.

XXI.

Tertia redivivi manifestatio ad lacum Tiberiadis. Pisces, Petrus, prandium. Iesus ter Petrum pascere oves iubet. Petrus ab alio cingendus et Iohannes non moriturus. Evangelii auctor.

1 [219,9] Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν
πάλιν Ἰησοῦσ τοῖσ μαθηταῖσ ἐπὶ τῆσ
θαλάσσησ τῆσ Τιβεριάδοσ· ἐφανέρωσεν δὲ
οὕτωσ. 2 ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτροσ καὶ
Θωμᾶσ ὁ λεγόμενοσ Δίδυμοσ καὶ Ναθαναὴλ
ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆσ Γαλιλαίασ καὶ οἱ τοῦ
Ζεβεδαίου καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ
δύο. 3 λέγει αὐτοῖσ Σίμων Πέτροσ· ὑπάγω
ἁλιεύειν. λέγουσιν αὐτῷ· ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖσ
σὺν σοί. ἐξῆλθον καὶ ἐνέβησαν εἰσ τὸ πλοῖον,
καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν.
4 πρωΐασ δὲ ἤδη γινομένησ ἔστη Ἰησοῦσ
ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ᾔδεισαν οἱ
μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦσ ἐστίν. 5 λέγει οὖν
αὐτοῖσ Ἰησοῦσ· παιδία, μή τι προσφάγιον
ἔχετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· οὔ. 6 λέγει
αὐτοῖσ· βάλετε εἰσ τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου
τὸ δίκτυον, καὶ εὑρήσετε. ἔβαλον οὖν, καὶ
οὐκέτι αὐτὸ ἑλκύσαι ἴσχυον ἀπὸ τοῦ πλήθουσ
τῶν ἰχθύων. 7 [220,10] λέγει οὖν ὁ μαθητὴσ

1. ο ιησουσ

XXI. 1. ο ιησουσ 3. ανεβησαν | εισ τ. πλοιον: add ευθυσ 4. γενομενησ | ο ιησουσ | επι: εισ 5. ο ιησουσ . ο δε ειπεν αυτοισ | ισχυσαν

XXI. 4 20, 14. 7 20, 2

ἐκεῖνοσ ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦσ τῷ Πέτρῳ· ὁ
κύριόσ ἐστιν. Cίμων οὖν Πέτροσ, ἀκούσασ
ὅτι ὁ κύριόσ ἐστιν, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο,
ἦν γὰρ γυμνόσ, καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰσ τὴν
θάλασσαν· 8 οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ
πλοιαρίῳ ἦλθον, οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ
τῆσ γῆσ ἀλλὰ ὡσ ἀπὸ πηχῶν διακοσίων,
σύροντεσ τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. 9 221,9 ὡσ
οὖν ἀπέβησαν εἰσ τὴν γῆν, βλέπουσιν
ἀνθρακιὰν κειμένην καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον
καὶ ἄρτον. 10 λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ·
ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν.
11 222,9 ἀνέβη Cίμων Πέτροσ καὶ εἵλκυσεν
τὸ δίκτυον εἰσ τὴν γῆν μεστὸν ἰχθύων
μεγάλων ἑκατὸν πεντήκοντα τριῶν· καὶ
τοσούτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον.
12 223,9 λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· δεῦτε
ἀριστήσατε. 224,10 οὐδεὶσ δὲ ἐτόλμα τῶν
μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν· σὺ τίσ εἶ; εἰδότεσ
ὅτι ὁ κύριόσ ἐστιν. 13 225,9 ἔρχεται Ἰησοῦσ
καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον καὶ δίδωσιν αὐτοῖσ,
καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίωσ. 14 226,10 τοῦτο
ἤδη τρίτον ἐφανερώθη Ἰησοῦσ τοῖσ μαθη-
ταῖσ ἐγερθεὶσ ἐκ νεκρῶν.
15 Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, 227,9 λέγει τῷ
Cίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦσ· Cίμων Ἰωάννου,
ἀγαπᾷσ με πλέον τούτων; λέγει αὐτῷ· ναὶ
κύριε, σὺ οἶδασ ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ·

---

8. αλλ 11. επι τησ γησ 13. ερχεται ουν | ο ιησουσ
14. ο ιησουσ | τ. μαθηταισ αυτου 15. ιωνα | πλειον

---

14 20, 19. 26.

βόσκε τὰ ἀρνία μου. 16 [228,10] λέγει αὐτῷ
πάλιν δεύτερον· Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷς
με; λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε, σὺ οἶδας ὅτι
φιλῶ σε. [229,9] λέγει αὐτῷ· ποίμαινε τὰ
προβάτιά μου. 17 [230,10] λέγει αὐτῷ τὸ
τρίτον· Σίμων Ἰωάννου, φιλεῖς με; ἐλυπήθη
ὁ Πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον· φιλεῖς
με; καὶ λέγει αὐτῷ· κύριε, πάντα σὺ οἶδας,
σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. [231,9] λέγει αὐτῷ·
βόσκε τὰ προβάτιά μου. 18 [232,10] ἀμὴν
ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζώννυες
σεαυτὸν καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες· ὅταν
δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ
ἄλλος σε ζώσει καὶ οἴσει ὅπου οὐ θέλεις.
19 τοῦτο δὲ εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ
δοξάσει τὸν θεόν. καὶ τοῦτο εἰπὼν λέγει
αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. 20 ἐπιστραφεὶς ὁ
Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ
Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν
τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ καὶ εἶπεν·
κύριε, τίς ἐστιν ὁ παραδιδούς σε; 21 τοῦ-
τον οὖν ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ·
κύριε, οὗτος δὲ τί; 22 λέγει αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχο-

16. ιωνα | προβατα 17. ιωνα | λεγει sec: ειπεν | συ παντα | λεγει αυτω: add ο ιησους | προβατα 20. επιστραφεις δε 21. om ουν

17 16. 30. 19 12, 33. 13, 36. 2 Pe 1, 14. 20 7. 13, 23 ss.

μαι, τί πρὸσ σέ; σύ μοι ἀκολούθει. **23** ἐξῆλ-
θεν οὖν οὗτοσ ὁ λόγοσ εἰσ τοὺσ ἀδελφοὺσ
ὅτι ὁ μαθητὴσ ἐκεῖνοσ οὐκ ἀποθνήσκει·
καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ ὅτι οὐκ
ἀποθνήσκει, ἀλλ᾽· ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν
ἕωσ ἔρχομαι.
24 Οὗτόσ ἐστιν ὁ μαθητὴσ ὁ μαρτυρῶν
περὶ τούτων καὶ γράψασ ταῦτα, καὶ οἴδαμεν
ὅτι ἀληθὴσ αὐτοῦ ἡ μαρτυρία ἐστίν.

---

22. ακολουθει μοι 23. ο λογ. ουτ. | ερχομαι: add τι προσ σε 24. εστιν η μαρτυρια αυτου 25. sic: ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ ἰησοῦσ, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ᾽ ἕν, οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία. ἀμήν.

---

24 19, 35. 3 Io 12. [**25** 20, 30.]